EUSKAL EKONOMIA

2015eko TXOSTENA

LABORAL kutxa

Ikerketa Departamentua
Zuzendaria: Joseba Madariaga
Lan taldea: **IKEI** research & consultancy SA

© Laboral Kutxa.

ISBN: 978-84-941393-7-6

1. ESPARRU OROKORRA 12

1. INGURUNE EKONOMIKOA (NAZIOARTEKOA ETA ESTATUKOA) 13

1.1 NAZIOARTEKO EKONOMIA 13
1.2 ESPAINIAKO EKONOMIA 23

2. IKUSPEGI OROKORRA 33

2.1 EKOIZPENA 36
2.2 ESKARIA 39
2.3 PREZIOAK ETA SOLDATAK 43
2.4 LAN-MERKATUA ETA DEMOGRAFIA 46

2. INDUSTRIA 56

1. EGOERA OROKORRA 57

2. ENERGIA 63

2.1 EAE-KO ENERGIA-BALANTZEA 66
2.2 ENERGIA ELEKTRIKOA 69

3. SIDERURGIA 74

3.1 EGOERA OROKORRA 74
3.2 ESPAINIAKO SIDERURGIA 77
3.3 EUSKAL SIDERURGIA 80

4. ONTZIGINTZA 88

4.1 NAZIOARTEKO EGOERA 88
4.2 ONTZIGINTZA ESPAINIAN 90
4.3 ONTZIGINTZA EAE-N 92

5. AUTOMOBILGINTZA 97

5.1 NAZIOARTEKO EGOERA 97
5.2 SEKTOREA ESPAINIAN 102
5.3 AUTOMOBILGINTZAREN INDUSTRIA HORNITZAILEA EAE-N 107

6. MAKINA-ERREMINTA 111

6.1 MUNDUKO EGOERA 111
6.2 MAKINA-ERREMINTA EAE-N 113

7. ESKU-ERREMINTA 120

8. PAPERA 124

8.1 NAZIOARTEKO EGOERA 124
8.2 SEKTOREA ESPAINIAN 126
8.3 SEKTOREA EUSKAL HERRIAN 129

9. KAUTXUA 132

9.1 NAZIOARTEKO EGOERA 132
9.2 KAUTXUA ERALDATZEKO SEKTOREA ESPAINIAN ETA EAE-N 132
9.3 PNEUMATIKOEN ETA BIRKAUTXUTUAREN AZPISEKTOREA 135

10. SEKTORE ELEKTRONIKO-INFORMATIKOA 137

10.1 NAZIOARTEKO EGOERA 137
10.2 SEKTOREA ESPAINIAN 138
10.3 SEKTOREA EAE-N 139

11. ERAIKUNTZA 142

12. SEKTOREEN EKONOMIA- ETA FINANTZA-ANALISIA 154

12.1 SARRERA 154

LABORAL kutxa

12.2 METODOLOGIA 154
12.3 RATIOEN PIRAMIDEA 165
12.4 FUNTSEN ITURRIEN ETA ERABILEREN EGOERA-ORRIA 171

13. EAE-KO ENPRESA SAREAREN AZTERKETA 207
13.1 SARRERA 207
13.2 BILAKAERA OROKORRA 207
13.3 SEKTORE EKONOMIKOAK 210
13.4 SOLDATAKOEN GERUZAK 213

3. LEHEN SEKTOREA 216

1. EGOERA OROKORRA 217
1.1 BILAKAERA ESTATU-MAILAN 217
1.2 BILAKAERA EUSKAL HERRIAN 219

2. NEKAZARITZAKO AZPISEKTOREA 226
2.1 EKOIZPENAK, AZALERAK ETA ERRENDIMENDUAK 226
2.2 NEKAZARITZAKO PREZIOAK 231

3. ABELTZAINTZAREN AZPISEKTOREA 233
3.1 AZIENDA-ERROLDA 233
3.2 ABELTZAINTZAREN EKOIZPENA ETA EMAITZA EKONOMIKOAK 235

4. BASOGINTZAREN AZPISEKTOREA 244

5. ARRANTZA-SEKTOREA 247
5.1 IKUSPEGI OROKORRA 247
5.2 BAXURAKO ARRANTZA 247
5.3 ALTURAKO ARRANTZA 254

4. ZERBITZUAK 257

1. IKUSPEGI OROKORRA 258

2. HEZKUNTZA 259
2.1 UNIBERTSITATETIK KANPOKO IKASLEEN BILAKAERA 259
2.2 UNIBERTSITATEKO IKASLEEN BILAKAERA 269

3. GARRAIOA 279
3.1 TRENBIDE BIDEZKO GARRAIOA 279
3.2 ERREPIDE BIDEZKO GARRAIOA 284
3.3 ITSAS GARRAIOA 290
3.4 AIREKO GARRAIOA 299

5. FINANTZA SEKTOREA 304

1. EGOERA OROKORRA 305

2. KREDITU-ERAKUNDEAK 308
2.1 KREDITUAREN BILAKAERA 308
2.2 GORDAILUEN BILAKAERA 317

3. INBERTSIO KOLEKTIBOKO FUNTSAK 323

4. BURTSA-MERKATUA 327
4.1 IKUSPEGI OROKORRA 328
4.2 BILBOKO BURTSA 332

Koadro aurkibidea

1. koadroa Barne Produktu Gordinaren bilakaera 13
2. koadroa Guztizko barne-eskariaren bilakaera 14
3. koadroa Ondasun eta zerbitzuen truke-bolumenaren aldakuntzak 14
4. koadroa Eragiketa arrunten saldoa (ondasunak, zerbitzuak eta transferentziak) 15
5. koadroa Kontsumo pribatuaren deflatorearen bilakaera 15
6. koadroa Banakako lan-kostu nominalen bilakaera 16
7. koadroa Enpleguaren bilakaera 16
8. koadroa Langabezia-tasa 17
9. koadroa Administrazio publikoen finantzaketa-beharrak (finantzaketa-ahalmena (+) edo -beharra (-), BPG nominalaren ehunekoaren arabera) 17
10. koadroa Adierazle nagusiak (UE-28) 19
11. koadroa Barne Produktu Gordinaren (BPG) hazkundea (Europar Batasuna) 20
12. koadroa Europar Batasuneko per capita BPGa (2015) 21
13. koadroa Aurreikuspen ekonomikoak (industrializatutako herrialdeak) 22
14. koadroa Barne-produktu gordina eta bere osagaiak (eskaria eta eskaintza) 25
15. koadroa Barne Produktu Gordinaren banaketa (errenta) 25
16. koadroa Kontsumoko Prezioen Indizea (KPI) eta Industriako Prezioen Indizea (IPI) 27
17. koadroa Errenten eta soldata-kostuen adierazleak 28
18. koadroa Lan-magnitude nagusien bilakaera Urteko batezbestekoak 29
19. koadroa Enplegua, lan-egoeraren eta kontratu-motaren arabera. Urteko batezbestekoak 29
20. koadroa Defizit publikoa 30
21. koadroa Espainiako ekonomiaren aurreikuspenak (2016) 32
22. koadroa Bilakaera orokorra 33
23. koadroa Zenbait jarduera-adierazleren bilakaera 35
24. koadroa Barne Produktu Gordinaren (BPGd) bilakaera 36
25. koadroa Industria Sektorearen adierazleak 37
26. koadroa Eraikuntzaren Sektoreko Adierazleak 38
27. koadroa Zerbitzuen Sektoreko adierazleak 39
28. koadroa Barne-eskariaren adierazleak 40
29. koadroa Kontsumo- eta inbertsio-adierazleak 40
30. koadroa Kanpo-merkataritzaren bilakaera EAEn 41
31. koadroa EAEko esportazioak eta inportazioak, herrialdeen eta atalen arabera 42
32. koadroa Nafarroako esportazioak eta inportazioak, herrialdeen eta sektoreen arabera 43
33. koadroa Prezioen bilakaera EAEn eta Nafarroan 44
34. koadroa Soldata-adierazleak 45
35. koadroa 2015ean gizarte- eta lan-arloari buruz onartutako estatuko araudi esanguratsua 47
36. koadroa Biztanleria aktiboa, enplegua eta langabezia 49
37. koadroa Langabezia-tasa, adin-tarteen arabera. Urteko batez bestekoak 50
38. koadroa Enpleguaren bilakaera, sektore ekonomikoen arabera. Urteko batez bestekoak 51
39. koadroa Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoaren bulegoetan erregistratutako kontratuak 52
40. koadroa Hitzarmen kolektiboak eta grebak 53
41. koadroa 2015ean gizarte- eta lan-arloari buruz onartutako autonomia-erkidegoko araudi esanguratsua 54
42. koadroa Biztanleriaren mugimendu naturala. Jaiotza- eta heriotza-tasak, 2014 54
43. koadroa Euskal Herriko biztanleriaren mugimenduaren bilakaera 55
44. koadroa Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera 58
45. koadroa Euskal Herriko Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera, ondasunen helmuga ekonomikoen arabera 58

LABORAL kutxa

46. koadroa EAEko Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera, jarduera-adarraren arabera* 59
47. koadroa Nafarroako Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera, jarduera-adarraren arabera 59
48. koadroa Ratio batzuen bilakaera, euskal industria-enpresen lagin baterako 60
49. koadroa Emaitzen kontua. Urtetik urterako bilakaera (enpresa berei dagozkien hazkunde-tasak, aurreko urteko aldi berarekiko) 62
50. koadroa EAEko energia-balantzea, 2014 66
51. koadroa Azken kontsumoa EAEn, energia motaren arabera 67
52. koadroa Azken kontsumoa EAEn, sektoreen arabera 68
53. koadroa Energia elektrikoaren ekoizpena eta eskaria Euskal Herrian 71
54. koadroa Energia elektrikoaren kontsumo garbia lurraldearen arabera 72
55. koadroa Altzairu gordinaren ekoizpena 75
56. koadroa Siderurgia-produktuen kontsumoa 76
57. koadroa Espainiako siderurgia-sektoreko magnitude nagusiak* 77
58. koadroa Inportatutako lehengaiak 79
59. koadroa EAEko siderurgia-industriaren kanpo-merkataritza 81
60. koadroa Siderurgia-jarduerak EAEko industriari eginiko ekarpena 82
61. koadroa Altzairuaren ageriko kontsumoa, produktuen arabera 82
62. koadroa Beroan ijeztutako produktuen ekoizpena* 83
63. koadroa Soldadurarik gabeko hodien ekoizpena, kontsumoa eta kanpo-merkataritza 84
64. koadroa Soldadurarik gabeko hodien esportazioak helmugako herrialdeen arabera 85
65. koadroa Tubos Reunidos taldearen negozio-arloak eta enpresa-unitateak. 2015 87
66. koadroa Fabrikatutako produktuak, merkatuaren eta industria-sektorearen arabera. Tubos Reunidos taldea. 2015 87
67. koadroa Munduko merkataritzako ontzidia 88
68. koadroa Munduko merkataritzako ontzidia, jatorrizko herrialdearen arabera 89
69. koadroa Munduko merkataritzako ontzidia, itsasontzi motaren arabera 90
70. koadroa Espainiako itsasontzien ekoizpena 91
71. koadroa Eskabide-zorroa urte-amaieran 91
72. koadroa Eskabide-zorroa itsasontzi motaren arabera, urte-amaieran (2015) 92
73. koadroa Ontzigintza EAEn 93
74. koadroa Ontzigintza EAEn. Estatuko partaidetza. Tonaje konpentsatua 93
75. koadroa Eskabide-zorroa EAEn 95
76. koadroa Eskabide-zorroa, amaitutako ontziak eta hasitako ontziak enpresen arabera 95
77. koadroa Ibilgailuen ekoizpena eta matrikulazioa 101
78. koadroa Automobilgintzaren Espainiako industriaren ekoizpena, matrikulazioa eta kanpo-merkataritza 102
79. koadroa Autoen matrikulazioa, marken arabera 104
80. koadroa Ibilgailuen esportazio nazionalen jomugako herrialde nagusiak 105
81. koadroa Automobilgintzaren sektorearen esportazioa eta inportazioa 105
82. koadroa Automobilgintzarako ekipo eta osagaien Espainiako industriaren zifra nagusiak 107
83. koadroa EAEko automobilgintzaren sektore hornitzailearen bilakaera 108
84. koadroa Makina-erremintaren mundu-mailako ekoizpena, merkataritza eta kontsumoa 112
85. koadroa Makina-erremintako sektorearen aldagai nagusien bilakaera espainiar estatuan 114
86. koadroa Espainiako makina-erremintako ekoizpenaren banaketa, makineria motaren arabera 115
87. koadroa Makina-erreminten esportazio espainiarrak, herrialdeen arabera 117
88. koadroa Esportazioa makina-erreminta motaren arabera 118
89. koadroa Makina-erreminten inportazio espainiarrak, herrialdeen arabera 119
90. koadroa Sektoreko magnitude nagusien bilakaera 120

91. koadroa Esportazioen banaketa, eremu geografikoen arabera ... 121
92. koadroa Inportazioaren banaketa, eremu geografikoen arabera ... 121
93. koadroa Paperaren eta kartoiaren ekoizpena (CEPIko kideak) ... 124
94. koadroa Paperaren eta kartoiaren ekoizpena, herrialdeka ... 125
95. koadroa Ore-ekoizpena, herrialdeen arabera ... 126
96. koadroa Paperaren eta kartoiaren ekoizpena eta kontsumoa. Espainiakoa, guztira. ... 127
97. koadroa Ekoizpena eta kontsumoa, paper motaren arabera ... 128
98. koadroa Ekoizpena eta kontsumoa ore motaren arabera ... 129
99. koadroa Paperaren eta orearen ekoizpena Euskal Herrian ... 129
100. koadroa Paperaren sektoreko enpresa nagusiak Euskal Herrian ... 130
101. koadroa Kautxu naturalaren eta sintetikoaren munduko kontsumoa ... 132
102. koadroa Kautxua eraldatzeko sektorearen oinarrizko datuak[0] Espainian ... 133
103. koadroa Kautxuaren eraldatuen kanpo-merkataritza azpisektore handien arabera ... 134
104. koadroa Kautxuaren eraldatuen kanpo-merkataritza, azpisektore handien arabera ... 134
105. koadroa Pneumatiko eta birkautxutuaren ekoizpena, kontsumoa eta kanpo-merkataritza ... 135
106. koadroa Ibilgailuen ekoizpena eta salmenta Espainiako Estatuan ... 136
107. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko enpresen bilakaera EAEn ... 139
108. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko ekoizpenaren bilakaera EAEn ... 140
109. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko esportazioen bilakaera EAEn ... 140
110. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko enpleguaren bilakaera EAEn ... 141
111. koadroa Eraikuntza-sektorearen adierazle batzuen bilakaera ... 143
112. koadroa Eraikuntzaren Indize Koiunturala* (EAE) ... 143
113. koadroa Administrazio zentralaren, autonomikoaren eta tokikoaren arteko lizitazio ofizialaren banaketa ... 144
114. koadroa Lizitazio ofizialaren urtetik urterako aldakuntza eta administrazioen arteko banaketa (2015) ... 145
115. koadroa Lizitazio ofiziala obra motaren arabera (2015) ... 146
116. koadroa Hasitako eta amaitutako etxebizitzak ... 149
117. koadroa Birgaitze babestuaren arloko lanak EAEn* ... 152
118. koadroa Eraikuntzan lanean ari diren herritarrak ... 152
119. koadroa Espainiako Bankuko Balantzeen Zentraleko enpresa laguntzaileen kopurua ... 165
120. koadroa Ondare garbiaren errentagarritasuna EAEko industria-sektoreetan ... 166
121. koadroa Aktibo garbiaren errentagarritasuna EAEko industria-sektoreetan ... 167
122. koadroa Leverage finantzarioa EAEko industria-sektoreetan ... 168
123. koadroa EAEko industria-sektoreen alderaketa, 2014 ... 169
124. koadroa Funtsen iturrien eta erabileren egoera EAEko industria-sektoreetan ... 172
125. koadroa EAEko industria-sektoreen alderaketa, 2014 ... 173
126. koadroa Elikagaien, edarien eta tabakoaren industriaren sektoreko ratioen piramidea ... 177
127. koadroa Paperaren industriaren sektoreko ratioen piramidea ... 178
128. koadroa Industria kimikoaren sektoreko ratioen piramidea ... 179
129. koadroa Kautxu eta plastikoen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea ... 180
130. koadroa Beste produktu mineral ez-metaliko batzuen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea ... 181
131. koadroa Metalurgiaren sektoreko ratioen piramidea (burdinazko eta altzairuzko produktuen eta ferroaleazioen fabrikazioa) ... 182
132. koadroa Produktu metalikoen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea (makineria eta ekipoa izan ezik) ... 183
133. koadroa Produktu informatikoen, elektronikoen eta optikoen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea ... 184

134. koadroa Material eta ekipo elektronikoaren fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea 185
135. koadroa Beste makineria eta ekipo batzuen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea 186
136. koadroa Ibilgailu motordunen, atoien eta erdi-atoien fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea 187
137. koadroa Beste garraio-material batzuen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea 188
138. koadroa Altzarien fabrikazioaren eta beste manufaktura-industria batzuen sektoreko ratioen piramidea 189
139. koadroa Makineria eta ekipoen konponketa eta instalazioaren sektoreko ratioen piramidea 190
140. koadroa Industria osoaren ratioen piramidea 191
141. koadroa Elikagaien, edarien eta tabakoaren industria-sektoreko iturrien eta erabileren egoera 192
142. koadroa Paperaren industriaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 193
143. koadroa Industria kimikoaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 194
144. koadroa Kautxu eta plastikozko produktuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 195
145. koadroa Beste produktu mineral ez-metaliko batzuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 196
146. koadroa Metalurgiaren sektoreko (burdinazko eta altzairuzko produktuen eta ferroalineazioen fabrikazioa) iturrien eta erabileren egoera 197
147. koadroa Produktu metalikoen fabrikazioaren sektoreko (makineria eta ekipoa izan ezik) iturrien eta erabileren egoera 198
148. koadroa Produktu informatikoen, elektronikoen eta optikoen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 199
149. koadroa Material eta ekipo elektrikoaren fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 200
150. koadroa Beste makineria eta ekipo batzuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 201
151. koadroa Ibilgailu motordunen, atoien eta erdi-atoien fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 202
152. koadroa Beste garraio-material batzuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera 203
153. koadroa Altzarien fabrikazioaren eta beste manufaktura-industria batzuen sektoreko iturrien eta erabileren egoera 204
154. koadroa Makineria eta ekipoaren konponketa eta instalazioaren sektoreko iturrien eta enpleguen egoera 205
155. koadroa Industria-sektore osoko iturrien eta erabileren egoera 206
156. koadroa Enpresak ekonomia-sekzioaren arabera. 2009-2015 konparazioa. 212
157. koadroa Enpresak soldatakoen geruzen arabera. 2009-2015 alderaketa. 215
158. koadroa Espainiako nekazaritza-sektorearen makromagnitudeak* 218
159. koadroa EAEko nekazaritza-sektorearen makromagnitudeak* 220
160. koadroa Nekazaritzako elikagaien kanpo-merkataritza. Euskal Herria. 223
161. koadroa Enplegua lehen sektorean* 224
162. koadroa Euskal Herriko nekazaritza-ekoizpen adierazgarrienak* 227
163. koadroa Euskal Herriko produktu esanguratsuenekin landatutako azalera* 229
164. koadroa Nekazaritza-produktu esanguratsuenek lortutako errendimenduak* 230
165. koadroa Nekazaritza-produktu esanguratsuenen prezioak(1) 232
166. koadroa Azienda-errolda (urte bakoitzeko azaroaren 30ean) 234
167. koadroa Esnearen ekoizpena 235
168. koadroa EAEn ekoitzitako esnearen helburua 237
169. koadroa Esne-ekoizpenerako eliteko behi-ustiategien lagin baten emaitzak 238
170. koadroa ABEREk eta INTIA-ITGk kudeatutako esne-ardi ustiategien batez besteko emaitza ekonomikoak 239
171. koadroa Euskal Herrian hildako ganaduaren kanaleko pisua 240

172. koadroa Abere eta INTIA-ITGren kudeaketa tekniko-ekonomikoaren kontrolpean dauden haragitarako behi eta ardien ustiategien emaitzak ... 242
173. koadroa INTIA-ITGren kudeaketa tekniko-ekonomikoaren kontrolpean dauden txerri-ustiategien emaitzak ... 243
174. koadroa EAEn egurra mozteko lizentziak ... 245
175. koadroa EAEn egurra mozteko lizentziak ... 246
176. koadroa EAEko ontzidiaren egitura ... 247
177. koadroa EAEko baxurako ontzidia, portu bakoitzeko (2015) ... 248
178. koadroa EAEko baxurako ontzidia, modalitatearen arabera (2015) ... 249
179. koadroa Baxurako ontzidiaren bidez lehorreratutako arrantza, guztira ... 249
180. koadroa Baxurako ontzidiaren bidez lehorreratutako arrantzaren helmuga, 2015 ... 250
181. koadroa Antxoaren eta hegaluzearen arrantza-aldien bilakaera ... 250
182. koadroa Baxurako ontzidietatik lehorreratutako arrantza osoa, portuen arabera (2015) ... 252
183. koadroa Baxurako ontzidietatik lehorreratutako arrantzaren balioa, portuen arabera (2015) ... 253
184. koadroa EAEko alturako ontzidia, 2015 ... 254
185. koadroa EAEko alturako freskoko ontzidiaren egitura, 2015* ... 255
186. koadroa EAEko bakailao-ontzidia, 2015* ... 255
187. koadroa EAEko atunontzi izoztaileak, 2015 ... 256
188. koadroa Zerbitzuen sektorearen bilakaera ... 258
189. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro motaren arabera. Haur Hezkuntza ... 259
190. koadroa Euskalduntze maila. Haur Hezkuntza ... 260
191. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. Lehen Hezkuntza ... 261
192. koadroa Euskalduntze maila. Lehen Hezkuntza ... 262
193. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. DBH ... 263
194. koadroa Euskalduntze maila. DBH ... 264
195. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. Erdi Mailako eta Goi Mailako Lanbide Heziketa ... 266
196. koadroa Euskalduntze maila. Erdi Mailako eta Goi Mailako Lanbide Heziketa ... 267
197. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. LOGSE Batxilergoa ... 268
198. koadroa Euskalduntze maila. LOGSE Batxilergoa ... 268
199. koadroa Ikasle eta irakasleen bilakaera Euskal Herriko Unibertsitateetan ... 270
200. koadroa Ikasleen banaketa UPV/EHU (1) ... 273
201. koadroa Ikasleen banaketa Nafarroako Unibertsitatean ... 274
202. koadroa Ikasleen banaketa Nafarroako Unibertsitate Publikoan [1] ... 275
203. koadroa Ikasleen banaketa Deustuko Unibertsitatean ... 276
204. koadroa Ikasleen banaketa Mondragon Unibertsitatean ... 277
205. koadroa Bidaiarien mugimendua* ... 279
206. koadroa Bidaiarien mugimendua, konpainien arabera ... 280
207. koadroa Bidaiarien garraioaren ondoriozko diru-bilketa ... 280
208. koadroa Jatorria eta/edo helmuga Euskal Herrian duten salgaien bolumena* ... 281
209. koadroa Trenbide bidezko garraioaren sektoreko langileak ... 281
210. koadroa Bidaiarien mugimendua Bilboko Metroan ... 282
211. koadroa Bilboko Metroko bidaiarien banaketa, geltokien arabera (2015) ... 283
212. koadroa Ibilgailuen parkea ... 285
213. koadroa Kamioei, industria-traktoreen eta autobusen matrikulazio garbia* ... 286
214. koadroa Motorizazio-indizeak ... 287
215. koadroa Garraiatutako salgaiak, autonomia-erkidegoaren arabera. Eskualde barneko eta eskualde arteko garraioa jatorrizko eta/edo helmugako autonomia-erkidegoaren arabera ... 287
216. koadroa Hiri-garraioa. Sektoreko oinarrizko datuak ... 288
217. koadroa Hiriko garraioaren bilakaera ... 289
218. koadroa Itsaso bidezko munduko merkataritza ... 290
219. koadroa Espainiako itsas merkataritza ... 290

220. koadroa Euskal portu nagusietako trafikoa ... 292
221. koadroa Salgaien guztizko trafikoaren osaera ... 292
222. koadroa Kanpoko trafikoa eta kabotajea ... 293
223. koadroa Bilboko Portuko kanpoko trafikoaren osaera 2015 ... 294
224. koadroa Pasaiako portuko kanpoko trafikoaren osaera. 2015 ... 294
225. koadroa Bilboko portua. Trafikoa herrialdeen arabera, 2015 ... 295
226. koadroa Pasaiako portua. Trafikoa herrialdeen arabera, 2015 ... 298
227. koadroa Bilboko portua. Magnitude ekonomikoak ... 298
228. koadroa Euskal Herriko aireko trafikoa ... 300
229. koadroa Aireontzien trafikoa, aireportuaren arabera ... 300
230. koadroa Salgaien trafikoa, aireportuaren arabera ... 301
231. koadroa Bidaiarien trafikoa, aireportuaren arabera (*) ... 301
232. koadroa Aireportuko trafikoaren gorakada (2015/2014) ... 302
233. koadroa Kreditu-erakundeen aktiboaren osaera ... 309
234. koadroa Kreditu-erakundeak. Kreditua agenteen arabera ... 309
235. koadroa Kreditu-erakundeak. Kredituak motaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 310
236. koadroa Gordailu-erakundeak. Kreditua helburuaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 311
237. koadroa Gordailu-erakundeak. Agenteen eta lurraldearen arabera ... 313
238. koadroa Etxebizitzen gaineko hipoteka berrien eraketa ... 314
239. koadroa Ibilgailuen matrikulazioaren bilakaera. Turismoak. ... 314
240. koadroa Gordailu-erakundeak. Zalantzazkoen edo berankortasunaren guztizko tasaren bilakaera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 315
241. koadroa Gordailu-erakundeak. Zalantzakoen edo berankortasunaren tasaren bilakaera, kredituaren helburuen arabera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 316
242. koadroa Gordailu-erakundeak. Zalantzazko kredituaren bilakaera, helburuen arabera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 316
243. koadroa Kreditu-erakundeak. Kreditu-erakundeetako gordailuak, agenteen arabera ... 317
244. koadroa Gordailu-erakundeak. Gordailuak moten arabera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 318
245. koadroa Errenta gordin erabilgarria, BEG eta aurrezki gordina ... 318
246. koadroa Gordailu-erakundeak. Beste sektore egoiliar batzuen eta administrazio publikoen gordailua ... 320
247. koadroa Kreditu-erakundeak. Etxeetarako(2) eta sozietate ez-finantzarioetarako eragiketa berriei aplikatutako interes-tasak (TEDR) ... 322
248. koadroa Finantza arloko Inbertsio Kolektiboko Erakundeen ondarea eta kopurua ... 323
249. koadroa Higigarrietako inbertsio-sozietateen eta -funtsen ondare-banaketa, balio eraginkorraren arabera ... 325
250. koadroa Higigarrietako Inbertsio Funtsen (HIF), partaideen eta ondarearen banaketa, zorroaren osaeraren arabera (abenduaren 31) ... 326
251. koadroa Akzioak ez diren baloreak, finantza-tresna deribatuak izan ezik. Inbertsio-funtsetako partizipazioak eta akzioak. Jaulkipen garbiak eta salmenta-eskaintza publikoak ... 328
252. koadroa Burtsa-merkatua. Negoziatutako bolumenen balio efektiboa ... 330
253. koadroa Errenta finkoko merkatu antolatuetako kontratazioa(1) ... 331
254. koadroa Eperakoen eta aukeren merkatu ofizialak* ... 332
255. koadroa Bilboko Burtsaren Indize Orokorra (2000 indizea). Azken balioa, gehienekoa eta gutxienekoa ... 333
256. koadroa Bilboko Burtsako kontratazio-bolumena Balio efektiboak* ... 333
257. koadroa Burtsa-indize nagusien bilakaera ... 334

Grafiko aurkibidea

1. grafikoa Interes-tasen aldakuntza ... 18
2. grafikoa Interes-tasa ofizialen bilakaera: Europako Banku Zentrala eta Erreserba Federala ... 31
3. grafikoa BPGaren bilakaera ... 34
4. grafikoa Industria-errentagarritasuna ... 61
5. grafikoa Azken kontsumoa EAEn, energia motaren arabera (m ptb) ... 68
6. grafikoa Altzairuaren mundu-mailako ekoizpena ... 76
7. grafikoa Espainiako siderurgia-sektoreko magnitude nagusiak ... 78
8. grafikoa Euskal Herriko siderurgia-establezimendu nagusien kokapena ... 80
9. grafikoa Tubacex taldearen 2015eko salmenten banaketa geografikoa ... 86
10. grafikoa Ontzigintzako eskabide-zorroaren eta ekoizpen haztatuaren bilakaera (mCGT) ... 94
11. grafikoa Sektoreko fakturazioaren bilakaera ... 109
12. grafikoa Sektoreko ekoizpenaren helmugako merkatuak* ... 110
13. grafikoa Makina-erremintaren sektoreko merkataritza-balantza ... 115
14. grafikoa Paperaren sektoreko aldagai nagusien bilakaera Espainian ... 127
15. grafikoa Lizitazio ofiziala ... 148
16. grafikoa Amaitutako etxebizitza kopurua ... 151
17. grafikoa Eraikuntzan lanean ari diren herritarrak ... 153
18. grafikoa Ondare garbiaren ohiko errentagarritasuna eta osagaiak (aktibo garbiaren errentagarritasuna eta leverage finantzarioa) EAEko industria-sektoreetan, 2014 ... 170
19. grafikoa EAEko industria-sektoreetako eta Estatuko ondare garbiaren ohiko errentagarritasunaren alderaketa ... 171
20. grafikoa Funtsen iturrien eta erabileren egoera EAEko industria-sektoreetan, 2014 ... 175
21. grafikoa Inbertsio-diruzaintzaren (TINV) fluxuaren alderaketa EAEko industria-sektoreen eta Estatu osokoen artean, 2014 ... 176
22. grafikoa Enpresa-kopuruaren bilakaera ... 208
23. grafikoa Enpresa-kopuruaren urte arteko aldakuntza ... 209
24. grafikoa Garrantziaren bilakaera estatuko guztizkoaren gain (Estatua=100) ... 209
25. grafikoa Enpresen bilakaera sektore ekonomikoaren arabera (2009ko indize-kopuruak=100) ... 211
26. grafikoa Enpresen bilakaera soldatakoen tartearen arabera (2009ko indize-kopuruak=100) ... 214
27. grafikoa Balio erantsi gordinaren bilakaera nekazaritza-sektoreko faktoreen kostura ... 221
28. grafikoa Enpleguaren bilakaera lehen sektorean* ... 225
29. grafikoa Abeltzaintza-ekoizpena Euskal Herrian, bilakaera espezieen arabera (1990 = 100) ... 241
30. grafikoa Antxoaren eta hegaluzearen arrantza-aldiak ... 251
31. grafikoa Ikasleen matrikulazioaren bilakaera Euskal Herrian ... 265
32. grafikoa Salgaien eta ontzien trafikoa Bilboko portuan ... 296
33. grafikoa Salgaien eta ontzien trafikoa Pasaiako portuan ... 297
34. grafikoa Kanbio-tasa: Euroa versus dolarra* ... 305
35. grafikoa Ibex-35aren bilakaera. Hileko itxiera-balioaren gaineko urtetik urterako aldakuntza-tasa ... 306
36. grafikoa Kreditu-erakundeak. Kredituak motaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk (BSE) ... 311
37. grafikoa Kreditu-erakundeak. Kreditua helburuaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk ... 312
38. grafikoa Gordailu-erakundeak. Beste sektore egoiliar batzuei emandako kredituaren bilakaera ... 312
39. grafikoa Gordailu-erakundeak. Beste sektore egoiliar batzuen gordailuen bilakaera ... 319
40. grafikoa Birfinantzaketa-interesaren tasaren bilakaera. Europako Banku Zentrala ... 321
41. grafikoa Kotizazio Indize Orokorra. Bilboko Burtsa (2015) ... 332

1. ESPARRU OROKORRA

1. INGURUNE EKONOMIKOA (NAZIOARTEKOA ETA ESTATUKOA)

1.1 NAZIOARTEKO EKONOMIA

Ezaugarri nagusiak: ekoizpen-jarduera

2015ean, munduko ekonomiaren zabalkuntza-erritmoa moteldu egin da aurreko ekitaldiarekin alderatuta (% 3,1, eta 2014an % 3,4), hain zuzen ere, sortzen eta garatzen ari diren merkatuetako ekonomiak gelditzen hasi direlako (mundu-mailako hazkundearen arrazoi nagusi dira) eta ekonomia aurreratuek gutxi egin dutelako aurrera, petrolioaren merkatzea ezaugarri duen testuinguru batean.

2016ko ekainean ELGAk eginiko aurreikuspenekin bat etorriz, industrializatutako herrialdeen multzoak bere dinamismoa bi dezima hobetu du, nahiz eta haren hazkunde-erritmoak baxua izaten jarraitu duen (2015ean % 2,1 eta 2014an % 1,9).

1. koadroa Barne Produktu Gordinaren bilakaera

(% Δ)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	1,5	2,4	2,4
Japonia	1,4	0,0	0,6
Alemania	0,4	1,6	1,4
Frantzia	0,6	0,6	1,2
Italia	-1,8	-0,3	0,6
Erresuma Batua	2,2	2,9	2,3
Kanada	2,2	2,5	1,2
Eurogunea	**-0,3**	**1,0**	**1,6**
ELGA guztira	**1,2**	**1,9**	**2,1**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Lehenik eta behin ekonomia estatubatuarrari eskainiko diogu arreta: 2015ean aurreko ekitaldian lortutako hedapen-erritmoari eutsi dio (% 2,4 2014an eta 2015ean), eta barne-eskariaren hazkundea nabarmen indartu da (2015ean % 3 eta aurreko ekitaldian % 2,5).

Bestalde, sortzen eta garatzen ari diren merkatuek portaera heterogeneoa izan dute, ezaugarri izan dituena Txinaren indar-galera (2015ean % 6,9 eta 2014an % 7,3), Indiak aurreko urtearekin alderatuta izan duen hazkunde handia (2015ean % 7, aurreko ekitaldiaren antzera: % 7,2) eta Brasilen atzeraldia (2015ean -% 3,8 eta 2014an % 0,1).

LABORAL kutxa

2. koadroa Guztizko barne-eskariaren bilakaera

(% Δ)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	1,2	2,5	3,0
Japonia	1,7	0,0	0,1
Alemania	0,9	1,3	1,4
Frantzia	0,8	0,7	1,4
Italia	-2,6	-0,3	1,0
Erresuma Batua	2,6	3,2	2,6
Kanada	1,8	1,3	0,3
Eurogunea	**-0,7**	**1,0**	**1,7**
ELGA guztira	**1,0**	**1,8**	**2,3**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Europan, Eurogunearen hazkundea % 1,6ra arte areagotu da 2015ean (% 1eko gorakada izan zuen 2014an), eta, beraz, baztertu egin du aurreko urteetan jasandako atzeraldi luzea. Ildo horretan, nabarmendu behar da barne-eskaria indartzeak orekatu egin duela kanpo-sustapenaren ahultzea.

Kanpo-merkataritza

Testuinguru horretan, industrializatutako herrialdeetako kanpoko merkataritza-jarduerak indarra hartu du inportazioen kasuan (% 4,5eko gorakada 2015ean eta % 3,7koa 2014an), eta lehengo dinamismoari eutsi dio esportazioen kasuan (% 3,9ko gorakada, bai 2014an bai 2015ean). Herrialdeka, bereziki nabarmentzen da Japoniako ekonomiak nola erosketetan hala kanpo-salmentetan izan duen atzerakada.

3. koadroa Ondasun eta zerbitzuen truke-bolumenaren aldakuntzak

(% Δ)

Herrialdea	Inportazioak			Esportazioak		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Estatu Batuak	1,1	3,8	4,9	2,8	3,4	1,1
Japonia	3,1	7,2	0,3	1,2	8,3	2,8
Alemania	3,2	3,7	5,4	1,8	3,9	4,8
Frantzia	1,8	3,9	6,4	1,8	2,4	6,1
Italia	-2,2	3,0	5,8	0,9	2,9	4,1
Erresuma Batua	2,8	2,4	6,3	1,2	1,2	5,1
Kanada	1,5	1,8	0,1	2,8	5,3	3,0
ELGA guztira	**2,0**	**3,7**	**4,5**	**2,7**	**3,9**	**3,9**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Herrialde industrializatu guztien eragiketa arrunten balantzea (alegia, ondasun eta zerbitzuen merkataritza-jardueraren eta transferentzia arruntaren bilakaeraren emaitza) positibo bilakatu da 2015ean (34,9 mila milioi dolar; 2014an -1,5 mila milioi dolarrekoa izan zen). Horren arrazoi nagusi izan dira Euroguneko superabit-saldoa nabarmen hobetzea (2015ean 437,8 mila milioi dolar, eta aurreko ekitaldian 412,3 mila milioi dolar)

eta Estatu Batuetako defizit-saldoa okertzea (2015ean -484,1 mila milioi euro, eta 2014an -389,5 mila milioi euro).

4. koadroa Eragiketa arrunten saldoa (ondasunak, zerbitzuak eta transferentziak)

(mM $)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	-376,8	-389,5	-484,1
Japonia	39,6	23,0	121,1
Alemania	256,1	287,0	288,6
Frantzia	-22,7	-26,9	-2,9
Italia	18,8	39,2	39,7
Erresuma Batua	-122,4	-151,9	-146,9
Kanada	-57,9	-40,5	-51,6
Eurogunea	**376,9**	**412,3**	**437,8**
ELGA guztira	**-24,3**	**-1,5**	**34,9**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Prezioak eta soldatak

Petrolioaren prezioak beherakada nabarmena izan du: Brent upelaren prezioa igaro da upel bakoitzeko 99,4 dolarrekoa izatetik, 2014an, upeleko 52,2 dolarrekoa izatera, 2015ean. Horren ondorioz, kontsumo-prezioek beheranzko joera nabarmena izan dute orokorrean.

Hala, ELGAren arabera, kontsumo pribatuaren deflatorea ez da hazi, ez Eurogunean (2015ean % 0,2 eta 2014an % 0,5) ez Estatu Batuetan (2015ean % 0,3 eta aurreko ekitaldian % 1,4), ezta herrialde industrializatuen multzoan ere (2015ean % 0,7 eta 2014an % 1,6).

5. koadroa Kontsumo pribatuaren deflatorearen bilakaera

(% Δ)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	1,4	1,4	0,3
Japonia	-0,2	1,9	0,2
Alemania	1,2	0,9	0,6
Frantzia	0,8	0,0	-0,1
Italia	1,2	0,2	0,1
Erresuma Batua	2,3	1,6	0,2
Kanada	1,4	1,9	1,1
Eurogunea	**1,1**	**0,5**	**0,2**
ELGA guztira	**1,4**	**1,6**	**0,7**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Testuinguru horretan, banku zentral nagusien ohiko eta ezohiko diru-politikak zabaldu egin dira, eta, ondorioz, interes-tasak nahiko baxu mantendu dira. Hori horrela, Europako

Banku Zentralak (EBZ) bere erreferentzia-tasari % 0,05ean eutsi dio ekitaldi osoan; Estatu Batuetako Erreserba Federalak, aldiz, gorakada bakarra izan du, % 0,25ekoa, 2015eko azken hilabetean (beraz, haren erreferentzia-tasa % 0,5ekoa izan da ekitaldiaren amaieran).

Banakako lan-kostu nominalei dagokienez, 2015ean haien aurrerapen-erritmoa jaitsi egin da Estatu Batuetan eta Japonian (2015ean % 1,9 eta % 1, eta 2014an % 2,2 eta % 1,6, hurrenez hurren). Alabaina, indartu egin dira Eurogunean, oso gutxi bada ere (2015ean % 1 eta aurreko ekitaldian % ,9).

6. koadroa Banakako lan-kostu nominalen bilakaera

(% Δ)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	1,2	2,2	1,9
Japonia	-0,8	1,6	1,0
Alemania	2,4	2,2	2,4
Frantzia	0,7	1,0	0,1
Italia	0,8	0,7	1,1
Erresuma Batua	0,6	-1,0	1,3
Kanada	1,9	1,3	1,4
Eurogunea	**1,0**	**0,9**	**1,0**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Lan-merkatua

Berreskuratze ekonomikoaren ondorioz, lan-merkatuek joera ona izan dute 2015ean: enplegua hazi egin da eta langabezia-tasak behera egin du ia leku guztietan.

Zehazki, okupazioaren hazkundea sendotu egin da aurreko ekitaldiarekin alderatuta, bai Estatu Batuetan bai Eurogunean (2015ean % 2,1 eta % 1, eta 2014an % 1,8 eta % 0,6, hurrenez hurren). Kontuan izan behar da, halaber, enplegua hazi egin dela aztertutako kasu guztietan, Frantzian izan ezik; han geratu egin da (aldakuntzarik ez).

7. koadroa Enpleguaren bilakaera

(% Δ)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	1,4	1,8	2,1
Japonia	0,7	0,6	0,4
Alemania	1,0	0,9	0,7
Frantzia	-0,2	0,1	0,0
Italia	-1,8	0,1	0,6
Erresuma Batua	1,2	2,3	1,5
Kanada	1,4	0,6	0,9
Eurogunea	**-0,6**	**0,6**	**1,0**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Bestalde, langabezia-tasak beheranzko bilakaera izan du oro har, bi kasu hauetan salbu: Frantzian gorakada txiki bat erregistratu da (2015ean % 10 eta 2014an % 9,9), eta Kanadan maila berean jarraitu du (% 6,9 2014an eta 2015ean). Estatu Batuetan, langabezia-tasak behera egin du, % 6,2tik (2014an) % 5,3ra (2015ean), eta Eurogunean % 11,5etik % 10,8ra. ELGAko herrialde guztien tasa % 6,8koa da (2014an % 7,3koa izan zen).

8. koadroa Langabezia-tasa

(biztanleria aktiboaren %)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	7,4	6,2	5,3
Japonia	4,0	3,6	3,4
Alemania	5,2	5,0	4,6
Frantzia	9,9	9,9	10,0
Italia	12,1	12,6	11,9
Erresuma Batua	7,6	6,2	5,4
Kanada	7,1	6,9	6,9
Eurogunea	**11,9**	**11,5**	**10,8**
ELGA guztira	**7,9**	**7,3**	**6,8**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Diru- eta aurrekontu-politika

Jasotako gehiegizko defizit-mailak murriztera bideratutako neurri zorrotzak aplikatzearen ondorioz, kontu publikoen desorekak egonkortu egin dira, eta aintzat hartutako esparru geografiko guztiek bilakaera positiboa izan dute, Kanadak izan ezik. Zehazki, Ipar Amerikako ekonomiak -% 4,4ko defizita izan du 2015ean (-% 5,1eko 2014an), Euroguneak -% 2,1ekoa (aurreko ekitaldian -% 2,6koa) eta industrializatutako herrialde guztiek -% 3,1ekoa (-% 3,6koa 2014an).

9. koadroa Administrazio publikoen finantzaketa-beharrak (finantzaketa-ahalmena (+) edo -beharra (-), BPG nominalaren ehunekoaren arabera)

(BPGaren %)

Herrialdea	2013	2014	2015
Estatu Batuak	-5,5	-5,1	-4,4
Japonia	-8,5	-6,2	-5,4
Alemania	-0,1	0,3	0,7
Frantzia	-4,0	-4,0	-3,5
Italia	-2,9	-3,0	-2,6
Erresuma Batua	-5,7	-5,6	-4,4
Kanada	-1,9	-0,5	-1,7
Eurogunea	**-3,0**	**-2,6**	**-2,1**
ELGA guztira	**-4,1**	**-3,6**	**-3,1**

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Lehen ere aipatu dugun moduan, banku zentral nagusiek politika moldakorrak aplikatzen jarraitu dute; zehazki, Europako Banku Zentralak (EBZ) % 0,05ean eutsi dio bere erreferentziako tasari 2015 osoan, eta Estatu Batuetako Erreserba Federalak ehuneko puntu laurden bateko igoera bakarra izan du (bere erreferentzia-tasa % 0,5ean geratu da 2015 ekitaldiaren amaieran).

1. grafikoa Interes-tasen aldakuntza

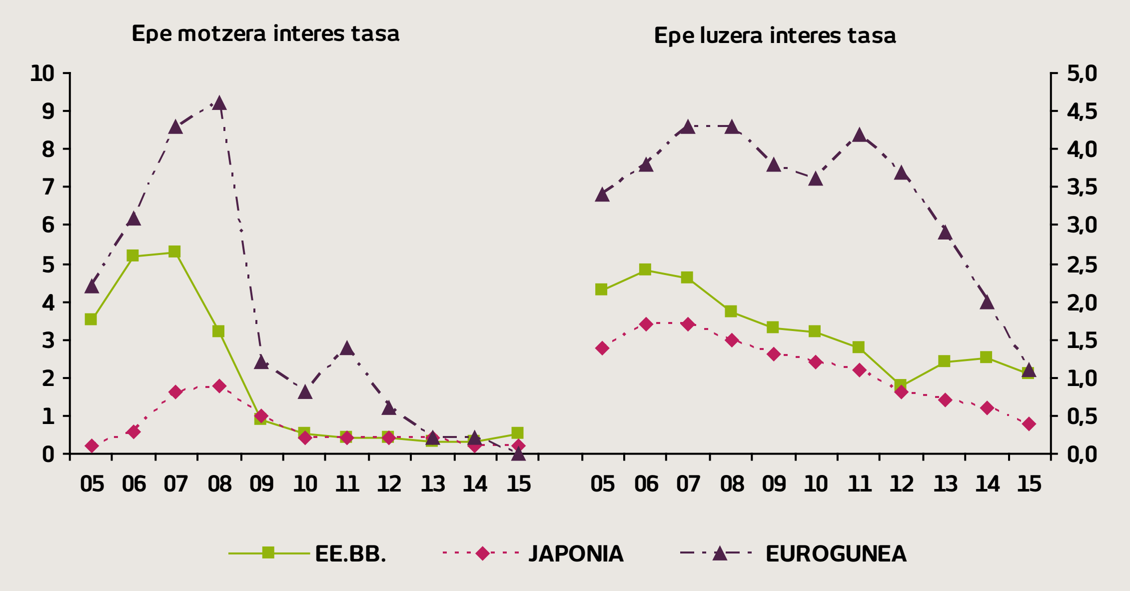

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

Europar Batasuna

Arreta Europan jarriz, eta Europako Batzordearen udaberriko aurreikuspenekin bat etorriz, EB-28 osoak bere hedapen-erritmoa % 2ra arte sendotu du 2015ean (2014an % 1,4). Hazkunde horren faktore nagusia barne-eskaria da (% 2,1). Ildo horretan, nabarmendu behar da barne-eskariaren osagai guztien aurrerapen-erritmoa indartu egin dela aurreko ekitaldiarekin alderatuta: kontsumo pribatuak % 1,2tik % 2ra egin du gora 2014tik 2015era, kontsumo publikoak % 1,2tik % 1,4ra eta inbertsioak % 2,7tik % 3,4ra. Horrez gain, erkidegoko esportazioen eta inportazioen hedapena ere areagotu egin da: 2015ean % 5,3 eta % 5,9, eta 2014an % 4 eta % 4,7, hurrenez hurren.

10. koadroa Adierazle nagusiak (UE-28)

(Urtetik urterako aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
Jarduera			
– Kontsumo pribatua	-0,1	1,2	2,0
– Kontsumo publikoa	0,3	1,2	1,4
– Kapital Finkoaren Eraketa Gordina	-1,7	2,7	3,4
– Barne-eskaria	-0,1	1,5	2,1
– Esportazioak	2,2	4,0	5,3
– Inportazioak	1,6	4,7	5,9
– BPG	0,2	1,4	2,0
Prezioak eta soldatak			
– BPGaren deflatorea	1,4	1,1	1,1
– Kontsumo pribatuaren deflatorea	1,3	0,7	0,2
– Banakako lan-kostu errealak	-0,5	-0,4	-0,5

Iturria: European Economy. Europako Batzordea (2016ko udaberria).

Herrialdeen araberako analisi zehatzak agerian jartzen du Greziaren BPGak behera egin duela 2015ean (-% 0,2), eta erkidegoko gainerako bazkideek maila desberdinetako aurrerapenak egin dituztela. Zehazki, Irlanda, Malta, Luxenburgo, Txekiar Errepublika eta Suedia izan dira kide dinamikoenak, eta denek % 4 baino gehiagoko hazkundeak jaso dituzte (% 7,8, % 6,3, % 4,8, % 4,2 eta % 4,1, hurrenez hurren). Beste herrialde hauek dira, aldiz, aurrerapen txikiena egin dutenak: Austria, Italia eta Finlandia (% 0,9, % 0,8 eta % 0,5, hurrenez hurren). Bestalde, Alemaniak, Batasuneko eragile ekonomiko nagusia izanik, % 1,7ko hedapena erregistratu du, aurreko ekitaldikoaren antzekoa (2014an % 1,6). Testuinguru horretan, Erresuma Batuaren hazkundea jaitsi egin da, % 2,3ra (aurreko ekitaldian % 2,9koa izan zen), eta Frantziarena indartu, % 1,2ra arte (2014an % 0,2).

11. koadroa Barne Produktu Gordinaren (BPG) hazkundea (Europar Batasuna)

(urtetik urterako aldakuntzaren %)

Herrialdea	2013	2014	2015
Irlanda	1,4	5,2	7,8
Malta	4,1	3,7	6,3
Luxenburgo	4,3	4,1	4,8
Txekiar Errepublika	-0,5	2,0	4,2
Suedia	1,2	2,3	4,1
Errumania	3,5	3,0	3,8
Polonia	1,3	3,3	3,6
Eslovakia	1,4	2,5	3,6
Espainia	-1,7	1,4	3,2
Bulgaria	1,3	1,5	3,0
Hungaria	1,9	3,7	2,9
Eslovenia	-1,1	3,0	2,9
Letonia	3,0	2,4	2,7
Erresuma Batua	2,2	2,9	2,3
EB-28	**0,2**	**1,4**	**2,0**
Herbehereak	-0,5	1,0	2,0
Alemania	0,3	1,6	1,7
Lituania	3,5	3,0	1,6
Kroazia	-1,1	-0,4	1,6
Txipre	-5,9	-2,5	1,6
Portugal	-1,1	0,9	1,5
Belgika	0,0	1,3	1,4
Danimarka	-0,2	1,3	1,2
Frantzia	0,7	0,2	1,2
Estonia	1,6	2,9	1,1
Austria	0,3	0,4	0,9
Italia	-1,7	-0,3	0,8
Finlandia	-0,8	-0,7	0,5
Grezia	-3,2	0,7	-0,2

Iturria: European Economy. Europako Batzordea (2016ko udaberria).

Per capita BPGa aztertzen badugu, erosketa-ahalmenaren parekotasunari dagokionez, nabarmendu behar da oraindik ere alde handiak daudela Batasuneko kideen artean. Lehengo kideen artean, Greziak (% 65,8), Portugalek (% 72), Espainiak (% 85,3), Italiak (% 87,7) eta Frantziak (% 97,3) dituzte maila baxuenak, EB-15eko batez bestekoa (% 100) baino baxuagoak. Maila altuena, berriz, Luxenburgok du (% 247,9). EB-28 osoa kontuan hartuta, pixkanaka bazkide berriak sartzearen ondorioz, Europako batez besteko per capita BPGa nabarmen murriztu da.

12. koadroa Europar Batasuneko per capita BPGa (2015)

Herrialdea	UE-15=100	UE-28=100
Luxenburgo	247,9	268,9
Irlanda	130,0	141,0
Herbehereak	120,4	130,6
Austria	117,1	127,0
Alemania	115,0	124,7
Suedia	114,5	124,2
Danimarka	113,5	123,1
Belgika	108,3	117,5
Erresuma Batua	100,3	108,8
Finlandia	100,1	108,6
EB-15 guztira	**100,0**	**108,5**
Frantzia	97,3	105,5
EB-28 guztira	**92,2**	**100,0**
Italia	87,7	95,1
Espainia	85,3	92,5
Malta	81,9	88,8
Txekiar Errepublika	79,6	86,3
Eslovenia	76,7	83,2
Txipre	75,7	82,1
Portugal	72,0	78,1
Eslovakia	72,0	78,1
Estonia	69,9	75,8
Lituania	69,8	75,7
Grezia	65,8	71,4
Polonia	63,5	68,9
Hungaria	63,5	68,9
Letonia	59,9	65,0
Kroazia	54,3	58,9
Errumania	52,0	56,4
Bulgaria	43,7	47,4

Iturria: European Economy. Europako Batzordea (2016ko udaberria).

Aurreikuspenak

Nazioarteko erakunde nagusien arabera, 2015ean ikusitako portaerari jarraituz, 2016an mundu-mailako berreskuratze ekonomikoak aurrera jarraituko du, erritmo gero eta motel eta ahulagoan bada ere. Berriz ere, sortzen eta garatzen ari diren ekonomiek sustatuko dute mundu-mailako ekonomia. Hori horrela, Nazioarteko Diru Funtsak (NDF) 2016an munduko ekonomia batez besteko % 3,2 haziko dela aurreikusten du.

Aurreratutako ekonomia guztiek, batuta, % 2 inguruko zabalkuntza lortuko dute 2016an eta 2017an, eta Estatu Batuek dinamismo handiagoa izango dute Eurogunea eta Japoniak baino. Ildo horretan, ELGAren arabera, Ipar Amerikako ekonomia % 1,8 haziko da 2016an (2017an % 2,2), Eurogunearena % 1,6 (2017an % 1,7) eta Japoniarena % 0,7 (2017an % 0,4).

Sortzen eta garatzen ari diren ekonomiei dagokienez, horiek pixkanaka indartuz joango direla aurreikusten da; hain zuzen ere, NDFk % 4,1eko aurrerapena aurreikusten du 2016rako eta % 4,6koa 2017rako.

13. koadroa Aurreikuspen ekonomikoak (industrializatutako herrialdeak)

(%)

Kontzeptua	2016	2017
– BPG erreala (% Δ)		
• Estatu Batuak	1,8	2,2
• Japonia	0,7	0,4
• Eurogunea	1,6	1,7
• ELGA guztira	1,8	2,1
– Inflazioa (kontsumo pribatuaren deflatorea) (% Δ)		
• Estatu Batuak	1,0	1,8
• Japonia	0,0	2,2
• Eurogunea	0,3	1,0
• ELGA guztira	1,1	1,8
– Langabezia-tasa (biztanleria aktiboaren %)		
• Estatu Batuak	5,0	4,7
• Japonia	3,2	3,1
• Eurogunea	10,2	9,8
• ELGA guztira	6,4	6,2
– Defizit publikoa (BPGaren %)		
• Estatu Batuak	-4,3	-3,7
• Japonia	-5,1	-4,0
• Eurogunea	-1,8	-1,4
• ELGA guztira	-2,9	-2,4
– Munduko merkataritza (% Δ)	2,1	3,2

Iturria: ELGA. Ekonomia-aurreikuspenak (2016ko ekaina).

1.2 ESPAINIAKO EKONOMIA

Ezaugarri nagusiak

2014an % 1,4ko gorakada izan ondoren, Estatuko BPGaren aurrerapen-erritmoa indartu egin da, 2015ean % 3,2ra iritsi arte, eta jardueraren indartze horrek eragin positiboa izan du lan-munduan.

Hori horrela, 2015ean Espainiako ekonomiak, Europar Batasunarekin alderatuta, dinamismo handiagoa lortu izanaren ondorioz, pixka bat aurrera egin du Erkidegoko ekonomia nagusiekiko benetako konbergentzia-prozesuan.

Eskariari arreta eskainiz, BPGa areagotzearen arrazoietako bat izan da barne-eskariak ehuneko 3,7 puntuko ekarpen positiboa egin diola mundu-mailako hazkundeari (2014an ehuneko 1,6 puntu positibo), eta hori zati batean konpentsatuta geratu da kanpoko sektorearen ehuneko puntu erdiko ekarpen negatiboarekin (ehuneko bi dezima negatibo 2014an).

Eskaintzari dagokionez, sektore guztiek egin dute gora 2015ean, eta tasa positiboetara iritsi dira bai eraikuntzaren sektorea bai lehen sektorea (2015ean % 5,2 eta aurreko ekitaldian -% 2,1, eta % 1,9 eta -% 3,7, hurrenez hurren). Industriaren eta zerbitzuen sektoreek berriz aurrera egiten jarraitu dute, erritmo handiagoan (2015ean % 3,4 eta aurreko ekitaldian % 1,2, eta % 3,1 eta % 1,9, hurrenez hurren).

Lan-merkatuari dagokionez, okupazioaren hazkundea ere indartu egin da, % 3ra arte igoz 2015ean (% 1,2ko gorakada izan zuen 2014an), eta 17.866.000 pertsona egon dira lanean. Horrez gain, nabarmendu behar da sektore guztietan, oro har, areagotu egin dela okupazio-maila: eraikuntzan % 8,1, industrian % 4,3, zerbitzuetan % 2,6 eta lehen sektorean % 0,1. Bestalde, langabezian dauden biztanleen kopuruak -% 9,9 egin du behera 2015ean (2014an -% 7,3), eta, hain zuzen ere, 5.056.000 pertsona egon dira langabezian, alegia, % 22,1. Langabezia-tasa hori EB-28ko bigarren altuena da, Greziaren atzetik (% 24,9, Europako Batzordearen arabera).

Prezioei dagokienez, abendutik abendura, KPIa ez da batere aldatu urtetik urtera (% 0), baina urteko batez besteko terminoetan pixka bat negatiboa izan da (-% 0,5).

Azkenik, aurrekontu-exekuzioari dagokionez, BPGaren -% 5,08ko defizita jaso da 2015ean (kreditu-erakundeentzako laguntzak barne); erregistro horrek ehuneko 0,81 puntutan hobetzen du aurreko ekitaldian lortutakoa (BPGaren -% 5,89ko defizita 2014an).

Agregatu makroekonomiko nagusiak

Lehenago ere esan dugun moduan, estatu-mailako BPGaren hedapena indartu egin da 2015ean, % 3,2ra arte (2014an % 1,4), eta urtetik urterako hazkundea indartzeko joera erakutsi du ekitaldiko hiruhilekoetan zehar (urtetik urterako aurrerapenak: % 2,7, % 3,2, % 3,4 eta % 3,5, hurrenez hurren).

Puntu honetara iritsita, jarraian jardueraren bilakaera aztertuko dugu, hainbat ikuspegi kontuan hartuta: eskaria (norakoa), eskaintza (jarduera) eta errenta (banaketa).

- 2015ean, Espainiako BPG osoa 1.081.190 milioi eurora[1] iritsi da; horietatik 830.918 milioi azken kontsumoari dagozkio (611.231 etxeena, 11.017 etxeen zerbitzura dauden irabazi asmorik gabeko gizarte-erakundeena (EZIAGGE) eta 208.670 administrazio publikoena), 220.219 inbertsioari (112.246 eraikuntzara bideratutakoak, 75.767 ekipo-ondasunetara eta 32.206 jabetza intelektualeko produktuetara), eta 3.133 izakinen aldakuntzari. Hori horrela, azken barne-eskaria 1.054.270 milioi eurokoa izan da. Kanpo-eskaria esportazioen (358.391 milioi euro) eta inportazioen (331.471 milioi euro) arteko aldea kalkulatuta ateratzen da; hori kontuan hartuta lortzen dugu guztizko eskaria.
- Kanpo-eskariaren ehuneko puntu erdiaren ekarpen negatiboari gehitzen badiogu barne-eskariak ehuneko 3,7 puntuko ekarpen positiboa izan du, BPGaren aurrerapena % 3,2koa izan da 2015ean. Barne-eskariaren esparruan, bai kontsumo pribatuaren bai publikoaren hazkunde-erritmoa areagotu egin da, baita inbertsioena ere (2015ean % 3,1 eta 2014an % 1,2; 2015ean % 2,7 eta 2014an aurrerapenik ez; eta 2015ean % 6,4 eta aurreko ekitaldian % 3,5; hurrenez hurren). Arreta inbertsioari eskaintzen badiogu, eraikuntzarekin lotura duen alderdia berriz ere tasa positiboetara itzuli da (2015ean % 5,3 eta 2014an -% 0,2); ekipo-ondasunei loturikoak, aldiz, aurreko ekitaldiko dimentsio berdintsuari eutsi dio (2015ean % 10,2 eta 2014an % 10,5).
- Sektorekako banaketa aintzat hartzen badugu, 24.674 milioi euro lehen sektoreari dagozkio, 167.203 milioi euro industria-sektoreari (130.759 manufaktura-industriari dagozkio), 54.343 milioi eraikuntzari eta 735.603 milioi zerbitzuei. Partida horiek zergei dagozkienei gehituz gero (93.367 milioi euro), guztizko ekoizpena lortuko dugu.
- Sektore guztiek gora egin dute 2015ean; alabaina, dinamismo handiena eraikuntzak izan du (% 5,2), eta ondoren industriak (% 3,4), zerbitzuek (% 3,1) eta lehen sektoreak (% 1,9). Aurreko ekitaldiari dagokionez, bai eraikuntzak bai lehen

---

[1] Prezio arruntak.

sektoreak lehengo hazkundeari heldu diote (-% 2,1 eta -% 3,7 2014an, hurrenez hurren), eta industria-sektorea eta zerbitzuak indartu egin dira (% 1,2 eta % 1,9 2014an, hurrenez hurren).

14. koadroa Barne-produktu gordina eta bere osagaiak (eskaria eta eskaintza)

(urtetik urterako tasaren % , bolumen kateatua)

	Eragiketak	2014	2015
ESKARIA	Azken kontsumoaren gastua	0,9	3,0
	– Etxeena	1,2	3,1
	– EZIAGGEena	1,3	1,0
	– Administrazio publikoena	0,0	2,7
	Kapital finkoaren eraketa gordina	3,5	6,4
	– Eraikuntza	-0,2	5,3
	– Ekipo-ondasunak eta aktibo landuak	10,5	10,2
	Izakinen aldakuntza*	0,2	0,1
	Barne-eskaria*	1,6	3,7
	Ondasunen eta zerbitzuen esportazioa	5,1	5,4
	Ondasunen eta zerbitzuen inportazioa	6,4	7,5
Barne-produktu gordina, merkatu-prezioan		**1,4**	**3,2**
ESKAINTZA	Nekazaritza, abeltzaintza, basogintza eta arrantza	-3,7	1,9
	Industria	1,2	3,4
	Eraikuntza	-2,1	5,2
	Zerbitzuak	1,9	3,1
	Produktuen gaineko zerga garbiak	0,8	2,8

(*): Merkatuko prezioen BPGaren hazkundeari eginiko ekarpena.
Iturria: EIN.

- Errentaren alderditik begiratuta, soldatakoen ordainketak hartu du BPGaren % 47,2, ustiapenen soberakin garbiak % 42,6 eta ekoizpenaren eta inportazioaren gaineko zerga garbiek gainerako % 10,3.

15. koadroa Barne Produktu Gordinaren banaketa (errenta)

(% Δ nominala)

Eragiketak	2013	2014	2015	2015 (M eurotan)
Soldatakoen ordainketa[1]	-2,4	0,9	3,9	509.894
Ustiapenaren soberakin gordina[2]	-1,2	0,4	3,1	460.156
Ekoizpenaren eta inportazioaren gaineko zerga garbiak[3]	6,0	4,0	6,9	111.140
Barne-produktu gordina, merkatu-prezioan[4]	-1,1	1,0	3,8	1.081.190

(4) = (1)+(2)+(3).
Iturria: EIN.

Kanpo-merkataritza

Estatu-mailako jarduera ekonomikoa indartzearekin batera, Espainiako inportazioen hazkundea % 7,5era arte igo da 2015ean (2014an % 6,4); aldi berean, esportazioen hazkundea gutxiago hazi da (2015ean % 5,4 eta 2014an % 5,1), Estatuko bezero nagusiek dinamismo txikiagoa izan baitute, aurreko ekitaldiarekin alderatuta.

Hala, kanpo-eskariak hazkunde orokorrari egiten dion ekarpen negatiboa hiru dezima areagotu da aurreko ekitaldiarekin alderatuta: ehuneko puntu erdi negatibo bat 2015ean, eta ehuneko bi dezima negatibo 2014an. Ekitaldiko hiruhilekoetan profil heterogeneoa izan du (ehuneko -0,4 puntu 2015eko lehen hiruhilekoan, -0,2 bigarrenean, -0,7 hirugarrenean eta -0,6 laugarrenean).

Laneko prezioak eta kosteak

Petrolioaren prezioak izan duen beheranzko joerarekin bat etorriz, 2015eko prezioen bilakaeraren ezaugarri nagusia izan da horien hazkunde-maila baxua edo, are gehiago, horien atzerakada. Zehatzago esanda, urtarriletik maiatzera, kontsumo-prezioen urtetik urterako beherakadak gero eta txikiagoak izan dira (-% 1,3, -% 1,1, -% 0,7, -% 0,6 eta -% 0,2, hurrenez hurren), gorakada txikiak izan dituzte ekainean eta uztailean (% 0,1 bi kasuetan), atzera egiten jarraitu dute abuztuan eta irailean (-% 0,4 eta -% 0,9, hurrenez hurren), berriz ere behera egin dute urrian eta azaroan (-% 0,7 eta -% 0,3, hurrenez hurren) eta ez dute aldakuntzarik izan abenduan (% 0). Hala ere, abenduko urtetik urterako tasak atzean utzi du zeinu negatiboa aurreko ekitalditik (2015ean % 0 eta 2014an -% 1). Urteko batez besteko zifrei dagokienez, inflazioaren beherakada areagotu egin da: 2015ean % 0,5 eta 2014an -% 0,2. Azpiko inflazioak, berriz % 0,6an jarraitu du (ez da aldakuntzarik egon aurreko ekitalditik).

Hala, kontuan hartuta ELGAren arabera Eurogunearen inflazio-tasa, kontsumo pribatuaren deflatoaren bidez neurtuta, % 0,2koa izan dela 2015ean (2014an % 0,5ekoa), Espainiako ekonomiaren eta moneta bakarraren blokearen arteko diferentziala ehuneko zazpi dezima negatibokoa izan da (aurreko ekitaldiko zifra berbera).

Ondasunen multzo desberdinak aztertuz gero, besteak izeneko taldea, edari alkoholdunak eta tabakoa, elikagaiak eta alkoholik gabeko edariak eta irakaskuntza izan dira inflazio handienekoak; denek % 1 baino gehiagoko tasak izan dituzte (% 1,6, % 1,4, % 1,2 eta % 1,1, hurrenez hurren). Horien ondoren, hauek ditugu: hotelak, kafetegiak eta jatetxeak (% 0,8); jantziak eta oinetakoak (% 0,3) eta medikuntza (% 0,1). Gainerako taldeen prezio-mailek, berriz, behera egin dute: etxeko tresneria (-% 0,2), aisia eta kultura (-% 0,4), komunikazioak (-% 1,8), etxebizitza (-% 2,1) eta garraioak (-% 4,5).

16. koadroa Kontsumoko Prezioen Indizea (KPI) eta Industriako Prezioen Indizea (IPI).

(Urtetik urterako aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
KPI			
– Indize orokorra[1]	0,3	-1,0	0,0
– Indize orokorra[2]	1,4	-0,2	-0,5
Elikagaiak	3,2	-0,1	1,2
Elikagaiak ez direnak	0,9	-0,2	-1,0
• Elikagaiak eta alkoholik gabeko edariak	2,8	-0,3	1,2
• Edari alkoholdunak, tabakoa	6,1	1,4	1,4
• Jantziak eta oinetakoak	0,0	0,1	0,3
• Etxebizitza	0,9	1,3	-2,1
• Etxeko tresneria	0,9	-0,5	-0,2
• Medikuntza	6,9	0,1	0,1
• Garraioak	0,4	-0,9	-4,5
• Komunikazioak	-4,2	-6,1	-1,8
• Aisia eta kultura	0,7	-1,4	-0,4
• Irakaskuntza	8,1	1,8	1,1
• Hotelak, kafetegiak eta jatetxeak	0,5	0,5	0,8
• Beste batzuk	2,0	1,0	1,6
Azpikoa	1,4	0,0	0,6
IPI			
– Indize orokorra	0,6	-1,3	-2,1
• Kontsumo-ondasunak	2,2	-0,5	1,1
• Ekipo-ondasunak	-0,1	0,2	0,8
• Bitarteko ondasunak	-0,5	-1,5	-0,7
• Energia	0,5	-3,1	-8,8

(1): Abendutik abendura
(2): Urteko batez besteko aldakuntza.
Iturria: EIN.

Industriako prezioei dagokienez, 2015ean indize orokorraren beherakada indartu egin da, -% 2,1era arte (2014an -% 1,3), energiaren prezioen beherakada nabarmenaren ondorioz (-% 8,8); izan ere, bitarteko ondasunek ez dute ia beherakadarik izan (-% 0,7) eta kontsumo- eta ekipo-ondasunei dagozkienek gora egin dute (% 1,1 eta % 0,8, hurrenez hurren).

Bestalde, kontuan izanda 2015ean ekoizpena % 0,2 areagotu dela (BPGak % 3,2 egin duelako gora, eta enpleguak % 3, lanaldi osoko lanpostuei dagokienez), eta soldatako bakoitzeko ordainketak % 0,5 egin duela gora, lan-kostu unitarioa % 0,3 areagotu da (2014an -% 0,8 murriztu zen).

LABORAL kutxa

17. koadroa Errenten eta soldata-kostuen adierazleak

(% Δ)

Kontzeptua	2013	2014	2015
BPG erreala	-1,7	1,4	3,2
Enplegua guztira*	-3,5	1,1	3,0
Produktibitatea	1,8	0,3	0,2
Soldatakoen ordainketa	-2,4	0,9	3,9
Soldatako enplegua*	-4,0	1,4	3,4
Soldatako bakoitzeko ordainketa	1,6	-0,5	0,5
Lan-kostu unitarioa	-0,2	-0,8	0,3

(*): Kontabilitateko Nazionaleko enpleguaren datuak erabili dira: lanaldi osoko lanpostuak.

Iturria: Guk geuk eginiko balioespena, EINen datuetatik abiatuta.

Lan-merkatua

Jarduera sendotzearen ondorioz (BPGa % 3,2 areagotu da 2015ean, eta % 1,4 zen 2014an), Estatuko lan-merkatuak bilakaera positiboa izan du 2015ean; okupazioak gora egin du eta langabeziak behera. Dena den, langabezia-tasak maila oso altuan egoten jarraitu du.

Estatistikako Institutu Nazionalaren (EIN) Biztanleria Aktiboaren Inkestaren (BAI) arabera, lanean ari diren biztanleen hazkundea % 3ra arte igo da 2015ean (% 1,2ko gorakada izan zuen 2014an). Aldi berean, langabezian dauden biztanleen kopuruaren beherakada-erritmoa ere indartu egin da, -% 9,9ra arte (aurreko ekitaldian -% 7,3), eta biztanleria aktiboaren kopuruak -% 0,1 egin du behera (22.922.000 pertsona).

Jarduera-tasa ez da ia batere aldatu (2015ean % 59,5 eta 2014an % 59,6); zehazki, gizonezkoen tasak behera egin du pixka bat (2015ean % 65,7 eta aurreko ekitaldian % 65,8), eta emakumeenak egonkor jarraitu du (% 53,7 2014an eta 2015ean).

Lehen aipatutako enpleguaren % 3ko hedapena (17.866.000 pertsona lanean) arrazoi hauengatik gertatu da: okupazioaren hazkundea sendotu egin da bai industrian (2015ean % 4,3 eta 2014an % 1) bai zerbitzuetan (2015ean % 2,6 eta aurreko ekitaldian % 1,7), eta gora egin du, halaber, eraikuntzan (2015ean % 8,1 eta 2014an -% 3,4) eta lehen sektorean (2015ean % 0,1 eta 2014an -% 0,1).

18. koadroa Lan-magnitude nagusien bilakaera
Urteko batezbestekoak

(mila pertsona eta %)

Kontzeptua	2015	% Δ 2013	% Δ 2014	% Δ 2015
Biztanleria aktiboa	22.922,0	-1,1	-1,0	-0,1
Landun biztanleria	17.866,0	-2,8	1,2	3,0
– Nek., abeltz., arrantza	736,8	-0,9	-0,1	0,1
– Industria	2.482,3	-5,2	1,0	4,3
– Eraikuntza	1.073,7	-11,3	-3,5	8,1
– Zerbitzuak	13.573,3	-1,7	1,7	2,6
Biztanleria langabetua	5.056,0	4,1	-7,3	-9,9
Langabezia-tasa*	22,1	5,2	-6,3	-9,7

(*): Biztanleria aktiboaren % .
Iturria: EIN (BAlko biztanleria-oinarria, 2011. 2016ko ekaineko datuak). Geuk egina.

Aldi berean, ordaindutako enpleguaren aurrerapen-erritmoa ere sendotu egin da (2015ean % 3,4 areagotu zen, eta 2014an % 1,5); eta soldatakoa ez den enplegua ere hazten hasi da (2015ean % 1,1 eta aurreko ekitaldian -% 0,4). Kontratu-motaren arabera, aldi baterako soldatakoen kopuruaren gorakadak indar handiagoa izan du kontratu mugagabea dutenenak baino (% 8,3 eta % 1,9, hurrenez hurren).

Langabezia aintzat hartuta, 2015ean horren beherakada areagotu egin da, -% 9,9ra arte (2014an -% 7,3); zehazki, 5.056.000 pertsona egon dira langabezian. Hori horrela, langabezia-tasa % 22,1eraino jaitsi da (aurreko ekitaldian % 24,4). Erregistro hori EB-28ko bigarren altuena izan da, Greziaren atzetik (% 24,9, Europako Batzordearen arabera).

19. koadroa Enplegua, lan-egoeraren eta kontratu-motaren arabera. Urteko batezbestekoak

(mila pertsona eta %)

Kontzeptua	2015	% Δ 2013	% Δ 2014	% Δ 2015
Landun biztanleria	17.866,0	-2,8	1,2	3,0
Soldatakoak	14.773,5	-3,5	1,5	3,4
– Sektore pribatua	11.798,4	-2,9	2,0	3,9
– Sektore publikoa	2.975,0	-5,6	-0,4	1,7
Soldatakoak ez direnak*	3.092,5	0,3	-0,4	1,1
– Enplegu-emaileak	888,3	-4,7	0,6	1,3
– Autonomoak	2.076,1	3,3	-0,2	1,4
– Kooperatibistak	22,7	-16,8	5,2	-7,3
– Familia-laguntza	100,4	-6,8	-10,3	-2,3
Kontratu mugagabedun sold.	11.059,3	-3,1	0,4	1,9
Ali baterako kontratudun sold.	3.714,2	-4,6	5,3	8,3
Lanaldi osoko okup.	15.053,8	-4,3	1,1	3,2
Lanaldi partzialeko okup.	2.812,2	6,0	1,9	1,9

(*): Batura ez dator bat guztizkoarekin, bertan sailkatu ezin direnak ere sartu baitira.
Iturria: EIN (BAlko biztanleria-oinarria, 2011. 2016ko ekaineko datuak). Geuk egina.

LABORAL kutxa

Sektore publikoa eta interes-tasak

Administrazio publikoen guztizko defizita BPGaren -% 5,08koa izan da 2015 ekitaldiaren amaieran (kreditu-erakundeei emandako laguntzak barne).

Autonomia-erkidegoen arabera xehatutako analisitik ondoriozta daiteke administrazio horiek guztiek saldo defizitarioak izan dituztela 2015ean; Kanarietan erregistratu da eskualdeko BPGarekiko defizit txikiena (-% 0,54), eta Katalunian handiena (-% 2,7). EAEn, defizita -% 0,69koa izan da; beraz, ehunen bat hobetu da helburu gisa ezarrita zuen zifra (-% 0,7).

20. koadroa Defizit publikoa

(BPGaren %)

Kontzeptua	2014	2015
Administrazio zentrala*	-3,57	-2,53
Autonomia-erkidegoak	-1,75	-1,66
Tokiko udalbatzak	0,57	0,44
Gizarte Segurantza	-1,04	-1,26
Administrazio publikoak guztira*	**-5,79**	**-5,00**
• Kreditu-erakundeentzako laguntzak	-0,10	-0,08
Administrazio publikoak guztira	**-5,89**	**-5,08**

(*): Finantza-laguntzarik gabe.

Iturria: Ogasun eta Administrazio Publikoetako Ministerioa (2016ko apirilaren 7a).

Azkenik, berriz ere aipatu behar da 2015aren amaieran Europako Banku Zentralaren erreferentziazko tasak % 0,05ean jarraitu duela, eta Erreserba Federalarena % 0,5ean finkatu dela, abenduan % 0,25 igo ostean.

2. grafikoa **Interes-tasa ofizialen bilakaera: Europako Banku Zentrala eta Erreserba Federala**

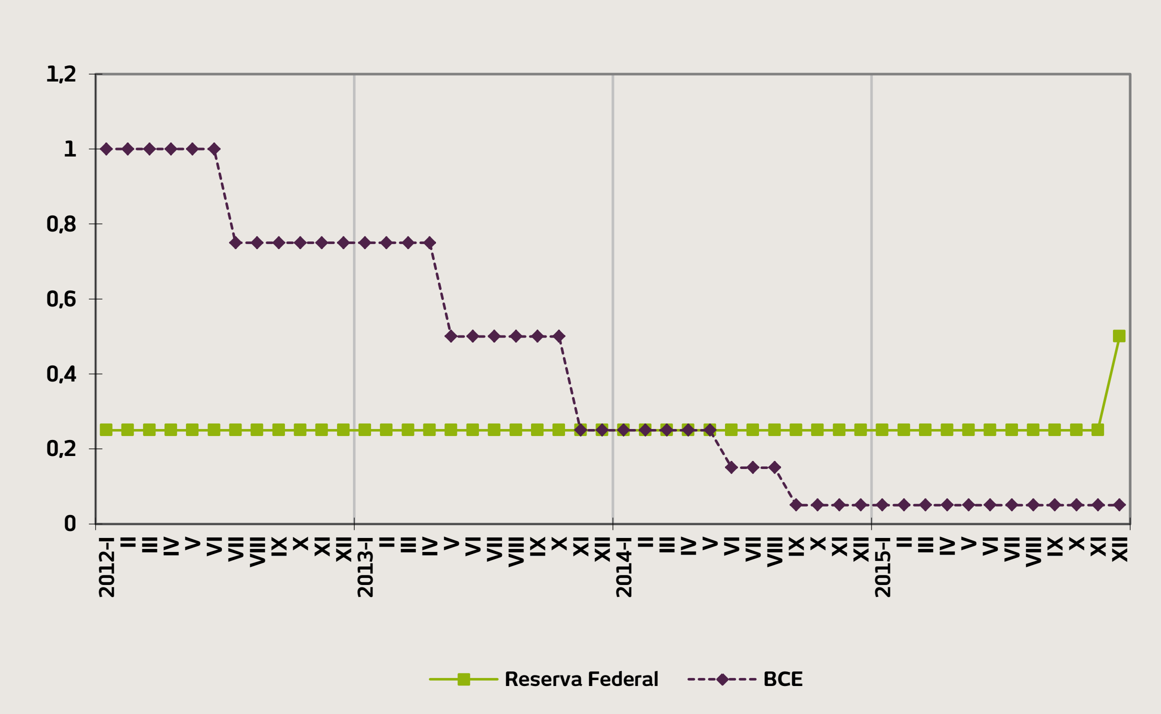

Iturria: EBZ, Erreserba Federala.

Aurreikuspenak

Ekonomia eta Lehiakortasun Ministerioak 2016ko apirilaren amaieran argitaratutako aurreikuspenen arabera, Espainiako BPGak % 2,7 egingo du gora ekitaldi horretan (2017an % 2,4). Enplegua ere, lanaldi osoko lanpostu kopuruaren arabera neurtuta, igo egingo da (% 2,5). Dena den, Estatuko langabezia-tasa altuegia izaten jarraituko du; aurreikuspen ofizialaren arabera, % 19,9koa.

21. koadroa Espainiako ekonomiaren aurreikuspenak (2016)

Kontzeptua	Urtetik urterako aldakuntza-tasa
BPG eta ESKARI-AGREGATUAK	
• Nazio-mailako azken kontsumo pribatuaren gastua	3,2
• Administrazio publikoen azken kontsumoko gastua	1,0
• Kapital finkoaren eraketa gordina	5,6
– Barne-eskaria (BPGaren hazkundeari eginiko ekarpena)	3,1
– Ondasunen eta zerbitzuen esportazioa	5,3
– Ondasunen eta zerbitzuen inportazioa	7,0
– Kanpo-saldoa (BPGaren hazkundeari eginiko ekarpena)	-0,4
– BPG	2,7
LAN-MERKATUA	
– Enpleguaren aldakuntza % -tan(*)	2,5
– Langabezia-tasa	19,9

(*): Lanaldi osoko lanpostuak kontuan hartuta.

Iturria: Ekonomia eta Lehiakortasun Ministerioa (2016ko apirila).

2. IKUSPEGI OROKORRA

Nazioarteko ekonomian, txikitu egin da mundu osoko ekonomiaren hazkundea, eta testuinguru horretan, euskal ekonomiak bikoiztu egin du aurrerapen-erritmoa aurreko ekitaldiarekin alderatuta (2015ean % 2,8, eta 2014an % 1,4).

22. koadroa Bilakaera orokorra

(Urte arteko aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2011	2012	2013	2014	2015
EAE					
– BPG	0,2	-2,0	-1,8	1,4	2,8
– Enplegua	-0,6	-5,6	-3,2	-1,0	1,3
– Langabezi-tasa(1)	12,4	15,6	16,6	16,3	14,8
– KPI(2)	2,4	2,7	0,6	-0,7	0,3
NAFARROA					
– BPG	1,5	-1,5	-1,3	1,5	2,9
– Enplegua	-0,4	-4,1	-3,5	1,7	0,7
– Langabezi-tasa(1)	13,0	16,2	17,9	15,7	13,8
– KPI(2)	2,6	2,7	0,0	-1,2	-0,1
ESPAINIA					
– BPG	-1,0	-2,6	-1,7	1,4	3,2
– Enplegua	-1,6	-4,3	-2,8	1,2	3,0
– Langabezi-tasa(1)	21,4	24,8	26,1	24,4	22,1
– KPI(2)	2,4	2,9	0,3	-1,0	0,0

(1): Biztanleria aktiboaren % .
(2): Aldakuntza-tasa abendutik abendura.
Iturria: Eustat, Nafarroako Estatistika Institutua, EIN (BAI, 2011ko biztanleria-oinarria).

Era horretan, EAEk dinamismo hobea izan du Euroguneak baino (2015ean % 1,6, ELGAren arabera); horri esker, nolabaiteko aurrerapausoak egon dira Europako ekonomia nagusiekin benetako parekatzea lortzeko prozesuan.

Kontuan hartzen badugu EINren eskualdekako kontabilitatea, Espainiako autonomia-erkidego guztiek areagotu egin dute hedapen-erritmoa 2015ean, aurreko ekitaldiarekin alderatuta. Gehien hazi den autonomia-erkidegoa Valentziako Erkidegoa (% 3,6) izan da; gutxien hazi dena, berriz, Kantabria (% 2,6). EINren datuen arabera, EAE % 3,1 hazi da.

Lan-merkatuari dagokionez, EINren Biztanleria Aktiboaren Inkestako datuen arabera, biztanle landunen kopurua % 1,1 hazi da 2015ean Euskal Herrian (% 1,3ko gorakada egon da EAEn eta % 0,7ko beherakada Nafarroan). Dinamika hori Estatuan bizitakoa baino txikiagoa izan da (2015ean % 3 hazi da biztanle landunen kopurua). Nolanahi ere, nabarmendu beharra dago langabezia-tasak aurreko ekitaldiko beheranzko joerari jarraitu diola, oro har: EAEn, langabezia-tasa 2014an % 16,3 izatetik % 14,3ra igaro da 2015ean; Nafarroan, berriz, % 15,7tik % 13,8ra. Euskal Herri osoan % 16,2tik % 14,6ra jaitsi da eta Estatuan, berriz, % 24,4tik % 22,1era.

LABORAL kutxa

3. grafikoa BPGaren bilakaera

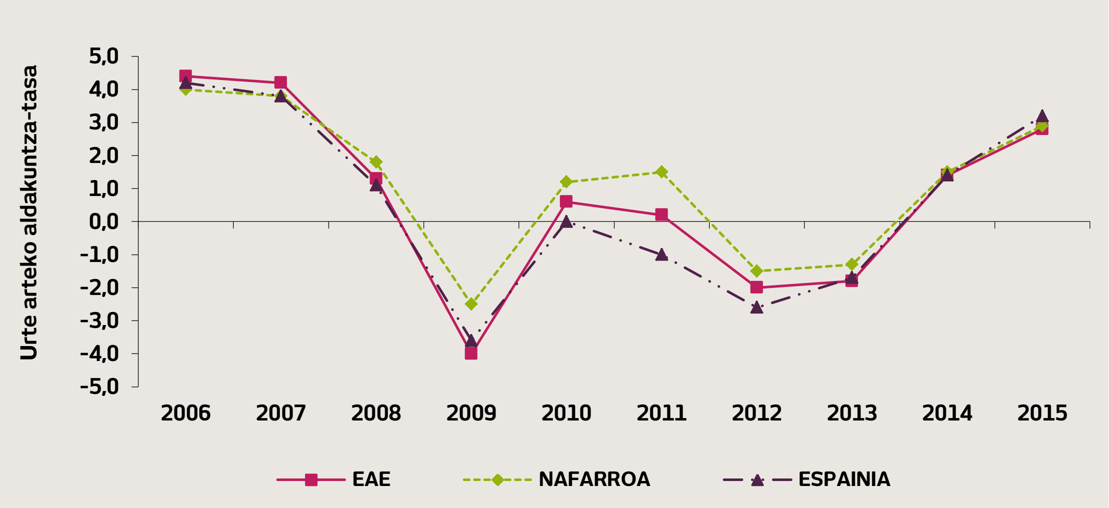

Iturria: Eustat, Nafarroako Estatistika Institutua eta EIN.

Prezioei dagokienez, petrolioa merkatzearekin batera, prezioek hazkunde baxua izan dute, baita beherakada ere 2015eko hilabeteetan zehar EAEn, Nafarroan zein Estatuan. EAEn, zehazki, KPIak urtetik urterako beheranzko tasa negatiboak izan ditu (urtarrilean -% 1 izatetik hilabete berean -% 0,5 izatera igaro zen); maiatzean ez zuen aurrerapenik izan; ekainean eta uztailean gora egin zuen pixka bat (% 0,2 bi kasuetan); abuztuan eta irailean atzerakada izan zuen (-% 0,2 eta -% 0,5, hurrenez hurren), baita urrian eta azaroan ere (-% 0,4 eta -% 0,1, hurrenez hurren), eta, azkenik, % 0,3ko gorakada txiki bat izan zuen abenduan. Nafarroan eta Estatuan ere antzeko bilakaera izan du. Hala, metatutako inflazio-tasa (abendutik abendura) -% 0,3 izan da EAEn, -% 0,1 Nafarroan eta % 0 Estatuan (-% 0,7, -% 1,2 eta -% 1, hurrenez hurren, 2014 ekitaldiaren amaieran).

Azkenik, adierazi behar da EAEko ekonomiak urtetik urterako % 3,3ko aurrerapena erregistratu duela 2016ko lehen hiruhilekoan eta, hala, ehuneko bi hamarren hobetu duela aurreko hiruhilekoan erregistratukoa (% 3,1 2015eko laugarren hiruhilekoan). Eusko Jaurlaritzako Ogasun eta Finantza Sailaren Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak 2016ko martxoan eginiko aurreikuspenen arabera, BPGa % 2,5 haziko da ekitaldi honetan, baina hiruhilekoen profilak dezelerazioa izango du ezaugarri.

23. koadroa Zenbait jarduera-adierazleren bilakaera

(aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013 EAE	2013 Espainia	2014 EAE	2014 Espainia	2015 EAE	2015 Espainia
A. EKOIZPENA ETA JARDUERA						
A.1 Industria (ekoizpenak)						
Ontzigintza (T konpentsatuak)	-7,4	50,5	22,0	-4,3	16,4	16,2
Makina-erreminta (ekoizpenaren euro korronteak)	10,0	10,0	-6,3	-6,3	7,1	7,1
Eskuzko tresnak (ekoizpenaren euro korronteak)	43,0	43,0	4,7	4,7	3,5	3,5
Papera eta kartoia (tonak)	--	0,1	0,0	-2,4	0,4	2,6
Elektronika (euro korronteak)*	-1,5	--	2,4	--	5,1	--
Industria Produkzioaren Indizea*	-3,1	-1,6	1,4	1,3	3,5	3,4
• Kontsumo-ondasunak	-5,1	-2,1	-2,2	1,7	5,2	1,4
• Bitarteko ondasunak	-2,5	-2,5	2,4	2,9	1,3	4,1
• Ekipamendu-ondasunak	-3,2	1,4	1,6	1,0	7,4	7,4
• Energia	-2,5	-2,3	0,1	-1,6	1,4	0,7
A.2 Eraikuntza						
Amaitutako etxebizitzak (kopurua)	-28,8	-54,8	-17,2	-16,6	-2,6	-4,9
Hasitako etxebizitzak (kopurua)	-34,3	-31,0	5,6	0,2	--	--
Barneko zementu-salmentak (mila tona)***	-23,0	-20,9	11,8	0,4	-4,9	5,5
Lizitazio ofizialak (euro korronte)	-45,2	23,3	75,0	42,6	5,6	-28,2
A.3 Nekazaritza-sektorea (ekoizpenak)						
Nekazaritza (euro korronteak)*	-5,1	7,8	-0,5	-3,3	15,0	2.5
Abeltzaintza (euro korronteak)*	3,0	1,3	4,9	-0,8	-1,8	-2,4
Basogintza (euro korronteak)*	0,0	--	38,2	--	-4,5	--
Guztira (euro korronteak)*	-1,7	5,0	4,3	-5,3	6,4	6,1
A.4 Zerbitzuak						
Tren bidezko garraioa (merkantziak)*	3,4	--	0,4	--	-0,3	--
Tren bidezko garraioa (bidaiariak)*	-6,3	--	-2,1	--	0,1	--
Errepide bidezko garraioa (merkantziak)	-3,9	-7,5	3,7	3,0	5,8	8,2
Itsas garraioa (merkantziak)*	1,3	-1,9	4,5	5,2	6,3	4,1
Aireko garraioa (merkantziak)*	8,3	-1,9	12,5	6,9	9,3	4,6
Aireko garraioa (bidaiariak)	-9,5	-3,5	4,1	4,6	6,9	6,0
A.5 Finantza-sektorea						
Gordailu pribatuak (euro korronteak)	3,1	3,2	-2,8	0,4	2,6	-0,4
Sektore pribatuko kreditua (euro korronteak)	-8,7	-9,4	-8,2	-4,6	-1,0	-4,0
B. BARNE-ESKARIA						
Autoen matrikulazioa (kopurua)	9,2	4,5	19,7	19,9	17,3	22,9
Ibilgailu industrialen matrikulazioa (kopurua)	2,9	0,1	13,2	27,8	25,5	30,8
Ekipo-ondasunen inportazioa (euro korronteak)**	-5,7	3,6	3,3	15,8	33,4	21,0
Energia elektrikoaren kontsumoa (Kw/h)	--	-2,3	--	-1,6	--	1,7
C. KANPO-MERKATARITZA						
Esportazioak (euro korronteak)	-0,5	4,3	9,2	2,5	-0,8	4,3
Inportazioak (euro korronteak)	-1,3	-2,2	7,1	5,7	0,2	3,7
D. PREZIOAK ETA SOLDATAK*						
Kontsumo-prezioen indizea (urteko batezbestekoa)*	1,6	1,4	0,2	-0,2	-0,3	-0,5
Kontsumo-prezioen indizea (abe/abe)*	0,6	0,3	-0,7	-1,0	0,3	0,0
• Azpikoak	1,6	1,4	0,3	0,0	0,7	0,6
Industria Prezioen Indizea*	-0,6	0,6	-1,1	-1,3	-2,6	-2,1
• Kontsumo-ondasunak	0,0	2,2	-0,2	-0,5	-0,6	1,1
• Bitarteko ondasunak	-1,3	-0,5	-0,7	-1,5	-0,8	-0,7
• Ekipamendu-ondasunak	1,3	-0,1	-0,4	0,2	0,3	0,8
Soldata-kostua langile eta hilabete bakoitzeko*	1,4	0,0	-1,0	-0,1	-0,3	1,1
E. LAN MERKATUA****						
Biztanleria aktiboa	-2,0	-1,1	-1,2	-1,0	-0,8	-0,1
Landun biztanleria	-3,3	-2,8	-0,3	1,2	1,1	3,0
• Lehen sektorea	39,3	-0,9	-15,3	-0,1	-16,9	0,1
• Industria	-3,2	-5,2	-1,9	1,0	2,6	4,3
• Eraikuntza	-3,9	-11,3	-9,8	-3,5	1,1	8,1
• Zerbitzuak	-4,4	-1,7	1,6	1,7	1,3	2,6
Biztanleria langabea	5,3	4,1	-5,3	-7,3	-10,8	-9,9
Langabezia-tasa (biztanleria aktiboaren %)	16,9	26,1	16,2	24,4	14,6	22,1
Erregistratutako kontratuak	1,7	3,9	12,6	13,1	14,5	11,1

(*): EAEko datuak. (**): EAEn, garraiorako makinen eta ekipoen inportazioa. Nafarroan, material elektrikoa eta makinen eta aparatuen inportazioa.

(***): Ipar Eremua: Aragoi, Nafarroa, EAE eta Errioxa.

(****): BAI, 2011ko biztanleria-oinarria.

Iturria: Geuk egina, hainbat estatistika-iturri oinarri hartuta.

2.1 EKOIZPENA

2014an hazkunde-tasa positiboetara itzuli ondoren, Nafarroak zein EAEk eta Estatuak nabarmen handitu dute hazkundearen erritmoa 2015ean. Zehazki, EAEko BPGd-a % 2,8 handitu da 2015ean (aurreko ekitaldiaren bikoitza: % 1,4), Nafarroako BPGd-a % 2,9 (aurreko ekitaldian % 1,5) eta estatuaren BPGd-a % 3,2 (aurreko ekitaldian, % 1,4). Hala, badirudi ekonomiaren berreskurapena egonkortu egin dela hiru geografia-eremu hauetan.

24. koadroa Barne Produktu Gordinaren (BPGd) bilakaera

(Urte arteko benetako aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE [1]			
– Nekazaritza	-3,5	-10,0	7,4
– Industria	-2,7	1,5	2,7
– Eraikuntza	-4,6	-3,2	0,0
– Zerbitzuak	-1,1	1,5	3,0
– Guztizkoa	-1,8	1,4	2,8
NAFARROA [1]			
– Nekazaritza	0,6	1,2	2,5
– Industria	-1,1	3,0	2,9
– Eraikuntza	-5,8	-3,6	1,2
– Zerbitzuak	-0,7	1,5	3,2
– Guztizkoa	-1,3	1,5	2,9
ESPAINIA [1]			
– Nekazaritza	16,5	-3,7	1,9
– Industria [2]	-5,2	1,2	3,4
– Eraikuntza	-9,8	-2,1	5,2
– Zerbitzuak	-0,6	1,9	3,1
– Guztizkoa	-1,7	1,4	3,2

(1):Balio Erantsi Gordina oinarrizko prezioei sektoreen kasuan, BPGd merkatuko prezioei guztizkoaren kasuan.
(2): Ez da sartzen energia.
Iturria: Eustat, Nafarroako Estatistika Institutua eta EIN.

Euskal ekonomiak erakutsitako profila goranzkoa izan da 2015eko hiruhilabeteetan zehar. Alde horretatik, urtetik urterako hazkundeak % 2,2, % 2,7, % 3 eta % 3,1 izan dira lehenengo hiruhilekoan, bigarrenean, hirugarrenean eta laugarrenean, hurrenez hurren. Nafarroan, berriz, % 2,4, % 2,8, % 3,1 eta % 3,3, hurrenez hurren.

Eskaintzari dagokionez, EAEko eraikuntzak izan ezik (ez du aurrerapenik izan, % 0), sektore guztiak hazi dira, oro har, 2015ean, EAEn zein Nafarroan.

EAEn, lehen sektoreak, esaterako % 7,4 egin du gora (2014an -% 10), zerbitzuek % 3ra areagotu dute gorakada (aurreko ekitaldian % 1,5) eta industriak % 2,7ra arte (aurreko ekitaldian % 1,5).

Nafarroari dagokionez, zerbitzuek % 3,2 areagotu dute aurrerapen-erritmoa, oro har, 2015ean (2014an, % 1,5), industria-sektoreak dezima bat moteldu du (% 2,9 2015ean eta % 3 aurreko ekitaldian), lehen sektoreak % 2,5 biziagotu du erritmoa (% 1,2 aurreko ekitaldian) eta eraikuntza % 1,2 hazi da (-% 3,6 2014an).

Analisia industria-sektorean ardaztuz gero, 2015ean bilakaera desberdina izan du EAEn eta Nafarroan: Nafarroako Industria Ekoizpenaren Indizearen (IPI) zabalpena areagotu egin da EAEn (2015ean % 3,5; 2014an, berriz, % 1,4); Nafarroan, berriz, moteldu egin da (2015ean % 2,2; 2014an, berriz, % 3,9). Bestalde, ekoizpen-gaitasunaren erabileraren ehunekoa areagotu egin da EAEn (2015ean % 79,7; 2014an, berriz, % 76,1). Industria-giroa, berriz, positibo bihurtu da Nafarroan. Okupazioa dela eta, industriako enplegua % 5 igo da EAEn (2014an -% 2,5); hala ere, Eustaten BJAren arabera, -% 2,4 uzkurtu da; Nafarroako industria-enpleguak -% 3,7ra arte egin du behera (aurreko ekitaldian, -% 0,6).

25. koadroa Industria Sektorearen adierazleak

(Urte arteko aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE			
– Industria Ekoizpenaren Indizea (IPI)(1)	-3,1	1,4	3,5
– Ekoizpen-gaitasunaren erabilera (%)	71,7	76,1	79,7
– Industria-enplegua(2)	-3,7	-2,5	5,0
– Industria-enplegua(3)	-6,7	-4,2	-2,4
NAFARROA			
– Industria Ekoizpenaren Indizea (IPI)(1)	-1,6	3,9	2,2
– Industria-giroa(4)	-16	-6	2
– Aldian aldiko eskaerak(4)	-34	-12	-1
– Aurreikusitako eskaerak(4)	1	4	13
– Industria-enplegua(2)	-1,9	-0,6	-3,7

(1): Egutegiaren eraginez zuzendutako datuak.
(2): EIN
(3): BJA (Eustat).
(4): Erantzunen saldoak.
Iturria: Eusko Jaurlaritza, Eustat, Nafarroako Estatistika Institutua eta EIN.

Eraikuntzari dagokionez, eutsi egin zaio beherakadari. Testuinguru horretan, EAEn ekoizpen osoaren indizeak moteldu egin du atzerakada-erritmoa (2015ean -% 0,2; 2014an -% 4,7); eraikuntzari dagokion indizeak, berriz, gora egin du (2015ean % 1,6; aurreko ekitaldian, berriz, -% 6,6), eta obra zibilari dagokionak behera egin du (2015ean -% 9,4; 2014an, berriz, % 6,5). Hala eta guztiz ere, hala zementuen barne-salmentek eta

lizitazio ofizialek ere behera egin dute (2015ean -% 4,9 eta -% 2,6; 2014an, berriz, % 11,8 eta % 85). Bestalde amaitutako etxebizitzek gorako joera hartu dute berriro (2015ean % 11,9; aurreko ekitaldian, berriz, -% 14,3), eta sektoreko enpleguak atzera egin du BAIren (-% 4,4) eta PRAren (-% 0,6) arabera.

Nafarroari dagokionez, zementuaren barne-salmenten hazkundea eten egin da (2015ean -% 4,9 eta 2014an % 11,8), lizitazio ofizialetan nabarmen areagotu da aurrerapen-erritmoa (2015ean % 98,1; aurreko ekitaldian, berriz, % 8,8), hasitako etxebizitzen kasuan moteldu egin da (2015ean % 34,1; 2014an, berriz, % 68,3), amaitutako etxebizitzetan areagotu egin da beherakada (2015ean -% 43,9; aurreko ekitaldian, berriz, -% 24,4) eta sektoreko enplegua hazi egin da (2015ean % 20,7; 2014an, berriz, -% 2,1).

26. koadroa Eraikuntzaren Sektoreko Adierazleak

(Urte arteko aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE			
– Ekoizpen-indizea [1]	-23,6	-4,7	-0,2
– Eraikuntza	-24,6	-6,6	1,6
– Obra zibila	-17,1	6,5	-9,4
– Zementuaren barne-salmentak*	-23,0	11,8	-4,9
– Lizitazio ofiziala [2]	-54,9	85,0	-2,6
– Hasitako etxebizitzak [3]	-23,1	-4,5	n.d.
– Amaitutako etxebizitzak [3]	-32,1	-14,3	11,9
– Enplegua [4]	1,6	-11,8	-4,4
– Enplegua [5]	-19,2	1,5	-0,6
NAFARROA			
– Zementuaren barne-salmentak*	-23,0	11,8	-4,9
– Lizitazio ofiziala [2]	-8,1	8,8	98,1
– Hasitako etxebizitzak [3]	-65,4	68,3	34,1
– Amaitutako etxebizitzak [3]	-18,9	-24,4	-43,9
– Enplegua [4]	-21,0	-2,1	20,7

(*): Oficemeneko enpresa elkartuek Ipar Eremuan (Aragoi, Nafarroa, EAE eta Errioxa) egindako zementu grisaren barne-salmentak dira.
(1): Eraikuntzaren koiuntura-indizea (EUSTAT). Oinarria: 2010=100.
(2): SEOPAN.
(3): Eustat eta Etxebizitza Ministerioa.
(4): EIN
(5): BJA (Eustat).
Iturria: Eustat, EIN, Eusko Jaurlaritzako eta Nafarroako Gobernuko Etxebizitza, Herri Lanak eta Garraioa Departamentua.

Zerbitzuei dagokienez, sektoreen heterogeneotasuna dela eta, aztertutako adierazleek oso bilakaera ezberdinak dituztela ikus daiteke; hala ere, bilakaera ona izan da gehien nagusitu den joera.

Alde horretatik, EAEri dagokionez, hoteletako ostatu-gauek, aireko trafikoko bidaiariek eta sektoreko enpleguak azkartu egin dute euren zabalpena (2015ean, % 8,2, % 6,9, % 6,3, % 0,9 BAIen arabera eta % 2,5 BJAren arabera; 2014an, berriz, % 4, % 4,8, % 4,5, % 0,8 BAIen arabera eta % 0,7 BJAren arabera, hurrenez hurren). Bestalde, txikizkako merkataritzaren salmenten indizea % 1,7 igo da 2015ean, aurreko ekitaldian erregistratutako aldakuntza nuluaren ondoren.

Nafarroaren kasuan, hoteletako ostatu-gauek eutsi egin diete euren dinamismoari (2015ean % 3,6 eta 2014an % 8), aireko trafikoko bidaiariek gora egin dute (2015ean % 7,2, eta aurreko ekitaldian -% 12,7), eta ibilgailu astunen zein arinen trafikoak areagotu egin du bere hazkunde-erritmoa (2015ean % 6,3 eta % 4, hurrenez hurren, eta 2014an % 2,9 tea % 0,8, hurrenez hurren), sektoreko aurrerapena, ordea, moteldu egin da (2015ean % 2,7 eta aurreko ekitaldian % 4,8).

27. koadroa Zerbitzuen Sektoreko adierazleak

(Urte arteko aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE			
– Hoteletako ostatu-gauak	-3,1	4,0	8,2
– Aireko trafikoko bidaiariak	-9,2	4,8	6,9
– Txikizkako merkataritzako salmenten indizea	-3,8	0,0	1,7
– Portuetako salgaiak	1,3	4,5	6,3
– Enplegua(1)	-4,0	0,8	0,9
– Enplegua(2)	1,6	0,7	2,5
NAFARROA			
– Hoteletako ostatu-gauak	2,1	8,0	3,6
– Aireko trafikoko bidaiariak	-16,2	-12,7	7,2
– Ibilgailu arinen trafikoa autopistetatik	-3,7	0,8	4,0
– Ibilgailu astunen trafikoa autopistetatik	0,1	2,9	6,3
– Enplegua(1)	-5,9	4,8	2,7

(1): EIN
(2): BJA (Eustat).
Iturria: AENA, EUSTAT, EIN, Eusko Jaurlaritza,Nafarroako Estatistika Institutua eta EIN.

2.2 ESKARIA

Barne-eskaria

2014an erregistratutako % 1,1eko gorakadaren ondoren, EAEko barne-eskariaren hazkuntza-erritmoaren intentsitatea % 2,6 igo da 2015ean, eta BPGak % 2,8ko hedapena lortu du ekitaldi horretan.

Arreta barne-eskarian jarriz gero, nabarmendu behar da 2015ean kontsumo pribatuak zein publikoak indartu egin dutela euren aurrerapena aurreko ekitaldiari dagokionez

(% 3,1 2015ean, eta % 1,6 2014an, eta % 1,6 2015ean eta % 1,1 2014an, hurrenez hurren). Era berean, inbertsioa tasa positiboetara itzuli da berriro (2015ean % 2 igo zen, eta 2014an -% 0,6 jaitsi zen).

28. koadroa Barne-eskariaren adierazleak

(Urte arteko aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE			
– Kontsumo pribatua	-1,1	1,6	3,1
– Kontsumo publikoa	-1,8	1,1	1,6
– Kapital Eraketa Gordina	-4,9	-0,6	2,0
– Barne-eskaria	-2,1	1,1	2,6

Iturria: Eustat.

Halaber, Nafarroan ere barne-eskariak sendotu egin du 2015ean bere hedapen-erritmoa (% 2,7, eta aurreko ekitaldian % 0,6), eta PBGa % 2,9 hazi da. EAEn ikusitakoaren antzera, Nafarroako kontsumo pribatuak zein publikoak aurreko ekitaldian baino dinamismo handiagoa izan dute (2015ean % 3,2 eta 2014an % 0,9, eta 2015ean % 2,6 eta 2014an % 0,5, hurrenez hurren. Halaber, inbertsioak berreskuratu egin du igoera (2015ean % 1,3, eta 2014an -% 0,4).

29. koadroa Kontsumo- eta inbertsio-adierazleak

(Urte arteko aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE			
– Kontsumo-ondasunen IPIa[(1)]	-5,1	-2,2	5,2
– Ibilgailuen matrikulazioa	8,4	19,9	16,6[(4)]
– Ibilgailu industrialen matrikulazioa	0,2	13,7	27,2[(4)]
– KPI[(2)]	0,6	-0,7	0,3
– Soldata-igoera[(3)]	1,01	0,71	0,64
– Ekipo-ondasunen IPIa[(1)]	-3,2	1,6	7,4
NAFARROA			
– Ibilgailuen matrikulazioa	12,0	19,3	19,7[(4)]
– KPI[(2)]	0,0	-1,2	-0,1
– Soldata-igoera[(3)]	0,89	0,44	0,53
– Ibilgailu industrialen matrikulazioa	10,4	12,0[)]	20,9[(4)]

(1): Egutegiaren eragina zuzendutako datuak.
(2): Aldakuntza-tasa abendutik abendura.
(3): Hitzarmenetan itundua.
(4): 2015. urtea. Behin-behineko datuak.
Iturria: Eustat, Eusko Jaurlaritza, Nafarroako Estatistika Institutua, EIN eta Enplegu eta Gizarte Segurantza Ministerioa.

Kanpo-merkataritza

Petrolioa nabarmen merkatu dela eta, 2015ean euskal kanpo-merkataritzak (atzerrira) bilakaera handia izan du produktu energetikoekin duen harremanari dagokionez. Alde horretatik, esportazio eta inportazio kopuru osoek behera egin dute (-% 2,5 eta -% 1,8, hurrenez hurren); izan ere, esportazio energetikoek behera egin dute (-% 23,4 eta % 26,2, hurrenez hurren), eta energetikoak ez direnek gora (% 0,8 eta % 12,2, hurrenez hurren).

Zehazki, 2015ean esportazioak 21.955,3 milioi eurokoak izan dira guztira (2.356,6 milioi euro esportazio energetikoei dagokie) eta inportazioak 16.821,8 eurokoak izan dira (horietatik 4.615,4 milioi euro inportazio energetikoei dagozkie). Aurreko ekitaldiari dagokionez, -% 2,5 eta -% 1,8 murriztu dira zenbatekoak, hurrenez hurren.

Gauzak horrela, balantza komertzialak 5.133,6 milioi euroko saldo positiboa izan du (5.377 milioi euro 2014an) eta esportazioek inportazioen gainean izandako estaldura-tasa % 130,5ekoa izan da (% 131,4koa aurreko ekitaldian).

30. koadroa Kanpo-merkataritzaren bilakaera EAEn

(M eurotan)

Kontzeptua	2013	2014	2015*	% ∆ 15/14
EAE				
– ESPORTAZIOAK guztira	20.631,9	22.512,6	21.955,3	-2,5
– Energia-esportazioak guztira	1.952,9	3.075,6	2.356,6	-23,4
– Esportazio ez-energetikoak guztira	18.679,0	19.437,0	19.598,7	0,8
– INPORTAZIOAK guztira	15.961,6	17.135,6	16.821,8	-1,8
– Energia-inportazioak guztira	5.517,2	6.255,0	4.615,4	-26,2
– Inportazio ez-energetikoak guztira	10.444,4	10.880,6	12.206,3	12,2
– SALDOA GUZTIRA	4.670,3	5.377,0	5.133,6	-4,5
NAFARROA				
– ESPORTAZIOAK guztira	7.448,2	8.141,1	8.460,0	3,9
– INPORTAZIOAK guztira	3.918,6	4.163,4	4.528,3	8,8
– SALDOA GUZTIRA	3.529,5	3.977,7	3.931,7	-1,2

(*): Behin-behineko datuak.
Iturria: Eustat (Aduana eta Zerga Berezien Sailaren datuen arabera), eta Nafarroako Estatistika Institutua.

Azterketa geografikoak agerian uzten du euskal kanpo-sektorearen helmuga eta jatorri nagusia Euroguneak izaten jarraitzen duela, esportazioen % 50,9 eta inportazioen % 45,4 barne hartuz 2015ean. Horri lotuta, azpimarratu behar da Frantziak eta Alemaniak, elkarrekin, kanpo-salmenten % 31,3 eta kanpo-erosketen % 24,7 hartzen dituztela.

Kanpoaldearekin salerositako produktuak kontuan hartuz gero, garraiorako makineriak eta ekipoak, batetik, eta manufakturatutako artikuluek, bestetik, osatzen dute esportazioen % 44,4 eta % 32,4, hurrenez hurren. Inportazioei dagokienez, berriz, erregaiek eta lubrifikatzaile mineralek eta horiei lotutako produktuek, batetik, eta

LABORAL kutxa

garraiorako makinariak eta ekipoek, bestetik, osatzen dute inportazio guztien % 27,4 eta % 23,2, hurrenez hurren.

31. koadroa EAEko esportazioak eta inportazioak, herrialdeen eta atalen arabera

(M eurotan)

Kontzeptua	ESPORTAZIOAK					INPORTAZIOAK				
	2013	2014	2015*	%	% ∆ 15/14	2013	2014	2015*	%	% ∆ 15/14
GUZTIRA (guztizkoa)	**20.631,9**	**22.512,6**	**21.955,3**	**100,0**	**-2,5**	**15.961,6**	**17.135,6**	**16.821,8**	**100,0**	**-1,8**
HERRIALDEEN ARABERA (Guztizkoak)										
– Frantzia	3.471,6	3.517,6	3.636,1	16,6	3,4	1.643,3	1.607,2	1.775,6	10,6	10,5
– Alemania	2.965,8	3.106,9	3.218,1	14,7	3,6	1.899,0	1.998,4	2.379,8	14,1	19,1
– Italia	932,3	1.024,2	1.184,1	5,4	15,6	799,7	822,1	834,3	5,0	1,5
– Erresuma Batua	1.214,0	1.384,5	1.431,0	6,5	3,4	527,6	1.518,1	1.684,9	10,0	11,0
– Eurogunea	10.242,6	11.357,4	11.182,1	50,9	-1,5	6.393,8	7.218,3	7.639,5	45,4	5,8
– ELGA	16.018,7	17.456,5	17.429,4	79,4	-0,2	10.176,6	11.388,2	11.823,9	70,3	3,8
– Beste helmuga batzuk	4.613,2	5.056,10	4.525,9	20,6	-10,5	5.785,0	5.747,4	4.997,9	29,7	-13,0
ATALEN ARABERA (Guztizkoak)										
– Elikagaiak eta animalia biziak	666,5	686,1	653,1	3,0	-4,8	745,2	768,3	795,9	4,7	3,6
– Edariak eta tabakoak	197,8	208,3	224,0	1,0	7,5	24,9	19,2	16,4	0,1	-14,6
– Jateko ez diren material gordinak, erregaiak salbu	251,7	260,8	293,3	1,3	12,5	1.406,8	1.374,0	1.259,4	7,5	-8,3
– Erregaiak eta lubrifikatzaile mineralak eta horiei lotutako produktuak	1.952,9	3.075,6	2.356,6	10,7	-23,4	5.517,2	6.255,0	4.615,4	27,4	-26,2
– Olioak, koipeak eta argizariak (animalienak edo landareenak)	215,0	125,3	39,5	0,2	-68,5	78,6	141,0	174,8	1,0	24,0
– Produktu kimikoak eta haiei lotutako produktuak, beste inon zehaztu gabeak	772,8	817,0	844,2	3,8	3,3	1.204,0	1.344,7	1.487,2	8,8	10,6
– Artikulu manufakturatuak, batez ere materialaren arabera sailkatuak	7.071,2	7.335,9	7.111,5	32,4	-3,1	3.332,7	3.454,3	3.632,5	21,6	5,2
– Makineria eta garraio-ekipamendua	8.875,7	9.330,6	9.743,4	44,4	4,4	2.869,2	2.952,3	3.904,2	23,2	32,2
– Hainbat artikulu manufakturatu	567,3	587,4	602,2	2,7	2,5	774,8	819,6	925,4	5,5	12,9
– NMSUren beste kontzeptu batean sailkatu gabeko salgaiak eta eragiketak	61,1	85,6	87,5	0,4	2,2	8,2	7,1	10,5	0,1	47,9

(*): Behin-behineko datuak.
Iturria: Eustat (Aduana eta Zerga Berezien Sailaren datuen arabera).

Nafarroako ekonomiari erreparatuz gero, 2015eko esportazioak 8.460 milioi eurokoak izan dira, eta inportazioak 4.528,3 eurokoak; hau da, esportazioak % 3,9 areagotu dira, eta inportazioak % 8,8. Horiek horrela, balantza komertzialak 3.931,7 milioi euroko saldo positiboa izan du (2014an, 3.977,7 milioi euro), eta esportazioek inportazioen gainean izandako estaldura-tasa % 186,8koa izan da (2014an, % 195,5ekoa).

EAEn bezala, Europar Batasuna (EB-28) da Nafarroako kanpo-merkataritzaren jatorri eta helmuga nagusia, kanpo-salmenten % 71,8 eta kanpo-erosketen % 80,6 biltzen baititu.

Esportazioen kasuan, Frantziak du horien % 17,4 eta Alemaniak % 16,3. Inportazioen kasuan, berriz, Alemaniak % 31,2 biltzen ditu, eta Frantziak % 11,6.

Muga-zergen partidei dagokienez, garraio-materialari buruzkoa nabarmentzen da argi eta garbi, esportazioen % 43,9 eta inportazioen % 22,5 biltzen baitu; era horretan, baldintzatu egiten du neurri handi batean Nafarroako kanpo-merkataritzaren bilakaera globala.

32. koadroa Nafarroako esportazioak eta inportazioak, herrialdeen eta sektoreen arabera

(M eurotan)

Kontzeptua	ESPORTAZIOAK					INPORTAZIOAK				
	2013	2014	2015*	%	% ∆ 15/14	2013	2014	2015*	%	% ∆ 15/14
GUZTIRA (guztizkoa)	**7.448,2**	**8.141,1**	**8.460,0**	**100,0**	**3,9**	**3.918,6**	**4.163,4**	**4.528,3**	**100,0**	**8,8**
HERRIALDEEN ARABERA (Guztizkoak)										
– Frantzia	1.325,9	1.418,1	1.468,2	17,4	3,5	547,2	539,6	526,4	11,6	-2,4
– Alemania	1.259,8	1.303,0	1.376,9	16,3	5,7	1.064,7	1.228,5	1.413,7	31,2	15,1
– Italia	467,9	494,6	639,2	7,6	29,2	264,2	250,8	283,3	6,3	13,0
– Erresuma Batua	653,6	618,3	621,1	7,3	0,5	225,6	164,6	162,1	3,6	-1,5
– Portugal	283,6	362,8	358,9	4,2	-1,1	226,0	208,2	251,8	5,6	20,9
– EB-28 guztira	5.323,9	5.743,6	6.071,4	71,8	5,7	3.163,9	3.346,2	3.649,6	80,6	9,1
– Gainerako Europa	539,5	543,2	499,8	5,9	-8,0	121,7	122,9	136,6	3,0	11,1
– Estatu Batuak	185,5	329,0	286,4	3,4	-12,9	59,8	34,0	45,2	1,0	32,9
– Beste helmuga batzuk	1.399,3	1.525,3	1.602,4	18,9	5,1	573,2	660,3	696,9	15,4	5,5
SEKTOREEN ARABERA (Guztizkoak)										
– Lehen sektorea	405,6	455,7	448,1	5,3	-1,7	314,8	330,3	304,0	6,7	-8,0
– Nekazaritzako elikagaien industria	493,1	512,9	532,1	6,3	3,7	211,6	203,5	214,0	4,7	5,2
– Industria kimikoa	101,9	90,1	96,7	1,1	7,3	223,7	187,9	269,8	6,0	43,6
– Mat. plastikoak, kautxua	258,4	260,4	269,0	3,2	3,3	323,7	281,1	285,7	6,3	1,6
– Metal komunen manuf.	643,5	691,2	730,0	8,6	5,6	460,1	483,1	515,5	11,4	6,7
– Makinak, mat. elektrikoa	1.649,3	1.965,8	2.120,6	25,1	7,9	918,4	958,5	1314,3	29,0	37,1
– Garraio-materiala	3.381,9	3.640,6	3.717,1	43,9	2,1	900,1	1.185,0	1018,2	22,5	-14,1
– Gainerakoak	514,5	524,4	546,4	6,5	4,2	566,2	534,0	606,8	13,4	13,6

(*): Behin-behineko datuak.
Iturria: Nafarroako Estatistika Institutua.

2.3 PREZIOAK ETA SOLDATAK

Beheranzko joera eta petrolioaren prezioaren beherakada ezaugarri dituen testuinguru batean (Brent upela -% 47,5 merkatu da batez beste 2015ean, 2014arekin alderatuta), kontsumo-prezioek bilakaera heterogeneoa izan dute EAEn eta Nafarroan, nahiz eta hazkuntza-maila baxua eta horien atzerapena izan diren joera nagusiak. Hala, EAEren kasuan, KPIaren urtetik urterako tasa negatiboek behera egin dute 2015eko lehen lau

hilabeteetan (-% 1, -% 0,8, -% 0,4 eta -% 0,5, hurrenez hurren), maiatzean ez da aldaketarik egon, % 0,2ko gorakada txikiak egon dira ekainean eta uztailean, eta berriz ere jaitsi egin dira abuztutik azarora (-% 0,2, -% 0,5, -% 0,4 eta -% 0,1, hurrenez hurren). Abenduan berriz, gora egin du, gutxi bada ere: % 0,3. Nafarroan, KPIaren urtetik urterako erregistroak jaitsi egin dira 2015eko hilabete guztietan; beherakada horiek EAEkoak baino handiagoak izan dira.

Dinamika horren arabera, 2015ean inflazio-tasa metatua (abendutik abendura) pixka bat positiboa izatera igaro da EAEn (% 0,3, eta aurreko ekitaldian % 0,7 zen), eta negatiboa izaten jarraitu du Nafarroan (-% 0,1, eta aurreko ekitaldian -% 1,2).

33. koadroa Prezioen bilakaera EAEn eta Nafarroan

(Urte arteko aldakuntza tasa)

EAE	2013	2014	2015	NAFARROA	2013	2014	2015
KPI				**KPI**			
Orokorra(1)	1,6	0,2	-0,3	Orokorra(1)	1,2	-0,5	-0,6
Orokorra(2)	0,6	-0,7	0,3	Orokorra(2)	0,0	-1,2	-0,1
Elik. eta alkoho. gab. edariak.	0,8	-0,1	2,3	Elik. eta alkoho. gab. edariak.	-0,4	0,4	1,7
Edari alkoholdunak, tabakoa	5,1	-0,2	1,0	Edari alkoholdunak, tabakoa	4,8	0,2	1,0
Jantziak eta oinetakoak	0,2	0,4	0,5	Jantziak eta oinetakoak	0,2	0,3	0,5
Etxebizitza	0,0	0,6	-1,6	Etxebizitza	-1,2	-1,9	-3,0
Etxeko tresneria	-0,2	-0,1	0,3	Etxeko tresneria	-0,7	-0,8	0,1
Medikuntza	9,2	-0,2	0,9	Medikuntza	1,9	0,7	1,2
Garraioak	1,2	-5,0	-2,5	Garraioak	1,3	-5,7	-2,4
Komunikazioak	-6,5	-5,6	0,5	Komunikazioak	-6,6	-5,7	0,4
Aisia eta Kultura	-0,8	-0,9	0,1	Aisia eta Kultura	0,1	-1,5	-0,1
Irakaskuntza	2,5	2,9	0,6	Irakaskuntza	1,4	1,8	0,9
Hotelak eta jatetxeak	0,7	0,4	0,8	Hotelak eta jatetxeak	0,7	0,6	0,7
Beste batzuk	0,5	1,4	1,8	Beste batzuk	-0,2	0,5	1,6
Industria Prezioen Indizea (IPRI)				**Nekazariek Jasotako Prezioen Indizea**			
Orokorra	-0,6	-1,1	-2,6	Orokorra	7,9	-2,6	-16,8
Kontsumoa	0,0	-0,2	-0,6	Nekazaritza-produktuak	13,9	-2,8	-24,8
Ekipamendua	1,3	-0,4	0,3	Baso-produktuak	-0,6	0,7	53,4
Bitartekoak	-1,3	-0,7	-0,8	Animalia-produktuak	2,0	-2,5	-8,5

(1): Urteko batez besteko aldakuntza.
(2): Abendutik abendura
Iturria: Eustat, Nafarroako Estatistika Institutua eta EIN.

Ondasun talde desberdinei erreparatuz garo, bai EAEn bai Nafarroan elikagaien eta alkoholik gabeko edarien taldeak izan du inflazio handiena (% 2,3 eta % 1,7, hurrenez hurren). Bi lekuetan, "beste batzuk" taldea izan da bigarren (% 1,8 eta % 1,6, hurrenez hurren). Horien atzetik datoz, EAEn, edari alkoholdunak eta tabakoa (% 1), medikuntza (% 0,9), hotelak eta jatetxeak (% 0,8), irakaskuntza (% 0,6), jantziak eta oinetakoak (% 0,5), komunikazioak (% 0,5), etxeko tresneria (% 0,3) eta aisia eta kultura (% 0,1). Bestalde, etxebizitzaren eta garraioen prezioak jaitsi egin dira (-% 1,6 eta -% 2,5, hurrenez hurren). Nafarroan, inflazio handiena izan duen hirugarren taldea medikuntza izan da (% 1,2), eta, ondoren, edari alkoholdunak eta tabakoa (% 1), irakaskuntza (% 0,9), hotelak eta

jatetxeak (% 0,7), jantziak eta oinetakoak (% 0,5), komunikazioak (% 0,4) eta etxeko tresneria (% 0,1). Gainerako ondasunek tasa negatiboak izan dituzte.

EAEko industria-prezioei dagokienez, indize orokorrak haien beherapen-erritmoa indartu du (2015ean -% 2,6 eta 2014an -% 1,1). Hala, murriztu egin dira bai bitarteko ondasunen prezioak (-% 0,8) bai kontsumokoenak (-% 0,6), eta igo egin dira ekipamendu-ondasunenak (% 0,3).

Nafarroako nekazariek jasotako prezioei dagokienez, indize orokorraren beherakada indartu egin da (2015ean -% 16,8 eta 2014an -% 2,6), batez ere, nekazaritza- eta animalia-produktuen beherakada sendotu delako (lehenengoa -% 2,8tik -% 24,8ra igaro da aurreko ekitalditik, eta bigarrena -% 2,5etik -% 8,5era). Basoko produktuen prezioek, berriz, gorakada handia izan dute (aurreko ekitaldian % 0,7 eta oraingoan % 53,4).

34. koadroa Soldata-adierazleak

Kontzeptua	2013	2014	2015
EAE			
Soldata-kostuak (urte arteko aldak. tasa)			
– Soldata-kostua ordu efektibo bakoitzeko	1,6	-1,9	0,4
– Soldata-kostua langile eta hilabete bakoitzeko	1,4	-1,0	-0,3
Hitzarmenak			
– Hitzarmen kopurua	485	537	336
– Eraginpeko langileak	202.195	204.026	119.938
– Adostutako soldata-igoera	1,01	0,71	0,64
NAFARROA			
Soldata-kostuak (urte arteko aldak. tasa)			
– Soldata-kostua ordu efektibo bakoitzeko	-0,5	0,5	0,5
– Soldata-kostua langile eta hilabete bakoitzeko	-0,3	1,9	-0,1
Hitzarmenak			
– Hitzarmen kopurua	150	181	113
– Eraginpeko langileak	72.793	113.933	27.346
– Adostutako soldata-igoera	0,89	0,44	0,53

Iturria: Lan Kostuaren Hiruhilekoko Inkesta (EIN) eta Enplegu eta Gizarte Segurantza Ministerioa.

Azkenik, lan-kostuei dagokienez, horiek bilakaera desberdina izan dute EAEn eta Nafarroan. Ildo horretan, EAEn ordu efektibo bakoitzeko soldata-kostua hazi egin da 2015ean (% 0,4, eta aurreko ekitaldian -% 1,9), baina langile eta hilabete bakoitzeko soldata-kostuak behera egiten jarraitu du (-% 0,3, eta aurreko ekitaldian -% 1). Nafarroan, aldiz, ordu efektibo bakoitzeko soldata-kostuak aurreko ekitaldiko dinamismoari eutsi dio (% 0,5 bai 2014an bai 2015ean), eta langile eta hilabete bakoitzeko soldata-kostua pixka bat jaitsi da (2015ean -% 0,1 eta 2014an % 1,9).

2.4 LAN-MERKATUA ETA DEMOGRAFIA

Estatuko gizarte- eta lan-arloari buruzko araudi esanguratsua[1]

Jarraian, labur azaltzen da 2015ean gizarte- eta lan-arloari buruz onartutako estatuko araudi esanguratsua, maila eta oinarrizko edukia kontuan hartuta; haren aurkezpen laburra egingo da.

[1] Azpiepigrafe hau egiteko, Euskal Autonomia Erkidegoko Lan Harremanen Kontseiluaren "EAEko egoera ekonomikoa eta lan-harremanak, 2015" txostena erabili da informazio-iturri gisa.

35. koadroa 2015ean gizarte- eta lan-arloari buruz onartutako estatuko araudi esanguratsua

Maila	Oinarrizko edukia	Oharrak
30/2015 Legea, irailaren 9koa, Lan-arloan Enplegurako Lanbide Heziketako Sistema arautzen duena.	Sistemaren erreforma integralari heltzen dio, helburu hauekin: enplegatuen eta langabeen prestakuntzarako eskubidea baliatzeko bermea; enpresek lehiakortasunerako prestakuntzari eginiko ekarpen eraginkorra; negoziazio kolektiboa indartzea ekoizpen-sistemaren beharretara egokitzeko prestakuntza-eskaintzaren barnean; eta efizientzia eta gardentasuna baliabide publikoen kudeaketan.	Lege honen aurretik, martxoaren 22ko 4/2015 Errege Lege Dekretua onetsi zen (Lan-arloko Enplegurako Lanbide Heziketako Sistemaren premiazko erreformarakoa). Hiruko negoziaziorako proposamenen akordioa jasotzen du, hazkunde ekonomikoa eta enplegua indartzeko, Gobernuak eta solaskide sozialek 2014ko uztailaren 29an sinatutakoa. Enpresaren eredu berrian, nolabait, enpresa guztiek hartuko dute parte, beren baliabideekin, beren langileen prestakuntzaren finantzaketan. Era berean aurreikusten du administrazioek, beren eskumeneko eremuetan, prestakuntza-eskaintza beren langile okupatuentzako programazioarekin osatuko dutela. Bertan, enpresa- eta sindikatu-erakundeek utzi egingo diote prestakuntza-planen titular izateari, emateari eta funtsak kudeatzeari, baina horien diseinuan, programazioan eta zabalkundean parte hartuko dute.
23/2015 Legea, uztailaren 21ekoa, Lan Ikuskaritza eta Gizarte Segurantzako sistema arautzekoa.	Arau honen helburua da gizarte- eta lan-ordenamenduan egon diren araudi-aldaketetara egokitzea, batez ere langile orok Lan Ikuskaritzara eta Gizarte Segurantzara jotzeko duen eskubidea, bere eskubideak urratu direla uste duenean. Helburua da funtzio-unitateko funtsezko printzipioen bizikidetza eta sistema ulertzeko modu bakarra eta integrala autonomia-erkidegoetako eskumenen garapenarekin bateratzea. Eta erakundetik indartzea Ikuskaritza bera eta, horretarako, lankidetza- eta kooperazio-mekanismoak tartean diren administrazioekin antolatzea.	Sistema ulertzeko modu bakarrean eta integralean eta funtzioa- eta jarduketa-unitatearen printzipioan oinarritzen den eredua ezartzen da, administrazio eskudun guztien parte-hartzearen aurrerapenarekin batera. Legeak arreta berezia eskaintzen dio ikuskaritzako jardueraren plangintzari herritarren eskari handia duten eremuetan, besteak beste, lan-kontratazioaren erregimenari buruzkoan, lanpostuen sarbideari, berdintasunean eta diskriminaziorik ezean oinarritutako baldintzen araberako prestazioari, laneko segurtasunari eta osasunari eta gizarte-segurantzako erregimen publikoko bermeari eta biziraupenari buruzkoan. Gainera, bitartekari-zeregina indartzen da lan-gatazketan, eta informazioaren eta enpresentzako laguntza teknikoaren lana.
44/2015 Legea, urriaren 14koa, Lan Sozietateei eta Partaidetzako Sozietateei buruzkoa.	Helburua da lan-sozietateei buruzko legea araudi-esparru berrira egokitzea. Gizarte Ekonomiari buruzko Legearen (martxoaren 29ko 5/2011) zazpigarren xedapen gehigarriak Gobernuari agintzen zion Gorteei bidaltzeko aurreko Lan Sozietateei buruzko Legea (martxoaren 24ko 4/1997) eguneratzen duen lege-proiektua.	Araubide juridikoa aldatzen du, langileen parte-hartzea enpresan sustatzeko eta, horrela, bazkide-izaerari bide emateko; eta langileen kontrol-neurri berriak jasotzen ditu.
47/2015 Legea, urriaren 21ekoa, Itsas eta arrantza-sektoreko langileen babes soziala arautzen duena.	Itsasoko langileen erregimen berezia eta Itsasoko Gizarte Institutuak kudeatutako gainerako prestazio eta zerbitzuak arautzen ditu.	

Iturria: Geuk egina, Euskal Autonomia Erkidegoko Lan Harremanen Kontseiluaren "EAEko egoera ekonomikoa eta lan-harremanak, 2015" txostena oinarri hartuta.

Lan-merkatua Euskal Autonomia Erkidegoan

Hazkunde ekonomikoaren areagotzeak 2015ean, bai EAEn bai Nafarroan, eta baita estatu osoan ere, enpleguaren hedapena ekarri du, eta langabeen beherakada, bai Euskal Autonomia Erkidegoan bai estatuan.

2015ean, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleria aktiboa 1.335 mila pertsona izan ziren; bolumen horrek urte arteko -% 0,8ko murrizketa dakar, 1.140,7 mila pertsona okupatuta egonik. Maila horrek % 1,1eko gorakada egon dela adierazten du eta 194,3 mila pertsona langabezian, alegia, -% 10,8ko beherakada egon da. Datu erlatiboetan, estatu osoak nabaritu du biztanleria aktiboaren beherakada txikiagoa (-% 0,1), enpleguaren gorakada nabarmen handiagoa (% 3) eta biztanleria langabearen antzeko beherakada (-% 9,9).

Sexua kontuan hartuta, Euskal Autonomia Erkidegoan 2015ean erregistratu den okupazioaren gorakada enpleguaren hazkundeak ekarri du, bai gizonezkoena (% 1,1) bai emakumezkoena (% 1,2); dinamika hori estatu-mailan ere ikusi da (% 3,4ko igoera okupazioan gizonezkoen kasuan eta % 2,6 emakumezkoenean). Biztanleria langabearen beherakada dela eta, orokorra izan da bi sexuetan, bai Euskal Autonomia Erkidegoan (-% 12,8 gizonezkoen kasuan; -% 8, emakumezkoenean) bai Estatu osoan (-% 12,2 eta -% 7,3, hurrenez hurren). Horrela, bada, gizonezko aktiboek behera egin dute EAEn (-% 1,2) eta Estatu osoan (-% 0,3), eta emakume aktiboek atzera egin dute EAEn (-% 0,4) eta gora egin dute pixka bat Estatu osoan (% 0,1).

Euskal jarduera-tasa urritu egin da pixka bat, % 57,2ra, 2015ean (2014an % 57,6), eta behera egin du pixka bat bai EAEn (2015ean % 56,7 eta aurreko ekitaldian % 57) bai Nafarroan (2015ean % 58,8 eta aurreko ekitaldian % 59,8). Estatu-mailan, jarduera-tasa ia ez da aldatu (2015ean % 59,5; 2014an % 59,6). Horrela, 2015eko EAEren eta Estatuaren artean diferentzia ehuneko 2,3 puntukoa izan da.

Generoa kontuan hartuta, EAEko jarduera-tasak behera egin du bai gizonen kasuan bai emakumeen kasuan (2014an % 63,5 izatetik 2015ean % 62,8ra igaro da, eta % 52,1etik % 51,9ra, hurrenez hurren), eta pixka bat jaitsi da bi tasen arteko diferentziala. Datu konparatiboetan, Nafarroak EAEri dagokiona baino jarduera-tasa handiagoa izan du, bai gizonezkoen kasuan bai emakumezkoenean. Estatu osoan, bestalde, gizonezkoen eta emakumezkoen jarduera-tasak (% 65,7 eta 53,7, hurrenez hurren) EAEkoak (% 62,8 eta % 51,9, hurrenez hurren) baino handiagoak dira.

Langabezia kontuan hartuta, EAEn 194,3 mila pertsona langabe izan dira 2015ean, eta maila horrek dakar urte arteko -% 10,8ko beherakada, pertsona langabeen

atzerapenaren ondorioz, bai EAEn (-% 10,1) bai Nafarroan (-% 13,3). Estatuaren kasuan, aurretik esan den bezala, pertsona langabeen beherakada -% 9,9koa izan da.

Testuinguru horretan, EAEri dagokion langabezia-tasak behera egin du ehuneko 1,6 puntu (2015ean % 14,6 eta 2014an % 16,2), eta beheranzko bilakaera izan du EAEn (2015ean % 14,8 eta 2014an % 16,3), bai eta Nafarroako eremuan ere (2015ean % 13,8 eta 2014an % 15,7). Aldi berean, Estatuko langabezia-tasak ere behera egin du (2015ean % 22,1 eta 2014an % 24,4), nahiz eta Estatuko erregistroa bigarren altuena den EB-28 mailan, Greziari dagokionaren ondoren.

36. koadroa Biztanleria aktiboa, enplegua eta langabezia

(urteko batez bestekoak milakotan)

Eremua		2014			2015		
		Gizonak	Emakumeak	Guztizkoa	Gizonak	Emakumeak	Guztizkoa
EAE	Poten. aktiboak	872,9	941,1	1.814,0	871,7	941,0	1.812,7
	Aktiboak	548,6	485,5	1.034,2	544,1	484,2	1.028,3
	Landunak	458,0	407,3	865,3	463,2	413,2	876,4
	Langabeak	90,6	78,2	168,9	80,9	71,1	151,9
	Jarduera-tasa	62,8	51,6	57,0	62,4	51,5	56,7
	Langabezia-tasa	16,5	16,1	16,3	14,9	14,7	14,8
	Erregistratutako langabezia*	80,4	85,3	165,8	70,4	79,6	150,0
Nafarroa	Poten. aktiboak	257,6	263,6	521,2	257,6	264,0	521,5
	Aktiboak	168,9	142,6	311,5	165,0	141,6	306,7
	Landunak	142,7	119,8	262,5	144,1	120,2	264,3
	Langabeak	26,1	22,8	48,9	20,9	21,5	42,4
	Jarduera-tasa	65,6	54,1	59,8	64,1	53,6	58,8
	Langabezia-tasa	15,5	16,0	15,7	12,7	15,2	13,8
	Erregistratutako langabezia*	23,0	24,8	47,8	20,1	23,1	43,1
EAE	Poten. aktiboak	1.130,5	1.204,7	2.335,2	1.129,3	1.205,0	2.334,2
	Aktiboak	717,5	628,1	1.345,7	709,1	625,8	1.335,0
	Landunak	600,7	527,1	1.127,8	607,3	533,4	1.140,7
	Langabeak	116,7	101,0	217,8	101,8	92,6	194,3
	Jarduera-tasa	63,5	52,1	57,6	62,8	51,9	57,2
	Langabezia-tasa	16,3	16,1	16,2	14,4	14,8	14,6
	Erregistratutako langabezia*	103,4	110,2	213,6	90,4	102,7	193,2
Espainia	Poten. aktiboak	18.774,5	19.740,1	38.514,6	18.753,2	19.744,3	38.497,6
	Aktiboak	12.359,1	10.595,4	22.954,6	12.319,6	10.602,4	22.922,0
	Landunak	9.442,7	7.901,5	17.344,2	9.760,3	8.105,7	17.866,0
	Langabeak	2.916,5	2.693,9	5.610,4	2.559,3	2.496,7	5.056,0
	Jarduera-tasa	65,8	53,7	59,6	65,7	53,7	59,5
	Langabezia-tasa	23,6	25,4	24,4	20,8	23,5	22,1
	Erregistratutako langabezia*	2.112,5	2.335,2	4.447,7	1.875,2	2.218,3	4.093,5

(*): Abendua.
Iturria: EIN (BAIren biztanleria-oinarria, 2011. 2016ko maiatzeko datuak) eta Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoa.

Sexuaren arabera, EAEn 2015ean ikusitako langabezia-tasa orokorra izan da: gizonezkoen tasak behera egin du % 16,3tik (2014an) % 14,4ra (2015ean), eta emakumezkoenak % 16,1etik % 14,8ra, eta kontrakzio-dinamika orokor hori bi sexuetan erregistratu da bai EAEn bai Nafarroan, eta baita Estatu osoan ere (eremu horretan gizonezkoei dagokien langabezia-tasa % 23,6tik –2014an– % 20,8ra –2015ean– igaro da, eta emakumezkoena % 25,4tik % 23,5era). Bai Nafarroan bai Euskal Herri osoan eta Estatu osoan, emakumeek gizonezkoek baino langabezia-tasa handiagoa izan dute, EAEn ez bezala.

Puntu horretan, gogorarazi behar da aurten ere langabezia aztertu daitekeela Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoak erregistratutako langabezia kontuan hartuta, eta aintzat hartu behar da kasu zehatz honetan eskainitako informazioa abendukoa dela eta ez ekitaldi osokoa. Hori horrela, iturri horrekin, 2015eko abenduan Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoaren Euskal Herriko bulegoetan erregistratutakoaren arabera, langabezian 193,2 mila pertsona egon dira, eta bolumen hori aurreko ekitaldian lortutakoa baino % 9,6 txikiagoa izan da, zeina 150 mila pertsona baita EAEn eta 43,1 mila pertsona Nafarroan; maila horiek urte arteko -% 9,5eko eta -% 9,8ko beherakadak dakartzate, hurrenez hurren. Estatu osoaren kasuan, 2015eko abenduan erregistratutako langabezia 4.093,5 mila pertsonakoa da, alegia, urte arteko beherakada -% 8koa izan da.

37. koadroa Langabezia-tasa, adin-tarteen arabera. Urteko batez bestekoak

(%)

Eremua	Urtea	16-19	20-24	25-54	55 eta gehiago	Guztizkoa
EAE	2013	64,5	43,5	15,9	9,9	16,6
	2014	52,9	44,2	16,1	9,2	16,3
	2015	53,8	38,6	14,5	8,7	14,8
Nafarroa	2013	68,2	45,5	17,3	8,7	17,9
	2014	75,0	39,1	14,5	9,6	15,7
	2015	51,9	35,2	13,2	8,2	13,8
Euskal Herria	2013	65,3	44,0	16,2	9,6	16,9
	2014	61,4	42,8	15,8	9,3	16,2
	2015	53,2	37,8	14,2	8,6	14,6
Espainia	2013	74,0	51,8	24,5	19,4	26,1
	2014	68,6	50,3	22,8	19,3	24,4
	2015	67,2	44,6	20,6	17,9	22,1

Iturria: EIN (BAIren biztanleria-oinarria, 2011. 2016ko maiatzeko datuak).

Biztanleria aktiboari buruzko inkesta berriro kontuan hartuta (urteko batez besteko datuak), langabezia-tasaren analisiak, adin-tarteen arabera, agerian uzten ditu taldeen artean dauden desberdintasun handiak; tasarik handiena gazteenei dagokie. Horrela, 2015ean, 16 eta 19 urte bitarteko pertsonek % 53,2ko langabezia-tasa bizi dute Euskal

Herrian, 20 eta 24 urte bitartekoek % 37,8koa, 25 eta 54 urte bitartekoek % 14,2koa eta, azkenik, 55 urte eta hortik gorakoek % 8,6koa.

Aurreko ekitaldiari dagokionez, euskal langabezia-tasak behera egin du adin-tarte guztietan: gazteenen adin-tartean, 2014an % 61,4koa zen eta % 53,2koa 2015ean; 20 eta 24 urte bitarteko adin-tartean, % 42,8koa 2014an eta % 37,8koa 2015ean; 25 eta 54 urte bitarteko adin-tartean, % 15,8koa 2014an eta % 14,2koa 2015ean, eta nagusiagoen artean % 9,3koa 2014an eta % 8,6koa 2015ean.

Estatuan ere langabezia-tasarik altuena gazteenen artean erregistratu da (% 67,2), eta, era berean, urte arteko datuetan oro har jaitsi egin da adin-tarte guztietan.

38. koadroa Enpleguaren bilakaera, sektore ekonomikoen arabera. Urteko batez bestekoak

(m pertsona)

Eremua	Urtea	Lehen sektorea	Industria	Eraikuntza	Zerbitzuak
EAE	2013	14,3	179,1	56,8	623,4
	2014	12,3	174,7	50,1	628,3
	2015	11,2	183,4	47,9	633,9
Nafarroa	2013	15,1	67,3	14,3	161,3
	2014	12,6	66,9	14,0	169,0
	2015	9,5	64,4	16,9	173,5
Euskal Herria	2013	29,4	246,4	71,1	784,7
	2014	24,9	241,6	64,1	797,3
	2015	20,7	247,8	64,8	807,4
Espainia	2013	736,6	2.355,5	1.029,5	13.017,5
	2014	735,8	2.379,9	993,5	13.234,9
	2015	736,8	2.482,3	1.073,7	13.573,3

Iturria: EIN (BAIren biztanleria-oinarria, 2011. 2016ko maiatzeko datuak). (CNAE-09).

Enpleguak Euskal Herrian izan duen bilakaera sektoriala dela eta, lehen sektoreak baino ez dio eutsi 2015ean bere okupazio-mailari (-% 16,9), eta handitu egin dute industria-sektoreak (% 2,6), zerbitzuek (% 1,3) eta eraikuntzak (% 1,1). Hirugarren sektoreak, 807,4 mila pertsona landunekin, Euskal Herriko enplegu osoaren % 70,8 hartzen du, eta horren gehiengoa EAEn dago. Jarraian, honako hauek daude, ordena honetan: industria-sektorea, 247,8 mila pertsona landunekin eta % 21,7ko parte-hartzearekin; eraikuntza, 64,8 mila pertsonarekin eta % 5,7ko kuotarekin; eta lehen sektorea, 20,7 mila pertsonarekin eta % 1,8ko pisu erlatiboarekin.

Estatu osoan, sektore guztiek handitu dute beren okupazio-maila, oro har: eraikuntzak % 8,1, industriak % 4,3, zerbitzuek % 2,6 eta lehen sektoreak % 0,1.

Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoan erregistratutako kontratuak kontuan hartuta, 2015ean horiek hazi egin dira aintzat hartu diren eremu geografiko guztietan. Horrela,

Euskal Herrian erregistratutako 1.206.253 kontratuek urte arteko % 14,5eko gorakada dakarte (% 14,2 EAEn, % 15,3 Nafarroan), eta Estatuan inskribatutako 18.576.280 kontratuek % 11,1eko hedapena erakusten dute.

Kontratu-motagatik, Euskal Herrian aldi baterako kontratazioa kontratazio mugagabea baino intentsitate handiagoz hazi zen (% 14,7 eta % 12,7, hurrenez hurren), eta, estatu-mailan, kontrakoa gertatu zen (kontratu mugagabeak % 11,8 areagotu ziren, eta aldi baterako kontratuak % 11).

39. koadroa Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoaren bulegoetan erregistratutako kontratuak

Eremua	Urtea	Mugagabeak			Aldi baterakoak				KONTRATUAK, GUZTIRA
		Mugagabea	Konber-tsioak	Guztizkoa	Obra eta Zerbitzua	Aldi baterakoak	Ginera-koak	Guztizkoa	
EAE	2013	30.172	14.422	44.594	212.600	256.771	164.980	634.351	678.945
	2014	38.377	14.066	52.443	230.324	297.338	179.044	706.706	759.149
	2015	42.890	17.147	60.037	252.493	353.862	200.863	807.218	867.255
Nafarroa	2013	7.697	4.759	12.456	61.870	101.556	80.063	243.489	255.945
	2014	10.581	5.078	15.659	68.085	124.113	86.122	278.320	293.979
	2015	10.777	5.962	16.739	76.452	144.796	101.011	322.259	338.998
Euskal Herria	2013	37.869	19.181	57.050	274.470	358.327	245.043	877.840	934.890
	2014	48.958	19.144	68.102	298.409	421.451	265.166	985.026	1.053.128
	2015	53.667	23.109	76.776	328.945	498.658	301.874	1.129.477	1.206.253
Espainia	2013	735.048	399.901	1.134.949	5.932.482	6.078.973	1.646.210	13.657.665	14.792.614
	2014	935.822	414.509	1.350.331	6.680.679	6.883.223	1.812.856	15.376.758	16.727.089
	2015	1.030.460	478.705	1.509.165	7.334.750	7.722.400	2.009.965	17.067.115	18.576.280

Iturria: Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoa.

Gizarte- eta lan-giroa dela eta, 2015ean negoziazio kolektiboak garapen txikiagoa izan du aurreko ekitaldian baino, aintzat hartutako hiru eremuetan (EAE, Nafarroa eta Estatua), eta hitzarmen gutxiago negoziatu ziren, pertsona-kopuru txikiagoari eraginez. Hori horrela, 2015ean negoziatutako hitzarmen-kopuruan egon diren beherakadak -% 37,4koak izan dira EAEn, -% 37,6koak Nafarroan eta -% 37koak Estatuan.

40. koadroa Hitzarmen kolektiboak eta grebak

Eremua	Urtea	Hitzarmen kolektiboak			Grebak			
		Kop.	Eraginpean dauden lang.	Hitzartutako soldataren gorakada	Kop.	Lang. parte-hartz.	Lang. greba bakoitzeko	Lan egin ez diren jardunaldiak
EAE	2013	485	202.195	1,01	318	36.782	116	139.472
	2014	537	204.026	0,71	192	15.375	80	54.655
	2015	336	119.938	0,64	154	10.847	70	18.862
Nafarroa	2013	150	72.793	0,89	104	24.262	233	48.753
	2014	181	113.933	0,44	52	2.977	57	12.269
	2015	113	27.346	0,53	38	1.930	51	10.721
Espainia	2013	4.589	10.265.402	0,53	994	448.024	451	1.098.480
	2014	5.048	10.191.438	0,50	777	217.047	279	620.568
	2015	3.180	7.190.717	0,82	615	170.528	277	497.483

Iturria: Enplegu eta Gizarte Segurantzako Ministerioa. 2016ko maiatzeko datuak.

Era berean, 2015ean, lan-gatazkaren beherakada orokorra ikusi da; behera egin du bai greba-kopuruak bai eraginpean dauden langileek, baita lan egin ez diren lanaldien kopuruak ere, aztertutako hiru eremu geografikoetan. Zehazki, greba-kopuruak behera egin du EAEn ia -% 19,8, Nafarroan -% 26,9 eta estatu-mailan -% 20,8. Eraginpean dauden langileak direla eta, beherakadak honakoak izan dira: -% 29,5, -% 35,2 eta -% 21,4, hurrenez hurren; eta lan egin ez diren lanaldiak direla eta, -% 65,5, -% 12,6 eta -% 19,8, hurrenez hurren.

EAEko gizarte- eta lan-arloari buruzko araudi esanguratsua[1]

Lan-merkatuaren bilakaera aztertu ondoren, jarraian labur eskaintzen da EAEn 2015ean onetsitako gizarte- eta lan-arloari buruzko araudia; horretarako, kontuan hartu dira maila eta oinarrizko edukia eta haren aurkezpen laburra egin da.

[1] Azpiepigrafe hau egiteko, Euskal Autonomia Erkidegoko Lan Harremanen Kontseiluaren "EAEko egoera ekonomikoa eta lan-harremanak, 2015" txostena erabili da informazio-iturri gisa.

41. koadroa 2015ean gizarte- eta lan-arloari buruz onartutako autonomia-erkidegoko araudi esanguratsua

Maila	Oinarrizko edukia	Oharrak
31/2015 Dekretua, martxoaren 17koa.	Ekainaren 29ko 177/2010 Dekretua (Lana eta familia bateragarri egiteko laguntzei buruzkoa) aldatzen du.	Dekretu berriak, seme-alaba adingabeak zaintzeko langileen kontratazioagatiko laguntzak direla eta, horiek eskuratzeko baldintza ekonomikoak ezartzen ditu; horietarako familia-errenta estandarizatuko irizpideei jarraitzen zaie.

Iturria: Geuk egina, Euskal Autonomia Erkidegoko Lan Harremanen Kontseiluaren "EAEko egoera ekonomikoa eta lan-harremanak, 2015" txostena oinarri hartuta.

Biztanleria

Urte arteko murrizketa txikiaren ondoren, -% 0,2koa, 2014an Euskal Herriko biztanleria 2.829.775 izan da, eta intentsitate gutxiagorekin egin du behera EAEn (-% 0,1) Nafarroan baino (-% 0,6); eremu horietan biztanleak 2.188.985 eta 640.790 izan dira, hurrenez hurren. Estatuan, oro har, biztanleriaren beherakada konparazioan handiagoa izan da (-% 0,8); 46.771.341 pertsona izan dira.

Euskal Herriko jaiotzak direla eta, 2014an 25.562 izan dira, aurreko ekitaldian baino % 1,5 gehiago. Heriotzak, bestalde, 25.677 izan dira, aurreko ekitaldian baino % 2,5 gehiago. Ondorioz, saldo begetatiboa negatiboa izan da, -115 pertsonakoa, eta, horrela, eten egin da azken urteotan izan den hazkunde begetatibo positiboen joera.

42. koadroa Biztanleriaren mugimendu naturala. Jaiotza- eta heriotza-tasak, 2014

Eremua	Jaiotzak	Heriotzak	Hazkunde begetatiboa	Jaiotza-tasa (‰)	Heriotza-tasa (‰)
Araba	3.277	2.476	801	10,2	7,7
Bizkaia	9.740	11.159	-1.419	8,5	9,7
Gipuzkoa	6.362	6.531	-169	8,9	9,1
EAE	19.379	20.166	-787	8,9	9,2
Nafarroa	6.183	5.511	672	9,6	8,6
Euskal Herria	25.562	25.677	-115	9,0	9,1
Espainia	427.595	395.830	31.765	9,1	8,5

Iturria: Biztanleriaren mugimendu naturala (EIN). 2015eko abenduko datuak.

Testuinguru honetan, jaiotza- eta heriotza-tasek gora egin dute pixka bat Euskal Herrian (2014an ‰ 9 eta 2013an ‰ 8,9; eta 2014an ‰ 9,1 eta 2013an ‰ 8,8 2013an, hurrenez hurren); Estatu osoak jaiotza-tasa pixka bat altuagoa izan du (‰ 9,1) eta heriotza-tasa baxuagoa (‰ 8,5).

Ezkontzak direla eta, 9.325 egin dira, 2013an erregistratutako zifra baino % 0,4 gehiago, eta zifra horrek gora egin du estatu-mailan, baina askoz ere intentsitate handiagoarekin, % 3,8 (2014an 159.279 eta 2013an 153.375).

43. koadroa Euskal Herriko biztanleriaren mugimenduaren bilakaera

Urtea	Biztanleria	Ezkontzak	Jaiotzak	Jaiotza-tasa (‰)	Heriotzak	Heriotza-tasa (‰)	Hazkunde begetatiboa	Migrazio-saldoa
2004	2.700.013	12.963	25.867	9,6	23.682	8,8	2.185	-3.464
2005	2.718.318	12.227	25.847	9,5	24.613	9,1	1.234	-3.384
2006	2.735.558	11.921	26.577	9,7	23.459	8,6	3.118	-4.147
2007	2.747.736	11.767	27.189	9,9	24.414	8,9	2.775	-1.715
2008	2.777.489	11.720	28.339	10,2	24.725	8,9	3.614	2.481
2009	2.802.753	10.985	27.749	9,9	24.761	8,8	2.988	3.543
2010	2.815.263	10.665	27.948	9,9	24.344	8,6	3.064	3.882
2011	2.826.657	10.304	27.902	9,9	24.990	8,8	2.912	5.702
2012	2.837.659	10.171	27.264	9,6	25.657	9,0	1.607	4.764
2013	2.836.159	9.286	25.191	8,9	25.043	8,8	148	3.469
2014	2.829.775	9.325	25.562	9,0	25.677	9,1	-115	5.103

Iturria: Biztanleriaren mugimendu naturala (EIN). Migrazio-mugimenduak (EIN). 2015eko abenduko datuak.

Azkenik, nabarmendu behar da 2014an Euskal Herriak migrazio-saldo positiboa erregistratu duela, 5.103 pertsonakoa, immigrazio-kopuru handiagoa egon delako emigrazio-kopurua baino. Zehazki, EAEk migrazio-saldo positiboa izan du, 4.441 pertsonakoa, eta Nafarroak, 662 pertsonakoa.

LABORAL kutxa

2. INDUSTRIA

1. EGOERA OROKORRA

Egoera orokorra hobe den honetan, Euskal Herriko industria-sektorean jarduera berriro hedatu da 2015ean eta, horrela, aurreko ekitaldian hasitako goranzko dinamikari eutsi dio.

Eremu geografikoak kontuan hartuta, Nafarroan hedapenerako joera EAEn baino handiagoa da. Zehazki, 2015ean, balio erantsi gordin sektorialak % 2,7ko gorakada erregistratu zuen EAEn (2014an % 1,5), eta % 2,9koa Nafarroan (2014an % 3,0). Bai EAEn eta bai Nafarroan, industriak urtean zehar hazkunde-erritmoa berreskuratzeko joera erakutsi du: % 0,3, % 3,1, % 3,1 eta % 4,3 lehenengo hiruhilekotik laugarrenera EAEren kasuan; eta % 2,4, % 3,1, % 3,3 eta % 2,9 Nafarroaren kasuan. Aipatu behar da EAEn eta Nafarroan antzemandako industria-jardueraren hobekuntza 2015ean Estatu osoan erregistratutakoa (% 3,4) baino pixka bat txikiagoa izan dela.

Industria-enpleguaren joera dela-eta, eta BAIren arabera, 2015ean % 5,0ko hobekuntza izan du EAEn (-% 2,4, BJAren arabera); gorakada hori ez dator bat Nafarroan erregistratutako % 3,7ko murrizketarekin (2014an -% 0,6), eta Estatu mailan egon den % 4,3ko hedapenaren antzekoa da (2014an % 1,0).

2015ean erregistratutako jardueraren hobekuntza euskal industria-enpresen emaitzen kontuan ere ikusi da, eta errentagarritasunen gorakada argia antzeman da.

Produkzio-adierazleak

Industria-jardueraren beste adierazle batzuk kontuan hartuta, Industria Produkzioaren Indizeak (IPI) EAEn % 3,5eko gorakada erregistratu du 2015ean (% 1,4koa 2014an). Nafarroan ere gorakada erregistratu du (% 2,2), baina 2014an baino baxuagoa (% 3,9). Bestalde, Estatuko IPIak ere hobera egin du, kasu honetan % 3,4 (2014an % 1,3). Beraz, industria-produkzioen indizeek 2015ean hobekuntza nabarmena izan dute, aurreko ekitaldiaren aldean.

44. koadroa Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera

(%)

Urtea	EAE IPI(*)	Nafarroa IPI (*)	Estatua IPI (*)
2008	-3,1	0,4	-7,3
2009	-21,4	-20,3	-15,8
2010	1,8	6,4	0,8
2011	4,1	-2,1	-1,6
2012	-5,9	-8,0	-6,7
2013	-3,1	-1,6	-1,6
2014	1,4	3,9	1,3
2015	3,5	2,2	3,4

(*): Egutegiaren eraginez zuzendutako datuak.
Iturria: Geuk egina, Eustaten, Nafarroako Estatistika Institutuaren (NEI), EINen eta Iberdrolaren datuetatik abiatuta.

45. koadroa Euskal Herriko Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera, ondasunen helmuga ekonomikoen arabera

(%)

Urtea	Bitarteko ondasunak		Ekipo-ondasunak		Kontsumo-ondasunak		Energia	
	EAE*	Nafarroa	EAE*	Nafarroa	EAE*	Nafarroa	EAE*	Nafarroa
2008	-4,2	2,0	-1,2	-1,4	-8,3	-4,2	3,0	20,3
2009	-25,9	-30,1	-22,6	-25,2	-16,1	-6,4	-6,4	-6,5
2010	7,1	2,4	-3,2	21,6	0,6	-6,5	-5,4	18,8
2011	5,8	-2,4	11,2	-1,2	-0,1	5,9	-7,6	-30,8
2012	-7,4	-6,7	-6,2	-10,3	-4,1	-4,9	-2,8	-7,1
2013	-2,5	-4,6	-3,2	3,3	-5,1	-0,2	-2,5	-6,8
2014	2,4	10,0	1,6	3,4	-2,2	3,2	0,1	-6,0
2015	1,3	-0,8	7,4	4,9	5,2	2,4	1,4	6,9

(*): Egutegiaren eraginez zuzendutako datuak.
Iturria: Geuk egina, Eustaten eta Nafarroako Estatistika Institutuaren (NEI) datuetatik abiatuta.

Ondasun-motak direla eta, 2015ean hobekuntzak antzeman dira bai EAEn bai Nafarroan. EAEn, zehazki, zifra positiboak erregistratu dira helmuga ekonomiko guztien IPIan: % 1,3 bitarteko ondasunetan, % 7,4 ekipo-ondasunetan, % 5,2 kontsumo-ondasunetan eta % 1,4 energian. Bestalde, Nafarroan antzeko zerbait gertatu da eta, bitarteko ondasunak salbu (-% 0,8), datu positiboak erregistratu dira ondasun guztietarako (% 4,9 ekipo-ondasunetan, % 2,4 kontsumo-ondasunetan eta berreskurapen nabarmena energian, % 6,9koa, 2014ko -% 6,0ren aldean).

Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera kontuan hartuta, jarduera-adarren arabera, EAEn 2015ean hobekuntza egon da horietako batzuetan, aurreko ekitaldiaren aldean, baina beste adar batzuetan bilakaera okerragoa izan da. Hori hala izan da, esaterako, Erauzketa-industrietan (-% 6,3), Ehungintza, jantzigintza, larru eta oinetakoetan (-% 1,6) eta Farmaziako produktuetan (-% 6,3); horiek 2014a ondo igaro

ondoren, balio negatiboak izan dituzte. Hala gertatu da, halaber, Elikagai, edari eta tabakoaren industrietan (% 1,3), Kokeria eta petrolio-findegietan (% 5,2) edo Metalurgian (% 1,3), horien zifrek okerrera egin baitute aurreko ekitaldiaren aldean.

Alabaina, Altzariak eta beste manufaktura batzuen adarraren hobekuntza nabarmena azpimarratu behar da; aurreko urtean geldi egon da (2014an -% 0,1) eta 2015ean gorakada nabarmena izan du, % 22,3koa; Informatikako eta elektronikako produktuen adarra ere nabarmendu behar da, zeinek bikoiztu egin duen gorakada (2015ean % 15,7) aurreko ekitaldiaren aldean (% 7,0).

46. koadroa EAEko Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera, jarduera-adarraren arabera*

(%)

Kontzeptua	2013	2014	2015
Erauzketa-industriak	-17,6	10,0	-6,3
Elikagai, edari eta tabakoaren ind.	0,5	3,9	1,3
Ehungintza, jantzigintza, larrugintza eta oinetakogintza	-14,3	5,1	-1,6
Zura, papera eta arte grafikoak	-2,5	5,8	6,5
Kokeriak eta petrolio-findegiak	16,9	16,4	5,2
Industria kimikoa	-1,8	4,9	5,0
Farmaziako produktuak	2,8	7,1	-6,3
Kautxua eta plastikoak	-6,0	-0,3	-0,1
Metalurgia	-3,0	2,2	1,3
Informatikako eta elektronikako produk.	-5,7	7,0	15,7
Material eta ekipo elektrikoa	-7,6	-7,9	-0,5
Makineria eta ekipoa	-0,1	1,3	6,9
Garraio-materiala	-2,9	0,3	3,8
Altzariak eta beste manufaktura-industria batzuk	-5,6	-0,1	22,3

(*): Egutegiaren eraginez zuzendutako datuak.
Iturria: Eustat.

47. koadroa Nafarroako Industria Produkzioaren Indizearen (IPI) bilakaera, jarduera-adarraren arabera

(%)

Kontzeptua	2013	2014	2015
Nekazaritzako elikagaien industria	-2,2	0,4	0.3
Metalurgia eta produktu metalikoak	0,6	11,1	3.8
Papera, zura eta altzariak	-4,4	-12,5	4.3
Garraio-materiala	2,0	6,1	1.5
Beste manufaktura-industria batzuk	-3,4	6,1	-0.4

Iturria: Nafarroako Estatistika Institutua (NEI).

Nafarroan ere bilakaera heterogeneoa izan da, baina testuinguru horretan jarduera-adar guztiek izan dute aldakuntza positiboa 2015ean, aurreko urtearen aldean, Beste manufaktura-industria batzuen adarrak salbu.

LABORAL kutxa

Zehazki, Papera, zura eta altzariak adarrak % 4,3ko gorakada izan du (2014an -% 12,5), Nekazaritzako elikagaien industriaren (% 0,3), Metalurgia eta produktu metalikoen (% 3,8) eta Garraio-materialaren (% 1,5) kasuetan bezala. Bestalde, Beste manufaktura-industria batzuk adarrak okerrera egin du, eta % 0,4 egin du behera, 2014an erregistratutako % 6,1eko gorakadaren aldean.

Enpresa-emaitzak

Aurretik esan bezala, 2015ean erregistratutako industria-jardueraren hobekuntza euskal industria-enpresen emaitzen kontuaren hobekuntzan islatu da, eta errentagarritasunen hedapen argia antzeman da; horrela, bada, krisiaren aurreko urteetan erregistratutako mailetara hurbiltzen ari da.

Hori horrela, azken urteotan jarraitu diren euskal industria-enpresa nagusien laginari dagozkion onura/salmenten eta onura/berezko funtsen ratioak (zergen aurretik kalkulatu dira) 2015ean % 7,7 eta % 14,6 dira, hurrenez hurren, eta bi kasu horietan tasak 2014an erregistratutakoak baino altuagoak dira (% 6,8 eta % 12); horrela, 2013an hasitako goranzko joerari eusten zaio.

48. koadroa Ratio batzuen bilakaera, euskal industria-enpresen lagin baterako

(%)

Ratioak	2011	2012	2013	2014	2015
Bitarteko kontsumoak/salmentak	58,7	57,6	55,8	56,4	56,7
Langileen kostuak/salmentak	18,9	20,4	21,2	21,5	20,8
Finantza-karga garbia/salmentak	1,5	2,4	2,8	1,3	1,6
Mozkinak/salmentak	3,5	-0,6	3,8	6,8	7,7
Mozkinak/berezko funtsak	6,3	-1,2	7,4	12,0	14,6
Cash flow/salmentak	7,2	2,8	7,9	8,2	10,2
Salmentak/langileak (m euro)	196,4	187,0	174,6	186,6	196,8

Iturria: CNMV eta geuk egina.

Testuinguru horretan, 2015ean salmenta osoen gaineko tarteko kontsumoen partaidetza pixka bat igo da (2015ean % 56,7 eta 2014an % 56,4), eta beherakada txikia egon da langileen kostuen pisuan (2015ean % 20,8 eta 2014an % 21,5). Finantza-karga garbiak, bestalde, gorakada txikia izan du (2015ean % 1,6 eta 2014an % 1,3). Bestalde, ibilgetu garbiaren aldakuntza inbertsioaren bilakaeraren adierazle gisa erabiltzen bada, 2015ean % 4,3ko gorakada ikusten da (2014an % 12,5eko beherakada erregistratu zen).

4. grafikoa Industria-errentagarritasuna

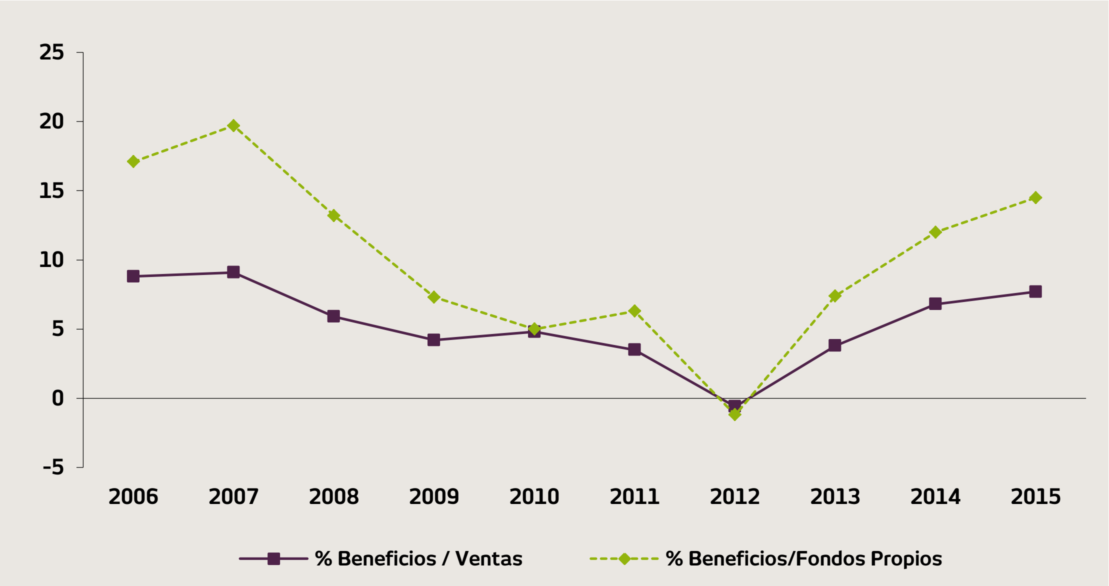

Iturria: Geuk egina.

Oro har, euskal industria-enpresa nagusien laginaren jardueraren emaitzek izan duten bilakaerari buruz aurretik aipatutakoa berretsi egiten da, Espainiako Bankuaren[1] Hiruhilekoko Balantzeen Zentralaren (HBZ) emaitzak aztertzean; informazio horrek, nahiz eta Estatu osoari buruzkoa den, aukera ematen du euskal enpresek 2015 ekitaldi honetan izandako joeretara hurbiltzeko.

Zehazki, Hiruhilekoko Balantzeen Zentralaren 2015erako informazioak agerian uzten du enpresen jarduera ekonomikoa berreskuratzeko joera finkatzen ari dela; izan ere, lagin horien guztien balio erantsi gordinak (BEG) % 5,6ko gorakada izan du urtetik urtera (aurreko urtean soberakin horrek ez zuen ia aldakuntzarik izan). BEG gehiago handitu da enpresa txikienetan, 2013an berreskuratze-aldia hasi zenetik gertatzen den moduan. Jarduera-fluxuaren hazkuntza hau barneko eskaria berraktibatzen ari zen testuinguru batean geratu da, esportazioen dinamismoa handia zelako.

Langileen gastuek % 2,3 egin dute gora, aurreko urtean baino gehiago (% 0,9). 2015ean partida horretan ikusitako dinamismo handiagoaren arrazoia izan daiteke, nagusiki, enpleguak bilakaera positiboa izan duela, % 1,7 hazi baita.

[1] Espainiako 896 enpresa ez-finantzariok 2015eko lau hiruhilekoei buruzko datuak bidali dituzte eta lagin horren emaitzak erabili ditugu (lagina aldatu egiten da urtero, eta manufaktura-industriak du ordezkaritza txikiena bertan); enpresa ez-finantzarioen sektorearen balio erantsi gordinaren % 13,4 osatzen dute enpresa horiek.

49. koadroa Emaitzen kontua. Urtetik urterako bilakaera (enpresa berei dagozkien hazkunde-tasak, aurreko urteko aldi berarekiko)

OINARRIAK	Hiruhilekoko Balantzeen Zentrala(*)		
	I-IV 13/ I-IV 12	I-IV 14/ I-IV 13	I-IV 15/ I-IV 14
Enpresen kopurua/Nazioko guztizko estaldura	839/% 11,8	880/% 13,4	896/% 13,4
1. Produkzioaren balioa (diru-laguntzak sartuta)	-3,9	-0,1	-2,6
Negozio-zifraren zenbateko garbia eta ustiapenaren bestelako diru-sarrerak	-3,3	1,8	-2,4
2. Bitarteko kontsumoak (zergak sartuta)	-3,7	-0,2	-6,1
Erosketa garbiak	-7,0	0,1	-9,2
Beste ustiapen-gastu batzuk	1,4	0,8	0,9
S.1. BALIO ERANTSI GORDINA FAKTOREEN KOSTUAREKIKO (1-2)	-4,3	-0,0	5,6
3. Langile-gastuak	-1,7	0,9	2,3
S.2. USTIAPENAREN EMAITZA EKONOMIKO GORDINA (S.1.-3)	-6,7	-1,0	9,3
4. Diru-sarrera finantzarioak	14,5	-24,7	-11,0
5. Finantza-gastuak	-0,7	-7,7	-9,4
6. Amortizazioak eta ustiapen-hornidurak	-1,5	-2,4	-0,3
S.3. OHIKO EMAITZA GARBIA (S.2 + 4 –5 –6)	0,2	-14,4	14,9
7. Besterentzeen eta narriaduraren ondoriozko emaitzak	35,1	96,6	--
8. Arrazoizko balioaren aldakuntzak eta gainerako emaitzak	-0,5	43,7	-88,1
9. Mozkinen gaineko zergak	--	--	74,8
S.4. EKITALDIAREN EMAITZA (S.3 + 7 + 8 -9)	192,9	137,1	-41,3
EKITALDIAREN EMAITZA / BEG (S.4 / S.1)	11,1	24,1	14,4
ERRENTAGARRITASUNAK			
R.1. Aktibo garbiaren ohiko errentagarritasuna (zerga aurretik)	5,6	5,2	5,1
R.2. Jasotako finantz. interesak, kostua duten besteren baliabideei dagokienez	3,5	3,3	3,0
R.3. Baliabide propioen ohiko errentagarritasuna (zergen aurretik)	7,5	6,8	6,6
R.4. Errentagarritasunaren aldea – finantza-kostua (R.1. - R.2.)	2,1	1,9	2,1

(*): Zutabe horietako datu guztiak hiruhilekoko datuen batezbesteko haztatu moduan kalkulatu dira.
Iturria: Espainiako Bankua.

Ohiko emaitza garbia % 14,9 hazi da 2015ean. Ohiko soberakinak areagotu badira ere, errentagarritasun-maila erantsiek pixka bat behera egin dute aurreko urtearekin alderatuta; emaitza horrek, alabaina, enpresa handi batzuen bilakaeraren eragin garbia du, izan ere, diru-sarrera finantzarioen beherakadak enpresa horiek kaltetu ditu. Azterketa zehatzagoa egiten badugu, ikus dezakegu errentagarritasun-mailak hobetu egin direla gero eta enpresa gehiagotan, baita sektore gehienetan ere. Edonola ere, aktiboaren errentagarritasunaren eta batez besteko finantzaketa-kostuaren arteko aldea bi hamarren handitu da (% 2,1era arte), interes-tasen beherakadari esker.

Azkenik, ezohiko diru-sarrerek eta gastuek eragin negatiboa dute ekitaldiko emaitzetan. Zehazki, iaz, gure lagineko enpresek finantza-aktiboak saltzeko eragiketetan sortutako minusbalioak izan zituzten; hori aipagarria da, 2014an erregistratu ziren plusbalio garrantzitsuarekin alderatuta. Gainera, langileen doikuntzen ondoriozko gastuek ere eragin zieten lagin honetako konpainia handietako batzuei. Horren guztiaren ondorioz, azken emaitzak beherakada nabarmena erakusten du (% 41,3koa); izan ere, 2014an balio erantsiaren % 24,1 hartzen zuen, eta 2015ean % 14,4 besterik ez.

2. ENERGIA

2015. urtea Parisko Klimaren Goi Bileran eginiko akordio historiko batekin itxi zen. Akordio horrek xede zuen klima-aldaketari aurre egitea. Abenduaren 12an, Klima Aldaketari buruzko XXI. Biltzarraren (COP21) harira Parisen bilduriko 195 nazioek mundu-mailako protokolo bat ixtea lortu zuten lehen aldiz. Hala, akordio lotesle eta unibertsal bat lortu zuten, helburu komun honen aurrean indarrak bateratzeko: igorpen gutxiko etorkizuna lortzea. Protokolo berri horrek Kiotokoa ordeztuko du 2020tik aurrera, eta, hark ez bezala, ez dizkio CO_2 igorpenak murrizteko banakako helmugak ezarriko herrialde bakoitzari, baizik eta herrialde bakoitzari aukera emango dio klimaren arloan aurkeztu nahi dituen jarduketa-konpromisoak aurkezteko. 180 herrialde inguruk goi-bileran bertan aurkeztu zituzten berotegi-efektuko gasen igorpenak "lehenbailehen" murrizteko programak.

Badirudi "Parisko Akordio" handinahi horrek beharrezko osagai guztiak dituela berotze globalari 2 gradu zentigradutik behera eusteko. Horrez gain, akordioak % 100ean garbiak diren energietaranzko aldaketa ekarriko du. Horretarako, Klimarako Funts Berde bat du, urtean 100.000 milioi dolarrekoa. Herrialdeek 2020tik aurrera mobilizatuko dute funts hori, konpromisoak gorantz berrikusiz 5 urtez behin.

Kiotoko protokoloari dagokionez, bigarren konpromiso-aldiak (2013-2020) COP21aren helburu eta printzipio berak barne hartzen ditu; alabaina, urrats bat gehiago ezartzen du, parte hartzen duten herrialdeek (EB, Europako beste herrialde batzuk eta Australia) konpromisoa hartu baitute juridikoki lotesleak diren banakako helburuak lortzeko, berotegi-efektuko gas-igorpenen aurkako borrokan. Aldi horretan Dohako zuzenketa aplikatu da eta, horren bidez, herrialde parte-hartzaileek (garatutako 38 herrialde) beren igorpenak gutxienez % 18 murrizteko konpromisoa hartu dute, abiapuntu gisa 1990eko mailak hartuta. Nabarmendu behar da Kiotoko protokoloan parte hartzen ez duten herrialdeentzako betebeharrik ezartzen ez badu ere, garatutako eta garapen bidean dauden 70 herrialdek hainbat konpromiso ez-lotesle hartu dituztela, beren berotegi-efektuko gasen igorpenak murrizteko edo mugatzeko.

Hori esanda, eta EBko energia-politikari dagokionez, hauek dira oraindik ere bete nahi diren hiru helburu nagusiak: hornikuntzaren segurtasuna, lehiakortasuna eta iraunkortasuna. Horretarako, klimaren eta energiaren arloko 2030era arteko jarduketa-esparruaren baitan, EBk etorkizunean landu beharreko politikei buruzko eztabaidei ekitea proposatzen du, honako gai hauek kontuan hartuta, besteak beste:

- hemendik 2050era bitartean, berotegi-efektuko gasen igorpenak % 80-95 artean murriztea, 1990eko maila abiapuntutzat hartuta
- energiaren prezio altuak eta EBk etorkizuneko prezioen gorakadarekiko duen zaurgarritasun ekonomikoa (bereziki gasarena eta petrolioarena)
- EBren mendekotasuna energia-inportazioekiko (askotan politikoki ezegonkorrak diren eremuetatik datoz, gainera)
- energia-azpiegiturak ordezteko eta hobetzeko, eta inbertitzaile posibleentzat araudi-esparru egonkor bat ezartzeko beharra
- EBk 2030erako berotegi-efektuko gasen igorpenak murrizteko helburu bati buruzko akordio bat lortzeko beharra, klima-aldaketari buruzko beste nazioarteko akordio baterako hurrengo negoziazioetarako ekarpen gisa

Bestetik, aurreko urteetan bezala, 2008an EBk klima-aldaketaren eta energiaren alorrean erabakitako politika integratuak indarrean jarraitzen du, 2020rako asmo handiko helburu batzuk eta 2030erako eta 2050erako helburu berriak barne.

Hiru hauek dira 2020rako neurrien helburu nagusiak:

- Berotegi-efektuko gasen igorpenak % 20 murriztea, 1990eko mailak abiapuntu hartuta
- % 20 energia berriztagarriak izatea EBn
- Energia-eraginkortasuna % 20 hobetzea

Hiru hauek dira 2030erako funtsezko helburuak:

- Berotegi-efektuko gasen igorpenak gutxienez % 40 murriztea, 1990eko mailak abiapuntu hartuta
- Gutxienez energia berriztagarrien % 27ko kuota lortzea
- Energia-eraginkortasuna % 27 hobetzea
- % 15eko interkonexio elektrikoa lortzea

2050ari dagokionez, ekonomia hipokarbonikoranzko ibilbide-orriak hau ezartzen du:

- 2050rako, EBk bere igorpenak % 80-95 artean murriztu beharko ditu, 1990eko mailak abiapuntu hartuta
- Horretarako, lehenengo % 40 murriztea lortu beharko du 2030erako, eta % 60 2040rako

Helburu horiek lortzeko beharrezkoa da sektore guztiek parte hartzea. Trantsizio hori, adituen arabera, bideragarria eta ekonomikoki gauzatzeko modukoa da.

Analisiarekin jarraituz, eta Estatuari dagokionez, badirudi Gobernuak sustatutako erreforma energetikoak bere helburua lortu duela: defizit elektrikoa, hau da, kostuen eta erregulatutako tarifaren bidez lortutako diru-sarreren arteko aldea moteltzea. Elkarren segidako 14 urtez defizita sortu ondoren, 2014an emaitza positiboa izan da lehen aldiz; izan ere, sistema elektrikoak 550 milioi euroko superabita izan du. Badirudi 2015ean ere sistema elektrikoak superabita izango duela (datuak itxi gabe daude oraindik), eta, aurreikus daitekeenez, 900 milioi inguruko balioetara helduko da. Dena den, horren ondorio logikoa badirudi ere, ez da aurreikusten argiaren prezioa jaitsiko denik konpainia elektrikoen bezeroentzat. Hori Lege Elektrikoaren ondorio da; izan ere, Lege horrek, diru-sarreren desdoitze jakin batetik aurrera ordainketak automatikoki igotzeko mekanismo bat ezartzen badu ere, ez du prezioen murrizketarik ezartzen superabit kasuetarako, helburu gisa baitu sektorearen zor historikoa estaltzea. Ildo horretan, eta CNMCk (Merkatuen eta Lehiaren Batzorde Nazionala) argitaratutako informazioaren arabera, sistema elektrikoaren zorra 25.056 milioi eurotan zegoen 2015eko abenduaren 31n. Horrek esan nahi du 1.890 milioi euro murriztu dela (% 7 gutxiago) 2014tik (26.946,3 milioi euro).

Horrez gain, erreforma energetikoaren kaltea jasan duen beste sektoreetako bat energia berriztagarriena izan da. Oraindik ere neurrien “bidegabekeriaren” zalantzarik balego, Auzitegi Gorenak, 2016ko ekainean, energia berriztagarriei ezarritako 1.700 milioi euroko murrizketa babestu zuen, oinarri hartuta instalazio horien ordainketa-erregimen berria arautzen duen 2014ko errege-dekretua konstituzionala dela eta Erkidegoko zuzenbideari jarraitzen diola. Beraz, Auzitegi Gorenak arrazoia eman dio Gobernuari eta atzera bota ditu hiru ekoizle hauek aurkeztutako errekurtsoak: Ingeniería Civil, Alternativa y Medioambiental (Incam), Renovables Samca, eta, azkenik, Llerena Solar, Temcli eta Powersol 2007. Energia berriztagarrien egoera horrek aurrekaririk gabeko krisia sortu du, eta sektoreak honako gertakari hauen ondorioei aurre egin behar die orain: batetik, energia berriztagarriek erreformaren aurretik jasotzen zituzten primak kentzea; eta, bestetik, inbertitzaile posibleek ihes egitea. APPAren arabera (Energia Berriztagarrien Enpresen Elkartea), sektoreak 2.000 milioi euro inguruko murrizketak jasan ditu bere ordainketetan, 2015eko datuak soilik kontuan hartuta. Nabarmendu behar da energia berriztagarriek rol esanguratsua dutela Estatuko ekoizpenean, ekoiztutako elektrizitate guztiaren % 36,3 beren gain hartzen baitute.

2.1 EAE-KO ENERGIA-BALANTZEA

EAEren energia-balantzea Eurostat metodologiari jarraikiz kalkulatzen da, eta energia mota guztien jarraipen zehatza erakusten du, jatorrizko erauzketa edo inportazioarekin hasi eta eraldaketa eta kontsumoarekin buka. Hala, balantzea bi ataletan zatitzen da. Lehen atalean (1.-5. puntuak) iturri primarioen energia-hornidura jaso da, bai erauzketa bidez lortutakoa (1. Energia primarioaren produkzioa) bai inportatutakoa (2. Guztizko sarrerak). Zenbateko horien guztizkoa (izakinen mugimenduarengatik (3), esportazioengatik (4) eta itsas garraioarengatik (5) doituta) bat dator barne kontsumorako erabilgarri dagoen zenbatekoarekin (6. puntua = 1+2+3-4-5). Balantzearen bigarren zatiak energiaren eraldaketa-prozesuei eta azken kontsumorako erabilgarri dagoen energiari (12 = 6-7+8+9-10-11) egiten die erreferentzia (konbertsio-prozesuen (7 eta 8), elkartrukeen (9), energia-sektorearen beraren kontsumoaren (10) eta galeren (11) ondoren). Kontsumorako erabilgarri dagoen energiari (12) azken kontsumo ez-energetikoa (13) kendu ondoren lortuko dugu azken kontsumo energetikoa (14).

50. koadroa EAEko energia-balantzea, 2014

(m ptb)

Sektorea	Ikatza eta deribatuak	Petrolioa eta deribatuak	Gas naturala	Energia deribatuak	Energia berriztagarriak	Energia elektrikoa	Guztizkoa
1. Energia primarioaren produkzioa	0,0	0,0	0,0	25,1	390,1	0,0	415,2
2. Guztizko sarrerak	22,8	8.110,6	1.426,1	0,0	86,0	852,0	10.497,5
3. Stocken mugimendua	0,0	137,7	-123,8	0,0	0,0	0,0	14,0
4. Guztizko irteerak	-22,0	5.641,1	-899,2	0,0	0,0	0,0	4.719,9
5. Bunkerrak (itsas garraioa)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
*6. Barne-kontsumo gordinerako erabilgarria	44,8	2.607,2	2.201,6	25,1	476,052	852,0	6.206,8
7. Eraldatzen ari diren sarrerak	0,0	8.913,4	805,6	9,8	104,7	0,0	9.833,4
7.1 Zentral termoelektrikoak	0,0	0,0	563,0	0,0	26,0	0,0	589,0
7.2 Kogenerazioa	0,0	5,2	242,7	9,8	78,6	0,0	336,3
7.3 Koke-fabrikak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4 Findegiak	0,0	8.908,1	0,0	0,0	0,0	0,0	8.908,1
8. Eraldatze-irteerak	0,0	8.727,1	0,0	0,5	0,0	483,3	9.210,9
8.1 Zentral termoelektrikoak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	297,1	297,1
8.2 Kogenerazioa	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	186,1	186,6
8.3 Koke-fabrikak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.4 Findegiak	0,0	8.727,1	0,0	0,0	0,0	0,0	8.727,1
9. Trukeak	0,0	0,0	0,0	0,0	-69,5	69,5	0,0
10. Energia-sektorearen kontsumoa	0,0	265,4	71,0	0,0	0,0	79,7	416,1
11. Garraio- eta banaketa-galerak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	46,1	46,1
**12. Azken kontsumorako erabilgarria	44,8	2.155,6	1.324,9	15,8	301,9	1.279,0	5.122,1
13. Azken kontsumo ez-energetikoa	0,0	138,9	0,0	0,0	0,0	0,0	138,9
***14 Azken kontsumo energetikoa	44,8	2.016,8	1.324,9	15,8	301,9	1.279,0	4.983,2

** 6=1+2+3-4-5*
*** 12=6-7+8+9-10-11*
****14=12-13*
Iturria: Energiaren Euskal Erakundea (EEE).

EEEk (Energiaren Euskal Erakundea) eskainitako EAEko energia-balantzearen arabera, 2014ko ekitaldian ez dugu aldaketa handirik ikusten azken energia-kontsumoan 2013 urtearekin alderatuta. Zehazki, % 1,3ko desbideratze negatiboarekin (-% 1,3 2013an), azken energia-kontsumoa 4.983,2 mila ptb-koa izan da (5.048,3 mila ptb 2013an). Barne-kontsumo gordinak ere beheranzko bilakaera erakutsi du (–% 2,5), 2013an 6.366,5 mila ptb izatetik 2014an 6.206,8 mila ptb izatera jaitsi baita.

Informazioan sakonduz, eta energia motari dagokionez, energia-kontsumoaren maparen konfigurazioak aldaketa gutxi izan ditu azken ekitaldian. Kontsumoan nagusi izaten jarraitzen dute, alde batetik, petrolioa eta deribatuak, % 40,5ko pisu espezifikoarekin eta % 0,6ko hazkunde txikiarekin, eta bestetik, gas naturala, 2013an guztizkoaren % 28,1 izatetik 2014an % 26,6 izatera pasa delarik % 6,6ko hazkundea erregistratu ondoren. Energia elektrikoa % 25,7ko parte-hartzea izanik, 2013 urteko balio antzekoetan mantentzen da. Energia berriztagarriek, aldiz, taldeko bilakaera positiboena erregistratu dute % 10,6ko hazkundearekin eta 2013an % 5,4 suposatzetik 2014an % 6,1 suposatzera pasa dira. Ikatzak eta deribatuek eta energia deribatuek pasa den ekitaldiko pisu espezifikoak mantentzen dituzte, hau da, % 0,9 eta % 0,3, hurenez hurren, baina kontrako portaerak izan dituzte: ikatzak eta deribatuek % 4,9ko beherakada izan dute eta energia deribatuen kontsukoak, berriz, % 7,5eko hazkundea erregistratu du.. Azkenik, garrantzitsua da nabarmentzea azken energia-kontsumoa 5.000 mila ptb-en azpitik kokatzen dela urte asko eta gero lehen aldiz.

51. koadroa Azken kontsumoa EAEn, energia motaren arabera

(m ptb)

Sektorea	2011	2012	2013	2014	% ∆ 14/13
Ikatza eta deribatuak	59,2	51,4	47,1	44,8	-4,9
Petrolioa eta deribatuak	1.900,5	2.016,9	2.003,8	2.016,8	0,6
Gas naturala	1.302,3	1.444,6	1.418,0	1.324,9	-6,6
Energia deribatuak	142,7	0,5	14,7	15,8	7,5
Energia berriztagarriak	315,2	302,5	272,8	301,9	10,6
Energia elektrikoa	1.419,6	1.316,5	1.291,9	1.279,0	-1,0
Guztizkoa	**5.139,6**	**5.132,4**	**5.048,3**	**4.983,2**	**-1,3**

Iturria: EEE. Geuk egina.

5. grafikoa Azken kontsumoa EAEn, energia motaren arabera (m ptb)

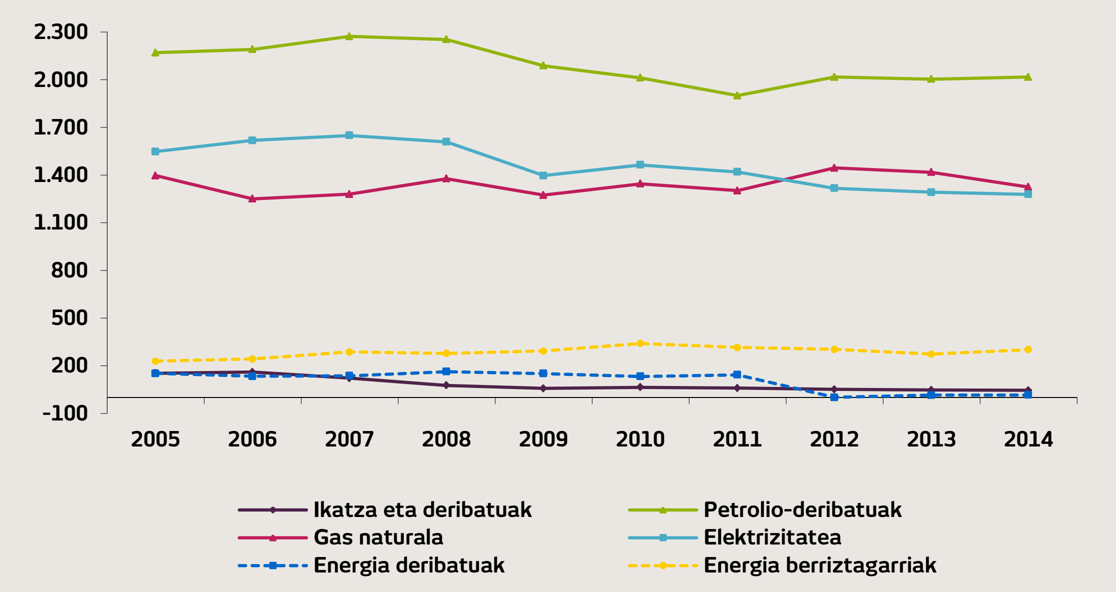

Iturria: Energiaren Euskal Erakundea (EEE).

52. koadroa Azken kontsumoa EAEn, sektoreen arabera

(m ptb)

Sektorea	2011	2012	2013	2014	% ∆ 14/13
Lehen sektorea	82,2	82,5	78,0	69,4	-11,0
Industria	2.308,3	2.169,2	2.102,2	2.074,1	-1,3
Garraioa	1.738,7	1.822,4	1.846,9	1.862,1	0,8
Zerbitzuak	444,0	457,1	438,7	427,8	-2,5
Bizitegia	566,4	601,3	582,4	549,9	-5,6
Guztizkoa	**5.139,6**	**5.132,5**	**5.048,3**	**4.983,2**	**-1,3**

Iturria: EEE. Geuk egina.

Azterketan sakonduz sektore-ikuspegitik begiratuta, beste urte batez industriak eta garraio-sektoreak kontsumoaren zati handiena berenganatu dute (% 79). 2014an, industriak, % 41,6ko parte-hartzearekin, kontsumoan -% 1,3 behera egin duen bitartean, garraioak, % 0,8ko igoera txikia izan du, aurreko ekitaldiko bilakaera errepikatuz. Gauzak horrela, pisu espezifiko baxuagoak izanik, zerbitzu-sektoreak (% 8,6) eta bizitegitarakoak (% 11) beheranzko bilakaera izan dute (-% 2,5 eta -% 5,6, hurrenez hurren). Azkenik, lehen sektoreak taldearen bilakaerarik txarrena izan du berriz ere, kontsumoan % 11 beherakadarekin eta 2013ko beherakada bikoiztuz (–% 5,5), gainerako sektoreek baino askoz ere pisu espezifiko txikiagoa izanik (% 1,4).

Aurreko txostenetan adierazi dugunez, 2030erako Euskadiko Energia Estrategiak datozen urteetako (2016-2030 aldirako) euskal energia-politika zehaztuko du. EEEk argitaratutako informazioaren arabera, Estrategia hori epe luzeagorako ikuspegi baten barnean sartzen da, gero eta energia-sistema iraunkorragoa lortzeko asmoz, honako alderdi hauei dagokienez: lehiakortasuna, hornikuntzaren segurtasuna eta karbono gutxi.

Beraz, hauek dira, zehatzago esanda, 2030erako ezarritako helburuak:

- Urtean 1.250.000 ptb aurreztea energia primarioan 2016-2030 aldian; horrek % 17ko aurrezkia ekarriko luke 2030ean, eta aldi horretan intentsitate energetikoa % 33 hobetuko litzateke.
- Energia berriztagarrien aprobetxamendua % 126 sendotzea, 2030. urtean 966.000 ptb lortzeko, horrek berekin ekarriko lukeelako berriztagarriek azken kontsumoaren % 21eko kuota izatea.
- Euskal administrazio publikoaren ereduzko konpromisoa sustatzea, horrek bere instalazioetako energia-kontsumoa % 25 murriztea ahalbidetu baitu 10 urtetan, eta energia berriztagarriak aprobetxatzeko instalazioak ezartzea administrazioen eraikinetako % 25etan. Horrez gain, ibilgailu alternatiboak erabili beharko dituzte ibilgailuen parkeetan eta zerbitzu publikorako flotetan.
- Energia alternatiboen % 25eko kuotara iristea errepide bidezko garraioan, eta garrantzia ematea petrolioarekiko pixkanakako desloturari eta ibilgailu iraunkorragoen erabilerari.
- Kogenerazioak eta berriztagarriek elektrizitatea sortzean duten partaidetza handitzea, 2015ean % 20 izatetik 2030ean % 40 izatera igarotzeko.
- Euskal enpresen, zentro teknologikoen eta zientzia-eragileen sarearen lehiakortasuna sendotzea, ikerketarako, garapen teknologikorako eta industria-garapenerako lehentasunezko 9 arlo sustatuz energiaren esparruan, bat etorriz Euskadiko espezializazio adimendunerako RIS3 estrategiarekin.
- Klima-aldaketa arintzen laguntzea, neurri energetikoen bidez urtean berotegi-efektuko gasen 3 Mt murriztuz. Horrek BEGen energia-emisioak % 35 murriztea ekarriko du, 2005ekin alderatuta.

2.2 ENERGIA ELEKTRIKOA

Energia elektrikoari dagokionez, eta Unesak (Industria Elektrikoaren Espainiako Elkartea) argitaratutako behin-behineko datuen arabera, 2015ean pixka bat gora egin du energia-kontsumoak (% 1,7). Gorazko bilakaera horrek eten egin du duela urte batzuetatik hona egon den joera negatiboa, eta Estatuko guztizko kontsumoa 237.443 milioi kWh-koa

LABORAL kutxa

izatea ekarri du. Ekoizpenari dagokionez, bilakaera ez da ia nabaritu ere egiten 2014arekin alderatuta, eta urtetik urterako aldakuntza-tasa % 0,4koa besterik ez da. Hala, guztizko ekoizpen gordina 281.150 milioi kWh-koa izan da. Eskualdeei dagokienez, eta, zehatzago, Euskal Herriko egoera aztertuz, antzekotasun handiak ikusi dira kontsumoaren bilakaerari dagokionez, ez ordea ekoizpenaren atalean. Nazio-mailan % 1,7ko hazkundea erregistratu da kontsumoan, eta Euskal Herrian ia gorakada bera egon da (% 1,6), guztira 7.707,5 milioi kWh-ra iritsiz. Ekoizpenari dagokionez, Euskal Herriko bilakaera nabarmendu behar da (% 11,2) Estatuko geldialdiaren alboan, bere gain hartzen baitu 1.126,2 milioi kWh-ko ekoizpena guztira.

Estatu-mailako informazioarekin jarraituz, eta kontuan hartuta Unesak argitaratutako energia elektrikoaren balantzea, 2015ean kontsumo garbia 237.443 milioi kWh-koa izan da. Ekoizpen gordinetik (281.150 milioi kWh) kontsumo propioak (12.223 milioi kWh), ponpaketa-kontsumoak (4.520 milioi kWh), nazioarteko saldoa (-133 milioi kWh) eta garraio- eta banaketa-galerak (26.831 milioi kWh) kentzearen emaitza da kontsumo hori.

Ekoizpenaren egiturari dagokionez, berriz, 2015ean ohiko erregimenak bere gain hartzen du ekoizpen gordin osoaren % 63, eta esparru horretan potentzia termoelektrikoa nabarmendu behar da; izan ere, urtetik urterako % 18,6ko hazkundea izan du eta guztizkoan izan duen partaidetza % 53koa da (2014an % 46). Bilakaera positibo hori ahalbidetu dute ekoizpen termoelektrikoa osatzen duten hiru energia-iturriek, eta, gainera, garrantzi handienekoek izan dute bilakaera onena. Zehatzago esanda, lehen postuan ikatza dugu (% 60,3ko partaidetza eta % 21,5eko gorakada), bigarrenean ziklo konbinatuak (% 32,3, eta % 17,4ko hazkundea) eta, azkenik, fuel-gasa (% 7,4 eta % 3,7ko ekoizpen-gorakada). Ekoizpen nuklearrari dagokionez, aurreko ekitaldiko balioen antzekoetan dago (-% 0,3), bere gain hartzen baitu ohiko erregimeneko ekoizpenaren heren bat. Ohiko erregimeneko ekoizpenarekin amaitzeko, ekoizpen hidroelektrikoa da bilakaerarik okerrena izan duena; izan ere, bere jarduera nabarmen murriztu da (-% 28,7) eta, ondorioz, urte hau hidraulikotasun txikikoa izan da. Hain zuzen ere, ekoizpen hidroelektrikoaren garrantzi espezifikoa 7 portzentaje-puntu murriztu da (2015ean % 17 eta 2014an % 21). Dena dela, ohiko erregimeneko ekoizpenak (176.449 milioi kWh) bilakaera positiboa izan du (% 2,4), 2014ko joera positiboari bere horretan eutsiz.

Ordainketa Erregimen Espezifikoaren ekoizpen-jarduera berriz, 104.701 milioi kWh-rekin eta % 37ko garrantzi erlatiboarekin, % 2,9 murriztu da, aurreko ekitaldiarekin alderatuta. Berriztagarriek eta hondakinek, jardueraren gehiengoa hartzen dute beren gain (% 75), eta beren ekoizpena beherantz doitu dute (-% 5,5). Aldi berean, kogenerazioaren eta hondakinen tratamenduaren ekoizpen-mailak hobetu dituzte (% 4,8). Zehatzago esanda,

energia berriztagarrien artean energia eolikoa da nagusi garrantziari dagokionez (guztira ekoitzitakoaren % 17,4), baina ez bilakaerari dagokionez, haren ekoizpenak pixka bat behera egin baitu 2014. urtetik (-% 5,8). Eguzki-energiak eta gainerako berriztagarriek, gorakadak izan badituzte ere, ekoizpen txikiagoa izaten jarraitzen dute (% 5 inguru bi kasuetan).

Laburbilduz, hau da 2015eko ekoizpenaren egitura: energia nuklearrak guztizko ekoizpen gordinaren % 20,3 hartzen du, eta ikatzak % 20,1. Bi horiek estatu-mailako sorkuntza elektrikoaren lehenengo eta bigarren iturriak dira. Atzetik dituzte, garrantziari dagokionez, energia eolikoa (% 17,4), ziklo konbinatua (% 10,8), kogenerazioa eta hondakinen tratamendua (% 10) eta, azkenik, hidroelektrikoa (% 9,1). Azkenik, bolumen txikiagoarekin ditugu eguzki-energia (% 4,9) eta gainerako berriztagarriak (% 4,9), eta, ekoizpen-egitura osatzeko, fuel-gasa (% 2,5eko partaidetzarekin).

Analisi hori bera egiten badugu Euskal Herrian, Iberdrolak emandako informazioaren arabera, euskal sektore elektrikoko ekoizpen-mailek pixka bat gora egin dute 2015ean (% 11,2ko gorakada). Alabaina, argitu behar da urtetik urterako aldakuntza 2014ko balioak oinarri hartuta egiten dela, eta balio horiek 2008tik erregistratu diren baxuenak direla. Hori esanda, energia motaren araberako ekoizpenaren osaerari dagokionez, kogenerazioa dago lehen postuan, % 24,9ko gorakadarekin (bere gain hartzen du ekoizpen osoaren % 38,9), eta atzetik du energia hidraulikoa (% 9,5eko gorakada eta % 31,2ko partaidetza). Testuinguru horretan, energia eolikoaren ekoizpen-jarduerak behera egin du pixka bat 2015ean (-% 0,7), eta % 29ko garrantzi erlatiboa lortu du. Energia mini-hidraulikoak, aldiz, beherakada handiagoa izan du (-% 14,6), guztizko ekoizpen elektrikoaren % 0,9 bakarrik hartuz bere gain.

53. koadroa Energia elektrikoaren ekoizpena eta eskaria Euskal Herrian

(M kWh)

Urtea	Guztizko ekoizpena: Hidraulikoa 1	Termikoa 2	Eolikoa 3	Mini hidraulikoa 4	Kogenerazioa 5	Guztira: (1+2+3+4+5) 6	Guztizko kontsumoa 7	Autogenerazioa % -tan (6/7) x 100
2009	279,9	4.560,6	324,1	11,2	276,0	5.451,9	20.313,2	26,83
2010	331,8	2.578,0	342,7	15,2	408,3	3.675,9	21.428,4	17,15
2011	235,6	1.310,6	334,6	11,5	451,7	2.344,0	21.064,5	11,13
2012	264,6	1.922,9	323,2	11,8	443,5	2.966,1	19.698,9	15,06
2013	477,5	745,6	336,6	13,1	435,9	2.008,7	8.409,8	23,88
2014	320,9	0	328,5	12,4	350,7	1.012,5	7.583,7	13,35
2015	351,3	0	326,2	10,5	438,0	1.126,2	7.707,5	14,61

Iturria: Iberdrola. Geuk egina.

Kontsumoari dagokionez, azken urteetako beheranzko joera hautsiz, gorakada txiki bat egon da guztizko kontsumoan, % 1,6koa. Beraz, 2015ean, energia elektrikoaren kontsumoa 7.707,5 milioi kWh-ra iritsi da; 2010ean erregistratutakoaren herena besterik ez. Hala ere, autogenerazio-tasa % 14,61ekoa da; alegia, 2014an erregistratukoa baino altuxeagoa (% 13,35).

54. koadroa Energia elektrikoaren kontsumo garbia lurraldearen arabera

(M kWh)

Lurraldea	2012	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Araba	2.547,6	1.126,5	972,1	1.062,8	9,3
Bizkaia	6.943,6	1.997,0	3.016,7	2.794,8	-7,4
Gipuzkoa	5.847,7	3.161,1	1.905,0	2.032,1	6,7
EAE	15.338,9	6.284,6	5.893,9	5.889,7	-0,1
Nafarroa	4.360,0	2.125,2	1.689,8	1.817,7	7,6
Euskal Herria (1)	19.698,9	8.409,8	7.583,7	7.707,4	1,6
Espainia (2)	245.876,0	236.225,0	233.392	237.443,0(*)	1,7

(*): Behin-behineko datuak.
(1): Fakturatutako energia elektrikoa. Iberdrolaz aparteko banatzaileak ez dira aintzat hartu, ezta Iberdrolaren kontsumo propioa ere.
(2): Energia elektrikoaren kontsumo garbia.
Iturria: Iberdrola eta Unesa.

Kontsumo-datuak sakonago aztertuz, 2015ean urtetik urterako aldakuntzak desberdinak izan dira lurraldeen artean. Ekitaldi honetan, aztergai ditugun 4 lurraldeetako 3k hobetu egin dituzte 2014ko balioak, eta Bizkaia izan da behera egin duen bakarra. Zehatzago esanda, Bizkaiaren garrantzi espezifikoa % 40 ingurukoa da, eta bertako kontsumoak % 7,4 inguru egin du behera. Gipuzkoa da barneratze handieneko lurraldea (% 25,1), eta bilakaera positiboa izan du, % 7 inguruko hazkundearekin. Nafarroak Gipuzkoaren antzeko portaera izan du; bertako kontsumo-mailak % 7,6 areagotu dira, eta % 22,3ko partaidetza izan du guztizkoan. Azkenik, Arabak, partaidetza txikiagoa izan du (% 12,8), baina taldeko bilakaerarik onena (% 9,3).

Kapituluaren ondorio gisa, 170 urte baino gehiagoko ibilbidea duen Iberdrola taldearen 2014ko zifra nagusiak ikus daitezke.

Enpresak argitaratutako informazioaren arabera, 2015ean Iberdrola taldeak (mundu guztian 360.000 langile baino gehiago ditu) 2.422 milioi euroko irabazi garbia lortu du (2014an baino % 4,1 gehiago) eta 7.306 milioi euroko EBITDA (% 4,9 gehiago). Emaitza on horiek 2014-2016 aldirako aurreikuspenetan ezarritako helburuak urtebete lehenago erdiestea ahalbidetu dute, eta taldearen negozio guztiek, oro har, izan duten bilakaera positiboaren eta, zehazki, berriztagarrien bilakaera positiboaren ondorio izan dira; izan ere, azken horien EBITDA % 18,6 areagotu da, 1.572,3 milioi eurora iritsi arte.

Euskal Herrian, Iberdrolak 1.520 milioi euroko eragin ekonomikoa izan zuen 2015ean, 560 milioi euroko erosketak egin baitzizkien Euskal Herriko 650 enpresa hornitzaile baino gehiagori. Enpresak 87 milioi euro inguru inbertitu zituen Euskal Herriko zenbait proiektutan eta, horrez gain, 2.100 langile inguru ditu lurralde horretan.

Etorkizunari dagokionez, Iberdrola taldeak 2016an bere EBITDA areagotzea aurreikusten du bai Sareetan bai Sorkuntza eta Merkataritzan. Horrez gain, egungo EBITDAri eutsi edo hura areagotu egin nahi du berriztagarrien arloan, haien irabazi garbia areagotuz. Bestalde, 2016. eta 2020. urteen artean 24.000 milioi euro inbertituko dituela iragarri du. Horietatik % 88 araututako jardueretara edo epe luzerako kontratuetara bideratuko ditu, eta bere emaitzak urtean batez beste % 6 haziko direla aurreikusten du.

3. SIDERURGIA

3.1 EGOERA OROKORRA

Munduko ekonomia garai zailetan badago ere, etorkizunean altzairuaren industria haztea espero da; izan ere, material hori beharrezkoa da egungo gizarterako, erresistentzia, egokitzeko gaitasun, malgutasun eta iraunkortasun handia dituelako. Horrez gain, kontuan hartu behar da munduko biztanleriak gora egitea aurreikusten dela, altzairuarentzako aplikazio berriak sortuko direla eta merkatu berriak garatuko direla.

Orain arte, siderurgiaren sektorearen erronka nagusienetako bat altzairua egitean ahalik eta karbono-emisio gutxien sortzea izan da; alabaina, etorkizunera begira beste erronka bat sortu da: altzairuak aplikazioetan duen balioa hobetzea. Horrenbestez, produktuen diseinuak eta fabrikazioak ahalbidetu behar du horiek konpontzea, aurrefabrikatzea, berrerabiltzea eta birziklatzea.

Aipatu behar da azken urteetan kezka sortzen duela gehiegizko ahalmenak eta, ildo horretan, World Steel Associationek dioen moduan, "gehiegizko ahalmena mundu-mailako arazoa denez, mundu-mailako konponbidea behar du; egitura-doikuntzak egin behar dira. Egiturak berregiteko prozesua industria bera bezain zaharra da, eta gobernuek industria-politika egoki bat garatzea eskatzen du, industriarekin lankidetzan".

Hori guztia kontuan hartuta, eta nazioartean bizi dugun testuinguru ekonomiko zail honetan, gero eta garrantzitsuagotzat jotzen da politikak ezartzea, baldintzen berdintasuna bermatzeko. Hartara, eskualde jakin batzuetako altzairu-enpresak ez dira desabantailan egongo beste eskualde batzuetatik datozen altzairu-fabrikatzaileen edo lehia gisa dituzten gainerako materialen ondoan.

Horri horrela, eta World Steel Associationek argitaratutako azken datuen arabera, altzairuaren mundu-mailako ekoizpen gordina 1.621 milioi tonatara iritsi zen 2015ean, eta altzairu-kontsumoa 1.500,1 milioi tonatara; alegia, bi datuek behera egin zuten 2014. urtearekin alderatuta (% 2,9 eta % 3, hurrenez hurren).

Nazioarteko merkatu nagusien bilakaerak kontuan hartuta, aipatu behar da herrialde gehienek behera egin dutela altzairuaren ekoizpenari dagokionez. Hala, garatutako herrialdeetako altzairuaren guztizko ekoizpena 376 milioi tonakoa izan da urte-amaieran; hortaz, urtetik urterako % 5,3ko beherakada izan du, herrialde hauetako merkatuen beherakadaren ondorioz: AEB (-% 10,5), Kanada (-% 2,2), Japonia (-% 5) eta EB-28 (-% 1,8). Garapen bidean dauden Latinoamerikako eta Asiako herrialdeetako

beherakadak % 2 baino pixka bat gehiagokoak izan dira, Txinako merkatuan gertatu den moduan. Azken hori, Txina, munduko altzairu-ekoizle nagusia da (guztizkoaren % 49,6).

Europako merkatuetan, Espainia izan da ekoizpena berreskuratu duen herrialde bakarretakoa (+% 4,2); herrialde hauetan, aldiz, altzairu-ekoizpenak behera egin du: Alemania (-% 0,5), Italia (-% 7,2), Frantzia (-% 6,8) eta Erresuma Batua (-% 9,9), besteak beste.

55. koadroa Altzairu gordinaren ekoizpena

Herrialdea	2014			2015		
	M Tm	∆ %	%	M Tm	∆ %	%
AEB eta Kanada	100,9	1,6	6,0	91,3	-9,5	5,6
Japonia	110,7	0,1	6,6	105,2	-5,0	6,5
Txina	822,8	0,1	49,3	803,8	-2,3	49,6
India	87,3	7,4	5,2	89,4	2,4	5,5
Alemania	42,9	0,7	2,6	42,7	-0,5	2,6
Italia	23,7	-1,7	1,4	22	-7,2	1,4
Frantzia	16,1	2,5	1,0	15	-6,8	0,9
Erresuma Batua	12,1	1,7	0,7	10,9	-9,9	0,7
Espainia	14,2	-0,7	0,9	14,8	4,2	0,9
EB-28	169,3	1,8	10,1	166,2	-1,8	10,3
Mundu osoa	**1.669,9**	**1,3**	**100,0**	**1.620,9**	**-2,9**	**100,0**

Iturria: World Steel Association (lehen IISI).

Jardueraren bilakaeraren ondorio gisa, Ipar Amerikak, Japoniak eta EB-28k osatutako ekonomia aurreratuen multzoak munduko ekoizpenaren laurden bat baino gutxixeago hartzen du (% 23,1), eta Mendebaldeko Europako agregatua ez da hamarrenera ere iristen (% 7,6). Garapen bidean dauden ekonomiek, aldiz, munduko altzairu-ekoizpen osoaren % 69,3 hartzen dute.

LABORAL kutxa

6. grafikoa Altzairuaren mundu-mailako ekoizpena

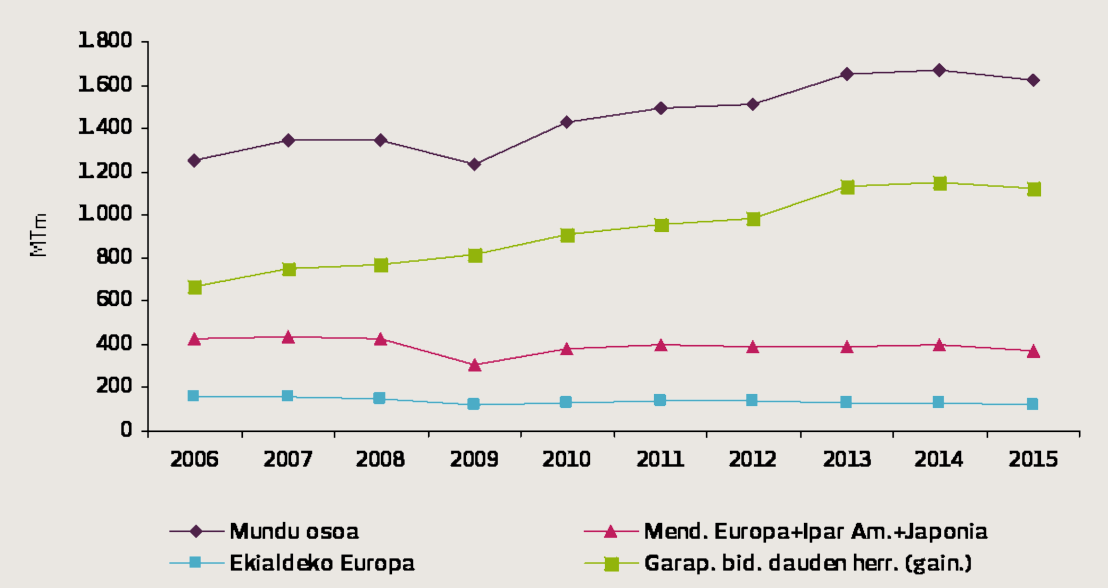

Iturria: World Steel Association.

Munduko altzairu-kontsumoak askotariko bilakaerak izan ditu 2015ean; guztira 1.500 milioi tona kontsumitu dira, alegia, urtetik urterako datuek % 3 egin dute atzera. Hazkunde nabarmenenak herrialde hauei dagozkie: Espainia (% 9,5), Italia (% 8,6) eta India (% 4,5). Beste hauek, aldiz, behera egin dute altzairu-kontsumoari dagokionez: AEB eta Kanada (-% 11,1), Japonia (-% 7,1) eta Txina (-% 5,4).

56. koadroa Siderurgia-produktuen kontsumoa

	2014			2015		
	M Tm	∆ %	%	M Tm	∆ %	%
AEB eta Kanada	123,9	12,8	8,0	110,2	-11,1	7,3
Japonia	67,7	3,8	4,4	62,9	-7,1	4,2
Txina	710,8	-3,3	45,9	672,3	-5,4	44,8
India	76,1	3,3	4,9	79,5	4,5	5,3
Alemania	39,6	4,2	2,6	39,0	-1,5	2,6
Italia	22,0	0,0	1,4	23,9	8,6	1,6
Frantzia	12,5	-0,8	0,8	12,5	0,0	0,8
Erresuma Batua	10,7	11,5	0,7	10,5	-1,9	0,7
Espainia	11,6	8,4	0,7	12,7	9,5	0,8
EB-28	149,1	5,0	9,6	153,3	2,8	10,2
Mundu osoa	**1.546,9**	**0,8**	**100,0**	**1.500,1**	**-3,0**	**100,0**

Iturria: World Steel Association.

3.2 ESPAINIAKO SIDERURGIA

Siderurgia-produktuen prezioen beherakadaren ondorioz (petrolioarena eta burdinazko mineralarena nabarmendu behar dira), 2015. urtea zaila izan da Espainiako siderurgiarentzat. Txinako eta garapen bidean dauden beste herrialde batzuetako ekonomiak hozteak ere eragina izan dute sektorean, inbertsioak murriztu egin baitira.

Dena dela, emaitzak krisialdiaren aurreko urteetakoak baino okerragoak izan badira ere, azken urtean hobera egin dute aztertutako sektoreko ia magnitude guztiek. Zehazki, altzairuaren ageriko kontsumoak % 8,5eko gorakada izan du 2014ko zifrekin alderatuta, eta altzairu-ekoizpena % 4,3 hazi da aldi berean. Kanpo-merkataritzari dagokionez, Espainiako siderurgia-enpresen inportazioak % 8,1 hazi dira azken urtean, eta esportazioak % 3,4 murriztu dira.

57. koadroa Espainiako siderurgia-sektoreko magnitude nagusiak*

(mila Tm)

Urtea	Ekoizpena	Esportazioa	Inportazioa	Ageriko kontsumoa
2008	18.640	9.249	11.649	18.095
2009	14.362	8.115	6.921	11.945
2010	16.342	9.696	8.689	13.344
2011	15.556	9.875	8.870	11.211
2012	13.639	9.803	7.802	9.048
2013	14.252	9.875	7.605	9.540
2014	14.249	9.969	8.307	9.860
2015	14.857	9.630	8.976	10.702

(*): Ekoizpena eta ageriko kontsumoa altzairu gordinari dagozkio, eta kanpo-merkataritza siderurgia-produktu guztiei.

Iturria: Unesid.

Datu absolutuetan, altzairuaren ageriko kontsumoa 10.000 mila tonatik igaro da (ez du halakorik lortu 2011tik), 2015ean 10.702 mila tonara arte iritsiz. Bestalde, altzairu-ekoizpena 14.857 mila tonakoa izan da azken urtean. 2014. urtearekin alderatuta gora egin badu ere, emaitza urrun dago oraindik 2008an lortutako zifretatik; urte hartan, bai altzairuaren ekoizpena bai kontsumoa 18.000 mila tonatik gorakoak izan ziren. Esportazioek, berriz, 9.630 mila tona egin dute gora, eta inportazioek 8.976 mila tona.

7. grafikoa Espainiako siderurgia-sektoreko magnitude nagusiak

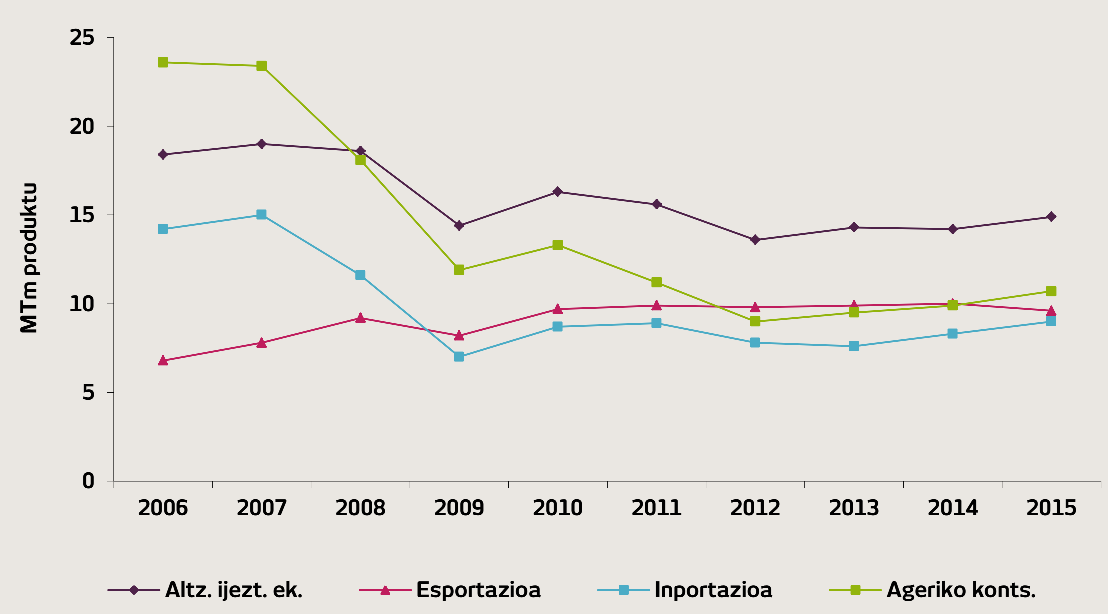

Iturria: Unesid.

Enpleguari dagokionez, 2015ean Espainiako siderurgia-sektoreak enplegua galdu du berriz ere, baina beherakada aurreko urteetan baino arinagoa izan da. Aipatu behar da azken urteetan sektoreko enpresek zenbait doikuntza egin behar izan dituztela, eta horrek eragina izan duela enpleguan, aldi baterako erregulazioak egin behar izan baitituzte. Hala ere, siderurgia-sektoreak 22.364 langileri eman die lana zuzenean; horrek esan nahi du % 2,2ko beherakada egon dela azken urtean (495 enplegu gutxiago datu absolutuetan).

Amaitzeko, inportatutako lehengai nagusien bilakaerari dagokionez, aztertutako hiruren kontsumoa areagotu egin da azken urtean. Hala, burdin mearen eta pelleten kontsumoak izan du gorakada handiena (% 11,9), eta, atzetik, koke bihur daitekeen harrikatzak (% 5,4) eta txatarrak (% 3,9). Kontsumoak gora egin badu ere, prezioak behera egin du hiru kasuetan. Zehazki, burdin meak eta pelletak % 31,5 egin dute behera, 51 euro/Tm-ra arte; txatarraren prezioak % 11,1 egin du behera eta 293 euro/Tm-n geratu da; eta koke bihur daitekeen harrikatzak % 2 egin du behera (103 euro/Tm).

58. koadroa   Inportatutako lehengaiak

Urtea	Koke bihur daitekeen harrikatza		Burdin mea eta pelletak		Txatarra	
	Kontsumoa (m Tm)	Prezioa (euro/Tm)	Kontsumoa (m Tm)	Prezioa (euro/Tm)	Kontsumoa (m Tm)	Prezioa (euro/Tm)
2006	3.623	107	5.511	45	7.437	274
2007	3.682	91	5.719	48	6.317	344
2008	3.371	147	6.328	69	7.408	342
2009	2.058	133	3.951	62	4.654	211
2010	2.984	161	6.707	87	6.186	311
2011	2.610	215	5.373	129	5.271	390
2012	2.492	176	5.220	100	4.747	375
2013	2.528	129	6.259	103	4.925	318
2014	1.632	105	5.699	75	4.928	330
2015	1.720	103	6.377	51	5.120	293
Hazk. % 14-15	5,4	-2,0	11,9	-31,5	3,9	-11,1

Iturria: Unesid.

Etorkizunera begira, UNESIDek siderurgia-sektorearentzat erronka garrantzitsuak diren zenbait zeregin ezarri ditu. Ildo horretan, enpleguaren eta ekonomiaren garapenaren alde lan egiten jarraitzen du; horretarako, I+G jarduerak jarri ditu martxan, PLATEAn (Altzairuaren Plataforma Teknologikoa). Horrez gain, ekonomia zirkulazioaren erregulazio berriak siderurgia-industriari ahalbidetzen dion potentzial guztia emateko eta baliatzeko prestatzen jarraitzen du. Era berean, sektorea oso konprometituta dago pertsonen segurtasuna eta osasuna hobetzearekin. Hori dela eta, laneko segurtasuna eta osasuna hobetzeko lanean jarraituko du. Ahalegin hori ikus daiteke 11,8ko maiztasun-indize baxuan (aurreko urtean erregistratutakoa baino bi puntu gutxiago, eta Ministerioak gure industria barne hartzen duen industria-sektorearentzat argitaratutako azken datuaren erdia baino gutxiago: 27,8).

3.3 EUSKAL SIDERURGIA

Euskal siderurgia-sektoreak, nazioartekoak eta Estatukoak bezalaxe, hainbat faktoreren eragina jasan du 2015ean: garapen bidean dauden ekonomien hazkundearen dezelerazioa (batez ere Txinan), lehengaien prezioen beherakada, eta AEBko diru-politika pixkanaka gogortzea, hain zuzen ere, beste ekonomia garrantzitsu batzuetako banku zentralak beren diru-pizgarriak areagotzen ari direnean. Horren guztiaren ondorioz, urte hau zaila izan da sektoreko euskal enpresentzat.

8. grafikoa Euskal Herriko siderurgia-establezimendu nagusien kokapena

Iturria: Geuk egina.

Hori horrela, 2014an euskal siderurgia-sektoreko esportazioek nabarmen gora egin ostean (+% 19,3 tonatan eta +% 9,6 eurotan), 2015ean kanporako salmentak pixka bat igo dira, 2.810,3 tonatara iritsiz (+% 0,7). Bilakaera hori Estatu osoan erregistratutakoa baino optimistagoa izan da. Diruari dagokionez, aldiz, bilakaera negatiboa izan da

(-% 5,8), 1.745,3 mila eurora iritsiz. Ondorioz, esportatutako tonaren batez besteko prezioa 621 mila eurokoa da.

Euskal siderurgia-inportazioek antzeko bilakaera izan dute; izan ere, inportatutako kopurua 4.595,9 mila tonakoa izan da (2014an baino +% 6,1 gehiago) eta 1.879,8 mila eurokoa (urtetik urtera -% 3,7). Hala ere, batez besteko prezioa 409 mila eurokoa izan da.

59. koadroa EAEko siderurgia-industriaren kanpo-merkataritza

Urtea	Inportazioak		Esportazioak	
	m Tm	M euro	m Tm	M euro
2006	6.927,3	2.403,4	1.848,0	1.558,2
2007	7.091,1	2.928,6	2.101,7	2.060,6
2008	6.287,6	3.052,3	2.734,6	2.468,0
2009	3.556,5	1.189,7	2.509,6	1.290,2
2010	5.394,5	2.057,1	2.990,0	1.964,9
2011	4.154,7	2.292,8	2.813,2	2.219,8
2012	3.371,8	1.829,7	2.348,5	1.843,6
2013	4.085,3	1.856,8	2.340,8	1.690,9
2014	4.330,5	1.951,4	2.791,9	1.852,9
2015	4.595,9	1.879,8	2.810,3	1.745,3

Iturria: Eusko Jaurlaritza, Ogasun eta Finantza Saila eta Eustat.

EAEko siderurgia-jarduerari buruzko datu hauek Euskal Estatistika Erakundeak (Eustat) Industria Kontuetan emandako informazioarekin osatu dira. Garrantzitsua da kontuan izatea estatistika-sailkapena ezin dela zuzenean alderatu kapitulu honetan jasotakoarekin; izan ere, hau Eustatek merkataritza- eta/edo produktu-sailkapen baten aurrean egiten duen A-86 sailkapena da, eta siderurgia integralari, ez integralari, altzairu bereziei eta soldadurarik gabeko hodiei dagokie.

Orain arte argitaratutako estatistiken arabera (azken datu erabilgarria 2014koa da), sektorearen ekarpena 2.218 milioi eurokoa da; balio hori pixka bat igo da (% 0,6) aurreko urtearekin alderatuta. Orokorrean, jarduera siderometalurgikoek % 28,7ko ekarpena egin diote industria osoak sortutako BEGari, eta jarduera horretan lanean ari diren pertsonak 65.763ra jaitsi dira (-% 0,3).

60. koadroa Siderurgia-jarduerak EAEko industriari eginiko ekarpena

(M eurotan)

Kontzeptua	BEG			Enplegua		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Siderurgia eta burdinarekin egiten ez den metalurgia	785	646	680	11.420	10.787	10.530
Galdaketa	429	423	441	7.848	7.206	7.009
Metalezko eraikuntzak	466	432	419	10.681	10.038	9.663
Forjaketa eta estanpazioa	387	379	416	5.982	5.689	6.342
Ingeniaritza mekanikoa	933	896	938	17.655	17.202	17.849
Metalezko artikuluak	852	877	861	15.203	15.054	14.370
Multzo siderometalurgikoa guztira	**3.852**	**3.652**	**3.756**	**68.789**	**65.976**	**65.763**
Industria	**13.984**	**12.950**	**13.102**	**203.174**	**195.633**	**192.387**
Partaidetza (%)						
– Siderurgia/Industria	5,6	5,0	5,2	5,6	5,5	5,5
– Siderometalurgia/Industria	27,5	28,2	28,7	33,9	33,7	34,2

Iturria: Industria Kontuak (Eustat).

Altzairu arrunta eta altzairu bereziak

UNESIDen arabera, 2015ean, altzairu gordinaren ageriko kontsumoa 10.702 mila tonakoa izan da, horrek esan nahi du % 8,5eko gorakada izan duela aurreko urteko zifrarekin alderatuta (842 mila tona datu absolutuetan). Altzairuaren ageriko kontsumoaren desberdintasunak produktu motaren arabera aztertzen baditugu, bilakaera ona da kasu guztietan, lingoteen eta produktu amaitugabeen kasuan izan ezik; horien kontsumoa % 16,6 murriztu da azken urtean. Gainerako produktuetan, aldiz, kontsumoa areagotu egin da 2014. urtearekin alderatuta: produktu lau beroak (+% 19,3), produktu lau hotz eta estaliak (+% 6,9), eta produktu lau amaituak (+% 6,5).

61. koadroa Altzairuaren ageriko kontsumoa, produktuen arabera

(m Tm)

Produktuak	Ageriko kontsumoa			
	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Amaitutako produktu motaren arabera*				
– Lingoteak eta amaitugabeak	104	393	330	-16,2
– Produktu luze amaituak	3.091	3.422	3.643	6,5
– Produktu lau beroak	2.598	2.157	2.572	19,3
– Prod. lau hotz eta estaliak	3.747	3.888	4.157	6,9
Altzairua guztira	**9.540**	**9.860**	**10.702**	**8,5**

(*): Altzairu arruntak eta bereziak barne.
Iturria: Unesid.

Produktu ijeztuei dagokienez, bai produktu luzeen bai lauen ekoizpena areagotu egin da 2015ean (+% 1 eta +% 3, hurrenez hurren). Hala ere, datu absolutuak aztertuz gero, produktu lauen ekoizpena 4.744 mila tonara arte areagotu da, eta produktu luzeena 9.070 mila tonakoa da.

Azken horrek gorakada izan du, hain zuzen ere, egiturazko profilen ekoizpena areagotu egin delako (+% 13), eta baita trenbideetako materialarena (+% 6,5) eta beste merkataritza-profil batzuena ere (+% 2). Hormigoirako biribilen eta alanbre-burdin biribilduaren ekoizpenak berriz behera egin du azken urtean (-% 9,8 eta -% 2, hurrenez hurren).

62. koadroa Beroan ijeztutako produktuen ekoizpena*

(m Tm)

Produktuak	Ekoizpena			
	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Beroan ijeztutako produktuen ekoizpena*	8.898	8.978	9.070	1,0
– Trenbideetako materiala	217	276	294	6,5
– Egiturazko profilak	2.477	2.272	2.567	13,0
– Alanbre-burdin biribildua	2.650	2.735	2.681	-2,0
– Hormigoirako biribilak	1.955	2.042	1.841	-9,8
– Beste merkataritza-profil batzuk	1.600	1.653	1.686	2,0
Beroan ijeztutako produktu lauak	4.349	4.605	4.744	3,0

(*): Bi altzairu-kalitateak barne: altzairu arrunta eta altzairu berezia.
Iturria: Unesid.

CIE Automotive

CIE Automotive aipatu behar da sektoreko euskal enpresa esanguratsu gisa. Enpresa horren ardatz nagusia produktu lauak dira. CIE Automotive 2002an sortu zen, Afora (Acerías y Forjas de Azkoitia) eta Egaña enpresek bat egin zutenean. Bere jardueraren xede nagusia da automobilgintzako osagaien eta azpimultzoen fabrikazioan erreferentziazko talde bilakatzea. Konpainiak bere burua definitzean dioen moduan, helburu gisa dute teknologia anitzeko eskaintza bat egitea, testuinguru globalizatu batean. Horretarako, presentzia eraginkorra dute hainbat lekutan: Amerikan (Brasil, AEB, Mexiko, Guatemala, Honduras, Argentina, Txile, Peru eta Kolonbia), Europan (Espainia, Portugal, Alemania, Frantzia, Erresuma Batua, Italia, Danimarka, Txekia, Lituania, Errumania, Errusia eta Polonia), Asian (Txina eta India), Afrikan (Maroko eta Hegoafrika) eta Ozeanian (Australia).

Jarduera honako segmentu hauetan gauzatzen du: plastikoa (15 fabrika), aluminioa (6 fabrika), mekanizazioa (19 fabrika), estanpazioa (19 fabrika), forjaketa (12 fabrika), galdaketa (3 fabrika), konpositeak (2 fabrika) eta sabai-sistema (5 fabrika).

Konpainiak markak hautsi ditu 2015 ekitaldiko itxieran ekonomia- eta finantza-parametro nagusietan. Zehazki, CIE Automotivek erregistratu duen irabazi garbia 2014an

baino % 59,4 handiagoa izan da, eta fakturazioa aurreko ekitaldian baino % 21,8 handiagoa.

Konpainiak azken urtean hartu dituen neurrien artean nabarmendu behar da, batetik, CIE Automotiven perimetroa finkatzea, Mahindrarekiko aliantzaren eta Dominioneko integrazioen ondoren. Bestetik, Gizarte Erantzukizun Korporatiborako Plan Estrategiko bat jarri du martxan; horren bidez, gizarte- eta ingurumen-konpromisoa birdefinitu eta indartu nahi du.

Horrez gain, 2015ean negozio-plan estrategiko berri bat egin du datozen bost urteetarako, eta 2020an 2015eko irabazi gordina bikoizteko konpromisoa hartu du.

Soldadurarik gabeko hodiak

UNESIDek argitaratutako informazioaren arabera, soldadurarik gabeko hodien esportazioek eta inportazioek behera egin dute aurreko urteko zifrekin alderatuta. Hala, 2015ean, kanporako salmentek % 15,8 egin dute behera 2014arekin alderatuta; kanporako erosketek ere behera egin dute aldi berean (% 4,8).

63. koadroa Soldadurarik gabeko hodien ekoizpena, kontsumoa eta kanpo-merkataritza

(m Tm)

Urtea	(1) Barne-kontsumoa	(2) Esportazioa	(3) Inportazioa	(4) Ekoizpena	3/1 (%)	2/4 (%)
2006	232	251	178	304	76,9	82,6
2007	296	253	245	305	82,6	83,1
2008	294	304	248	316	84,5	96,1
2009	149	167	122	160	81,4	104,1
2010	--	212	144	248	--	85,3
2011	--	290	161	279	--	103,9
2012	--	267	152	254	--	105,1
2013	--	230	109	e.d.d.	--	e.d.d.
2014	--	282	124	e.d.d.	--	e.d.d.
2015	--	238	118	e.d.d.	--	e.d.d.

e.d.d.: ez dago daturik.
Iturria: Unesid.

Soldadurarik gabeko hodien kanpo-merkataritzaren bilakaera aztertuz gero, agerian geratzen da 2015ean EB-28k lidergoa berreskuratu duela, azpisektoreko merkatu nagusi gisa (guztizkoaren % 37,2). Lidergo hori Estatu Batuek kendu zioten 2014an, eta orain bigarren postura igaro dira (% 29,3). Bi kasuetan, beherakadak egon dira esportazioetan, aurreko urteko zifrekin alderatuta (-% 9,9 eta -% 34,8, hurrenez hurren). Europako herrialdeetarako esportazioen bilakaera kontuan hartuta, nabarmendu behar da Frantziak eta Erresuma Batuak behera egin dutela (-% 17,7 eta -% 23, hurrenez hurren),

baita Alemaniak eta Italiak ere (-% 7,1 eta -% 6,3, hurrenez hurren), nahiz eta azken horien beherakadak txikiagoak izan diren.

64. koadroa Soldadurarik gabeko hodien esportazioak helmugako herrialdeen arabera

(m Tm)

Eremua	2013	2014	2015	%	% Δ 15/14
Estatu Batuak	57,5	88,6	57,7	29,3	-34,8
Italia	26,3	20,9	19,6	13,4	-6,3
Alemania	15,2	20,7	19,3	7,8	-7,1
Frantzia	13,2	14,7	12,1	6,7	-17,7
Hego Korea	16,4	12,6	9,6	8,4	-24,2
Iran	0,6	2,4	6,2	0,3	160,8
India	2,4	6,3	5,3	1,2	-14,5
Saudi Arabia	3,8	6,2	4,7	1,9	-23,6
Belgika	2,0	2,5	4,4	1,0	76,8
Arabiar Emirerri Batuak	4,2	4,5	4,2	2,1	-7,4
Erresuma Batua	6,8	5,4	4,2	3,5	-23,0
Singapur	2,9	8,8	4,0	1,5	-54,7
Txina	3,5	4,8	3,5	1,8	-26,5
Egipto	0,4	0,6	3,2	0,2	412,3
Portugal	4,7	3,4	3,1	2,4	-8,6
EB-28 guztira*	**79,2**	**80,4**	**72,5**	**37,2**	**-9,9**
Mundu osoa	**196,1**	**244,2**	**194,9**	**100,0**	**-20,2**

(*): 2013ra arte, EB-27
Iturria: Ekonomia eta Lehiakortasun Ministerioaren kanpo-merkataritzako estatistikak.

Tubacex

2015. urtea konplexua izan da Tubacexentzat; izan ere, lehengaien eta petrolioaren prezioaren beherakadaren ondorioz, bere salmenten kopurua % 2,4 murriztu da (533,4 milioi euro) eta 8,4 milioi euroko irabazi garbia izan du. Bestalde, EBITDA 48,9 milioi eurokoa izan da.

2015. urtean inbertsioen aldeko apustua egin dute, konpainiaren iraunkortasuna bilatuz epe ertain eta luzean, eta posizionamendua motzean. Gauzatutako ekintzen artean, IBF eta Prakash Steelage integratu dira. Horri esker, Tubacex merkatuko portfolio zabalena duen altzairu herdoilgaitzezko hodi-produktuen hornitzaile bilakatu da.

Enpleguari dagokionez, 2015ean 2.295 pertsonak egin dute lan Tubacex taldean; horietatik, % 59 Espainiatik kanpo daude.

Azkenik, taldeak egiten dituen salmenten eremu geografikoen araberako banaketa aztertzen badugu, Europa da taldearen merkatu nagusia. Behera egin du urtean zehar, baina merkatu asiarreko salmentetan izan duen garrantziak gora egin du pixkanaka.

LABORAL kutxa

9. grafikoa   Tubacex taldearen 2015eko salmenten banaketa geografikoa

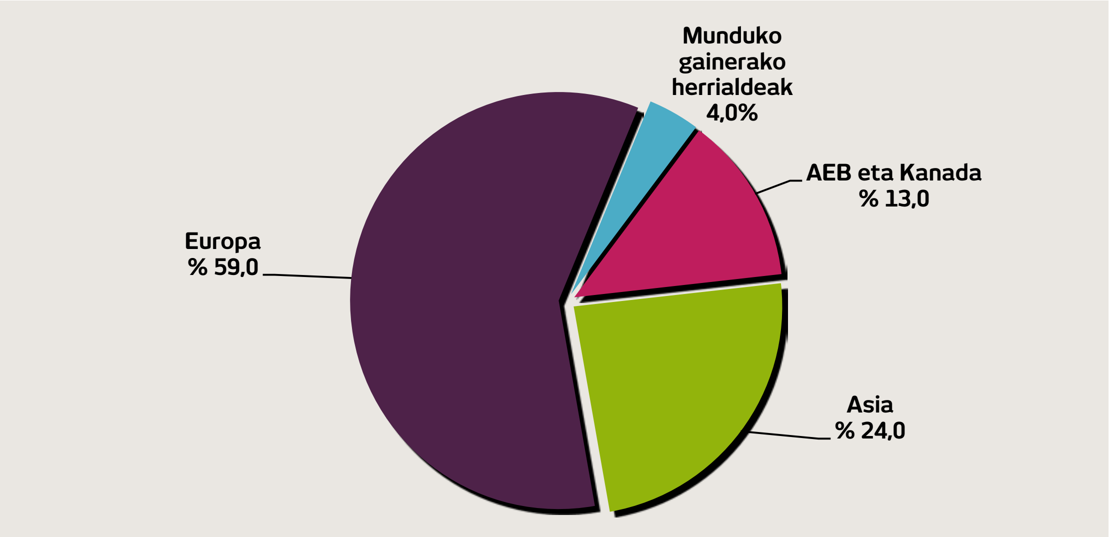

Iturria: Tubacex taldea.

Tubos Reunidos

Tubos Reunidosen 2015eko emaitzek petrolioaren prezioen eragina jasan dute. Ondorioz, taldearen salmentak eta marjinak murriztu egin dira. Zehazki, negozio-zifra 352.478 mila eurora arte jaitsi da (-% 13,6). Era berean, erregistratutako emaitza garbia negatiboa izan da (-16.188 mila euro). Horrek guztiak agerian uzten du sektoreak oraindik bizi duen egoera zaila.

65. koadroa Tubos Reunidos taldearen negozio-arloak eta enpresa-unitateak. 2015

Negozio-arloak	Unitateak/establezimenduak
Soldadurarik gabeko hodiak	Tubos Reunidos Industrial (Amurrio, Araba) Productos Tubulares (Trapagaran, Bizkaia) Acecsa (Iruñea, Nafarroa)
Banaketa	Grupo Almesa (Almesa-Procalsa). Nazio-mailan jarduten du. TR América (Houston, Estatu Batuak) TR Beijing Office (Pekin, Txina) TR Francia (Metz Cedex, Frantzia) TR Italia (Milan, Italia) TR Jakarta (Cilandak-Jakarta, Indonesia) TR Dubai Office (Dubai) Madrid (Madril, Espainia)
Automobilgintza	Inauxa (Amurrio, Araba) Acecsa (Iruñea, Nafarroa) Inautek (Kunshan, Jiangsu. Txina) Inaumex (Guanajuato, Mexiko) Edai (Zornotza, Bizkaia)
Beste industria-negozio batzuk	Tr-Lentz (Komunioi, Araba) Productos Tubulares (Trapagaran, Bizkaia)

Iturria: Urteko Memoria-Jardueren Memoria. Tubos Reunidos taldea.

66. koadroa Fabrikatutako produktuak, merkatuaren eta industria-sektorearen arabera. Tubos Reunidos taldea. 2015

Merkatuak	Produktuak
Petrolioa eta gasa	Presio-hoditeria eta eroanbideak Petrolio- eta gas-zuloetarako hodiak.
Kimika eta petrokimika	Eroapen-hoditeriak Galdara eta labeetarako hoditeria
Automobilgintza	Hotzean tenkatutako arbastuak Hotzeko tenkaketa Hodi mekanikoa
Mekanika, eraikuntza eta Ingeniaritza	Hodi piloteak eta mikropiloteak Eroapen-hoditeria Doitasunezko hodi mekanikoa Presio- eta neke-hodiak
Energia-sorrera eta beroaren transferentzia	Beroan ijeztutako hodiak Hotzean tenkatutako hodiak Errifle-hodiak “U” urkillak, hodi hegatuak, adarkatuak...
Arbastuak	Hotzeko tenkaketak Hotzeko eraldaketa

Iturria: Urteko Memoria-Jardueren Memoria. Tubos Reunidos taldea.

LABORAL kutxa

4. ONTZIGINTZA

4.1 NAZIOARTEKO EGOERA

Mundu-mailako ekonomiaren hazkunde txikiarekin bat etorriz, munduko itsas merkataritza ere % 2 bakarrik hazi da 2015ean, eta are hazkunde txikiagoa izan du tona-miliako garraioaren eskariak (% 1,6). Hala ere, 2015ak alde positibo bat izan du: petrolioa merkatu dela. Horri esker, itsas erregaien prezioak izugarri jaitsi dira, eta euroaren kanbio-tasak egonkor jarraitu du.

Testuinguru horretan, 2015ean itsasontzi berrien mundu-mailako kontratazioa -% 17,3 jaitsi da (pisu hileko 98,5 tonara arte), baina entregek % 6,7 egin dute gora (pisu hileko 948 milioi tonara arte), hiru urtez behera egin ostean.

67. koadroa Munduko merkataritzako ontzidia

*(MGT)**

Urtea	Tonak	% ∆
1985	399,2	-
1990	398,6	-
1995	451,1	-
2000	515,4	14,3
2005	601,7	16,7
2010	840,6	39,7
2011	910,1	8,3
2012	991,2	8,9
2013	1.027,0	3,6
2014	1.067,1	3,9
2015	1.107,8	3,8

(*): EGT (Erregistro Gordineko Tona) 1994ra arte, GT (Erregistroko Tonaje Gordina) 1995etik aurrera.
Iturria: ANAVE.

Mundu-mailako merkataritzako ontzidia aztertuz gero, 2015ean 1.107,8 milioi tona gordinekoa izan da; horrek esan nahi du urtetik urtera % 3,8 hazi dela, aurreko bi ekitaldien antzera (2014an % 3,9 eta 2013an % 3,6).

Merkataritzako ontzidiaren jatorrizko herrialdeen arabera, aurreko ekitaldietan bezala, 2015ean ere Panama da protagonista nagusia, mundu osoko merkataritzako ontzidiaren % 19,2 hartzen baitu. Atzetik ditu, tarte handi samarrarekin, Liberia (% 11,1) eta Marshall Uharteak (% 9,5), eta ondoren Hong Kong eta Singapur (% 8,3 eta % 6,8, hurrenez hurren). Horiek mundu-mailan duten garrantzia aurreko ekitaldian erregistratutakoaren antzekoa da. Arreta Europar Batasunari eskainiz gero, Malta da ontzien jatorrizko herrialdeetan

nagusi, mundu-mailako merkataritzako ontzidiaren % 5 hartzen baitu. Atzetik ditu Grezia (% 3,8), Erresuma Batua (% 2,7), Txipre (% 1,8) eta Italia (% 1,4), besteak beste.

68. koadroa Munduko merkataritzako ontzidia, jatorrizko herrialdearen arabera

Herrialdea	2013		2014		2015		% Δ 15/14
	MGT	%	MGT	%	MGT	%	
Panama	214,4	20,9	214,2	20,1	212,9	19,2	-0,6
Liberia	122,8	12,0	123,1	11,5	123,5	11,1	0,3
Marshall Uharteak	81,8	8,0	91,4	8,6	105,4	9,5	15,3
Hong Kong	78,2	7,6	85,5	8,0	92,2	8,3	7,8
Singapur	58,9	5,7	67,8	6,4	75,2	6,8	10,9
Malta	43,9	4,3	49,4	4,6	55,9	5,0	13,2
Bahamak	48	4,7	48	4,5	49,8	4,5	3,7
Grezia	41,1	4,0	41,7	3,9	42,3	3,8	1,4
Txina	38,7	3,8	41	3,8	42,2	3,8	2,9
Erresuma Batua	32,6	3,2	32	3,0	30	2,7	-6,3
Txipre	19,5	1,9	20,3	1,9	20,3	1,8	0,0
Japonia	17,7	1,7	18,9	1,8	20,2	1,8	6,9
Italia	17,9	1,7	17,5	1,6	15,6	1,4	-10,9
Danimarka	11,3	1,1	12,1	1,1	14,2	1,3	17,4
Norvegia	14,3	1,4	14,1	1,3	13,6	1,2	-3,5
Hego Korea	11,1	1,1	11,3	1,1	11,4	1,0	0,9
Indonesia	10,1	1,0	10,9	1,0	11,4	1,0	4,6
Alemania	13	1,3	12,1	1,1	10,8	1,0	-10,7
Bermuda	--	--	10,5	1,0	10,5	0,9	0,0
Antigua eta Barbuda	--	--	10,6	1,0	9,5	0,9	-10,4
Estatu Batuak	--	--	8,5	0,8	8,5	0,8	0,0
India	--	--	8,3	0,8	8,2	0,7	-1,2
Holanda	7,6	0,7	7,7	0,7	7,7	0,7	0,0
Frantzia	5,4	0,5	5,3	0,5	5,3	0,5	0,0
Belgika	3,6	0,4	3,8	0,4	5,1	0,5	34,2
Portugal	1,3	0,1	4,5	0,4	4,5	0,4	0,0
Suedia	2,8	0,3	2,6	0,2	2,6	0,2	0,0
Luxenburgo	0,6	0,1	2,8	0,3	2,4	0,2	-14,3
Espainia	2,5	0,2	2,3	0,2	2,1	0,2	-8,7
Finlandia	1,7	0,2	1,6	0,1	1,6	0,1	0,0
Kroazia	1,4	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	0,0
Beste herrialde batzuk	124,8	12,2	86,0	8,1	91,6	8,3	6,5
EB-15 guztira	141,7	13,8	143,4	13,4	144,4	13,0	0,7
EB-28 guztira	207,4	20,2	215,5	20,2	222,9	20,1	3,4
Mundu osoa	**1.027,0**	**100,0**	**1.067,1**	**100,0**	**1.107,8**	**100,0**	**3,8**

Iturria: ANAVE.

Mundu-mailako merkataritzako ontzidia itsasontzi motaren arabera aztertzen badugu, aurreko urteetan bezala, 2015ean solteko gaien itsasontziak izan dira nagusi, guztizko ontzidiaren % 36,6 hartuz. Horien atzetik daude petrolio-ontziak (% 21,7), edukiontziak garraiatzeko itsasontziak (% 18,1), merkataritzako beste ontzi batzuk (% 12,8) eta, azkenik, kargaontziak eta gasa garraiatzeko itsasontziak (% 5,7 eta % 5,1, hurrenez hurren).

Urtetik urterako bilakaerari dagokionez, aurrerapen erlatibo handiena gasa garraiatzeko itsasontziek egin dute (% 7); alabaina, aldi zabalagoa hartzen badugu aintzat (2012-2015), dinamismo handiena solteko gaien itsasontziei dagokie (% 19ko gorakada).

69. koadroa Munduko merkataritzako ontzidia, itsasontzi motaren arabera

(MGT)

Itsasontzi mota	2012	2013	2014	2015
Petrolioa garraiatzekoak	230,0	235,7	239,8	240,0
Gasa garraiatzekoak	50,6	50,3	52,6	56,3
Solteko gaienak	340,8	364,9	386,8	405,4
Kargaontziak	64,3	62,0	62,7	62,7
Edukiontziak garraiatzekoak	171,8	179,4	188,1	200,3
Beste merkataritzako ontzi batzuk	133,8	134,8	137,1	141,6
Merkataritzako ontziak guztira	**991,2**	**1.027,0**	**1.067,1**	**1.107,8**

Iturria: ANAVE.

Azkenik, adierazi behar da 2015ean ia ez dela aldatu mundu-mailako merkataritzako ontzidiaren batez besteko adina, aurreko ekitaldiarekin alderatuta, 17,5 urtekoa izan baita (2014an 17,4 urtekoa izan zen). Segmenturik berriena solteko gaien itsasontziena da (9,6 urte) eta zaharrena hozkailu-kargaontziena (27,3 urte).

4.2 ONTZIGINTZA ESPAINIAN

Ikusi dugunez, nazioartean -% 17,3 jaitsi da mundu-mailako itsasontzi berrien kontratazioa. Alabaina, Estatuko ekoizpenak nabarmen egin du gora 2015ean. Zehazki, 179 mila tona konpentsatu[1] erregistratu dira ekitaldi horretan; hots, % 16,2ko urtetik urterako gorakada egon da, 2014an -% 4,3ko jaitsiera erregistratu ondoren.

Ekoizpen-fase desberdinei dagokienez, entregatutako tonajea izan ezik (-% 37,7), gainerako guztiek gora egin dute 2015ean. Hain zuzen ere, hasitako tonajeak % 54,7 egin du gora eta uretaratutako tonajeak % 23,4.

[1] Atal honetako informazioa tona konpentsatuetan dago emanda, kontrakoa adierazten denean salbu.

70. koadroa Espainiako itsasontzien ekoizpena

(mCGT)[1]

Urtea	Tonaje haztatua[2]	Hasitako tonajea	Uretaratutako tonajea	Entregatutako tonajea	on. koefizientea[3]
2006	295	339	306	228	0,68
2007	366	460	327	348	0,70
2008	404	469	401	343	0,79
2009	351	291	413	287	0,69
2010	237	74	258	358	0,71
2011	175	121	132	318	0,63
2012	107	86	124	93	0,55
2013	161	153	161	169	0,48
2014	154	181	137	159	0,43
2015	179	280	169	99	0,92

(1): CGT: tona gordin konpentsatuak. Erregistroko tonaje gordin konpentsatuaren neurria, tona gordinekin erlazionatuta, itsasontzi mota eta neurri bakoitzerako koefiziente baten bidez. Koefiziente horrek eraikitzeko konplexutasuna hartzen du aintzat, itsasontzia egiteko erabilitako lanorduak oinarri hartuta.

(2): Tonaje haztatua = (Hasitako tonajea + 2 Uretaratutako tonajea + Entregatutako tonajea)/4.

(3): Ratioa (tona gordinak/tona gordin konpentsatuak).

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

Espainiako ontziolen eskabide-zorroari dagokionez, 2015. urtearen amaieran 459 mila tona erregistratu dira; horrek esan nahi du urtetik urterako aurrerapena % 58,3koa izan dela, eta hazi egin direla esportazioak (% 6,3) eta, bereziki, nazioarteko zorroa (% 800). Hori horrela, barne-merkatuan ikusitako dinamismoa askoz ere handiagoa da kanpo-merkatukoa baino, eta, horrenbestez, nabarmen jaitsi da azken horren garrantzi erlatiboa (2015ean, guztizko zorroaren % 63; eta 2014an, % 93).

71. koadroa Eskabide-zorroa urte-amaieran

Urtea	Barne-merkatua		Esportazioak		Guztizkoa
	mCGT	%	mCGT	%	mCGT
2006	312	33	620	67	932
2007	306	29	748	71	1.054
2008	268	25	785	75	1.053
2009	200	25	615	75	815
2010	109	20	441	80	550
2011	13	6	222	94	235
2012	15	5	298	95	313
2013	21	8	238	92	259
2014	19	7	271	93	290
2015	171	37	288	63	459

Iturria: Geuk egina, Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusiaren datuak oinarri hartuta. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa.

Aurreko ekitaldiarekin alderatuta, eskabide-zorroaren tonajea handiagoa izan da, batez ere, zorroan itsasontzi gehiago zeudelako (2015ean 65 eta 2014an 48). Gorakada horren erantzule bakarra barne-merkatua izan da (26 itsasontzi zorroan 2015ean, eta 5 aurreko

ekitaldian), kanpo-merkatuko zorroko itsasontzien kopuruak behera egin baitu (2015ean 39 eta 2014an 43).

72. koadroa Eskabide-zorroa itsasontzi motaren arabera, urte-amaieran (2015)

Itsasontzi mota	Barne-merkatua		Esportazioak		Guztizkoa	
	Itsasontzi kop.	CGT	Itsasontzi kop.	CGT	Itsasontzi kop.	CGT
Petrolio gordina garraiatzekoak	5	124.780	0	0	5	124.780
Petrolio- eta kimika-produktuak	0	0	0	0	0	0
Kargaontziak	2	9.022	0	0	2	9.022
Hozkailuak	0	0	0	0	0	0
Ferryak	0	0	2	38.161	2	38.161
Bidaiariak	0	0	1	5.279	1	5.279
Arrantza-ontziak	2	3.677	8	38.599	10	42.276
Beste itsasontzi batzuk	17	33.924	28	205.709	45	239.633
Guztizkoa	**26**	**171.403**	**39**	**287.748**	**65**	**459.151**

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa.

Itsasontzi motari dagokionez, etxeko eskabide-zorroa honako hauek osatzen dute: beste batzuk (17), gordina garraiatzeko petrolio-ontziak (5), kargaontziak oro har (2) eta arrantza-ontziak (2). Kanpoko eskabide-zorroa, berriz, honako hauek osatzen dute: beste batzuk (28), arrantza-ontziak (8), ferryak (2) eta bidaiarien itsasontziak (1).

Azkenik, nabarmendu behar da 2015eko uztailean Navantiak eta Ondimar Transportes Marítimosek (Ibaizabal taldeko ontzigintza-sozietatea) berretsi egin dituztela bai ekainean sinatutako kontratuak bai Suezmax-erako lau petrolio-ontzi eraikitzeko finantza-egitura (beste bi gehiago ere izan daitezke). Navantiarentzat, kontratu horiek esan nahi dute errentagarritasun ekonomiarekin itzuliko dela petrolio-ontzien eraikuntza-lanetara; izan ere, ia bi hamarkada daramatza halako itsasontzirik egin gabe. Zehazki, ontzi bakoitzaren eraikuntzak 725.000 lanordu eskatuko dizkie Navantiako ontziolei (Cadizeko badia eta Ferrolgo itsasadarra) eta enpresa laguntzaileei.

4.3 ONTZIGINTZA EAE-N

Nazio-mailan erregistratutako ekoizpenaren gorakadarekin bat etorriz, ontzigintzaren euskal sektorearen ekoizpen-bolumena ere areagotu egin da 2015ean; hain zuzen ere, 42 milioi tona gordinetara iritsi da, alegia, aurreko ekitaldian baino % 55,6 gehiago.

Ekoizpen-fase desberdinei arreta eskainiz gero, entregatutako tonajeak soilik egin du behera 2015ean (-% 17,4); gora egin dute, aldiz, hasitako tonajeak eta uretaratutako tonajeak (% 113,9 eta % 45,8, hurrenez hurren).

73. koadroa Ontzigintza EAEn

(mGT)

Urtea	Tonaje haztatua	Hasitako tonajea	Uretaratutako tonajea	Entregatutako tonajea
2006	66	27	110	17
2007	64	80	29	116
2008	69	104	71	31
2009	81	73	95	60
2010	59	5	64	103
2011	37	51	21	57
2012	35	16	49	23
2013	28	17	19	55
2014	27	36	24	23
2015	42	77	35	19

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

Tonaje konpentsatuaren kasuan, euskal ontzigintzak gora egin du urtetik urterako balioetan (% 16,4), eta ez da aldatu Estatuko guztizkoan duen partaidetza (guztizko nazionalaren % 40, 2014an eta 2015ean).

74. koadroa Ontzigintza EAEn. Estatuko partaidetza. Tonaje konpentsatua

Kontzeptua	2014		2015	
	mCGT	Espainiako %	mCGT	Espainiako %
Tonaje haztatua	61	40	71	40
Hasitako tonajea	71	39	96	34
Uretaratutako tonajea	58	42	70	41
Entregatutako tonajea	56	35	48	49

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa.

Tonaje konpentsatuari dagokion analisiarekin jarraituz, entregatutako tonajea izan da behera egin duen bakarra 2015ean (-% 14,3); hasitako tonajeak eta uretaratutako tonajeak gora egin dute (% 35,2 eta % 20,7, hurrenez hurren). Hala, bai hasitako tonajeak bai uretaratutakoak eutsi egin diote Estatuko guztizkoan duten partaidetzari (2015ean % 34 eta 2014an % 39; eta 2015ean % 41 eta aurreko ekitaldian % 42, hurrenez hurren). Entregatutako tonajearen kasuan, partaidetza horrek gora egin du (2015ean % 49 eta 2014an % 35).

Euskal ontziolen eskabide-zorroari dagokionez, 2015ean % 24,4 hazi da; hain zuzen ere, konpentsatutako 148 milioi tona zeuden zorroan ekitaldiaren amaieran.

LABORAL kutxa

10. grafikoa Ontzigintzako eskabide-zorroaren eta ekoizpen haztatuaren bilakaera (mCGT)

Eskabide-zorroa

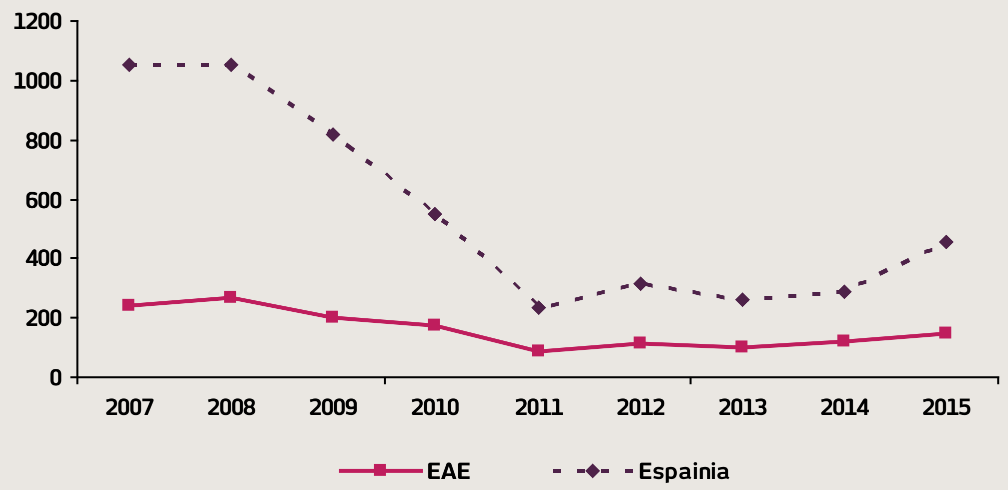

Ekoizpen haztatua (konpentsatutako tonajea)

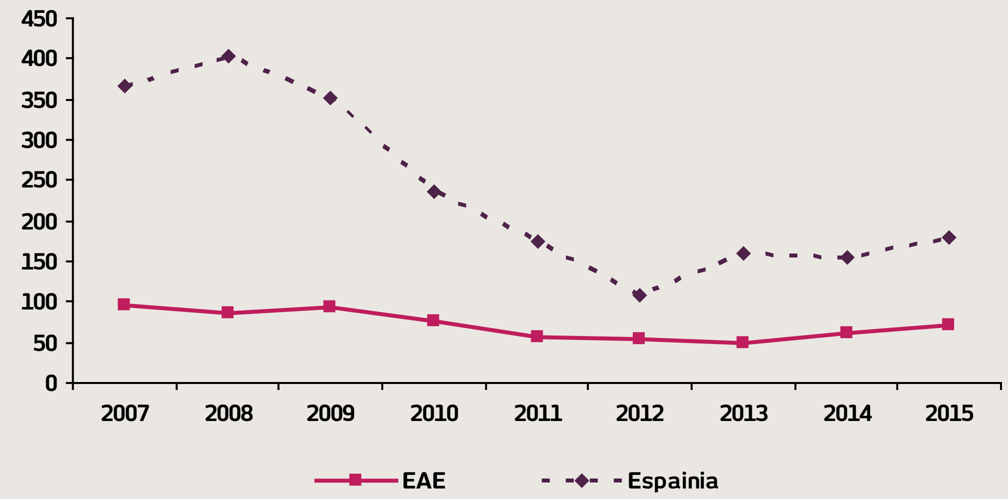

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

75. koadroa Eskabide-zorroa EAEn

Urtea	mCGT
2006	218
2007	240
2008	271
2009	201
2010	173
2011	89
2012	114
2013	100
2014	119
2015	148

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa. Geuk egina.

Euskal ontzigintzaren enpresa-egoera kontuan hartuta, hasteko nabarmendu behar da Sestaoko La Naval ontziolak jakinarazi duela 2016. urte-hasieran kontratu bat sinatu duela, Baleria enpresarentzako bidaiarien ferry bat eraikitzeko. Kontratuaren zenbatekoa 175 milioi eurokoa izango da, eta horren berdina izango den beste itsasontzi bat eraiki behar izateko aukera ere badago (asmoen akordioa). Ontzi berriak 1.600 bidaiarirentzako lekua izango du, eta munduko ferry handienen artean egongo da. Gainera, gas natural likidotu bidez ibiliko den bidaiarien lehen ferrya izango da Mediterraneoan.

76. koadroa Eskabide-zorroa, amaitutako ontziak eta hasitako ontziak enpresen arabera

(CGT unitateak)

Enpresa	Eskabide-zorroa		Amaitutako itsasontziak		Hasitako itsasontziak	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Astilleros Murueta	28.469	15.972	13.279	19.254	16.471	7.136
Astilleros Balenciaga	17.492	18.512	14.382	8.002	16.004	18.512
Astilleros Zamakona	53.678	29.067	20.063	20.972	18.705	4.313
CNN Sestao	19.659	84.472	7.799	0	19.659	65.600

Iturria: Industria eta ETEen Idazkaritza Nagusia. Industria, Energia eta Turismo Ministerioa.

Euskal ontziola txikiagoei dagokienez, Astilleros Murueta ontziolak 2015. urte-amaieran uretaratutako itsasontzia nabarmendu behar da: *Pendruc* atunketaria, Frantziako CFTO armadorearentzat egindakoa. Udan horren itsasontzi berdina uretaratu zen, eta biak batera gertakari garrantzitsua izan dira euskal ontziolentzat; izan ere, orain arte CFTO armadoreak Frantzian enkargatzen zituen bere itsasontzi guztiak. Astilleros Balenciaga ontziolaren kasuan, nabarmendu behar da 2015 amaieran *Grampian Freedom* stand-by ontzia entregatu zuela, Ipar itsasoan dauden plataformetan egon daitezkeen naufragoak erreskatatzea xede duena. Astilleros Zamakona ontziolari dagokionez, aipatu behar da 2015. urtearen erdialdean offshore petrolio-plataformei eta instalazio eolikoei babesa eta laguntza emateko itsasontzi bat eraikitzeko kontratua sinatu zuela. Horrek 350.000 ordu inguruko lan-karga ekarri zuen, eta 2017ra arteko lana bermatu dio ontziolari.

Azkenik, nabarmendu behar da duela gutxi Euskal Herriko Itsas Foroaren Klusterraren biltzarrean berretsi egin zela 2016an sektorea berreskuratu egingo dela, “tax lease”-aren krisialdiaren ondoren. Bertan aurreikusi zuten sektoreak % 9ko hazkundea izango duela ekitaldi horretan, eta horri loturiko enplegua % 2 areagotuko dela. Aipatu behar da, halaber, foro horretan aitortu zutela petrolioaren prezio baxuek kaltetu egin dituztela *oil&gas*-aren negozioarekin lotura duten eraikuntzak. Hain zuzen ere, nitxo horretan espezializatuta daude euskal ontziolak; horrenbestez, beharrezkoa da beste sektore batzuetaranzko dibertsifikazioaren alde apustu egitea, offshore sektore eolikoa, ferryak edo megayateak kasu.

5. AUTOMOBILGINTZA

2015ean, datu positiboekin itxi da munduko ekoizpena orokorrean, baina urte arteko bilakaera aurreko ekitaldian erregistratutakoa baino baxuagoa izan da. Urte arteko hazkundea % 1ekoa izan da (% 2,6koa 2014an), eta munduko ekoizpenak urte batean ekoitzitako 90 milioi ibilgailuen kopurua gainditzen du, herrialdeen arabera ekoizpen-jarreran desberdintasun esanguratsuak ezarri diren urte batean. Herrialde batzuetan argi ikus daiteke sektorea berreskuratzen ari dela, eta fabrikatzaile askorentzat urterik onena da krisia hasi zenetik; beste batzuentzat, ordea, errealitatea askoz ere negatiboagoa izan da.

Hala ere, industriaren portaera onaren ondoriozko nolabaiteko testuinguru optimista honetan, 2015aren ezaugarri nagusia Volkswagenen motorrek sorrarazitako zalaparta izango da. Munduan gehien saldu den bigarren marka da (9,93 milioi 2015ean); 12 marka ditu, 106 ekoizpen-planta, ibilgailuak 153 herrialdetan merkaturatzen ditu, eta nazioarte-mailako zalapartan murgilduta egon da, ordura arte automobilgintzaren historian sekula ezagutu ez den bezala. Irailaren 18an jakin zen 11 milioi ibilgailu baino gehiagotan iruzurrez ezarri zela software bat, isuri kutsakorren kontrol teknikoen emaitzak aldatzeko (isuriak muga baino 40 aldiz handiagoak ziren). Harrezkeroztik, enpresak krisi historikoa bizi du, eta horrek, era berean, herrialde ugaritako gobernuak, EB, EPA (AEBko Ingurumen Babeseko Agentzia), kontsumitzaileen erakundeak eta abar barne hartzen dituen eskala handiko eztabaida sakona eragin du. Enpresaren etorkizuna ilun-iluna da; zalantza ugari dago Volkswagenek nola egingo ote dion aurre egoerari: hainbat arazo ditu, burtsan behera egin du, milioi batzuetako isuna du, eraginpean dauden ibilgailuak “konpontzeko” kostuak, kaleratzeak, prestigio-galera, salmenten jaitsierak eta abar.

5.1 NAZIOARTEKO EGOERA

Aurretik esan dugun bezala, 2015ak aldaketa gutxi dakar ekoizpen-atal globalean, eta ekoitzitako ibilgailu kopurua pixka bat hazi da (% 1), 2014ko balioen aldean. Hala ere, azken ekitaldian herrialde ugarik, besteak beste Espainiak, beren kokapena hobetu edo indartu dute munduko rankingean. Zehatzago esateko, eta Asia-Ozeaniari dagokion jarduerarekin hasteko, eremu horrek 47.786.156 unitateko gutxi gorabeherako ekoizpena du (ekoizpen osoaren % 53), batez ere Txinari esker, jardueran % 3,3ko igoera izan baitu (ekoizpen osoaren % 27 hartzen du; beraz, oso urrun geratu da duela hamarkada bateko % 9tik). Ekoizpen-eremuan erreferentea den Asiako beste herrialde bat Japonia da; 2015ean indarra galdu bazuen ere eta ekitaldia ekoitzitako unitateak murriztuz itxi bazuen ere (-% 5,1), eutsi egiten dio bere lekuari, 9 milioi baino pixka bat gehiagoko

ekoizpenarekin. Indiak eta Hego Koreak, halaber, postu esanguratsuak lortu dituzte munduko rankingean, izan ere, 4.125.744ko eta 4.555.957ko ekoizpenak izan dituzte, hurrenez hurren; hazkunde-urtea izan da lehenarentzat (% 7,3) eta nolabaiteko egonkortasunekoa bigarrenarentzat (% 0,7).

Amerikari dagokionez (bertako fabriketatik dator munduan fabrikatutako ibilgailuen % 23), AEB ekoizpenaren buru da, 12,1 milioi unitaterekin, eta hori % 3,8ko gorakadaren emaitza da bere jardueran; horrenbestez bigarren postuan jarraitzen du mundu-mailan. Horretan aktiboki laguntzen dute Amerikako ekoizpen-mapan presentzia handiena duten hiru markek; alegia: General Motors, Ford eta Fiat-Chrysler. Mexikok, ibilgailuen 3,5 milioi inguruko ekoizpenarekin, ekitaldia oso bilakaera positiboarekin itxi du (% 5,9), ez, ordea, Kanadak, zeinek % 4,6ko jaitsiera izan duen ekoizpen-mailetan eta 2.283.474 unitatera iritsi den. Hego Amerikan, ekoizpen-erreferente gisa Brasil nabarmendu behar da; hala ere, uzkurdura nabarmena izan du ibilgailuen ekoizpenean (-% 22,8), jarduera 2,5 milioien mugatik behera murriztuz.

Afrikako herrialdeen blokearekin jarraitzeko, ekoizpen-mapan presentzia txikiagoa izanik (milioi bat ibilgailutik behera), ekoizpena bost herrialderen artean banatuta dago. Hegoafrika (615.658 unitate) eta Maroko (288.329) nabarmenak dira, eremuaren ekoizpenari laguntzen baitiote, baita Aljeria ere, azken urteko hazkundeagatik (+% 1.507; 20.000 unitatera iritsi da). Egiptok –36.000 ibilgailu– eta Tunisiak –540 eskas– osatzen dute ekoizpen-mapa.

Europari dagokionez, ekitaldia 18.177.481 ibilgailuren ekoizpenarekin itxi da EB-27rentzat (2014an baino % 6,1 gehiago), eta 14.441.935 ibilgailurekin (% 7,1 gehiago) EB-15eko datua aintzat hartuta. Herrialdeen araberako analisiak, hala ere, ez ditu jarrera oso homogeneoak erakusten. Ekoizpen-eremuan pisu gehien duten herrialdeekin hasteko, Alemania da zerrendaburu, ekoitzitako 6 milioi unitaterekin, eta % 2,1 hobetu ditu zifrak aurreko ekitaldiaren aldean. Bigarrenik, jardueraren % 13,7ko igoera nabarmenarekin, Espainia dago, une garrantzitsua erakutsiz ekoizpen-bolumenetan, urtean 2.733.201 ibilgailu ekoitzita. Frantziak egoki egiten du aurrera, baina pixka bat geldoago, eta % 8,2ko igoera esleitzen zaio aurreko ekitaldiko zifretan, 1.970.000 unitatera iritsiz. Antzeko jarrera du Erresuma Batuak; % 5,2ko ekoizpen-igoera izan du 2015ean, eta 1.682.156 unitatetara iristen den industria-jarduera izan du. Italiak ematen duen ekoizpen-jauzi garrantzitsua nabarmendu behar da; jarduerak gorakada izan du, % 45,3koa, eta milioi bat ibilgailuko barrera gainditu du. Nabarmendu behar da, halaber, Belgikak izan duen beherakada, beren fabriketan ekoitzitako ibilgailuak % 20,8 gutxiago izan baitira, ekoizpena 409.340 unitatetara murriztuz.

Herrialdeen araberako datuetan are gehiago zehaztuz, aurreko urteetan gertatu bezala, Txinak jarraitzen du nazioarteko taulako buru izaten, kontuan hartuta munduan fabrikatutako ibilgailuen % 30 inguru Txinakoak direla (24.503.326). Pisu gehien duen hurrengoak, AEBk, asiar erraldoiari dagokion ekoizpenaren erdia du, eta horrek are gehiago nabarmentzen du Asiako herrialdeak ekoizpen-mapan duen presentzia izugarria. Nabarmendu behar da Asiako lau herrialdetan baino ez dela batzen munduko ekoizpenaren erdia, aintzat hartuta Txinaren ekarpena (ekoitzitako guztizkoaren % 27), Japoniarena (% 10,2), Hego Korearena (% 5) eta Indiarena (% 4,5) % 47ra iristen dela. Europan, Alemania Europako lehen ekoizle gisa finkatzen da; % 6,7ko partaidetza du guztizkoan. Espainiak hartu du bigarren lekua (% 3), munduko rankingean postu bat irabazten duela, batetik, bere jarduera egokiagatik, eta, bestetik, Brasilek (-% 22,8) eta Kanadak (-% 4,6) izandako beherakada garrantzitsuagatik.

Matrikulazioak oro har aztertzean, esan daiteke, 2015 ekitaldiak baieztatzen duela 2014an antzematen zen joera positiboa. Urtean 89.677.983 matrikulazio izan ziren, 2014an baino % 2 gehiago, eta adierazleek hobera egin dute, baina kasu batzuetan oraindik krisi aurreko balioen azpitik daude. AEBren kasuan ez da berdina gertatzen. Izan ere, 2015ean une historikoa izan zuen salmenten bolumenean; 17.470.659 unitatera iritsi zen, 2014an baino % 5,7 gehiago eta, horrela, bere erregistrorik onena gainditu zuen, 2000. urtekoa –17.402.486 matrikulazio–; sei urtez gora egin du, elkarren segidan. Amerika kontinentearekin jarraitzeko, Mexikon ibilgailuen salmentek nabarmen egin dute gora (% 19); joera bera izan du Kanadak, baina intentsitatea txikiagoa da (% 2,6). Guzti hori kontuan hartuta, hiru NAFTA herrialdeek ibilgailuen salmenten % 23,2 hartzen dute, eta AEB da, logikoa den bezala, ekarpen handiena egiten diona, merkatu globalean % 19,5eko ekarpena egin baitu.

Europan, hazkundea nagusi den testuinguru batean, 5 merkatu nagusiek hazkunde esanguratsuak izan dituzte, baina Italiak eta Espainiak baino ez dituzte erregistratu bi digituko hazkundeak. Zehatzago esateko, Frantziak –2.345.092 matrikulazio–, Erresuma Batuak –3.061.406– eta Alemaniak –3.539.825– 2015ean gora egin dute matrikulazio kopuruan –% 6,1, % 7,7 eta % 5,5, hurrenez hurren–, eta Italiak –1.725.387 matrikulazio (% 15,8)– eta Espainiak –1.214.059 (% 23)– askoz ere hazkunde-erritmo handiagoa izan dute. Tamaina txikiagoko merkatuak, besteak beste, Belgikak (571.524 ibilgailu), Holandak (521.168), Poloniak (432.439), Suediak (396.693) edo Austriak (349.597) ere oso bilakaera positiboa izan dute (% 4,8, % 15,7, % 10,2, % 12,5 eta % 2,2, hurrenez hurren). Laburbilduz, EB-28ko herrialde guztiek, Luxenburgok izan ezik, 2014an erregistratutako balioetatik gorakoekin itxi dute ekitaldia, eta 16.446.203 dira guztizkoaren matrikulazioak (2014an baino % 10 gehiago); horrenbestez, % 18ko merkatu-kuota izan dute.

Asiari dagokionez, beste urtebetez, Txina da munduko ibilgailuen kontsumitzaile nagusia –baita fabrikatzaile nagusia ere–, kontuan hartuta salmenta guztien % 27,4k zigilu txinatarra daramatela, alegia, 24,6 milioi unitatek. Japoniak –5 milioi matrikulazio ditu– hirugarren postuan jarraitzen du (Txinaren eta AEBren ondoren), nahiz eta bere salmentak % 9,3 gutxitu diren. Indiak, berriz, salmentetan laugarren herrialdea izanik, % 7,8ko hazkundea izan du.

Herrialde batzuen berreskurapen ekonomiko txikiari lotuta, aurreikuspenek erakusten dute pare bat urtean autoen ekoizpenak 100 milioi unitateren muga gaindi dezakeela. Alabaina, adituak hasi dira sektorearen hazkundeari buruzko aurreikuspenak murrizten, batez ere gorantz ari diren herrialde batzuetako "ezusteko" dezelerazio ekonomikoarengatik, besteak beste Txinakoa edo Brasilekoa, baita Japoniakoa ere. Horrenbestez, hazkunde-aukerak berriro ere Amerikako merkatuan eta Mendebaldeko Europako merkatuan bilatzen dira.

77. koadroa Ibilgailuen ekoizpena eta matrikulazioa

(unitateak)

HERRIALDEA	Kontzeptua	2014	2015	% ∆ 15/14
Alemania	Ekoizpena	5.907.548	6.033.164	2,1
	Matrikulazioa	3.356.718	3.539.825	5,5
Frantzia	Ekoizpena	1.821.464	1.970.000	8,2
	Matrikulazioa	2.210.927	2.345.092	6,1
Espainia	Ekoizpena	2.402.978	2.733.201	13,7
	Matrikulazioa	987.281	1.214.212	23,0
Erresuma Batua	Ekoizpena	1.598.879	1.682.156	5,2
	Matrikulazioa	2.843.025	3.061.406	7,7
Italia	Ekoizpena	697.864	1.014.223	45,3
	Matrikulazioa	1.493.008	1.725.387	15,6
Belgika	Ekoizpena	516.831	409.340	-20,8
	Matrikulazioa	545.255	571.524	4,8
EB-15	Ekoizpena	13.483.961	14.441.935	7,1
	Matrikulazioa (1)	13.913.204	15.223.297	9,4
Txekiar Errepublika	Ekoizpena	1.251.220	1.303.603	4,2
	Matrikulazioa	215.594	260.070	20,6
EB-27	Ekoizpena	17.127.469	18.177.481	6,1
	Matrikulazioa (2)	14.998.211	16.466.203	9,8
Errusia	Ekoizpena	1.887.193	1.384.399	-26,6
	Matrikulazioa	2.592.396	1.437.930	-44,5
Estatu Batuak	Ekoizpena	11.660.702	12.100.095	3,8
	Matrikulazioa	16.522.663	17.470.659	5,7
Mexiko	Ekoizpena	3.368.010	3.565.469	5,9
	Matrikulazioa	1.135.409	1.351.648	19,0
Brasil	Ekoizpena	3.146.386	2.429.463	-22,8
	Matrikulazioa	3.498.012	2.568.976	-26,6
Kanada	Ekoizpena	2.394.154	2.283.474	-4,6
	Matrikulazioa	1.890.387	1.939.949	2,6
Japonia	Ekoizpena	9.774.665	9.278.238	-5,1
	Matrikulazioa	5.562.888	5.046.511	-9,3
India	Ekoizpena	3.844.857	4.125.744	7,3
	Matrikulazioa	3.177.005	3.425.336	7,8
Thailandia	Ekoizpena	1.880.587	1.915.420	1,9
	Matrikulazioa	881.810	797.579	-9,6
Hego Korea	Ekoizpena	4.524.932	4.555.957	0,7
	Matrikulazioa	1.661.868	1.833.786	10,3
Txina	Ekoizpena	23.731.600	24.503.326	3,3
	Matrikulazioa	23.499.001	24.597.583	4,7

(1): EB-15 + EFTA
(2): EB-28 + EFTA
Iturria: ANFAC eta OICA.

5.2 SEKTOREA ESPAINIAN

Automobilgintzaren sektorea, zalantzarik gabe, sektore estrategikoa da nazio-mailan. 17 dira lurralde osoan dauden fabrikak; bertan, 9 eraikitzailek dihardute eta 44 modelo fabrikatzen dira, 20 esklusiba mundialean. 2015ean, automobilen marken fakturazioa 60.855 milioi eurokoa izan da, 2014an baino % 11,2 gehiago. Kopuru horri osagaien sektorearen ekarpena gehitzen badiogu (32.011 milioi euro) fakturazioa 92.000 milioi eurotik gorakoa da. Guzti hori kontuan hartuta, automobilgintzako industriak Espainiako KPIaren % 8,7 hartzen du, 2014an baino 9 hamarren gehiago, eta enplegua ematen dio zuzenean edo zeharka biztanleria aktiboaren % 9ri. 2015a, halaber, marka historikoarekin itxi da, superabit komertzialarekin, 17.000 milioi eurotik gorakoa. Ohikoa den bezala, ustiapenak, alegia, guztizko nazionalaren % 18k –bigarren sektore esportatzailea, ekipo-ondasunen sektorearen atzetik– gogor esku hartu du adierazle sektorialen igoeran. Egoera horrek nazio mailako fabrikatzaileak –guztira, 2.733.201 ibilgailu ekoitzita urtean– Europako buru bilakatzen ditu; Espainia da Europan ibilgailuen bigarren ekoizlerik nagusiena, Alemaniaren ondoren, eta zortzigarrena mundu-mailan; gainera, postu bat gehiago lortu du 2014aren aldean.

Zehatzago esateko, automobilgintzako industria nazionalaren ekoizpena 2015ean amaitzen da, oso emaitza positiboekin, batez ere, autoen bilakaera bikainaren ondorioz; segmentu horren ekoizpena % 17,6 hazi da eta ekoitzitako guztizkoaren % 81 hartzen du. Horren erakusgarri da, zalantzarik gabe, industria nazionalari dagokiola munduko fabrikatzaileetako lehen 10en taldearen bilakaera-portaera onena –ekoizpenari dagokionez– (% 13,7). Autoek ekoitzitako 2,2 milioi unitate gainditzen dituzten testuinguruan, komertzial arinek eta furgoiek –pisu gehieneko hurrengo segmentua (% 17)– % 2,1eko hazkundea izan dute. Industria-ibilgailuek, ordea, oso garrantzi espezifiko baxuarekin (% 2), aldaketa gutxi izan dituzte beren ekoizpen-mailetan (% 0,6). Lur orotakoek, berriz, atzerakada esanguratsua izan dute (-% 36,9).

78. koadroa Automobilgintzaren Espainiako industriaren ekoizpena, matrikulazioa eta kanpo-merkataritza

(unitateak)

Azpisektorea	Ekoizpena			Esportazioak			Matrikulazioak		
	2014	2015	% ∆	2014	2015	% ∆	2014	2015	% ∆
Autoak	1.871.985	2.202.348	17,6	1.631.744	1.893.724	16,1	855.308	1.034.232(*)	20,9
Lur orotakoak	26.357	16.632	-36,9	25.509	16.181	-36,6	--	--(*)	
Komer. arinak eta furgoiak	446.847	456.093	2,1	331.672	331.478	-0,1	113.782	154.765	36,0
Industria-ibilgailuak	57.789	58.128	0,6	50.968	32.349	-36,5	16.214	22.435	38,4
Autobusak	0	0		0			1.977	2.780	40,6
Guztira	**2.402.978**	**2.733.201**	**13,7**	**2.039.893**	**2.273.732**	**11,5**	**987.281**	**1.214.212**	**23,0**

(*): Turismoen matrikulazioen zifrak lur orotakoen matrikulazioak ere jasotzen ditu.
Iturria: ANFAC.

Aurretik esan den bezala, esportazioek nabarmen lagundu dute autoen salmenten maila igotzen, baina ez intentsitate desberdineko murrizketak jasan dituzten gainerako ibilgailuena. Zehatzago esateko, urtarriletik abendura, turismoen esportazioen % 16,1eko gorakada erregistratu da, eta gainerakoek, berriz, beheranzko aldakuntzak izan dituzte. Lur orotakoen eta industria-ibilgailuen esportazio-jarduerak behera egin du 2014aren aldean, % 37 inguru, eta komertzial arinek eta furgoiek beherakada txikia izan dute, % 0,1ekoa. Guzti hori kontuan hartuta, esportatutako ibilgailu kopurua 2.273.732 da, aurreko ekitaldian baino % 11,5 gehiago, eta, beraz, ekoizpenaren % 83 xurgatzen du.

Matrikulazioei dagokienez, 2015a 1.214.212 ibilgailu matrikulaturekin itxi da, eta bikoiztu egin du merkatu nazionalak EBren batez besteko hazkuntza, azpisektore guztiek urte arteko aldakuntza-tasa oso positiboak izan dituztela. Horren ondorioz, matrikulazioen guztizkoak % 23ko guztizko hazkundea dakar. Autoen atalean, salmenten mailak berriro ere gainditu du milioi bat unitateren zifra sinbolikoa; egoera hori ez zen errepikatzen 2008tik. Bilakaera positibo horren oinarrian hainbat eragile daude, besteak beste: finantzaketarako sarbide hobea, langabezia-tasa baxuagoa, PIVE planaren zortzigarren belaunaldia, ekonomia-klima positiboagoa, etab. Horrela, kontsumitzailearen konfiantza hobetu eta erosketarako motibatzen da. Sustapen horren arduradunetako bat da, zalantzarik gabe, PIVE 8 Plana; kontsumoaren dinamizazioan lagundu du, 2015ean 300.000 ibilgailutik gora izan direla laguntza horri heldu dioten ibilgailuak.

Komertzial arinen eta furgoien azpisektorean, igoera, aurreko ekitaldiaren aldean, esanguratsua da; % 36 gehiago. Horrela, 154.765 unitate matrikulatu lortu dira; zifra hori ez zen lortzen 2008tik. Industria-ibilgailuei dagokienez –2015ean 22.435 matrikulazio, horietatik 19.151 ibilgailu astunenak direla–, % 38,4ko gorakada izan dute; joera bera izan dute autobusek (% 40,6), baina askoz ere balio txikiagoekin (2.780 matrikulazio).

79. koadroa Autoen matrikulazioa, marken arabera

(unitateak)

Marka nagusiak	2014	2015	% Δ
Volkswagen	76.958	88.300	14,7
Seat	67.894	77.529	14,2
Seat-Volkswagen taldea	***144.883***	***165.829***	***14,5***
Peugeot	62.570	76.314	22,0
Citroën	54.614	58.855	7,8
PSA taldea(*)	***117.197***	***135.169***	***15,3***
Renault	65.043	77.087	18,5
Opel	66.700	76.470	14,6
Ford	58.818	64.327	9,4
Nissan	39.858	55.313	38,8
Toyota	41.242	49.120	19,1
Dacia	36.485	45.241	24,0
KIA	31.452	45.028	43.2
Hyundai	35.054	44.154	26,0
Audi	37.658	44.062	17,0
Mercedes	30.782	39.058	26,9
Fiat	29.357	37.764	28,6
B.M.W	30.157	35.927	19,1
Gainerako markak	90.622	119.683	32,1
Guztira	**855.308**	**1.034.232**	**20,9**

(*): Peugeot eta Citroën.
Iturria: DGT eta ANFAC.

2015ean, matrikulazioen gorakada esanguratsua izan da; ekitaldia positiboan itxi dute marka nagusiek. Volkswagen taldeko motorren iruzurraren inguruko eztabaidak, irailaren 18an sortu zenak, badirudi ez duela eraginik izan –oraingoz– bere salmenten bilakaeran. Zehatzago esateko, Volkswagenek eta Seatek parean egin dute aurrera (% 14 inguruko hazkundea), eta merkatuaren % 16 hartu dute; ondoren Grupo PSA dago, % 13,1eko partaidetza izan duena. Tandem frantsesak, Peugeotek eta Citroënek osatzen dutenak, ordea, izandako portaerak ez dira hain homogeneoak; Peugeot askoz ere dinamikoagoa da (% 22) Citroën baino (% 7,8). % 7,5 inguruko merkatu-kuotekin, zerrendako buru da Renault marka frantsesa (% 18,5eko igoera), gero Opel (% 14,6) eta Ford, partaidetza- eta aldakuntza-tasa txikiagoarekin (% 6,2 eta % 9,4, hurrenez hurren). Nissan, Toyota eta Daciak osatzen dute 10 marka salduenen rankinga, eta hirurek izan dituzte hazkunde nabarmenak (% 38,8, % 19,1 eta % 24, hurrenez hurren). Baina nabarmendu behar da bilakaera onena KIAk izan duela (% 43,2), eta, beraz, hamaikagarren postuan geratzen dela (hamahirugarrena 2014an).

80. koadroa Ibilgailuen esportazio nazionalen jomugako herrialde nagusiak

(unitateak)

Herrialdea	2014	2015	% ∆
Frantzia	546.083	392.143	-28,2
Alemania	299.855	383.242	27,8
Erresuma Batua	277.885	363.499	30,8
Italia	158.368	202.107	27,6
Turkia	77.872	114.546	47,1
Belgika	59.059	76.205	29,0
Herbehereak	41.840	69.876	67,0
Austria	36.075	51.397	42,5
AEB	52.113	42.433	-18,6
Aljeria	52.644	31.291	-40,6
10 herrialde nagusiak, guztira	**1.601.794**	**1.726.739**	**7,8**
Gainerakoak	438.339	546.999	24,8
Esportazioak, guztira	**2.040.133**	**2.273.738**	**11,5**

Iturria: ANFAC.

Esportazioei dagokienez, garrantzitsua da nabarmentzea sektorean duten eta izan duten funtsezko zeregina. Esportazioak, krisi handieneko uneetan, jasangarritasun-iturri izan dira eta, une arrakastatsuenetan, salmentak sustatzen lagundu dute. Hori horrela, industria nazionalak ahalegina egin du beti maila esportatuak areagotzeko; horretarako, batetik, merkatu tradizionalenen leialtasuna bilatzen zuen eta, bestetik, ahalegina egin du bere salmentak ibilbide txikiagoa duten merkatuetan finkatzeko, besteak beste, Asiako herrialdeetan, Txinan edo Hego Korean. Salmenten banaketa geografikoa dela eta, produktu nazionalaren % 50en helburua Frantzia da (% 17,2), baita Alemania (% 16,9) eta Erresuma Batua (% 16) ere, Frantzia izanik ekitaldi honetan portaera okerrenekoa (-% 28,2); beste bi herrialdeek oso bilakaera positiboa izan dute (% 27,8 eta % 30,8, hurrenez hurren). Erritmo horretan mugitzen da Italia (% 27,6), baina askoz ere ordezkaritza txikiagoarekin (ordezkaritzaren % 9). Hain zuzen ere, Turkiak (% 47,1), Herbehereek (% 67) eta Austriak (% 42,5) izan dute hazkunderik handiena 2015ean.

81. koadroa Automobilgintzaren sektorearen esportazioa eta inportazioa

(M euro)

Ibilgailuak	Europar Batasunaren barruko esportazioak eta entregak			Europar Batasunaren barruko inportazioak eta erosketak			Esportazio-inportazioen saldoa		
	2014	2015	% ∆	2014	2015	% ∆	2014	2015	% ∆
Autoak	23.249	29.071	25,0	11.185	14.504	29,7	12.064	14.566	20,7
Kamioiak	5.387	4.931	-8,5	1.593	2.385	49,7	3.794	2.545	-32.9
Ibilgailu bereziak	127	77	-38,9	40	56	39,8	87	22	-75,1
Autobusak	212	233	9,9	94	170	81,1	118	63	-46,9
Guztira	**28.974**	**34.312**	**18,4**	**12.912**	**17.116**	**32,6**	**16.063**	**17.196**	**7,1**

Iturria: Aduanen Zuzendaritza Nagusia.

Aurretik esan den bezala, sektoreak 2015ean marka historikoa lortu zuen superabit komertzialean; 17.000 milioi euro gainditu zituen, eta esportazioen balioa 34.000 milioi eurotik gorakoa izan zen. Gainera, ekitaldia inportazioetarako aproposa dela ikusi da; izan ere, inportazioak 17.196 milioi eurokoak izan dira, beraz, balioak handitu dituzte (% 32,6). Informazioa ibilgailu-moten arabera banatuta, eta turismoekin hasita, esportazioen ia % 85en arduradun izanik, nabarmendu behar da gorakada garrantzitsua egon dela atal horretan (% 25), eta hazkunde-erritmoa indartu egin dela 2014aren aldean, % 10,3ko igoera egon zenean. Inportazioek ere gora egin dute nabarmen (% 29,7), baina aurreko ekitaldian baino motelago (% 32,6). Guzti hori kontuan hartuta, urtea saldo positiboarekin itxi da autoentzat, 14.566 milioi eurorekin (aurreko urtean baino % 20,7 gehiago). Beste magnitude-ordena batean mugitzen dira gainerako ibilgailuak; horietan, kanpo-merkataritzarekiko trafiko komertzialaren bilakaera oso bestelakoa izan da. Esportazioek behera egin dute bai kamioientzat (-% 8,5) bai ibilgailu berezientzat (-% 38,9); autobusek baino ez dute izan igoera esportazio-jardueran (% 9,9). Inportazioei dagokienez, hiru ibilgailu-motetan gora egin dute nabarmen kanpo-merkataritzarekiko fluxu komertzialek (% 49,7, % 39,8 eta % 81,1); horiek guztiek ekitaldia saldo komertzial positiboarekin itxi dute, baina 2014ko adierazleen oso azpitik.

Industria eraikitzailearen adierazle nagusiak aztertu ondoren, jarraian industria hornitzailearen magnitude handiak aurkezten dira; horietako enpresek funtsezko garrantzia dute balio-katean, kontuan hartuta ibilgailuaren balioaren % 75 baino gehiagoko ekarpena egiten dutela. Balio-igoera hori alde batera utzita, nabarmendu beharra dago, halaber, sektore osagarriaren industria-jarduerak BEGd-aren 6.600 milioi euro sortzen dituela, automobilgintzaren sektorearen erdia baino gehiago. Hori esanda, 2015a, zalantzarik gabe, urte ona izan da ekipo eta osagaien sektorerako, eta adierazleetako askok krisi aurreko adierazleak lortu dituzte.

Sernautok[1] argitaratutako informazioaren arabera, Europako herrialde batzuetako berreskurapen ekonomikoa, krediturako sarbide handiagoarekin batera eta petrolioaren eta lehengaien prezioaren beherakadarekin batera, erabakigarria izan da berreskurapen horretan. Fakturazioak % 7,7 egin du gora, eta 32.000 milioi euroko muga gainditu du; hori kanpo-merkatuetan antzemandako jarduketa baten emaitza da (% 7,5), eta horri ere etxeko merkataritzako jarduera positiboa gehitu behar zaio (% 8,2). Esportazioen atalean 18.898 milioi eurorekin, guztira, kanpoko salmentek jarraitzen dute etxeko salmentak gainditzen, guztizko fakturazioaren % 60ra helduz. Enpresa nazionalen ezaugarria da izaera esportatzaile handia, 35 herrialdetan daudela presente, hurbiltasuna bilatuz bezeroen ekoizpen-zentroekin. Etxeko merkatuari dagokionez, 2015 ekitaldian, antzeko hazkundea izan genuen merkatuko bi segmentuetan, alegia, % 8,3 jatorrizko ekipoari

[1] Asociación Española de Fabricantes de Equipos y Componentes para Automoción

bideratutako salmentetan, guztizkoaren % 65en ordezkaritzarekin, eta % 8 ordezko piezari bideratutakoetan.

82. koadroa Automobilgintzarako ekipo eta osagaien Espainiako industriaren zifra nagusiak

(M euro)

KONTZEPTUA	2014	2015	% Δ 15/14
Fakturazioa	29.723	32.011	7,7
Merkatu nazionaleko salmentak	12.121	13.114	8,2
- Jatorrizko ekipoa	7.834	8.482	8,3
- Ordezko pieza	4.287	4.632	8,0
Esportazioak	17.602	18.898	7,5
Inbertsioak	1.811	1.833	1,2
Inbertsioak I+G+Bn	905	1.207	33,5
Enplegua (langile-kop.)	196.600	204.200	3,9

Iturria: Sernauto.

Gainerako adierazleei dagokienez, sektoreak argi egiten du apustu berrikuntzaren alde, eta 1.207 milioi euro inbertitu ditu partida horretan; horrela, zabal gainditzen dira (% 33,5) aurreko ekitaldiko balioak. Kopuru horri 1.800 milioi euro gehitu behar zaizkio, ekoizpen-gaitasunak hazteko eta hobetzeko. Enpleguaren ildotik, 2015ean 7.600 lanpostu berri sortu dira, % 3,9ko igoeraren ondorioz, eta 204.200 enplegu zuzenetara iritsi da; kalkulatzen da 330.000 dela enplegu-kopurua, guztira, zuzenak eta zeharkakoak kontuan hartzen badira.

Guzti hori kontuan hartuta, etorkizuneko ikuspegiak positiboak dira gorantz ari den eta berrikuntzaren, nazioartekotzearen eta, batez ere, urterik urtera erronka berriei aurre egiteko kalitatezko enpleguaren alde egiten duen sektore honentzat. Sernautoren hitzetan, kalkulatzen da 2016an sektoreak % 7 egin dezakeela gora fakturazioan eta % 3 enpleguan.

5.3 AUTOMOBILGINTZAREN INDUSTRIA HORNITZAILEA EAE-N

2015ean, EAEko automobilgintzaren industria hornitzaileari ere onura ekarri dio sektoreak ekitaldi honetan izan duen egoera onak. Hain zuzen ere ACICAEk[1] argitaratutako datuek berresten dute osagaien euskal enpresen jarduerak nabarmen egin duela hobera. Zehazki, 2015ean marka historikoa erregistratu da sektoreko fakturazioan, 15.000 milioi euroko muga gaindituz.

[1] Euskadiko Automobilgintzaren Klusterra

LABORAL kutxa

Hori horrela, nabarmendu behar da automobilgintzaren sektoreak euskal ekonomian duen garrantzia, estrategikoa baita, zalantzarik gabe. Sektorea 300 enpresa hornitzaile inguruk osatzen dute, eta ia 250 instalazio ekoizle ditu 29 herrialdetan; gehienak sortzen ari diren merkatu berrietan. Enpresa-sare garrantzitsu horri Mercedesek Gasteizen duen fabrikako jarduera gehitu behar zaio; izan ere, EAEko BGParen % 22 baino gehixeago hartzen du. Daimler talde alemanaren lantegiak (EAEko enpresa eraikitzaile bakarra) 3.500 langile ditu, eta urtean, batez beste, 100.000 ibilgailu ekoizten ditu. Horrez gain, enpresarekin lotura duten azken albisteak oso optimistak dira; hain zuzen ere, 2016ko lehen hiruhilekoa enpresaren historiako onena izan da furgoneten segmentuari dagokionez, 76.000 unitate entregatu baititu. Beraz, eskari-aurreikuspenei erantzuteko, Mercedes-Benzek bere Gasteizko instalazioan 41 milioi euro inbertituko dituela aurreikusten da.

Magnitude sektorial handiak sakonago aztertuz, eta lehen ere aipatu dugun moduan, EAEko automobilgintzako osagaien sektoreak 15.004 milioi euroko fakturazioarekin itxi zuen 2015 ekitaldia, alegia, aurreko urtean baino % 9,1 gehiago. Fakturazio horretatik, 14.254 milioi euro (% 95) oso-osorik automobilgintzako salmentetara bideratutakoak dira, urtetik urterako % 5,8ko gorakadarekin. Zehatzago esanda, salmenten % 60 ibilgailuen eraikitzaileei egin zaizkie, % 38 lehen mailako hornitzaileei, eta % 2 besterik ez dira bideratu ordezko piezen merkatura.

83. koadroa EAEko automobilgintzaren sektore hornitzailearen bilakaera

Kontzeptua	2011	2012	2013	2014	2015
Fakturazioa (M euro)	11.598	12.421	13.071	13.747	15.004
Automobilgintzako salmentak (M euro)	11.250	11.780	12.286	13.472	14.254
Enplegua (pertsona kop.)	36.764	35.376	34.851	36.093	36.583

Iturria: ACICAE.

Enpleguari dagokionez, horrek ere goranzko joera izan du, eta enplegatuen gorakada ia 500 pertsonakoa izan da; hala, 36.583 langile izan dira, 2014an baino % 1,4 gehiago. I+G+Bra bideratutako aurrekontu-zatiari dagokionez, enpresek beren fakturazioaren % 3 inbertitu dute arlo horretan, eta adierazle horrek % 7ra arte egiten du gora enpresa-taldeez edo multinazionalez ari garenean.

11. grafikoa Sektoreko fakturazioaren bilakaera

Iturria: ACICAE.

Bestalde, EAEko automobilgintzako industria hornitzailearen ezaugarrietako bat da profil esportatzailea duela; izan ere, bere fakturazioaren % 90 esportatzen du. Zehatzago esanda, 2015ean salmenten % 40 Europako merkatuetan egin ziren (EB-27), eta % 47 munduko gainerako herrialdeetako merkatuetan. Merkataritza-jardueraren % 2 besterik ez da egiten EAEn, eta gainerako % 10a lurralde nazionalak hartzen du bere gain.

12. grafikoa Sektoreko ekoizpenaren helmugako merkatuak*

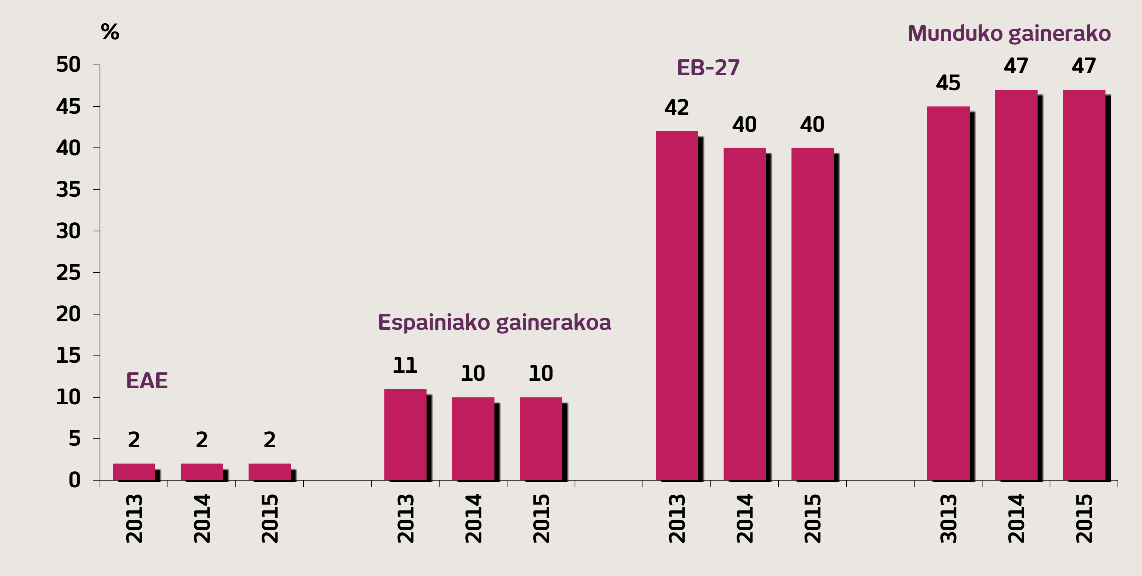

(*): Grafikoan jasotako informazioa ACICAEko bazkide diren enpresei bakarrik dagokie.

Iturria: ACICAE.

Interesgarria da aipatzea 2015ean ACICAEk (helburu nagusi gisa du sektoreko lehiakortasuna areagotzea) bere enpresen eraginen eta aukeren azterketa bat egin duela, azpimultzoetan eta moduluetan izan dezaketen pisua areagotu ahal izateko, eraikitzaileek plataformen pisua areagotzeko hartu duten joerari jarraikiz (kostuak arrazionalizatzeko eta "time to market"-a murrizteko). Ildo horretan, euskal enpresek aukera interesgarriak dituzte enpresen dimentsioari dagokionez; sinergiak sortu eta batera landu ditzakete moduluen edo azpimultzoen garapena, fabrikazioa eta hornikuntza, produktuaren balioa handituz. Berehalako etorkizunari dagokionez, Klusterrean optimista agertu dira; izan ere, 2016an osagaien euskal industriak 2015eko zifrak hobetuko dituela uste dute, % 5 inguru.

6. MAKINA-ERREMINTA

6.1 MUNDUKO EGOERA

Mundu-mailan, makina-erremintaren ekoizpenak ez du oso bilakaera homogeneoa eduki azken bost urteetan. 2009 ekitaldia historiako okerrenetakoa izan zen; hain zuzen, ekoizpena ez zen 40.000 milioi eurora iritsi. Alabaina, bi urte geroago, 2012an, industriak ekoizpen-markak hautsi zituen, 72.500 milioi euroko barrera gainditu baitzuen. Dena den, sektorearen suspertzeak ez zuen askorik iraun, hurrengo ekitaldian ekoizpen-jarduera izugarri jaitsi baitzen (-% 29). Hurrengo bi urteetan gora egin zuen berriz, eta 2015ean ia goreneko balioetara iritsi zen (72.308 milioi euro).

Lurraldeen araberako analisiak erakusten duenez, krisiaren aurretik bai Asiak bai Europak aktiboki laguntzen zuten sektoreko adierazleak igotzen; alabaina, 2009tik aurrera, kontinente asiarrak, Txina buru zuela, gero eta protagonismo handiagoa hartu zuen. Egoera hori agerian geratu zen 2014an, Txinak bere aurreko ekitaldiko balioak hirukoiztu zituenean; nabarmen sustatu zituen ekoizpena eta kontsumoa, eta asko aldatu zituen magnitude sektorial nagusiak. 2015ean, Asiako herrialde indartsu horrek berretsi egin zuen bere nagusitasuna, bai ekoizpenaren bai kontsumoaren arloan, baina pixkanaka bere hazkunde-erritmoa jaisten hasi zen. Hala ere, Txinako makina-erremintaren ekoizpena % 11,2 areagotu zen, 2014ko kopuruekin alderatuta; zehazki, 19.927 milioi eurora arte iritsi zen (munduko ekoizpenaren % 28). Hazkundea txikiagoa izan zen kontsumoaren arloan (% 3,9), baina nabarmentzekoa hala ere: 25.797 milioi euro (munduko guztizkoaren % 34).

Analisiarekin jarraituz eta gainerako herrialdeei dagokienez, 2015ean berritasunak egon dira ekoizpenaren rankingaren osaeran. Japoniak 12.163,7 milioi euro eta taldeko urtetik urterako aldakuntza onena (% 25,9) lortu ditu, eta bigarren lekuan jarri da; hala, Alemania hirugarren postura igaro da, 11.201,1 milioi eurorekin eta % 5eko hazkundearekin. Nabarmendu behar da industriaren kontzentrazio geografikoa; izan ere, 10 makinatik 6 fabrika txinatarretan (% 28), japoniarretan (% 17) edo alemaniarretan (% 15) egiten dira. Gainerako herrialdeek ekoizpenaren % 40 hartzen dute beren gain. Italia, Hego Korea eta AEB dira garrantzitsuenak (% 6 eta % 7 artean, hurrenez hurren); ondoren, Taiwan (% 5) eta Suitza (% 4); eta, azkenik, Espainia (% 1). Azken honek postu bat gora egin du, eta hamargarren postura bidali du Austria.

Analisia sakonago aztertuz, eta kontsumoari dagokionez, lehen ere esan dugu gertakari aipagarriena Txinaren presentzia ikaragarria dela. Hain zuzen ere, 25.000 milioi euro inbertitu ditu 2015ean. Asiako herrialde indartsuak bere gain du munduko makina-

LABORAL kutxa

erremintaren kontsumoaren % 34; beraz, argi dago magnitude sektorialen joera aldatzeko gaitasuna baduela. Rankingeko hurrengo herrialdea da, % 9,5eko hazkunde-indizearekin eta 6.640 milioi euro inguruko balioekin. Alemaniak % 3,1eko hazkundea izan du eta guztira 5.735,6 milioi euro inbertitu ditu, Japoniaren antzera (5.234 milioi euro). Azken horrek, ordea, dinamismo handiagoa izan du kontsumoari dagokionez, bere markak nabarmen areagotu baititu aurreko ekitalditik (% 35). Gainerako herrialdeek beste magnitude batzuk izan dituzte; horien artean nabarmentzekoa da Italiak izandako kontsumoaren hazkundea (aurreko ekitaldian baino % 50,8 gehiago), baita Espainiarena ere (% 35,7). Hego Koreak baino ez du izan urtetik urterako aldakuntza negatiboa (-% 6,4).

84. koadroa Makina-erremintaren mundu-mailako ekoizpena, merkataritza eta kontsumoa

(M eurotan)

Herrialdea	2015(*)			
	Ekoizpena	Esportazioa	Inportazioa	Kontsumoa
Txina	19.927,9	2.885,5	7.754,7	24.797,1
Japonia	12.163,7	7.777,7	848,1	5.234,0
Alemania	11.201,1	7.927,9	2.462,4	5.735,6
Italia	4.784,8	3.283,2	1.326,3	2.827,9
Hego Korea	4.290,4	2.111,8	1.268,7	3.447,2
AEB	4.147,9	1.573,5	4.063,1	6.637,5
Taiwan	3.633,9	2.872,9	649,2	1.410,3
Suitza	2.752,8	2.332,3	515,5	936,0
Espainia	940,2	771,8	416,8	585,1
Austria	845,8	628,6	357,3	574,6
Erresuma Batua	744,2	595,6	708,5	857,1
Gainerako herrialdeak	6.875,3	6.066,7	18.456,9	19.265,6
Guztizkoa	**72.308,0**	**38.827,5**	**38.827,5**	**72.308,0**

(*): Balioespenak.
Iturria: AFM.

Esportazioei dagokienez, ekitaldi honetan hazkundeak izan dituzte, handiagoak edo txikiagoak, aztergai ditugun herrialde guztiek, Espainiak eta Austriak izan ezik (-% 0,7 eta -% 10,6). Bi herrialde horiek salbuespenak izan dira baikortasuna nagusi izan den urte honetan. Analisia zehazte aldera, eta datuak ikusita, Alemania eta Japonia izan dira buru esportazioen arloan, % 20ko barneratzearekin, hurrenez hurren. Herrialde asiarrak, gainera, taldeko urtetik urterako aldakuntzarik onenetakoa izan du (% 23,1). Italia dugu hirugarren postuan, % 4,2ko gorakada txikiarekin, eta, esportazioen rankingean, atzetik ditu Txina eta Taiwan, ia-ia balio berdinekin (lehenengoak % 16,2ko hazkundea izan du, eta bigarrenak % 1,7ko igoera txiki bat). Suitza, Hego Korea eta AEB ditugu esportazioen sailkapen honen amaieran, gorakada desberdinekin: % 8,4, % 25,5 eta % 0,2, hurrenez hurren.

Inportazioei buruzko datuak aztertuz gero, Txinak, bere zifrak % 8 murriztu baditu ere, mundu-mailako makina-erremina inportatzaile garrantzitsuena izaten jarraitzen du; nazioarteko jardueraren % 20 hartzen du, hain zuzen. Nabarmendu behar da herrialde honetan bakarrik erregistratu dela aldakuntza-tasa negatiboa; gainerakoek goranzko aldakuntzak izan dituzte beren inportazioen kopuruetan. Bi digituko hazkundeak izan dituzte Japoniak (% 57,4), Italiak (% 56,2), Espainiak (% 26,1), Taiwanek (% 16,6) eta Hego Koreak (% 12,7); alabaina, guztizkoan duten garrantzia % 1 eta % 3 artekoa besterik ez da. Hazkunde txikiagoak izan dituzte AEBk (% 3) eta Alemaniak (% 7,5), baina, hala ere, guztira inportatutako fluxuaren % 10 eta % 6 hartzen dute beren gain, hurrenez hurren.

Nazioarteko atala ixte aldera, eta CECIMOk[1] argitaratutako informazioaren arabera, Europako makina-erremintaren industriarako aurreikuspenak nahiko onak dira. Hain zuzen ere, elkarteak dio 2016an markak hausteko moduko balioak lortuko direla esportazioaren esparruan. Horretarako, fabrikazio gehigarria eskala handian egin behar da, ahalik eta modu azkarren eta errentagarrienean, eta industriaren balio-katea osatzen duten enpresa guztiek mota horretako fabrikazioa egiteko gai izan behar dute, *sine qua non* baldintza gisa, Europako fabrikatzaileen lehiakortasuna areagotzeko.

6.2 MAKINA-ERREMINTA EAE-N

2015 ekitaldiko itxiera oso ona izan da makina-erremintarentzat; itxiera-aurreikuspenak gainditu ere egin ditu. Makina-erremintako enpresen % 90 EAEn daude, eta ekoizpena % 7,1 areagotu dute; 940 milioi eurora iritsi dira. Hala, 2013ko ekoizpen-mailak berreskuratu dituzte, 2014an datu nahiko txarrak lortu ondoren. Hazkunde horren arrazoi dira, batetik, esportazioen egonkortasuna (funtsezko zeregina dute sektorearen egoera onean), eta, bestetik, etxeko merkatuko salmenten sustapen erabakigarria (2014an gertatutakoaren jarraipen gisa).

[1] European Association of The Machine Tool Industries.

85. koadroa Makina-erremintako sektorearen aldagai nagusien bilakaera espainiar estatuan

(m eurotan)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
1. Ekoizpena	937.010	877.710	940.170	7,1
2. Barne-salmentak	72.980	100.530	168.330	67,4
3. Esportazioak	864.030	777.190	771.840	-0,7
4. Inportazioak	236.640	330.610	416.790	26,1
5. Barne-kontsumoa	309.620	431.140	585.120	35,7
6. Esportazio-proportzioa = 3/1	92,2	88,5	82,1	-7,3
7. Inportazio-proportzioa = 4/5	76,4	76,7	71,2	-7,1

Iturria: AFM.

Hori esanda, eta kanpoko jardueraren analisiarekin hasiz, esportazioek beherakada nabarmena izan zuten 2014an (-% 10,1). Kontuan hartuta 2011-2013 hirurtekoan esportazioak izan zirela sektorea berreskuratzearen erantzule, beherakada horrek asko zaildu zuen industria nazionalaren egoera. 2015ean, urtea oraindik datu negatiboekin itxi bazen ere (-% 0,7), ez ziren horren negatiboak izan, eta esportazioak 771,8 milioi eurora igo ziren (oraindik zalantza zegoen haien bilakaerari buruz). Kanpoko merkatuen zalantzazko egoera horren faktoreak dira, besteak beste, Europako herrialde batzuen egonkortasunik eza eta Asiako merkatua pixkana bere hazkundea moteltzen hasi izana. Dena dela, kanpoko merkataritza-jardueraren bilakaerak oso garrantzitsua izaten jarraitzen du sektorearentzat, kontuan izaten badugu sektore honen profila ia erabat esportatzailea dela (makina-erremintaren industria nazionalaren esportazio-proportzioa % 82,1ekoa da).

Kanpoko salmenten intentsitatea behera egiten ari den testuinguru honetan, etxeko merkatuak profil askoz ere dinamikoagoa du, haren jarduera nabarmen areagotu baita (% 67,4). Goranzko bilakaera horrek bat egiten du aurreko ekitaldikoarekin (% 37,8), eta badirudi horrek baieztatu egiten duela barne-salmentak pixka bat berpizten ari direla. Dena den, argitu behar da abiapuntu genituen zifrak oso txarrak zirela. Ildo horretan, adierazi behar da Eusko Jaurlaritzak sustatutako Industria Makinen Renove Programak arrakasta handia izan duela. Horren baitan, 9 milioi euro inbertitu dira 297 makina berritzeko, eta horietatik 219 makina-erremintakoak izan dira. Zalantzarik gabe, programa hori eta aurreko ekitaldikoa erabakigarriak izan dira luzaroan lozorroan egon den etxeko merkatua berpizteko.

Inportazioei dagokienez, horiek ere 2014ko zabalkuntza-joerari jarraitu diote (% 39,7), eta beste gorakada bat izan dute, oraingoan % 26,1ekoa. Garrantzitsua da adieraztea inportazioak ez direla 250 milioitik igaro 2008tik eta ekitaldi honetan 416,8 milioi eurora iritsi direla. Horrek adierazten du eskaria nabarmen berreskuratzen ari dela, nahiz eta zalantza eta inbertitzeko zuhurtzia nagusi diren oraindik ere.

13. grafikoa Makina-erremintaren sektoreko merkataritza-balantza

(M eurotan)

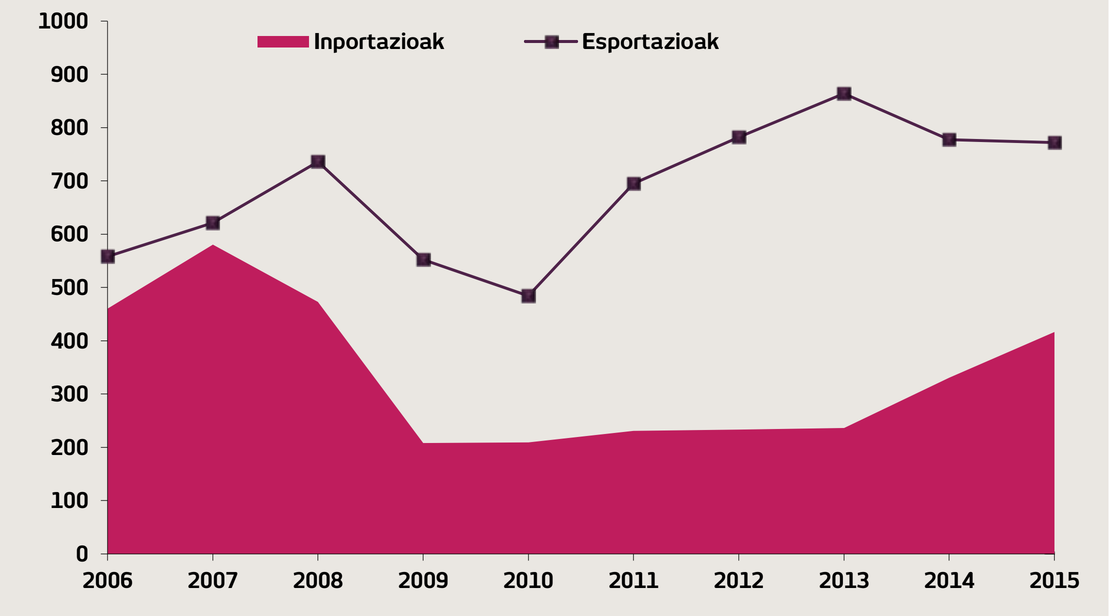

Iturria: AFM.

86. koadroa Espainiako makina-erremintako ekoizpenaren banaketa, makineria motaren arabera

(m eurotan)

Makina-erreminta mota	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Fresatzeko makinak	168.930	146.910	164.890	12,2
Tornuak	114.010	138.180	156.210	13,0
Makina bereziak eta transferrak	95.020	94.090	79.450	-15,6
Mekanizazio-zentroak	54.250	53.970	55.180	2,2
Artezteko makinak	51.060	65.240	53.610	-17,8
Prozesu fisiko-kimikoen makinak	15.010	19.250	23.820	23,7
Zulatzeko makinak	17.800	15.450	20.900	35,3
Mandrinatzeko makina	13.810	10.260	17.820	73,7
Zerrak eta trontzatzeko makinak	1.730	5.080	6.440	26,8
Harroketa bidezko beste batzuk	31.900	29.140	24.400	-16,3
Harroketa bidezko M-E guztira	**563.510**	**577.570**	**602.720**	**4,4**
Prentsa mekanikoak	127.350	153.400	166.760	8,7
Zizailatzeko makina	94.090	52.950	39.180	-26,0
Kurbatzeko, tolesteko eta lautzeko makinak	76.470	30.630	31.060	1,4
Prentsa hidraulikoak	32.900	12.160	19.620	61,3
Puntzonatzeko edo hozkatzeko makinak	12.610	15.670	12.170	-22,3
Deformazio bidezko beste batzuk	30.080	35.330	68.660	94,3
Deformazio bidezko M-H guztira	**373.500**	**300.140**	**337.450**	**12,4**
Makina-eremintak GUZTIRA	**937.010**	**877.710**	**940.170**	**7,1**

Iturria: AFM.

Analisiarekin jarraituz eta ekoizpenaren bilakaerari dagokionez, 2015 ekitaldian bilakaera benetan desberdina izan da makina motaren arabera. Hala, urtea ona izan da bi azpisektorerentzat: harroketa bidezkoa eta deformazio bidezkoa.

Zehatzago esanda, eta harroketa bidezko azpisektorea osatzen duten makinekin hasiz (horren garrantzi espezifikoa % 64ra arte igo da), guztira % 4,4 areagotu bada ere, alde handiak daude bilakaeran, makina motaren arabera. Fresatzeko makinekin eta tornuekin hasiko gara; horiek dira ekoizpen nazionaleko buru, eta bilakaera positiboa izan dute (% 12,2 eta % 13, hurrenez hurren). Bi makina moten artean harroketa bidezko makina-erremintaren ekoizpenaren erdia baino gehiago osatu dute (% 27,4 eta % 25,9, hurrenez hurren) eta guztizkoaren herena baino gehiago. Makina bereziek eta transferrek % 13,2ko garrantzi espezifikoa izan dute 2015ean, eta haien ekoizpena nabarmen jaitsi da (-% 15,6), aurreko urteetako ekoizpen-mailetatik urrunduz. Izan ere, mekanizazio-zentroek, % 9,2ko barneratzearekin, hazkundea izan dute, txikia bada ere (% 2,2), eta artezteko makinek (% 8,9ko kuota) izan dute taldeko bilakaerarik okerrena (-% 17,8). Harroketaren azpisektorea osatzen dute prozesu fisiko-kimikoen makinek, zulatzeko makinek, mandrinatzeko makinek eta zerrek eta trontzatzeko makinek, partaidetza txikiagoarekin baina zifrak nabarmen hobetuz. Hain zuzen ere, urtetik urterako % 23,7ko aldakuntza izan dute, eta % 4ko partaidetza: % 35,3 eta % 3,5, % 73,7 eta % 3, eta % 26,8 eta % 1,1, hurrenez hurren.

Orain analisi hori bera egingo dugu deformazio bidezko makinekin. Haien ekoizpen-balioa ia 338 milioi eurokoa izan da 2015ean, eta ekoizpen-mailak berreskuratzen ari da (% 12,4), 2014an beherakada handia izan ondoren (-% 19,6). Aurreko ekitaldian bezala, prentsa mekanikoak dira nagusi ekoizpen nazionalean, 166.760 milioi euroko ekoizpen-balioarekin, eta ekoizpen-erritmoa azkartzen jarraitzen dute, aurreko ekitaldian baino motelago bada ere (2015ean % 8,7 eta 2014an % 20,5). Nabarmendu behar da prentsa mekanikoak direla deformazio bidezko ekoizpenaren ia % 50en erantzule, eta baita guztizkoaren ia % 18rena ere. Horren azpitik daude, tarte pixka batekin, honako makina hauek, magnitude-ordenaren arabera: zizailatzeko makinak (hauen datuek -% 26 egin dute behera, eta, beraz, okertu egin da ekoizpenari dagokionez duten posizioa); kurbatzeko, tolesteko eta lautzeko makinak, ia aurreko ekitaldiko maila berberei eutsiz (urtetik urterako % 1,4ko aldakuntza); prentsa hidraulikoak, nabarmen areagotu direnak (% 61,3), nahiz eta balio oso baxuak zituzten abiapuntu; eta, azkenik, puntzonatzeko edo hozkatzeko makinak. Azken horien ekoizpena ere nabarmen murriztu da (-% 22,3).

87. koadroa Makina-erreminten esportazio espainiarrak, herrialdeen arabera

(m eurotan)

Herrialdea	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Estatu Batuak	38.890	54.460	97.050	78,2
Alemania	152.610	87.130	80.070	-8,1
Txina	114.730	154.490	51.340	-66,8
Portugal	34.380	41.210	51.310	24,5
Italia	25.320	30.990	51.070	64,8
Erresuma Batua	39.460	40.720	48.750	19,7
Mexiko	48.810	40.110	46.650	16,3
Frantzia	66.210	42.470	45.060	6,1
Polonia	10.730	13.310	35.270	165,0
Brasil	48.060	31.710	33.080	4,3
Errusia	39.840	26.750	22.090	-17,4
India	34.510	28.830	20.390	-29,3
Txekiar Errepublika	7.670	10.020	16.240	62,1
Turkia	19.960	14.390	15.570	8,2
Suedia	2.110	9.120	11.060	21,3
Belgika	3.190	4.190	10.970	161,8
Beste batzuk	177.550	147.290	135.870	-7,8
Guztizkoa	**864.030**	**777.190**	**771.840**	**-0,7**

Iturria: AFM.

2015ean, aldaketa esanguratsuak ikus daitezke esportazio nazionalen egoeran. Lehenengo aldaketak zerikusia du Txinarekin; duela urte batzuk salmenta nazional gehien zituena bazen ere, 2015ean hirugarren geratu da, bere balioak nabarmen jaitsi baitira (-% 66.8). AEB, 97.050 milioi eurorekin, makina-erremintako industria nazionaleko merkataritza-fluxu handiena izan duen herrialdea izan da lehen aldiz, gorakada handia izan baitu 2014arekin alderatuta (% 78,2). Gertutik jarraitzen dio Alemaniak (-% 8,1), aurreko ekitaldian baino portaera egonkorragoarekin (aurreko ekitaldian esportazio nazionalen mapan zuen presentzia ia erdira murriztu zuen). 2015ean bigarren postuan geratu da, % 10,4 hartzen duela. Alemaniaren atzetik, hiru herrialde hauek ditugu: Portugal, Italia eta Erresuma Batua. Hirurek garrantzi espezifiko antzekoa dute (% 7), eta bilakaera positiboak izan dituzte, intentsitate desberdinekin bada ere: % 24,5, % 64,8 eta % 19,7, hurrenez hurren. Hurrengo herrialdeak, Mexikok, joera bera izan du, goranzko bilakaera izan baitu (% 16,3), eta baita Frantziak ere (% 6,1). Biek % 6 inguruko partaidetza izan dute guztizkoan. % 5 baino gutxiagoko barneratzea izan dute beste zenbait herrialdek, Polonia buru dutela. Azken horrek izan du talde honetako urtetik urterako aldakuntza onena (% 165), eta hamahirugarren postutik (2014an) zortzigarrenera (2015ean) igaro da. Datuak ikusita, badirudi merkatu-aukera onenak mendebaldeko Europan eta Ipar Amerikan daudela. Beste herrialde hauetan, berriz, kontsumoak indarra galdu du: Txina, India, Errusia, Brasil eta Alemania. Dirudienez, azken hori urrun dago oraindik lortu nahi duen berreskuratze ekonomikotik.

Esportazioaren esparrura mugatzen bagara, 2014ko bilakaera-joera bera errepikatzen da; alegia, egoera askoz ere okerragoa da deformazioaren segmentuan harroketaren

segmentuan baino. Zehatzago esanda, harroketaren azpisektorearekin hasteko, 2015ean kanpoko merkataritza-jarduerak % 3,9 egin du gora, eta ia 554 milioi eurora iritsi da. Gorakada hori fresatzeko makinen joerari esker izan da; izan ere, harroketaren azpisektoreko esportazioen % 30en erantzule izan dira, eta horien atzerriarekiko merkataritza-trafikoa % 16,9 areagotu da. Tornuak dira gehien esportatzen diren produktuen artean bigarrenak, eta ez dute aldaketa handirik izan 2014arekin alderatuta (-% 0,2). Ekitaldi hau ez da oso ona izan, ordea, makina berezientzat eta transferrentzat (-% 22,6), mekanizazio-zentroentzat (-% 8,3) eta artezteko makinentzat (-% 13,4). Mandrinatzeko eta zulatzeko makinek, berriz, gora egin dute (% 88,2 eta % 42,9), nahiz eta presentzia txikiagoa izan duten esportazioen mapan.

88. koadroa Esportazioa makina-erreminta motaren arabera

(m eurotan)

Makina-erreminta mota	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Fresatzeko makinak	157.160	140.900	164.750	16,9
Tornuak	101.660	115.120	114.910	-0,2
Makina bereziak eta transferrak	88.110	90.650	70.160	-22,6
Mekanizazio-zentroak	53.420	53.260	48.850	-8,3
Artezteko makinak	49.670	53.710	46.520	-13,4
Prozesu fisiko-kimikoen makinak	14.250	18.810	20.950	11,4
Mandrinatzeko makina	12.240	9.320	17.540	88,2
Zulatzeko makinak	14.050	8.000	11.430	42,9
Zerrak eta trontzatzeko makinak	1.520	4.930	4.810	-2,4
Harroketa bidezko beste batzuk	34.430	28.920	44.060	52,4
Harroketa bidezko M-E guztira	**526.520**	**523.590**	**543.980**	**3,9**
Prentsa mekanikoak	111.960	109.320	104.740	-4,2
Zizailatzeko makina	90.390	52.230	34.420	-34,1
Kurbatzeko, tolesteko eta lautzeko makinak	66.750	29.680	24.410	-17,8
Prentsa hidraulikoak	24.560	11.580	19.130	65,2
Puntzonatzeko edo hozkatzeko makinak	14.470	15.640	10.750	-31,3
Deformazio bidezko beste batzuk	29.380	35.150	34.410	-2,1
Deformazio bidezko M-E guztira	**337.510**	**253.600**	**227.860**	**-10,1**
Makina-erremintak GUZTIRA	**864.030**	**777.190**	**771.840**	**-0,7**

Iturria: AFM.

Deformazio bidezko makina-erremintaren atalean, prentsa hidraulikoek baino ez dituzte hobetu beren erregistroak aurreko ekitalditik, baina hobekuntza izugarria izan da (% 65,2). Alabaina, gorakada hori ez da nahikoa gainerako makinek izan duten beherakada konpentsatzeko; beraz, % 10,1eko beherakada egon da deformazio bidezko makinen azpitaldeko esportazio-jardueran. Prentsa mekanikoek (esportatutako bolumenaren ia erdia hartzen dute) % 4,2 egin dute behera, eta joera hori bera izan dute gainerako makinek ere, askoz ere intentsitate handiagoarekin: % 34,1eko beherakada zizailatzeko makinek; % 17,8koa kurbatzeko, tolesteko eta lautzeko makinek; eta, azkenik, % 31,3koa puntzonatzeko edo hozkatzeko makinek.

89. koadroa Makina-erreminten inportazio espainiarrak, herrialdeen arabera

(m eurotan)

Herrialdea	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Alemania	64.750	90.780	98.070	8,0
Italia	39.060	57.000	61.520	7,9
Japonia	20.000	27.700	43.030	55,3
Belgika	14.240	20.510	38.590	88,2
Taiwan	17.770	23.380	33.440	43,0
Txina	15.490	17.640	20.760	17,7
Erresuma Batua	10.010	13.310	18.730	40,7
Suitza	10.690	17.740	17.670	-0,4
Frantzia	7.860	11.860	16.380	38,1
Hego Korea	10.520	7.590	15.870	109,1
Turkia	2.190	5.480	9.450	72,4
India	2.560	6.480	7.810	20,5
Herbehereak	2.780	3.960	4.780	20,7
Danimarka	1.800	1.000	4.690	369,0
Estatu Batuak	5.840	7.010	3.920	-44,1
Beste batzuk	11.080	19.170	22.080	15,2
Guztizkoa	**236.640**	**330.610**	**416.790**	**26,1**

Iturria: AFM.

Nazioarteko merkataritzaren atalarekin amaitzeko, eta inportazioei dagokienez, 2015ean nabarmen areagotu da horien balioa; 416,8 milioi eurora iritsi da. Inportazioen banaketari dagokionez, nagusi dira Alemania eta Italia, % 8ko gorakadekin, hurrenez hurren. Bien artean, inportazio-jardueraren ia % 40 hartzen dute. Jarraian datoz, hazkunde nabarmenarekin hauek ere, Japonia, Belgika eta Taiwan (% 55,3, % 88,2 eta % 43, hurrenez hurren), eta horiei guztizko trafikoaren % 10,3, % 9,3 eta % 8 dagokie. Gainerako herrialdeek partaidetza askoz ere txikiagoak dituzte, baina Hego Korea nabarmendu behar da, taldeko gorakadarik handiena izan baitu (% 109,1).

Etorkizuneko perspektibei dagokienez, 2016an sektoreak hazten jarraituko duela aurreikusten da, eta fakturazioa % 5 areagotuko dela. Baliteke etxeko merkatua izatea hazkunde horren erantzule nagusia, pixkanaka zabaltzen hasi baita; dena den, duela urte batzuk lortutako gehieneko kuotetatik urrun dago oraindik. Horrez gain, Eusko Jaurlaritzak 2016an beste Makinen Renove Plan bat martxan jarriko duela baieztatu da, eta horrek, zalantzarik gabe, berriz aktibatuko du makina-erremintaren sektoreko inbertsioa. Gure mugetatik kanpo, merkatu batzuk ahuldu egin direla ikusi da azken ekitaldian. Hori dela eta, enpresek inoiz baino lehiakorragoak izan behar dute, eta produktuak espezializatu behar dituzte. Tamaina txikiagoko enpresek, berriz, aukera berriak bilatu behar dituzte, aliantzen bitartez.

LABORAL kutxa

7. ESKU-ERREMINTA

Krisi ekonomikoak nabarmen murriztu zituen zenbateko sektorial handiak, eta urte zail horien ondoren, 2014an inflexio-puntu bat ezarri zen eta joera kaltegarri horren ondoren, hobekuntza bat nabaritzen hasi zen esku-erreminta sektorearen magnitude nagusietan. Joera positibo horrek jarraitu egin du 2015ean, eta, hala, arnasa hartu ahal izan dute Eskuin, Burdindegi eta Industrial Hornikuntzaren Klusterra (lehen, Herramex) osatzen duten 27 enpresek. 2015 ekitaldia ixtean, beraz, 328,9 milioi euro lortu ziren salmentetan; aurreko urtean baino % 3,5 gehiago. Horretan eragina izan dute, neurri berean, lurralde nazionaleko salmentek (163,7 milioi euro) zein kanpo-merkatukoek (165,1 milioi euro); hala ere, azken horiek bilakaera handiagoa izan dute urtetik urtera (% 4,4, eta merkatu nazionalean % 2,7 erregistratu da). Hazkuntza-testuinguru horretan, salbuespena izan da enpleguak izan duen beheraka; 2.028 enplegutik (2014) 1.953 enplegura jaitsi da.

90. koadroa Sektoreko magnitude nagusien bilakaera

(M eurotan)

Kontzeptua	2013(*)	2014	2015
Salmenta guztiak	303.350	317.670	328.880
Barne-salmentak	154.170	159.440	163.740
Esportazioak	149.180	158.240	165.140
Enplegua (pertsona kop.)	2.048	2.028	1.953

(*): 2013. urtean, bazkide berriak gehitu zitzaizkion Eskuini, eta horrek nabarmen areagotu zituen magnitude sektorialak.

Iturria: Eskuin -Burdindegi eta Industrial Hornikuntzaren Klusterra.

Azpimarratu beharra dago Eskuinekoak direla esku-erremintak eta sarrailak fabrikatzen dituzten 27 enpresak; hau da, nazio-mailako sektorearen % 85 gutxi gorabehera eta ekoizpenaren % 90. Hala, haien enpresa-kide gehienak Euskadikoak dira. Elkartea osatzen duten enpresa-sarearen ezaugarriei dagokienez, enpresa ertainak eta txikiak dira gehienak. Zehazki, % 54k 20 eta 100 langile bitartean ditu, % 32k 20 langile baino gutxiago ditu, eta, azkenik, gainerako % 14ak 100 langile baino gehiago ditu.

Analisiarekin jarraituz eta nazio-mailako salmenten banaketari dagokionez, nekazaritzara bideratutako esku-erremintek salmenta-mailek % 7,4 egin dute gora, eraikuntzari dagokienek % 10,5 eta industriara bideratutakoek % 11,4. Eskuin-eko enpresek sektore profesionalerako salmenta-bideak erabiltzen dituzte batez ere, esaterako, hornikuntza eta burdindegi industrialak, bai eta azken bezerotzat kalitatezko produktuak baloratzen dituzten industria-enpresak edo profesionalak dituzten salmenta-taldeak ere.

Nazioartean, esportazioen bilakaerak oso ona izaten jarraitzen du; 2015ean beste bultzada bat izan zuten (% 4,4), nahiz eta ez zen aurreko ekitaldian bezain handia izan (% 6,1). Esku-erremintaren fabrikatzaile nazionalentzat, barneko merkataritza-jarduerak dauka oraindik lehentasuna, eta ahalegin handia egiten dute horretan. Alde batetik, urte askotako merkataritza-harremana duten merkatu tradizionalenetako salmenta-mailak sendotzea bilatzen da, eta, bestetik, lehentasuna prezioari ez baizik eta kalitateari ematen dioten merkatu berriak irekitzea, esaterako, industria, petrolioa, gasa eta eraikuntza.

91. koadroa Esportazioen banaketa, eremu geografikoen arabera

(%)

Eremua	2013	2014	2015
Europa	64	69	69
Amerika	14	13	14
Asia	3	2	3
Afrika	17	14	13
Ozeania	2	1	1
Guztizkoa	**100**	**100**	**100**

Iturria: Eskuin.

Salmenten banaketa geografikoari dagokionez, aldaketa gutxi izan dira aurreko ekitaldiko argazkiarekin alderatuta. Hamar esku-erremintatik ia zazpi Europako merkatuetara bideratzen dira; % 65,5 EBra eta % 3,2 Ekialdeko Europara (Errusia barne). Amerika da pisu handiena duen bigarren kontinentea (% 14), eta ekarpen antzekoa egiten da Ipar Amerikara (% 6,9) zein Erdialdeko Amerikara eta Hego Amerikara (% 6,8). Afrikari dagokionez, 2015ean arindu egin da 2014ko beheranzko joera, eta pisu espezifikoa ez da ia aldatu (% 13 2015ean eta % 14 2014an). Azkenik, hala Asia nola Ozeania, esportazio-mapa nazionalean presente badaude ere, haien ordezkaritza lekukotasunezkoa da ia (% 3 eta % 1, hurrenez hurren).

92. koadroa Inportazioaren banaketa, eremu geografikoen arabera

(%)

Eremua	2013	2014	2015
Europa	66	56	63
Asia	29	34	32
Amerika	3	3	5
Gainerakoak	2	7	0
Guztizkoa	**100**	**100**	**100**

Iturria: Eskuin.

Inportazioaren datuak aztertuko ditugu orain. Hiru eremu geografikotan kontzentratzen da inportazio-jarduera nazionala. Europa da zerrendaburua, eta garrantzia berreskuratu du aurreko ekitaldiarekin alderatuta; hau da, inportatutako produktu guztien % 63

hartzen du. Ondoren, Asiak % 32 hartzen du, eta Amerikak, gutxiago, inportazioen % 5 besterik ez.

Kapituluaren ondorio gisa, sektoreko enpresa garrantzitsuenen hainbat datu interesgarri aurkezten dira jarraian. IZAR Cutting Tools enpresa, esaterako, ebaketa-erreminten fabrikatzaile nazionala da, eta 2015ean enpresak fakturazio kopuruaren errekorra lortu du, 23 milioi euro gainditu baititu lehen aldiz bere 100 urtetik gorako ibilbidean. Jarduketa bikain horren arrazoia da emaitza onak lortu dituela etxeko merkatuko zein enpresak bere produktuak merkaturatzen dituen 80tik gora herrialdetako salmentetan. Enpresak emandako informazioaren arabera, hazkuntza honen arrazoiek zerikusia dute fabrikazio nazionalarekin, fokua kalitatean jartzearekin, berritasunarekin eta zerbitzuarekin. Hala ere, konpainiak gainerakoen aldean duen desberdintasuna bezeroekiko gertutasuna eta merkataritza-harremanetan duen gardentasuna da. Halaber, enpresak aurreratu du jardueraren bultzada honen aurrean eta kontuan izanda oraindik ez dela ziurra sektorearen etorkizuna, IZARek hazkuntza-plan bat proposatzen du 2016rako, eta bere Zornotzako instalazioan 1,5 milioi eurotik gorako inbertsio-plan produktibo handi bat egitea da planaren oinarria.

Legazpiko Bellota Herramientas enpresa enblematikoa, berriz, Kanadako Ingersool Tillage Group taldearen parte da 2014ko martxotik, eta aurten bere salmenten % 10eko gorakadarekin itxi du 2015. urtea, merkatuan zabaltzeko estrategia indartsu bati esker. Enpresa liderra da merkatu nazionalean eta sendo egin du apustu Europako eta, zehatzago, Ingalaterrako, Frantziako eta Belgikako merkatu-kuota areagotzeko. Europako merkatuetan lidergoa bilatzeko apustuak, gainera, merkatu bakoitzaren beharretarako egokitzen diren produktu berriak ekoizteko eskatzen du, baina horrez gain, ez du deskuidatu AEBetan, Mexikon edo Kolonbian duen jarduera, eta salmenten kopurua handitzen jarraitzen du han ere. Merkataritza-dinamismo berari jarraitu dio beste negozio-unitateak ere, Bellota Agrisolutionsek. Unitate hori mundu osoan da ezaguna nekazaritza-makineriaren errendimendu altuko osagarriak fabrikatzen dituelako; 8.000 erreferentzia baino gehiago fabrikatzen ditu urtean, eta 80 herrialdetan baino gehiagotan zabaltzen ditu bere produktuak. Bi enpresek merkataritza-estrategia indartsu baten alde egiten dute apustu, eta, horretarako, inbertsio handia egiten dute I+G+Bn. 2014an, milioi bat euro inbertitu zituzten produktu berrietan, eta nabarmen areagotu zituzten aurreko ekitaldiko kopuruak. Gainera, ahalegin horri esker, 30 patente berri sortu dituzte azken bi urteotan.

Sektorean lider den beste enpresetako bat da EGA Master. Arabako multinazional honek kalitate handiko esku-erremintak ekoizten ditu eta nazioan gehien esportatzen duen enpresetako bat delako da ezaguna; izan ere, bere salmenten % 90 atzerriko merkatuetara bideratzen du. Enpresak 112 langile ditu (81 Gasteizen), 150 herrialdetan

baino gehiagotan ditu bezeroak, eta bere produktuen % 35 Europan saltzen ditu, % 25 Amerikan, % 20 Erdialdeko Ekialdean eta % 10 Afrikan eta Asia-Australian, hurrenez hurren.

EGA Masterrentzat, 2015 mugarri historikoa izan da enpresaren merkataritza-ibilbidean; izan ere, 2,5 milioi dolarrera iristen diren hiru kontratu lortu ditu Arabia Saudi, Kuwait eta Algeriarentzat. Zehazki, urteko lehen hiruhilekoan industria-erreminten 1 milioi euroko kontratu bat itxi zuen Arabia Saudirekin, enpresaren 25 urteetan egin den kontraturik handiena. Hala ere, gertaera hori hilabete batzuen ondoren gainditu zuen 1,1 milioi dolarreko bigarren kontratu batek. Kasu horretan Kuwaiten izan zen, eta ondoren beste bat Algerian; hau, ordea, txikiagoa izan zen. Zalantzarik gabe, enpresaren arrakastaren faktore garrantzitsu bat da bere erreminten balio gehigarri altuari eustea; hortaz, bere fakturazioaren % 6 I+G+B proiektuetara bideratzen da urtero. 2017rako, enpresak uste du urtean bi digituko gorakadari eutsi diezaiokeela, nahiz eta merkatuetan ziurgabetasun handia egon.

Kapituluan zehar aipatu den moduan, sektorea egonkor dago, eta hazten ari da pixka bat, nahiz eta oraindik hodei beltzak antzematen diren eremu batean mugitu. Enpresek bat egiten dute kalitatezkoak diren eta balio gehigarria duten produktuen alde egiten jarraitzeko borondatean, oso lehiakorra den merkatu batean gailentzeko eta Txina bezala kostu baxua duten produktuak dituzten herrialdeen lehiatik urruntzeko. Horretarako, ezinbestekoa da ikerketa; ezinbesteko baldintza da merkatu exijenteetan mantentzeko eta bertan negozio-aukera berriak sortzeko.

8. PAPERA

8.1 NAZIOARTEKO EGOERA

Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta (ASPAPEL) elkartearen informazioa kontuan hartuta eta aldi berean, Confederation of European Paper Industries-en (CEPI) datuetatik abiatuta, esan daiteke 2015ean eremu horretan paperaren eta kartoiaren ekoizpena 90.700 mila tonakoa izan dela; bolumen hori -% 0,3 baxuagoa da aurreko ekitaldian erregistratutakoa baino. Horrela, 2011n hasitako beheranzko joerari ematen zaio jarraipena.

93. koadroa Paperaren eta kartoiaren ekoizpena (CEPIko kideak)

Urtea	m Tm	% ∆
2010	96.614	9,1
2011	93.557	-3,2
2012	92.081	-1,6
2013	91.128	-1,0
2014	90.949	-0,2
2015	90.700	-0,3

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta, CEPIren (Confederation of European Paper Industries) datuetatik abiatuta.

Paperaren ekoizpenaren eskualde-banaketa aintzat hartuta, eta, kasu honetan, informazioa 2014 ekitaldiari buruzkoa dela kontuan hartuta, CEPI osatzen duten herrialdeen multzoari paperaren munduko ekoizpenaren % 22,4 dagokio; kuota hori Asiari dagokiona baino askoz ere baxuagoa da (% 45,9), kontuan hartuta Asia munduko lehen ekoizlea dela. Bestalde, Ipar Amerikari dagokiona baino altuagoa da (munduko ekoizpen guztiaren % 20,7).

Analisia 2015ean zentratuz gero, CEPIren esparruan, paperaren esportazioek behera egin dute (-% 1,1), eta inportazioek eta kontsumoak gora egin dute (% 6,3 eta % 0,5, hurrenez hurren). Zehazki, paperaren esportazioak 18.915 mila tona izan dira, eta Europako gainerako herrialdeetara eta Asiara bideratutakoek behera egin dute (-% 2,5 eta -% 4, hurrenez hurren), eta gora egin dute Ipar Amerikara (% 6), Latinoamerikara (% 2,1) eta munduko gainerako lekuetara (% 0,8) bideratutakoek. Kontsumoa dela eta, bestalde, 77.416 mila tona izan dira; inportazioek 5.459 mila tona gora egin dute, oro har, Asiatik eta munduko gainerako lekuetatik datozen kasuetan salbu (-% 2,1 eta -% 11,6, hurrenez hurren).

Horrela, bada, CEPI osatzen duten herrialdeetako paperari buruzko balantza komertzialak saldo positiboa izan du, 13.456 mila tonakoa, 2015ean; maila hori aurreko ekitaldian lortutakoa baino -% 3,8 baxuagoa izan da (2014an, 13.990 mila tonako superabita izan zuen).

94. koadroa Paperaren eta kartoiaren ekoizpena, herrialdeka

(m tona)

Herrialdea	2014*	Guztizkoaren %
Alemania	22.540	5,5
Austria	4.865	1,2
Belgika	2.044	0,5
Bulgaria	258	0,1
Danimarka	63	0,0
Espainia	6.036	1,5
Finlandia	10.409	2,6
Frantzia	8.191	2,0
Grezia	295	0,1
Hungaria	713	0,2
Italia	8.818	2,2
Holanda	2.773	0,7
Polonia	4.223	1,0
Portugal	2.201	0,5
Erresuma Batua	4.397	1,1
Txekiar Errepublika	703	0,2
Eslovakia	752	0,2
Suedia	10.419	2,6
Norvegia	1.023	0,3
Suitza	1.258	0,3
Brasil	10.397	2,6
Kanada	11.076	2,7
Txina	107.579	26,5
Estatu Batuak	73.188	18,0
India	10.866	2,7
Japonia	26.471	6,5
Errusia	8.012	2,0
Mundua osorik**	**406.335**	**100,0**

(*): Herrialdeen araberako banaketaren kasuan, 2014. urterako informazioa baino ez dugu.
(**): Geuk egina, CEPIren (Confederation of European Paper Industries) datuetatik abiatuta.
Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

Ore-ekoizpena dela eta, CEPIn bertan, 2015ean, 36.265 mila tona izan dira; bolumen horrek gainditu egiten du -% 0,8ko urte arteko murrizketa. Ore-ekoizpenaren eskualdeko banaketa dela eta, kontuan hartuta kasu honetan informazioa 2014 ekitaldikoa dela, adierazi behar da CEPIko herrialdeek orearen munduko ekoizpenaren % 20,5 dutela; partaidetza hori Ipar Amerikakoa (% 36,6) baino askoz ere txikiagoa da, eta Asiari dagokionaren nahiko antzekoa (munduko ekoizpen guztiaren % 22,6).

95. koadroa Ore-ekoizpena, herrialdeen arabera

(m tona)

Herrialdea	2014*	Guztizkoaren %
Alemania	2.604	1,5
Austria	1.496	0,8
Belgika	502	0,3
Bulgaria	208	0,1
Danimarka	0	0,0
Espainia	1.863	1,0
Finlandia	10.197	5,7
Frantzia	1.654	0,9
Grezia	0	0,0
Hungaria	0	0,0
Italia	391	0,2
Holanda	94	0,1
Polonia	1.065	0,6
Portugal	2.557	1,4
Erresuma Batua	200	0,1
Txekiar Errepublika	442	0,2
Eslovakia	610	0,3
Suedia	11.009	6,2
Norvegia	763	0,4
Suitza	135	0,1
Brasil	16.461	9,2
Kanada	16.961	9,5
Txina	9.707	5,4
Estatu Batuak	48.408	27,2
India	1.736	1,0
Japonia	8.958	5,0
Errusia	7.175	4,0
Mundua osorik**	**178.298**	**100,0**

(*): Herrialdeen araberako banaketaren kasuan, 2014. urterako informazioa baino ez dugu.

(**): Geuk egina, CEPIren (Confederation of European Paper Industries) datuetatik abiatuta.

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

8.2 SEKTOREA ESPAINIAN

Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta (ASPAPEL) elkartearekin bat etorriz, 2015ean, Espainiako paperaren eta kartoiaren ekoizpena 6.195,2 mila tonakoa izan da; bolumen hori aurreko ekitaldian erregistratutakoa baino % 2,6 handiagoa izan da, eta dinamika hori CEPI osatzen duten herrialdeetan ikusi den atzerakada txikiaren kontrakoa izan da.

Antzera, ageriko kontsumoak eta paper-inportazioek (6.607,3 eta 3.208,3 mila tona, hurrenez hurren) gora egin dute (% 5,6 eta % 2,3, hurrenez hurren), eta esportazioek (2.796,2 mila tona), ordea, behera (-% 4,1). Horrela, paperaren estatuko balantza

komertzialak saldo negatiboa izan du, -412,1 mila tonakoa, 2015ean (-221,6 mila tonako defizita 2014an).

96. koadroa Paperaren eta kartoiaren ekoizpena eta kontsumoa. Espainiakoa, guztira.

(m Tm)

Urtea	Ekoizpena	Inportazioa	Esportazioa	Ageriko kontsumoa
2006	6.353,3	4.312,2	2.797,5	7.868,0
2007	6.713,3	3.763,3	2.769,6	7.707,1
2008	6.414,3	3.815,9	2.964,6	7.265,6
2009	5.679,2	3.323,2	2.809,8	6.192,4
2010	6.193,4	3.316,9	3.062,4	6.447,9
2011	6.202,6	3.180,4	2.955,3	6.427,7
2012	6.176,7	2.938,2	2.957,0	6.157,9
2013	6.181,5	2.950,8	3.047,4	6.084,9
2014	6.035,7	3.136,7	2.915,1	6.257,4
2015	6.195,2	3.208,3	2.796,2	6.607,3

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

14. grafikoa Paperaren sektoreko aldagai nagusien bilakaera Espainian

(Indizea: 1985=100)

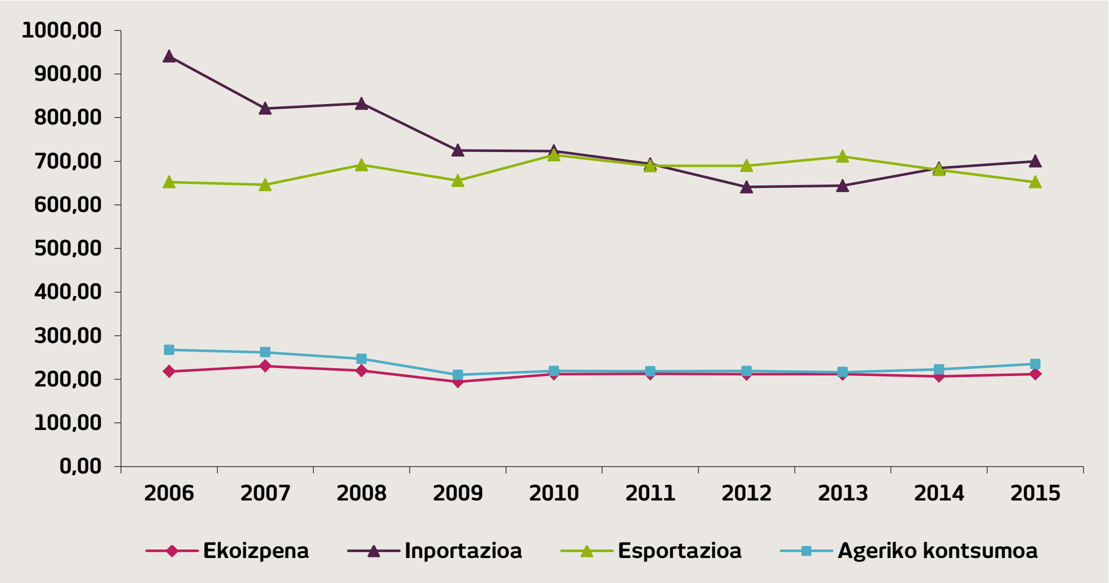

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

Aurreko urteetan bezala, EBk jarraitzen du izaten Estatuko bazkide komertzial nagusia; inportazioen % 86,7 eta esportazioen % 60,2 hartzen ditu. Zehazki, Frantziak eta Finlandiak kanpo-erosketen % 17,5 eta % 17,4 hartzen dituzte, hurrenez hurren, eta Portugalek eta Frantziak kanporako salmenten % 20 eta % 19, hurrenez hurren.

Paper moten kasuan, prentsarako eta inpresiorako eta idazketarako ekoizpenak, eta kartoi iztukaturakoak behera egin dute (-% 1,6 eta -% 1,7, hurrenez hurren), eta beste paper batzuei dagokienak, higienikoak eta sanitarioak, uhin-kartoiak eta beste ontzi eta enbalaje batzuek gora egin dute (% 15,3, % 9,2, % 2,2 eta % 1, hurrenez hurren).

97. koadroa Ekoizpena eta kontsumoa, paper motaren arabera

(m Tm)

Mota	Ekoizpena		Inportazioa		Esportazioa		Ageriko kontsumoa	
	2015	% ∆ 15/14	2015	% ∆ 15/14	2015	% ∆ 15/14	2015	% ∆ 15/14
Prentsa eta inpresioa eta idazketa	1.386,7	-1,6	1.281,2	-1,7	1.188,8	-3,5	1.479,1	-0,1
Higienikoak eta sanitarioak	741,3	9,2	135,1	-9,0	189,5	8,1	686,9	5,3
Uhin-kartoirako	2.897,3	2,2	961,8	8,7	881,6	-8,7	2.977,4	8,2
– Uhinetarako	1.244,2	2,4	330,9	10,8	342,5	-15,1	1.232,6	11,1
– Test Liner eta Kraft Liner	1.221,3	2,4	587,0	5,9	470,7	-3,4	1.337,6	6,2
– Bikoak eta larruak	431,8	1,2	43,8	37,2	68,5	-8,8	407,1	6,1
Kartoi iztukatua	274,4	-1,7	503,7	7,4	131,7	-7,6	646,4	6,8
Beste ontzi eta enbalaje batzuk	466,8	1,0	271,1	3,0	318,9	-6,8	419,1	9,3
Beste paper batzuk	428,7	15,3	55,4	-18,7	85,7	51,1	398,3	3,9
Papera eta kartoia, guztira	**6.195,2**	**2,6**	**3.208,3**	**2,3**	**2.796,2**	**-4,1**	**6.607,3**	**5,6**

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

Paperaren eta kartoiaren kasuan, aipatutako gorakadarekin kontrajarrita, ekoizpenak -% 11,9 egin du atzera 2015ean; zehazki, 1.640,9 mila tona izan dira. Era berean, paper-orearen esportazioek (724,8 mila tona) ere behera egin dute (-% 34) eta, ordea, ageriko kontsumoak eta inportazioek (2.074,6 eta 1.158,5 mila tona, hurrenez hurren) gora egin dute (% 14,4 eta % 10,6, hurrenez hurren).

Testuinguru honetan, paper-orearen balantza komertziala defizitarioa izan da 2015ean; saldo negatiboa izan du, -433,7 mila tonakoa (50,2 mila tonako superabit-saldoa 2014an); eta % 62,6ko estaldura-tasa izan du (2014an % 104,8).

Ore motaren arabera bereizitako analisiak erakusten du ore mekanikoa eta kimikoa direla nagusi, bai ekoizpenari dagokionez (guztizkoaren % 98,5) bai esportazioari/inportazioari dagokionez, eta bai ageriko kontsumokoak ere; ekoizpenak beheranzko joera izan du (1.616,2 mila tona, -% 12,1eko murrizketa), bai eta esportazioek ere (707,5 mila tona, -% 34,5eko beherakada), eta goranzkoa ageriko kontsumoak (2.014,5 mila tona, % 14,8ko aurrerapena) eta inportazioek (1.105,7 mila tona, % 11,1eko gorakada).

Berreskuratutako paperarekin jarraituz, 2015ean kontsumoa 5.181,2 mila tonakoa izan zen; bolumen horrek urte arteko % 2,5eko gorakada dakar.

98. koadroa Ekoizpena eta kontsumoa ore motaren arabera

(m Tm)

Mota	Ekoizpena		Inportazioa		Esportazioa		Ageriko kontsumoa	
	2015	% ∆ 15/14	2015	% ∆ 15/14	2015	% ∆ 15/14	2015	% ∆ 15/14
Ore mekanikoa eta kimikoa	1.616,2	-12,1	1.105,7	11,1	707,5	-34,5	2.014,5	14,8
Erdikimikoa eta beste batzuk	24,7	-1,7	52,8	1,6	17,4	-5,5	60,2	2,5
Ore birjinak, guztira	1.640,9	-11,9	1.158,5	10,6	724,8	-34,0	2.074,6	14,4
Paper zaharra (ageriko bilketa)	4.567,5	2,9	1.627,5	8,1	1.013,8	13,7	5.181,2	2,5

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

Aurreko txostenetan eginiko lanarekin jarraitzeko, jarraian berreskuratutako paperaren erabilera aztertzen da, honako adierazle hauek kontuan hartuta: ageriko bilketa-tasa (paper zaharraren ekoizpena/paperaren eta kartoiaren kontsumoa): % 69,1 2015ean eta % 70,9 2014an; erabilera-tasa (paper zaharraren kontsumoa/paperaren eta kartoiaren ekoizpena): % 83,6 2015ean eta % 83,7 2014an; birziklapen-tasa (paper zaharraren kontsumoa/paperaren eta kartoiaren kontsumoa): % 78,4 2015ean eta % 80,8 2014an.

Estatuko datuak CEPIren datuekin erkatuta, nabarmendu behar da Espainiako paperaren sektoreak joera positiboagoa izan duela, erkatuz gero, paperaren eta kartoiaren ekoizpenari dagokionez (% 2,6ko gorakada, nazio mailan, eta -% 0,3ko beherakada CEPIren esparruan), eta negatiboagoa esportazioei dagokienez (-% 4,1eko beherakada nazio-mailan, eta -% 1,1ekoa CEPI barruan).

8.3 SEKTOREA EUSKAL HERRIAN

Estatu-mailan ikusi den paperaren eta kartoiaren ekoizpenaren gorakadarekin (% 2,6) bat etorriz, 2015ean, paperaren sektoreak Euskal Herrian gora egin du pixka bat paperaren eta kartoiaren ekoizpen-bolumenean (% 0,4); 1.409,5 mila tona izan ditu. Horrela, bada, nazio-mailako erkaketa-hazkunde handiena izanik, paperaren euskal sektoreak partaidetza-kuota jaitsi egin du Estatuko guztizkoaren aldean (guztizkoaren % 22,8 2015ean eta % 23,3 2014an).

99. koadroa Paperaren eta orearen ekoizpena Euskal Herrian

(m Tm)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Papera eta kartoia, guztira	1.403,8	1.403,5	1.409,5	0,4
Orea, guztira	473,9	497,0	494,6	-0,5

Iturria: Asociación Nacional de Fabricantes de Papel y Pasta.

LABORAL kutxa

Oreari dagokionez, Euskal Herrian ekoizpenean erregistratu den beherakada txikiak (-% 0,5) hobetu egiten du nabarmen Estatuan antzemandako beheranzko dinamika argia (-% 11,9), eta CEPIren esparruan egon den beherakada txikiaren (-% 0,8) parean jartzen da. Zehazki, orearen euskal ekoizpena 494,6 mila tonakoa izan da 2015ean (bolumen horrek esan nahi du -% 0,5eko beherakada egon dela urtetik urtera); horrela, gora egin du Euskal Herriak Estatuan izandako partaidetzak (% 26,7koa 2014an eta % 30,1ekoa 2015ean).

Kanpo-merkataritza dagokionez, kontuan hartuta kasu honetan analisia diru terminoetan egiten dela, aipatu behar da 2015ean Euskal Herriko paperaren eta orearen esportazioek % 2,4 egin dutela gora, eta inportazioek % 19,6. Zehazki, sektorearen kanpo-salmentak 809.281 mila eurokoak izan direla, eta kanpotik etorritako erosketenak, 487.727 mila eurokoak. Horrela, superabit komertzialak behera egin du 321.554 mila eurora arte (382.696 mila euro 2014an).

100. koadroa Paperaren sektoreko enpresa nagusiak Euskal Herrian

Enpresak	Kokapena	Ekoizpena
Sarriopapel y Celulosa SA	Leitza, Uranga	Inpresio eta idazketarako p. eta orea
Indarkia S.L.- Ezten FCR	Aranguren, Artziniega	Tisu papera
Papresa	Errenteria	Prentsa papera
Smurfit Kappa Nervión	Iurreta	Orea, kraft papera
Smurfit Kappa Navarra	Zangoza, Cordovilla	Orea, kraft papera, uhin-kartoia eta zakuak
Sca Hygiene Spain	Allo	Tisu papera
Papelera Guipuzcoana de Zikuñaga (Iberpapel)	Hernani	Orea eta inpresio eta idazketarako papera
Munksjö Paper DECOR SA	Tolosa	Ijezketarako oinarri-papera
Papelera del Oria	Zizurkil	Inpresio eta idazketarako papera
Papelera del Ebro	Viana	Papera eta uhin-kartoia
Bertako	Uharte	Papera eta uhin-kartoia
Newark San Andrés SL	Atarrabia	Uhin-kartoia
Papelera de Amaroz	Legorreta	Inpresio eta idazketarako papera

Iturria: Ekoizpenaren Sustapena. "Las 2.500 mayores empresas españolas", eta enpresen memoriak.

Magnitude sektorial nagusiak aztertu ondoren, jarraian Euskal Herrian sektoreak bizi duen enpresa-panoramaren gaineko ohar laburra egingo dugu, txosten hau egitean eskuragarri izan dugun informazioa kontuan hartuta.

Lehenengo eta behin, aintzat hartuta Papresa (Errenterian dago), gogorarazi behar da Grupo Industrial Alfonso Gallardon dagoen konpainia dela estatu-mailan prentsa paperaren fabrikatzaile nagusia; 2015ean 122,9 milioi euroko fakturazioa izan du, aurreko ekitaldian erregistratutakoa baino % 3,7 txikiagoa. Testuinguru horretan, paper-fabrikak -1,5 milioi euroko galerak izan ditu (zergen aurretik), 2014an izan zuen 5,6 milioi euroko onuren aurrean (zergen aurretik).

Smurfit Kappa Nervióni dagokionez (Iurretan dago), Kraft paperaren eta orearen azpisektoreetan zentratzen den paper-fabrikak 2015ean 118 milioi euroko salmentak izan ditu; horrek esan nahi du -% 2,6ko urte arteko murrizketa egon dela, eta onurari eutsi zaiola (zergen aurretik), 4 milioi euro arte; zifra hori aurreko ekitaldian erregistratutakoa baino askoz ere baxuagoa da (zergen aurretik 13,2 milioi euroko onurak 2014an).

Smurfit Kappa Navarrari dagokionez (orea fabrikatzen du, eta Kraft-liner, Test-liner, zakuetarako Krafteta enbalajerako Kraft eraldatzen du, bai eta uhin-kartoia fabrikatu eta enbalaje-kutxa bihurtu ere), nabarmendu behar da 2015ean Cordovillako fabrikak 35 milioi euro inguruko fakturazioa izan duela; horrela, % 7 gainditu du aurreko ekitaldiko bolumena.

Inpresioaren eta idazketaren azpisektorea dela eta, Sarriopapel y Celulosa SA nabarmendu behar dira (Leitzan dago), bai eta Gipuzkoako paper-fabriken nukleoa ere (Zikuñaga, Munksjö Paper DECOR SA eta Papelera del Oria, besteak beste); izan ere, Estatuko azpisektorearen ekoizpenaren zati handia hartzen dute. Sarriopapel y Celulosa SAren kasuan, gogorarazi behar da 2014an Lecta taldean sartu zirela, eta, zehatzago esateko, Torraspapel SAren barruan; azken konpainia horrek 2015ean fakturazioa % 5,8 handitu duela urtetik urtera, 785,9 milioi eurora arte, nahiz eta -11,3 milioi euroko galerak izan dituen (zergen aurretik), urtebete lehenago kontatutakoak baino pixka bat handiagoak (-10,5 milioi euro 2014an).

Azkenik, etxeko paperen eta higienikoen azpisektoreari dagokionez, 2015. urtearen amaieran Allo udalerrian ireki den SCAren nazioarteko banaketarako zentro berriaren inaugurazioa nabarmendu behar da; 18,5 milioi euro inbertitu dira bertan. Gainera, kontuan hartu behar da fabrika horretan bertan zeudenei gehitutako ekoizpen-lerro berrien bidez bikoiztu ahal izan dela haren ekoizpen-gaitasuna; gaur egun 400 pertsona baino gehiago daude bertan lanean, 2012an (Georgia Pacific-ek hartu zuenean) baino % 50 gehiago.

9. KAUTXUA

9.1 NAZIOARTEKO EGOERA

Maila globalean izan duen hazkunde moderatua kontuan hartuta, kautxuaren munduko kontsumoak pixka bat gora egin du 2015ean. Hori horrela, International Rubber Study Group-ek emandako informazioaren arabera, kautxuaren munduko kontsumoak % 1,2 egin du gora 2015ean, eta 26.731 milaka tonara iritsi da. Bestalde, ekoizpena dinamikoagoa izan da (% 1,8ko hedapena), eta 26.774 milaka tonara iritsi da; beraz, kautxuaren munduko stockak 44 milaka tonako saldo positiboa izan du (-110 milaka tonako saldo negatiboa 2014an).

Kautxu-mota kontuan hartuta, kautxu naturala dela eta, ekoizpena kontsumoa baino handiagoa izan da, eta, horrela, 147 milaka tonako stock positiboa egon da. Kautxu sintetikoari dagokionez, ordea, ekoizpena kontsumoa baino txikiagoa izan da, eta -103 milaka tonako stock negatiboa eskuratu da.

101. koadroa Kautxu naturalaren eta sintetikoaren munduko kontsumoa

(m Tm)

Arloa	Kautxu naturala			Kautxu sintetikoa			Guztira		
	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14
Asia/Pazifikoa	8.872	8.862	-0,1	7.800	7.847	0,6	16.672	16.709	0,2
EMEA*	1.553	1.597	2,8	3.537	3.647	3,1	5.090	5.244	3,0
Amerika	1.712	1.709	-0,2	2.930	3.069	4,7	4.642	4.778	2,9
Guztira	**12.137**	**12.167**	**0,2**	**14.267**	**14.564**	**2,1**	**26.404**	**26.731**	**1,2**

(*): EMEA: Europa, Ekialde Ertaina eta Afrika.
Iturria: International Rubber Study Group.

Maila geografikoan, kautxuaren kontsumoak gora egin du, oro har: % 3 Europan, Ekialde Ertainean eta Afrikan; % 2,9 Amerikan, eta % 0,2 Asia/Pazifikoan, alegia, kautxuaren munduko kontsumo guztiaren % 19,6, % 17,9 eta % 62,5 diren arloetan, hurrenez hurren.

9.2 KAUTXUA ERALDATZEKO SEKTOREA ESPAINIAN[1] ETA EAE-N

Nazioartean antzemandako jarrerarekin bat, Estatuko kautxuaren eraldatuen ekoizpenak ere gora egin du 2015ean, baina, kasu honetan, ustezko kontsumoaren

[1] Sektorearen jardueraren zati handi bat, batik bat pneumatikoen azpisektorean, Euskal Herrian egiten da; beraz, analisiak euskal egoera erakusten duela uste da (Euskal Herrian eraldaketa ez-pneumatikoaren enpresen % 15 dago, eta, pneumatikoen kasuan, Michelin multinazionalaren plantak Gipuzkoan eta Araban eta Bridgestone-Firestonerena Bizkaian).

dinamismoa ekoizpenari dagokiona baino askoz ere handiagoa izan da. Horrela, Kautxuaren Industrialen Partzuergo Nazionalarekin bat etorriz, Espainiako ekoizpena 795.142 tonakoa izan da 2015ean; zifra horrek adierazten du urte arteko % 2,7ko gorakada egon dela eta, aldi berean, ustezko kontsumoa 678.241 tonakoa izan dela; bolumen hori aurreko ekitaldian erregistratutakoa baino % 7,1 altuagoa da.

Testuinguru horretan, fakturazio sektorialak % 1,4 egin du gora, 4.843,9 milioi eurora iritsi arte; pneumatikoen eta birkautxutuaren azpisektoreko salmentak egonkor mantendu dira (aldakuntza nulua, % 0), eta pieza teknikoari dagozkionek gora egin dute (% 4,8).

Sektorearen ekoizpenak % 2,7 egin duenez gora eta enplegu sektoriala % 1,3 areagotu denez, Estatuko kautxuaren sektorearen produktibitateak % 1,4 egin du gora, eta 36,5 tonara iritsi da enplegatuko, 2015ean.

Hori horrela, azpimarratu behar da automobilgintzako sektoreak kautxuaren industria eraldatzailean izan duen garrantzi handia kontuan hartuta, kapitulu honen amaieran (pneumatikoen eta birkautxutuaren azpisektoreari eskainitako epigrafearen esparruan), haren analisi berezia eta laburra egin dela.

102. koadroa Kautxua eraldatzeko sektorearen oinarrizko datuak[1] Espainian

(Tm)

Kontzeptua	2014	2015	% ∆ 15/14
1. Ekoizpena	774.234	795.142	2,7
2. Ustezko kontsumoa	633.128	678.241	7,1
3. Esportazioa	713.503	737.269	3,3
4. Inportazioa	572.397	620.368	8,4
5. Saldo komertziala	141.106	116.901	-17,2
6. Esportazioaren batez besteko prezioa[2]	4,17	3,99	-4,3
7. Inportazioaren batez besteko prezioa[2]	4,26	4,17	-2,0
8. Esportazioa/Ekoizpena (%)	92,2	92,7	0,6
9. Inportazioa/Ustezko Kontsumoa (%)	90	91	1,2
10. Enplegua	21.476	21.760	1,3
11. Produktibitatea (1/10)[3]	36,1	36,5	1,4

(1): Honako hauek barne: CNAE 22.11 (pneumatikoak eta birkautxutua) eta CNAE 22.19 (kautxuaren beste produktu batzuk: kautxuzko eta latexko pieza teknikoa).
(2): Euro/kg.
(3): Tm/Enplegatu/urte.
Iturria: Kautxuaren Industrialen Partzuergo Nazionala.

Kanpo-merkataritzari dagokionez, bolumenaren kasuan, kautxu eraldatuen Espainiako esportazioek eta inportazioek gora egin dute 2015ean. Zehazki, kanporako salmentak 737.269 tonakoak izan dira, 2014ko zifra baino % 3,3 handiagoa, eta kanpoko erosketak 620.368 tona izan dira; alegia, % 8,4ko aurrerapena egon da. Hala ere, diruari dagokionez, esportazioek behera egin dute (-% 1,1), eta inportazioek gora egin dute (% 6,2). Horrela,

LABORAL kutxa

bada, superabit komertzialak, bolumenari dagokionez, -% 17,2 egin du behera 2015ean, 116.901 tonara iritsi arte.

103. koadroa Kautxuaren eraldatuen kanpo-merkataritza azpisektore handien arabera

(Tm)

Produktua	Esportazioa			Inportazioa			Saldoa		
	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14
Pneumatikoak eta birkautxutua	581.663	591.549	1,7	410.464	446.352	8,7	171.199	145.197	-15,2
Pieza teknikoa	131.840	145.720	10,5	161.933	174.016	7,5	-30.093	-28.296	-6,0
Guztira	**713.503**	**737.269**	**3,3**	**572.397**	**620.368**	**8,4**	**141.106**	**116.901**	**-17,2**

Iturria: Kautxuaren Industrialen Partzuergo Nazionala.

Azpisektoreak kontuan hartuta, bolumenari dagokionez, pieza teknikoaren esportazioek pneumatiko eta birkautxutuen esportazioek baino intentsitate handiagoz egin dute gora (% 10,5 eta % 1,7, hurrenez hurren), eta, inportazioak direla eta, aurrerapenak datu erlatiboetan nahiko antzekoak izan dira: % 8,7 pneumatiko eta birkautxutuen kasuan, eta% 7,5 pieza teknikoaren kasuan.

Guzti hori kontuan hartuta, diruari dagokionez, kanpora eginiko pneumatiko eta birkautxutuen salmentak behera egin du (-% 4), eta pieza teknikoarenak gora (% 5,4). Kanpo-merkataritzari eginiko erosketak ordea, gora egin dute bai pneumatiko eta birkautxutuen kasuan, bai pieza teknikoaren kasuan (% 6,5 eta % 5,6, hurrenez hurren).

104. koadroa Kautxuaren eraldatuen kanpo-merkataritza, azpisektore handien arabera

(M eurotan)

Produktua	Esportazioa			Inportazioa			Saldoa		
	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14
Pneumatikoak eta birkautxutua	2.081,2	1.998,9	-4,0	1.501,8	1.599,6	6,5	579,4	399,2	-31,1
Pieza teknikoa	895,4	943,5	5,4	937,3	989,9	5,6	-42,0	-46,4	10,5
Guztira	**2.976,5**	**2.942,4**	**-1,1**	**2.439,1**	**2.589,5**	**6,2**	**537,4**	**352,8**	**-34,3**

Iturria: Kautxuaren Industrialen Partzuergo Nazionala.

Kautxuaren EAEko sektore eraldatzailea dela eta, lehenengo eta behin Eustaten Industria Ekoizpenaren Indizea (IEI) kontuan hartuta, kautxuari eta plastikoari buruzkoa, esan beharra dago 2015ean horrek jarraitu duela atzerakada-erritmoa neurtzen (-% 0,1 2015ean eta -% 0,3 2014an eta -% 6 2013an). Kanpo-merkataritzaren kasuan, kautxuaren eta manufakturen esportazioek -% 3,1 egin dute behera, 1.153.515 mila eurora, eta inportazioek gora egin dute, % 6,5, 432.237 mila eurora. -% 8,1 egin du behera balantza komertzialaren saldo positiboak, 721.278 mila eurora.

EAEko eta Estatu osoko informazioa erkatuta, egiaztatzen da euskal kanpo-merkataritzaren partaidetzak, diruari dagokionez, Estatuarenaren aldean behera egin duela pixka bat esportazioen kasuan (guztizkoaren % 39,2 2015ean eta % 40 2014an), baina inportazioetan ia ez dela aldatu (guztizkoaren % 16,7 2015ean eta % 16,6 2014an).

9.3 PNEUMATIKOEN ETA BIRKAUTXUTUAREN AZPISEKTOREA

Berriro ere Kautxuaren Industrialen Partzuergo Nazionalak argitaratutako informazioa kontuan hartuta eta analisia pneumatiko eta birkautxutuaren azpisektorera bakarrik eramanda, 2015ean ekoizpena 601.883 tona izan dira, eta ustezko kontsumoa 456.686 tona; bolumen horiek urte arteko gorakadak erakusten dituzte, % 1,4koa eta % 8,2koa, hurrenez hurren.

Esportazioak, bestalde, 591.549 tonara iritsi dira, eta inportazioak, 446.352 tonara; maila horiek urte arteko gorakadak dakartzate, % 1,7koa eta % 8,7koa, hurrenez hurren, joera esportatzailea % 98,3koa eta inportatzailea % 97,7koa izanik.

105. koadroa Pneumatiko eta birkautxutuaren ekoizpena, kontsumoa eta kanpo-merkataritza

(Tm)

Kontzeptua	2014	2015	% ∆ 15/14
1. Ekoizpena	593.377	601.883	1,4
2. Esportazioa	581.663	591.549	1,7
3. Inportazioa	410.464	446.352	8,7
4. Ustezko kontsumoa	422.178	456.686	8,2
5. 2/1 x 100	98,0	98,3	0,3
6. 3/4 x 100	97,2	97,7	0,5

Iturria: Kautxuaren Industrialen Partzuergo Nazionala.

Kontuan hartuta kautxuaren sektorearen eta automobilgintzaren artean dagoen lotura, egokitzat jotzen da ohar txikia egitea azken sektore horrek 2015ean izan duen bilakaerari buruz. Horren harira esan behar da, Automobilen eta Kamioien Fabrikatzaileen Espainiako Elkartearekin (ANFAC) bat etorriz, Estatuko ibilgailuen ekoizpenak (2.733.201 unitate), esportazioek (2.273.732 unitate) eta matrikulazioek (1.214.212 unitate) 2015ean gora egin dutela (% 13,7, % 11,5 eta % 23, hurrenez hurren).

LABORAL kutxa

106. koadroa Ibilgailuen ekoizpena eta salmenta Espainiako Estatuan

(unitateak)

Kontzeptua	Ekoizpena			Esportazioa			Matrikulazioak[1]		
	2014	2015	% Δ 15/14	2014	2015	% Δ 15/14	2014	2015	% Δ 15/14
Turismoak	1.871.985	2.202.348	17,6	1.631.744	1.893.724	16,1	855.308	1.034.232	20,9
Industria-ibilgailuak[2]	530.993	530.853	0,0	408.149	380.008	-6,9	129.996	177.200	36,3
Autobusak eta autokarrak	0	0	--	0	0	--	1.977	2.780	40,6
Guztira	**2.402.978**	**2.733.201**	**13,7**	**2.039.893**	**2.273.732**	**11,5**	**987.281**	**1.214.212**	**23,0**

(1): Matrikulazioen kontzeptua barne-salmentena baino zabalagoa da; saldu gabe edo stockean dauden ibilgailuak ere barne daude. Turismoen matrikulazioen zifrak ere lur orotako ibilgailuen matrikulazioak hartzen ditu barne.

(2): Honako hauek barne hartzen ditu: pick-upa, traktokamioiak, industria-ibilgailu arinak eta astunak, furgonetak eta merkataritza-ibilgailu arinak.

Iturria: ANFAC.

Azkenik, aurreko txostenetan bezala, jarraian Euskal Herrian pneumatikoen fabrikatzaile nagusien gaineko ohar laburra ekarri dugu.

Michelínekin hasteko –Euskal Herrian dihardu Vitoria-Gasteiz, Araia (Araba zentro logistikoa da) eta Lasarte (Gipuzkoa) udalerrietako fabriketan–, enpresa-taldeak, guztira, 1.163 milioi euroko etekin garbia izan du 2015ean, aurreko ekitaldian baino % 12,8 gehiago (1.031 milioi euro 2014an). Euskal Herriari dagokionez, nabarmendu beharra dago 2016ko martxoan Araiako zentro logistikoaren zabalkundea eta eginiko inaugurazioa; bertan, multinazionalak 13 milioi euro inbertitu zituen. Instalazio horren bidez, Gasteizen fabrikatutako turismoen pneumatikoen ekoizpena ez ezik, Lasarteko fabrikako motozikletaren pneumatikoen ekoizpena ere sartzen da, bai eta beste herrialde batzuetan Europako eta Ameriketako merkatuetarako ekoitzitako bi gurpildun ibilgailuentzako pneumatikoena ere.

Bridgestonen –Euskal Herrian Basauriko plantan dihardu–, azpimarratzekoa da 2016aren hasieran "low-cost" pneumatikoen linea berri baten ("Dayton" izenez bataiatua) aurkezpena; gaur egun mundu mailan planta horretan baino fabrikatzen ez dena.

10. SEKTORE ELEKTRONIKO-INFORMATIKOA[1]

10.1 NAZIOARTEKO EGOERA

Informazioaren Teknologien Europako Behatokiaren arabera (EITO), IKTen mundu-mailako merkatua 2,8 bilioi eurora iritsi zen 2015ean. Zifra horrek urtetik urterako % 3,8ko hazkundea dakar; beraz, hedapen-erritmoa sendotu egin du aurreko ekitalditik (% 2,4ko hazkundea 2014an). Egoera horretan, India eta Txina izan dira IKTen esparruan merkaturik dinamikoena erakutsi dutenak.

Hasteko, informazioaren teknologiei eskainiko diegu arreta. 2015ean, horien salmentak 1,2 bilioi eurokoak izan dira; alegia, urtetik urterako hazkundea % 3,1ekoa izan da, baina esparru horren baitako negozio-arloek bilakaera heterogeneoa izan dute. Hala, *softwarearen* negozioak % 6,8 egin du gora, 331 mila milioi eurora iritsi arte. *Zerbitzuenak*, berriz, % 2,8 egin du gora, 515 mila milioi eurora arte, eta *hardwareari* dagokiona 339 mila milioi eurotan geratu da.

Telekomunikazioei dagokienez, 2015ean horien mundu-mailako fakturazioa 1,6 bilioi eurokoa izan da; alegia, aurreko ekitaldian baino % 4,3 gehiago. Zehazki, *telekomunikazio-azpiegituren* salmentek nabarmen egin dute gora (% 9,9), 463 mila milioi eurora iritsi arte, eta *telekomunikazio-zerbitzuek* % 2,2, 1,2 mila milioi eurora iritsi arte. Ildo horretan, nabarmendu behar da *telekomunikazio-zerbitzu* horien esparruan datu mugikorren zerbitzuen arloa izan dela dinamikoena, % 9,2 hazi baita, 324 mila milioi eurora arte.

Eremu geografikoen arabera, Indiak eta Txinak izan dute hedapenik handiena 2015ean beren IKTen merkatuei dagokienez (% 9,8 eta % 8,1, hurrenez hurren); kontuan izan behar da Indiako ekonomiak, oro har, indar handiagoa izan duela Txinakoak baino, 1999tik lehen aldiz.

Azkenik, aipatu behar da etorkizunera begira ekonomia digitala dela herrialdeen erronkarik handiena.

---

[1] Sektorea modu orokorrean aipatzen dugunean, horrek barne hartzen ditu sektorean sartzen diren jarduera elektroniko-informatiko guztiak eta telekomunikazioetakoak, baina ez telekomunikazio-zerbitzuen operadore/hornitzaile handiak.

LABORAL kutxa

10.2 SEKTOREA ESPAINIAN[1]

Elektronikaren, Informazio eta Komunikazioaren Teknologien, Telekomunikazioen eta Eduki Digitalen Enpresen Sektore Anitzeko Elkartearen (AMETIC) arabera, informazioaren teknologien Estatuko hipersektoreak gora egin du 2015ean, bigarren urtez jarraian, eta 22.694 milioi euro fakturatzera iritsi da. Horrek esan nahi du urtetik urterako aurrerapena % 7koa izan dela. Sektoreen arabera, guztiak hazi dira oro har, baina *zerbitzuak* eta *hardwarea* dinamikoagoak izan dira, argi eta garbi, *softwarea* baino.

Zehatzago esanda, informazioaren teknologiekin lotutako *zerbitzuek* 15.168 milioi euroko salmentak izan dituzten 2015ean (teknologia horien elementu nagusi bihurtu dira), urtetik urterako balioetan % 7,6 hazi ostean. Hazkunde horren arrazoi nagusiak eraldaketa digitalaren beharra eta ekonomiaren gorakada izan dira.

Bestalde, *hardwarearen* arloak 4.534 milioi euro fakturatu ditu 2015ean. Horrek esan nahi du urtetik urterako % 7,3ko hazkundea izan duela, zaharkituta geratu zen parke bat berritzeko beharrak eta mugikortasunaren aldeko apustuak bultzatuta. Ildo horretan, bereziki nabarmendu behar dira mugikortasun-inguruneetara bideratutako ekipamendu-soluzioak.

Softwarearen negozioari arreta eskainiz, arlo horretako salmentak 2.992 milioi eurokoak izan dira 2015ean; alegia, aurreko ekitaldian baino % 3,4 gehiago. Besteak beste, hauek izan dira gorakada horren faktoreak: pirateriarengatiko zigorrak gogortzea (Jabetza Intelektualaren Lege Berria eta Zigor Kode berria) eta *bussiness intelligence*-ak gora egitea (datu-analisirako soluzioak). Zehazki, negozio-arlo honen sustatzaile nagusia hodeiko soluzioen garapena izan da.

Amaitzeko, adierazi behar da AMETICek berriki azpimarratu duela beharrezkoa dela administrazioak esku-hartze esanguratsuagoa izatea sektorearen hazkundean, bai inbertitzaile bai dinamizatzaile gisa, gizarte digitalaren garapena sustatzeko.

[1] Atal hau Elektronikaren, Informazio eta Komunikazioaren Teknologien, Telekomunikazioen eta Eduki Digitalen Enpresen Sektore Anitzeko Elkarteari (AMETIC) buruzko informazioan dago oinarrituta. AMETICek 2.000 bazkide inguru zituen 2011n; horietatik 300 banakako enpresak ziren eta gainerakoak askotariko enpresa-erakunde eta -multzoak. Horien guztien jarduerak lotura zuen elektronikaren, informazioaren teknologien eta telekomunikazioen sektoreekin.

10.3 SEKTOREA EAE-N[1]

2015ean, Teknologia Elektronikoen eta Informazioaren Industrien Elkarteko (GAIA) enpresek egonkor eutsi diete aurreko ekitaldiko datuei; hala, elkarteak 245 bazkide izan ditu bai 2014an bai 2015ean.

107. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko enpresen bilakaera EAEn

Urtea	Enpresak
2006	170
2007	217
2008	231
2009	240
2010	265
2011	267
2012	260
2013	265
2014	245
2015	245

Iturria: GAIA. Geuk egina.

Sektoreen araberako ekoizpenari dagokionez, 2015ean 2.909 milioi eurokoa izan da; alegia, urtetik urterako hazkundea % 5,1ekoa izan da, hau da, aurreko ekitaldiko hazkunde-erritmoa bikoiztu egin da. 2014an, hain zuzen ere, eten egin zen 2009tik 2013ra bitartean ikusitako beheranzko joera (2014an % 2,4 egin zuen gora). Hori horrela, badirudi sektore elektroniko-informatikoa eta telekomunikazioena suspertzen ari direla EAEn.

[1] Atal hau Euskadiko Teknologia Elektronikoen eta Informazioaren Industrien Elkarteak (GAIA) emandako informazioa erabiliz egin da. Informazio hori elkarteko kide diren enpresei buruzkoa da, horiek EAEko sektorearen egoera orokorraren adierazle baitira.

LABORAL kutxa

108. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko ekoizpenaren bilakaera EAEn

Urtea	Ekoizpena M eurotan	∆ %	Estatuko ekoizpeneko partaidetza*
2006	2.484,0	17,0	14,0
2007	3.032,0	22,0	15,6
2008	3.315,0	9,3	16,4
2009	3.060,0	-7,7	16,6
2010	2.994,9	-2,1	16,0
2011	2.911,0	-2,8	15,8
2012	2.742,0	-5,8	--
2013	2.702,1	-1,5	--
2014	2.768,0	2,4	--
2015	2.909,0	5,1	--

(*): Kalkulu honetan ez dira sartzen telekomunikazio-zerbitzuen operadore/hornitzaileen fakturazio-bolumenak, ezta zerbitzuak ere.

Iturria: GAIA. Geuk egina.

Ildo horretan, nabarmendu behar da ekoizpenaren gorakada orokorra izan dela; izan ere, gora egin dute IKTen azpisektoreak eta elektronikari dagokionak, bai enpresa handietan bai enpresa txiki nahiz ertainetan.

Sektoreko esportazioak aztertuz gero, 2015ean 1.117 milioi eurokoak izan dira. Bolumen hori aurreko ekitaldikoa baino % 3 handiagoa da; beraz, jarraipena izan du 1995ean hasitako etenik gabeko hedapen-joerak.

Kontuan izanda esportazioetan erregistratutako dinamismoa ekoizpenean jasotakoa baino txikiagoa izan dela, sektoreko esportazioen tasak (esportutako ekoizpen-portzentajea) behera egin du pixka bat, % 39,2tik (2014an) % 38,4ra (2015ean).

109. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko esportazioen bilakaera EAEn

Urtea	Esportazioak (M euro)	∆ %	Esportazioak/ Ekoizpena	Estatuko esportazioko partaidetza
2006	682,0	4,1	27,5	16,3
2007	702,0	2,9	23,2	15,5
2008	749,0	6,7	22,6	16,6
2009	765,0	2,1	25,0	18,3
2010	850,0	11,1	28,4	19,3
2011	943,0	10,9	32,4	21,6
2012	1.053,0	11,7	38,4	--
2013	1.076,8	2,3	39,8	--
2014	1.084,2	0,7	39,2	--
2015	1.117,0	3,0	38,4	--

Iturria: GAIA. Geuk egina.

Sektoreko enpleguari dagokionez, nabarmendu behar da 2015ean berriz ere gora egiten hasi dela, 2012., 2013. eta 2014. urteetan behera egin ondoren. Hain zuzen ere, 11.007 pertsona aritu dira lanean sektore honetan; alegia, % 4,2 egin du gora enpleguak.

Dena dela, kontuan hartu behar da, datu absolutuetan, sektoreko enplegua oraindik ere 2008ko gehieneko datuen oso azpitik dagoela; zehatzago esanda, mila pertsona inguru gutxiago ari dira lanean (12.053 langile zeuden sektorean ekitaldi hartan).

110. koadroa Sektore elektroniko-informatikoaren eta telekomunikazioen arloko enpleguaren bilakaera EAEn

Urtea	Enplegatuak	∆ %
2006	10.150	11,4
2007	11.058	8,9
2008	12.053	9,0
2009	12.000	-0,4
2010	11.400	-5,0
2011	11.410	0,1
2012	10.807	-5,3
2013	10.797	-0,1
2014	10.564	-2,2
2015	11.007	4,2

Iturria: GAIA. Geuk egina.

Arreta I+Gko inbertsioari eskaintzen badiogu, GAIAko bazkide diren enpresek guztira 113 milioi euro inbertitu dituzte 2015ean (sektoreko fakturazioaren % 3,9). Datu hori aurreko ekitaldikoa baino % 1,1 altuagoa da, baina hazkundea mugatua izan da, lurralde-esparru guztietan I+Gri laguntzeko politikak berriz diseinatzen ari direlako eta horrek zuhurtzia eskatzen duelako.

Testuinguru horretan, 2016rako sektoreko aurreikuspenak positiboak dira (ekoizpenak % 4,7 gora egitea espero da), eta sektoreko enpresek aukera ugari izango dituztela esan daiteke. Gainera, enpresa horiek funtsezko zeregina ari dira gauzatzen EAEko enpresen eta ekonomiaren eraldaketan, *4.0 industria* deiturikoaren eskutik.

LABORAL kutxa

11. ERAIKUNTZA

2015ean, elkarren segidako zazpi urtez krisiaren gorabeherak jasan ondoren, oraindik ez da argi ikusten eraikuntzak berreskuratzeari ekingo dionik, ez berehala eta modu iraunkorrean behintzat. Azken ekitaldi honen ezaugarri nagusiak lizitazioen etenaldia eta bizileku-eraikuntzaren hobekuntza izan dira. Azken horren arrazoia salmentetan egon den gorakada txikia izan da. Hainbat faktorek bat egitearen ondorioz, eskaria pixkanaka suspertzen hasi da, finantzaketarako sarbidea hobetu delako eta ekonomia pixkanaka hobetzen hasi delako. Hala, hainbat urteren ostean, etxebizitza librearen prezioak gora egin du pixka bat (% 2 estatu-mailan); kontuan hartu behar da haren balioa % 30 inguru jaitsi dela krisialdiko zortzi urteetan. Edonola ere, datuak alderatzeko asmoz, esan behar da 2007an eraikitzen hasitako eta amaitutako etxebizitzen kopurua 600.000 unitate baino gehiagokoa zela Estatu osoan. Azken ekitaldi honetan, ordea, amaitutako etxebizitzen kopurua ez da 50.000tik igaro. Sektore honetako ekonomiaren narriadura argi ikus daiteke eraikuntzak BPGd-ari egiten dion ekarpenean: 2007an % 10etik gorakoa zen eta 2015ean % 5,5 ingurukoa da. EAEn, azken hiru urteetan aldaketa esanguratsuak egon dira sektore honen bilakaeran, baina oraindik ez da joera argirik ikusten. 2013 ekitaldia historiako okerrenetakoa izan zen, eta 2014an jarduera pixka bat indartu zen, sektoreko zifrak hobetu egin baitziren. 2015ean bultzada horrek aurrera jarraitu du, baina modu lasai eta selektiboagoan.

Hori esanda, eta sektorekako magnitude nagusien analisiari ekiteko, jarraian datorren koadroan jasotako datuek agerian uzten dute goranzko joera gutxi eta txikiak erregistratu direla 2015ean. Hain zuzen ere, atzerapenak izan dira nagusi ekitaldi horretan, eta horietako batzuk oso nabarmenak gainera. Zehatzago esanda, lizitazio-jardueraren geraldia nabarmendu behar da: Estatuan izugarrizko beherakada izan du (-% 28,2) eta EAEn ere moteldu egin da, nahiz eta urtea nahiko ondo amaitu den (% 5,6; 2014an % 75eko gorakada izan zuen). Urtea datu negatiboekin amaitu duen beste adierazle bat amaitutako etxebizitzena da; kasu horretan, aztergai ditugun bi eremu geografikoetako balioek behera egin dute (-% 2,6 EAEn eta -% 4,9 Estatuan). Adierazle horrek agerian jartzen dituen kopuruak nahiko urrun geratu dira krisiaren aurreko datuetatik; izan ere, 2017. urtean 24.000 etxebizitza amaitu ziren EAEn, eta ia 650.000 Estatuan. Alegia, etxebizitzen kopurua 2015ean erregistratutakoa baino ia lau aldiz handiagoa izan zen EAEn, eta hiru aldiz handiagoa Estatuan.

111. koadroa Eraikuntza-sektorearen adierazle batzuen bilakaera

(% Δ)

Kontzeptua	EAE		Espainia	
	2014	2015	2014	2015
Enplegua	-9,8	1,1	-3,5	8,1
Zementuaren barne-salmentak(*)	11,8	-4,9	0,4	5,5
Amaitutako etxebizitzak	-17,2	-2,6	-16,6	-4,9
Hasitako etxebizitzak	5,6	-- (**)	0,2	-- (**)
Lizitazio ofiziala	75,0	5,6	42,6	-28,2

(*): Oficemeneko elkartuek Ipar Eremuan (Aragoi, Nafarroa, EAE eta Errioxa) egindako zementu grisaren (zakuak eta solteko salmenta) barne-salmentak dira.
(**): Txosten hau egin denean ez dago hasitako etxebizitza libreei buruzko daturik.
Iturria: Geuk egina, EIN, Seopan eta Oficemenen datuetatik abiatuta.

Analisiarekin jarraituz, eta zementuaren barne-salmentei dagokienez, lurraldeen araberako aldakuntzek joera desberdinak izan dituzte; hain zuzen ere, hobekuntza egon da Estatuan (% 5,5), baina beherakada EAEn (-% 4,9). Enpleguaren adierazleak bakarrik izan du bilakaera positiboa bi lurraldeetan; alabaina, adierazle horren berreskurapena ere modu desberdinean gauzatu da, alegia, % 1,1eko gorakada izan du EAEn eta % 8,1ekoa Estatu osoan.

112. koadroa Eraikuntzaren Indize Koiunturala* (EAE)

(% Δ)

Kontzeptua	2013	2014	2015**
Okupatutako langileen indizea	-13,0	-5,6	-1,7
Ekoizpen-indizea	-23,6	-4,7	-0,2
Eraikuntza	-24,6	-6,6	1,6
Obra zibila	-17,1	6,5	-9,4

(*): Urtaroen arabera banatu gabeko datuak.
(**): Behin-behineko datuak.
Iturria: Eustat. Eraikuntzaren Indize Koiunturala (EIK).

EAEko Eraikuntzaren Indize Koiunturalari buruzko informazioari arreta eskaintzen badiogu, 2015ean berretsi egin da sektoreak atzera egiten jarraitzen duela; izan ere, lau adierazle nagusietatik hiruk beheranzko mugimenduak izan dituzte. Zehatzago esanda, bai okupatutako langileen indizea (-% 1,7) bai ekoizpen-indizea (-% 0,2) negatiboak izan dira ekitaldiaren amaieran. Kasu honetan, eta 2014an gertatu ez bezala, obra zibilaren azpisektoreak datu negatiboekin itxi du urtea, eta % 9,4ko urtetik urterako beherakada izan du. Eraikuntzaren azpisektoreak, aldiz, 7 urtez aldakuntza-tasa negatiboak eduki ondoren, % 1,6ko gorakada txiki bat izan du. Hori horrela, EAEko Eraikuntzaren Indize Koiunturalaren urteko balantzeak % 0,2ko atzerapena izan du.

113. koadroa Administrazio zentralaren, autonomikoaren eta tokikoaren arteko lizitazio ofizialaren banaketa

(M eurotan)

Eremua	2014				2015(*)			
	Zentrala	Autonomikoa	Tokikoa	Guztizkoa	Zentrala	Autonomikoa	Tokikoa	Guztizkoa
Araba	2,7	7,5	64,4	74,6	6,6	60,2	46,1	112,9
Bizkaia	135,0	162,9	284,7	582,6	121,8	190,5	237,1	549,3
Gipuzkoa	298,0	42,3	143,5	483,8	292,1	52,5	105,3	449,9
EAE	435,7	213,9	492,6	1.142,2	420,4	303,2	388,5	1.112,2
Nafarroa	12,6	30,3	58,5	101,3	58,7	118,8	23,2	200,8
EAE	448,3	244,2	551,0	1.243,5	479,1	422,1	411,7	1.312,9
Espainia	6.274,4	2.760,7	4.042,5	13.077,7	4.296,1	2.539,6	2.559,4	9.395,1

(*): Behin-behineko datuak.
Iturria: Seopan.

Analisia lizitazio-jarduerara mugatzen badugu, 2015eko datuek erakusten dute joera-aldaketa egon dela esparru horretan. Aurreko biurtekoan Estatuko lizitazioen kopuruak gora egin zuen (% 23,2 eta % 42,6), hainbeste desiratutako berreskurapenaren hasiera bazetorrela ikustaraziz. Alabaina, ekitaldi honetan datu horrek nabarmen egin du behera (-% 28,2), eta are ziurgabetasun handiagoa sorrarazi du lehendik ere zalantzaz beterik ikusten zen sektorearen etorkizunean. Beraz, 2014ko urtarriletik abendura lizitatutako bolumena 13.077,7 milioi eurokoa izan zen 2014an, baina 2015ean zifra hori 9.395,1 milioi eurokoa besterik ez da izan. Estatu-mailan, badirudi joera-aldaketa horren zati batek lotura izan duela obra zibilaren beherakadarekin (-% 38). Horren baitan, beherakada handiena garraioetan gertatu da, eta, zehatzago, trenbideetan.

Euskal Herriari dagokionez, 2015ean lizitatutako bolumena % 6 inguru areagotu da, Araban eta, batez ere, Nafarroan lizitazio publikoak hazkunde-erritmo ona izan duelako. Foru Erkidegoan, ia bikoiztu egin dira iazko balioak, eta EAEn pixka bat behera egin dute 2014ko mailen alboan (-% 2,6). Hain zuzen ere, 2014. urteak sektore honen hazkunde handia izan zuen bereizgarri (% 75). Atzera begiratuz, EAEko lizitazio-jarduerak izan duen joera aztertzen badugu, ondorio gutxi atera ditzakegu; izan ere, azken hirurtekoan goranzko nahiz beheranzko mugimendu handiak egon dira. Nafarroak ere antzeko joera izan du, baina gorakaden eta beherakaden aldiak ez dira beti bat etorri EAEkoekin. Hori horrela, Euskal Herrian lizitatutako guztizko bolumena 1.312,9 milioi eurokoa izan da.

Orain administrazio publiko bakoitzak lizitazioen egoeran duen papera aztertuko dugu. Datuak gainetik begiratuta, argi geratzen da tokiko esparruari dagozkion partidek behera egin dutela oro har, beherakadak izan baitzituzten aztertutako esparru geografiko guztietan. Analisia EAEra mugatzen badugu, beste urte batzuetan ez bezala, administrazio-motaren araberako lizitatutako bolumena banatuago dago; alabaina, administrazio zentralak lehen postuan egoten jarraitzen du, 479,1 milioi eurorekin.

Gertutik du administrazio autonomikoa; hazkunde handia izan du (% 73koa) eta 422,1 milioi eurotara iritsi da. Eta, azkenik, tokiko administrazioa dugu hirugarren lekuan, 411,7 milioi euroko partidarekin. Beraz, banaketa aurreko urteetan baino homogeneoagoa izan da: administrazio zentralari lizitazio-jardueraren % 36,5 dagokio, administrazio autonomikoari % 32,2 eta, azkenik, tokiko administrazioari % 31,4 (2014an % 36,1, % 19,6 eta % 44,3, hurrenez hurren).

114. koadroa Lizitazio ofizialaren urtetik urterako aldakuntza eta administrazioen arteko banaketa (2015)

Eremua	%				∆% 15/14			
	Zentrala	Autono-mikoa	Tokikoa	Guztizkoa	Zentrala	Autono-mikoa	Tokikoa	Guztizkoa
Araba	5,8	53,3	40,8	100,0	144,4	702,7	-28,4	51,3
Bizkaia	22,2	34,7	43,2	100,0	-9,8	16,9	-16,7	-5,7
Gipuzkoa	64,9	11,7	23,4	100,0	-2,0	24,1	-26,6	-7,0
EAE	37,8	27,3	34,9	100,0	-3,5	41,7	-21,1	-2,6
Nafarroa	29,2	59,2	11,6	100,0	365,9	292,1	-60,3	98,2
Euskal Herria	36,5	32,1	31,4	100,0	6,9	72,9	-25,3	5,6
Espainia	45,7	27,0	27,2	100,0	-31,5	-8,0	-36,7	-28,2

Iturria: Seopan.

Hori esanda, lurraldeen araberako analisi horrek berak agerian jartzen du aldaketak egon direla lizitazioen konfigurazioan. Aldaketa horiek bereziki esanguratsuak izan dira esparru autonomikoaren eta tokikoaren garrantzi erlatiboen kasuan; administrazio zentralaren lizitazio-ahalmena, ordea, uniformeagoa izan da. Arabarekin hasteko, 2015. urtearen amaieran % 51,3 egin du gora lizitazio-jarduerak, lizitatutako 112,9 milioi eurotara iritsiz. Inbertsio-hedapen horren arrazoi nagusiak dira administrazio zentraletik (% 144,4 eta % 5,8ko garrantzi espezifikoa) eta autonomikoetatik (% 703ko hazkundea eta % 53,3ko barneratzea) etorritako esleipenen jokabide ona. Tokiko administrazioarena, ordea, ez da ona izan, lehen ere aipatu dugun moduan, % 28,4ko beherakada eta % 40,8ko garrantzi espezifikoa izan baititu. Bizkaiari dagokionez, ekitaldia datu negatiboekin itxi da. Guztira 549,3 milioi euro lizitatu dira (-% 5,7, 2014rekin alderatuta) eta beherakada horren arrazoi nagusiak hauek dira: batetik, tokiko administrazioaren kontrako portaera (-% 16,7), lizitatutako bolumenaren % 43,2 hartuz; eta, bestetik, administrazio zentralaren portaera (% 22,2ko garrantzi espezifikoa izan du, eta % 10 inguruko beherakada). Administrazio autonomikoaren lizitazio-jardueraren gorakada da (% 17) inbertsioaren % 34,7ren erantzule, baina ez da nahikoa izan gainerako beherakadak konpentsatzeko. Gipuzkoari dagokionez, oro har, Bizkaiko jokabide-eredu berari jarraitzen dio: aldakuntza-tasa negatiboak tokiko administrazioan (-% 26,6) eta administrazio zentralean (-% 2), baina ez autonomikoan (% 24,1eko hazkundea). Dena dela, Gipuzkoako organo kontratatzaileen araberako banaketak agerian uzten du administrazio zentralari loturiko jarduera nagusi dela (% 64,9), eta

gainerakoen partaidetza askoz ere txikiagoa dela (tokiko administrazioarena % 23,4 eta administrazio autonomikoaren % 11,7). Azkenik, Nafarroako egoerak ez du zerikusirik EAEn gertatutakoarekin. Euskal Herrian urtetik urterako portaera hoberena izan duen lurraldea izan da; izan ere, hazkunde nabarmena izan du (% 98,2) eta bere lizitazio-jarduera bikoiztu egin da 2014tik. Guztira 200,8 milioi euro inbertitu ditu 2015 ekitaldian, eta lizitazio-jarduerak hazkunde nabarmena izan du bertan, bai esparru zentralean bai autonomikoan. Jarduera horien garrantzi erlatiboak % 29,2 eta % 59,2koak izan dira, hurrenez hurren, eta marjina txikia utzi dio tokiko esparrutik datorren inbertsio ahulduari (-% 60,3). Azken horrek gainerakoek baino askoz ere garrantzi txikiagoa izan du (% 11,6).

Amaitzeko, eta Estatuari dagokionez, 2015ean nabarmen aldatu da lizitazioen egoera, inbertsioak nabarmen egin baitu behera aztergai ditugun hiru esparruetan (batzuetan besteetan baino gehiago). Administrazio zentralak, % 45,7ko barneratzearekin, % 31,5ean doitu ditu bere partidak 2014arekin alderatuta; tokiko administrazioak % 36,7an, lizitazioen esparruan duen presentzia murriztuz (% 27,2ko partaidetza). Administrazio autonomikoak, berriz, garrantzi espezifiko antzekoa izan badu ere (% 27), portaera lasaiagoa izan du, balioen doikuntza txikiagoarekin (-% 8).

115. koadroa Lizitazio ofiziala obra motaren arabera (2015)

Obra mota	Euskal Herria			Espainia		
	M eurotan	∆ % 15/14	%	M eurotan	∆ % 15/14	%
Etxebizitzak	69,3	31,5	69,3	211,6	-35,4	2,3
Gizarte-ekipamendua	159,5	18,1	159,5	1.340,9	-23,6	14,3
Gainerako etxegintza	125,5	201,4	125,5	1.428,5	18,0	15,2
Guztizko etxegintza	354,3	54,4	354,3	2.981,1	-9,4	31,7
Garraioak	655,8	-6,5	655,8	3.854,9	-39,5	41,0
Urbanizazioak	126,8	-16,1	126,8	1.096,0	-29,1	11,7
Hidraulikoak	154,8	5,2	154,8	1.222,9	-24,2	13,0
Ingurumena	21,4	49,1	21,4	240,2	-5,7	2,6
Obra zibila guztira	958,7	-5,5	958,7	6.414,1	-34,5	68,3
Guztizkoa	**1.312,9**	**5,6**	**1312,9**	**9.395,1**	**-28,2**	**100,0**

Iturria: Seopan.

Informazioa obra motaren arabera xehatuta, eta Estatuko esparrutik hasiz, adierazleek oro har behera egin dutela ikus daiteke, Gainerako etxegintza atalak izan ezik. Arlo hori izan da 2015ean gora egin duen bakarra (% 18). Dena den, nabarmendu behar da hazkunde hori ez dela nahikoa izan Etxegintza azpisektorea osatzen duten beste bi ataletan erregistratutako aldakuntza-tasa negatiboak konpentsatzeko. Alde batetik, etxebizitzen lizitazio-jarduera nabarmen murriztu da (-% 35,4), baita gizarte-ekipamenduena ere (-% 23,6), 2,981 miloi euroko lizitazio-bolumena izan baitu ekitaldi honetan (2014an baino % 9,4 gutxiago). Obra zibilari dagokionez (lizitazio ofizialaren % 70,8 hartzen du), beherakada handia izan dute garraioek (-% 39,5). Obra horiek guztira lizitatutakoaren ia erdia izaten dute esleituta tradizionalki, baina ekitaldi honetan

% 41era murriztu da haien partaidetza. Era berean, beherakada handiak egon dira urbanizazioetan (-% 29,1) eta hidraulikoetan (-% 24,2); ingurumenak ere behera egin du, baina lasaiago (-% 5,7). Nabarmendu behar da aurreko ekitaldian beheranzko mugimendu bakarra hidraulikoen atalekoa izan zela; oraingoan, berriz, obra zibila izan da hiru administrazio-mailen aurrekontu-mugen ondorioz kalte gehien jasan dituena.

Orain analisi hori bera egingo dugu, baina Euskal Herria ardatz hartuta. Bertan, aldakuntza positiboak eta negatiboak jaso dira, jarduketa-esparruaren arabera. Lehen segmentuak, Etxegintzari dagokionak, % 54,4ko hazkundea izan du, hori osatzen duten hiru obra-motek gora egin dutelako, baina, batez ere, Gainerako etxegintza atalak izugarrizko gorakada izan duelako (% 201,4). Dena den, eta bai etxebizitzek bai gizarte-ekipamenduek bilakaera positiboa izan badute ere (% 31,5 eta % 18,1, hurrenez hurren), zehaztu behar da zifra oso txarrak genituela abiapuntu: 354,3 milioi euro (1.224,2 milioi euro 2008an). Bigarren segmentuak, obra zibilari dagokionak, % 73ko partaidetza izan du guztizkoari dagokionez, eta estatu-mailan erregistratu den okerrerako joera bera izan du; zehazki, 958,7 milioi euroko lizitazio-bolumena izan du (% 5,5eko beherakada). Obra zibileko jardueraren barnean, honako atal hauek izan dituzte hazkundeak: ingurumena (% 49,1), guztizkoan ordezkaritza txikiena izan duena (% 1,6); eta hidraulikoak (% 5,2), % 11,8ko partaidetzarekin. Beste bi epigrafeek urtetik urterako aldakuntza negatiboak izan dituzte. Aipagarrienak urbanizazioena (-% 16,1) eta garraioena (-% 6,5) izan dira. Azken atal horren joerak, gainera, azpisektorearen bilakaera baldintzatzen du, obra zibileko inbertsioaren erdia hari baitagokio. Hori horrela, EAEn lizitatutako bolumena 1.312,9 milioi eurora igo da (2014an baino % 5,6 gehiago), Nafarroako portaera onari esker nagusiki.

15. grafikoa Lizitazio ofiziala

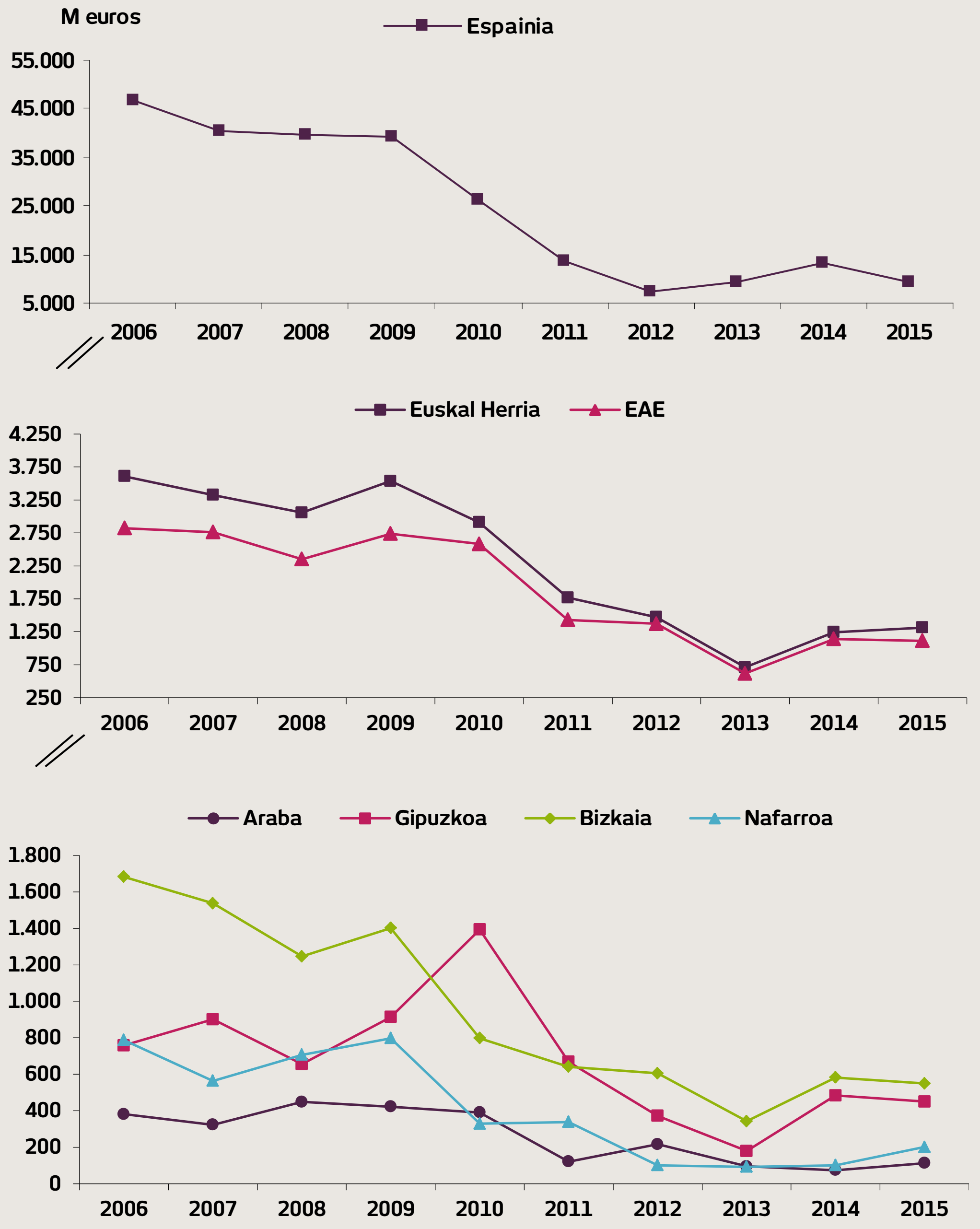

Iturria: Seopan.

116. koadroa Hasitako eta amaitutako etxebizitzak

(etxebizitza kopurua)

Eremua	Kontzeptua	Hasitako etxebizitzak				Amaitutako etxebizitzak			
		2012	2013	2014	2015(*)	2012	2013	2014	2015
Araba	Babestuak	280	0	20	15	1.700	515	679	0
	Libreak	478	129	79	-	881	400	389	184
Bizkaia	Babestuak	1.479	1.426	1.020	781	1.003	630	969	1.537
	Libreak	1.258	1.086	1.102	-	1.699	1.893	1.159	1.965
Gipuzkoa	Babestuak	504	395	456	306	1.132	697	792	448
	Libreak	1.007	814	1.000	-	2.177	1.701	1.012	1.462
EAE	Babestuak	2.263	1.821	1.496	1.102	3.835	1.842	2.440	1.985
	Libreak	2.743	2.029	2.181	-	4.757	3.994	2.560	3.611
Nafarroa	Babestuak	902	141	406	329	1.398	1.446	1.165	425
	Libreak	889	478	636	1.068	1.467	878	591	560
Euskal Herria	Babestuak	3.165	1.962	1.902	1.431	5.233	3.288	3.605	2.410
	Libreak	3.632	2.507	2.817	-	6.224	4.872	3.151	4.171
Espainia	Babestuak	17.155	6.489	5.898	5.306	53.332	17.059	15.046	7.931
	Libreak	34.580	29.232	29.883	-	80.083	43.230	35.226	39.891

(*): Txosten hau egin denean ez dago hasitako etxebizitza libreei buruzko daturik.
(-): Ez dago daturik.
Iturria: Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila. Eusko Jaurlaritza. Sustapen eta Etxebizitza Saila. Nafarroako Gobernua. EIN.

2015ean hasitako eta amaitutako etxebizitzei dagokienez, azken urteetan bezala, hutsuneak daude hasitako etxebizitza libreei buruzko informazioan. Hori dela eta, ezin da alderaketa bidezko analisi osatu bat egin. Beraz, babestutako hasitako etxebizitzen datuak kontuan hartuta, Euskal Herrian % 25 inguru murriztu direla ikusi da: 2014an 1.902 unitate zeuden eta 2015ean 1.431. Igoera horretan zerikusia izan dute, neurri desberdinetan bada ere, lurralde guztiek. Arabatik hasita, 15 etxebizitza babestu besterik ez dira hasi aztergai dugun urtean (-% 25); Gipuzkoan adierazle hori 306koa izan da (-% 32,9); eta Bizkaian adierazlea % 23,4 jaitsi da 2014tik (hasitako 781 etxebizitza). Nafarroan beherakada % 19koa izan da, hasitako 329 etxebizitza babesturekin; beherakada hori Estatukoa baino zertxobait baxuagoa izan da (-% 10). Nabarmendu behar da 2012tik Euskal Herriko etxebizitzen kopurua erdia baino gehiago murriztu dela, eta nazio-mailan % 70.

Amaitutako etxebizitzei dagokienez, 2015ean amaitutako etxebizitzen kopurua % 5 murriztu da Estatuan eta % 2,6 Euskal Herrian. Alegia, 2014an jasotako portaeraren alderantzizkoa erregistratu da. Kasu honetan, etxebizitza libreek babestuek baino portaera hobea izan dute, eta azken horiek, oro har, beherakadak izan dituzte. Zehatzago esanda, lurraldeka, Bizkaian bakarrik izan ditu gorakadak bi adierazleetan (% 58,6 babestuetan eta % 69,5 libreetan); aztergai ditugun gainerako esparru geografikoetan, aldiz, etxebizitza babestuek behera egin dute. Ildo horretan, Arabako Lurralde Historikoa nabarmendu behar da, zero etxebizitza babesturekin. Atzetik ditu

Gipuzkoa eta Nafarroa, elkarren arteko balio antzekoekin (448 eta 425 unitate, hurrenez hurren). Kopuru horiek aurreko ekitaldian bolumenek jasandako murrizketaren ondorio dira (% 43,5 eta % 64,5, hurrenez hurren). Analisi hori bera egiten badugu nazio-mailan, egoera antzekoa dela ikusiko dugu: babestutako etxebizitza amaituen kopurua % 47,3 murriztu da, guztira 7.931 etxebizitzetara iritsiz. Amaitutako etxebizitza libreei dagokienez, goranzko joera izan da nagusi, Araban eta Nafarroan izan ezik. Arabak 184 unitate erregistratu ditu, % 52,7ko beherakadaren emaitza gisa (beheranzko joera argia). Nafarroako erroldak ere behera egin du, lasaiago bada ere (-% 5,2); lurralde horretan, 560 etxebizitza erregistratu dira atal honetan. Gipuzkoak % 44,5eko hazkundea izan du amaitutako etxebizitza libreetan (1.462 etxebizitza). Euskal Herrian, oro har, eta amaitutako etxebizitzei dagokienez, guztira 6.581 unitate erregistratu dira, eta bai libreek bai babestuek % 33 inguruko urtetik urterako aldakuntza-tasak izan dituzte. Aldakuntza horiek, dena den, desberdinak izan dira elkarren artean: positiboak etxebizitza libreentzat eta negatiboak babestuentzat (libreei dagokien guztizkoaren % 63). Esparru nazionalean analisi hori bera eginez gero, argi eta garbi ikusten da amaitutako etxebizitza libreak nagusi direla, guztizkoaren % 83 hartzen baitute eta urtetik urterako % 13,2ko hazkundea izan baitute.

16. grafikoa   Amaitutako etxebizitza kopurua

Iturria: Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila. Eusko Jaurlaritza. Ingurumen, Lurraldearen Antolamendu eta Etxebizitza Saila. Nafarroako Gobernua. EIN.

117. koadroa Birgaitze babestuaren arloko lanak EAEn*

Urtea	Birgaitutako etxebizitza kop.	Emandako diru-laguntzak (eurotan)	Batez besteko zenbatekoa
2014	11.351	13.463.117	1.186,07
2015	12.510	14.575.218	1.165,09
∆ % 15/14	10,2	8,3	-1,8

(*): Diru-laguntza jaso duten eraikin eta etxebizitza birgaituen kopurua.
Iturria: Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila. Eusko Jaurlaritza.

EAEko birgaitze-jardueraren bilakaerari dagokionez, erreferentziazko bi adierazlek gora egin dute: birgaitutako etxebizitzen kopuruak (12.510 unitate, 2014an baino 1.159 gehiago), eta emandako diru-laguntzen guztizko zenbatekoak (% 8,3 egin du gora, eta guztira 14.575.218 euro eman dira). Birgaitutako etxebizitza bakoitzean inbertitutako batez besteko zenbatekoak, aldiz, % 2 inguru egin du behera, eta 1.165 eurotara iritsi da.

118. koadroa Eraikuntzan lanean ari diren herritarrak

(m pertsona)

Eremua	2013	2014	2015	∆ % 15/14
Araba	6,7	7,1	3,9	-44,7
Bizkaia	31,0	28,1	28,7	2,1
Gipuzkoa	19,1	14,9	15,3	2,5
EAE	56,8	50,1	47,9	-4,4
Nafarroa	14,4	14,0	16,9	20,5
Euskal Herria	71,2	64,1	64,8	1,1
Espainia	1.029,48	993,5	1.073,65	8,1

Iturria: EIN. Biztanleria Aktiboaren Inkesta (2011ko oinarria).

Sektorekako analisiarekin amaitzeko, eta EINek Biztanleria Aktiboaren Inkestan (BAI) jasotako informazioa oinarri hartuta, badirudi eraikuntzan lan egiten duten herritarren adierazleak hobetzeko joera hartu dutela, Araban izan ezik (bertan, % 44,7ko beherakada erregistratu da). Bizkaiak eta Gipuzkoak antzeko bilakaera izan dute % 2 inguruko gorakada txikiekin. Nafarroak izan du portaerarik onena denen artean, eraikuntzan lan egiten duten herritar aktiboen kopurua nabarmen areagotu baita bertan (% 20,5). Joera hori bera ikus daiteke Estatuan, lasaiago bada ere: % 8,1eko igoera izan du, eta sektorean lanean ari direnen kopurua 1.073,6 mila pertsonara iritsi da.

Sektorearen berehalako etorkizunari dagokionez, ez dirudi itxaropen handirik dagoenik. 2016ko lehen seihilekoko datuen arabera, krisiak sektorean eragina izaten jarraitzen du, lizitazio-bolumenak nabarmen egin baitu behera. Oficemenen arabera, obra zibilerako zementu-eskariaren gutxieneko historikoa erregistratu da aldi horretan; izan ere, Gobernua eratzeko atzerapenarengatik "geldituta" dago Espainiako obra publikoa, eta horrek aipatutako eskaria kaltetzen du. Beraz, 2016. urtea sektorearentzako zaila izango dela aurreikus daiteke.

17. grafikoa Eraikuntzan lanean ari diren herritarrak

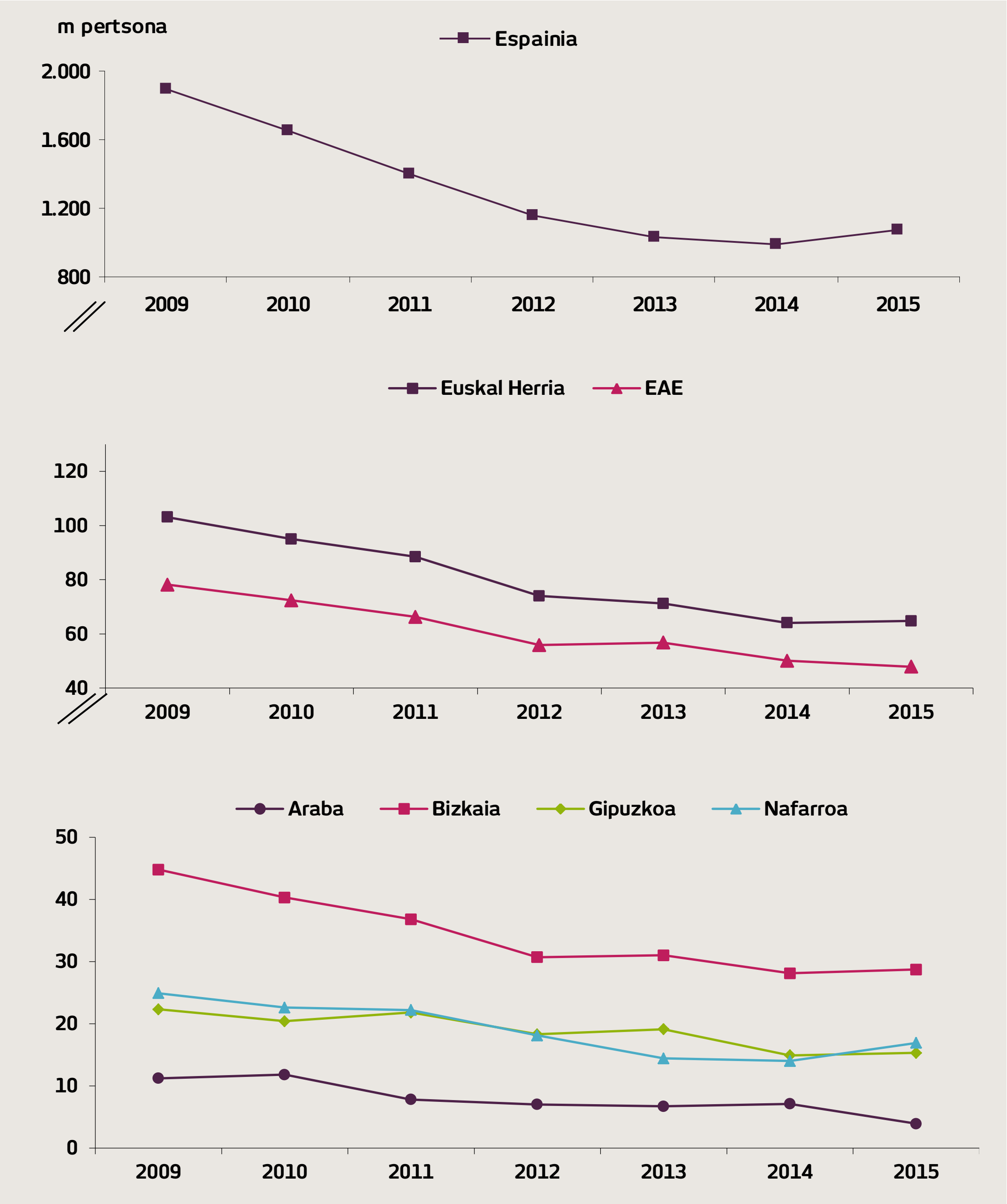

Iturria: EIN. Biztanleria Aktiboaren Inkesta (2011ko oinarria).

12. SEKTOREEN EKONOMIA- eta FINANTZA-ANALISIA

12.1 SARRERA

Kapitulu honetan, finantza-analisirako bi tresna klasiko aplikatzen zaizkie EAEko hainbat industria-sektoreri: ratio bidezko analisia eta funtsen iturri eta erabileren egoera. Horretarako, sektore bakoitzeko kontabilitate-egoerari buruzko informazioa behar da: balantzeak eta emaitzen kontuak.

Sarrera hau alde batera utzita, hiru atal handitan egituratuta dago kapitulua. Lehena metodologikoa da, eta erabilitako oinarrizko informazioa dago zehaztuta bertan. Bigarren atalean, berriz, ratioen piramidearen aplikazioan jarraitutako irizpideak eskaintzen dira. Azkenik, hirugarren atalak funtsen iturrien eta erabileren egoera eskaintzen du. Horrela, beraz, EAEko industria-sektoreen ekonomia- eta finantza-analisi bat egin da (Estatu osoarekiko sektore arteko alderaketan eta alderaketa sektorialean sakonduta), eta piramideko ratio nagusiak eta batez besteko inbertsio-diruzaintzak (cash-flow libreak) hartu dira erreferentzia gisa. Halaber, sektoreetako ratioen piramideak eta funtsen iturri eta erabileren egoerak erantsi dira (EAEkoak zein Estatu osokoak).

12.2 METODOLOGIA

Datu-bankuak

Aipatu bezala, piramidea egiteko, oinarrizko kontabilitate-egoerak behar dira: aztertu beharreko sektore guztien balantzeak eta emaitza-kontuak. Horretarako, Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentralak -enpresa laguntzaileek betetako galde-sortetan oinarrituta- bildutako informazioa erabili da datu-base gisa, EAEri (eskaera espezifikoa egin da egoitza EAEn edo Nafarroan duten enpresen kasuan) zein Estatu osoari dagokionez (Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentralak berak landutako urteko txostenetako informazioa erabili da). Horri esker, geroagoko tratamendu baterako informazio homogeneoa lortu da.

Alde horretatik, aipatu beharrekoa da Balantzeen Zentraleko azken informazio-basea t-2 urteari dagokiola (halaber, datu-base bakoitzak dagokion urteari eta aurreko urteari buruzko informazioa ematen du); hori dela eta, abiapuntuko informazioak urtebeteko atzerapena du txosten honi dagokion ekitaldiari dagokionez. Zehazki, txosten hau

egiteko azken base eskuragarria 2014koa da, eta 2013. eta 2014. urteei buruzko informazioa ematen du.

Industria-jardueraren sektorizazioari dagokionez, Balantzeen Zentralaren CB-52 sailkapen berriari jarraitu zaio industria-sektoreen informazio-eskaera egiteko. Sailkapen hori, bestalde, 2009ko Ekonomia Jardueren Sailkapen Nazionala (EJSN-2009) kontuan hartuta eguneratu da. Zehazki, honako desagregazio sektorial hau da (19 sektore):

- Elikagaien, edarien eta tabakoaren industriak
- Ehungintza, jantzigintza eta larrugintza
- Zuraren eta kortxoaren industria, altzariak, saskigintza eta espartzugintza izan ezik
- Papergintza
- Arte grafikoak eta euskarri grabatuen aldakiak
- Koke-fabrikak eta petrolio-finketa
- Industria kimikoa
- Farmazia-produktuen fabrikazioa
- Kautxuzko produktuen eta plastikoen fabrikazioa
- Produktu mineral ez-metalikoen fabrikazioa
- Metalurgia; burdinazko eta altzairuzko produktuen eta ferroaleazioen fabrikazioa
- Produktu metalikoen fabrikazioa, makineriarena eta ekipoena izan ezik
- Produktu informatikoen, elektronikoen eta optikoen fabrikazioa
- Material eta ekipo elektrikoen fabrikazioa
- Beste ezein lekutan sailkatu gabeko makineriaren eta ekipoen fabrikazioa
- Ibilgailu motordunen, atoien eta erdi-atoien fabrikazioa
- Bestelako garraio-materialen fabrikazioa
- Altzarien fabrikazioa eta beste manufaktura-industria batzuk
- Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa

2014ko datu-basean, adierazitako 19 sektore horietako 14ri buruzko informazioa dago eskuragarri EAEn (honako sektore hauei buruzko informazioa falta da, estatistika-sekretua dela-eta -sektore bateko 5 enpresa laguntzaile baino gutxiago daudenean-: ehungintza, jantzigintza eta larrugintza; zuraren eta kortxoaren industria, altzariak, saskigintza eta espartzugintza izan ezik; arte grafikoak eta euskarri grabatuen aldakiak; koke-fabrikak eta petrolio-finketa; farmazia-produktuen fabrikazioa). 2013. urtean, berriz,

LABORAL kutxa

11 sektoreri buruzko informazioa zegoen eskuragarri (2014arekin alderatuta, ez zegoen honako hauei buruzko informaziorik: produktu informatikoen, elektronikoen eta optikoen fabrikazioa; bestelako garraio-materialen fabrikazioa; eta makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa). Horrela, beraz, dagokion urtean EAEn zein Estatu osoan eskuragarri dauden sektoreen batura da industria osorako agregatua.

Azkenik, adierazi beharra dago sektore bakoitzerako agregatutako egoeren datuak lortzeko oinarri izan den informazioa eskaini duten enpresek beren borondatez eman dutela informazio hori. Beraz, ezerk ez du bermatzen baseak iraungo duenik eta egindako analisiak balio estatistikoa izango duenik sektore osorako inferentziaren bat egiteko.

Ratioen piramidea[1]

Abiapuntuko datuak: balantzea eta emaitzen kontua

Kontabilitateko oinarrizko egoera-orriek osatzen dute piramidea egiteko abiapuntuko informazioa: emaitzen kontuak eta balantzeak. Informazio hori oso era sinplifikatuan eman behar da egingo den aplikazioa kontuan hartuta. Izan ere, aztertutako sektore guztien ikuspegi orokorra eskaintzea da helburua. Analisi sakonago bat egiteko eta ondorio sakonagoak lortzeko, informazio bereiziagoa eta eduki-aberastasun handiagokoa behar da.

Emaitzen kontuari dagokionez, honako koadro honetan agertzen den eskema erabiliko da:

+	Ustiapenaren ohiko diru-sarrerak	V
-	Kostu aldakor operatiboak, ordainketarekin	CV
-	Kostu finko operatiboak, ordainketarekin	CF
-	Amortizazioak (eta, oro har, ordainketarik gabeko kostu operatiboak)	AM
-	Interesak	I
±	Ezohiko emaitzak	RE
-	Sozietateen gaineko zerga	IS
=	Mozkin garbia	BN

Balantzeari dagokionez, pasiboaren barruan kostu esplizitua eta ondare garbia duten kanpoko funtsak bereiziko ditugu (PGC 2007 plan berriaren arabera). Aktiboaren barruan, honako hauek aztertuko ditugu: aktibo finkoa (aktibo ez-korrontea) eta aktibo

[1] Gómez-Bezares, F., J. A. Madariaga eta Javier Santibáñez (1999): "Algunas reflexiones y novedades acerca de la pirámide de ratios", *Boletín de Estudios Económicos*, 167. zenbakia, abuztua, 1999, 329-359 or.

zirkulatzaile garbia (aktibo korronte garbia), hau da, berezko pasiboak (negozioaren operatibak berak sortutako pasiboak, hala nola administrazioarekin amortizatzeko geratzen diren saldoak) kendu zaizkion aktibo zirkulatzailea eta kostu inplizitua duten pasiboak (hala nola hornitzaileekin amortizatzeko geratzen diren saldoak; saldo horien kostua ordainketa bizkorragatiko deskontu gisa kalkula liteke finantzaketari uko eginez gero). Honako taula honetan ikus daiteke hori guztia.

AKTIBO ZIRKULATZAILE GARBIA	EPE LABURREKO KANPOKO FUNTSAK KOSTU ESPLIZITUAREKIN.
	EPE LUZEKO KANPOKO FUNTSAK
AKTIBO FINKOA	ONDARE GARBIA

Proposatutako ratioen piramidea aurkeztu aurretik, kontzeptu interesgarri batzuk azalduko ditugu.

Leverage operatiboa

Mozkin operatiboaren (finantza-kostuak eta zergak kontuan hartu gabe) eta "saldutako euroko marjina gordinaren" arteko erlazioa jasotzen du. Erabiliko den formulaziora iristeko, nomenklatura gehigarria behar da:

MB= Marjina gordina. Ohiko diru-sarreren eta kostu aldakorren arteko diferentzia (amortizazioa kostu finkotzat hartuko dugu):

$$MB = V - CV$$

MBP = Saldutako euroko marjina gordina. Marjina gordinaren eta salmenten zifraren arteko zatidura. Salmentako euro bakoitzak kostu aldakorrak soilik estaliz uzten duen marjina adierazten du:

$$MBP = \frac{MB}{V}$$

BAII = Interesen eta zergen aurreko mozkina. Ohiko diru-sarreren eta kostu operatiboen (aldakorrak eta finkoak, ordainketarekin eta ordainketarik gabe) diferentzia alderatzearen emaitza da:

$$BAII = V - CV - CF - AM = MB - (CF + AM)$$

VPM = Itopuntuko salmentak. Kostu operatiboak (aldakorrak eta finkoak, ordainketarekin eta ordainketarik gabe) estaltzeko beharrezkoa den salmenta-zifra da, eta bat dator BAII = 0 baten salmenta kantitatearekin. Kostu aldakorrak salmentekiko linealak direla suposatzen badugu (MBP salmenta-mailarekiko independentea izanik), honako hau dugu:

$$BAII = 0 = MB - (CF + AM)$$

$$MB = (CF + AM)$$

$$\frac{MB}{V} \cdot V = MBP \cdot V = (CF + AM)$$

$$V = VPM = \frac{CF + AM}{MBP}$$

Eta, era horretan, leverage operatiboaren formulaziora iritsiko gara:

$$BAII = MB - (CF + AM) = \frac{MB}{V} \cdot V - MBP \cdot VPM = MBP \cdot V - MBP \cdot VPM$$

$$BAII = MBP \cdot (V - VPM)$$

Hortaz, saldutako euroko marjina gordina handitzea lortzen bada (kostu finko konstante batzuekin), interesen eta zergen aurreko mozkina handitzea lortzen da (apalankamendu-efektua).

Leverage finantzarioa

Funts propioetan inbertitutako euro bakoitzeko errentagarritasunaren, aktiboaren errendimenduaren, kanpoko funtsen kostuaren eta zorpetzearen arteko erlazioa jasotzen du. Formulazio matematikoa egiteko, kontzeptu batzuk definitu behar dira:

t = Zerga-tasa

BAIdI = Interesen aurreko eta zergen ondorengo mozkina.

$$BAIdI = BAII \cdot (1 - t) = (V - CV - CF - AM) \cdot (1 - t)$$

Beste alde batetik, aintzat hartuta ez dagoela ezohiko emaitzarik ekitaldian[1], mozkin garbia ez da BAIdI-i zergen interes garbiak kentzeearen emaitza:

$$BN = BAIdI - I \cdot (1 - t)$$

Ondoren, leverage finantzarioaren formulazioan agertuko diren hiru ratio definituko ditugu:

r = Errendimendu operatiboa. Aktiboan inbertitutako euro bakoitzeko lortutako errentagarritasun garbia da, nola finantzatzen den kontuan hartu gabe. Kontuan hartu behar da aktiboa bat datorrela aktibo zirkulatzaile garbiaren eta aktibo finkoaren baturarekin:

$$r = \frac{BAIdI}{ACN + AF}$$

i = Kanpoko finantzaketaren kostu garbia, kostu esplizituarekin. Kanpoko funtsen hornitzaileek eskatutako errendimendua da, bidezko interesen ordainketak sozietateen gaineko zergan eragiten duen zerga-aurrezpena kenduta:

$$i = \frac{I(1-t)}{FACP + FALP} = \frac{I(1-t)}{FA}$$ [2]

e = Ondare garbian inbertitutako euro bakoitzeko lortutako errendimendu ekonomikoa.

$$e = \frac{BN}{PN}$$

Aurrekoa abiapuntutzat hartuta, leverage finantzarioaren formulazioa osa daiteke. Hona hemen adierazpena:

$$e = r + (r - i)\frac{FACP + FALP}{PN} = r + (r - i)\frac{FA}{PN}$$

e = Errendimendu operatiboa + Leverage finantzarioa

Ondorengo laukian, sektore bakoitzerako aplikazio praktikoan erabiliko dugun ratioen oinarrizko piramidea ikus daiteke.

---

[1] Ondoren jorratuko dugu ezohiko emaitzek sorrarazten duten arazoa.
[2] FA izena erabiliko dugu FACP eta FALPren batura laburtzeko. Nolanahi ere, gogorarazi behar da FACPk kostu esplizitudun epe laburreko kanpoko funtsei egiten diela erreferentzia eta ez epe laburreko kanpoko funts guztiei.

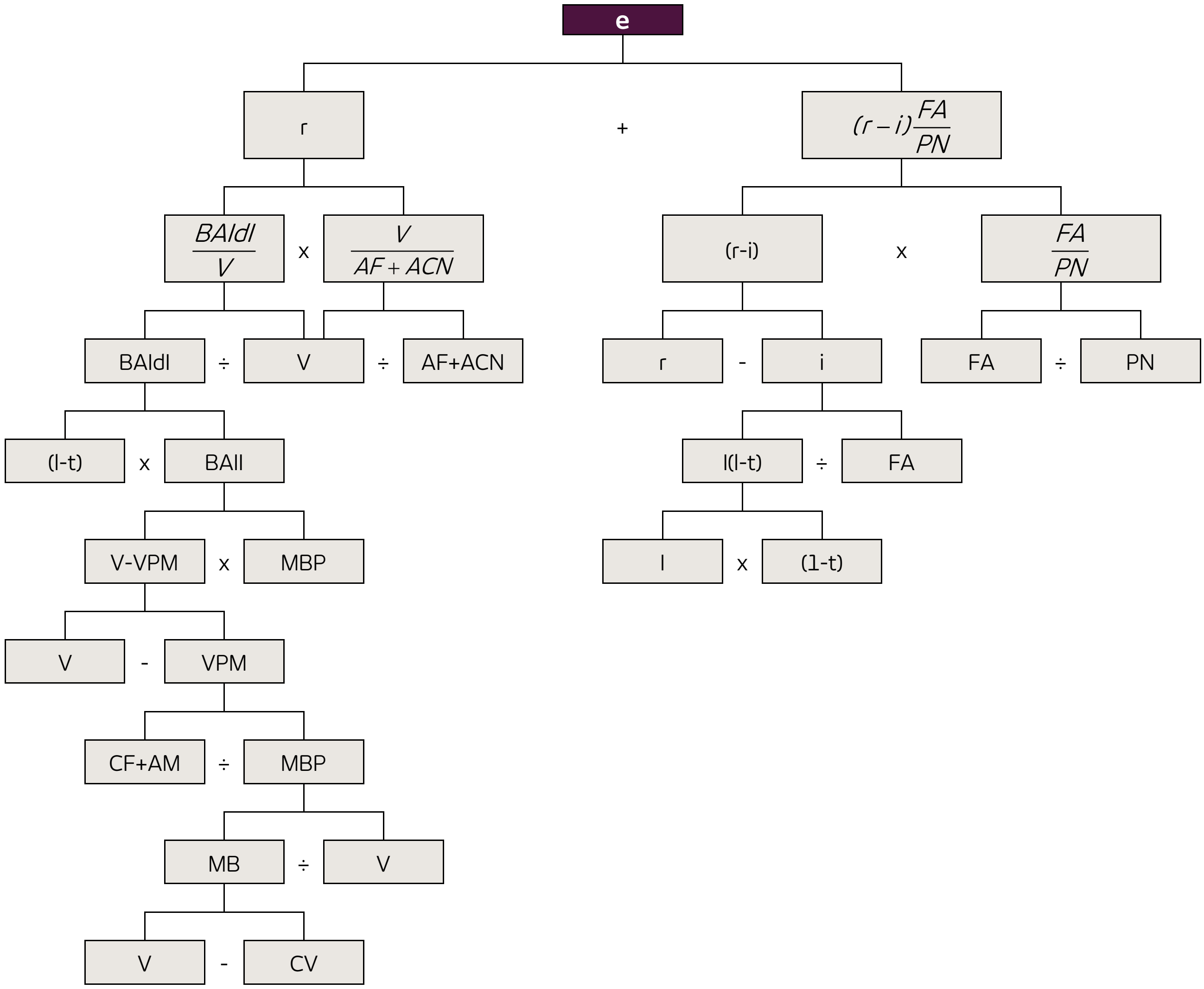

Goi-erpinean, ondare garbian inbertitutako euro bakoitzeko errentagarritasuna agertzen da, eta aktiboaren errendimenduaren eta leverage finantzarioaren batura gisa deskonposatuta dago. Ondoren, batugai horiek nola osatzen diren azaltzen du adar bakoitzak. Ikus daitekeenez, aktiboa eta pasiboa, hots, inbertsioa eta finantzaketa bereiztean datza piramidearen azpian dagoen filosofia. Azken batean, "r" ratioak aktiboaren errendimendua neurtzen du, finantzatzeko modua, hau da, finantza-egitura kontuan hartu gabe; eta eskuineko adarrak, berriz, finantzaketak ondare garbian inbertitutako euro bakoitzeko errendimenduari leverage finantzarioaren bidez egiten dion ekarpena kalkulatzen du.

Gai gehigarri bat aipatu beharra dago: piramidearen analisian ezohiko emaitzei emango zaien tratamendua. Normalean, emaitza horien errekurrentzia zalantzan jartzen da enpresetan aplikatutako analisian. Emaitzak errekurrenteak eta, beraz, neurri batean aurreikusgarriak badira, "r" mailan txerta daitezke piramidean, aktiboaren errendimendu bakarra kalkulatuta, ala bi kalkulatuta: ohiko errendimendua eta ezohikoa.

Dena dela, analisi sektorialari begira eta emaitzen izaera errekurrentea finkatzeko ezintasuna dela-eta, atal honen amaieran erantsitako laukian irudikatutako soluzioari jarraituko diogu sektore bakoitzean. Lauki horretan, "e" mailan txertatzen dira, eta ondare garbian inbertitutako euro bakoitzeko hiru errentagarritasun mota bereizten dira: ohikoa -e1-, berezko ezohikoa -e2- eta zerga-eraginari lotutako ezohikoa -e3-. Garbi dago azken adar hori kontuan hartzearen arrazoia: maila agregatutan, zerga sektorialen (T) zifrek e1 ratioa distortsiona dezakete (hau da, sektorearen berezko negozioari lotutako errentagarritasuna jasotzen duena). Horregatik, % 28,5eko batez besteko zerga-tasa komun bat suposatu dugu sektore guztietarako, eta zerga horrekiko diferentziak e3 adarrera eraman ditugu.

Kapituluaren amaieran, aztertutako industria-sektore guztietarako ratioen piramideak erantsi ditugu, EAEko zein Estatu osorako, eta 2013. eta 2014. urteetarako. Dena dela, eraginkortasun-arazoak direla-eta, piramideko ratiorik garrantzitsuenak hautatu ditugu berezko ekonomia- eta finantza-analisi sektorialari buruzko hurrengo atalean.

Zehazki, ondare garbiaren errentagarritasun-ratioak (e) hautatu dira EAEko industria-sektoreen analisirako, ohikoak (e1) zein ezohikoak (e2 eta e3). Ondoren, ondare garbiaren ohiko errentagarritasunaren osagaien analisi xehatua egin da, hau da, aktibo garbiaren errentagarritasunarena (r, eta osagaiak: BAIdI/V eta V/(AF+ACN)) eta leverage finantzarioarena ((r-i) x (FA/PN) eta horren osagaiena: (r-i) eta FA/PN). Azkenik, EAEko eta Estatuko industria-sektoreen arteko alderaketa egiteko, ondare garbiaren ohiko errentagarritasuna (e1) eta osagaiak hautatu dira: aktibo garbiaren errentagarritasuna (r) eta leverage finantzarioa ((r-i) x (FA/PN)).

LABORAL kutxa

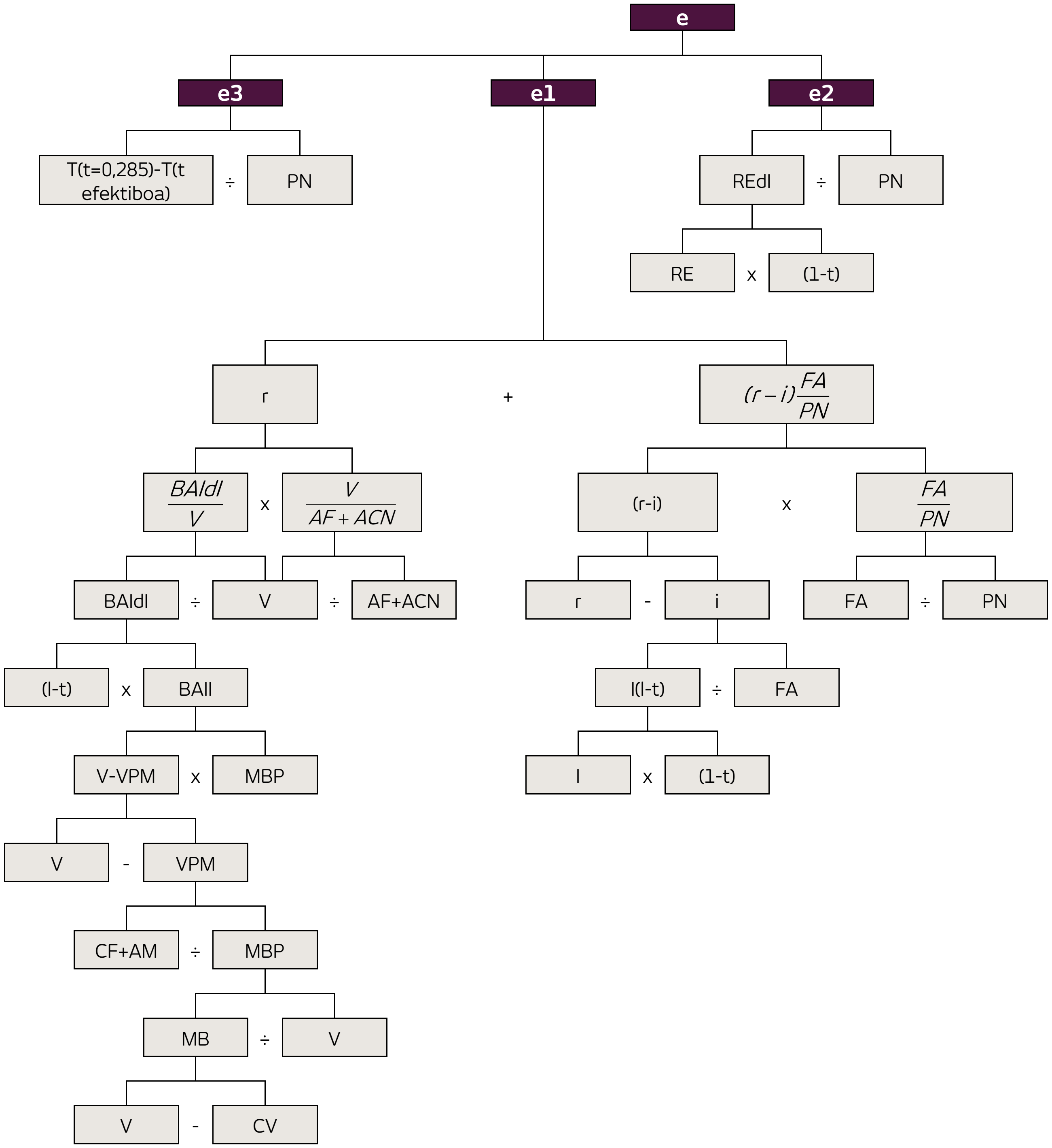
e
e3
e1
e2
T(t=0,285)-T(t efektiboa)
÷
PN
REdI
÷
PN
RE
x
(1-t)
r
+
$(r-i)\frac{FA}{PN}$
$\frac{BAIdI}{V}$
x
$\frac{V}{AF+ACN}$
(r-i)
x
$\frac{FA}{PN}$
BAIdI
÷
V
÷
AF+ACN
r
-
i
FA
÷
PN
(I-t)
x
BAII
I(I-t)
÷
FA
V-VPM
x
MBP
I
x
(1-t)
V
-
VPM
CF+AM
÷
MBP
MB
÷
V
V
-
CV

Funtsen iturri eta erabileren egoera[1]

Ratioen piramidearen kasuan mozkinean oinarrituta egiten den analisi ekonomikoaren ordez, analisirako bigarren tresnak finantza-alderdia du ardatz, hau da, funtsen kutxaren edo fluxuen ikuspegia. Ondorengo taulan, funtsen iturri eta erabileren egoeraren aurkezpen orokorra egiten da. Ikus daitekeenez, funtsen iturri eta erabileren egoera hiru kontzepturen kalkuluan oinarrituta dago:

– TINV: t urteko Inbertsio Diruzaintza, sektoreko aktiboak –haren premiei erantzun ondoren eta nola finantzatzen den kontuan hartu gabe– liberatzen dituen euroekin bat datorrena. "Free cash–flow" izen anglosaxoia ezagunagoa da. Erraz kalkulatzen da; ohiko eragiketetan (GFO) sortutako euroei ezohiko eragiketetan (GFE) sortutakoak gehitu behar zaizkio, eta, ondoren, aktibo zirkulatzaile garbian eta ibilgetuan egindako inbertsioak kendu.

– TFA: t urteko Kanpoko Funtsen Diruzaintza, sektorearen eta kanpoko funtsen hornitzaileen arteko erlazioaren ondoriozko funtsen sarrera eta irteeren arteko diferentzia adierazten duena.

– TPN: t urteko Ondare Garbiaren Diruzaintza; aurrekoaren kontzeptu berdina da, baina ondare garbiari aplikatua.

Hiru kontzeptuen baturak –urte jakin baterako– zero izan behar du. Azken batean, aktiboak euroak liberatzen dituenean (TINV>0) kanpoko funtsen eta/edo ondare garbiaren hornitzaileek eraman dutelako liberatzen dira. Aktiboak berez bere premiei erantzuterik izan ez badu, kanpoko funtsen eta/edo ondare garbiaren hornitzaileek dagokion dirua jarri beharko dute. Azken batean, zero balioa finantza-orekaren sinonimoa da, eta inoiz ez da interpretatu behar sektorearen osasun-adierazgarri gisa.

Jarduera-sektoreetarako proposatutako eskema orokorra aplikatzeko, ratioen piramidean zerga agregatuen zifrei emandako tratamendua hartu behar da kontuan. Horrela, beraz, % 28,5eko tasa orokorra suposatuko dugu, eta jasandakoarekiko diferentziak aldi honetan izandako funtsen ezohiko sorkuntzara eramango ditugu. Adierazi beharra dago, halaber, TPNa diferentziaren bidez kalkulatzen dela, abiapuntuko informazioak ez baitu aukerarik ematen beste era batean egiteko.

[1] Gómez-Bezares, F., J. A. Madariaga eta Javier Santibáñez (2002): "El estado de fuentes y empleos de fondos: una herramienta imprescindible en el análisis financiero", *Harvard – Deusto Finanzas & Contabilidad*, 49. zenbakia, iraila - urria, 2002, 18-28 or.

		+ V_t	Ohiko salmentak
		- C_t	Kostu operatiboak, ordainketarekin
		- AM_t	Amortizazioa
		= $BAII_t$	Interesen eta zergen aurreko mozkina
		* (1-t)	Zerga-eragina (t = zerga-tasa = 0,285)
		= $BAIdI_t$	Interesen aurreko eta zergen ondorengo mozkina
		+ AM_t	Amortizazioa
		- IF_t	Alegiazko diru-sarrerak (Ustiapenen + ibilget. lanen diru-laguntzak)
	+ GFO_t		Funts operatiboak sortzea
		+ RE_t	Ezohiko emaitzak
		* (1-t)	Zerga-eragina (t = 0,285)
		= $REdI_t$	Ezohiko emaitzak, zergen ondoren.
		+EF_t	Zerga-ondorioa: (0,285 – t efektiboa) * Zergen aurreko mozkina
	+ GFE_t		Ezohiko funtsak sortzea
		+ ACN_{t-1}	Hasierako aktibo zirkulatzaile garbia
		- ACN_t	Amaierako aktibo zirkulatzaile garbia
	- ΔACN_t		Aktibo zirkulatzaile garbia areagotzea
	- INV_t		Aktibo finkoan inbertitzea (Δ AF garbia + ibilget. lanak)
+ $TINV_t$			Diruzaintzaren fluxua, inbertsio-erabakiak
	+ EFA_t - AFA_t		Jaulkipena ken kanpoko funtsen amortizazioa, kostuarekin
		+ I_t	Kanpoko funtsen interesak
		* (1-t)	Zerga-eragina (t = 0,285)
	- (1-t) * I_t		Funtsak kentzea interesengatik
+ TFA_t			Diruzaintzaren fluxua, finantzaketa-erabakiak kanpoko funtsekin
+ TPN_t			Diruzaintzaren fluxua, finantzaketa-erabakiak ondare garbiarekin (Δ PN –BN + ustiap. diru-laguntzak)
= 0			= 0

Bestalde, arestian adierazi dugunez, sektore bati buruzko informazioa osatzen duten enpresen laginak ez du zertan denboran berdin iraun behar. Horregatik, eta urte guztietarako serie homogeneo bat sortzeko helburuarekin, sektore bakoitzeko batez besteko funtsen iturri eta erabileren egoerak aurkeztuko ditugu ondoren. Batezbestekoak kalkulatzeko, kontzeptu guztiak lagina osatzen duten enpresen kopuruarekin zatitu dira.

Kasu honetan, aztertutako industria-sektore guztietarako funtsen iturri eta erabileren egoerak ere erantsi ditugu kapituluaren amaieran, EAErako zein Estatu osorako, eta 2013. eta 2014. urteetarako. Dena dela, eraginkortasun-arazoak direla-eta, baliorik garrantzitsuenak (TINV, TFA eta TPN) hautatu dira funts sektorialen iturri eta erabileren egoeren analisiari buruzko azken atalean.

119. koadroa Espainiako Bankuko Balantzeen Zentraleko enpresa laguntzaileen kopurua

SEKTOREA	Euskal Autonomia Erkidegoa	Estatua
	2014	2014
Nekazaritzako elikagaiak	29	437
Papera	7	71
Kimika	10	164
Kautxua eta plastikoa	11	116
Mineral ez-metalikoak	11	133
Metalurgia	31	91
Produktu metalikoak	54	265
Produktu informatikoak	5	38
Material eta ekipo elektrikoa	19	80
Makineria eta ekipoa	31	194
Ibilgailu motordunak	17	111
Beste garraio-material batzuk	6	37
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	6	107
Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa	6	63
Industria, guztira	**243**	**1.907**

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

12.3 RATIOEN PIRAMIDEA

2014ko ekitaldiko azken datu eskuragarriak kontuan hartuta, eta lehenik eta behin ondare garbiaren errentagarritasunari (e) dagokionez, desberdintasun handiak daude EAEn aztertutako industria-sektoreen artean. Zehazki, honako alderdi hauek azpimarratu behar dira:

- 2014an ondare garbiaren errentagarritasunik handiena izan duten sektoreak honako hauek izan dira: Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (% 27,2), Kimika (% 16,5), Material eta ekipo elektrikoa (% 14,0) eta Kautxua eta plastikoa (% 13,7).
- Industria osoaren batez bestekoa (% 6,3) baino ondare garbiaren errentagarritasun handiagoa izan duten sektoreak (baina moderatuagoa) honako hauek izan dira: Ibilgailu motordunak (% 11,5), Nekazaritzako elikagaiak (% 9,6) eta Produktu metalikoak (% 7,1).
- Azkenik, ondare garbiaren errentagarritasuna batez bestekoaren azpitik izan dute gainerako sektoreek: Makineria eta ekipoa eta Beste garraio material batzuk (% 5,6), Altzariak eta beste manufaktura batzuk (% 5,4), Papera (% 4,5), Mineral ez-metalikoak (-% 4,4), Produktu informatikoak (-% 6,0) eta Metalurgia (-% 11,0).

LABORAL kutxa

Ondare garbiaren errentagarritasun horren analisiak, ohikoa (e1), berezko ezohikoa (e2) eta zerga-eraginari lotutako ezohikoa (e3) bereizita, 2014ko ekitaldiko honako alderdi hauek azpimarratzeko aukera ematen du:

- Oro har, eta espero zenez, ondare garbiaren errentagarritasuna ohiko errentagarritasunean oinarrituta dago nagusiki. Ezohikoa (e2 eta e3), berriz, osagarria da batez ere.
- Hala ere, aipatu behar da, alde batetik, honako sektore hauetan eskuratutako ondare garbiaren ezohiko (e2) errentagarritasunaren maila negatiboa: Produktu informatikoak (-% 5,8), Metalurgia (-% 1,5), Material eta ekipo elektrikoa (-% 1,2), Beste garraio-material batzuk (-% 0,6), Makineria eta ekipoa eta Kautxua eta plastikoa (-% 0,3) eta Ibilgailu motordunak (-% 0,1); horiek guztiek, Ibilgailu motordunak izan ezik, batez bestekoaren parean edo behetik (-% 0,3). Bestetik, honako sektore hauek eskuratutako maila positiboa nabarmentzen da: Kimika (% 5,2), Mineral ez-metalikoak (% 1,1), Altzariak eta beste manufaktura batzuk (% 0,7), Papera eta produktu metalikoak (% 0,2) eta Nekazaritzako elikagaiak (% 0,1).
- Era berean, azpimarratu beharra dago, halaber, zerga-eraginari lotutako ondare garbiaren ezohiko errentagarritasun (e3) handia, batez bestekoa baino handiagoa (% 0,8) honako sektore hauetan: Kautxua eta plastikoa (% 3,3), Beste garraio-material batzuk (% 2,8), Kimika (% 2,3), Nekazaritzako elikagaiak (% 1,7), Material eta ekipo elektrikoa (% 1,6) eta Produktu informatikoak (% 1,3). Aitzitik, zerga-eraginari lotutako ondare garbiaren ezohiko errentagarritasun negatiboa nabarmentzen da honako sektore hauetan: Metalurgia (-% 4,0), Mineral ez-metalikoak (-% 1,2), Makineria eta ekipoa (-% 0,4) eta Papera (-% 0,1).

120. koadroa Ondare garbiaren errentagarritasuna EAEko industria-sektoreetan

SEKTOREA	e (%)		e1 (%)		e2 (%)		e3 (%)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Nekazaritzako elikagaiak	2,2	9,6	2,0	7,8	-0,6	0,1	0,8	1,7
Papera	-3,2	4,5	-1,0	4,4	-1,8	0,2	-0,5	-0,1
Kimika	15,6	16,5	14,7	9,1	0,0	5,2	1,0	2,3
Kautxua eta plastikoa	11,6	13,7	10,9	10,7	-2,3	-0,3	3,0	3,3
Mineral ez-metalikoak	-86,4	-4,4	-0,6	-4,3	-61,9	1,1	-23,9	-1,2
Metalurgia	-14,1	-11,0	-8,6	-5,5	-2,2	-1,5	-3,4	-4,0
Produktu metalikoak	5,6	7,1	4,5	6,4	-0,2	0,2	1,3	0,5
Produktu informatikoak	--	-6,0	--	-1,5	--	-5,8	--	1,3
Material eta ekipo elektrikoa	38,5	14,0	43,1	13,5	-4,1	-1,2	-0,4	1,6
Makineria eta ekipoa	3,4	5,6	5,4	6,4	-2,4	-0,3	0,4	-0,4
Ibilgailu motordunak	10,9	11,5	10,0	11,1	0,7	-0,1	0,1	0,5
Beste garraio-material batzuk	--	5,6	--	3,5	--	-0,6	--	2,8
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	4,6	5,4	1,6	4,8	3,1	0,7	-0,2	0,0
Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa	--	27,2	--	28,6	--	0,0	--	-1,4
Industria, guztira	**-7,5**	**6,3**	**4,5**	**5,8**	**-8,9**	**-0,3**	**-3,1**	**0,8**

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

Ondare garbiaren errentagarritasuna (e) aztertu ondoren (ohikoa –e1– zein ezohikoa –e2 eta e3–), ondare garbiaren ohiko errentagarritasuna (e1) finkatzen duten osagaien (hots, aktibo garbiaren errentagarritasunaren (r) eta leverage finantzarioaren ((r-i) x (FA/PN)) analisi zehatzagoa egin dugu:

121. koadroa Aktibo garbiaren errentagarritasuna EAEko industria-sektoreetan

SEKTOREA	r (%)		BAIdI / V (%)		V / (AF + ACN)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Nekazaritzako elikagaiak	1,6	4,9	1,6	4,8	0,957	1,006
Papera	-0,1	4,0	-0,1	3,2	1,621	1,240
Kimika	10,5	6,8	3,9	4,2	2,684	1,625
Kautxua eta plastikoa	8,7	8,6	5,7	6,1	1,523	1,414
Mineral ez-metalikoak	1,5	0,4	6,3	1,1	0,238	0,325
Metalurgia	-2,0	0,1	-1,2	0,1	1,661	1,677
Produktu metalikoak	4,2	4,7	2,8	2,8	1,520	1,658
Produktu informatikoak	--	1,3	--	2,3	--	0,571
Material eta ekipo elektrikoa	34,2	7,7	5,7	5,3	5,969	1,446
Makineria eta ekipoa	4,2	5,1	3,3	4,8	1,273	1,049
Ibilgailu motordunak	8,7	9,4	1,9	2,9	4,605	3,256
Beste garraio-material batzuk	--	2,8	--	4,4	--	0,628
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	1,8	4,6	1,7	4,3	1,073	1,064
Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa	--	21,3	--	4,2	--	5,136
Industria, guztira	**3,7**	**4,3**	**2,0**	**3,3**	**1,843**	**1,293**

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

Aktibo garbiaren errentagarritasunari (r) dagokionez, honako alderdi hauek aipa daitezke 2014. urtean aztertutako EAEko industria-sektoreetan:

- 2014. urtean, oro har, aktibo garbiaren errentagarritasuna funts propioen errentagarritasunaren osagai nagusia izan da berriz, leverage finantzarioaren indar txikiaren ondorioz. Izan ere, leverage finantzarioak maila negatiboa izan du sektore batzuetan (alderdi hori geroago aztertuko dugu zehazki, osagai hori ikustean).

- Hori horrela, 2014an aktibo garbiaren errentagarritasunik handiena izan duten sektoreak honako hauek izan dira: Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (% 21,3), Ibilgailu motordunak (% 9,4), Kautxua eta plastikoa (% 8,6) eta Material eta ekipo elektrikoa (% 7,7). Batez bestekotik behera dagoen aktibo garbiaren errentagarritasunarekin (% 4,3) ditugu honako sektore hauek: Papera (% 4,0), Beste garraio-material batzuk (% 2,8), Produktu informatikoak (% 1,3), Mineral ez-metalikoak (% 0,4) eta Metalurgia (% 0,1).

- Aktibo garbiaren errentagarritasuna finkatzen duten osagaiak kontuan hartuta, eta lehenik eta behin BAIdI/V ratioa (ustiapenaren ohiko diru-sarreren interesen aurreko eta zergen ondorengo mozkina) aztertuta, adierazi beharra dago honako sektore hauetan lortutako maila handia: Kautxua eta plastikoa (% 6,1), Material eta ekipo elektrikoa (% 5,3) eta Nekazaritzako elikagaiak eta Makineria eta ekipoa (% 4,8).

LABORAL kutxa

Ordea, batez besteko industrialaren azpitik daude (% 3,3) honako hauek: Papera (% 3,2), Ibilgailu motordunak (% 2,9), Produktu metalikoak (% 2,8), Produktu informatikoak (% 2,3), Mineral ez-metalikoak (% 1,1) eta Metalurgia (% 0,1).

- Ustiapenaren ohiko diru-sarreren eta aktibo garbiaren arteko harremana neurtzen duen V/(AF+ACN) ratioari dagokionez, honako sektore hauetan lortutako maila handia azpimarratu behar da: Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (5,136) eta Ibilgailu motordunak (3,256); biak batez bestekoaren gainetik daude argi eta garbi (1,293). Hala ere, kontrako aldean daude sektore gehienak. Horien artean azpimarratu beharrekoak dira honako hauek: Beste garraio-material batzuk (0,628), Produktu informatikoak (0,571) eta Mineral ez-metalikoak (0,325), batez bestekotik nabarmen behetik daudelako.

122. koadroa Leverage finantzarioa EAEko industria-sektoreetan

SEKTOREA	(r - i) x (FA / PN) (%)		(r - i)		FA / PN (%)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Nekazaritzako elikagaiak	0,4	2,9	0,003	0,037	134,5	77,2
Papera	-0,8	0,5	-0,049	0,026	17,4	18,1
Kimika	4,2	2,3	0,081	0,058	51,6	39,1
Kautxua eta plastikoa	2,2	2,2	0,073	0,072	30,8	30,1
Mineral ez-metalikoak	-2,1	-4,7	-0,019	-0,035	115,4	135,3
Metalurgia	-6,6	-5,7	-0,052	-0,029	127,7	194,3
Produktu metalikoak	0,3	1,7	0,006	0,023	54,3	75,7
Produktu informatikoak	--	-2,8	--	-0,010	--	287,3
Material eta ekipo elektrikoa	8,9	5,8	0,291	0,047	30,7	124,3
Makineria eta ekipoa	1,2	1,4	0,017	0,024	71,1	57,0
Ibilgailu motordunak	1,4	1,7	0,062	0,067	22,1	25,9
Beste garraio-material batzuk	--	0,7	--	0,008	--	85,9
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	-0,2	0,1	-0,045	0,007	3,7	22,2
Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa	--	7,2	--	0,194	--	37,3
Industria, guztira	**0,8**	**1,5**	**0,011**	**0,017**	**75,3**	**87,8**

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

Leverage finantzarioaren analisiari dagokionez ((r - i) x (FA / PN)), 2014. urtean honako alderdi hauek azpimarra daitezke EAEko industria-sektoreetan:

- Arestian esan dugunez, leverage finantzarioak, oro har, aktibo garbiaren errentagarritasunak baino proportzio txikiagoa du ondare garbiaren errentagarritasunean. Testuinguru horretan, azpimarratu beharra dago honako sektore hauetan lortutako maila handia: Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (% 7,2), Material eta ekipo elektrikoa (% 5,8), Kimika (% 2,3), Kautxua eta plastikoa (% 2,2), Produktu metalikoak eta Ibilgailu motordunak (% 1,7); guztiek gainditu dute industria osoaren batez bestekoa (% 1,5). Batez bestekoaren azpitik eta balio negatiboarekin, berriz, honako sektore hauek kokatu dira: Metalurgia (–% 5,7), Mineral ez-metalikoak (–% 24,7) eta Produktu informatikoak (–% 2,8).

- Leverage finantzarioa finkatzen duten osagaiei dagokienez, eta aktibo garbiaren errentagarritasunaren eta kostu esplizitua duen kanpoko finantzaketaren kostu garbiaren (r-1) arteko diferentzia aztertuta, azpimarratu beharra dago honako sektore hauetan lortutako maila handia: Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (0,194) eta Ibilgailu motordunak (0,067); guztiak industria osoaren 0,017ko batez bestekoaren oso gainetik daude. Balio negatiboekin eta batez bestekoaren azpitik, berriz, honako sektore hauek kokatu dira: Produktu informatikoak (-0,010), Metalurgia (-0,029) eta Mineral ez-metalikoak (-0,035).

- Zorpetze-maila neurtzen duen FA/PN ratioari (hots, kanpoko funtsek ondare garbian duten proportzioari) dagokionez, honako sektore hauetako maila azpimarratu beharra dago: Produktu informatikoak (% 287,5), Metalurgia (% 194,3) eta Mineral ez-metalikoak (% 135,3) eta Material eta ekipo elektrikoa (% 124,3). Zorpetze-mailarik txikieneko sektoreak, berriz, honako hauek izan dira: Papera (% 18,1), Altzariak eta beste manufaktura batzuk (% 22,2), Ibilgailu motordunak (% 25,9), Kautxua eta plastikoa (% 30,1), Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (% 37,3) eta Kimika (% 39,1). Nolanahi ere, adierazi beharra dago sektore gehienak (9, zehazki) % 87,8ko batez bestekoaren azpitik daudela zorpetzeari dagokionez.

123. koadroa EAEko industria-sektoreen alderaketa, 2014

SEKTOREA	e1 (%)		r (%)		(r - i) x (FA / PN) (%)	
	EAE	Estatua	EAE	Estatua	EAE	Estatua
Nekazaritzako elikagaiak	7,8	10,9	4,9	7,0	2,9	3,9
Papera	4,4	4,5	4,0	4,0	0,5	0,5
Kimika	9,1	9,7	6,8	6,7	2,3	3,0
Kautxua eta plastikoa	10,7	19,1	8,6	12,0	2,2	7,1
Mineral ez-metalikoak	-4,3	4,6	0,4	4,1	-4,7	0,6
Metalurgia	-5,5	3,0	0,1	2,9	-5,7	0,1
Produktu metalikoak	6,4	7,3	4,7	6,0	1,7	1,3
Produktu informatikoak	-1,5	8,2	1,3	6,2	-2,8	2,0
Material eta ekipo elektrikoa	13,5	7,4	7,7	4,9	5,8	2,5
Makineria eta ekipoa	6,4	20,4	5,1	14,5	1,4	5,9
Ibilgailu motordunak	11,1	8,7	9,4	5,6	1,7	3,1
Beste garraio-material batzuk	3,5	7,8	2,8	3,3	0,7	4,5
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	4,8	4,8	4,6	4,7	0,1	0,1
Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa	28,6	14,0	21,3	8,8	7,2	5,2
Industria, guztira	**5,8**	**8,6**	**4,3**	**5,8**	**1,5**	**2,8**

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

Azkenik, EAEko industria-sektoreen ekonomia- eta finantza-egoeraren eta Estatuko industria-sektoreenaren arteko konparazioari dagokionez, honako alderdi hauek azpimarratu behar dira:

- 2014. urtean, Material eta ekipo elektrikoa, Ibilgailu motordunak eta Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa izeneko sektoreen kasuan, funts propioen

ohiko errentagarritasuna (e1) handiagoa izan da EAEn Estatuan baino. Gainerako sektoreetan, berriz, alderantziz gertatu da.

- Aktibo garbiaren errentagarritasunaren kasuan ere, adierazitako hiru sektoreen maila Estatukoa baino handiagoa izan da EAEn (adierazi dugunez, funts propioen ohiko errentagarritasuna Estatukoa baino handiagoa izan da sektore horietan), bai eta Kimika sektorearena ere. Leverage finantzarioaren kasuan, handiagoa izan da, halaber, EAEren kasuan, honako sektore hauetan: Produktu metalikoak, Material eta ekipo elektrikoa eta Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa.

18. grafikoa Ondare garbiaren ohiko errentagarritasuna eta osagaiak (aktibo garbiaren errentagarritasuna eta leverage finantzarioa) EAEko industria-sektoreetan, 2014

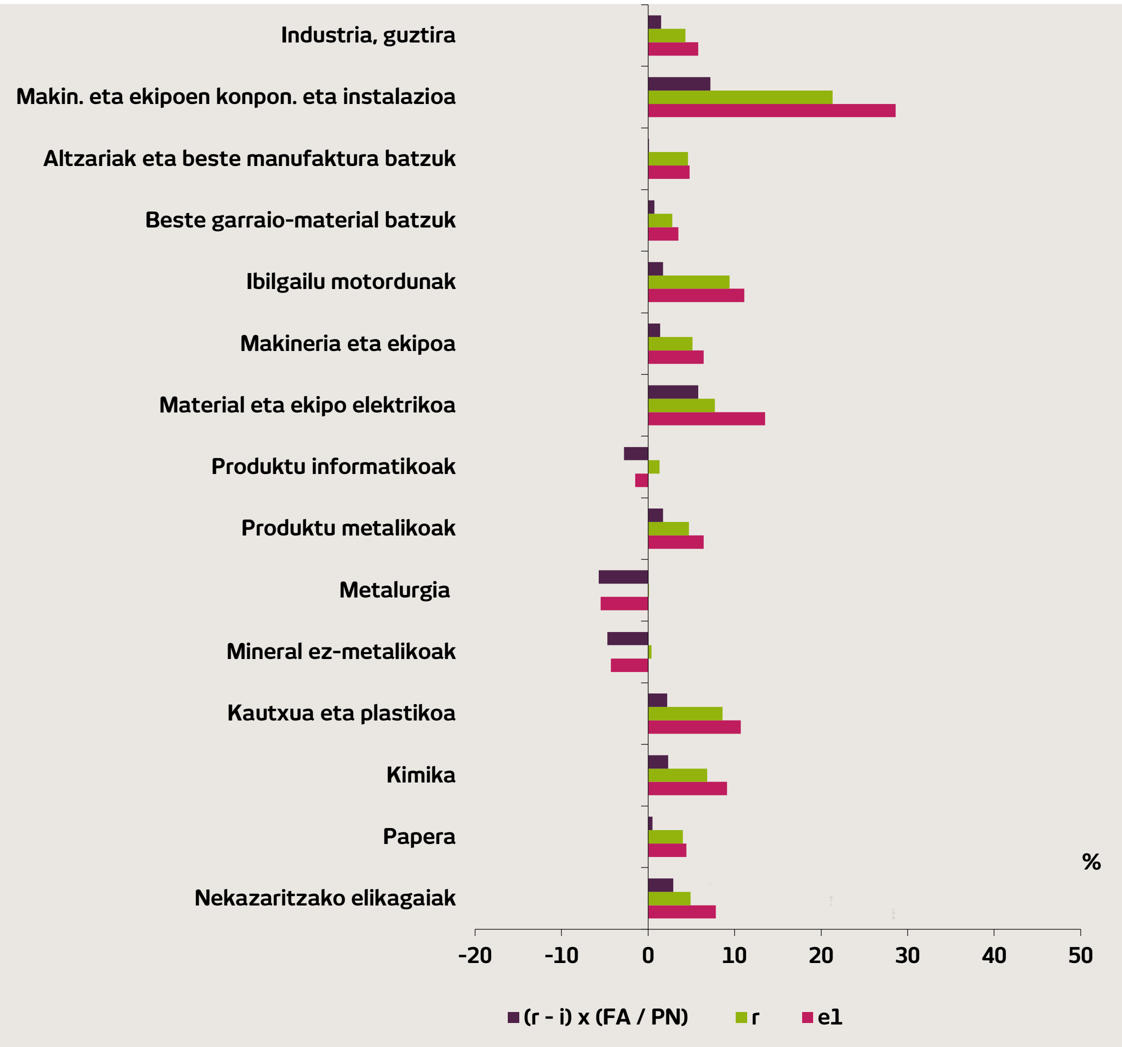

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

19. grafikoa EAEko industria-sektoreetako eta Estatuko ondare garbiaren ohiko errentagarritasunaren alderaketa

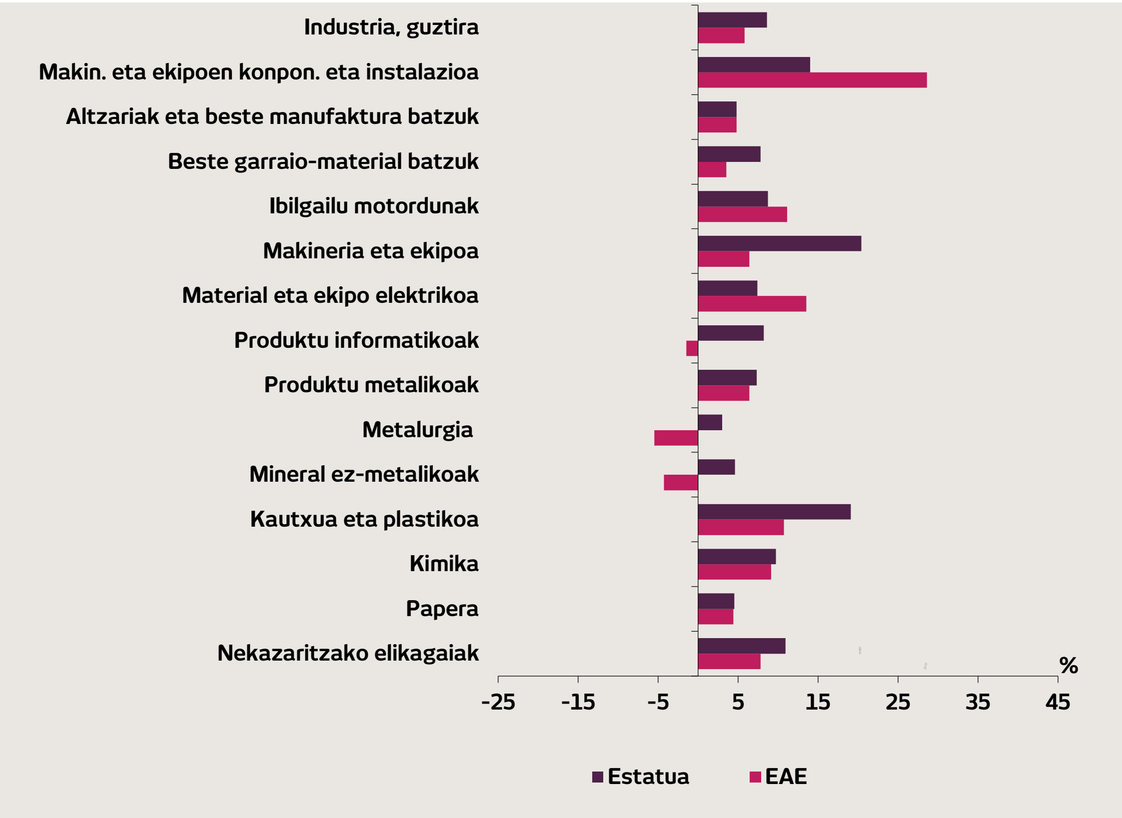

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

12.4 FUNTSEN ITURRIEN ETA ERABILEREN EGOERA-ORRIA

2014ko ekitaldiko azken datu eskuragarrien arabera, eta lehenik eta behin inbertsio-diruzaintza (TINV) (aktiboak –haren premiei erantzun ondoren eta nola finantzatzen den kontuan hartu gabe– liberatzen dituen euroekin bat datorrena eta “free cash–flow” izenarekin ezagutzen dena) kontuan hartuta, desberdintasun esanguratsuak daude EAEn aztertutako industria-sektoreen artean. Zehazki, honako ohar hauek azpimarratu behar dira:

- 2013. urtean inbertsio-diruzaintzarik handiena izan duen sektorea Material eta ekipo elektrikoa izan da (24,21 milioi euro enpresa bakoitzeko), eta, horren atzetik, honako hauek: Beste garraio-material batzuk (13,34), Kautxua eta plastikoa (6,24) eta Papera

(5,74); lau kasuetan, industria osoaren batez bestekoa baino askoz handiagoa izan da (3,77 milioi euro batez beste enpresa bakoitzeko).

- Industria osoaren batez bestekoaren azpitik, baina balio positiboekin, honako sektore hauek kokatu dira: Metalurgia (0,96), Kimika (0,89), Produktu metalikoak (0,72) eta Makineria eta ekipoa (0,39). Ez da gauza bera gertatzen, ordea, honako sektore hauekin, balio negatiboetan kokatzen baitira eta industriaren batez bestekotik oso behera: Altzariak eta beste manufaktura batzuk (-0,03), Makineriaren eta ekipoaren konponketa eta instalazioa (-0,09), Mineral ez-metalikoak (-3,45) eta, bereziki, Produktu informatikoak (-4,99).

124. koadroa Funtsen iturrien eta erabileren egoera EAEko industria-sektoreetan

*(M euro)**

SEKTOREA	TINV		TFA		TPN	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Nekazaritzako elikagaiak	-0,01	5,20	0,31	-3,76	-0,30	-1,44
Papera	-0,34	5,74	0,79	-3,50	-0,45	-2,23
Kimika	1,41	0,89	-1,03	-0,56	-0,38	-0,33
Kautxua eta plastikoa	11,70	6,24	-5,78	-0,72	-5,92	-5,52
Mineral ez-metalikoak	-5,71	-3,45	4,55	16,25	1,16	-12,79
Metalurgia	7,64	0,96	-10,32	-0,58	2,68	-0,38
Produktu metalikoak	0,35	0,72	0,14	-0,27	-0,49	-0,45
Produktu informatikoak	--	-4,99	--	3,78	--	1,22
Material eta ekipo elektrikoa	13,44	24,21	-6,85	-32,36	-6,59	8,15
Makineria eta ekipoa	0,53	0,39	-0,37	-0,09	-0,17	-0,29
Ibilgailu motordunak	11,59	5,33	-3,29	0,89	-8,30	-6,22
Beste garraio-material batzuk	--	13,34	--	31,04	--	-44,38
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	0,07	-0,03	-0,07	0,06	0,00	-0,02
Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa	--	-0,09	--	-0,12	--	0,21
Industria, guztira	**3,06**	**3,77**	**-2,00**	**-1,64**	**-1,06**	**-2,13**

(*): Batez besteko sektorialak.
Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

Sektorearen eta kanpoko funtsen hornitzaileen arteko erlazioaren ondoriozko funtsen sarrera eta irteeren arteko diferentzia adierazten duen kanpoko funtsen diruzaintzari (TFA) dagokionez, honako alderdi hauek azpimarratu behar dira 2014. urtean:

- Honako sektore hauek dute saldorik handiena: Beste garraio-material batzuk (31,04 milioi euro enpresako) eta Mineral ez-metalikoak (16,25), biak industriaren batez bestekotik oso gora. -1,64 milioi euro enpresako. Halaber, honako sektore hauek ere aipatu behar dira: Produktu informatikoak (3,78), Ibilgailu motordunak (0,89) eta Altzariak eta beste manufaktura batzuk (0,06), horiek ere saldo positiboa dutela.

- Saldo negatiboa dute, baina batez bestekotik gora, honako sektore hauek: Makineria eta ekipoa (-0,09 milioi euro enpresako), Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa (-0,12), Produktu metalikoak (-027), Kimika (-0,56),

Metalurgia (-0,58) eta Kautxua eta plastikoa (-0,72). Eta batez bestekotik oso behera daude eta, beraz, balio negatiboekin, honako sektore hauek: Papera, Nekazaritzako elikagaiak eta, bereziki, Material eta equipo elektrikoa (-3,50, -3,76 eta -32,36 milioi euro enpresako, hurrenez hurren).

Azkenik, sektorearen eta ondare garbiaren hornitzaileen arteko erlazioaren ondoriozko funtsen sarrera eta irteeren arteko diferentzia adierazten duen ondare garbiaren diruzaintzari (TPN) dagokionez, honako alderdi hauek azpimarratu behar dira 2014. urtean:

- Saldorik handiena izan duen sektorea Material eta equipo elektrikoa da (8,15 milioi euro enpresa bakoitzeko); alde handia atera die gainerako sektoreei, eta industria osoaren batez bestekoaren oso gainetik kokatu da (–2,13 milioi euro enpresa bakoitzeko batez beste).
- Nabarmentzekoa da beste sektore bi baino ez daudela saldo positiboarekin: Produktu informatikoak (1,22 milioi euro enpresako) eta Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa (0,21). Gainerakoek saldo negatiboa dute, eta bereziki nabarmentzen dira honako sektore hauek: Kautxua eta plastikoak (-5,52 milioi euro enpresako), Ibilgailu motordunak (-6,22), Mineral ez-metalikoak (-12,79) eta Beste garraio-material batzuk (-44,38).

125. koadroa EAEko industria-sektoreen alderaketa, 2014

*(M euro)**

SEKTOREA	TINV		TFA		TPN	
	EAE	Estatua	EAE	Estatua	EAE	Estatua
Nekazaritzako elikagaiak	5,20	6,82	-3,76	-2,44	-1,44	-4,38
Papera	5,74	4,96	-3,50	-2,59	-2,23	-2,37
Kimika	0,89	6,69	-0,56	-3,82	-0,33	-2,87
Kautxua eta plastikoa	6,24	1,37	-0,72	-0,18	-5,52	-1,19
Mineral ez-metalikoak	-3,45	6,49	16,25	-4,35	-12,79	-2,14
Metalurgia	0,96	74,84	-0,58	-12,31	-0,38	-62,52
Produktu metalikoak	0,72	1,35	-0,27	-0,56	-0,45	-0,80
Produktu informatikoak	-4,99	-0,41	3,78	0,46	1,22	-0,05
Material eta ekipo elektrikoa	24,21	8,66	-32,36	-8,75	8,15	0,09
Makineria eta ekipoa	0,39	1,91	-0,09	0,53	-0,29	-2,44
Ibilgailu motordunak	5,33	13,22	0,89	-6,10	-6,22	-7,11
Beste garraio-material batzuk	13,34	-4,06	31,04	10,34	-44,38	-6,28
Altzariak eta beste manufaktura batzuk	-0,03	0,62	0,06	-0,32	-0,02	-0,30
Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa	-0,09	-0,22	-0,12	0,69	0,21	-0,47
Industria, guztira	**3,77**	**7,90**	**-1,64**	**-2,42**	**-2,13**	**-5,48**

(*): Batez besteko sektorialak.

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

EAEko industria-sektoreetako funtsen iturrien eta erabileren egoeraren eta Estatukoaren arteko konparazioari dagokionez, honako alderdi hauek azpimarratu behar dira 2014. urtean:

- 2014an, sektore gehienek (Mineral ez-metalikoak, Produktu informatikoak, Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa eta Altzariak eta beste manufaktura batzuk salbu) inbertsio positiboko diruzaintza izan dute (TINV). Papera, Kautxua eta plastikoa, Material eta ekipo elektrikoa eta Beste garraio-material batzuk izeneko sektoreek inbertsio-diruzaintza handiagoa izan dute EAEn Estatu osoan baino. Aztertutako gainerako sektoreetan, berriz, alderantziz gertatu da.
- Kanpoko funtsen diruzaintzari (TFA) dagokionez, EAEko sektore gehienek Estatukoa baino diruzaintza handiagoa dute, eta, ildo horretan, Beste garraio-material batzuk eta Mineral ez-metalikoak azpimarratu behar dira.
- Azkenik, ondare garbiaren diruzaintza dela eta (TPN), antzekoa gertatzen da, eta sektore gehienek ondare garbiaren diruzaintza handiagoa dute EAEn Estatu osoan baino. Hala ere, nabarmendu behar da Material eta ekipo elektrikoa, Produktu informatikoak eta Makineriaren eta ekipoen konponketa eta instalazioa direla EAEn ondare garbiaren diruzaintza positiboa duten sektore bakarrak (8,15, 1,22 eta 0,21 milioi euro enpresako, hurrenez hurren), gainerako sektoreetan ez bezala.

20. grafikoa Funtsen iturrien eta erabileren egoera EAEko industria-sektoreetan, 2014

*(M eurotan)**

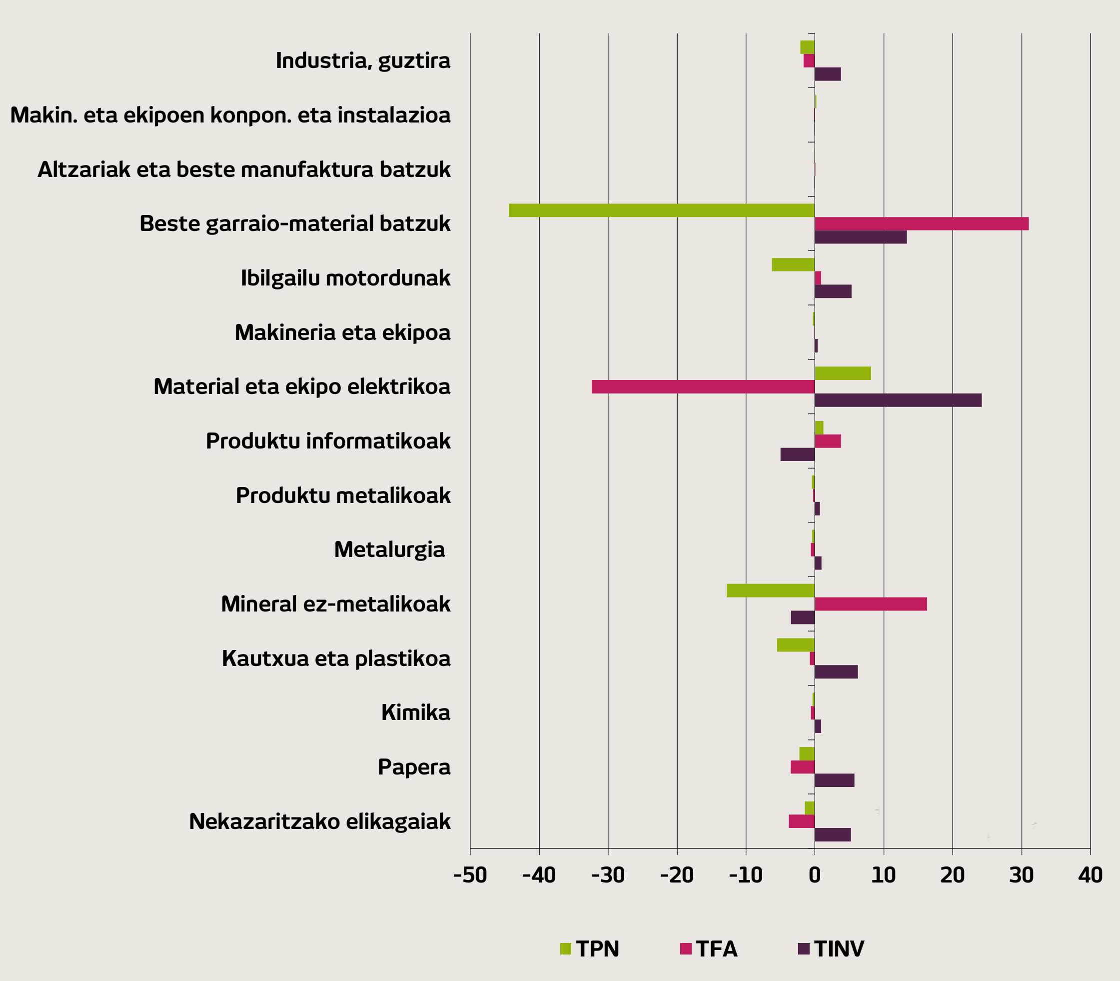

(*): Batez besteko sektorialak.
Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

21. grafikoa **Inbertsio-diruzaintzaren (TINV) fluxuaren alderaketa EAEko industria-sektoreen eta Estatu osokoen artean, 2014**

*(M eurotan)**

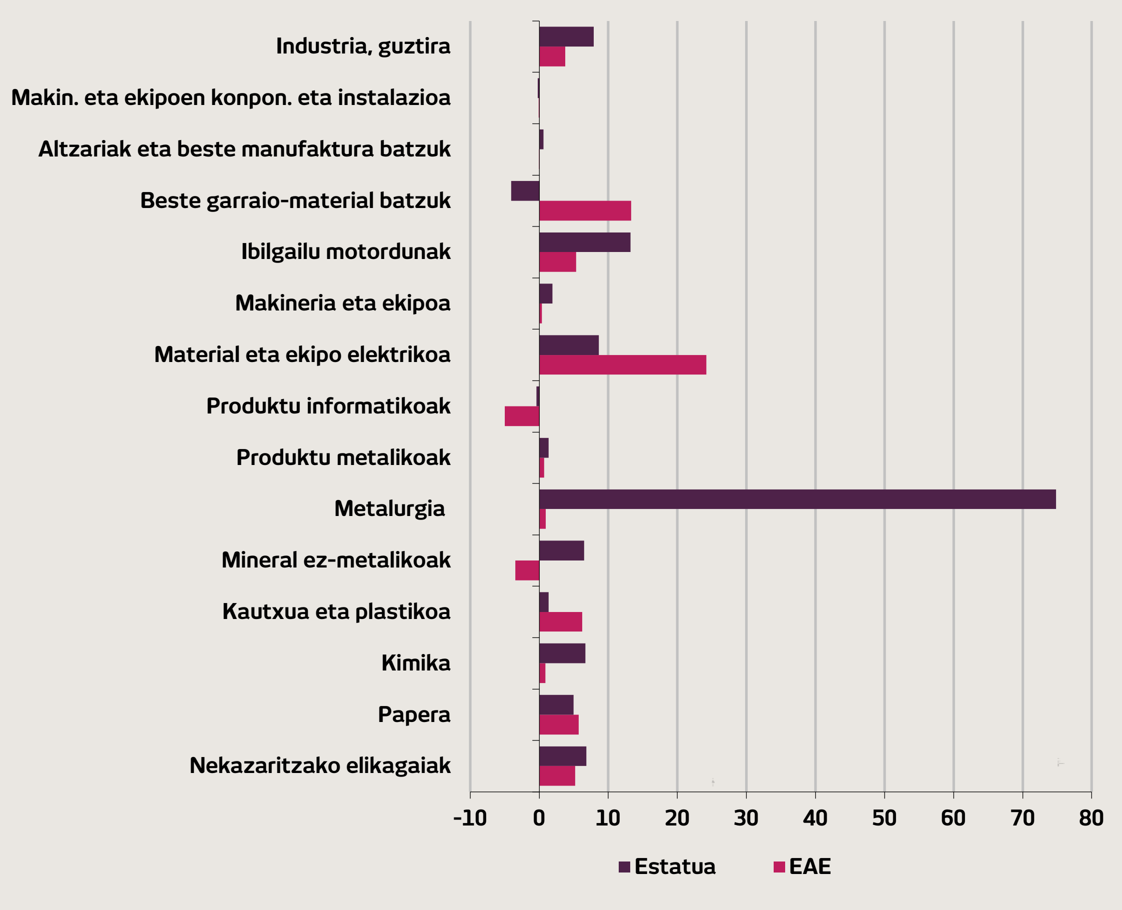

(*): Batez besteko sektorialak.

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

126. koadroa Elikagaien, edarien eta tabakoaren industriaren sektoreko ratioen piramidea

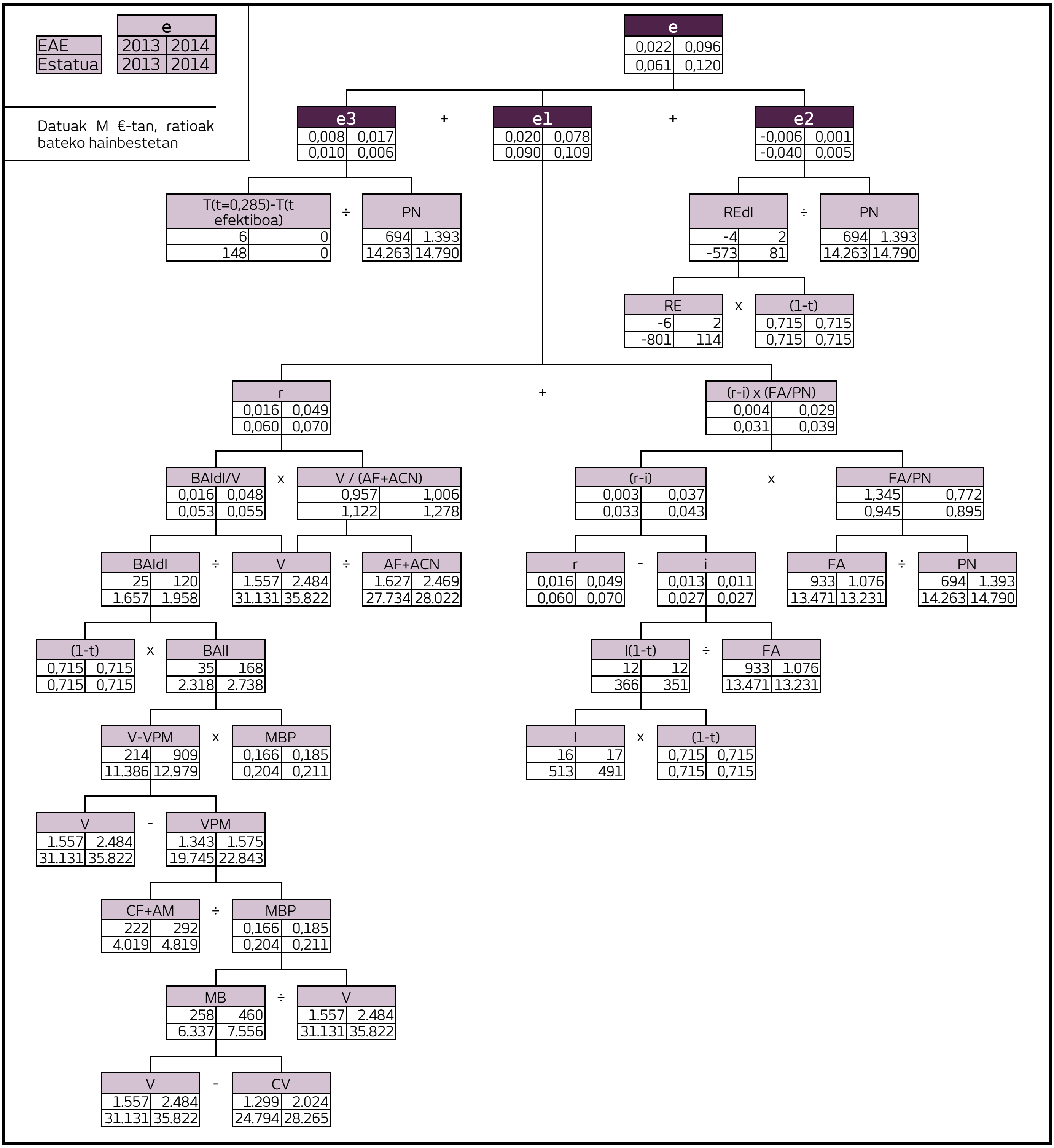

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

127. koadroa Paperaren industriaren sektoreko ratioen piramidea

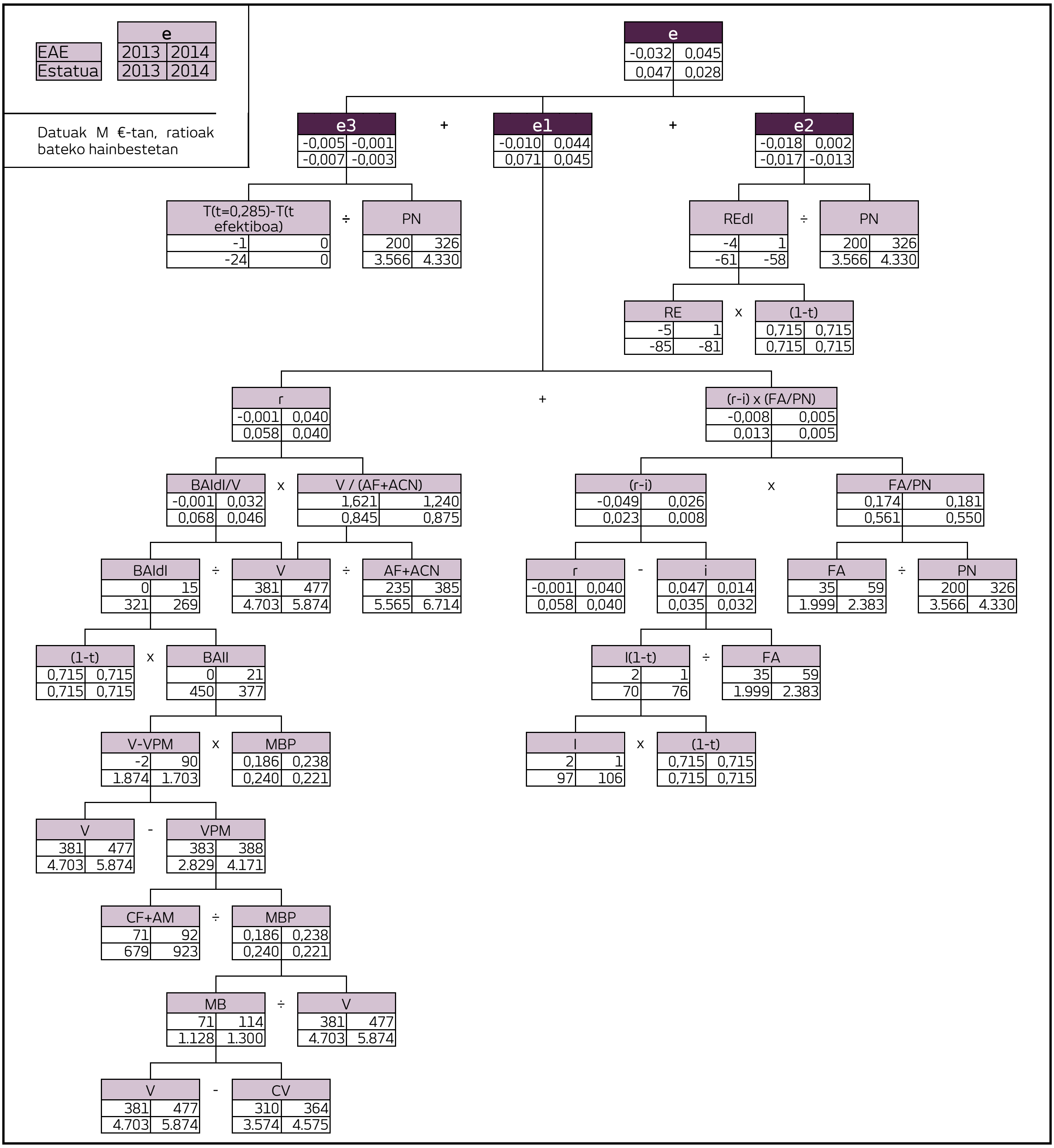

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

128. koadroa Industria kimikoaren sektoreko ratioen piramidea

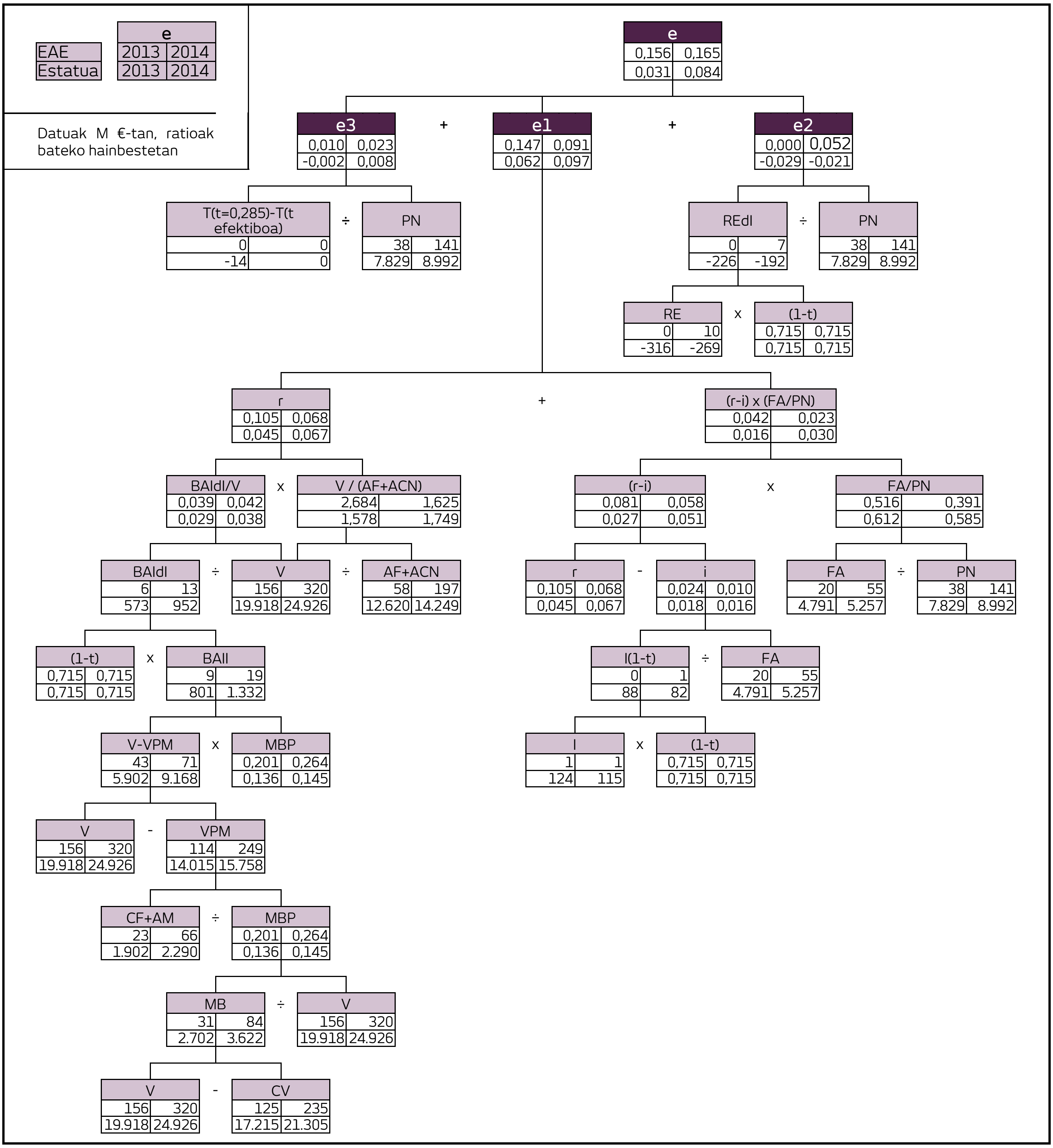

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

129. koadroa Kautxu eta plastikoen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

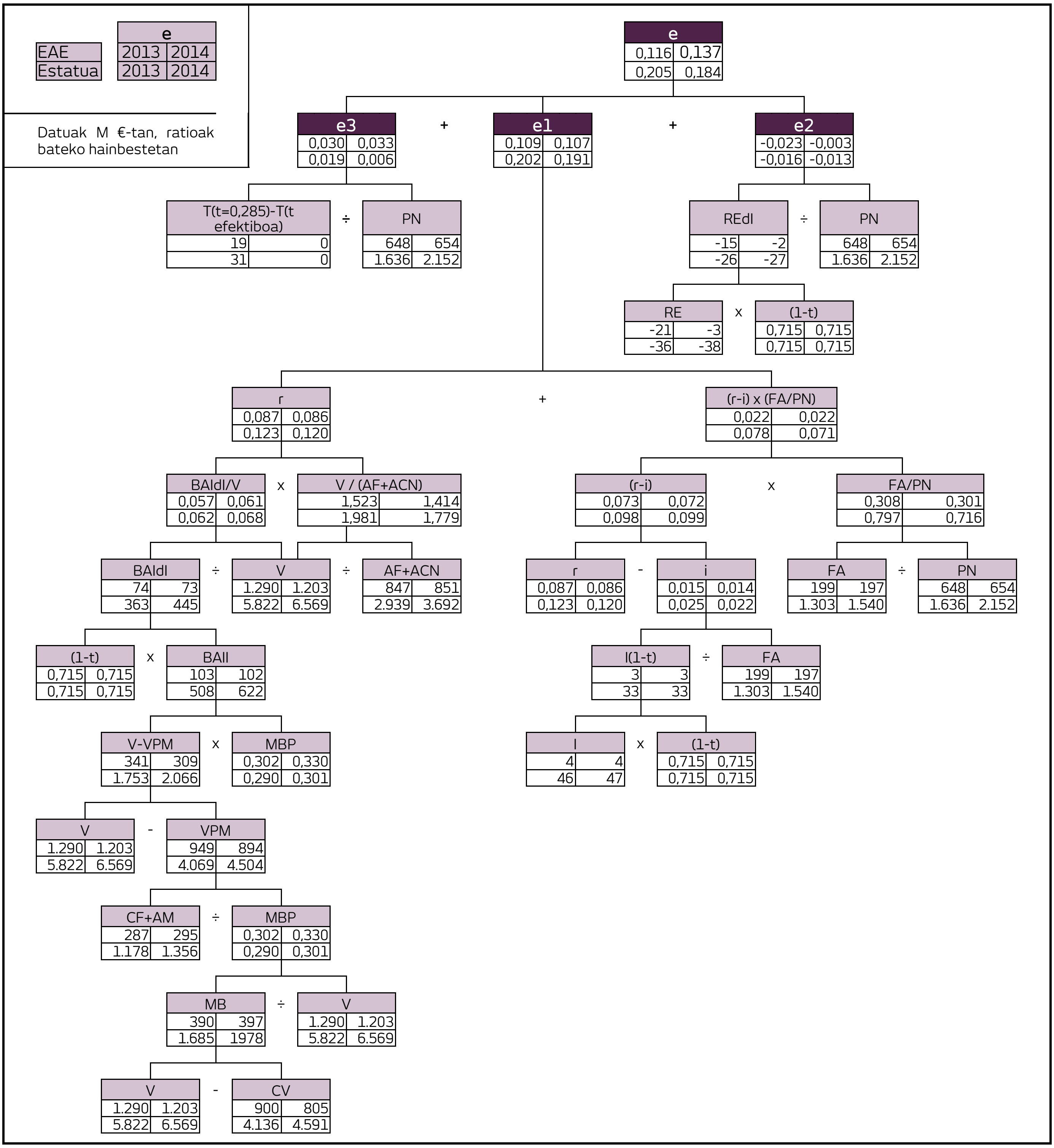

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

130. koadroa Beste produktu mineral ez-metaliko batzuen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

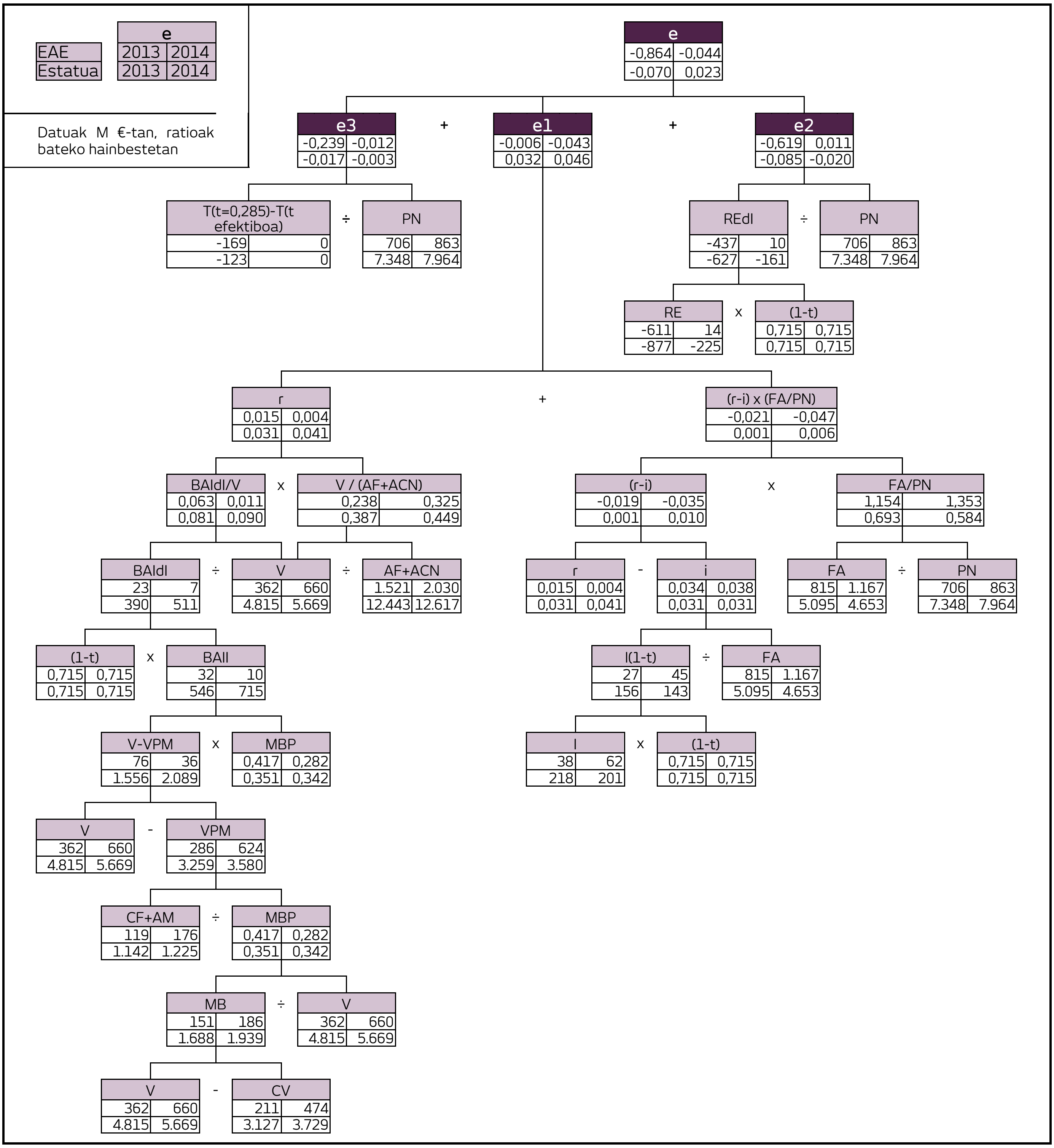

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

131. koadroa Metalurgiaren sektoreko ratioen piramidea (burdinazko eta altzairuzko produktuen eta ferroaleazioen fabrikazioa)

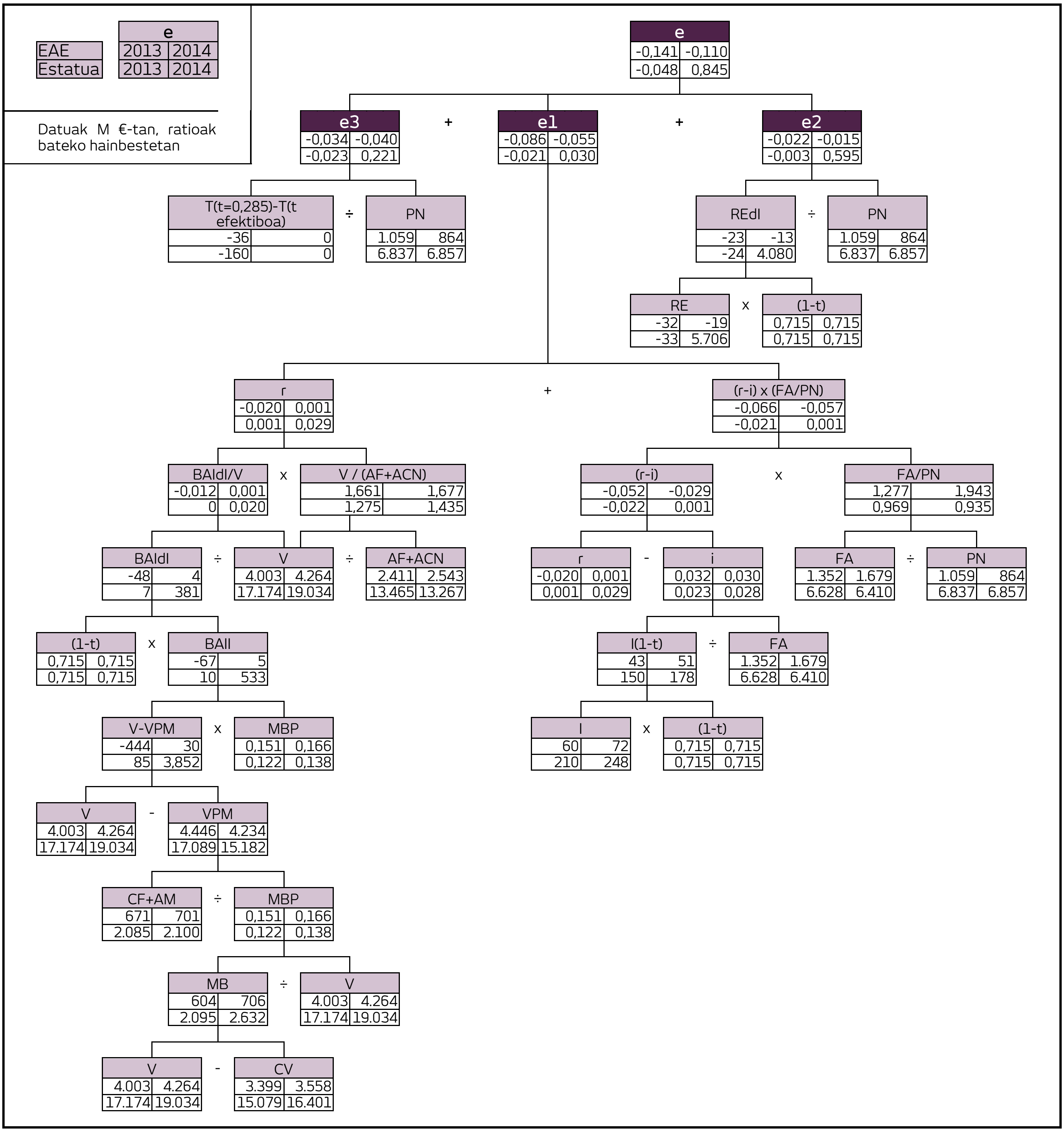

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

132. koadroa Produktu metalikoen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea (makineria eta ekipoa izan ezik)

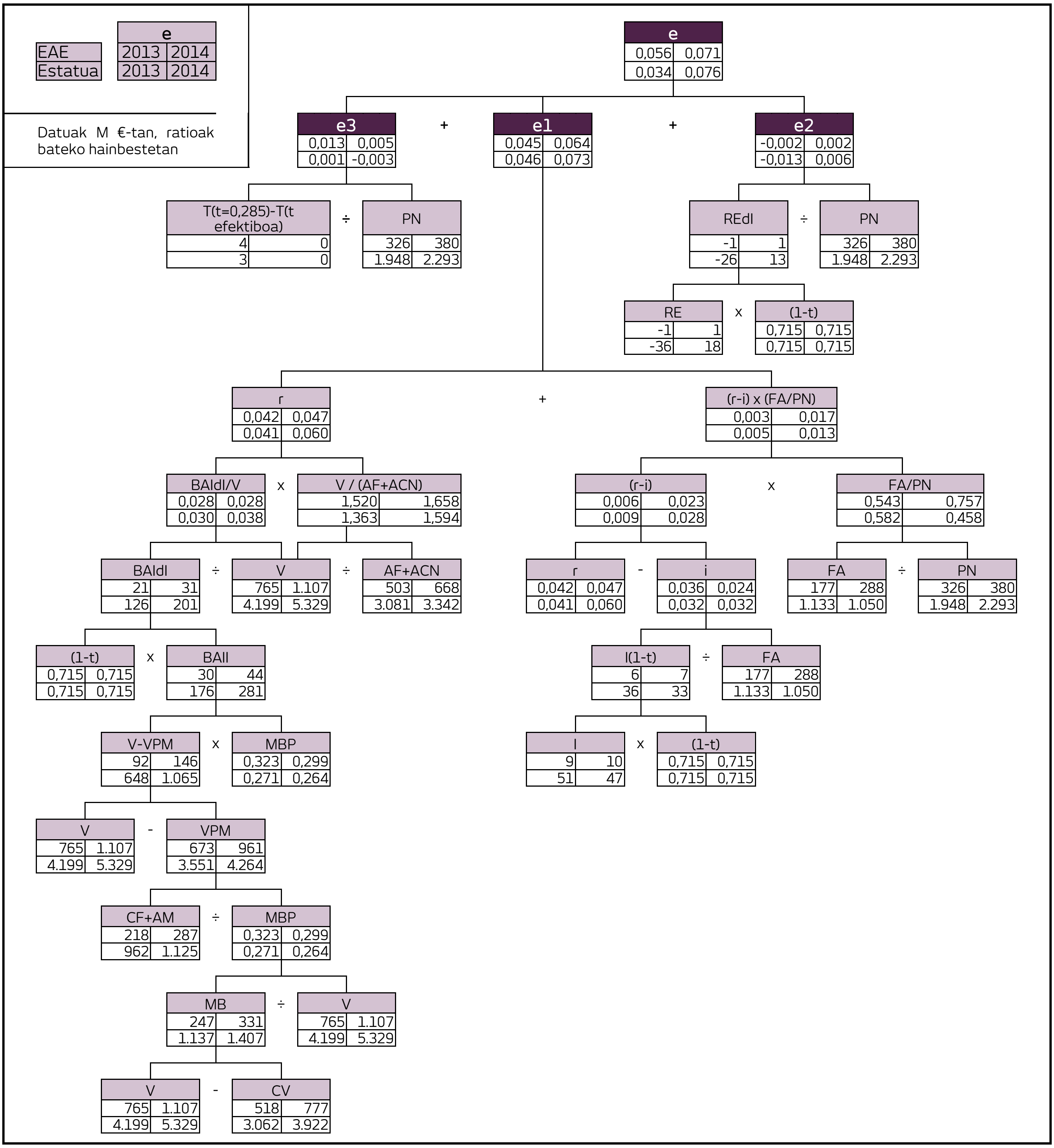

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

133. koadroa Produktu informatikoen, elektronikoen eta optikoen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

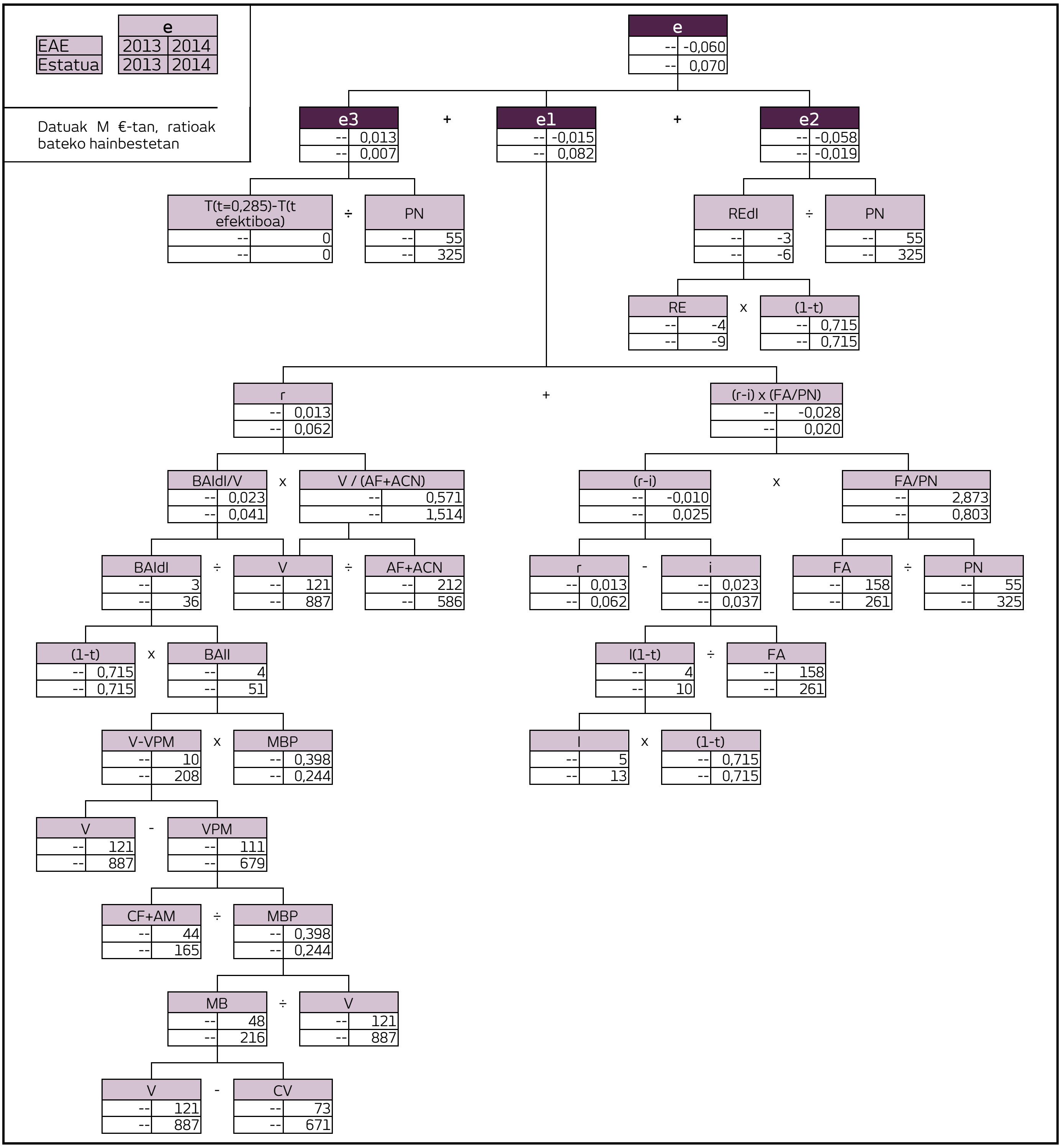

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

134. koadroa Material eta ekipo elektronikoaren fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

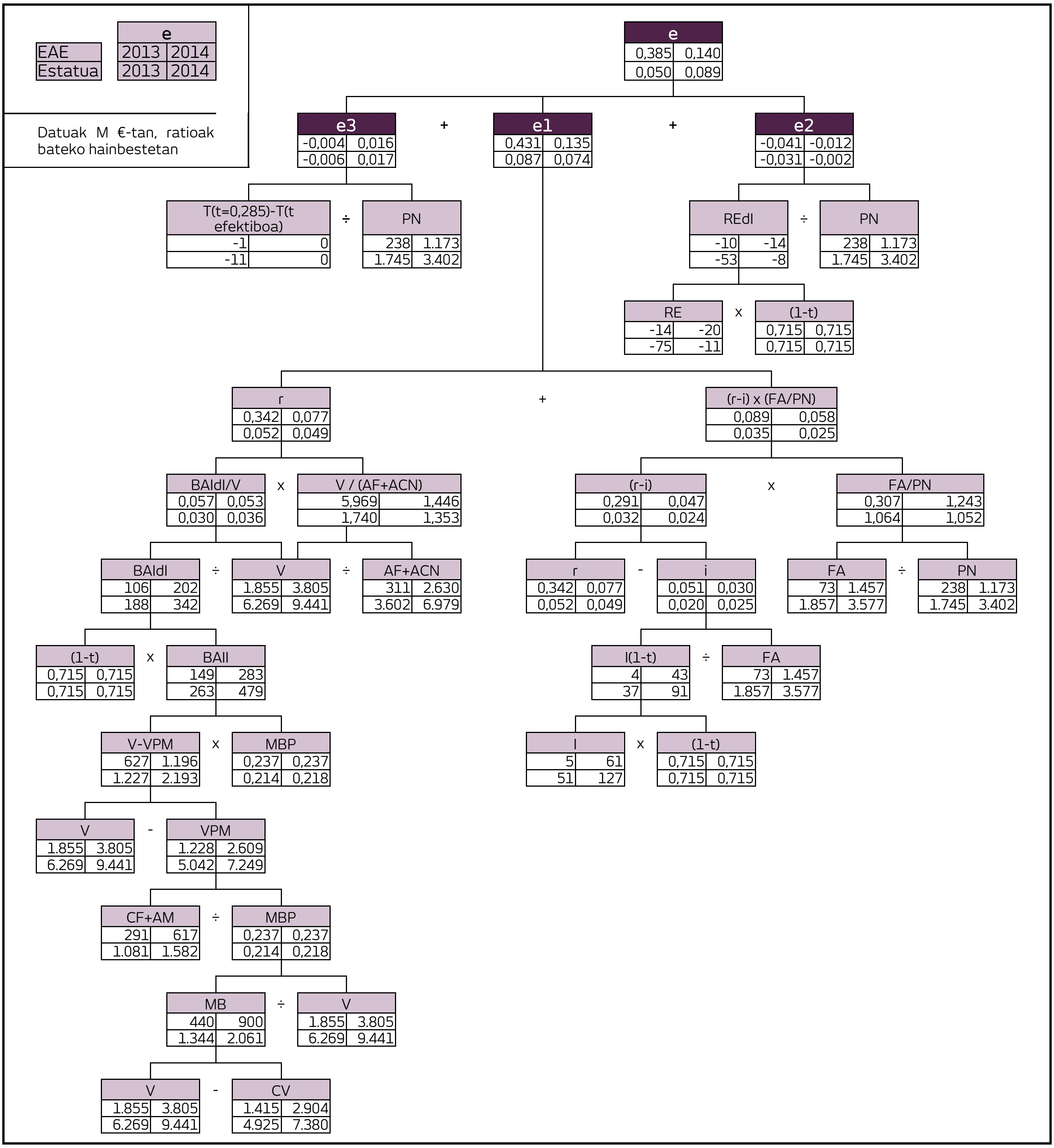

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

135. koadroa Beste makineria eta ekipo batzuen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

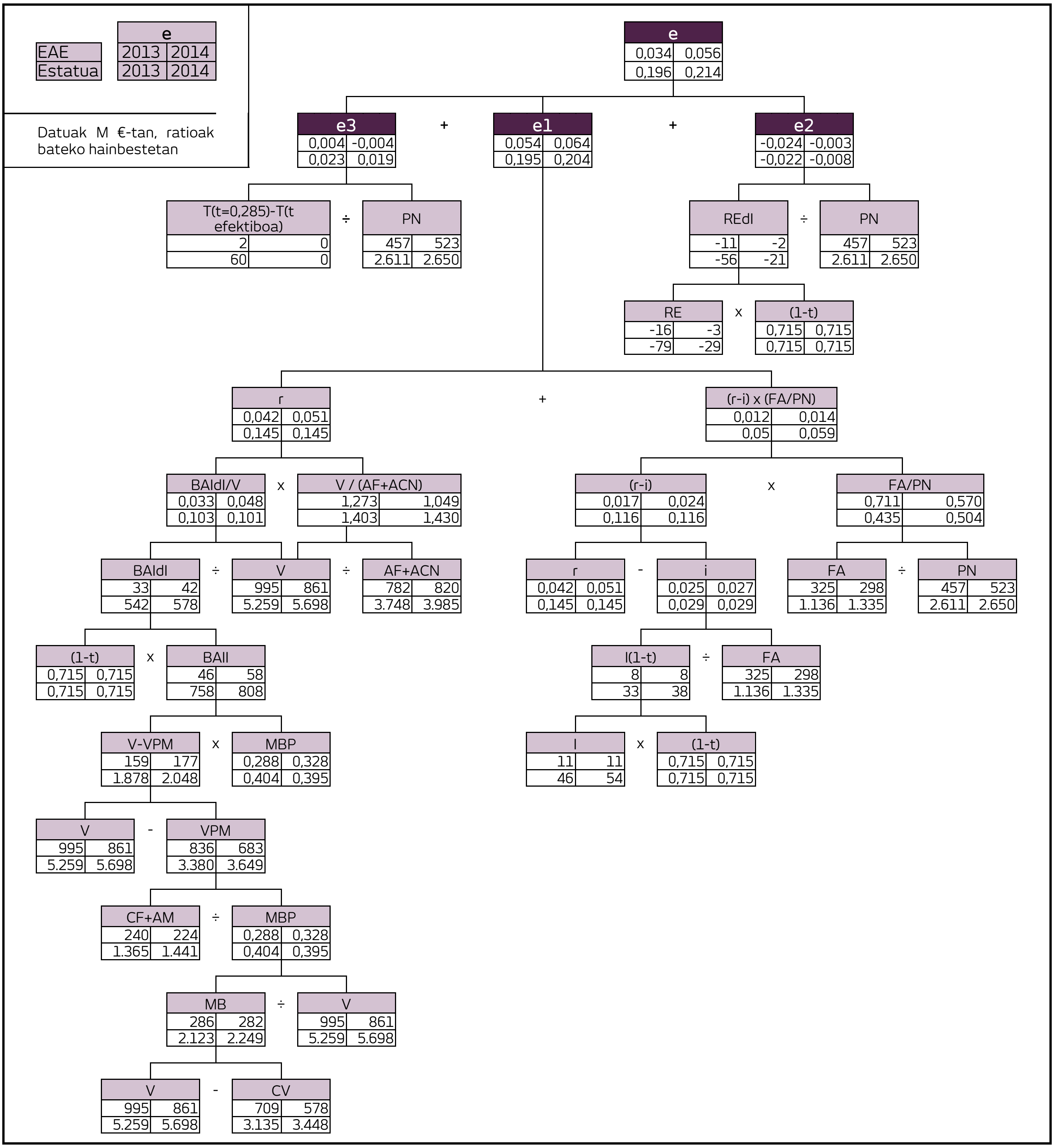

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

136. koadroa Ibilgailu motordunen, atoien eta erdi-atoien fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

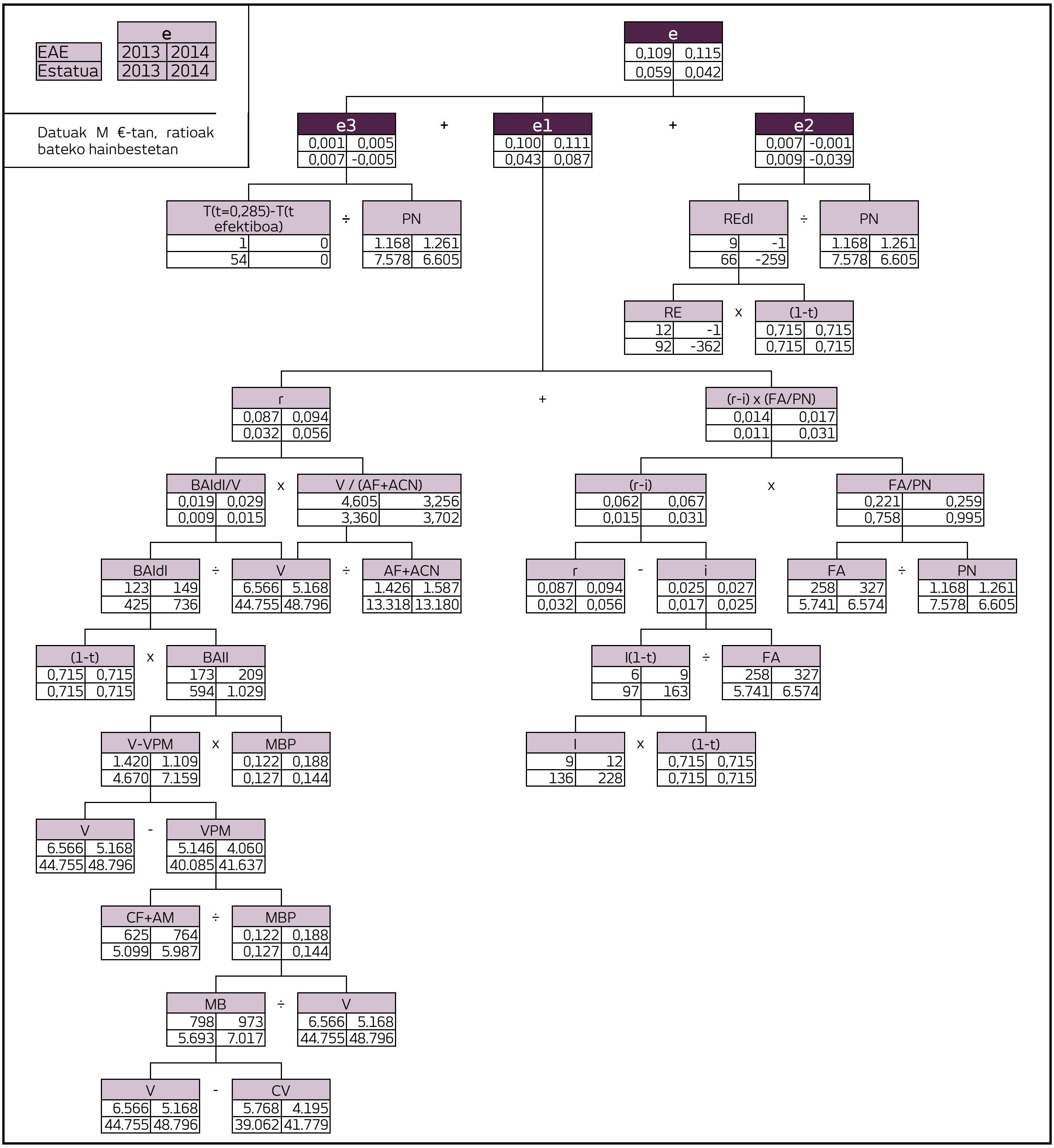

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

LABORAL kutxa

137. koadroa Beste garraio-material batzuen fabrikazioaren sektoreko ratioen piramidea

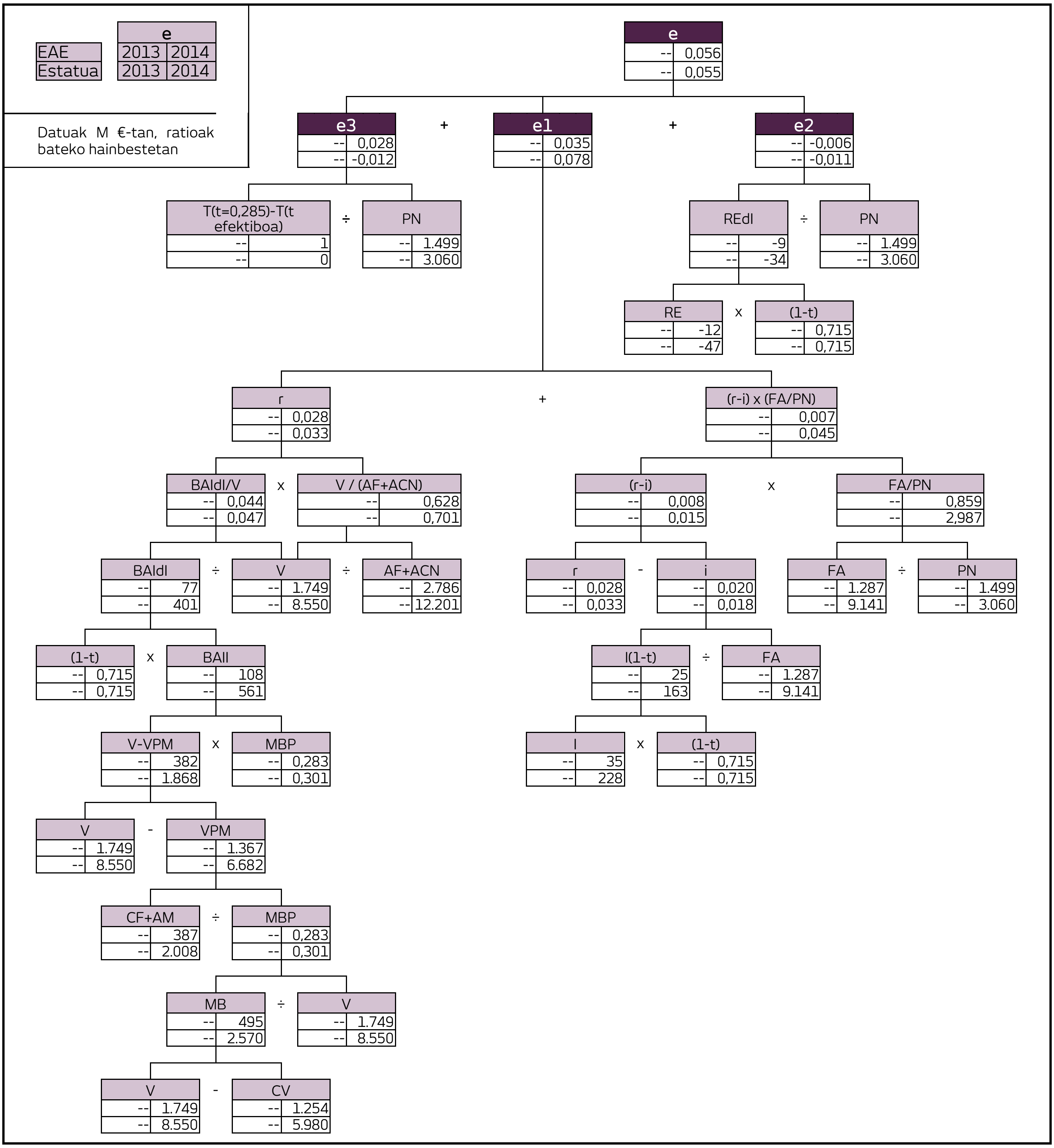

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

138. koadroa Altzarien fabrikazioaren eta beste manufaktura-industria batzuen sektoreko ratioen piramidea

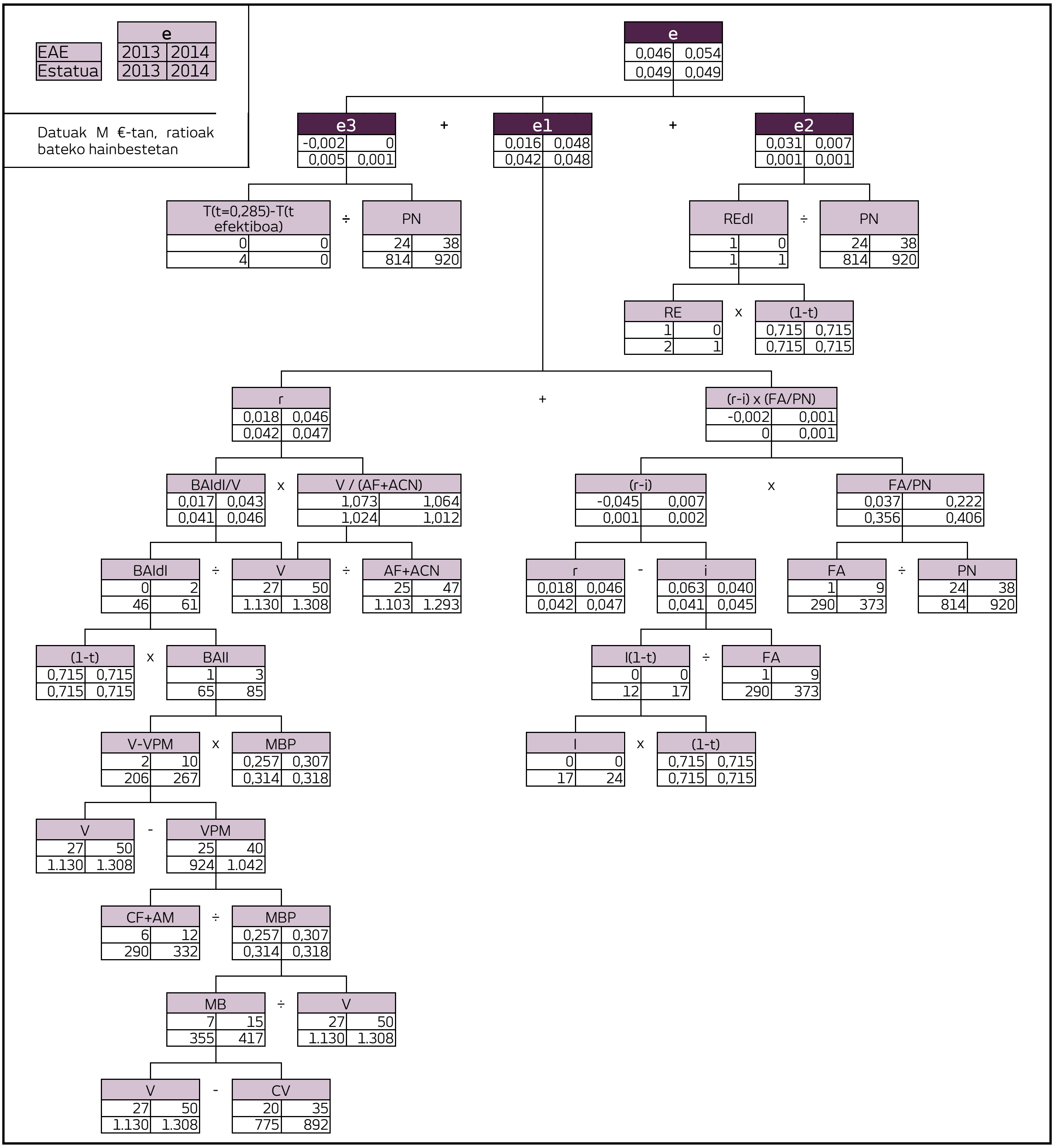

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

LABORAL kutxa

139. koadroa Makineria eta ekipoen konponketa eta instalazioaren sektoreko ratioen piramidea

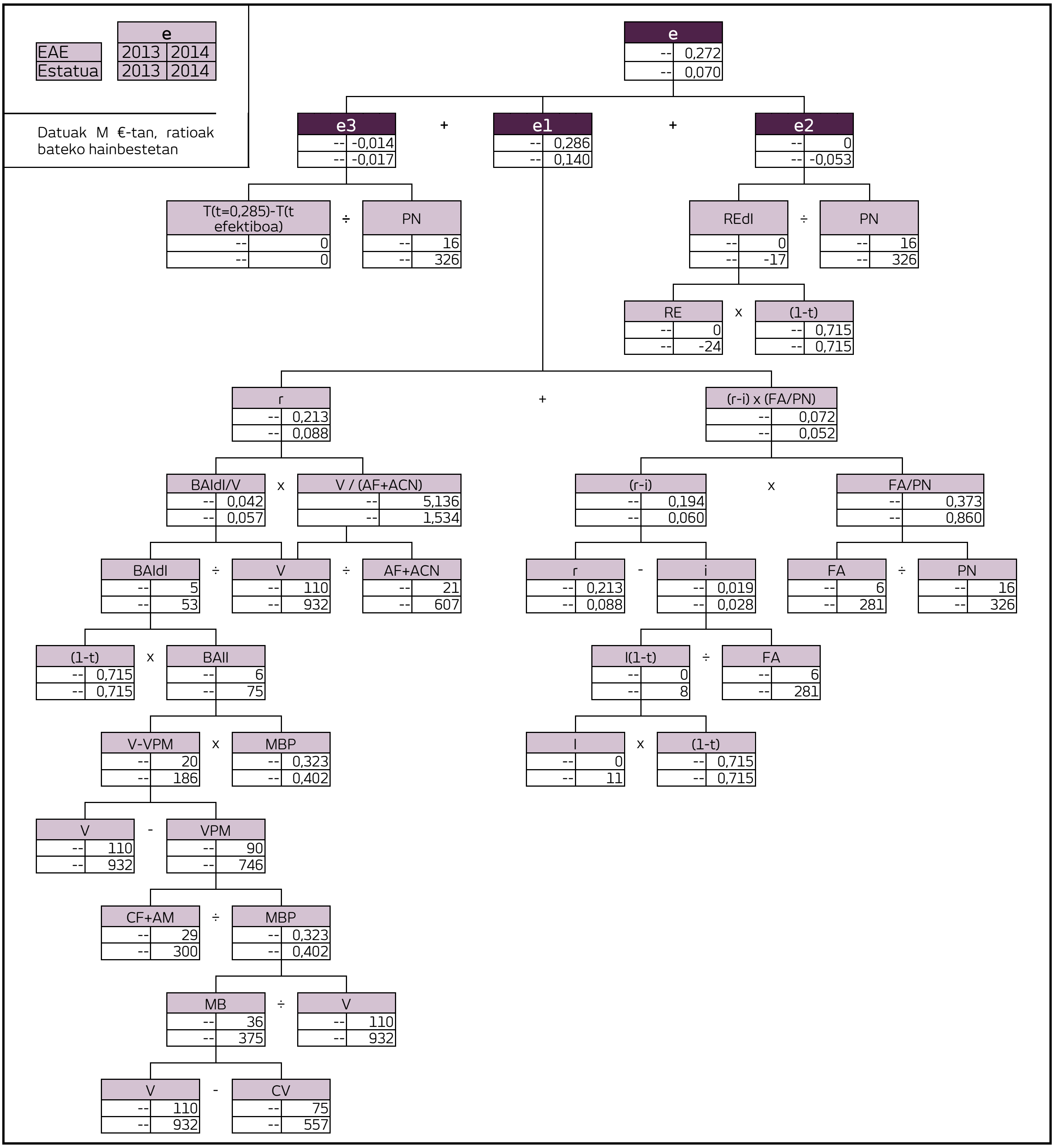

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

140. koadroa Industria osoaren ratioen piramidea

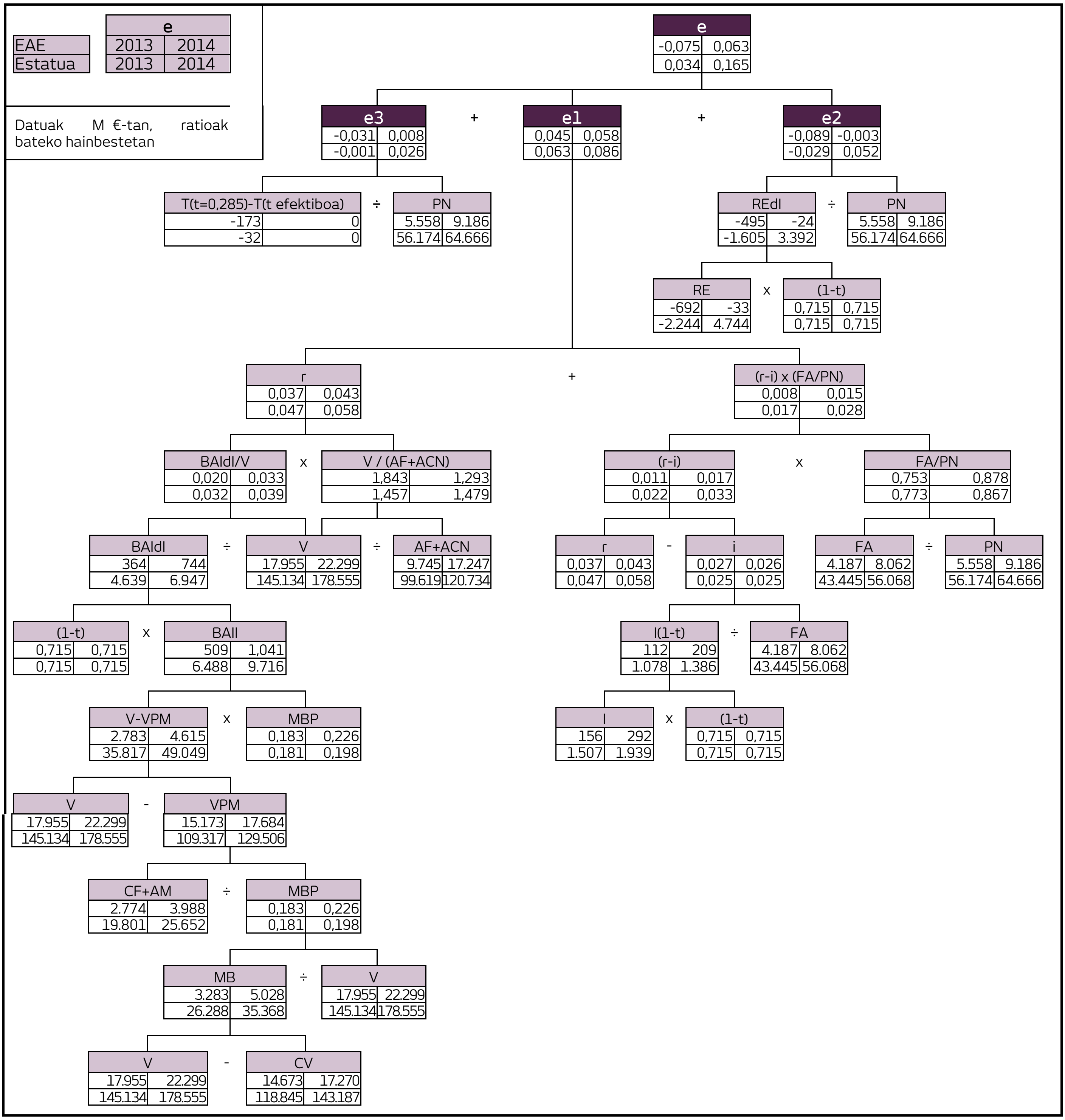

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

141. koadroa Elikagaien, edarien eta tabakoaren industria-sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	53,69	85,66	84,83	81,97
		- C_t	50,27	77,32	75,93	73,20
		- AM_t	2,19	2,53	2,58	2,50
		= $BAII_t$	1,22	5,81	6,32	6,26
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	0,87	4,15	4,52	4,48
		+ AM_t	2,19	2,53	2,58	2,50
		- IF_t	0,15	0,12	0,15	0,12
	+ GFOt		2,92	6,56	6,95	6,86
		+ REt	-0,20	0,09	-2,18	0,26
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-0,14	0,06	-1,56	0,19
		+EFt	0,20	0,81	0,40	0,19
	+ GFEt		0,06	0,87	-1,16	0,37
		+ ACNt-1	28,65	38,16	17,65	17,82
		- ACNt	28,93	37,47	19,53	16,15
	- ΔACNt		0,28	-0,69	1,88	-1,67
	- INVt		2,71	2,92	0,66	2,09
+ TINVt			-0,01	5,20	3,25	6,82
	+ EFAt - AFAt		0,71	-3,33	-2,67	-1,64
		+ It	0,56	0,59	1,40	1,12
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,40	0,42	1,00	0,80
+ TFAt			0,31	-3,76	-3,66	-2,44
+ TPNt			-0,30	-1,44	0,41	-4,38
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

142. koadroa Paperaren industriaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	54,43	68,20	74,64	82,74
		- C_t	52,77	61,37	64,43	73,89
		- AM_t	1,73	3,77	3,08	3,54
		= $BAII_t$	-0,06	3,06	7,14	5,31
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	-0,05	2,19	5,10	3,79
		+ AM_t	1,73	3,77	3,08	3,54
		- IF_t	0,06	0,20	0,06	0,21
	+ GFOt		1,63	5,76	8,11	7,12
		+ REt	-0,71	0,13	-1,35	-1,15
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-0,51	0,10	-0,96	-0,82
		+EFt	-0,14	-0,05	-0,38	-0,17
	+ GFEt		-0,64	0,05	-1,34	-0,99
		+ ACNt-1	20,17	20,80	20,44	25,24
		- ACNt	21,20	20,50	21,64	25,78
	- ΔACNt		1,03	-0,30	1,20	0,54
	- INVt		0,29	0,37	1,21	0,63
+ TINVt			-0,34	5,74	4,37	4,96
	+ EFAt - AFAt		1,02	-3,39	-1,65	-1,52
		+ It	0,33	0,16	1,55	1,50
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,24	0,12	1,11	1,07
+ TFAt			0,79	-3,50	-2,76	-2,59
+ TPNt			-0,45	-2,23	-1,61	-2,37
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

143. koadroa Industria kimikoaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE 2013	EAE 2014	Estatua 2013	Estatua 2014
		+ V_t	26,05	31,96	152,04	151,99
		- C_t	24,17	28,48	142,34	140,68
		- AM_t	0,45	1,61	3,59	3,19
		= $BAII_t$	1,43	1,87	6,11	8,12
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	1,02	1,34	4,37	5,81
		+ AM_t	0,45	1,61	3,59	3,19
		- IF_t	0,04	0,04	0,32	0,25
	+ GFOt		1,43	2,90	7,64	8,75
		+ REt	0,00	1,02	-2,41	-1,64
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	0,00	0,73	-1,72	-1,17
		+EFt	0,06	0,32	-0,11	0,46
	+ GFEt		0,06	1,06	-1,83	-0,71
		+ ACNt-1	5,27	7,30	30,41	26,73
		- ACNt	5,08	9,44	24,31	26,99
	- ΔACNt		-0,19	2,14	-6,10	0,25
	- INVt		0,26	0,93	8,25	1,10
+ TINVt			1,41	0,89	3,66	6,69
	+ EFAt - AFAt		-0,95	-0,50	-5,52	-3,32
		+ It	0,11	0,08	0,94	0,70
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,08	0,05	0,67	0,50
+ TFAt			-1,03	-0,56	-6,20	-3,82
+ TPNt			-0,38	-0,33	2,54	-2,87
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

144. koadroa Kautxu eta plastikozko produktuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	129,01	109,33	55,98	56,63
		- C_t	112,66	94,77	48,76	48,95
		- AM_t	6,04	5,29	2,33	2,32
		= $BAII_t$	10,31	9,27	4,88	5,36
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	7,37	6,63	3,49	3,83
		+ AM_t	6,04	5,29	2,33	2,32
		- IF_t	0,14	0,15	0,16	0,20
	+ GFOt		13,27	11,77	5,67	5,96
		+ REt	-2,08	-0,29	-0,35	-0,33
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-1,49	-0,21	-0,25	-0,24
		+EFt	1,94	1,96	0,30	0,11
	+ GFEt		0,45	1,75	0,05	-0,13
		+ ACNt-1	19,27	10,99	11,52	10,72
		- ACNt	14,39	10,55	9,82	12,52
	- ΔACNt		-4,87	-0,45	-1,70	1,80
	- INVt		6,89	7,72	2,64	2,66
+ TINVt			11,70	6,24	4,77	1,37
	+ EFAt - AFAt		-5,49	-0,47	-2,01	0,11
		+ It	0,41	0,35	0,44	0,40
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,29	0,25	0,32	0,29
+ TFAt			-5,78	-0,72	-2,33	-0,18
+ TPNt			-5,92	-5,52	-2,45	-1,19
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

145. koadroa Beste produktu mineral ez-metaliko batzuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE 2013	EAE 2014	Estatua 2013	Estatua 2014
		+ V_t	36,19	60,03	42,24	42,62
		- C_t	30,09	55,39	34,62	34,93
		- AM_t	2,92	3,70	2,84	2,32
		= $BAII_t$	3,18	0,94	4,79	5,37
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	2,27	0,67	3,42	3,84
		+ AM_t	2,92	3,70	2,84	2,32
		- IF_t	0,17	0,14	0,54	0,21
	+ GFOt		5,03	4,22	5,72	5,95
		+ REt	-61,10	1,26	-7,70	-1,69
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-43,69	0,90	-5,50	-1,21
		+EFt	-16,86	-0,98	-1,08	-0,15
	+ GFEt		-60,55	-0,08	-6,58	-1,36
		+ ACNt-1	22,87	33,56	21,94	19,96
		- ACNt	17,69	23,01	23,24	17,34
	- ΔACNt		-5,18	-10,56	1,30	-2,62
	- INVt		-44,63	18,15	-5,16	0,72
+ TINVt			-5,71	-3,45	3,00	6,49
	+ EFAt - AFAt		7,28	20,31	-1,31	-3,27
		+ It	3,82	5,68	1,91	1,51
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		2,73	4,06	1,37	1,08
+ TFAt			4,55	16,25	-2,67	-4,35
+ TPNt			1,16	-12,79	-0,32	-2,14
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

146. koadroa Metalurgiaren sektoreko (burdinazko eta altzairuzko produktuen eta ferroalineazioen fabrikazioa) iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE 2013	EAE 2014	Estatua 2013	Estatua 2014
		+ V_t	166,78	137,55	206,92	209,16
		- C_t	162,83	132,59	200,47	198,18
		- AM_t	6,74	4,80	6,32	5,13
		= $BAII_t$	-2,79	0,16	0,13	5,85
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	-1,99	0,11	0,09	4,19
		+ AM_t	6,74	4,80	6,32	5,13
		- IF_t	0,64	0,40	0,82	0,88
	+ GFOt		4,11	4,52	5,59	8,43
		+ REt	-1,34	-0,60	-0,40	62,71
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-0,96	-0,43	-0,29	44,84
		+EFt	-1,48	-1,11	-1,93	16,62
	+ GFEt		-2,44	-1,54	-2,22	61,45
		+ ACNt-1	35,22	21,44	69,07	59,20
		- ACNt	26,72	30,48	64,45	56,89
	- ΔACNt		-8,50	9,05	-4,62	-2,31
	- INVt		2,53	-7,02	2,27	-2,65
+ TINVt			7,64	0,96	5,72	74,84
	+ EFAt - AFAt		-8,53	1,07	-6,14	-10,36
		+ It	2,50	2,31	2,53	2,73
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		1,79	1,65	1,81	1,95
+ TFAt			-10,32	-0,58	-7,94	-12,31
+ TPNt			2,68	-0,38	2,22	-62,52
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

147. koadroa Produktu metalikoen fabrikazioaren sektoreko (makineria eta ekipoa izan ezik) iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	20,13	20,51	17,35	20,11
		- C_t	18,47	19,02	16,06	18,50
		- AM_t	0,88	0,68	0,56	0,55
		= $BAII_t$	0,78	0,81	0,73	1,06
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	0,56	0,58	0,52	0,76
		+ AM_t	0,88	0,68	0,56	0,55
		- IF_t	0,14	0,10	0,08	0,08
	+ GFOt		1,29	1,16	1,00	1,24
		+ REt	-0,02	0,02	-0,15	0,07
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-0,02	0,01	-0,11	0,05
		+EFt	0,11	0,03	0,01	-0,03
	+ GFEt		0,09	0,05	-0,09	0,02
		+ ACNt-1	5,63	5,98	6,16	6,89
		- ACNt	6,15	5,76	6,63	6,26
	- ΔACNt		0,52	-0,22	0,48	-0,63
	- INVt		0,51	0,71	0,13	0,53
+ TINVt			0,35	0,72	0,30	1,35
	+ EFAt - AFAt		0,30	-0,14	0,16	-0,43
		+ It	0,23	0,18	0,21	0,18
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,17	0,13	0,15	0,13
+ TFAt			0,14	-0,27	0,01	-0,56
+ TPNt			-0,49	-0,45	-0,30	-0,80
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

148. koadroa Produktu informatikoen, elektronikoen eta optikoen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua	EAE 2013	EAE 2014	Estatua 2013	Estatua 2014
+ V_t	--	24,26	--	23,33
- C_t	--	21,99	--	21,34
- AM_t	--	1,48	--	0,66
= $BAII_t$	--	0,79	--	1,33
* (1-t)	--	0,715	--	0,715
= $BAIdI_t$	--	0,57	--	0,95
+ AM_t	--	1,48	--	0,66
- IF_t	--	0,87	--	0,31
+ GFOt	--	1,17	--	1,30
+ REt	--	-0,89	--	-0,23
* (1-t)	--	0,715	--	0,715
= REdIt	--	-0,64	--	-0,16
+EFt	--	0,14	--	0,06
+ GFEt	--	-0,49	--	-0,10
+ ACNt-1	--	10,59	--	6,43
- ACNt	--	15,28	--	7,84
- ΔACNt	--	4,69	--	1,41
- INVt	--	0,98	--	0,20
+ TINVt	--	-4,99	--	-0,41
+ EFAt - AFAt	--	4,51	--	0,71
+ It	--	1,02	--	0,35
* (1-t)	--	0,715	--	0,715
- (1-t) * It	--	0,73	--	0,25
+ TFAt	--	3,78	--	0,46
+ TPNt	--	1,22	--	-0,05
= 0	--	0,00	--	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

149. koadroa Material eta ekipo elektrikoaren fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE 2013	EAE 2014	Estatua 2013	Estatua 2014
		+ V_t	231,84	200,24	111,95	118,01
		- C_t	207,05	178,96	104,77	109,17
		- AM_t	6,22	6,39	2,48	2,86
		= $BAII_t$	18,56	14,89	4,70	5,98
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	13,27	10,64	3,36	4,28
		+ AM_t	6,22	6,39	2,48	2,86
		- IF_t	1,47	3,59	0,36	0,96
	+ GFOt		18,02	13,44	5,48	6,18
		+ REt	-1,71	-1,03	-1,33	-0,13
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-1,22	-0,74	-0,95	-0,10
		+EFt	-0,13	1,01	-0,19	0,74
	+ GFEt		-1,35	0,27	-1,14	0,64
		+ ACNt-1	11,02	76,79	19,97	33,61
		- ACNt	9,83	46,98	17,71	25,97
	- ΔACNt		-1,18	-29,81	-2,26	-7,64
	- INVt		4,42	19,31	3,65	5,81
+ TINVt			13,44	24,21	2,95	8,66
	+ EFAt - AFAt		-6,38	-30,08	-0,49	-7,61
		+ It	0,65	3,20	0,92	1,59
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,47	2,29	0,66	1,14
+ TFAt			-6,85	-32,36	-1,15	-8,75
+ TPNt			-6,59	8,15	-1,80	0,09
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

150. koadroa Beste makineria eta ekipo batzuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	35,55	27,76	32,07	29,37
		- C_t	33,04	24,95	26,77	24,52
		- AM_t	0,87	0,93	0,67	0,68
		= $BAII_t$	1,64	1,88	4,62	4,17
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	1,17	1,34	3,31	2,98
		+ AM_t	0,87	0,93	0,67	0,68
		- IF_t	0,18	0,23	0,11	0,12
	+ GFOt		1,86	2,04	3,87	3,54
		+ REt	-0,56	-0,08	-0,48	-0,15
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-0,40	-0,06	-0,34	-0,11
		+EFt	0,07	-0,07	0,36	0,25
	+ GFEt		-0,33	-0,13	0,02	0,14
		+ ACNt-1	13,64	12,98	8,29	6,20
		- ACNt	14,10	13,64	8,19	7,27
	- ΔACNt		0,46	0,65	-0,10	1,07
	- INVt		0,54	0,87	2,04	0,70
+ TINVt			0,53	0,39	1,95	1,91
	+ EFAt - AFAt		-0,07	0,17	-0,53	0,72
		+ It	0,41	0,36	0,28	0,28
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,29	0,26	0,20	0,20
+ TFAt			-0,37	-0,09	-0,73	0,53
+ TPNt			-0,17	-0,29	-1,22	-2,44
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

151. koadroa Ibilgailu motordunen, atoien eta erdi-atoien fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	469,02	304,01	502,86	439,60
		- C_t	449,00	283,90	480,18	414,30
		- AM_t	7,69	7,84	16,01	16,03
		= $BAII_t$	12,33	12,28	6,67	9,27
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	8,81	8,78	4,77	6,63
		+ AM_t	7,69	7,84	16,01	16,03
		- IF_t	0,54	0,45	4,04	3,30
	+ GFOt		15,96	16,17	16,75	19,36
		+ REt	0,87	-0,08	1,04	-3,26
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	0,63	-0,06	0,74	-2,33
		+EFt	0,07	0,37	0,61	-0,31
	+ GFEt		0,69	0,30	1,35	-2,64
		+ ACNt-1	42,32	30,18	26,28	26,20
		- ACNt	38,82	33,45	25,60	14,34
	- ΔACNt		-3,50	3,26	-0,67	-11,85
	- INVt		8,57	7,88	21,50	15,35
+ TINVt			11,59	5,33	-2,73	13,22
	+ EFAt - AFAt		-2,83	1,41	4,06	-4,64
		+ It	0,63	0,73	1,53	2,05
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,45	0,52	1,09	1,47
+ TFAt			-3,29	0,89	2,97	-6,10
+ TPNt			-8,30	-6,22	-0,24	-7,11
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

152. koadroa Beste garraio-material batzuen fabrikazioaren sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	--	291,50	--	231,08
		- C_t	--	274,59	--	213,00
		- AM_t	--	-1,13	--	2,91
		= $BAII_t$	--	18,03	--	15,17
		* (1-t)	--	0,715	--	0,715
		= $BAIdI_t$	--	12,89	--	10,85
		+ AM_t	--	-1,13	--	2,91
		- IF_t	--	4,13	--	5,30
	+ GFOt		--	7,64	--	8,46
		+ REt	--	-2,08	--	-1,27
		* (1-t)	--	0,715	--	0,715
		= REdIt	--	-1,49	--	-0,91
		+EFt	--	6,88	--	-0,96
	+ GFEt		--	5,39	--	-1,87
		+ ACNt-1	--	105,95	--	178,84
		- ACNt	--	147,30	--	199,45
	- ΔACNt		--	41,35	--	20,61
	- INVt		--	-41,66	--	-9,96
+ TINVt			--	13,34	--	-4,06
	+ EFAt - AFAt		--	35,23	--	14,74
		+ It	--	5,87	--	6,16
		* (1-t)	--	0,715	--	0,715
	- (1-t) * It		--	4,19	--	4,40
+ TFAt			--	31,04	--	10,34
+ TPNt			--	-44,38	--	-6,28
= 0			--	0,00	--	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

LABORAL kutxa

153. koadroa Altzarien fabrikazioaren eta beste manufaktura-industria batzuen sektoreko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE 2013	EAE 2014	Estatua 2013	Estatua 2014
		+ V_t	5,41	8,34	11,41	12,23
		- C_t	5,03	7,60	10,30	11,00
		- AM_t	0,25	0,23	0,46	0,44
		= $BAII_t$	0,13	0,51	0,65	0,79
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	0,09	0,36	0,47	0,57
		+ AM_t	0,25	0,23	0,46	0,44
		- IF_t	0,01	0,03	0,09	0,08
	+ GFOt		0,33	0,56	0,83	0,92
		+ REt	0,21	0,06	0,02	0,01
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	0,15	0,04	0,01	0,01
		+EFt	-0,01	0,00	0,04	0,01
	+ GFEt		0,14	0,04	0,05	0,01
		+ ACNt-1	3,63	6,36	4,41	4,70
		- ACNt	3,78	6,73	4,71	4,54
	- ΔACNt		0,16	0,37	0,30	-0,16
	- INVt		0,25	0,27	0,50	0,48
+ TINVt			0,07	-0,03	0,08	0,62
	+ EFAt - AFAt		-0,05	0,11	0,11	-0,16
		+ It	0,02	0,08	0,17	0,22
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,01	0,06	0,12	0,16
+ TFAt			-0,07	0,06	-0,01	-0,32
+ TPNt			0,00	-0,02	-0,07	-0,30
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

154. koadroa Makineria eta ekipoaren konponketa eta instalazioaren sektoreko iturrien eta enpleguen egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	-	18,37	-	14,79
		- C_t	-	17,21	-	13,06
		- AM_t	-	0,10	-	0,54
		= $BAII_t$	-	1,07	-	1,19
		* (1-t)	-	0,715	-	0,715
		= $BAIdI_t$	-	0,76	-	0,85
		+ AM_t	-	0,10	-	0,54
		- IF_t	-	0,00	-	0,10
	+ GFOt		-	0,86	-	1,30
		+ REt	-	0,00	-	-0,39
		* (1-t)	-	0,715	-	0,715
		= REdIt	-	0,00	-	-0,28
		+EFt	-	-0,04	-	-0,09
	+ GFEt		-	-0,04	-	-0,36
		+ ACNt-1	-	2,19	-	3,48
		- ACNt	-	3,01	-	3,64
	- ΔACNt		-	0,82	-	0,17
	- INVt		-	0,09	-	0,99
+ TINVt			-	-0,09	-	-0,22
	+ EFAt - AFAt		-	-0,10	-	0,81
		+ It	-	0,03	-	0,17
		* (1-t)	-	0,715	-	0,715
	- (1-t) * It		-	0,02	-	0,12
+ TFAt			-	-0,12	-	0,69
+ TPNt			-	0,21	-	-0,47
= 0			-	0,00	-	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

155. koadroa Industria-sektore osoko iturrien eta erabileren egoera

(M euro - Batez besteko balioak)

Kontzeptua			EAE		Estatua	
			2013	2014	2013	2014
		+ V_t	100,31	91,76	95,99	93,63
		- C_t	94,42	84,66	88,68	85,70
		- AM_t	3,05	2,82	3,01	2,84
		= $BAII_t$	2,84	4,28	4,29	5,09
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= $BAIdI_t$	2,03	3,06	3,07	3,64
		+ AM_t	3,05	2,82	3,01	2,84
		- IF_t	0,30	0,57	0,44	0,50
	+ GFOt		4,79	5,32	5,64	5,98
		+ REt	-3,86	-0,14	-1,48	2,49
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
		= REdIt	-2,76	-0,10	-1,06	1,78
		+EFt	-0,97	0,29	-0,02	0,88
	+ GFEt		-3,73	0,19	-1,08	2,66
		+ ACNt-1	19,92	24,35	18,47	20,69
		- ACNt	18,15	24,08	18,13	19,60
	- ΔACNt		-1,76	-0,27	-0,33	-1,09
	- INVt		-0,24	2,00	2,52	1,83
+ TINVt			3,06	3,77	2,37	7,90
	+ EFAt - AFAt		-1,38	-0,78	-1,57	-1,69
		+ It	0,87	1,20	1,00	1,02
		* (1-t)	0,715	0,715	0,715	0,715
	- (1-t) * It		0,62	0,86	0,71	0,73
+ TFAt			-2,00	-1,64	-2,28	-2,42
+ TPNt			-1,06	-2,13	-0,09	-5,48
= 0			0,00	0,00	0,00	0,00

Iturria: Espainiako Bankuaren Balantzeen Zentrala. Geuk egina.

13. EAE-KO ENPRESA SAREAREN AZTERKETA

13.1 SARRERA

Aurreko txostenetan egindako lanari jarraipena emateko, kapitulu honen helburua da EAEko, Nafarroako eta Estatu osoko enpresa-sarearen bilakaerari eta egiturari buruzko konparazio-azterketa bat egitea denbora-ikuspegi zabal batetik (2009-2015 aldia), ekonomia-sektoreak eta soldatakoen geruzak kontuan hartuta. Ildo horretan, azterketaren homogeneotasuna handiagoa izateko, EINeren Enpresen Direktorio Nagusia (DIRCE) erabiliko da informazio-iturri bakar gisa.

13.2 BILAKAERA OROKORRA

Ekonomia-krisiaren eraginaren ondorioz, enpresa aktiboen kopurua jaitsi egin da azken urteotan, EAEn zein Nafarroan eta Estatu osoan. Nolanahi ere, goraka egiten hasi ziren pixka bat 2015ean ekonomia-suspertzea dela eta, EAEn izan ezik.

Hortaz, EAEko enpresa aktiboen kopurua 2009an 172.152 izatetik 2015ean 148.575 izatera igaro da; bilakaera horrek erakusten du -% 13,7ko jaitsiera metatua izan dela. Nafarroako eta Estatu osoko kasuetan, enpresa-kopurua 2009an 43.282 izatetik 2015ean 43.131 izatera igaro da, eta 2009an 3.355.830 izatetik 2015ean 3.186.878 izatera, hurrenez hurren; bilakaera horiek erakusten dute -% 0,3ko eta -% 5eko atzerakada metatuak izan direla, hurrenez hurren. Hala, ikus dezakegu EAEn erregistratu dela atzerakada metaturik handiena, termino erlatibotan.

Edonola ere, nabarmendu beharra dago aintzat hartu diren geografia-eremuetan urte arteko gorabeherak desberdinak izan direla aintzat hartutako denboraldian. Horrez gain, desberdintasun handiak daude eremu bakoitzari dagozkion urte arteko aldaketetan ere.

EAEri dagokionez, 2012an gertatu zen urtetik urtera enpresa-kopuruan izandako murrizketarik handiena (-% 3,9), eta txikiena 2015ean (-% 0,4). Nafarroan, berriz, urteetako beherakadarik handiena 2010ean erregistratu zen (-% 2,2), eta, aurreko urteekin alderatuta, gora egin zuen 2014an zein 2015ean bereziki (% 1,8 eta % 3,7, hurrenez hurren). Estatuan, azken urteotako beherakadarik handiena 2010ean izan zen (-% 1,9), eta gora egiten hasi zen pixka bat 2015ean (% 2,2).

LABORAL kutxa

22. grafikoa Enpresa-kopuruaren bilakaera

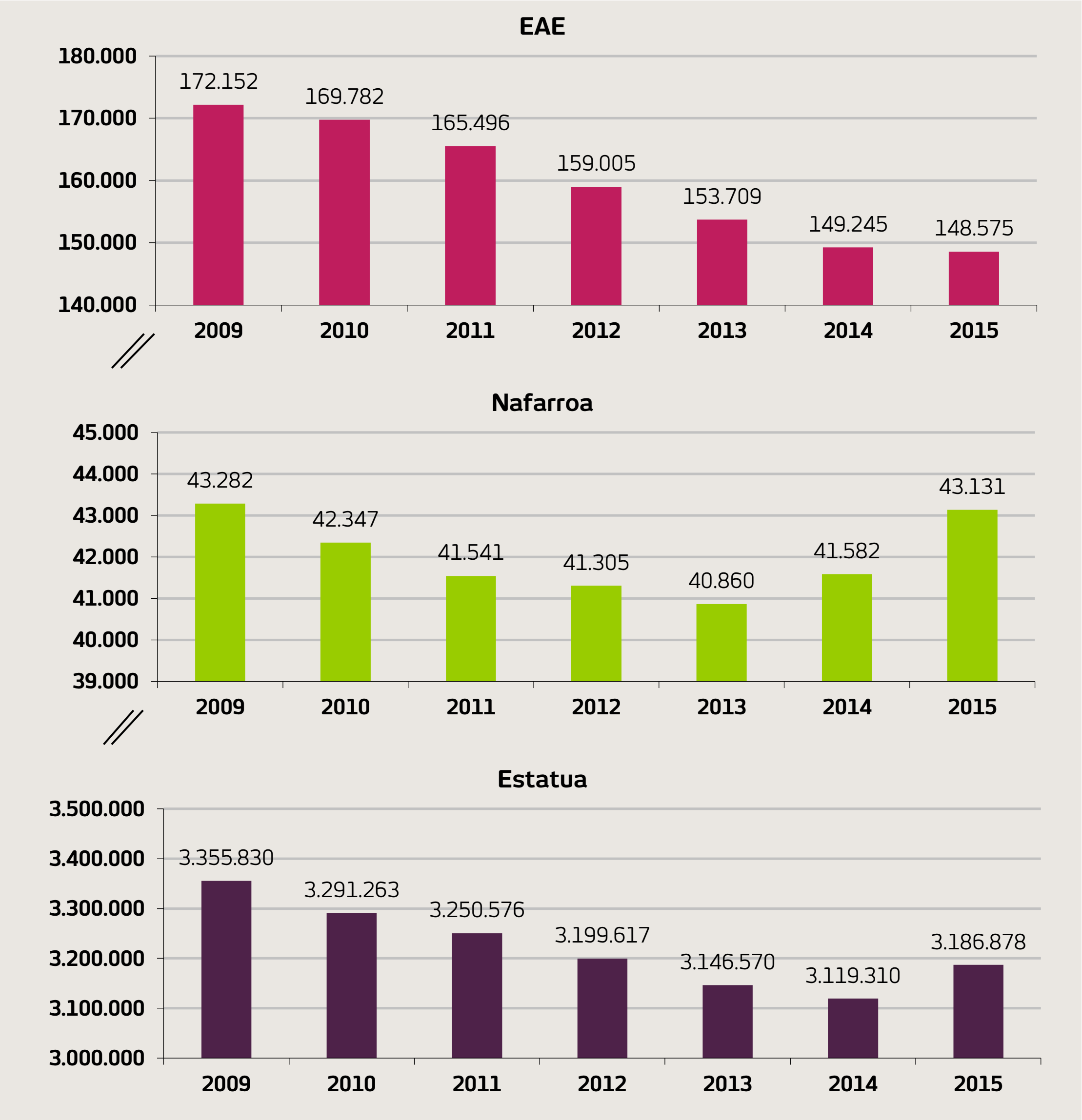

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

23. grafikoa Enpresa-kopuruaren urte arteko aldakuntza

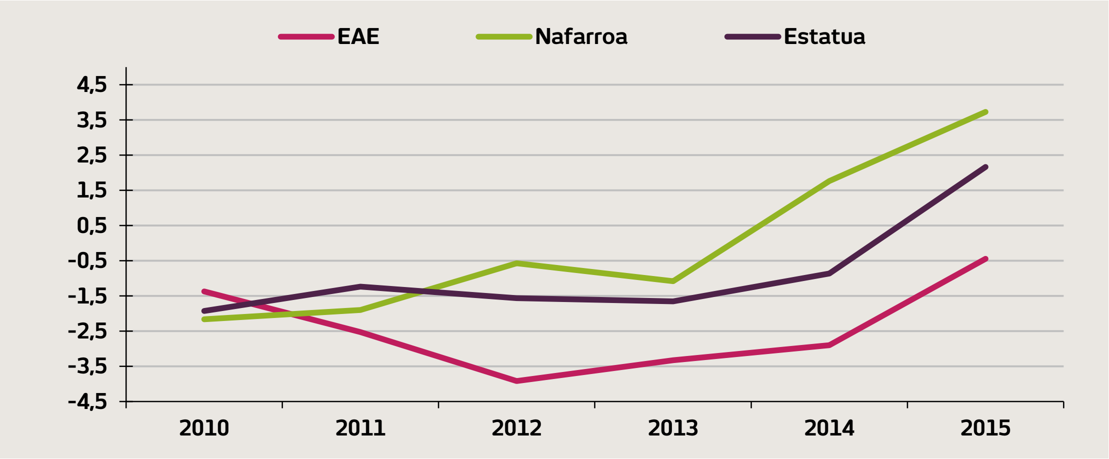

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

24. grafikoa Garrantziaren bilakaera estatuko guztizkoaren gain (Estatua=100)

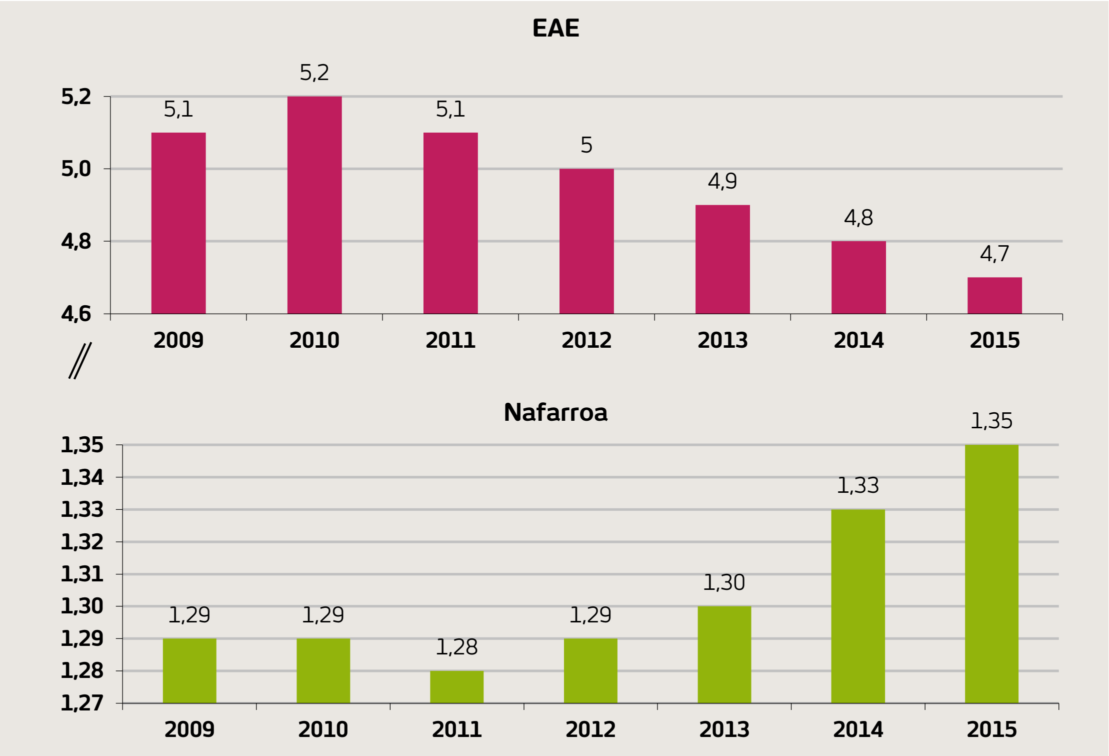

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

Bilakaera horren arabera, enpresa-kopuruak estatuko guztizkoaren gain duen garrantzia zertxobait jaitsi da EAEn (2015ean guztizkoaren % 4,7 izan da; 2009an, berriz, % 5,1); Nafarroan, ordea, zertxobait igo da (2015ean guztizkoaren % 1,35; 2009an, berriz, % 1,29).

13.3 SEKTORE EKONOMIKOAK

Sektore ekonomikoak aintzat hartuz, eta lehenik eta behin lau sektore handiei (industria, eraikuntza, merkataritza eta gainerako zerbitzuak) atxikitako analisi bati erreperatuz, 2009-2015 denboraldian ikusi da, oro har, behera egin dutela horiek guztiek EAEn, Nafarroan eta Estatu osoan, Nafarroako eta Estatu osoko gainerako zerbitzuek izan ezik.

Oinarrizko urtearekin (2009) alderatuta, enpresa-kopuruaren jaitsiera metaturik handiena eraikuntzari dagokio hiru geografia-eremuetan: -% 29,4 EAEn, -% 27,2 Estatuan eta % 16,9 Nafarroan. Kontrara, aurreratu den moduan, gainerako zerbitzuei atxikitako enpresa-kopuruak gora egin du Nafarroan zein Estatuan (% 7 eta % 4,3, hurrenez hurren).

EAEri dagokionez, enpresa-kopuruak behera egin du lau sektore handietan: -% 29,4 eraikuntzan, -% 16,8 industrian, -% 13,4 merkataritzan eta -% 8 gainerako zerbitzuetan.

25. grafikoa Enpresen bilakaera sektore ekonomikoaren arabera (2009ko indize-kopuruak=100)

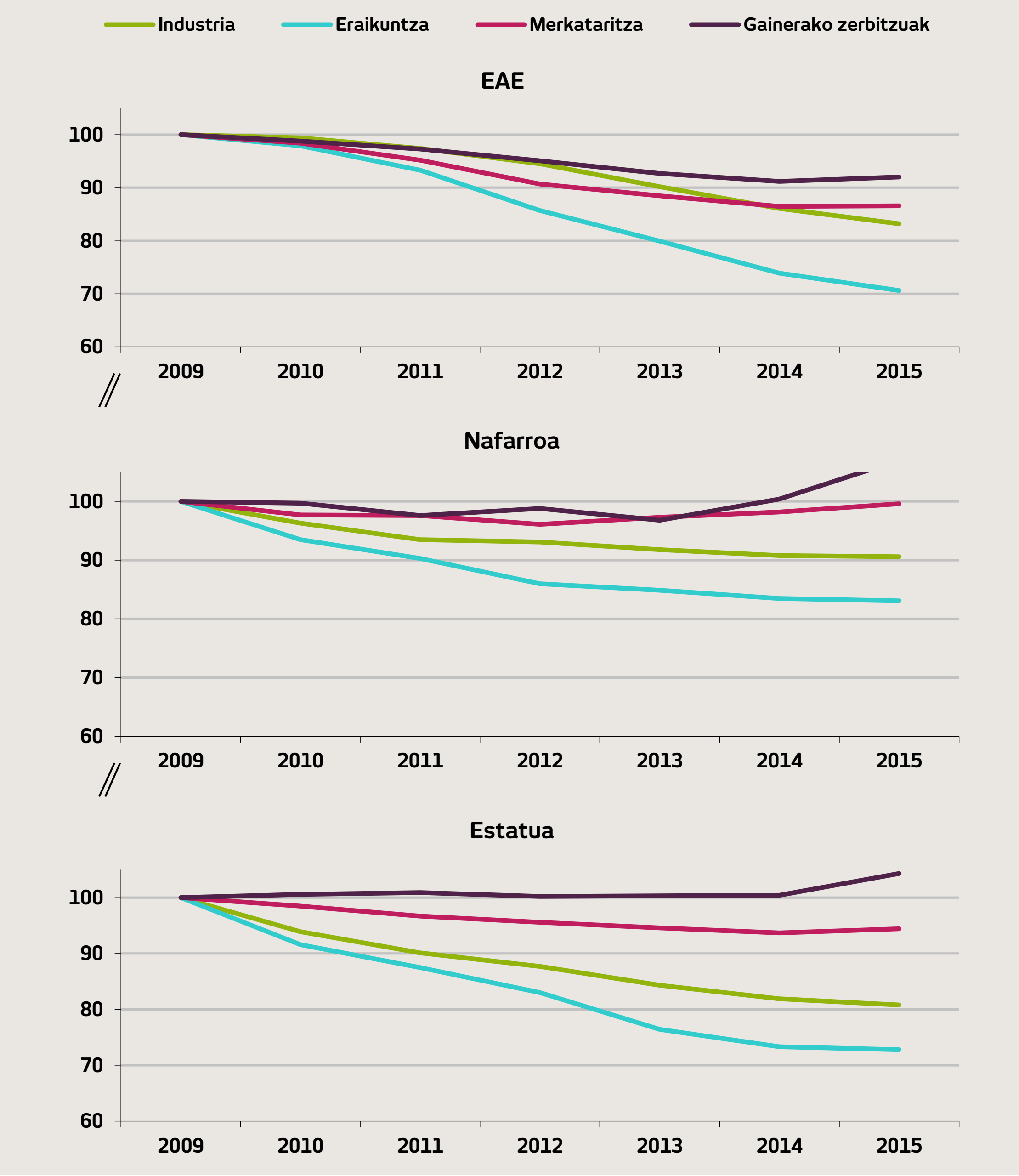

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

Azterketa soilik 2009ko eta 2015eko ekitaldietan ardazten badugu, eta Ekonomia Jardueren Sailkapen Nazionala (EJSN-2009) aintzat hartzen badugu, ikusiko dugu hiru geografia-eremuetan honako arlo hauetan jarduten duten enpresak direla ugarienak

2009an eta 2015ean: handizkako merkataritzan eta txikizkako merkataritzan jarduten dutenak eta ibilgailu motordunen eta motoen konponketan jarduten dutenak. Hala, 2015ean EAEn jarduera horietan lan egiten duten 34.274 enpresak EAEko enpresa guztien % 23,1 dira (2009an % 23), Nafarroan jarduera horretako enpresak baino pixka bat gehiago (autonomia-erkidegoko guztizkoaren % 22,8 2015ean zein 2009an) eta Estatu osokoari dagokiona baino pixka bat gutxiago (Estatu osoko % 24 2015ean, eta 2009an % 24,1).

156. koadroa Enpresak ekonomia-sekzioaren arabera. 2009-2015 konparazioa.

	EAE		Nafarroa		Estatua	
	2009	2015	2009	2015	2009	2015
Guztizkoa	**172.152**	**148.575**	**43.282**	**43.131**	**3.355.830**	**3.186.878**
Erauzketa Industriak	55	49	31	35	2.916	2.416
Manufaktura Industria	13.804	11.261	3.685	3.087	222.371	174.333
Energia elektrikoaren, gasaren, lurrunaren eta aire girotuaren hornikuntza	309	409	470	584	13.962	14.551
Ur-hornidura, saneamendu-jarduerak, hondakinen eta deskontaminazioaren kudeaketa	242	276	62	144	5.945	6.704
Eraikuntza	29.987	21.163	7.364	6.122	557.110	405.849
Handizkako eta txikizkako merkataritza; Ibilgailu motordunen eta motoen konponketa	39.593	34.274	9.873	9.830	809.290	763.930
Garraioa eta biltegiratzea	13.065	10.614	3.731	3.295	234.798	194.201
Ostalaritza	13.814	12.998	3.378	3.563	290.676	276.412
Informazioa eta Komunikazioak	2.901	2.773	455	590	51.110	58.858
Finantza- eta aseguru-jarduerak	2.641	2.899	779	781	68.306	71.672
Higiezin-jarduerak	4.826	2.614	1.093	1.307	119.673	148.826
Jarduera profesionalak, zientifikoak eta teknikoak	20.016	20.009	5.264	5.234	409.641	379.415
Administrazio-jarduerak eta zerbitzu osagarriak	6.608	5.300	1.905	2.324	137.654	184.967
Hezkuntza	3.596	3.920	911	1.099	72.729	92.689
Osasun-jarduerak eta gizarte-zerbitzuetakoak	7.060	8.214	1.147	1.569	126.986	148.692
Arte-, jolas- eta entretenimendu-jarduerak	3.307	3.031	889	1.078	72.836	83.635
Bestelako zerbitzuak	10.328	8.771	2.245	2.489	159.827	179.728

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

Aintzat hartutako hiru geografia-eremuetan, jarraian agertzen dira (hurrenkera honetan) eraikuntza eta jarduera profesionalak, zientifikoak eta teknikoak. EAEren kasuan, eraikuntzan 21.163 enpresa daude 2015ean autonomia-erkidegoko guztizkoaren % 14,2 (2009an% 17,4). Nafarroan jarduera honek duen pisu erlatiboa ere bera da (% 14,2; 2009an % 17), eta Estatuan erregistratutakoa pixka bat txikiagoa da (% 12,7; 2009an, % 16,6). Jarduera profesionalei, zientifikoei eta teknikoei dagokienez, 2015ean EAEn horrelako 20.009 enpresa daude; hau da, autonomia-erkidegoko guztizkoaren % 13,5 (2009an, % 11,6), arlo horretako Nafarroako eta Estatuko parte-hartzea baino handiagoa (% 12,1 2015ean; % 12,2 2009an eta % 11,9 2015ean eta % 12,2 2009an, hurrenez hurren).

13.4 SOLDATAKOEN GERUZAK

Soldakoen geruza guztiak aintzat hartuz, lehenik eta behin nabarmendu behar da, aurreko azpiepigrafean bezala, lehenengo 2009-2015 denboraldia aztertzen dela, soldatakoen geruzen agregazio handiagoari erreparatuz, eta ondoren ekitaldi horietan soilik jartzen da arreta, enpleguaren desagregazio handiagoarekin.

2009-2015 denboraldiari erreparatuz gero, soldatakorik gabeko edota horietako bat edo bi dituzten Nafarroako enpresak kontuan hartu gabe, enpresa-kopuruak behera egin du oro har soldatakoen geruza guztietan EAEn, Nafarroan eta Estatu osoan.

Aztertutako hiru geografia-eremuetan, 10-19 soldatako dituzten enpresek dituzte beherakadarik handienak oinarrizko urteari (2009) dagokionez. 10-19 soldatako dituzten enpresen kopurua -% 24,9 jaitsi da EAEn (2015ean 4.213 eta 2009an, 5.608), -% 29,8 Nafarroan (2015ean 1.113 eta 2009an 1.585) eta -% 29,6 Estatuan (2015ean 71.518 eta 2009an 101.601).

EAEn, Nafarroan eta Estatuan 20 soldatako edo gehiago dituzten enpresek izan dute bigarren beherakada handiena.

26. grafikoa Enpresen bilakaera soldatakoen tartearen arabera (2009ko indize-kopuruak=100)

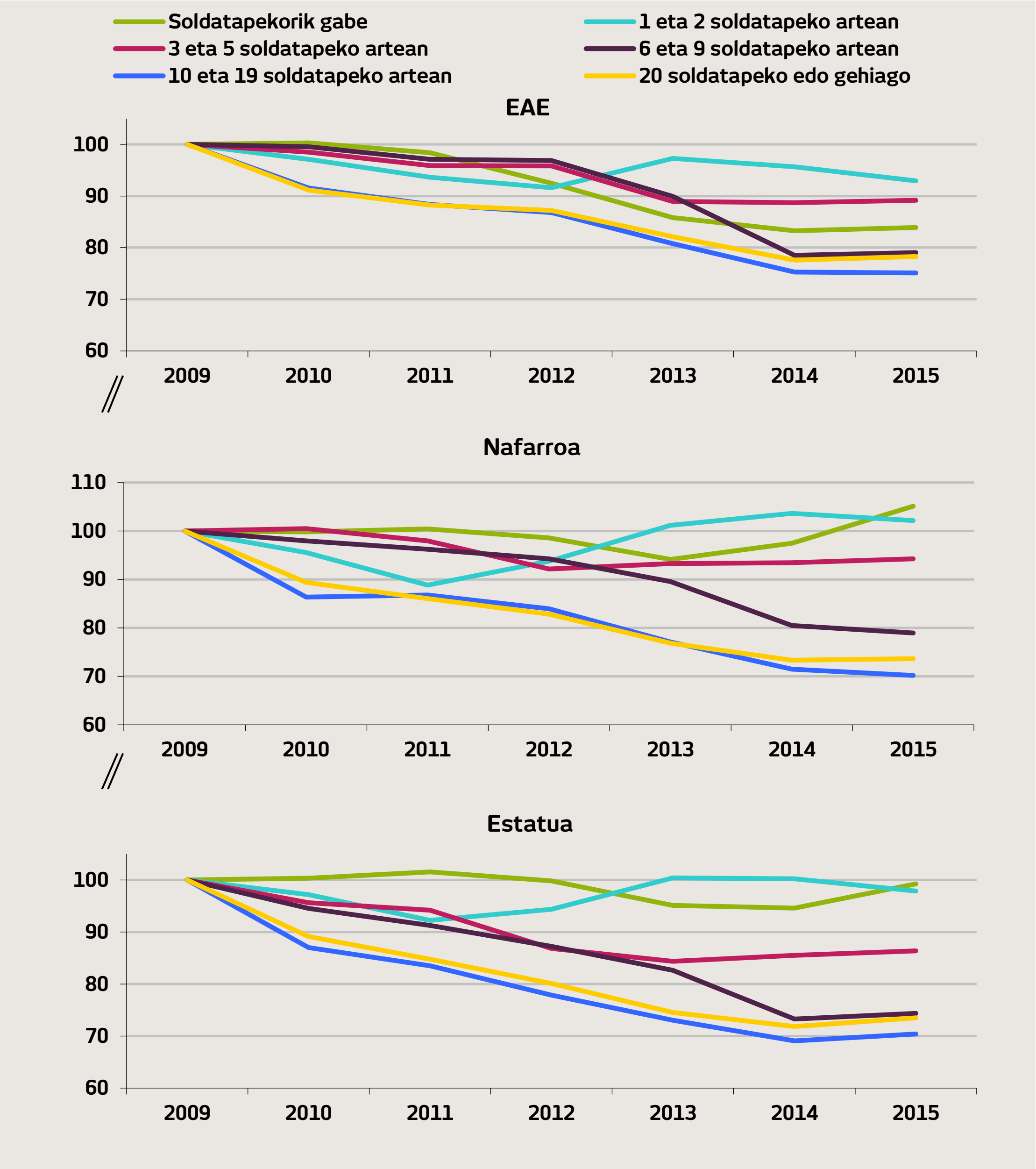

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

Arreta 2009 eta 2015 ekitaldietan soilik jarriz gero, eta soldatako geruzen desagregazio handiagoa aintzat hartuz, soldatakorik gabeko enpresak dira hiru geografia-eremuetan gehienak bi ekitaldietan. EAEn horrelako 74.968 daude; hau da, autonomia-erkidego osoko enpresen % 50,5 (2009an guztizko horren % 51,9), Estatu osoari eta Nafarroari

dagokiona baino gutxiago (Estatu osoan, 2015ean % 55 eta 2009an, % 52,7 eta Nafarroan, 2015ean % 55,6 eta 2009an % 52,7).

157. koadroa Enpresak soldatakoen geruzen arabera. 2009-2015 alderaketa.

	EAE		Nafarroa		Estatua	
	2009	2015	2009	2015	2009	2015
Guztizkoa	**172.152**	**148.575**	**43.282**	**43.131**	**3.355.830**	**3.186.878**
Soldatakorik gabe	89.359	74.968	22.806	23.967	1.767.470	1.754.002
1-2 soldatako	49.550	46.050	11.156	11.395	919.092	899.802
3-5 soldatako	15.150	13.511	4.122	3.885	332.671	287.430
6-9 soldatako	7.387	5.841	2.069	1.634	151.233	112.527
10-19 soldatako	5.608	4.213	1.585	1.113	101.601	71.518
20-49 soldatako	3.408	2.564	982	708	55.641	39.101
50-99 soldatako	920	745	298	200	15.075	11.503
100-199 soldatako	433	382	156	131	7.672	5.928
200-499 soldatako	237	205	78	71	3.578	3.340
500-999 soldatako	60	55	20	16	1.008	937
1.000-4.999 soldatako	39	38	10	10	678	683
5.000 soldatako edo gehiago	1	3	0	1	111	107

Iturria: Enpresen Direktorio Nagusia (EIN).

Soldatakorik gabeko enpresen ondoren, honako hauek azaltzen dira ordena honetan aztertutako hiru geografia-eremuetan: soldatako bat edo bi dituzten enpresak eta hirutik bostera bitarteko soldatako dituztenak. EAEn, soldatako bat edo bi dituzten 46.050 enpresak autonomia-erkidegoko enpresen % 31 dira (2009an, % 28,8), Estatuan (% 28,2; 2009an % 27,4) zein Nafarroan (% 26,4; 2009an, % 25,8) erregistratutako kuota baino handiagoa. Bestalde, 2015ean EAEn hirutik bostera bitarteko soldatako dituzten 13.511 enpresak autonomia-erkidegoko enpresen % 9,1 dira (2009an % 8,8), Nafarroan zein Estatu osoan baino pixkatxo bat gehiago (2015ean % 9 bi kasuetan).

LABORAL kutxa

3. LEHEN SEKTOREA

1. EGOERA OROKORRA

1.1 BILAKAERA ESTATU-MAILAN

Estatuko nekazaritza-sektoreak azken hiru ekitaldiotan gainditu egin ditu krisiaren aurretik (2007) lortutako oinarrizko prezioetako ekoizpen-mailak, eta 2013an beste gehieneko maila bat lortu zuen. 2015ean, berriro ere berreskuratu egin zuen 2014. urteko atzerapen txikiaren zati handi bat. Nekazaritza-ekoizpena –gaur egun 2000. urteko zifrak baino % 20 gehiago– honela osatuta dago: landare-ekoizpenak % 59,6, animalia-ekoizpenak % 36,5, eta zerbitzuek eta lotutako beste ekoizpen batzuek % 3,9. Horien guztien joera izan da pixka bat gora egitea azken urteotan, urte arteko gorabeherekin; horiek ohikoak dira landa-adarrean, ekoizpen-egitura dela eta.

Azken urteotan, urte arteko konpentsazio-gorabeherak ohiko joera izan dira kategoria guztietan eta urte arteko aldakuntzaren adierazleetan, bai fisikoetan bai prezioei eta balio osoari dagozkienetan. Oro har, argiagoa izan da prezioen goranzko joera, eta lauagoa ekoizpen fisikoaren adierazleena.

Hala, nekazaritza-ekoizpen osoak % 2,5 gora egin du 2015ean, eta zati batean konpentsatu egin du aurreko urteko % 3,3ko atzerapena; era berean, prezioen aurrerakuntza orokorrak (% 4,4) konpentsatu egiten du zati batean aurreko beherakada (-% 6,8), eta, ekoizpen fisikoaren adierazlean, 2015eko beherakada (-% 1,8) 2014an erregistratutako aurrerapenetik (% 2,8) urruntzen dena.

Adar nagusiak, landare-ekoizpenenak, azaldutakoarekin bat etorriz, baldintzatzen ditu guztizko horiek, eta adierazleek urte arteko aldakuntza zabalagoak dituzte. Balio osoak % 6,1 egin du aurrera, % 13,3 prezioek eta termino fisikoetan % 6,3ko atzerapena egon da. Animalien adarrak kontrako bilakaera izan du; atzerapenak izan ditu balio osoan (-% 2,4), nahiz eta % 4,8 gehiago ekoitzi den kopuruari dagokionez; izan ere, prezioak gehiago jaitsi dira (-% 6,8).

Nekazaritza-sektoreak, arrantza edo erauzketa-jarduerak baztertzen dituen lehen mailako azpimultzo gisa, behera egiten jarraitzen du enpleguari dagokionez, batez ere, nekazaritza-lanak teknifikatu direlako. Hori Nekazaritzako Lan Unitateen (NLU) kontaketan islatzen da; oso erritmo konstantean murriztu dira azken hamarkadotan. Krisiaren 8 urteotan, esate baterako, adierazle horren murrizketa ia % 20koa izan da, baina hori epe luzeagoko beherakada baten jarraipen zuzena baino ez da.

LABORAL kutxa

Nekazaritza-errentak edo sektoreak soldatak ordaintzeko eta onurak eskuratzeko duen marjinak 2003an maximoa lortu zuen eta ia berdindu egin zuen 2007an. Urte horretatik aurrera, ordea, beheranzko joera izan du, gorabeherekin. NLUen araberako errentaren gorakada konstantea izan da, eta NLUen guztizkoaren beherakada baino nabarmenagoa, nahiz eta prezio konstanteetan NLUen araberako errentaren balantzea mende hasierako zifren antzekoetan mantentzen den. Nekazaritza-errenta osoak % 15,6 egin du behera 2007tik, baina 2015ean % 1,2ko aurrerapena izan du.

2015eko nekazaritza-ekoizpen osoaren eta nekazaritza-errentaren hobekuntza txikia Espainiako fruta eta barazkien balioaren gorakadarekin lotu daiteke, hau da, guztizko balioaren % 63,7; eta azken 13 urteotako ekoizpenik onena izan dute, nahiz eta prezioek oro har goranzko joera izan duten. Bestalde, animalia-adarrean egon den beherakada txikia esne-ekoizpenari lotzen zaio; izan ere, animalia-osagai nagusiak (ganadua eta haragia) gora egin du balioari dagokionez, baina oso gutxi. Azken bosturtekoko nekazaritza-bilakaeran argia da txerri-haragiaren eragina; produktu batzuk atzerrian bereziki baloratzen dira, eta horrek azpisektorea haztea eragin du.

158. koadroa Espainiako nekazaritza-sektorearen makromagnitudeak*

(M euro)

Kontzeptua	2014	2015	% ∆ 2015/2014		
	Ekoizlearen prezioak	Ekoizlearen prezioak	Monetarioa	Erreala	Prezioak
A.- Nekazaritza-adarreko ekoizpena	42.600,00	43.664,70	2,5	-1,8	4,4
• Landare-ekoizpena	24.521,10	26.023,90	6,1	-6,3	13,3
• Animalia-ekoizpena	16.325,60	15.938,30	-2,4	4,8	-6,8
• Zerbitzu-ekoizpena	496,60	482,70	-2,8	-1,7	-1,1
• Bigarren mailako jarduerak, ez-nekazaritzakoak, ez-bereizgarriak	1256,7	1.219,80	-2,9	0,2	-3,1
B.- Bitarteko kontsumoak	21.172,30	21.754,90	2,8	2,9	-0,01
C.- (A-B) Balio erantsi gordina	21.427,70	21.909,80	2,2	-6,5	9,3
D.- Amortizazioak	5.178,0	5.194,9	0,3	-0,6	0,9
E.- Beste diru-laguntza batzuk	5.886,9	5.700,50	-3,2	--	--
F.- Beste zerga batzuk	327,8	351,80	7,3	--	--
G.- (C-D+E-F) Nekazaritza-errenta	21.808,8	22.063,60	1,2	--	--

(*): 2015eko urtarrileko 2. estimazioa.

Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioa.

Landare-kategorien barruan, barazki eta fruten balioen gorakadak nabarmenak dira (% 16,3 eta % 11,7), eta olioak, ordea, berriro ere izan ditu gorabeherak, oraingoan negatiboak (-% 52,4 kopuruari dagokionez; % 49,8ko garestitu da eta % 28,7ko balioa galdu du). Kategoria guztiak garestitu dira, eta aurreko urteko kopuru oso antzekoetan mantendu dira kopuru fisikoak, aipatutako olioaren, ardoaren (-% 8,9) edo patataren (-% 11,8) beherakadak izan ezik.

Abeltzaintzan, ohikoa den moduan, gorabeherak txikiagoak dira; kopuruari dagokionez gorakadak nagusitu dira, besteak beste, behi-aziendan (% 10) edo txerri-aziendan (% 7), eta prezioen beherakadak izan dira, besteak beste, esnearena (-% 15) edo txerriarena (-% 10).

1.2 BILAKAERA EUSKAL HERRIAN

Sektoreko makromagnitudeak[1]

Euskal Autonomia Erkidegoko nekazaritza-sektoreko zifra handien alderdirik nabarmena da 2015ean berreskuratu egin dela krisi aurreko ekoizpenaren balio osoa; hori mende berrian lortutako gehienekoa izan zen. % 6,4ko igoera nekazaritza-ekoizpenaren ondoriozkoa da (% 15); izan ere, abeltzaintzak (-% 1,8) eta basozaintzak (-% 4,5) atzera egin dute. 2000. urtetik, nekazaritzaren joera goranzkoa izan da, eta aldi horretako ibilbidea ikusita, 2015a jauzi garrantzitsua da. Abeltzaintzak gorantz egin du, are geldoago, eta, bere ezaugarriak kontuan hartuta, urte arteko gorabehera gutxien izan duena izan da. Baso-ekoizpenak beherantz egin du pixka bat aldi horretan. Nekazaritza-sektoreak hazten jarraitu du krisian, pixka bat indar gehiagorekin Espainiaren aldean, eta abeltzaintza, Estatu osoan, EAE baino dinamikoagoa izan da azken urteotan, batez ere haragi-produktu batzuen gorakadagatik.

Abeltzaintza-ekoizpenaren proportzioa (haren pisua nekazaritzaren eta abeltzaintzaren baturaren gainean neurtzen bada) ia berdina da EAEn eta Estatuan (% 38,2 eta % 37,9).

Euskal nekazaritza-ekoizpenaren heren bat baino gehiago behi-haragiarena da (% 34,2); horren balio osoak ia bikoiztu egin du krisiaren hasieran izandakoa (prezioen gorakada dela eta), eta garrantziari dagokionez hurrengo produktuak honako hauek dira: mahastia (% 22,9), barazkiak (% 13,9), behi-esnea (% 11,8), egurra (% 7) eta zerealak (% 5,7).

Diru-laguntzei dagokienez, heren bat baino gehiago hazi dira aurreko urtearen aldean, eta erabat berreskuratu da 2014. urteko ohiz kanpo murriztutako zifrari dagokionez. Kontsumoek % 0,8 egin dute behera, amortizazioek % 0,8 egin dute gora, BEGd-a % 10,6 hobetu da merkatu-prezioetan eta % 13,4 faktoreen kostuan, eta ondoriozko nekazaritza-errenta % 16,1 hazi da.

[1] EAEko nekazaritza-makromagnitudeen aurrerapena. Ez dugu honelako informaziorik Nafarroarako (SEC-95 metodologiarekin; hori erabiltzen zuten erkidego guztiek sistematikoki 2000. urtera arte).

LABORAL kutxa

159. koadroa EAEko nekazaritza-sektorearen makromagnitudeak*

(M euro)

Kontzeptua	2013	2014	2015
Amaierako nekazaritza-ekoizpena	471,3	491,5	522,9
Nekazaritza	252,5	251,2	288,9
Abeltzaintza	173,5	182,0	178,8
Basozaintza-sektorea	35,5	49,1	46,9
Norbere konturako beste ekoiz. eta hobekuntzak	9,8	9,2	8,4
- Sektoretik kanpoko gastuak	191,2	180,1	178,7
= Balio erantsi gordina (m.p.)	280,1	311,3	344,2
+ Diru-lag - zerg. saldoa	63,2	48,9	64,4
= Balio erantsi gordina (f.k.)	343,2	360,2	408,6
- Amortizazioak	59,4	61,4	61,9
= Balio erantsi garbia (f.k.)= Nekazaritza Errenta	283,8	298,8	346,7

(*): Aurrerapen-datuak, gerora egokitu daitezkeenak.

Iturria: Eusko Jaurlaritza. Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Saileko Estatistika eta Analisi Sektorialen Zerbitzua.

Gorakada nabarmenena, zalantzarik gabe, balioaren termino garbietan, mahastiarena da, berez nekazaritza-sektore osoak izandako gorakadaren berdina baita ia. Ehunekoetan, % 31,4 egin du gora, eta “beste industria-laborantza batzuk” kategoriak bakarrik gainditzen du. Ez da kategoria horretan sartzen azukre-erremolatxa (% 64). Ageriko beste gorakada garbi batzuk, baina ez hain nabarmenak, barazkienak eta frutenak dira (% 9,6 eta % 21,2). Abeltzaintzako produktuen artean, balioan behera egin duten bakarrak behiarenak dira. Bi digitutik gorako balio-beherakada bakarrak zerealenak (-% 13,4) eta erremolatxarenak (-% 15) dira.

Guzti hori kontuan hartuta, bigarren urteak oso zifra positiboak izan ditu EAEn sektorerako. Nekazaritza-produktu nagusien gorabeherek, sarritan, zifra osoak baldintzatzen dituzte. Esaterako, mahastiaren ekoizpenaren balioa 2015ean 2010ekoaren ia bikoitza da, eta zerealena 2012ko balioaren erdia baino pixka bat gehiago. Kontrakoa gertatzen da barazki edo frutekin, pixkanaka gora egin baitute azken hamarkadan. Abeltzaintzako produktuen artean, aldaketa handia izan da azken hamarkadan; izan ere, krisiaren aurretik, euskal behi-haragiak esnearen erdia ere ez zuen balio eta 2013tik lehenengoak bigarrena gainditu du.

Tonen aldaketen ehunekoak direla eta, nabarmendu behar da bikoiztu egin dela kopurua lekaleen kategorian (% 104,1) eta heren bat baino gehiago hazi dela egurraren mozketa (% 35,7); erremolatxaren tonak ere gora egin du (% 25,1), bai eta frutenak ere (% 16,7).

Kategorien araberako prezioak direla eta, bi digituak gainditzen dituzte zerealek (-% 15,5), patatak (-% 11,4) eta mahastiaren % 14,7ko gorakadak; nabarmena da, halaber, barazkien merkatzea (-% 8,8).

Nekazaritza-sektorearen balio erantsi gordina EAEn % 78,1ekoa da ekoizpen osoari dagokionez (prezio arruntetan), eta, Nafarroarekin alderatuta, pixka bat txikitu da distantzia 2015ean.

27. grafikoa Balio erantsi gordinaren bilakaera nekazaritza-sektoreko faktoreen kostura

(M euro)

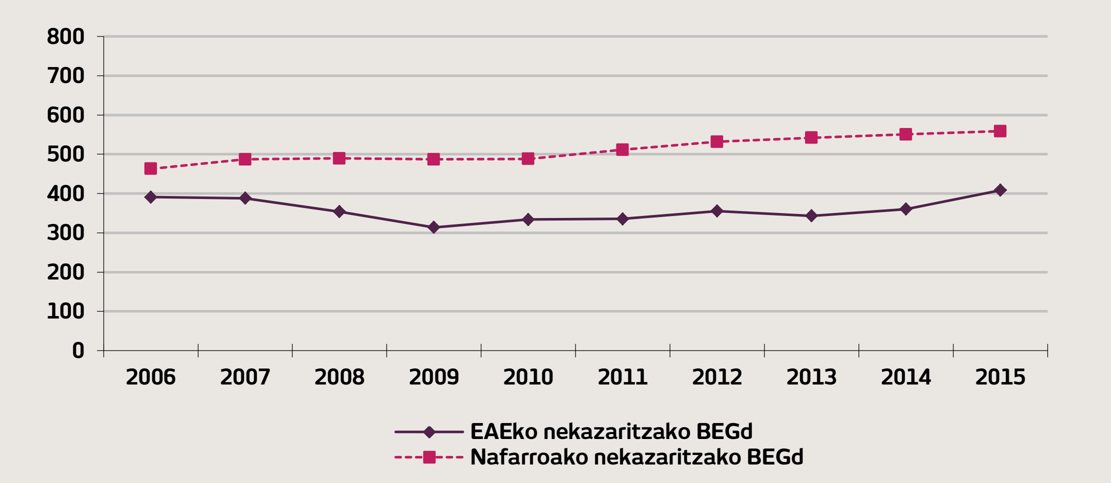

Iturria: Eusko Jaurlaritza. Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Saileko Estatistika eta Analisi Sektorialen Zerbitzua. Nafarroako Estatistika Institutua.

Nafarroako lehen sektoreak ekitaldi honetan % 3ko kuotari eutsi dio Erkidegoko ekonomiaren balio erantsi gordinaren gainean, zeinek 2005etik handiena izaten jarraitzen duen. Sektorea ez zen bigarren edo hirugarren mailakoa bezain azkar hazi oparoaldiko urteetan, eta krisiarekin izandako beherakada ere ez zen hain bat-batekoa izan –geldialdia izan zen, batez ere–. 2011n igoera nabarmena eduki ondoren (% 4,7), moteltzen joan da, 2015ean nekazaritzako balio erantsi gordinaren urte arteko % 1,4ra iritsi arte.

Sektoreko balio erantsi gordinak gainditu egiten ditu 558 milioi euro; eta horrek, aurreko 4 urteetan bezala, ordura arteko zifrarik altuena lortzea dakar. Baina zehaztu behar da zifra horretan eragina izan duela urteetan zehar izan den prezioaren goranzko joera orokorrak. Ordea, ekonomiak, oro har, ez du oraindik 2008ko BPGd-aren zifra lortu. Hala ere, lehen aldiz 2010etik, urte arteko aldakuntza BPGd osoa (% 2,9) baino txikiagoa izan da. Espainian, 2015ean, nekazaritzako balio erantsi gordinak eta guztizkoak gora egin dute (% 3,2 eta % 3,5, hurrenez hurren).

Prezio arrunten araberako ekoizpenak (952 milioi) aurrera egiten jarraitzen du, epe luzera nahiko joera argia duela, baina inflazioaren eragina du; eta 2015eko gorakada (% 2,8)

azken azken hamarkadako urteko hazkundearen batezbestekoaren pare geratu da (% 2,7).

Hala ere, 2015eko aurrerapena ez da izan nekazaritzako prezioen gorakadaren ondoriozkoa. Horiek atzera egin dute (-% 16,7) 2009-2010eko antzeko mailetan, urte batzuez etengabeko hazkundea izan ondoren; alabaina, atzerapena 2014an hasi zen pixkanaka. Horrek eragina du bai animalia-produktuetan (-% 8,5) bai landare-produktuetan (-% 24,8); ez, ordea, guztiz kontrakoa izan den baso-produktuen bilakaeran, prezioek % 53,5 egin baitute gora.

Landare-kategorien arabera, antzematen da ardogintza dela atzerapen horren arduradun (-% 23,3); izan ere, gainerako tipologia nagusiak oso gutxi garestitu dira (zerealak % 2,6; barazkiak % 1,9), eta beherakadak oso urriak izan dira (-% 6,6 lekadunetan eta -% 3,8 bazketan). Beste produktu batzuk, aldiz, nabarmen garestitu dira (industrialak % 42,8, frutak % 37,6, fruitu lehorrak % 30,2 eta patatak % 14,5).

Abeltzainen artean, beherakadaren arrazoia da, jaitsiera handiena duen kategoria nagusietako bat txerri-haragia dela (-% 12,3), untxiarena ondoren (-% 11,2), ganadu biziaren salmenta (-% 6,3) eta behiarena (-% 3); baina kategoria ekoitziena (hegaztiak) eta haragizkoa ez den produktu nagusia (esnea) pixka bat garestitu dira (% 2,5 eta % 3,6).

Kopuruari dagokionez, aurrerapen handiak izan dira olibondoan (% 57,2) eta bazketan (% 32,8), baina azken kasu horretan, eragina izan du aurretik kategoria horretan sartzen ez zen belar ondu mota bat ere kontuan hartzen hasteak. Horrela, bazkek tonetan zerealak gainditu dituzte, kontuan hartuta % 10,5 egin dutela behera; frutek ere behera egin dute (-% 20,1), bai eta industrialek ere, besteak beste, erremolatxak (-% 11,3) eta tuberkuluek (-% 9,3). Lekadunek aurrera egin dute (% 10,9), bai eta barazkiek (% 11), mahastiek (% 8,4) eta tona kopuru osoak ere (% 8,2).

Nekazaritzako elikagaien kanpo-merkataritza

160. koadroa Nekazaritzako elikagaien kanpo-merkataritza. Euskal Herria.

(M euro)

Muga-zerga atala	Eremua	Esportazioak 2014	Esportazioak 2015	Inportazioak 2014	Inportazioak 2015
Animalia biziak eta animalia-erreinuko produktuak	EAE	293,2	248,2	358,4	353,7
	Nafarroa	137,6	124,2	148,6	134,9
	Euskal Herria	430,8	372,4	507,0	488,6
Landare-erreinuko produktuak, gantzak eta olioak	EAE	158,7	80,8	271,6	312,4
	Nafarroa	318,1	323,9	181,7	169,1
	Euskal Herria	476,7	404,7	453,3	481,5
Elikagaigintzako produktuak	EAE	561,9	600,7	302,5	339,1
	Nafarroa	512,9	532,1	203,5	214,0
	Euskal Herria	1.074,8	1.132,8	506,0	553,1
Nekazaritzako elikagaien sektorea	EAE	1.013.7	929,8	932,5	1.005,2
	Nafarroa	968,6	980,2	533,8	518,0
	Euskal Herria	1.982,3	1.910,0	1.466,3	1.523,2
Nekazaritzako elikagaien sektoreak esportazio/inportazioen guztizkoan duen partaidetzaren %	EAE	4,6	4,2	5,4	6,0
	Nafarroa	11,9	11,6	12,8	11,4
	Euskal Herria	6,5	6,3	6,8	7,1

Iturria: Boletín de Coyuntura y Estadística del País Vasco. Euskal Ganberak. Nafarroako Estatistika Institutua, Aduanen Zuzendaritza Nagusiaren datuak oinarri hartuta.

Kanpo-merkataritzaren atalean –bi autonomia-erkidegoak eta lehen sektoreari lotutako muga-zergen kapitulu nagusiak hartzen ditu–, batez ere nabarmentzen da EAEko landareen eta animalien esportazioen atzerapenean dagoen jarraitutasuna, duela 4 urteko mailetara bueltatzen baita. Ez da gauza bera gertatzen EAEko elikagaigintzan, ez eta Nafarroan azpisektoreetako batean ere.

EAEko nekazaritzako kanpo-merkataritzaren balantza horrela sartu da aurten egoera negatiboan; ez da halakorik gertatu 2011tik, eta Nafarroakoak pixkanaka hobetzen jarraitzen du, aldagaietan aldaketa txikiak izanik. Euskal Herriko balantzeak, osorik, superabitarekin jarraitzen du; izan ere, Nafarroakoa EAEko defizita baino 4 aldiz handiagoa da. Oro har, esan daiteke elikagaigintza atzean ari dela uzten, kanpo-jardueraren bolumenean, landare- eta animalia-adarrak, behintzat azken ekitaldietan (logikoa denez industrialki prozesatuta ez dauden produktuei dagozkie). Elikagaigintzaren balantza komertzialean, superabita zabaltzeko joera argia ikusten da azken urteotan, beste bi adarretan baino argiago. Gogorarazi behar da, zentzu horretan, elikagaien prozesatuaren formula anitzak kontuan hartuta, gerta daitekeela landare- edo animalia-adarren zatitzat hartzen ziren produktuak produktu industrializatutzat hartzen hastea, baldin eta haien prozesatuaren fase batzuk EAEn edo Nafarroan egiten badira edo "industrializatutzat" hartzen diren prozesuen definizioak aldatzen badira.

Era berean, nabarmendu behar da nekazaritza-adarrei buruzko garrantziak ia pisu bikoitza duela Nafarroan, EAErekin alderatuta, kanpo-merkataritza osoari dagokionez.

Jarduera horien proportzioaren kasuan, lurralde biak erkatzen badira, Nafarroak gehiengoa lortzen du landare-esportazioan, alegia, EAEkoa baino 4 aldiz handiagoa. Bi lurraldeen proportzioak antzekoak dira 3 sektoreen esportazioetan eta elikagaigintzarenean. Nafarroaren pisua animalien esportazio osoen herena da, bai eta kategoria desberdinen inportazioen herena ere, gutxi gorabehera.

Nafarroan, nekazaritzaren eta nekazaritzako elikagaien sektorearen aldagai ekonomikoa hobetu egin da, krisia gorabehera. Hein batean, Estatuko merkatuaren ahultasuna dela eta, ekoizleak biziago zabaldu dira atzerriko merkatuetara, beren ekoizpenak horietan kokatzeko.

Biztanleria okupatua

Hiru hilean behingo nekazaritza-okupazioko datuek lurraldeen arabera berriro ere erakusten dituzte beheranzko aldakuntza esanguratsuak, kasu honetan Bizkaiaren salbuespenarekin; bertan, enplegua mantendu egin da 2014ko aldi berari dagokionez. Beheranzko joera bereziki nabarmena da azken hiruhilekoetan Araban eta Nafarroan, eta ez horrenbeste EAEko gainerako lekuetan. Horrelako lurralde-asimetria ikusita, gogorarazi behar da hegoaldeko bi lurraldeetan gainerakoez bestelakoak diren nekazaritza-ereduak daudela, iparraldean oso pisu gutxi duten jarduera garrantzitsuekin, besteak beste, mahastia edo zerealak (hedagarriagoak eta aldakorragoak).

161. koadroa Enplegua lehen sektorean*

(m pertsona)

Urtea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	EAE	Nafarroa	Euskal Herria	Espainia
2006	3,2	5,8	5,9	15,0	13,5	28,5	944,3
2007	3,1	6,9	4,9	14,9	12,9	27,8	925,5
2008	1,9	7,5	5,4	14,8	14,0	28,8	830,6
2009	3,1	5,8	3,2	12,1	13,3	25,4	790,8
2010	3,1	4,7	4,7	12,5	11,3	23,8	772,8
2011	2,4	3,9	3,4	9,7	7,1	16,8	735,9
2012	2,2	7,7	2,2	12,1	8,6	20,7	722,3
2013	4,6	7,6	3,2	15,4	15,5	30,9	753,1
2014	3,0	6,2	4,4	13,6	13,4	27,0	739,3
2015	1,8	6,2	2,5	10,5	9,4	19,9	740,4

(*): Urte bakoitzeko ekaineko datuak aurkeztu dira, uste baita adierazgarriagoak direla sektoreko enpleguaren urtaro-bilakaeraren barruan.

Iturria: Biztanleria Aktiboaren Inkesta. BAI.

28. grafikoa Enpleguaren bilakaera lehen sektorean*

(m pertsona)

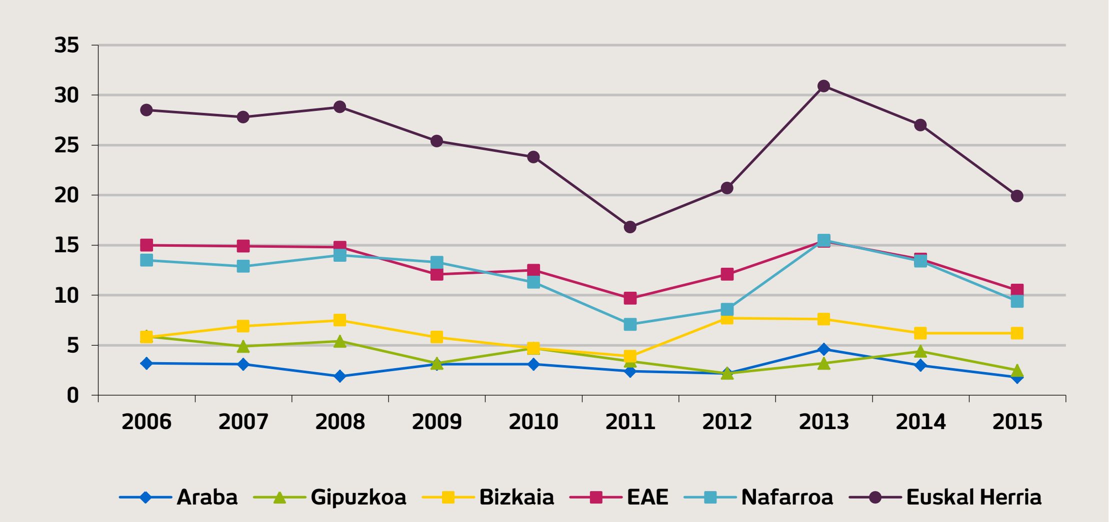

(*): Urte bakoitzeko ekaineko datuak aurkeztu dira, uste baita adierazgarriagoak direla sektoreko enpleguaren urtaro-bilakaeraren barruan.

Iturria: BAI. Biztanleria Aktiboaren Inkesta.

Nekazaritza-sektoreko enpleguak gorabehera handiak izan ditu, eta, EAEren eta Nafarroaren kasuan, urte bakoitzeko bigarren seihilekoko datuak kontuan hartuta, beherakada handia ikusten da krisiaren lehen urteetan, gorakada handia 2013an, eta igoera hori amaitu egiten da 2015ean. Tokiko datu horiek ez daukate zerikusi handirik Espainiako joera globalarekin; bertan, sektorearen tamaina askoz ere handiagoa denez, bilakaera ez da horren gorabeheratsua izan, eta krisian pixkanaka atzera egin du. 2013an gora egin zuen, baina askoz ere gutxiago, 2014an konpentsatu egin zen eta 2015ean geldi geratu zen (igoera txikia).

Bilakaera mota horretan eragina du sektorearen egituran nekazaritza-ustiategi ugari egoteak eta horien titularrak, enplegatu gisa erregistratuta egon beharrean, jabe gisa erregistratuta egoteak; izan ere, beste jarduera batzuk ere izaten dituzte eta, nolanahi ere, nekazaritza-lanak sasoi batzuetan baino ez dituzte egiten. Kasu askotan, gainera, aldi baterako langileak kontratatzen dituzte, bereziki nekazaritza-kanpainetarako, eta horiek aurreratu edo atzeratu egin daitezke, hainbat faktore tarteko. Beraz, urtearen arabera, urte bakoitzeko ekaineko Biztanleria Aktiboaren Inkestak eskaintzen duen adierazle horretan islatuta geratuko lirateke batzuetan, eta beste batzuetan ez.

2. NEKAZARITZAKO AZPISEKTOREA

2.1 EKOIZPENAK, AZALERAK ETA ERRENDIMENDUAK

2015. urtean, goranzko balantze positiboa izan da nekazaritza-ekoizpenean, Euskal Herriko produktu garrantzitsuenetan, zereal eta fruta-arboletan izan ezik. Horrez gain, prezioek ere gora egin dute (2014an ez bezala, beherakadak izan baitziren nagusi), eta ekoizpenean ere aurrerapenak izan dira. 2012ko egoera 2014koaren aurkakoa izan zen, eta 2013a, berriz, kontraste eta aldaketa handiko urtea izan zen.

Zerealen kasuan (EAEn landutako tonajearen erdia baino gehiago da, eta Nafarroan landatutakoaren herena baino gehiago), 2014an ez zen kategoriari dagokion tonaje eta prezioen gorabehera handirik izan, eta 2015ean ekoizpenaren beherakada nahiko handia izan da; prezioen gorakadak, ordea, txikiak.

Barazkien kasuan, gorabeheren hedadura baino bereizgarriagoa izan da gorabeherek urtetik urtera izan duten joera-aldaketa etengabea. 2013an gutxiago ekoiztu zen prezio altuagoan, eta 2014an alderantziz izan zen. 2015ean, bi adierazleetan izan dira gorakadak.

Aurten joera-aldaketa hori gertatu da fruta-arboletan; hau da, prezio baxuan gehiago ekoiztetik aurkako egoerara igaro da.

Ardoaren kasuan, joerak ez dira aldatu, baina bai intentsitatea: hazkundea azkartu egin da bolumenari dagokionez eta moteldu egin da merkatzea.

Garia, tomatea, udareondoa edo ardoa izan dira kategoria bakoitzean gehien landu diren produktuak eta aipatutako joera orokorrei jarraitu diete, 2014an bezala.

162. koadroa Euskal Herriko nekazaritza-ekoizpen adierazgarrienak*

(m Tm)

Produktua	2014	2015	% ∆ 15/14	% Euskal Herria/ Espainia 2015
Zerealak				
– Garia	486,1	439,5	-9,6	6,9
– Garagarra	412,1	388,6	-5,7	6,1
– Oloa	70,8	53,3	-24,7	6,8
– Artoa	240,1	196,9	-18,0	3,9
Bazka-laboreak				
– Artoa	236,8	247,1	4,4	5,2
– Alpapa	346,1	345,8	-0,1	3,5
Barazkiak				
– Zainzuria	4,1	4,5	12,2	8,6
– Letxuga	27,4	27,2	-0,7	2,9
– Espinaka	16,6	16,1	-2,6	22,8
– Tomatea	128,3	143,9	12,1	2,9
– Piperra	28,5	30,1	5,7	2,8
– Orburua	14,2	14,6	3,0	6,6
– Azalorea	17,6	22,5	27,6	14,8
– Brokolia	53,6	63,5	18,5	14,2
– Tipula	20,1	19,1	-5,1	1,5
– Leka	12,2	12,2	-0,2	6,8
– Ilar berdea	14,1	14,5	3,2	18,6
Fruta-arbolak				
– Sagardo-sagarra	7,5	10,4	38,0	11,1
– Mahai-sagarra	22,5	20,7	-8,0	3,9
– Udarea	26,2	20,0	-23,8	5,2
– Mertxika	17,5	14,4	-17,6	1,6
– Arbendola	3,5	3,5	-0,2	1,6
Ardoa eta muztioa (m Hl)	1.275,41	1.554,7	21,9	3,5
Patata	66,4	62,0	-6,7	2,8
Azukre-erremolatxa	176,3	234,4	33,0	6,4

(*): Balioespenak.

Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioaren hileko buletina. Coyuntura Agraria de Navarra aldizkaria.

Zerealen kategoriaren barruan, garia eta garagarra txandaka izan dira tonaje handieneko produktu, azken urteotan. Biek atzera egin dute neurrian 2015ean, baina bi kasuetan, aldaketak ez ditu gehiegi aldatu batezbestekoak. Gorabeheraren bat egon bada ere batezbesteko horiek mantendu egin dira, gutxienez, 2010. urtetik; urte hartan, jauzi handia izan zen gari-ekoizpenean.

Tonajea kontuan hartuta, hirugarren laborea alpapa da, eta urtetik urterako aldaketa askoz ere txikiagoa izan du. Artoaren ekoizpenak gariaren edo garagarraren antzeko magnitude-ordena du, baina bi helburu desberdin ditu: giza kontsumoa eta animalia kontsumoa. Bi kasuetan, joera goranzkoa izan da azken urteotan, baina 2015ean, azken bost urteetan lehen aldiz, kopuru handiena bazkarako erabili da, eta 2014an baino % 18 gutxiago giza kontsumorako. Olo-ekoizpenak (garai batean giza kontsumorako

artoarekin konparatu zitekeena) beheranzko joera hartu du, eta nabarmenago egin du behera 2015ean.

Nabarmentzekoa da ardoaren eta azukre-erremolatxaren ekoizpenean gertatutako gorakada (% 21,9 eta % 33, hurrenez hurren), Izan ere, produktu horietan azken urteotan izandako azpimarragarrienak dira, eta aintzat hartutako erreferentzia-aldiko (bat egiten du, oro har, krisi ekonomikoarekin) bolumen altuenean kokatzen dira. Patatak beheranzko joeran jarraitzen du.

Barazki nagusia tomatea da, baina horren gorakadak (% 12,1) zati batean baino ez du konpentsatzen beheranzko joera orokorra. Brokolia da gehien nabarmentzen diren barazkietan bigarrena, eta posizio horretan finkatu da, 2012an Nafarroan ordura arte gutxi garatutako produktu horren inguruko negozio garrantzitsu bat sortu baitzen. Barazkien artean, azaloreak izan du soilik gorakada handiagoa (% 27,6). Bietan ikus daiteke Euskadiko eta Nafarroako nekazaritzaren kuotak handiagoak direla Espainiakoak baino, espinaka eta ilarren kasuan izan ezik. Eta horiek aurkako joerak izan dituzte, argi eta garbi: lehenengoak beherantz eta bigarrenak gorantz. Piperra hirugarren produktu gisa mantendu da barazkien artean, izan duen garrantzia kontuan hartuta. Aztertutako produktu gehienek goranzko joera izan dute, oro har, azken urteotan.

Fruta-arboletan beherakadak izan dira, eta sagarraren eta, bereziki, udareen kasuan, horrek esan nahi du buelta eman zaiola aurreko bi urteetan izandako goranzko joera handiari. Mertxikak gehiago egin du behera denboraldi honetan, eta arbendolak, magnitude-ordena askoz ere txikiagoan, gorakada nabarmena izan du (2015ean moteldu egin da). Deigarria da, halaber, beherakada gorabehera Euskadiko eta Nafarroako sagardo-sagarrak bikoiztu egin duela Estatuko kuota. Horren arrazoia da Espainiako ekoizpenak gailur garrantzitsu bat izan zuela 2014an eta 2015ean moteldu egin dela.

Oro har, jada aipatu diren batzuez gain, ez dago Euskal Herriko kuota Espainiakoarekin alderatuz joera argi bat izateagatik nabarmendu den produkturik.

Euskal Herrian, Nafarroako baratzea da produktu askoren ekoizpen-zentro nagusia, eta aztertutako produktuen erdietan % 90eko pisua gainditzen du. Rolak alderantzizkoak dira erremolatxaren, patataren eta sagardo-sagarraren kasuan; izan ere, EAEn landatzen dira, eta ardoaren eta letxugaren kasuan banaketa antzekoa da gutxi gorabehera.

163. koadroa Euskal Herriko produktu esanguratsuenekin landatutako azalera*

(ha)

Produktua	2014	2015	% ∆ 15/14	% Euskal Herria/ Espainia 2015
Zerealak				
– Garia	96.150	96.822	0,7	0,4
– Garagarra	109.380	102.597	-6,2	3,9
– Oloa	15.889	14.948	-5,9	3,7
– Artoa	21.375	18.363	-14,1	5,1
Bazka-laboreak				
– Bazka-artoa	5.269	5.081	-3,6	4,8
– Alpapa	7.277	6.997	-3,8	2,9
Barazkiak				
– Zainzuria	1.107	1.173	6,0	10,9
– Letxuga	1.003	1.003	0,0	3,0
– Espinaka	788	768	-2,5	23,6
– Tomatea	2.100	2.349	11,9	4,6
– Piperra	1.140	1.114	-2,3	6,2
– Orburua	958	983	2,6	6,2
– Azalorea	1.076	1.220	13,4	17,3
– Brokolia	4.451	5.077	14,1	18,5
– Tipula	392	365	-6,9	1,6
– Leka	1.024	1.011	-1,3	10,2
– Ilar berdea	2.174	2.225	2,3	16,0
Patata	2.187	2.050	-6,3	2,9
Azukre-erremolatxa	2.334	2.348	0,6	6,6

(*): Balioespenak.
Oharra: Ez dira sartu mahastizaintzaren eta fruta-arbolen azalerei buruzko datuak, horien argitalpenaren nahitaezko maiztasun mugatuagatik (bost urtekoa).
Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioaren hileko buletina.

Laborantza estentsiboak dira, jakina, azalera aldetik gailentzen direnak, eta, hala, Euskadin eta Nafarroan landatutako zerealek 2.300 kilometro koadro hartzen dituzte, Bizkaiko lurraldean baino gehiago. Mahastiak ere garrantzi handia du azalerari dagokionez, nahiz eta taula horretan ez den agertzen, argitalpenaren maiztasun urriagatik. Gauza bera gertatzen da fruta-arbolekin.

Kontrara, aztertutako laborantza intentsiboek, esaterako, barazkiek eta beste batzuek, zerealek baino ehunen bat gutxiagoko lurraldea hartzen dute Euskal Herrian. Laborantza intentsiboen barruan honako hauek nabarmentzen dira landatutako azalera kontuan hartuta: brokolia, tomatea (nahiz eta landare bakoitzak bolumen handia ekoizten duen lur kopuru txikian), azukre-erremolatxa, ilar berdea eta patata. Lehenengo biek azalera irabazi dute bigarren urtez jarraian, eta horiek izan dute gorakadarik handiena, azalorearekin batera.

Euskadiko eta Nafarroako espinaken hedadura da Estatuan nabarmenena, % 23,6rekin (aurreko urtean baino lau puntu gutxiago), brokoliaren eta azalorearen atzetik. Produktu bat ere ez da gailentzen adierazle honetan goranzko joera nabarmena duelako.

Ekoizpenaren kasuan bezala, taulako labore gehienentzat Foru Erkidegoan zentratzen da Euskadiko eta Nafarroako azalera landatua, eta EAEk honako hauetan ditu soilik kuota handiagoak: erremolatxa (% 85,9) eta patata (% 78,4). Horrez gain, letxugan (% 41,5) eta oloan (% 38) hurbiltzen da Nafarroaren bolumenera.

164. koadroa Nekazaritza-produktu esanguratsuenek lortutako errendimenduak*

(Tm/ha)

Produktua	Euskal Herria		Espainia	
	2014	2015	2014	2015
Zerealak				
– Garia	5,1	4,5	3,0	2,9
– Garagarra	3,8	3,8	2,5	2,5
– Oloa	4,5	3,6	1,5	1,6
– Artoa	11,2	10,7	11,4	13,0
Bazka-laboreak				
– Bazka-artoa	44,9	48,6	45,4	43,9
– Alpapa	47,6	49,4	40,9	38,4
Barazkiak				
– Zainzuria	3,7	3,9	4,8	5,0
– Letxuga	27,3	27,1	26,7	26,9
– Espinaka	21,0	21,0	19,0	19,1
– Tomatea	61,1	61,3	81,9	89,8
– Piperra	25,0	27,1	61,1	58,8
– Orburua	14,8	14,9	12,9	13,2
– Azalorea	16,4	18,5	22,9	22,9
– Brokolia	12,0	12,5	16,7	16,8
– Tipula	51,2	52,2	54,5	53,0
– Leka	12,0	12,1	18,6	19,3
– Ilar berdea	6,5	6,5	7,3	6,5
Patata	30,3	30,2	33,4	31,1
Azukre-erremolatxa	75,5	99,9	81,9	94,8

(*): Balioespenak.
Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioaren hileko buletina.

Tona kopurutan hektarea bakoitzeko lortutako errendimenduari dagokionez, nabarmentzekoa da handiagoak direla Euskal Herrian bazkak eta zerealak (artoa izan ezik), aurreko urtean bezala, baina Estatukoak baino okerragoak direla sailen gainerako gehiengoetan, espinakan eta orburuan izan ezik. Aurten erremolatxa, letxuga eta ilarrak gehitu dira salbuespen gisa. Tomatea eta piperretan desberdintasun oso nabarmenak ikusi dira bi eremuetan, ziur aski laborantza-modalitate nagusien desberdintasunen ondorioz. 2015eko Euskadiko eta Nafarroako datuetan, honako hauen errendimendu-hobekuntza nabarmendu daiteke: erremolatxa eta bazka-artoa. Gariak, berriz, galdu egin du aurreko urteko aurrerapena. Estatuaren kasuan, jauzi bat dago erremolatxaren errendimenduan, eta bigarren lekuan dago tomateak izandako hobekuntza.

2.2 NEKAZARITZAKO PREZIOAK

Nekazaritzan aztertutako prezio nagusien bilakaeran ikus daiteke 2015ean gorakada nabarmendu dela, 2010ean eta 2013an bezala.

2014an, garestitu ziren produktu bakarrak espinaka, orburua, baba eta erremolatxa izan ziren; 2015ean, berriz, salbuespenak merkatu ziren horiek izan ziren. Horien artean nabarmentzen dira letxuga, ardoa eta brokolia, baita sagarra ere, eta azaloreak ere beherakada txiki bat izan zuen. Aurkako muturrean daude honako hauen aurrerapenak: patata, tipula, orburua, piperra, arbendola eta tomatea.

Azken zazpi ekitaldien azterketa bat eginez gero, argi eta garbi gailentzen da prezioen garestitzea, honako salbuespen hauek kenduta: letxuga (-% 33,4ko beherakada denboraldi horretan), ilarra (-% 14,2) eta azalorea (-% 6). Azterketa horretan arbendola da gorakadarik handiena izan duena: haren prezioa hirukoiztu egin da (% 201). Haren ondoren daude, besteak beste, honako hauek: tipula (% 83,4), patata (% 52,1), sagarra (% 44,8), oloa (% 43,5), garagarra (% 39,5), zainzuria (% 35), mertxika (% 32,6), piperra (% 30,7), orburua (% 27,6) eta garia (% 26,3).

Zerealek 2009an izan zuten prezio baxuena eta 2012an altuena, eta orain horien tartean dago. Ardoaren kasuan, estatistika datu sinplifikatu bat ematen hasi da eurotan hektolitroko, hektograduko eman beharrean (hau da, hektolitroaren datua kontabilizatutako ardo bakoitzaren gradutan zatituta). Ardo mota bakoitzaren (beltza edo zuria) batez besteko graduazioei erreparatuz gero, ikus daiteke ez dagoela aldaketa handirik aurreko sistemaren arabera neurtutako azken datuei dagokienez. 2014 eta 2015 artean, zuriaren prezioa % 1 baino gutxiago jaitsi da, eta beltzarena % 8,7.

Barazkien kasuan, urte arteko gorabeherak ohikoak dira, eta urtetik urtera joera bera izaten da ia kategoria osoan. 2011, 2012 eta 2014. urtean prezioen beherakada gailendu zen, eta 2013 eta 2015ean gorakada. Pisuan izandako garrantzia dela eta, nabarmendu behar da tomatea garestitu egin dela (% 21,5) eta brokolia merkatu (-% 11,3); garrantzia duen hirugarren barazkia, gehien garestitu denetako bat, piperra da (% 38,5).

Fruten kasuan, kontrastea dago sagarra merkatu izanaren eta lagina osatzen duten gainerako frutek izandako gorakaden artean. Beherakadek aztertutako lau produktuei eragiten diete. Horiek guztiek 2013an izan zuten preziorik altuena; albendolak, ordea, gorakada jarraitua izan du.

165. koadroa Nekazaritza-produktu esanguratsuenen prezioak(1)

Produktua	Nekazariek Jasotako Prezioak (euro/100 kg)		
	2014	2015	% ∆ 15/14
Zerealak			
– Garia	20,01	20,24	1,1
– Garagarra	16,74	17,40	3,9
– Oloa	16,09	18,21	13,2
– Artoa	16,87	17,29	2,5
Bazka-laboreak			
– Alpapa	16,20	17,16	5,9
Barazkiak			
– (Buru-)aza	39,73	44,29	11,5
– Zainzuria	182,64	213,31	-15,3
– Letxuga	30,23	25,12	-16,9
– Espinaka	54,87	60,46	10,2
– Tomatea	26,80	32,56	21,5
– Piperra	66,05	91,48	38,5
– Orburua	45,16	65,11	44,2
– Azalorea	37,98	37,87	-0,3
– Brokolia(2)	44,55	39,50	-11,3
– Tipula	16,33	25,55	56,5
– Leka	126,77	151,32	19,4
– Ilar berdea	49,56	52,43	5,8
Fruta-arbolak			
– Sagarra	40,28	37,73	-6,3
– Udarea	47,53	54,78	15,3
– Mertxika	48,62	56,10	15,4
– Arbendola	150,18	185,48	23,5
Ardoa (euro/Hl)			
– Ardo zuri berria	35,74	35,41	-0,9
– Ardo beltz berria	50,48	46,09	-8,7
Patata	14,29	22,81	59,6
Azukre-erremolatxa	3,60	3,81	5,8

(1): Balioespenak.
(2): Iturri nagusian ez dago estatu-mailako 2015eko daturik; Coyuntura Agraria de Navarra aldizkariak Nafarroari emandako datua adierazi da.
Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioaren hileko buletina.

3. ABELTZAINTZAREN AZPISEKTOREA

3.1 AZIENDA-ERROLDA

2015ean, Euskal Herriko azienda-errolda murriztu egin da espezie nagusi guztietan, Espainian ez bezala. Aldakuntzak txikiak izan dira (-% 3,3 ahuntzetan, -% 2,7 txerrietan, -% 2 ardietan eta -% 1,6 behietan). Estatuaren kasuan, aldakuntzek kontrako joera izan dute (positiboa), eta, horrez gain, espezieen araberako aurrerakuntzen ordena ere kontrakoa izan da (% 1,7 behietan, % 6,8 txerrietan, % 7,1 ardietan eta % 11,3 ahuntzetan). Horrela, joera positiboa sendotu egin da Espainian eta atzera egin du Euskal Herrian.

Euskal Herriaren barruan, kontrasteak daude EAEko behiaren eta ahuntzaren atzerakada nabarmenen (-% 4,5 eta -% 5,8) eta Nafarroan biek izan duten aurrerapenaren artean (% 1,9 eta % 2, hurrenez hurren). Kontrako egoera da txerriarena, goranzko joera nabarmena dago, eta hala gertatu da EAEn (% 9,4, baina zifra hori pixka bat txikiagoa da aurreko hiru urteetatik); Nafarroan, berriro ere atzera egin du (-% 3,2), 2014an berreskurapen sendoa izan ondoren. Hala ere, EAEko kuotak Euskal Herriko txerri-aziendaren guztizkoaren gainean duen partaidetzak ez du % 4,9 gainditzen. Ardi-aziendaren atzerapenak, ordea, antzekoak dira bi lurraldeetan (-% 1,6 EAEn eta -% 2,2 Nafarroan).

Azken hamarkadari buruzko ikuspegi zabalagoan ikusten da beheranzko joera ohikoagoa dela ardi-aziendan; 2007an EAEn eta Espainian zeuden efektiboen laurden bat inguru galdu da; zifra hori % 30ean gainditzen da Nafarroan. Ordea, txerri-aziendaren kasuan, urte horrekin alderatuta, Nafarroan abelburuen % 4 gehiago dago eta % 8,8 gehiago Espainian, eta EAEko ganadu murriztua ia % 15 baxuagoa da 2007an baino. Behi-aziendaren kasuan, Nafarroan bakarrik ikusten da goranzko joera aldi horretan (% 2,8); EAEn % 14,3 galdu da eta Espainian % 6,1. Ahuntz-aziendak behera egin du (-% 7,2 EAEn), eta % 6,4 gora Nafarroan eta % 4,1 Espainian.

166. koadroa Azienda-errolda (urte bakoitzeko azaroaren 30ean)

(unitateak)

Eremua	Urtea	Behi-azienda	Ardi-azienda	Ahuntz-azienda	Txerri-azienda
EAE	2010	150.353	324.223	26.539	18.817
	2011	145.874	308.129	30.283	17.445
	2012	139.855	294.747	29.806	19.567
	2013	138.245	274.490	28.096	21.761
	2014	141.979	263.796	28.023	24.800
	2015	135.569	259.454	26.410	27.124
Nafarroa	2010	111.468	646.799	11.100	658.390
	2011	111.403	562.400	10.859	478.781
	2012	110.361	551.753	12.442	469.758
	2013	110.425	542.319	12.435	447.849
	2014	114.030	527.890	12.708	546.356
	2015	116.223	516.469	12.968	528.764
Euskal Herria	2010	261.821	971.022	37.639	677.207
	2011	257.277	870.529	41.142	496.226
	2012	250.216	846.500	42.248	489.325
	2013	248.670	816.809	40.531	469.610
	2014	256.009	791.686	40.731	571.156
	2015	259.454	775.923	39.378	516.469
Espainia	2010	6.075.909	18.551.642	2.903.779	25.704.039
	2011	5.923.112	17.002.721	2.692.898	25.634.869
	2012	5.812.606	16.339.373	2.637.336	25.250.377
	2013	5.696.907	16.118.586	2.609.989	25.494.715
	2014	6.078.733	15.431.804	2.704.229	26.567.578
	2015	6.182.908	16.522.956	3.009.582	28.367.335
% EH/Espainia	2015	4,1	4,7	1,3	2,0

Iturria: Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioaren abeltzaintzako inkestak.

Joerak ia kasu guztietan moderatuak izan dira, baina eutsiak; aldi horretan Nafarroako txerri-aziendaren gorabehera nabarmenak bakarrik dira aipatzekoak. Espainiako txerri- eta ardi-azienden 2015eko goranzko datuak, ordea, deigarriak dira testuinguru honetan; izan ere, amaitu egin da geldialdi eta atzerapen etengabea, hurrenez hurren.

Euskal Herriko kuotak Estatu osoko % 4,1ekoak dira (behiak), % 4,7koak (ardiak), % 1,3koak (ahuntzak) eta % 2koak (txerriak), eta Nafarroakoak bakarrik % 1,9koak, % 3,1ekoak, % 0,4koak eta % 1,9koak, hurrenez hurren. Horrek erakusten du, aldi berean, ardi- eta txerri-azienda gehiago dagoela Nafarroan, eta EAEn behi- eta ahuntz-azienda efektibo handiagoa.

3.2 ABELTZAINTZAREN EKOIZPENA ETA EMAITZA EKONOMIKOAK

Esnearen ekoizpena eta emaitza ekonomikoak

Euskal Herrian esnearen ekoizpenak % 7,4 egin du gora 2015ean; zifra horrek gainditu egiten du aurreko urteko % 5,4ko gorakada. Gorakada (29,6 milioi litro) ia osorik ekoizpen nagusiaren, behiarenaren, ondoriozkoa izan da; berez 28,3 milioitan egin du gora, 2014an baino % 7,4 gehiago. Ardiarenak % 6,8 egin du gora eta ahuntzarenak % 2,1 egin du atzera, baina, horrela, aurreko urteko aurrerapenaren zati handi bat (% 35,3) sendotu egin da.

Balantzea desberdina da lurraldeen arabera; izan ere, EAEk % 2,2 gehiago ekoitzi du eta Nafarroak % 11,6 gehiago, azken urteotako joera orokorrarekin bat etorriz. Foru Erkidegoak EAEk baino esne gehiago ekoitzi du 2011n, eta 2015ean % 31,8 gainditzen du, eta horrek esan nahi du Nafarroak % 56,9ko kuota izan duela Euskal Herrikoaren guztizkoaren gainean. Nafarroako ekoizpena duela bost urtekoa baino % 28,5 handiagoa da, eta aldi horretan EAEkoak % 7,4 egin du behera.

167. koadroa Esnearen ekoizpena

(m litro)

Urtea	Eremua	Behia	Ardia	Ahuntza	Guztira
2013	Araba	46.431	2.166	404	49.001
	Bizkaia	51.229	1.152	24	52.405
	Gipuzkoa	70.825	3.797	10	74.632
	EAE	168.484	7.116	437	176.037
	Nafarroa	194.382	11.281	361	206.024
	Euskal Herria	362.866	18.397	798	382.061
2014	Araba	46.881	2.377	188	49.446
	Bizkaia	54.974	1.466	429	56.869
	Gipuzkoa	71.898	4.152	121	76.171
	EAE	173.754	7.995	737	182.486
	Nafarroa	208.408	11.570	343	220.321
	Euskal Herria	382.162	19.565	1.080	402.807
2015	Araba	48.367	2.574	148	51.089
	Bizkaia	56.868	1.452	415	58.735
	Gipuzkoa	72.161	4.404	146	76.711
	EAE	177.396	8.429	709	186.534
	Nafarroa	233.074	12.460	348	245.882
	Euskal Herria	410.470	20.889	1057	432.416

Iturria: Eusko Jaurlaritza. Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Saileko Estatistika eta Analisi Sektorialen Zerbitzua. Nafarroako Gobernua. Nekazaritza, Abeltzaintza eta Elikadura Departamentua.

Atzerapen batzuk daude lurraldearen eta espeziearen arabera (-% 21,3koa ahuntz-aziendan Araban, -% 3,3koa ahuntz-aziendan Bizkaian eta -% 1ekoa ardi-aziendan Bizkaian), eta aurrerapenetan Gipuzkoan ahuntz-aziendaren % 20,7ko goraka da

nabarmengarriena. Askoz ere aldagai txikiagoa izanik, urte arteko gorabeherak handiagoak dira, esaterako ustiategiren bat lekualdatzen edo ixten denean. Gainerako zifra partzialak positiboak dira eta ez dute % 10 gainditzen, Nafarroako behi-aziendan salbu (% 11,8).

Azken bosturteko panoraman, ikusten da Nafarroan gora egin duela ardi-aziendaren industriak eta behera egin duela ahuntz-aziendaren ekoizpenak, eta EAEn kontrara gertatu da. Bi kasu horietako gorakadak askoz ere nabarmenagoak dira, ehunekoari dagokionez, beherakadak baino. Horrela, EAEn ekoitzitako ahuntz-esnea gutxienez bi heren handiagoa da duela bost urte ekoitzitakoa baino, eta Nafarroako ardi-aziendan aurrerapena % 41,3koa izan da.

Aldi horretan, lurralde bakoitzaren EAEren baitako kuotak, esnearen guztizkoan, egonkor mantendu dira; % 41 inguru Gipuzkoan, % 31,4 Bizkaian eta % 27 Araban.

Espezieen arabera, behi-esnea bolumenaren % 94,9 da, ardiarena % 4,8 eta ahuntzarena % 0,2.

EAEn eskuratutako esnearen helmugen kasuan, guztizkoaren % 7,8 esne-zentralei eginiko salmentaz bestelakoak dira. Helmugen araberako kuotek ez dituzte aldakuntza handiak izan azken ekitaldietan.

Behi-esnearen kasuan, helmuga alternatibo nabarmenena txahalen hazkuntza da (% 2,8), kontsumitzaileentzako salmenta zuzenetik (% 1,8) eta ustiategiko kontsumotik (% 0,8) gora. Hirurek beheranzko joera izaten jarraitu dute litro-kopuruari dagokionez azken bosturtekoan.

Ardi-esnearen kasuan, ordea, goranzko joera izan dute erabilera alternatiboek. Espezie honetan, esnearen erdia baino gehiago (% 51,1) gazta ekoizteko erabiltzen da, % 43,5 zentraletarako, % 5 zuzeneko salmentarako eta % 0,4 granjetan bertan kontsumitzen da.

168. koadroa EAEn ekoitzitako esnearen helburua

(m litro)

Helmuga	2013	2014	2015	% ∆15/14
Behi-azienda	**168.484**	**173.754**	**177.396**	**2,1**
– Txahalen hazkuntza	5.219	5.183	5.048	-2,6
– Pertsonen kontsumoa ustiategian	1.853	1.626	1.515	-6,8
– Kontsumitzaileei bideratutako salmenta zuzena	4.054	3.655	3.116	-14,7
– Esneen zentraletara salmenta	157.359	163.290	167.717	2,7
Ardi-azienda	**7.116**	**7.995**	**8.429**	**5,4**
– Gazta	4.194	4.152	4.306	3,7
– Pertsonen kontsumoa ustiategian	32	31	34	9,7
– Kontsumitzaileei bideratutako salmenta zuzena	332	360	421	16,9
– Esneen zentraletara salmenta	2.558	3.423	3.669	7,2
Guztira	**175.600**	**181.749**	**185.825**	**2,2**
– Txahalen hazkuntza	5.219	5.183	5.048	-2,6
– Gazta	4.194	4.152	4.306	3,7
– Pertsonen kontsumoa ustiategian	1.885	1.626	1.549	-4,7
– Kontsumitzaileei bideratutako salmenta zuzena	4.386	4.015	3.537	-11,9
– Esneen zentraletara salmenta	159.917	166.713	171.386	2,8

Iturria: Eusko Jaurlaritza. Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Saileko Estatistika eta Analisi Sektorialen Zerbitzua.

Esnekien granjen kudeaketa teknikoaren eta ekonomikoaren oinarri diren erakundeek urtero diharduten 4 lurraldeetako ustiapenen lagin bateko emaitzak ematen dituzte. Granjako batez besteko hedapena, normalean askoz ere handiagoa Araban, 2015ean jaitsi egin da, eta animalien batez bestekoaren gorakada moderatua egon da, hau ere Gipuzkoan edo Bizkaian dagoena baino nabarmen gorago. Hektareako ekoizpen-gastuek % 20 baino gehiago egin dute gora lurralde honetan, eta pixka bat Nafarroan, eta ehuneko horretan egin zuten behera gutxi gorabehera Bizkaian eta pixka bat Gipuzkoan. Esnea lagin guztietan merkatu da eta, behi bakoitzeko litroei dagokienez, gorakadak nabari dira Bizkaian eta Nafarroan, eta beherakadak Araban eta Gipuzkoan.

Behi bakoitzeko ekoitzitako balioaren joera aldatu egin da hobekuntza-ekitaldi batzuen ondoren, eta pixka bat behera egin du, egoera hori lagin guztietan errepikatzen da. Azken bosturtekoan, laginen batezbesteko guztiek urtean behi bakoitzeko 3.000 eta 3.500 euro bitarteko balioak erakutsi dituzte, eta datuek berriro ere jartzen dute Araba buruan adierazle horretan, Nafarroaren, Gipuzkoaren eta Bizkaiaren aurretik, ordena horretan.

LABORAL kutxa

169. koadroa Esne-ekoizpenerako eliteko behi-ustiategien lagin baten emaitzak

Kontzeptua	Lurgintza		Lorra		Abere		INTIA-ITG	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Datu teknikoak								
– Lagineko ustiategi kop.	37	40	65	67	42	42	60	58
– Behi kop.	1.813	2.110	4.181	4.424	4599	4.816	6120	6.090
– Ha. SAU/ustiapena	22,7	24.5	33,3	33,3	85,1	72.0	47,2	47,2
– Behiak/ustiapena	51	53	64	66	109	115	102	102
– Behiak/ha.	2,2	2,2	1,9	2,0	1,3	1.6	2,2	2,2
– Sort. gastuak eta zuhainak (euroak/ha)	388,41	317,15	211,57	188,00	401,68	524.4	687,2	711,9
Prezioak eta etekinak								
– Esnearen prezioa (euroak/1.000 litro)	379,5	355,9	372,13	342,65	374,99	345,11	371.96	333,10
– Esnearen ekoizpena litroak/behi	8.663	8,559	8.379	8.537	9.629	9.525	9.272	9.422

Iturria: Lurralde bakoitzeko nekazaritza- eta abeltzaintza-elkarteen lankidetza-zentroetatik jasotako memoriak eta informazioak. Lurgintza (Gipuzkoa), Lorra (Bizkaia) eta Abere (Araba), bai eta Instituto Navarro de Tecnologías e Infraestructuras Agroalimentarias SA ere (INTIA, División ITG).

INTIA-ITG eta Abere erakundeek Nafarroako eta Arabako esnearen ardi-ustiategien lagin baten egiteko ekonomikoa neurtzen dute. 2015a aurreko urteak baino askoz ere hobea izan da esne-ardiarentzat Nafarroan. Laginean, batez besteko marjina garbiak % 59,7 egin du gora, eta % 72,8ra heldu da ardiko marjina. Gakoak izan dira % 9,3ko hobekuntza ardiko litroetan, % 2,9ko gorakada prezioan, % 9,6 gastu gutxiago elikagaietan eta % 4 inguruko aurrezpena gainerako gastuetan. Gainera, ia laukoiztu egin dira batez besteko diru-laguntzak.

Abereren Arabako laginean behera egin dute diru-sarrerek, baina baita gastu-partida nagusiak ere, eta zuhain edo soldaten aurrezpen horri esker, pixka bat hobetu da eskuratutako marjina. Guzti hori kontuan hartuta, Araban ere azken bost urteetako emaitza positiboenak lortu dira.

170. koadroa ABEREk eta INTIA-ITGk kudeatutako esne-ardi ustiategien batez besteko emaitza ekonomikoak

Kontzeptua	ABERE		INTIA-ITG	
	2014	2015	2014	2015
Datu tekniko-ekonomikoak				
– Ustiategien lagina	29	26	28	30
– Eskulana (GLU)	2,06	1,69	1.7	1,7
– Ardiak ustiategiko	450	398	403	372
– Azalera (ha)	96,48	77,25	25,8	24,8
– Esnearen ekoizpena (litroak/ardi)	--	--	129	141
– Esnearen prezioa (euroak/1.000 litro)	--	--	1.482,76	1.526,00
Ekoizp. eta emaitzak (euroak)				
Produktu gordina	119.984	113.224	92.709	100.696
- Gastuak elikagaietan	43.769	33.244	28.296	25.590
- Gastu aldakorrak	12.918	14.252	9.271	8.898
= Marjina gordina	63.296	65.728	55.143	66.207
+ Diru-laguntzak	23.502	20.806	1.483	5.703
+ Beste diru-sarrera batzuk(1)	9.367	8.346	--	--
- Eskulanen gastuak (2)	15.201	11.006	--	--
- Gastu finkoak	39.940	39.146	34.362	33.010
= Marjina garbia	41.597	44.727	20.780	33.197
Emaitz. unitarioak (euroak)				
– Marjina garbia / ardia	92,44	165,0	51,60	89,18
– Marjina garbia / GLU	20.193	26.516	13.680	23.226

(1): INTIA-ITGren kasuan, diru-sarrera hauek (zerbitzuengatik edo beste batzuengatik) produktu gordinean jasota daude.

(2): INTIA-ITGren kasuan, gastu hauek gastu finkoen guztizkoan jasotzen dira.

Iturria: Abere eta Instituto Navarro de Tecnologías e Infraestructuras Agroalimentarias SA (INTIA, División ITG).

Haragiaren ekoizpena eta emaitza ekonomikoak

2015ak baieztatu egiten du Euskal Herriko haragi-ekoizpenak azken hamarkadan izandako eredu orokorra; bertan, hegaztien haragi-ekoizpena ia bikoiztu egin da eta behiarena erdira murriztu da, eta beheranzko joera izan du. Beheranzko joera hori nabarmena izan da, halaber, txerriarenean azken urteotan. Gaur egun, hegazti-haragia tona guztien % 61,4 da, eta duela hamarkada bat % 35,3 zen. Nafarroan haragi mota hau nagusi da 2007tik, bai eta EAEn ere, 2011tik. Azken urteotan, hegazti-ekoizpenaren gaitasunak pixkanaka egin du gora, batez ere broiler oilaskoenak, baina behera egin du ustezko gaitasun-muga batera hurbildu ahala –badirudi 2015ean heldu dela–.

Nafarroan, txerria bigarren lekuan dago; beheranzko joera du eta hegaztien tonen erdia baino gutxiago hartzen du; EAEn, ordea, behiak du nolabaiteko garrantzia, beheranzko joera luze batean murgilduta badago ere.

171. koadroa Euskal Herrian hildako ganaduaren kanaleko pisua

(Tm)

Urtea	Behi-azienda	Ardi-azienda	Ahuntz-azienda	Txerri-azienda	Zaldi-azienda	Hegazti-azienda	Untxi-azienda	Guztira
2006	35.378	6.855	37	45.178	169	49.871	4.077	141.557
2007	31.543	6.968	30	49.976	172	65.594	3.994	158.708
2008	28.768	6.213	33	52.327	1.098	73.986	4.051	167.981
2009	28.856	4.659	35	50.123	1.352	89.003	3.719	177.747
2010	26.219	4.372	41	41.577	1.787	77.571	3.978	155.545
2011	25.741	4.339	30	41.043	2.264	88.144	4.207	165.769
2012	21.548	3.806	29	40.856	2.725	97.062	4.418	170.443
2013	21.067	4.217	30	37.607	2.596	102.444	4.323	172.284
2014	19.715	4.093	44	37.706	2.655	103.667	4.423	172.303
2015	18.528	3.902	43	34.833	3.235	103.472	4.612	168.636
EH/Esp. % 2015	2,9	3,3	0,5	0,9	25,7	7,2	7,4	2,7

Iturria: Abeltzaintzako inkestak. Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioa.

2015ean, berriro izan da ganadurik tradizionalena Euskal Herriko ekoizpenaren beherakaden protagonista; % 7,6ko beherakada izan du txerri-aziendak, % 6koa behi-aziendak eta % 4,7koa ardi-aziendak. Ondoren, ahuntz-azienda dago, % 2,5ekin, eta hegaztiena, % 0,2rekin; untxiarenak, ordea, % 4,3 egin du aurrera eta zaldi-haragiak % 21,8. Tonen guztizkoak, berriz % 2,1 egin du atzera. Nafarroan, hauek izan dira balioak, hurrenez hurren: -% 8,1, -% 5,7, -% 4,6, -% 5,8, % 0,1, % 1,9 eta % 23 dira; eta atzerapena orokorra izan da, % 2,1ekoa. Hauek dira EAEko datuak: % 10,3, -% 6,2, -% 5,4, % 14,3, -% 1,2, % 8,8 eta -% 13; eta guztira -% 2,2. Espainian, datu guztiak izan dira positiboak, untxiarenak izan ezik: % 7,6, % 9,5, % 2, % 7,1, % 0,5, -% 1,7, % 9,2; eta guztizkoak % 5,8 egin du aurrera.

Euskal Herriko kuotak Espainiaren aldean, hurrenkera berari jarraikiz, honako hauek dira: % 0,9 txerrian, % 2,9 behian, % 34,3 ardian, % 0,5 ahuntzean, % 7,2 hegaztietan, % 7,4 untxian, % 25,7 zaldian eta % 2,7 guztira. Kuota horien barruan, Nafarroari dagokion pisuak honako datu hauek erakusten ditu: % 0,9, % 1, % 3, % 0,4, % 5,6, % 4,5, % 25,1 eta guztizkoak % 2,1.

Azken 25 urteak aztertzen dituen konparatiba batean ikus daiteke Euskal Herrian gaur egun 1990ean ekoizten zen hegazti-haragiaren hirukoitza ekoizten dela, eta urte hartako behi- edo ardi-haragia baino gutxiago ekoizten dela.

29. grafikoa Abeltzaintza-ekoizpena Euskal Herrian, bilakaera espezieen arabera (1990 = 100)

(Indizea: 1990=100)

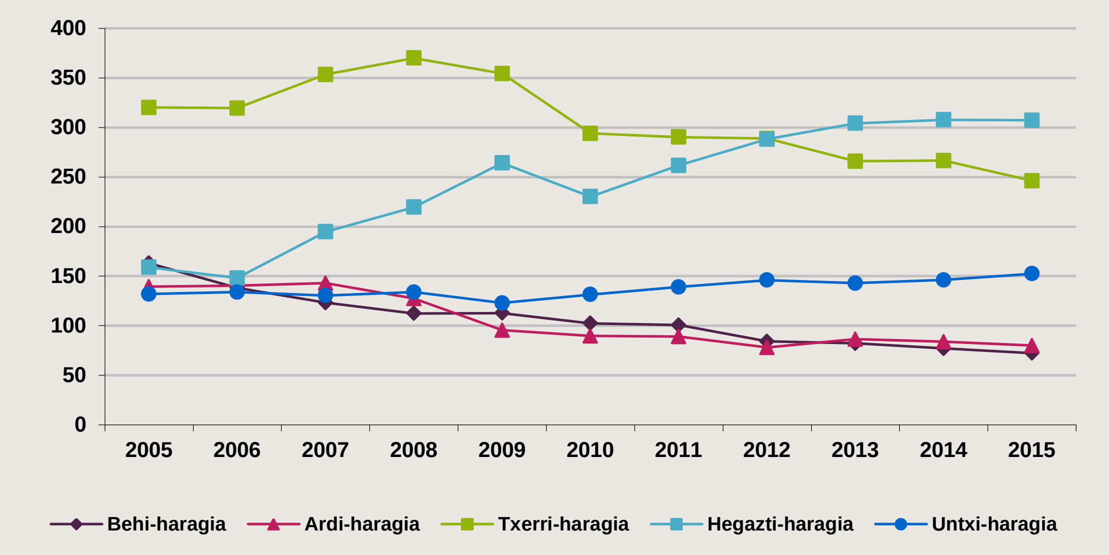

Iturria: Abeltzaintzako inkestak. Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioa.

Abere eta INTIA-ITG erakundeek behi-haragiaren eliteko ekoizle diren ustiategien datu ekonomikoak ere jasotzen dituzte, baita ardi-ekoizleenak ere Nafarroako erakundearen kasuan.

Nafarroako laginean, espezieen araberako balantzeak, 2015. urtean, urte txarra erakusten du behi-aziendarentzat eta ona ardi-aziendarentzat, aurreko ekitaldiarekin alderatuta. Azken lau ekitaldietako emaitzarik txarrenak eta onenak dira, hurrenez hurren.

Behiaren kasuan, nahiz eta animalia hil bakoitzeko % 11,6 tona gehiago lortu den eta nahiz eta batez besteko prezioak % 3,7 bakarrik egin duen behera, diru-sarreren beherakada % 7,9koa izan da, diru-laguntzak erdira baino gutxiagora jaitsi direlako. Horrekin batera, gastuen gorakada txiki bat ere egon da. Marjina gordinak laurden bat egin zuen behera, eta marjina garbia galeretan hasi zen, 2013an izandako galderak baino handiagoak erregistratuz.

Ardi-aziendan, kontrakoa gertatu zen diru-sarrerei dagokienez; izan ere, % 5,1 haragi-pisu gehiago lortu zen animaliako, prezioa aurreko urtekoa baino % 1,3 txikiagoa izanik; baina, hala ere, % 8,5 egin zuten gora, diru-laguntzak 2014an baino ugariagoak izan zirelako (bikoitza baino gehiago).

LABORAL kutxa

Arabako laginean ere ekitaldia 2014koa baino okerragoa izan da; marjina garbia % 32 baino txikiagoa izan da. Negozioak, berez, aurreko urteko oso antzeko zifrak izan ditu, pixka bat hobeak, baina diru-laguntzetan beherakada nabarmena egon da (-% 27,7), marjina garbiak azkenean izan duen beherakada baino handiagoa.

172. koadroa Abere eta INTIA-ITGren kudeaketa tekniko-ekonomikoaren kontrolpean dauden haragitarako behi eta ardien ustiategien emaitzak

Kontzeptua	ABERE		INTIA-ITG			
	Haragitarako behiak		Haragitarako behiak		Haragitarako ardiak	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Datu tekniko-ekonomikoak						
– Ustiategien lagina	70	68	36	36	30	31
– Eskulana (GLU)	0,9	0,9	1,3	1,2	1,1	1,1
– Behiak/Ardiak ustiategiko	57,9	54,6	67,6	71,6	684,0	677
– Azalera (ha)	107,5	84,2	35,1	35,7	41,7	43,0
– Txahal/Arkume ekoiz., kg saldu behi/ardiko (1)	--	--	189,0	211,0	18,9	19,9
– Salmenta-prezioa kg behi/ardiko	--	--	4,10	3,90	3,97	3,92
Ekoizp. eta emaitzak (euroak)						
– Produktu gordina	37.186	37.238	82.523	76.021	60.073	65.163
- Gastuak elikagaietan	17.876	19.238	38.385	39.661	30.507	30.467
- Gastu aldakorrak	6.253	4.824	12.101	12.644	7.891	8.628
= Marjina gordina	13.057	13.176	32.037	23.716	21.675	26.067
+ Diru-laguntzak	26.011	18.819	18.304	8.348	4.314	9.543
+ Beste diru-sarrera batzuk (2)	1.621	1.940	--	--	--	--
- Eskulanen gastuak (3)	3.495	3.623	--	--	--	--
- Gastu finkoak	19.467	18.242	31261	31.050	20.183	19.362
= Marjina garbia	17.728	12.070	776	-7.334	1.493	6.705
Emaitz. unitarioak (euroak)						
– Marjina garbia behia/ardia	306,13	241,38	11,50	-102,4	2,18	9,9
– Marjina garbia / GLU	19.062	13.411	659	-6.428	1.433	6.305

(1): Haragi kiloak: Behi-aziendan, kanaleko kiloak. Ardi-aziendan, kiloak bizirik.
(2): INTIA-ITGren kasuan, diru-sarrera hauek (zerbitzuengatik edo beste batzuengatik) produktu gordinean jasota daude.
(3): INTIA-ITGk gastu hauek jasotzen ditu gastu finkoetan.
Iturria: Abere eta Instituto Navarro de Tecnologías e Infraestructuras Agroalimentarias SA (INTIA, División ITG).

173. koadroa INTIA-ITGren kudeaketa tekniko-ekonomikoaren kontrolpean dauden txerri-ustiategien emaitzak

Kontzeptua	Esne-txerrien ekoizpena[1]		Ziklo itxia[2]	
	2014	2015	2014	2015
Ezaugarri tekniko-ekonomikoak				
– Aztertutako ustiategi kop.	12	12	19	18
– Ustiategiko txerri eme kop.	169,59	165,96	377,4	399,9
– Txerri eme bakoitzeko saldutako esne-txerriak	23,53	22,65	1,1	1,0
– Txerri eme bakoitzeko saldutako txerri gizenduak	0,21	0,20	20,7	20,8
– Txerri eme bakoitzeko saldutako txerri kopurua	23,7	22,8	21,9	21,9
– Esne-txerriaren salmentaren batez besteko pisua (kg)	17,6	17,5	11,5	9,3
– Gizentzeko aziendaren salmentaren batez besteko pisua (kg)	110,0	108,7	109,1	109,9
– Saldutako esne-txerri kop. + gizentzekoak	4.027	3.792	8.247	8.742
– Esne-txerriaren salmentaren batez besteko prezioa (euroak)	40,7	37,2	34,0	26,7
– Txerriaren kg-ko salmentaren batez besteko prezioa (txerria)	1,21	1,07	1,2	1,1
– GLU guztira	0,9	0,9	2,8	3,0
Emaitza ekonomikoak (euroak)				
– Produktu gordina	182.168	155.027	1.089.470	1.036.954
• Gastu aldakorrak	112.536	104.847	761.161	783.265
– Marjina gordina	69.632	50.180	328.309	253.689
• Gastu finkoak	39.425	40.270	224.455	231.327
– Marjina garbia	30.206	9.910	103.855	22.361

(1): 2014an 3 ustiategik 26,13 kg-ko esne-txerriak ekoitzi dituzte eta 9k titia kenduta saldu dituzte (6,69 kg/esne-txerri).
(2): Ekoizpenaren % 80 baino gehiago gizendutako txerri gisa saltzen duten ustiategiak.
Iturria: Instituto Navarro de Tecnologías e Infraestructuras Agroalimentarias SA (INTIA, División ITG).

Txerri-ustiategiak, batez ere Nafarroan daude, eta urtero lurralde horretan jasotzen den laginean, azken urteotan, emaitzak desberdinak izan dira, bai ekitaldien arteko erkaketari dagokionez bai modalitateei dagokienez. 2015ean, balantzea negatiboa izan da aurreko urtearen aldean, baina kontuan hartu behar da 2014. urtea bereziki ona izan zela. Esne-txerrien ekoizpenen ustiategietan –negozio-ildo askoz ere txikiagoa–, batez besteko emaitza 2014an baino askoz ere txarragoa izan da, baina 2013koa baino hobea. Ziklo itxikoetan, hobekuntzarako joera eten da -3 ekitalditan jarraian izan da-. Lehen kasuan, eskuratutako marjina garbia 2014koa baino heren bat txikiagoa da, eta, bigarrenean, bosten bat baino pixka bat handiagoa.

4. BASOGINTZAREN AZPISEKTOREA

2015ean, azken bost urtetan izan den basogintzaren sektorearen produkzioaren hazkundea pixkanaka eten egin da, eta, hala ere, egur moztuaren bolumena krisiaren aurreko mailetan mantendu da. Euskadin sektoreak gorantz egin du, nabarmen, 2009an Espainian higiezinen eta eraikuntzaren krisiak jo ondoren, bai eta eskaintza gehiegi egoteagatik ere, Frantziatik hurbil dauden eremuetako ezohiko kausa metereologikoak tarteko –horrek eragina izan zuen hiru urtez, gutxi gorabehera–. Bolumen orokorrean -haren bilakaera koniferoenen eraginpean dago ia erabat eta batez ere Bizkaiaren eraginpean lurraldeei dagokienez- bi urteko eredua ikusi da; eredu horren barruan, 2010., 2012. eta 2014. urteek antzeko gorakadak izan dituzte, eta, kasu bakoitzean, hurrengo urtean hazkundearen moteltzeak izan dituzte. 2015ean, 2011n edo 2013an ez bezala, bolumen orokorrak pixka bat behera egin zuen (-% 3,6). Beherakadaren bi heren baino gehiago Bizkaiko koniferoen mozketari egotz dakizkioke (% 5,3 egin du behera) eta, gainerakoa, ia osorik, lurralde horretako hostotsuenen mozketari (-% 15,8).

Egurraren eskariak berreskuratzeko joera hartu du, eta sektorea, bitartean, zati batean krisiaren eraginez, pixkanaka nazioartekotzeak eskaintzen dituen aukeretara egokitzen ari da. Jatorrien, produktuen, espezieen eta sektoreen edo helmuga-lurraldeen konbinazioak hainbat aukera eta irtenbide eskaintzen ditu urtero eskari-fluxuak eta eskaintza nabarmen aldatzen dituen meteorologiarekin edo nazioarteko egoerarekin lotutako faktoreak antzematen diren testuinguruan. Redfor-Landa Garapenerako Baso Sarearen zuraren eta basoko beste produktu batzuen prezioen Behatokiaren arabera, horrek guztiak urtetik urtera merkatu-nitxoak sortzen ditu, EAE bezalako lurraldeetako, alegia, azpiegitura eta prestakuntza nahikoa dutenetako, ekoizleentzako interesgarriak direnak.

Ekonomiari dagokionez, insignis pinuaren egurra nekazaritza-sektoreko bosgarren produktu garrantzitsuena da EAEn; 2015ean nekazaritza-produkzioaren % 7 hartu du, eta bakarrik gainditu dute mahastietako produkzioek, barazkiek, haragiak eta behi-esneak, nekazaritza-sektoreak sortutako balioaren guztizkoaren % 9 baso-sektorea den testuinguruan (gogorarazi behar da definizio honetan, lehen mailako sektorean ez bezala, arrantza kanpoan geratzen dela).

174. koadroa EAEn egurra mozteko lizentziak

(m3 c.c. = metro kubiko, azal eta guzti)

Urtea	Eremua	Koniferoak	Hostotsuak	Guztira
2013	Araba	75.476	7.656	83.132
	Bizkaia	631.264	165.587	796.852
	Gipuzkoa	458.819	7.219	466.038
	EAE	1.165.559	180.463	1.346.022
2014	Araba	123.135	15.527	138.662
	Bizkaia	898.738	215.208	1.113.946
	Gipuzkoa	570.547	8.009	578.556
	EAE	1.592.419	238.744	1.831.163
2015	Araba	137.221	22.153	159.375
	Bizkaia	851.007	181.280	1.032.287
	Gipuzkoa	569.213	4.840	574.053
	EAE	1.557.441	208.273	1.765.715

Iturria: Estatistika eta Analisi Sektorialen Zerbitzua, Nekazaritza eta Arrantza Saila. Eusko Jaurlaritza.

2015ean, Eusko Jaurlaritzako nekazaritzako makromagnitudeen aurrerapen-datuen arabera, sektoreak % 4,5 galdu zuen guztizko balioan, produkzioan % 8 galtzearen ondorioz (tonajea); prezioen batezbestekoan % 3,8 egin du aurrera. 2014an gehieneko balioa lortu ondoren (urteko balio handiena izan zen 2005etik), guztizkoa moderatu egin zen 2015ean eta 46,9 milioi euro inguruan geratu zen.

Gogorarazi behar da kapitulu honen koadroetan mozketarako emandako lizentzien datuak eskaintzen direla, bolumenetan neurtuta (metro kubiko egur), eta produkzio-datuak mozketa eraginkorrak direla eta, normalean, oro har tonatan neurtzen direla, nekazaritzako gainerako produktuak bezala. Hortik dator kontrastea egotea lizentzien arabera baimendutako mozketaren bolumenaren % 3,6ko murrizketaren eta Eusko Jaurlaritzaren amaierako produkzio-datuetako murrizketaren % 8ren artean.

Lurralde historikoen arabera, mozketaren guztizko bolumenaren aldakuntzak gorakada izan du Araban, % 14,9koa, % 7,3ko beherakada Bizkaian eta % 0,1ekoa Gipuzkoan. Arabako datua azken hamarkadako bigarren handiena da (2012koaren ondoren). Aldi berean, Bizkaian, lehenengo beherakada erregistratu da 2012tik, eta 2009tik lehenengoa Gipuzkoan.

LABORAL kutxa

175. koadroa EAEn egurra mozteko lizentziak

(m^3 c.c. = metro kubiko, azal eta guzti)

Espeziea	2014	2015	% Δ 15/14
– Basapinua	3.327	431	-87,1
– Larizio pinua	35.385	36.697	3,7
– Pinaster pinua	29.526	33.507	13,5
– Halepensis pinua	8	3.533	44.062,5
– Radiata pinua (insignis)	1.447.586	1.417.406	-2,1
– Beste konifero batzuk	76.586	65.867	-14,0
Koniferoak, guztira	**1.592.419**	**1.557.441**	**-2,2**
– Txopoa	2.462	3.685	49,7
– Eukaliptoa	211.957	177.463	-16,3
– *Quercus*	10.861	13.364	23,0
– Beste hostotsu batzuk	13.464	13.761	2,2
Hostotsuak, guztira	**238.744**	**208.273**	**-12,8**
GUZTIRA	**1.831.163**	**1.765.715**	**-3,6**

Iturria: Estatistika eta Analisi Sektorialen Zerbitzua, Nekazaritza eta Arrantza Saila. Eusko Jaurlaritza.

Espezieen araberako analisian ikusten da, ohi bezala, radiata edo insignis pinua dela sektorearen joera globala markatzen duena; izan ere, moztutako bolumenaren % 80,3 hartzen du, eta % 91 koniferoen barruan. Gainerako espezieak direla eta, 2015ean bilakaera desberdina ikusten da, eta nabarmentzen da nola gutxiengoenen produkzioa murriztu daitekeen ia osorik ekitaldi batzuetan, ziurrenik ustiapen-kopuru txikia tartean delako eta ziurrenik mozketa-maiztasun handiagoak dituztelako urtean zehar.

Hostotsuetan (bolumen guztiaren % 11,8 hartzen dute) hazkunde-eredu jakin bat ikusten da, koniferoen ereduaren paraleloa 2012tik; hala ere, 2015ean handiagoa izan da hostotsuen beherakada (-% 12,8) koniferoena baino (-% 2,2). Esparru horretan, eukaliptoa da produktu nagusia (hostotsu guztien % 80,3 hartzen du), eta Bizkaia nabarmentzen da, ia pisu guztia bere gain duen lurralde historikoa delako; EAEn moztutako hostotsuen bolumen osoaren % 87 dagokio.

5. ARRANTZA-SEKTOREA

5.1 IKUSPEGI OROKORRA

Epigrafe hau garatu baino lehen, beste behin ere gogorarazi beharra dago euskal arrantza-sektorea nabarmen birdimentsionatzen ari dela azken hamarkadetan eta adierazleek beheranzko joera jarraitu bat erakusten dutela. Alde horretatik, azpimarratu behar da sektorearekin lotutako enpleguaren hiru laurden baino gehiago galdu direla 30 urteetan (2015ean 1.890 tripulatzaile daude, eta 1985ean 7.985), kontuan hartuta sektorea egokitze- eta modernizatze-egoera batean dagoela, errentagarritasun handiago bat bilatze aldera. Urtetik urtera, sektoreko enpleguak -% 4,8 egin du atzera 2015ean.

176. koadroa EAEko ontzidiaren egitura

Sektorea	Urtea	Unitate kopurua	CV potentzia	EGT*	Tripulatzaile kopurua
Altura	2012	48	125.446	45.439	1.000
	2013	46	120.441	44.061	891
	2014	42	113.526	41.493	817
	2015	42	108.061	39.373	768
Baxura	2012	179	55.514	11.246	1.264
	2013	175	54.569	11.076	1.208
	2014	159	50.388	10.382	1.168
	2015	151	47.351	9.882	1.122
EAE, guztira	2012	227	180.960	56.685	2.264
	2013	221	175.010	55.137	2.099
	2014	201	163.914	51.875	1.985
	2015	193	155.412	49.255	1.890

(*): Erregistro Gordineko Tonak.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Itsasontzi kopuruari dagokionez, 2015ean aurreko ekitaldian baino zortzi ontzi gutxiago zenbatu dira (193, eta 2014an 201). Kausa nagusia baxurako ontzien beherakada da (2015ean 151 eta aurreko ekitaldian 159); izan ere, alturako ontzien kopurua ez da aldatu (42 bai 2014an bai 2015ean). Halaber, euskal ontzidi guztiaren potentziak eta tonajeak ere atzera egin du urtetik urtera 2015ean (-% 5,2 eta -% 5,1, hurrenez hurren).

5.2 BAXURAKO ARRANTZA

2015ean gertatutako zortzi baxurako ontziren beherakada berdin banatu da Gipuzkoan eta Bizkaian. Zehazki, Hondarribiko eta Getariako portuek horrelako ontzi bana galdu dute, eta Donostiak bi. Bestetik, Bermeoko portuak baxurako lau ontzi galdu ditu,

LABORAL kutxa

Armintzak eta Santurtzik bakoitzak bat, eta Lekeitiok eta Plentziak horrelako ontzi bana gehitu diote euren ontzidiari.

Guztira, 2015ean, Bermeok du baxurako ontzi kopuru handiena (29, ontzi guztien % 19,2); ondoren, Hondarribiak eta Getariak (ontzi guztien % 17,9 eta % 15,2, hurrenez hurren). Baxurako ontzidiari lotutako potentzia, tonaje eta enpleguari dagokionez, berriz, Hondarribia dago sailkapen-zerrendako lehen postuan (kopuru osoaren % 28,6, % 31,2 eta % 30,1, hurrenez hurren).

Baxurako ontzien batez besteko neurriari dagokionez (batez besteko tonajea ontzi bakoitzeko), 2015ean Gipuzkoako arrantza-ontziak handiagoak izan dira Bizkaikoak baino.

177. koadroa EAEko baxurako ontzidia, portu bakoitzeko (2015)

Portua	Unitate kop.	CV potentzia	EGT	Tripulatzaile kopurua
– Hondarribia	27	13.534	3.079	338
– Getaria	23	10.211	2.328	247
– Mutriku	3	302	27	7
– Orio	6	4.660	860	94
– Pasaia	17	1.708	261	58
– Donostia	4	285	30	8
GIPUZKOA, GUZTIRA	80	30.700	6.586	752
– Bermeo	29	9.314	2.002	182
– Zierbena	5	871	172	25
– Armintza (Lemoiz)	4	256	36	10
– Lekeitio	9	2.382	488	54
– Mundaka	3	219	28	5
– Ondarroa(*)	7	2.304	378	52
– Plentzia	5	170	28	10
– Santurtzi(**)	9	1.136	165	32
BIZKAIA, GUZTIRA	71	16.651	3.296	370
EAE, guztira	**151**	**47.351**	**9.882**	**1.122**

(*) Ontzi bat dago EAEtik kanpo, baina Ondarroako ontzien artean sartu da estatistika-sekretua gordetzeko.
(**) Estatistika-sekretua gordetzeko, Bilboko eta Portugaleteko ontzien (ontzi 1 bakoitzean) datuak Santurtzikoen multzoan sartu dira. Getxok arrantza-ontziak izateari utzi dio.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Baxurako ontzidiari modalitatearen arabera erreparatuz gero, Gipuzkoan inguraketa-ontziak dira gehiengoak: lurraldeko baxurako ontzien % 43,8, baita ontzien potentziaren, tonajearen eta tripulatzaileen % 70 baino gehiago ere. Bizkaian, berriz, arte xeheak dira probintziako baxurako ontzien erdia baino gehiago (ontzi guztien % 53,5), eta inguraketa-jarduerak hartzen du potentziaren, tonajearen eta tripulatzaileen % 40.

178. koadroa EAEko baxurako ontzidia, modalitatearen arabera (2015)

Modalitatea	Unitate kopurua	CV potentzia	EGT	Tripulatzaile kopurua
– Inguraketa	35	21.893	5.028	534
– Arte xeheak	23	2.160	270	62
– Tretza	8	978	162	24
– Beita bizia	7	4.846	970	109
– Artefaktuak	3	201	18	4
– Xaxiango/kazako arrantza & lerro bertikalak & zapo-sarea(*)	4	622	138	19
GIPUZKOA, GUZTIRA	80	30.700	6.586	752
– Arte xeheak	38	5.424	1.034	135
– Inguraketa	15	6.700	1.454	143
– Tretza	13	3.322	631	69
– Artefaktuak & xaxiangoa/kazakoa & beita bizikoa(**)	5	1.205	178	23
BIZKAIA, GUZTIRA	71	16.651	3.297	370
EAE, guztira	**151**	**47.351**	**9.883**	**1.122**

(*) Estatistika-sekretua gordetzeko, Gipuzkoan xaxiango/kazako arrantzarako, lerro bertikaleko eta zapo-sareko ontziak sartu dira.

(**) Estatistika-sekretua gordetzeko, Bizkaian artefaktuekin aritzen diren ontziak, xaxiango/kazakoak eta beita bizikoak sartu dira.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Lehorreratutako baxurako arrantzaren bolumenari eta balioari erreparatuta, 2015ean bilakaera desberdina ikus daiteke bi magnitudeetan. Alde horretatik, lehorreratutako tonajeak -% 6,6 egin du behera (-% 2,7 Gipuzkoan eta -% 11,5 Bizkaian); diru-sarrerek, berriz, % 3,4 egin dute gora (Gipuzkoan % 10,6 egin dute gora, eta horrek Bizkaiko -% 7ko beherakada konpentsatzen du). Hala, *euro/deskargatutako tona* adierazleak 1,34 €/kg-tik (2014) 1,48 €/kg-ra (2015) egin du gora 2015ean, eta bilakaera handia izan du hala Gipuzkoan (1,62 €/kg 2015ean eta 1,42 €/kg 2014an) nola Bizkaian (1,29 €/kg 2015ean eta 1,23 €/kg 2014an).

179. koadroa Baxurako ontzidiaren bidez lehorreratutako arrantza, guztira

Lurraldea	2014		2015		% Δ 15/14	
	Tm	m euro	Tm	m euro	Tm	m euro
Gipuzkoa	27.411	38.970	26.669	43.087	-2,7%	10,6%
Bizkaia	21.700	26.732	19.207	24.853	-11,5%	-7,0%
EAE	49.111	65.702	45.876	67.939	-6,6%	3,4%

Oharra: Kofradietako salmentak.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Lehorreratutako baxurako arrantzaren helmugari dagokionez, 2015ean lehorreratutako bolumen osoaren % 79,5 freskoko salmentara bideratu da, % 7,1 kontserba-industriara eta gainerako % 13,4 izoztuetara. Diruari dagokionez, arrain freskoaren eta kontserben partaidetzek gora egin dute; izoztuenak, berriz, behera.

2015ean, salgaien prezioa 1,73 €/kg izan da kontserben banaketa-kanalean, arrain freskoarena 1,61 €/kg eta izoztuena 0,58 €/kg. Lehen bi kasuetan gora egin du urtetik urtera (2014an 1,28 €/kg eta 1,52 €/kg, hurrenez hurren) eta hirugarrenean behera egin du (2014an 0,67 €/kg).

180. koadroa Baxurako ontzidiaren bidez lehorreratutako arrantzaren helmuga, 2015

Lurraldea	Freskoa		Kontserbak		Izoztuak	
	Tm	m euro	Tm	m euro	Tm	m euro
Gipuzkoa	20.698	37.020	2.161	3.664	3.757	2.386
Bizkaia	15.723	21.721	1.109	1.979	2.375	1.152
EAE	36.420	58.741	3.270	5.644	6.132	3.538

Oharra: Kofradietako salmentak.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Txosten honen aurreko edizioetan adierazi den moduan, baxurako arrantzaren etekinen zati handiena hegaluzearen eta antxoaren menpe daude, eta gorabehera handiak izan dira urtetik urtera bi kasuetan tonajean, balioan eta errendimenduetan, 2010ean azken arrain hori arrantzatzeko debekua amaitu ondoren. Hala, 2015ean, lehorreratutako antxoaren tonajeak -% 6,5 egin du behera urtetik urtera; batez besteko prezioak -% 4ko beherakada izan du, eta horrek balio osoak -% 10 behera egitea eragin du. Hegaluzearen kasuan, berriz, lehorreratutako tonajeak nabarmen egin du gora (% 72,3); batez besteko prezioak ere gora egin du (% 1,2), eta horrek balio osoa % 74,1 igotzea eragin du.

181. koadroa Antxoaren eta hegaluzearen arrantza-aldien bilakaera

Kontzeptua	2011	2012	2013	2014	2015
Antxoa					
– Lehorreratzeak (Tm)	8.751	6.700	9.283	12.679	11.858
– Batez besteko prezioa (euro/kg)	2,06	2,24	2,49	1,76	1,69
– Balioa (mila euro)	18.019	15.009	23.116	22.276	20.046
Hegaluzea					
– Lehorreratzeak (Tm)	4.533	6.632	3.578	2.966	5.110
– Batez besteko prezioa (euro/kg)	3,69	3,49	3,50	3,38	3,42
– Balioa (mila euro)	16.748	22.206	12.521	10.033	17.471

Oharra: Kofradietako salmentak.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

30. grafikoa Antxoaren eta hegaluzearen arrantza-aldiak

Oharra: Kofradietako salmentak.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Portuak kontuan hartuz, pisu erlatiboa galdu arren Ondarroako portuak du oraindik ere lehorreratutako baxurako arrantzaren bolumen handiena: euskal tonaje osoaren % 32,5 (tonaje osoaren % 77,5 Bizkaiari dagokio). Ondarroako portuan deskargatzen da arrain hauen kopuru handiena: antxoa (kopuru osoaren % 41,7), txitxarroa (kopuru osoaren % 73,9), sardina (kopuru osoaren % 37,2) eta berdela (kopuru osoaren % 23,5). Bestalde, Getariako portua lehorreratutako hegaluzearen % 56,4 biltzeagatik da ezaguna, eta Pasaia, legatza-harrapaketaren % 48,6 biltzeagatik.

182. koadroa Baxurako ontzidietatik lehorreratutako arrantza osoa, portuen arabera (2015)

(Tm)

Kontzeptua	Guztira[(1)]	%	Espezie nagusiak					
			Antxoa	Hegaluzea	Txitxarroa	Legatza[(2)]	Sardina	Berdela[(4)]
– Hondarribia	9739,1	21,2	2.582,71	1.110,33	2,71	11,92	4.104,31	1.625,02
– Pasaia	4.337,63	9,5	203,88	52,51	219,51	214,93	500,31	1.680,72
– Getaria	12.586,70	27,4	3.753,68	2.879,46	78,16	0,00	3.467,52	2.348,42
– Mutriku	5,32	0,0	0,00	0,00	0,38	1,18	--	0,34
GIPUZKOA, GUZTIRA	26.668,73	58,1	6.540,26	4.042,30	300,76	228,03	8.072,13	5.654,49
% espezieak / guztira			24,52	15,16	1,13	0,86	30,27	21,20
– Ondarroa	14.887,30	32,5	4.940,46	471,90	962,94	98,25	4.855,44	2.623,79
– Lekeitio	517,90	1,1	9,69	1,07	12,82	5,74	97,92	341,86
– Bermeo	3.784,81	8,3	367,27	593,14	24,42	108,39	12,78	2.545,73
– Bizkaia, gainerakoak[(3)]	16,95	0,0	0,00	1,37	2,86	2,12	0,00	0,56
BIZKAIA, GUZTIRA	19.206,97	41,9	5.317,42	1.067,47	1.003,05	214,50	4.966,14	5.511,93
% espezieak / guztira			27,68	5,56	5,22	1,12	25,86	28,70
EAE, guztira	**45.875,70**	**100,0**	**11.857,69**	**5.109,77**	**1.303,81**	**442,53**	**13.038,28**	**11.166,42**
% espezieak / guztira			25,85	11,14	2,84	0,96	28,42	24,34

(1): Guztizko balioak garrantzi txikiagoko beste espezie batzuk jasotzen ditu.
(2): Legatzari buruzko datuek merlenka eta tarteko legatza jasotzen dituzte.
(3): Armintza, Santurtzi eta Mundaka.
(4): Berdela eta betaundia jasotzen ditu.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Espezie bakoitzeko tonajeari dagokionez, 2015ean sardinak jarraitzen du lehen postuan EAEn, guztizkoaren % 28,4ko kuotarekin (2014an guztizkoaren % 30,7), eta sardinaren ondoren daude antxoa eta berdela, % 25,9 eta % 24,3rekin, hurrenez hurren; tarte handiagoarekin daude hegaluzea (guztizkoaren % 11,1), txitxarroa (guztizkoaren % 2,8) eta legatza (guztizkoaren % 1).

Baxurako euskal ontzidiarekin arrantzatutako tonajean -% 6,6ko beherakada izan da 2015ean urtetik urtera; hau da, aurreko ekitaldian baino 3.234,86 tonaje gutxiago arrantzatu dira. Arrazoi nagusia da Hondarribian eta Ondarroan -% 12,6ko eta -% 10,5eko beherakadak egon direla (1.399,6 eta 1.746,78 tona gutxiago, hurrenez hurren). Horiek konpentsatu egin dira pixka bat Getariako % 4,1eko gorakadarekin (498,15 tona gehiago).

Hondarribiko portuan 2015ean izandako beherakadaren arrazoi nagusia honako arrain hauen deskargetan erregistratutako beherakada izan da: berdela (aurreko ekitaldian baino 783,94 tona gutxiago), antxoa (556,91 tona gutxiago), txitxarroa (407,75 tona gutxiago) eta sardina (-226,65 tona gutxiago).

Bestalde, 2015ean Ondarroako portuan tona gutxiago lehorreratu izanaren arrazoi nagusia izan da sardinaren, txitxarroaren, antxoaren eta legatzaren entregak murriztu

egin direla (2014an baino 676,62; 669,22; 584,82; eta 104,21 tona gutxiago, hurrenez hurren).

Getarian deskargek gora egin izanaren arrazoia da gora egin duela hegaluzearen eta antxoaren harrapaketak (1.453,54 eta 267,65 tona gehiago, hurrenez hurren).

Diruari dagokionez, kontuan hartzekoa da, lehenik eta behin, aldaketa handiak egon daitezkeela espezie bakoitzak portu bakoitzean duen prezioan; gainera, desberdintasun handiak daude espezie desberdinen prezioen artean.

183. koadroa Baxurako ontzidietatik lehorreratutako arrantzaren balioa, portuen arabera (2015)

(m euro)

Kontzeptua	Guztira[1]	%	Espezie nagusiak					
			Antxoa	Hegaluzea	Txitxarroa	Legatza[2]	Sardina	Berdela[4]
– Hondarribia	12.735,13	18,7	4.197,96	3.888,72	0,58	58,26	3.353,52	796,76
– Pasaia	10.222,52	15,0	311,92	237,83	335,38	625,42	464,34	1.167,85
– Getaria	20.106,71	29,6	6.690,90	9.380,82	49,15	0,00	2658,39	1.197,97
– Mutriku	22,20	0,0	0,00	0,00	0,66	3,18		0,49
GIPUZKOA, GUZTIRA	43.086,57	63,4	11.200,78	13.507,36	385,77	686,86	6.476,25	3.163,08
% espezieak / guztira			26,00	31,35	0,90	1,59	15,03	7,34
– Ondarroa	18.986,98	27,9	8.231,52	1.467,41	1.347,00	397,07	3.953,89	2.014,55
– Lekeitio	645,22	0,9	44,07	4,38	4,59	23,43	71,14	157,23
– Bermeo	5.145,45	7,6	569,51	2.486,73	8,78	310,11	5,69	1.185,81
– Gainerakoak[3]	75,24	0,1	0,00	5,54	6,94	8,96	0,00	0,82
BIZKAIA, GUZTIRA	24.852,89	36,6	8.845,10	3.964,05	1.367,32	739,57	4.030,72	3.358,40
% espezieak / guztira			35,59	15,95	5,50	2,98	16,22	13,51
EAE, guztira	**67.939,45**	**100,0**	**20.045,88**	**17.471,41**	**1.753,09**	**1.426,43**	**10.506,97**	**6.521,48**
% espezieak / guztira			29,51	25,72	2,58	2,10	15,47	9,60

(1): Guztizko balioak garrantzi txikiagoko beste espezie batzuk jasotzen ditu.
(2): Legatzari buruzko datuek merlenka eta tarteko legatza jasotzen dituzte.
(3): Armintza, Santurtzi eta Mundaka.
(4): Berdela eta betaundia jasotzen ditu.
Oharra: Kofradietako salmentak. Urteko batez besteko espezieen prezioak desberdinak dira kofradia bakoitzean.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

2015ean, Getariako portuak baxurako arrantzaren diru-sarrera guztien % 29,6 bildu zituen; gertutik jarraitzen dio Ondarroako portuak (2014an portu honek bildu zuen deskargen baliorik handiena: guztizkoaren % 31,2), balio osoaren % 27,9ko kuotarekin, eta, ondoren daude, distantzia handiagoarekin, Hondarribiko, Pasaiako eta Bermeoko portuak (balio osoaren % 18,7, % 15 eta % 6rekin, hurrenez hurren). Gainerako portuek oso partaidetza baxuak izan dituzte.

Aurreko ekitaldiarekin alderatuta, Gipuzkoako portuetan lehorreratutako arrantzaren balioak % 10,6 egin du gora; Bizkaiko portuetakoak, berriz, -% 7 egin du behera. Gipuzkoan, Getariako eta Pasaiako portuetan erregistratutako gorakadak dira

nabarmenenak (% 17,9 eta % 11,6, hurrenez hurren); Bizkaian, berriz, Bermeon eta Ondarroan erregistratutako beherakadak (-% 7,5 eta -% 7,4, hurrenez hurren).

Espezieei dagokienez, 2015ean antxoak hartzen du oraindik lehorreratutako balioaren zatirik handiena (guztizkoaren % 29,5), eta horren ondoren daude hegaluzea (guztizkoaren % 25,7), sardina (guztizkoaren % 15,5) eta berdela (guztizkoaren % 9,6). Gainerako espezieen partaidetza % 3tik beherakoa izan da.

5.3 ALTURAKO ARRANTZA

2015ean, alturako arrantzak 768 pertsonari eman die lana EAEn. Horrek esan nahi du -% 6 egin duela behera urtetik urtera kopuruak. Enpleguaren gehiengoa atunontzi izoztaileetan biltzen da (guztizkoaren % 69,7).

Halaber, atunontzi izoztaileek itsasontzien gehiengoa hartzen dute (alturako arrantzan lan egiten duten 42tik 21), baita potentzia eta azpisektoreen tonajea ere (guztizkoaren % 87,3 eta % 85,6, hurrenez hurren).

184. koadroa EAEko alturako ontzidia, 2015

Kontzeptua	Unitate kopurua	CV potentzia	EGT	Tripulatzaile kopurua
Freskoko altura	19	9.942	4.020	233
Bakailao-ontziak	2	3.805	1.650	(*)
Atunontzi izoztaileak	21	94.313	33.704	535
Altura, guztira	**42**	**108.060**	**39.374**	**768**

(*) Estatistika-sekretua gordetzeko, bi bakailao-ontzien enplegua atunontzi izoztaileen multzoan sartu da.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Bestalde, nabarmendu beharra dago alturako arrantzarako ontzi kopurua ez dela aldatu aurreko ekitaldiarekin alderatuta (42 ontzi 2014an zein 2015ean), eta hala potentziak nola tonajeak behera egin dutela pixka bat (-% 4,8 eta -% 5,1, hurrenez hurren).

Freskoko altura

Aurreko ekitaldian, aztertutako azpisektoreetako adierazle guztiek atzera egin zuten. 2015ean, ordea, ontzi kopuruak, potentziak, tonajeak eta freskoko alturako arrantzari lotutako enpleguek goranzko bilakaera izan dute. Esaterako, 2014an ontzi bakarra zegoen, eta 2015ean bi. Horrez gain, potentziak % 6 egin du gora, tonajeak % 3,8 eta enpleguak % 9,4.

185. koadroa EAEko alturako freskoko ontzidiaren egitura, 2015*

	Unitate kopurua	CV potentzia	EGT	Tripulatzaile kopurua
Freskoko altura, guztira	19	9.942	4.020	233

(*): Estatistika-sekretua babesteko, ez da datuen berri eman ez elkarteen arabera, ez modalitateen arabera.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Bakailao-ontziak

Hainbat alditan aipatu den moduan, euskal elkarteetako bakailao-ontziek Pasaiako portuan dute basea. 2015ean ez da aldaketarik egon jarduera honetako ontzi kopuruan, potentzian eta tonajean, aurreko ekitaldiarekin alderatuta.

186. koadroa EAEko bakailao-ontzidia, 2015*

	Unitate kopurua	CV potentzia	EGT	Tripulatzaile kopurua
Bakailao-ontzidia, guztira	2	3.805	1.650	(*)

(*) Estatistika-sekretua gordetzeko, bi bakailao-ontzien enplegua atunontzi izoztaileen multzoan sartu da.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

Atunontzi izoztaileak

2015ean, Anabac konpainiak (Bermeoko portuan du basea) ez du bere atunontzi izoztaileen kopurua aldatu aurreko ekitaldiarekin alderatuta (18 ontzi 2014an zein 2015ean); hala ere, ontzi horiei lotutako potentziak eta tonajeak behera egin du (-% 4,4 eta -% 4,8, hurrenez hurren).

Bestalde, Opagac konpainiak (Bermeoko eta Bilboko portuetan du basea) aurreko ekitaldian baino atunontzi izoztaile bat gutxiago du (hiru 2015ean eta lau 2014an); horrez gain, behera egin dute potentziak, tonajeak eta enpleguak (-% 17,5, -% 14,3 eta -% 25, hurrenez hurren).

187. koadroa EAEko atunontzi izoztaileak, 2015

Elkartea Portu basea	Unitate kopurua	CV potentzia	EGT	Tripulatzaile kopurua
Anabac				
• Bermeo	18	83.957	28.781	460(*)
Opagac				
• Bermeo/ Bilbo	3	10.356	4.923	75
Guztira	21	94.313	33.704	535

(*) Estatistika-sekretua gordetzeko, Anabac-i lotutako atunontzien enpleguan sartu da bakailao-ontziei dagokien enplegua.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasuneko Sailaren Estatistika Organoa.

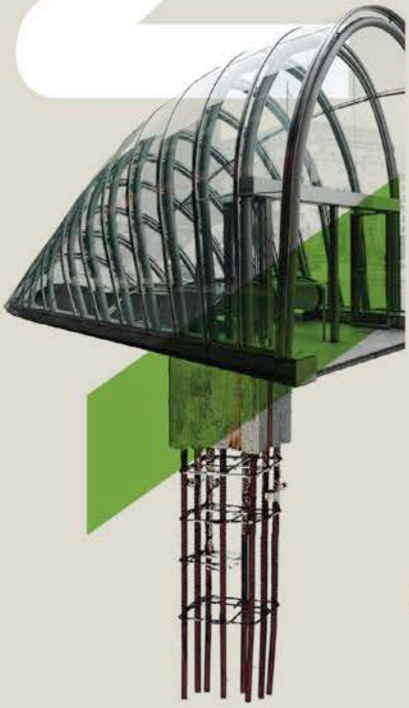

4. ZERBITZUAK

1. IKUSPEGI OROKORRA

Aurretik aipatu den moduan, 2015ean munduko ekonomiaren hedapen-erritmoa geldotu egin da aurreko ekitaldiarekin alderatuta; izan ere, suspertze eta garapen bidean dauden merkatuen ekonomiak dezeleratzen ari dira eta ekonomia aurreratuak ez dira asko aurreratzen ari. Horrez gain, petrolioa merkatu egin da.

Testuinguru horretan, Espainiako ekonomiaren hazkunde-erritmoa % 3,2ra arte areagotu da 2015ean (2014an % 1,4). Kanpo-sektoreak ehuneko bost hamarren kendu dizkio barne-eskariak hazkunde globalari eginiko ehuneko 3,7 puntuko ekarpen positiboari.

188. koadroa Zerbitzuen sektorearen bilakaera

(aldakuntza-tasa)

Kontzeptua	2013		2014		2015	
	EAE	Espainia	EAE	Espainia	EAE	Espainia
Tren bidezko garraioa (merkantziak)*	3,4	--	0,4	--	-0,3	--
Tren bidezko garraioa (bidaiariak)*	-6,3	--	-2,1	--	0,1	--
Errepide bidezko garraioa (merkantziak)	-3,9	-7,5	3,7	3,0	5,8	8,2
Itsas garraioa (merkantziak)*	1,3	-1,9	4,5	5,2	6,3	4,1
Aireko garraioa (merkantziak)*	8,3	-1,9	12,5	6,9	9,3	4,6
Aireko garraioa (bidaiariak)	-9,5	-3,5	4,1	4,6	6,9	6,0

(*): EAEko datuak.
Iturria: Geuk egina, hainbat estatistika-iturri oinarri hartuta.

Halaber, EAEn zein Nafarroan areagotu egin da aurrerapen-erritmoa aurreko ekitaldiarekin alderatuta. Dinamismoa oso antzekoa izan da bi erkidegoetan (EAEn, 2015ean % 2,8 eta 2014an % 1,4; eta Nafarroan, 2015ean % 2,9 eta 2014an % 1,5).

Hirugarren sektoreari dagokionez, oro har, % 3 egin du gora EAEn, % 3,2 Nafarroan eta % 3,1 Estatuan. Hala, kasu guztietan hobetu dira aurreko ekitaldian lortutako erregistroak (lehen bi kasuetan % 1,5 eta 2014an % 1,9, hurrenez hurren).

Puntu horretara iritsita, adierazi beharra dago sektorearen heterogeneotasuna dela-eta zaila dela sektorearen azterketa agregatua egitea; hala ere, enplegua da adierazlerik egonkorrenetako bat. Alde horretatik, nabarmendu behar da hirugarren sektorean landunen kopuruak % 0,9 egin duela gora EAEn, % 2,7 Nafarroan (% 1,3 Euskal Herri osoan) eta % 2,6 Estatuan.

2. HEZKUNTZA

2.1 UNIBERTSITATETIK KANPOKO IKASLEEN BILAKAERA

2015/2016 ikasturteari buruz dauden azken datuen arabera, unibertsitatetik kanpoko matrikulazio guztiek gorakada bat izan dute berriro Euskal Herrian; oraingoan, ordea, moderatua (% 1,7). Ikasturtea positibo amaitu dute ia hezkuntza maila guztiek, Haur Hezkuntzak izan ezik, % 1 murriztu baitu ikasleen zentsua. Lanbide Heziketako, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako, Lehen Hezkuntzako eta LOGSE batxilergoko matrikulazioek bilakaera ona dute, baina ez homogeneoa (% 10,2, % 2,8, % 1,0 eta % 0,5, hurrenez hurren). Hori guztia kontuan hartuta, 2015/2016 ikasturtean Euskal Herrian, guztira, unibertsitatetik kanpoko 476.997 ikasle egon dira; alegia, balio absolutuetan, aurreko ikasturtean baino 7.807 ikasle gehiago.

Haur Hezkuntza

Haur Hezkuntzari buruzko datuekin hasteko eta analisia Euskal Herrira mugatuta, ikasle kopurua 117.229 da; hau da, aurreko ikasturtean baino 1.210 ikasle gutxiago. Sare publikoak, % 55,3ko pisu berezia duenak, 890 ikasle galdu ditu, % 1,4ko murrizketa izan baitu; sare pribatuak ordea, % 44,7ko sarrera duenak, % 0,6ko beherakada txikia izan du, alegia, aurreko ikasturtean baino 320 ikasle gutxiago.

189. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro motaren arabera. Haur Hezkuntza

Arloa	2014/2015 ikasturtea			2015/2016 ikasturtea		
	Publikoa	Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Guztira
Araba	9.337	5.790	15.127	9.288	5.814	15.102
Bizkaia	22.921	23.477	46.398	22.602	23.351	45.953
Gipuzkoa	16.879	15.401	32.280	16.508	15.038	31.546
EAE	49.137	44.668	93.805	48.398	44.203	92.601
Nafarroa	16.575	8.059	24.634	16.424	8.204	24.628
Euskal Herria	65.712	52.727	118.439	64.822	52.407	117.229

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Lurraldeari buruzko datuak direla eta, eta aurreko ekitaldian gertatu bezala, joera nagusia izan da txikitzea pixka bat ikasle-kopurua; Gipuzkoa izan da atal honetan bilakaera okerrena duen lurraldea. Zehatzago esateko, lurralde horretan urte arteko aldakuntza negatiboa ezartzen da (-% 2,3); horretarako, bi sare-motek laguntzen dute (-% 2,2 publikorako eta -% 2,4 pribaturako), sare publikoak sare pribatuaren balioak hobetzen dituen testuinguruan (ikasleen % 52,3). Bizkaian, era berean, beheranzko aldakuntza bat egon da ikasle-kopuruari dagokionez; kasu honetan, % 1ekoa, batez ere

LABORAL kutxa

sare publikoaren jardueraren eraginez (-% 1,4), eremu pribatuaren desbideratzea moderatuagoa izanik (-% 0,5), eta, gainera, sarrera handiena izanik (% 50,8). Aztertutako gainerako bi lurraldeetan, matrikulazioak berreskuratu dira sare pribatuan, % 0,4an Araban eta % 1,8an Nafarroan. Arabaren kasuan, gorakada hori ez da nahikoa sare publikoan egondako ikasleen galera konpentsatzeko (-% 0,5); 10 ikasletik 6 agertzen dira sare horren alde. Nafarroaren kasuan, ikasgela publikoetan ikasleen kontzentrazio oso altua izanik (% 66,7), 2015/16 ikasturtean ia aurreko ikasturtean bezainbeste ikasle egon da (6 eskola-ume gutxiago), eremu pribatuak (% 1,8) publikoan egondako beherakada moteltzean (-% 0,9). Guzti hori kontuan hartuta, EAEn Haur Hezkuntzan guztira 92.601 ume matrikulatu dira (-% 1,3) eta Nafarroan 24.628 guztira (% 0,0); bi eremu geografiko horietan irakaskuntza publikoko sistema da pisu gehien duena (% 52,3 eta % 66,7).

190. koadroa Euskalduntze maila. Haur Hezkuntza

(%)

Arloa	2014/2015 ikasturtea					2015/2016 ikasturtea				
	A	B	D	X	Guztira	A	B	D	X	Guztira
Araba	3.4	37,1	59,5	0,0	100	3,2	34,6	62,2	0,0	100
Bizkaia	4,0	23,8	71,2	1,0	100	3,7	23,4	71,9	1,1	100
Gipuzkoa	2,2	4,1	93,7	0,0	100	2,2	3,6	94,2	0,0	100
EAE	3,3	19,1	77,1	0,5	100	3,1	18,5	77,9	0,5	100
Nafarroa*	31,6	1,5	26,4	40,5	100	30,9	1,9	26,5	40,7	100
Euskal Herria	9,2	15,5	66,5	8,8	100	8,9	15,0	67,1	9,0	100
Pribatua	7,7	28,9	53,0	10,4	100	7,6	28,6	53,3	10,5	100
Publikoa	10,3	4,7	77,4	7,6	100	10,0	3,9	78,3	7,8	100

Oharra: Ikasleen banaketa hezkuntza-ereduen eta zentro-motaren arabera Euskal Herri osoari dagokio.
A: Hezkuntza gaztelaniaz, euskara beste irakasgai bat gehiago dela.
B: Irakaskuntza elebiduna.
D: Hezkuntza euskaraz, gaztelania beste irakasgai bat gehiago izanik.
X: Euskararekin inolako harremanik ez duen hezkuntza.
(*): Nafarroan, euskararekin inolako harremanik ez duen hezkuntzari ofizialki G eredua esaten zaio.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Haur Hezkuntzan euskalduntze maila dela eta, aurreko aldietako joera errepikatzen da; ikasleak D eredura aldatzen dira (hezkuntza euskaraz, gaztelania irakasgai izanik). Hizkuntza-eredu honek sarrera-indize altuenak ditu, eta, gainera, goranzko aldakuntzak erakusten ditu lurralde guztietan, Nafarroan izan ezik. Aurreko ikasturtean gertatzen zen bezala, Araban da nagusi joera hori; D ereduak 2,7 puntu gehiago du, baina egia da, halaber, Araba EAEn D ereduak sarrera gutxien duen probintzia dela (% 62,2) eta B ereduak nahiko presentzia nabarmena duela (% 34,6), irakaskuntza elebidunarena. Gipuzkoan, D eredua gehieneko balioetatik hurbil dago (% 94,2), eta gainerako ereduei maniobrak egiteko marjina gutxi uzten die, partaidetza txikia izanik. Bizkaian, D ereduak % 71,9ko pisu berezia du; ikasleen kasuan gora egin du pixka bat (ehuneko 0,7 puntu) A ereduaren kalterako (hezkuntza gaztelaniaz, euskara beste irakasgai bat gehiago izanik) eta B ereduaren kalterako, biek behera egin baitute, baina partaidetza desberdinekin

(% 3,7 eta % 23,4, hurrenez hurren). Nafarroak, gainerakoek ez bezala, hizkuntza-mapa orekatuagoa du, eta gainera egonkortasuna du bereizgarri, kontuan hartuta ikasle haurren % 40,7k azken ikasturte honetan X eredua aukeratu duela, % 30,9k A eredua, % 26,5 D eredua eta, azkenik, % 1,9k bakarrik B eredua. Bilakaerari dagokionez, A eredua da pisua galdu duen bakarra, baina oso astiro. Guzti hori kontuan hartuta, euskalduntze maila 2014/2015 ikasturtearen mailen gainetik dago, eta % 96,4koa da EAEn (ehuneko 0,2 puntu gehiago aurreko aldiaren aldean) eta % 82,1ekoa Euskal Herrian (ehuneko 0,1 puntu gehiago aurreko aldiaren aldean).

Lehen Hezkuntza

Lehen Hezkuntzari buruzko datuak aztertzerakoan, gorakada txikia ikusten da ikasle-kopuruari dagokionez (% 1,1); horrek, balio absolutuetara ekarrita, 1.660 ikasle gehiago esan nahi du, 169.001 ikasle-kopurutik. Ikasle-zentsuak gora egin badu ere, Lehen Hezkuntza hasi da hazkunde-erritmoa moteltzen; joera hori aztertutako lurralde guztietan ikusten da. Analisia Arabatik hasita, aurreko aldietan gertatu den bezala, Euskal Herrian pisu erlatibo gutxien duen probintzia izanik ere (% 11,6 guztizkoaren gainean), jarduera onena duena da (% 2,2). Hazkunde-erritmo txikiagoa dago Gipuzkoan eta Nafarroan, biak urte arteko % 1,1eko aldakuntzarekin, eta antzeko pisu bereziekin (% 26 eta % 24,2, hurrenez hurren). Azkenik, Bizkaiak uzkurtu egin du hazkundea (% 0,5), baina ingurunean guztizkoaren gainean % 38 mantentzen du.

191. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. Lehen Hezkuntza

Arloa	2014/2015 ikasturtea			2015/2016 ikasturtea		
	Publikoa	Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Guztira
Araba	11.397	7.747	19.144	11.776	7.794	19.570
Bizkaia	31.598	32.625	64.223	31.760	32.787	64.547
Gipuzkoa	21.988	21.518	43.506	22.361	21.615	43.976
EAE	64.983	61.890	126.873	65.897	62.196	128.093
Nafarroa	25.505	14.963	40.468	25.827	15.081	40.908
Euskal Herria	90.488	76.853	167.341	91.724	77.277	169.001

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Ikasleen zentro-motaren araberako banaketari dagokionez, EAEn sare publikoak pixka bat gainditzen du pribatua ikasleen bolumenean; Nafarroan, ordea, ikasle gehienek nahiago dute ikasgela publikoetan ikasi (% 63). Hiru lurralde historikoetatik, Bizkaia da Lehen Hezkuntzan ikastetxe pribatuetan publikoetan baino ikasle gehiago matrikulatzen den lurraldea (% 51 eta % 49, hurrenez hurren); biek egin dute aurrera, baina berdin (% 0,5). Ikasle gipuzkoarrek, bizkaitarrek ez bezala, pixka bat nahiago dituzte ikasgela pribatuak (% 51), baina publikoetan hazi da gehien ikasle-kopurua (% 1,7 eta % 0,5).

LABORAL kutxa

Araban, ordea, desberdintasunak antzematen dira bi sare-moten artean, eta ikastetxe publikoak dira sarrera gehien dituztenak (% 60) eta hoberen egiten dutenak aurrera (% 3,3 eta % 0,6). Nafarroan, ikasleen % 63k zentro publikoak hautatzen dituzte, eta horiek, gainera, pribatuek baino gorakada handiagoa izan dute (% 1,3 eta % 0,8, hurrenez hurren). Horrela, bada, Euskal Herrian Lehen Hezkuntzako ikasle guztiak 169.001 dira, eta, horietatik, 128.093 EAEkoak dira eta 40.908 Nafarroako Foru Erkidegokoak; % 54k irakaskuntza publikoaren alde egiten dutenak, eta % 46k, pribatuaren alde.

192. koadroa Euskalduntze maila. Lehen Hezkuntza

(%)

Arloa	2014/2015 ikasturtea					2015/2016 ikasturtea				
	A	B	D	X	Total	A	B	D	X	Guztira
Araba	7,6	41,1	51,3	0,0	100	6,7	40,4	52,9	0,0	100
Bizkaia	6,1	26,1	66,4	1,4	100	5,7	25,6	67,4	1,3	100
Gipuzkoa	2,5	12,2	85,3	0,0	100	2,6	10,7	86,8	0,0	100
EAE	5,1	23,6	70,6	0,7	100	4,8	22,7	71,8	0,7	100
Nafarroa	20,5	0,4	27,1	52,0	100	20,0	0,5	26,9	52,5	100
Euskal Herria	8,8	18,0	60,1	13,1	100	8,5	17,4	61,0	13,2	100
Pribatua	9,5	31,7	45,0	13,8	100	9,0	31,1	45,9	13,9	100
Publikoa	8,2	6,4	72,9	12,5	100	8,0	5,7	73,7	12,6	100

Oharra: Ikasleen banaketa, hezkuntza-ereduen eta zentro motaren araberakoa, Euskal Herri osoari dagokio.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Hizkuntza-ereduaren arabera egindako ikasleen banaketarekin bat etorriz, D ereduak aurreko ikasturteko joera berari eusten dio, sarrera-indize onenak izanik, gainera eredu bakarra da hazkundeekin. Baina, betiere analisia EAEra mugatzean, Nafarroako hizkuntza-mapa oso desberdina da. Foru Erkidegoarekin hasita, X ereduak du jokabiderik onena; gainera, pisu handiena du (% 52,5), eta horren ondoren daude, nahiko urrun, D eredua (% 26,9), A eredua (% 20) eta, azkenik, B eredua, % 0,5eko partaidetza txikiarekin. EAErako datuak aztertzean ikusten da D eredua nagusi dela, nabarmen, hiru lurraldeetan, eta balioak honako hauek dira: % 86,8 Gipuzkoan eta % 67,4 Bizkaian eta % 52,9 Araban. Gipuzkoan hizkuntza-eskaintza B ereduak osatzen du, % 10,7ko sarrerarekin (% 12,2 aurreko ikasturtean), bai eta A ereduak ere (% 2,6, % 2,5 aurreko ikasturtean); A ereduan beheranzko joera nabarmena dago, D ereduaren alde (ehuneko 1,5 puntu gora). Bizkaiarekin jarraituz, D ereduaz aparte (ehuneko puntu bat gehiago gehitzen dio bere erregistroari aurreko ikasturteari dagokionez), pisu gehien duen bigarren eredua B eredua da (% 25,6), eta oso urria da eta atzerapen argia izaten ari da gainerako ereduen presentziarekin. Arabako lurraldearekin amaitzeko, distantzia txikiagoa ikusten da eskaera gehien duten ereduetan matrikulatutako ikasle-kopuruan; alegia, % 52,9ko sarrera D eredurako eta % 40,4koa B eredurako. Beraz, EAErako analisi osoak lurralde historikoetarako aipatutako ezaugarri berak ditu. Alegia, beherantz doan A eredua (matrikulazioen % 4,8), X eredu eskasa (% 0,7) -bakarrik Bizkaian-, pixkanaka moteltzen

doan B eredua (% 22,7), guzti horiek D ereduak maneiatzen dituen balioetatik urrun (matrikulazioen % 71,8), gorantz jarraitzen baitu. Hori guztia kontuan hartuta, euskalduntze-tasa EAEn % 94,6koa da eta % 78,3koa Euskal Herrian.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza (DBH)

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzari (DBH) dagokionez, 105.594 ikasle daude guztira ikasgeletan; aurreko ikasturteko jokabide-eredua errepikatu egiten da, eta % 2,8ko gorakada erregistratu da. Gorakada horretan eragiten dute, neurri handiagoan ala txikiagoan, kontuan hartutako lurralde guztiek, eta zerrendako buru Araba dugu (% 3,3ko gorakada), ondoren Bizkaia eta Gipuzkoa (% 2,9ko gorakada biek) eta, azkenik, Nafarroa, taldeko gorakadarik moderatuena duena (% 2,2).

193. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. DBH

Arloa	2014/2015 ikasturtea			2015/2016 ikasturtea		
	Publikoa	Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Guztira
Araba	5.483	6.115	11.598	5.768	6.213	11.981
Bizkaia	17.606	21.240	38.846	17.958	22.033	39.991
Gipuzkoa	12.771	13.978	26.749	13.170	14.344	27.514
EAE	35.860	41.333	77.193	36.896	42.590	79.486
Nafarroa	15.378	10.158	25.536	15.663	10.445	26.108
Euskal Herria	51.238	51.491	102.729	52.559	53.035	105.594

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Zentroaren titulartasunaren araberako ikasleen banaketa dela eta, Euskal Herriko eremu geografikoan, ikasleak nahiko modu bidezkoan banatzen dira sareen artean, baina ez da informazioa lurraldeen arabera banatzen, bertan desberdintasun esanguratsuak antzematen baitira. Nafarroa da distantzia nabarmenena duen lurraldea, kontuan hartuta 10 ikasletik 6k sare publikoa aukeratzen dutela eta 10etik 4k sare pribatua; gainera, lurralde bakarra da ikasle gehiago dituena sare publikoan pribatuan baino. Araban eta Gipuzkoan, sare publikoaren pisua % 48 inguru da, eta, hala ere, azken ikasturte honetan bilakaera onena izan duena da (% 5,2 % 1,6ren aldean Araban eta % 3,1 % 2,6ren aldean Gipuzkoan). Azkenik, Bizkaiak, ikasleen % 55 zentro pribatuetan inskribatuta duenak, gainerako lurralde historikoen kontrako jokabidea du, eta publikoen % 2) gainetik bilakatzen dira eremu pribatuko (% 3,7) matrikulak. Beraz, Euskal Herriko DBHko 105.594 ikasleetatik -horietatik 26.108 Nafarroari dagozkio-, 52.559k ikasketak titulartasun publikoko zentroren batean egiten dituzte eta 53.035ek titulartasun pribatuko zentroren batean.

LABORAL kutxa

194. koadroa Euskalduntze maila. DBH

(%)

Arloa	2014/2015 ikasturtea					2015/2016 ikasturtea				
	A	B	D	X	Total	A	B	D	X	Guztira
Araba	21,3	33,1	45,6	0,0	100	18,8	33,8	47,4	0,0	100
Bizkaia	12,1	28,6	58,1	1,2	100	11,1	28,3	59,4	1,2	100
Gipuzkoa	2,9	19,4	77,7	0,0	100	2,8	18,4	78,7	0,0	100
EAE	10,3	26,1	63,0	0,6	100	9,4	25,7	64,3	0,6	100
Nafarroa	9,8	0,2	25,0	65,0	100	9,3	0,1	25,1	65,5	100
Euskal Herria	10,2	19,6	53,6	16,6	100	9,4	19,4	54,6	16,7	100
Pribatua	12,1	33,3	39,0	15,6	100	11,5	33,1	39,8	15,6	100
Publikoa	8,3	5,9	68,2	17,6	100	7,2	5,5	69,5	17,7	100

Oharra: Ikasleen banaketa, hezkuntza-ereduen eta zentro-motaren araberakoa, Euskal Herri osoari dagokio.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

EAEk hizkuntza-ereduak direla eta, bilakaera-jokabide bera dago, D ereduaren onerako dena, gainerako ereduen aurrean; hala ere, ereduen banaketa proportzionatuagoa da beheragoko hezkuntza mailetan. D ereduak kontzentratzen du oraindik ikasle-kopuru handiena hiru lurraldeetan: Araban % 47,4, Bizkaian % 59,4 eta Gipuzkoan % 78,7. Araban, D ereduak gorantz jarraitzen duen testuinguruan, matrikulazioen erditik gero eta hurbilago, B ereduak ere gorantz egiten du, eta % 33,8ra iritsi da. Horren ondorioz, A ereduak behera egin du, ikasleen % 18,8rekin. Bizkaian, D ereduaz aparte, hizkuntza-mapa A ereduak eta B ereduak osatzen dute, eta horien parte-hartzea txikiagoa da, % 11,1ekoa eta % 28,3koa, hurrenez hurren; gainera, X ereduak ere osatzen du, zeinek ez duen aldaketarik izan (% 1,2). Gipuzkoan, gutxi dira DBHko ikasketak D eredua ez den beste eredu batean egiten duten ikasleak: % 18,4k B ereduan eta % 2,8k A ereduan. Nafarroan, ohikoa den bezala, X eredua da garrantzitsuena (% 65,5), gero D eredua (% 25,1), gero A eredua (% 9,3) eta, azkenik, B eredua (% 0,1). Hori guztia kontuan hartuta, euskalduntze-tasa EAEn % 90ekoa da eta % 74koa Euskal Herrian.

31. grafikoa Ikasleen matrikulazioaren bilakaera Euskal Herrian

Haur + Lehen Hezkuntza + DBH

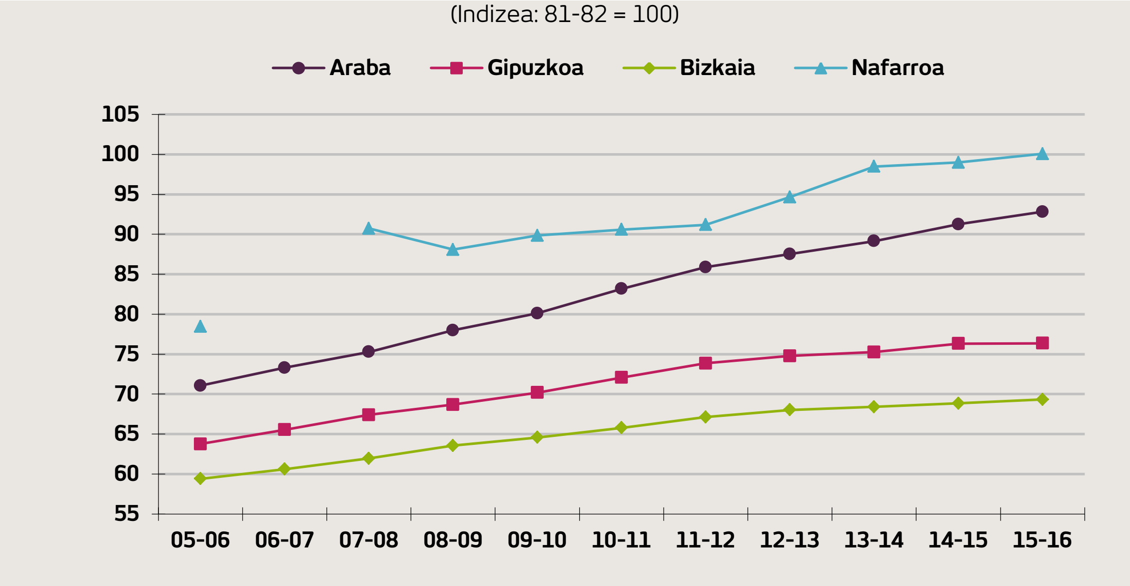

BBB-UBI + Batxilergoa LOGSE + IEE + LH + Lanbide-moduluak + LH LOGSE

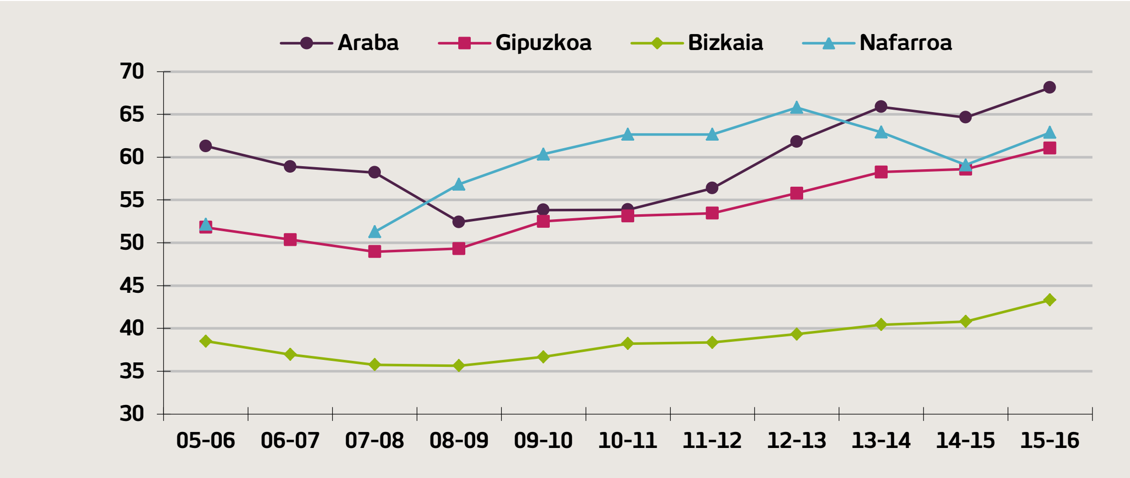

Oharra: Ezin izan dira eduki Nafarroako 2006/2007 ikasturteko datuak.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Irakaskuntza Ertainak

Oinarrizko Lanbide Heziketa, Erdi Mailakoak eta Goi Mailakoak.

Irakaskuntza Ertainak eta, zehatzago, Lanbide Heziketako irakaskuntza direla eta, 2015/2016 ikasturtean egoera berria da. 2015eko ekainaren 9an, Euskal Autonomia Erkidegoan Oinarrizko Lanbide Heziketa antolatzeko eta ezartzeko dekretuaren bidez, irakaskuntza-modalitate berri hau sortu zen, eskola-uztearen kopurua murrizteko. Horrela, DBHko amaierako azterketa gainditzen ez dutenei irakaskuntza maila honetan sartzeko aukera emateko. Horrek azal dezake, zati batean, Euskal Herrian egon den gorakada (% 10,2) irakaskuntza ertainetan; horrela, bada, 4.315 ikasle gehiago sartu dira, eta matrikulatuak, guztira, 46.437 izan dira. Zentroen titulartasunaren ikuspuntutik, bi sareek izan dituzte gorakadak, baina nabarmenagoa da gorakada sare pribatuan (% 16) publikoan baino (% 6,7); joera hori aztertutako lau lurraldeetara zabaltzen da. Bizkaiak portaera dinamikoena izan du (% 13); sare pribatuaren gorakada (% 20,2) dago buruan publikoaren aldean (% 7,1), nahiz eta azken horrek duen ikasle-kopuru handiena (% 52). Araban, sare pribatuak ere gora egin du publikoa baino neurri handiagoan (% 13,5 eta % 7,6, hurrenez hurren); gorakada guztira % 9,8koa izan da, eta ikastetxe publikoek ikasleen % 62 hartzen dute. Ikasle gipuzkoarrek ikasle-zentsuan % 6,5eko gorakada izan dute, sare pribatuan (% 9,9) eta sare publikoan (% 4,5) erregistratutako gorakadaren ondorioz; horiek hezkuntza publikoaren aldeko nahia erakusten dute (% 61). Lehentasun hori areagotu egiten da Nafarroan, non ikastetxe publikoetan ikasleen % 75 dagoen eta pribatuetan gora egin duten azken ikasturtean (% 17 % 8,6ren aurrean).

195. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera.
Erdi Mailako eta Goi Mailako Lanbide Heziketa

Arloa	2014/2015 ikasturtea			2015/2016 ikasturtea		
	Publikoa	Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Guztira
Araba	4.107	2.399	6.506	4.420	2.723	7.143
Bizkaia	9.198	7.501	16.699	9.850	9.013	18.863
Gipuzkoa	7.494	4.469	11.963	7.833	4.910	12.743
EAE	20.799	14.369	35.168	22.103	16.646	38.749
Nafarroa	5.334	1.620	6.954	5.792	1.896	7.688
Euskal Herria	26.133	15.989	42.122	27.895	18.542	46.437

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

196. koadroa Euskalduntze maila.
Erdi Mailako eta Goi Mailako Lanbide Heziketa

(%)

Arloa	2014/2015 ikasturtea					2015/2016 ikasturtea				
	A	B(*)	D	X	Guztira	A	B(*)	D	X	Guztira
Araba	88,0	0,0	12,0	0,0	100	88,1	1,3	10,7	0,0	100
Bizkaia	84,7	0,0	15,3	0,0	100	86,1	0,6	13,3	0,0	100
Gipuzkoa	50,3	3,5	46,2	0,0	100	51,3	5,7	43,0	0,0	100
EAE	73,6	1,2	25,2	0,0	100	75,0	2,4	22,6	0,0	100
Nafarroa	0,0	0,0	2,4	97,6	100	0,0	0,0	2,7	97,3	100
Euskal Herria	61,5	1,0	21,4	16,1	100	62,6	2,0	19,3	16,1	100
Pribatua	74,4	2,6	12,9	10,1	100	74,7	3,8	11,2	10,2	100
Publikoa	53,6	0,0	26,6	19,8	100	54,5	0,8	24,7	20,0	100

Oharra: Ikasleen banaketa, hezkuntza-ereduen eta zentro-motaren araberakoa, Euskal Herri osoari dagokio.
(*): Batxilergorako eta Lanbide Heziketarako bakarrik daude legez A eta D ereduak, baina A ereduko talde batzuek irakasgai batzuk euskaraz ematen dituzte, eta modalitate hori, A eredu indartu gisa ezagutzen dena, B eredura hurbil daiteke.
Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Euskalduntze maila dela eta, Euskal Herrian rol-aldaketa antzeman da: A eredua da gehien eskatzen dena (% 62,6ko sarrera), D eredua ondoren (% 19,3), X eredua (% 16,1) eta B eredua (% 2). Nafarroan, X eredua gehieneko balioetara iritsi da ia (% 97,3), eta gainerakoak ia ordezkapenik gabe geratu dira. Arabak eta Bizkaiak antzekotasun handiak dituzte banaketan: A eredua da nagusi (% 88,1 eta % 86,1, hurrenez hurren), D eredua ez dago hain presente (% 10,7 eta % 13,3, hurrenez hurren) eta B ereduak ez du garrantzi askorik (% 1,3 eta % 0,6, hurrenez hurren). Gipuzkoan, ikasle-kopurua A eta D ereduen artean banatzen da (% 51,3 eta % 43, hurrenez hurren), eta B eredua da hizkuntza-eskaintza osatzen duena (% 5,7). Horrela, bada, euskalduntze maila Euskal Herrian % 21,3koa da eta % 25ekoa EAEn.

LOGSE Batxilergoa

LOGSE Batxilergoko ikasleak direla eta, 2015/2016 ikasturtean guztira 38.736 ikasle erregistratu dira Euskal Herrian; alegia, aurreko ikasturtean baino 177 ikasle gehiago, % 0,5eko gorakada egon da. EAEn ikasle-kopurua pixka bat gutxitu da (-% 0,2), eta Nafarroak moteltzen du beherakada, % 3ko gorakadarekin, taldeko bilakaerarik onena erakusten duelarik. Horrenbestez, informazioa lurraldeka banatuta, ikusten da Gipuzkoak ere bilakaera ona izan duela (% 1,6), eta horretan eragin du, batez ere, sare publikoaren sustapenak (% 2,8 hazi da), eremu pribatuan nagusi den egonkortasunaren aldean (% 0,3). Bizkaiak eta Arabak antzeko uzkurdurak izan dituzte (% 1,2 eta % 1,1, hurrenez hurren), baina Bizkaiko lurraldean bi zentro-motetan ikasle-kopuruak behera egin du; ez,

ordea Araban, bertan publikoak du murrizketa, ikasle-zentsuan (-% 2,3), eta pribatuko erregistroak gora doaz, pixkanaka (% 0,1).

197. koadroa Ikasleen bilakaera, zentro-motaren arabera. LOGSE Batxilergoa

Arloa	2014/2015 ikasturtea			2015/2016 ikasturtea		
	Publikoa	Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Guztira
Araba	2.221	2.184	4.405	2.169	2.186	4.355
Bizkaia	7.811	7.663	15.474	7.655	7.633	15.288
Gipuzkoa	5.339	5.025	10.364	5.486	5.039	10.525
EAE	15.371	14.872	30.243	15.310	14.858	30.168
Nafarroa	5.297	3.019	8.316	5.408	3.160	8.568
Euskal Herria	20.668	17.891	38.559	20.718	18.018	38.736

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

Zentro-motaren arabera matrikulazioetan egon den bilakaera dela eta, ikasleen banaketaren joera EAEn homogeneizatzekoa da (% 50,7 sare publikoan eta % 49,3 sare pribatuan), baina bi sare horiek uzkurdurak izan dituzte (-% 0,2 eta -% 0,4, hurrenez hurren). Nafarroako Foru Erkidegoan, datuek agerian uzten dute sare publikoaren nagusitasuna (% 63,1), sare pribatuaren aurrean (% 36,9); bi sareek gorakada izan dute ikasle-kopuruan (% 2,1 eta % 4,7, hurrenez hurren). Joera hori bera du, baina ez hain indartsua, Gipuzkoak; izan ere, matrikulazio-kopurua handitu egin du % 2,8 eremu publikoan (% 52ko pisu zehatza) eta % 0,3 baino ez pribatuan. Araban, sare publikoari atxikitako ikasleen uzkurdura ikusten da (-% 2,3), sare pribatuan ez bezala; pribatuan egonkor mantentzen baita (% 0,1). Bizkaian behera egin dute (-% 2 publikoan eta -% 0,4 pribatuan). Bi lurraldeetan, ikasle-kopuruaren banaketa oso antzekoa da.

198. koadroa Euskalduntze maila. LOGSE Batxilergoa

(%)

Arloa	2014/2015 ikasturtea					2015/2016 ikasturtea				
	A	B	D	X	Guztira	A	B	D	X	Guztira
Araba	51,9	0,0	48,1	0,0	100	48,5	0,8	50,7	0,0	100
Bizkaia	44,4	0,6	53,6	1,4	100	41,1	1,9	55,6	1,4	100
Gipuzkoa	22,3	3,1	74,6	0,0	100	22,0	4,1	73,9	0,0	100
EAE	37,9	1,4	60,0	0,7	100	35,5	2,5	61,3	0,7	100
Nafarroa	4,3	0,0	25,0	70,7	100	4,7	0,0	24,3	71,0	100
Euskal Herria	30,7	1,1	52,4	15,8	100	28,7	2,0	53,1	16,2	100
Pribatua	40,7	2,3	40,9	16,1	100	39,4	3,6	40,6	16,4	100
Publikoa	21,9	0,0	62,5	15,6	100	19,4	0,6	64,0	16,1	100

Oharra: Ikasleen banaketa, hezkuntza-ereduen eta zentro-motaren araberakoa, Euskal Herri osoari dagokio.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila. Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentua.

LOGSE Batxilergoko euskalduntze maila dela eta, aldakuntza gutxi daude aurreko ikasturtearen aldean. Gipuzkoan % 73,9k egiten du D eredua, A eta B ereduetatik urrun (% 22 eta % 4,1, hurrenez hurren). Bizkaian eta Araban, D ereduan, gutxi gorabehera ikasleen erdia dago (% 55,6 eta % 50,7, hurrenez hurren); ondoren, A eredua da nabarmena (% 41,1 eta % 48,5, hurrenez hurren); azkenik, urrun dago B eredua, zeinek desagertzeko joera erakusten baituen (% 1,9 eta % 0,8, hurrenez hurren). Nafarroan X eredua da oraindik ugariena (% 71), D eredutik (% 24,3) eta A eredutik (% 4,7) urrun. Nabarmendu behar da, A eta D ereduetan eremu publikoaren eta pribatuaren artean Euskal Herriko banaketan dauden desberdintasunak. Zehazki, eremu pribatuan, ikasle-kopuruaren banaketa askoz ere uniformeagoa da: ikasleen % 40,6 D ereduan dago izena emanda eta % 39,4, A ereduan; publikoetan, distantzia handia dago bi ereduen artean (% 19,4 A ereduan eta % 64 D ereduan). Guzti hori kontuan hartuta, B ereduak parte-hartze baxua duen inguruan, euskalduntze maila, irakaskuntzaren oinarrizko mailetan lortutako ehuneko altuekin erkatuta, % 63,8 jaitsi da EAEn eta % 55,1 Euskal Herrian.

2.2 UNIBERTSITATEKO IKASLEEN BILAKAERA

Euskal Herriko unibertsitateko ikasleak direla eta, oso beherakada txikia egon da ikasle-bolumenean (-% 0,2); horrela, baretu egin da aurreko ikasturteetako beheranzko joera. 2015/16 ikasturtea unibertsitateko 63.637 ikaslerekin itxi da, Euskal Herriko hezkuntza-eskaintza eratzen duten 5 unibertsitateetan banatuta (3 pribatuak eta 2 publikoak).

LABORAL kutxa

199. koadroa Ikasle eta irakasleen bilakaera Euskal Herriko Unibertsitateetan

Unibertsitateak eta lurraldeak	Ikasleak		Irakasleak	
	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea(*)	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea(*)
Euskal Herriko Unibertsitatea	**38.445**	**37.999**	**5.685**	**5.611**
Araba	7.099	7.096	985	983
Bizkaia	21.565	21.245	3.264	3.230
Gipuzkoa	9.781	9.658	1.436	1.398
Nafarroako Unibertsitatea	**7.694**	**7.776**	**776**	**787**
Nafarroa	6.622	6.736	680	687
Gipuzkoa	1.072	1.040	96	100
Nafarroako Unibertsitate Publikoa	**7.065**	**6.948**	**856**	**863**
Nafarroa	7.065	6.948	856	863
Deustuko Unibertsitatea	**7.018**	**7.317**	**1.713**	**1.688**
Bizkaia	5.556	5.803	1.598	1.561
Gipuzkoa	1.462	1.514	115	127
Mondragon Unibertsitatea	**3.513**	**3.597**	**320**	**334**
Gipuzkoa	3.513	3.597	320	334
Guztira	**63.735**	**63.637**	**9.350**	**9.283**
Araba	7.099	7.096	985	983
Bizkaia	27.121	27.048	4.862	4.791
Gipuzkoa	15.828	15.809	1.967	1.959
EAE	50.048	49.953	7.814	7.733
Nafarroa	13.687	13.684	1.536	1.550

(*): Behin-behineko datuak.

Iturria: EHU, Nafarroako Unibertsitatea, Nafarroako Unibertsitate Publikoa, Deustuko Unibertsitatea, Mondragon Unibertsitatea eta irakaskuntzaren estatistika.

Datuak unibertsitateen arabera bereizita eta Euskal Herriko Unibertsitatetik (UPV-EHU) hasita (unibertsitateko ikasleen % 60 dagokio), ikasturte honetan beheranzko aldakuntza txikia ikusi da (-% 1,2); joan den ikasturteko balioei, 446 ikasle gutxitu zaizkio. Antzeko portaera izan du Nafarroako Unibertsitate Publikoak, sarrera askoz ere txikiagoa izan baitu (% 11); ikasle-kopurua % 1,7 murriztuta. Gainerako unibertsitateetan, ikasle-zentsuak handitu egin dira, baina pixkanaka. Deustuko Unibertsitateko taldearen bilakaerarik onenarekin hasita (pisu zehatza % 11,5), % 4,3 areagotzea lortu du ikasle-kopurua ikasgeletan. Atzetik du, hazkunde-erritmo txikiagoarekin (% 2,4) Mondragon Unibertsitatea; 84 ikasle irabazi ditu, eta parte-hartze kuotari eutsi dio ia aldatu gabe, aurreko ekitaldiari dagokionez (% 5,7 % 5,5en aurrean). Azkenik, urte arteko aldakuntza neurritsuagoarekin (% 1,1), Nafarroako Unibertsitatea dago (% 12,2ko ordezkapena). Guzti hori kontuan hartuta, bereizketa txikiak daude ikasleen banaketan zentroen arabera, eta nahiko joera egonkorrari eusten zaio horren inguruan.

Irakasleen kasuan, datuen lehen hurbilketak erakusten du aldakuntza txikiak daudela aurreko ikasturteari dagokionez. Irakasleak plantillan, guztira, 9.283 dira; alegia, 67 irakasle gutxiago ikasturte honetarako. Beherakada hori Euskal Herriko Unibertsitatean eta Deustuko Unibertsitatean egon den irakasle-kopuruaren murrizketaren ondorio da; horietako plantilletan 74 eta 25 irakasleren uzkurdura egon da, hurrenez hurren.

Nafarroako Unibertsitateak, bestalde, 11 irakasle berri izan ditu (% 1,4ko gorakada), Mondragon Unibertsitatearen antzera (14 irakasle gehiago ikasturte honetarako). Nafarroako Unibertsitate Publikoak % 0,8ko gorakada txikia izan du, 7 pertsona gehiago gehitu dizkio bere plantillari; ikasturte honetan 863 irakasle izanik.

Jarraian, 2015/2016 ikasturtean ikasleen bilakaeraren datu esanguratsuenak eta unibertsitate bakoitzari buruzko informazioa erakusten dira.

Euskal Herriko Unibertsitatearekin hasita, ikasle-kopuru gehiena izaten jarraitzen du; 37.999 matrikulazio izan ditu guztira 2015/16 ikasturtean. Horrek esan nahi du % 1,2ko beherakada egon dela aurreko ikasturtearen aldean; alegia, 446 ikasleek utzi dituztela ikasketak UPV/EHUren hezkuntza-eskaintza osatzen duten hiru campusetan egiteari. Zehatzago esanda, Bizkaiko campusak (21.245 matrikulazio, ordezkapen osoaren % 55,9) beheranzko desbideratzea izan du ikasleetan (% 1,5, 320 ikasle gutxiago). Gipuzkoak (% 25,4ko ordezkapena du, 9.658 ikasle) parean egiten du aurrera, ikasle-kopurua murriztuz % 1,3, alegia, 123 ikasle gutxiago. Araban, UPV/EHUk dimentsio txikieneko campusa duen lurraldean (7.096 ikasle, % 18,7), ia ez dago aldaketarik ikasle-zentsuari dagokionez.

Bizkaiko campusaren eskaintzari eta eskariari dagokionez, Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultateak jarraitzen du izaten ikasle-kopuru gehien (% 12,7ko sarrera), nahiz eta % 2,4ko murrizketa izan duen. Hurbiletik ditu Zientzia eta Teknologia Fakultatea, Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultatea eta Medikuntza eta Odontologiakoa, ikasle-kopuru handiarekin (% 12,2, % 11,5 eta % 11,3); gainera, % 4,5eko, % 4,3ko eta % 1,6ko gorakadak izan dituzte, hurrenez hurren. Industria Ingeniaritzako eta Telekomunikazioetako Fakultatea da hurrengoa pisuari dagokionez (% 10,8), eta taldearen uzkurdurarik okerrenetako bat duena, % 10,6ko beherakada. Gainerako fakultateetan (kasu batean ere ez dute gainditzen % 10eko parte-hartzea), Enpresa Zientzien uzkurdura (-% 9,7), Meatzaritzako Ingeniaritza Teknikoko Unibertsitate Eskolarena (-% 10,7) eta Nautikarena (-% 18,5), bai eta Industria Ingeniaritza Teknikoko Unibertsitate Eskolarena (-% 4,6).

Gipuzkoako campusa dela eta, ikasle-kopuruak % 1,3ko uzkurdura izan du, Donostiako Unibertsitate Politeknikoaren kontrako bilakaera-portaeragatik (-% 11,3 eta % 15,1eko pisu zehatza) eta Irakaskuntzako Unibertsitate Eskolarenagatik (-% 5,9 eta % 11). Eibarko Industria Ingeniaritza Teknikoko Unibertsitate Eskolak eta Erizaintzako Unibertsitate Eskolak ere galerak izan dituzte ikasleetan, baina ez dira hain esanguratsuak; izan ere, oso gutxi murriztu dira erregistroak (7 eta 6 ikasle, hurrenez hurren), eta parte-hartze txikiagoak daude (% 3,4 eta % 5,5). Ikasturte honetan, gainera, aurrekoan ez bezala, Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultateak ez du ikaslerik

ematen; 31 ikasle erregistratu dira 2014/15 ikasturtean. Testuinguru hobeetan daude Psikologia Fakultatea (ikasleen % 5,5eko gorakada), Informatika Fakultatea (antzeko gorakada, % 5,3koa) eta Zuzenbide Fakultatea (% 3,9ko gorakada); hiruren artean ikasleen % 26,4 kontzentratzen da.

Arabako campusarekin amaitzeko, aurretik esan den bezala, 2014/2015 ikasturteko ikasle-kopuru berari eutsi zaio ia. Egonkortasun hori zifretan batez ere Filologia, Geografia eta Historiako Fakultateetan, Irakasleen Unibertsitate Eskolan, Farmaziako Fakultatean eta Gizarte Laneko Unibertsitate Eskolan egon diren aldeko aldakuntzen ondoriozkoa izan da (% 3,1eko, % 1,3ko, % 1,5eko, % 8,1eko gorakadak eta % 31,3ko, % 13,9ko, % 19,8ko eta % 7,7ko parte-hartzea; horiek gainerako beherakadak konpentsatu dituzte). Industria Ingeniaritza Teknikoko Unibertsitate Eskolak eta Enpresa Zientzietako Unibertsitate Eskolak (ikasleen % 13 eta % 7,1 dute) % 8,3ko eta % 9,1eko murrizketak izan dituzte, Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzien Fakultateko ikasleak bezala (-% 0,8); gainera, ez da ikaslerik erregistratu Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatean.

200. koadroa Ikasleen banaketa UPV/EHU (1)

Lurralde historikoa	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea(2)	%	∆% aurreko urtea
Araba	**7.099**	**7.096**	**100,0**	**0,0**
Farmazia F.	1.381	1.402	19,8	1,5
Filologia, Geografia eta Historia F.	2.152	2.219	31,3	3,1
Irakasleen UE	975	988	13,9	1,3
Industria Ingeniaritza Teknikoko UE	1.009	925	13,0	-8,3
Gizarte Laneko UE	504	545	7,7	8,1
Enpresa Zientzien UE	552	502	7,1	-9,1
Ekonomia eta Enpresa Zientzien F.	7	--	--	--
Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzien F.	519	515	7,3	-0,8
Bizkaia	**21.565**	**21.245**	**100,0**	**-1,5**
Zientziak eta Teknologia F.	2.464	2.576	12,1	4,5
Arte Ederren F.	1.263	1.287	6,1	1,9
Ekonomia eta Enpresa Zientzien F.	2.759	2.694	12,7	-2,4
Gizarte eta Komunikazio Zientzien F.	2.349	2.450	11,5	4,3
Medikuntza eta Odontologia F.	2.356	2.393	11,3	1,6
Industria Ingeniaritzako eta Telekomunikazioetako GET	2.561	2.289	10,8	-10,6
Enpresa Ikasketen UE	1.258	1.136	5,3	-9,7
Erizaintzako UE	665	696	3,3	4,7
Irakasleen UE	1.863	1.933	9,1	3,8
Lan Harremanen E.	555	557	2,6	0,4
Industria Ingeniaritza Teknikoko UE	1.901	1.813	8,5	-4,6
Meatze Ingeniaritza Teknikoko UE	652	582	2,7	-10,7
Nautikako GET	286	233	1,1	-18,5
Zuzenbide Fakultatea Bizkaiko atala	633	606	2,9	-4,3
Gipuzkoa	**9.781**	**9.658**	**100,0**	**-1,3**
Zientzia Kimikoen F.	336	346	3,6	3,0
Zuzenbide F.	887	922	9,5	3,9
Informatika F.	507	534	5,5	5,3
Filosofia eta Hezkuntza Zientzietako F.	938	950	9,6	1,3
Psikologia F.	1.045	1.102	11,4	5,5
Arkitekturako GET	1.182	1.192	12,3	0,8
Enpresa Ikasketen UE	1.195	1.219	12,6	2,0
Irakasleen UE	1.134	1.067	11,0	-5,9
Eibarko Industria Ingeniaritza Teknikoaren UE	337	330	3,4	-2,1
Donostiako U. Politeknikoa	1.648	1.461	15,1	-11,3
Erizaintzako UE	541	535	5,5	-1,1
Ekonomia eta Enpresa Zientzien F.	31	--	--	--
Guztira	**38.445**	**37.999**	**100,0**	**-1,2**

(1): Ez dira kontuan hartzen UPV/EHUri eta campus birtualari atxikitako zentroak.
(2): Behin-behineko datuak.
Iturria: UPV/EHU.

Nafarroako Unibertsitatearen datuak aztertuta, ikasturte honetan aurreko ikasturteetako kontrako joerarekin amaitzen da; ikasleen zentsuak % 1,1eko gorakada izan du. Horrek esan nahi du 7.776 ikasle 2015/2016 ikasturterako (joan den ikasturtean baino 82 ikasle gehiago), Nafarroako (6.736) eta Gipuzkoako (1.040) campusen artean banatuta.

201. koadroa Ikasleen banaketa Nafarroako Unibertsitatean

Lurralde historikoa	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea(1)	%	Δ% aurreko urtea
Nafarroa	**6.622**	**6.736**	**100,0**	**1,7**
Zuzenbidea	416	468	6,9	12,5
Medikuntza	1.243	1.271	18,9	2,3
Filosofia eta Letrak	335	341	5,1	1,8
Informazio Zientziak	770	723	10,7	-6,1
Hezkuntza eta Psikologia(2)	433	472	7,0	9,0
Zientziak	541	576	8,6	6,5
Farmazia	664	659	9,8	-0,8
Arkitektura	568	487	7,2	-14,3
Teknologia	138	147	2,2	6,5
Ekonomia eta Enpresa Zientziak	942	982	14,6	4,2
Idazkaritza eta Administrazioa	95	123	1,8	29,5
Erizaintza	477	487	7,2	2,1
Gipuzkoa	**1.072**	**1.040**	**100,0**	**-3,0**
Industria Ingeniaritza	989	1.001	96,3	1,2
Idazkaritza eta Administrazioa	83	39	3,8	-53,0
Guztira	**7.694**	**7.776**	**100,0**	**1,1**

(1): Gainera, doktoregoko 886 ikasle daude eta masterreko 641 ikasle Nafarroan eta Gipuzkoan.
(2): 14/15 ikasturtetik eskaintzen den titulazioa.
Iturria: Nafarroako Unibertsitatea.

Datuak campusen arabera bereizita, argi nabarmentzen da aldakuntza positiboa Nafarroako campusarekin datorrela bat (% 1,7), eta ez Gipuzkoakoarekin, % 3ko beherakada izan duena. Gorakada horretan neurri handiagoan edo txikiagoan eragina izan dute Nafarroako eskaintza eratzen duten fakultate guztiek, Informazioaren Zientzien Fakultateak, Farmaziakoak eta Arkitekturakoak salbu (-% 6,1eko, -% 0,8ko eta -% 14,3ko beherakada izan dute, hurrenez hurren), baina azpimarratu behar da hiruren artean ez dutela parte-hartzearen % 30 gainditzen. Gorakadak direla eta, Medikuntza Fakultateak, ordezkapen handiena duenak (% 18,9) oso geldo egiten du aurrera (% 2,3); Idazkaritzan eta Administrazioan gorakadak nabarmenagoak dira (% 29,5), bai eta Zuzenbide Fakultatean ere (% 12,5), nahiz eta matrikulazioen indizeak baxuenak diren (% 1,8 eta % 6,9). Hazkunde-erritmo motelagoekin, bi digituetatik behera daude gainerako fakultateak, pixka bat gora egin dutela ikasle-kopuruan.

Gipuzkoan ikasturte honetan iazkoan baino 32 ikasle gutxiago matrikulatu dira, eta horrek ekarri du Idazkaritzan eta Administrazioan egon den murrizketa (-% 53); gutxieneko parte-hartzea izanik (% 3,8), balantza alde negatibora eramatea lortzen du. Industria Ingeniaritzako Fakultateak % 1,2ko gorakada izan du, baina, hala ere, hori ez da nahikoa ikasturtea saldo positiboarekin ixteko.

202. koadroa Ikasleen banaketa Nafarroako Unibertsitate Publikoan [1]

Fakultateak eta Unibertsitate Eskolak	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea (3)	%	Δ% aurreko urtea
Nekazaritza Ingeniaritzen GET	478	499	7,2	4,4
Industria Ingeniaritza eta Telekom. GET	2.182	2047	29,5	-6,2
Osasun Ikasketen UE	612	633	9,1	3,4
Ekonomia eta Enpresa Zientzien F.	1.318	1.245	17,9	-5,5
Giza eta Gizarte Zientzien F.	1.744	1.733	24,9	-0,6
Zientzia Juridikoen F.	560	582	8,4	3,9
Ekonomia eta Enpresa Zientzien F. / Zientzia Juridikoak(2)	171	209	3,0	22,2
Guztira	**7.065**	**6.948**	**100,0**	**-1,7**

(1): 15/16 ikasturtea- Behin-behineko datuak.
(2): Enpresen Administrazio eta Zuzendaritzako eta Zuzenbideko Gradu Bikoitzean matrikulatutako ikasleak jasotzen ditu.
(3): Gainera, doktoregoko 448 ikasle eta masterreko 768 ikasle daude.
Iturria: Nafarroako Unibertsitate Publikoa.

2015/2016 ikasturtean, Nafarroako Unibertsitate Publikoak (guztira 6.948 ikasle) ikasleen beherakada izan du, % 1,7koa. Murrizketa horretan eragin duten fakultateak honako hauek dira: Industria Ingeniarien eta Telekomunikazioen GET (-% 6,2), Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatea (-% 5,5) eta Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea (-% 0,6), hiruren artean ikasle guztien % 72,3 dutenak. Gainerako fakultateek, besteak beste, Nekazaritza Ingeniarien GETak, Zientzia Juridikoen Fakultateak eta Osasun Ikasketen UEk antzeko gorakadak izan dituzte (% 4,4, % 3,9 eta % 3,4), eta Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultateak - Zientzia Juridikoenak gorakada nabarmena izan du, % 22,2koa, baina, parte-hartze eskasa dela eta (% 3), ez du gehiegirik aldatu ikasleen behin betiko balantzea.

203. koadroa Ikasleen banaketa Deustuko Unibertsitatean

Lurralde historikoa	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea(1)	%	∆% aurreko urtea
Bizkaia	**5.556**	**5.803**	**100,0**	**4,4**
Zuzenbide Fakultatea	840	842	14,5	0,2
Teologia Fakultatea	120	97	1,7	-19,2
Ingeniaritza Fakultatea	557	577	9,9	3,6
Gizarte eta Giza Zientzien Fakultatea	1.086	1.166	20,1	7,4
Psikologia eta Hezkuntza Fakultatea	1.251	1.426	24,6	14,0
Erlijio Zientzien Goi Institutua	6	0	0,0	-100,0
EUMBAM (DUri atxikitako zentroa)	765	721	12,4	-5,8
Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatea	931	974	16,8	4,6
Gipuzkoa	**1.462**	**1.514**	**100,0**	**3,6**
Gizarte eta Giza Zientzien Fakultatea	568	562	37,1	-1,1
Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatea	736	704	46,5	-4,3
Zuzenbide Fakultatea(2)	29	45	3,0	55,2
Ingeniaritza Fakultatea	5	1	0,1	-80,0
Psikologia eta Hezkuntza Fakultatea	124	202	13,3	62,9
Guztira	**7.018**	**7.317**	**100,0**	**4,3**

(1): Behin-behineko datuak.
(2) 14/15 ikasturtean sartu da Zuzenbide Fakultatea Gipuzkoako campusean.
(3): Gainera, doktoregoko 345 ikasle eta masterreko 1.508 ikasle daude.
Iturria: Deustuko Unibertsitatea.

Deustuko Unibertsitateari dagokionez, matrikulazioek gorakada esanguratsua izan dute, % 4,3koa. Hazkuntzarik handiena Bizkaiko campusari dagokio: ikasle-kopuruak % 4,4 egin du gora, Gipuzkoan % 3,6, eta biak dira, beraz, konputu osoan ikusten diren emaitza onen arduradun.

Eskaintzarik gehien duen campusarekin hasteko; hau da, Bizkaikoarekin, 247 ikasle gehiago zenbatu dira ikasturte honetan, ikasle-bolumen handia duten fakultateetan gorakada handiak egon direlako. Zehatzago esateko, unibertsitario-kopuruaren gorakadan eragin duten fakultateak honako hauek dira: Psikologia eta Hezkuntza Fakultatea, gehien hazi dena (% 14); ondoren Gizarte eta Giza Zientzien Fakultatea (% 7,4); Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatea (% 4,6); eta Ingeniaritza Fakultatea (% 3,6). Pisu erlatiboak % 24,6, % 21,1, % 16,8 eta % 9,9koak dira, hurrenez hurren. Zuzenbide Fakultateak % 14,5eko sarrera izan du, eta ia ez du aldaketarik izan (2 ikasle gehiago baino ez). Testuinguru positibo horretan, bi fakultatek izan dituzte beherakadak, gehienbat, alde batetik, Teologia Fakultateak (-% 19,2) eta, bestetik, EUMBAMek (-% 5,8), Erlijio Zientzien Goi Institutuak desagertzeko joera izanik.

Gipuzkoari dagokionez, Deustuko Unibertsitateak % 3,6ko gorakada izan du, 52 ikasle gehiago. Nahiz eta pisu gehien duten fakultateak Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatea (pisu erlatiboaren % 46,5) eta Gizarte eta Giza Zientzien Fakultatea (partaidetzaren % 37,1) diren, beherakada txikiak izan dituzte, (-% 4,3 eta -% 1,1), eta

Psikologia Fakultateak (% 62,9ko gorakada) eta Zuzenbide Fakultateak (% 55,2ko gorakada) moteltzen dute beherakada, nahiz eta sarrera txikiagoa izan (% 13,3 eta % 3).

204. koadroa Ikasleen banaketa Mondragon Unibertsitatean

Fakultateak eta Unibertsitate Eskolak	14/15 ikasturtea	15/16 ikasturtea (*)	%	∆% aurreko urtea
Goi Eskola Politeknikoa	**1.300**	**1.239**	**100,0**	**-4,7**
Industria Antolaketako Ing. Gradua	146	135	10,9	-7,5
Industria Elektronikako Ing. Gradua	153	124	10,0	-19,0
Informatikako Ing. Gradua	82	83	6,7	1,2
Telekomunikazio Sistemen Ing. Gradua	43	45	3,6	4,7
Ing. Mekanikoko Gradua	396	330	26,6	-16,7
Industria Diseinuko eta Produktu Garapeneko Gradua	260	239	19,3	-8,1
Energiaren Ing.(**)	102	123	9,9	20,6
Prozesu Industrialetako Ekoteknologien Ing.	40	45	3,6	12,5
Ing. Biomedikoa (**)	78	115	9,3	47,4
Giza eta Hezkuntza Zientzietako F.	**1.094**	**1.048**	**100,0**	**-4,2**
Haur Hezkuntzako Gradua	334	326	31,1	-2,4
Lehen Hezkuntzako Gradua	576	539	51,4	-6,4
Ikus-entzunezko Komunikazioko Gradua	174	183	17,5	5,2
Psikopedagogiako Lizentziatura (2. zikloa)(***)	10	--	--	--
Enpresa Zientzien F.	**766**	**913**	**100,0**	**19,2**
Enpresen Administrazio eta Zuzendaritza Gradua	399	415	45,5	4,0
Lidergo Ekintzailea eta Berrikuntza Gradua	367	498	54,5	35,7
Gastronomia Zientzien F.	**353**	**397**	**100,0**	**12,5**
Gastronomia eta Sukaldaritza Arteak	353	397	100,0	12,5
Guztira	**3.513**	**3.597**	**100,0**	**2,4**

(*): Behin-behineko datuak.
(**): 13/14 ikasturtetik aurrera eskainitako titulazioak.
(***): 15/16 ikasturtean iraungita egon diren titulazioak.
Iturria: Mondragon Unibertsitatea.

Unibertsitate-eskaintzarekin amaitzeko, Mondragon Unibertsitateari dagokionez, % 2,4ko gorakada izan du, eta ikasgeletan, guztira, 3.597 ikasle izan ditu.

Goi Eskola Politeknikoarekin hasteko, Mondragon Unibertsitateko ikasleen % 34,4 du; ikasturte honetan beherakada egon da ikasle-kopuruan, % 4,7koan, nahiz eta Goi Eskola Politeknikoak eskainitako titulazio berriek, 13/14 ikasturtetik aurrera indarrean daudenek, gorakada dinamikoak izan, Ingeniaritza Biomedikoan (% 47,4), Energiaren Ingeniaritzan (% 20,6) eta Prozesu Industrialetako Ekoteknologien Ingeniaritzan (% 12,5) kasuan, besteak beste, horiek ez dira nahikoak izan pisu gehien duten fakultateetan egon diren beherakadei aurre egiteko. Hau da, Industria Antolaketako Ingeniaritzako Graduak, Industria Elektronikako Graduak, Ingeniaritza Mekanikokoak eta Industria Diseinuko eta Produktu Garapeneko Ingeniaritzak (batera % 66,8ko pisu zehatza dute) murrizketak izan dituzte, % 19 eta % 7,5 bitartekoak.

Giza eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea dela eta (% 29,1eko ordezkaritza du), bilakaera desegokia izan du (-% 4,2). Ikus-entzunezko Komunikazioko Graduak baino ez du bilakaera positiboa izan (% 5,2), eta ikasleen erdiak baino gehiagok ikasten duten Lehen Hezkuntzako ikasleetan eta Haur Hezkuntzakoetan beherakadak egon dira (-% 6,4 eta -% 2,4). Gainera, Psikopedagogiako Lizentziatura (2. zikloa) ikasturte honetan emateari uzten zaio.

Enpresa Zientzien Fakultateak, % 25,4ko pisu zehatza du, eta gorakada izan du (% 19,2), Lidergo Ekintzailea eta Berrikuntza Graduan egon diren gorakaden ondorioz, eta bilakaera oso positiboa izan da (% 35,7), Enpresen Administrazioa eta Zuzendaritza titulazioan bezala, nahiz eta azken horretan txikiagoa izan den (% 4).

Azkenik, Gastronomia Zientzien Fakultateak, aurreko ikasturteko hazkuntza-erritmoa moteldu badu ere, oso emaitza positiboei eutsi die, eta % 12,5 egin du gora ikasle-kopuruak, partaidetza guztira % 11koa izanik.

3. GARRAIOA

3.1 TRENBIDE BIDEZKO GARRAIOA

Garraioaren kapituluko analisiari ekiteko, Euskal Herriko trenbide bidezko garraioa aztertzen hasiko gara. Esparru horretan, 2015ean azken urteetako beheranzko joera eten egin zen, eta goranzko aldakuntza txiki bat egon zen bidaiarien kopuruan (% 0,1). Balio absolutuei dagokienez, Euskal Herrian lan egiten duten bi enpresen artean (Renfe eta EuskoTren), bidaiarien guztizko kopurua 27.032 mila pertsonakoa izan zen. Gogorarazi behar da 2012ko abenduaren 31tik FEVE desagertu egin zela enpresa gisa, eta Renfen eta Adifen sartu zela.

205. koadroa Bidaiarien mugimendua*

Urtea	Bidaiariak (m)	% ∆
2011	30.553	-5,3
2012	29.445	-3,6
2013	27.601	-6,3
2014	27.010	-2,1
2015	27.032	0,1

(*): RENFEren datuak Bilboko aldiriko trenetako bidaiariei bakarrik dagozkie.
Iturria: RENFE eta EuskoTren.

Informazioa konpainien arabera bereizten badugu, EuskoTrenek jarraitzen du Euskal Herriko bidaiari gehien mugitzen dituen konpainia izaten; zehazki, % 58,3ko partaidetza du guztizkoaren gainean (2014an % 58,4koa). 2014an gertatu bezala, bidaiarien kopuruak gora egin du pixka bat EuskoTrenen, nahiz eta gorakada hori ia nabaritu ere ez den egiten (7 erabiltzaile gehiago). Hala, 15,8 milioi erabiltzaile izan ditu guztira. RENFEri dagokionez, % 37,7ko partaidetza izan du, eta gorakada txiki bat erregistratu da bere jardueran 2015ean (% 0,6koa). Hala, 10.183 mila bidaiari izan ditu. Egoera hori ikusita, esan dezakegu eten egin dela azken urteotako beheranzko joera. Azkenik, RENFEk urtetik urterako beheranzko aldakuntza (-% 3,7) izan du azken ekitaldian bere Bilbo-Balmaseda linean (lehengo FEVE). Zehazki, 1.066 mila bidaiari izan ditu; alegia, guztizko bidaiari-mugimenduaren % 3,9. Hori horrela, 2015ean 27.032 mila pertsonak erabili dute trenbide bidezko garraio-zerbitzua. Zifra hori 2014an erregistratutakoaren oso antzekoa da.

LABORAL kutxa

206. koadroa Bidaiarien mugimendua, konpainien arabera

(m)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% Δ 15/14
RENFE[1]	10.719	10.127	10.183	0,6
• Bilbo-Balmaseda[2]	1.150	1.107	1.066	-3,7
EuskoTren	15.732	15.776	15.783	0,0
Guztizkoa	**27.601**	**27.010**	**27.032**	**0,1**

(1): RENFEren datuak Bilboko aldiriko trenetako bidaiariei bakarrik dagozkie.
(2): Lehengo FEVE.
Iturria: Sustapen Ministerioa, EuskoTren, FEVE eta Eusko Jaurlaritza.

Diru-bilketari dagokionez, eskuragarri ditugun datuek adierazten dute ez dela aldaketa handirik egon 2014. urtearekin alderatuta. 2014 ekitaldia onuragarria izan zen Euskal Herrian lan egiten duten bi konpainientzat, eta 2015ak ere egonkortasuna du ezaugarri, beherakada hauek besterik ez baitira erregistratu: % 0,4 RENFEk eta % 0,1 EuskoTrenek. Beraz, RENFEk 9,2 milioi euro bildu ditu aztergai dugun urtean, eta EuskoTrenek 25,9 milioi euro.

207. koadroa Bidaiarien garraioaren ondoriozko diru-bilketa

(m eurotan)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% Δ 15/14
RENFE*	8.743,4	9.208,2	9.170,70	-0,4
EuskoTren**	24.762,7	25.958,3	25.943,10	-0,1
Guztizkoa	**33.506,1**	**35.166,5**	**35.113,80**	**-0,1**

(*): RENFEren datuak Bilboko aldiriko trenetako bidaiariei bakarrik dagozkie.
(**): Trenaren, tranbien eta autobusen diru-bilketa barne hartzen du.
(--): Ez geneukan daturik txosten hau egiterakoan.
Iturria: Sustapen Ministerioa, EuskoTren eta Eusko Jaurlaritza.

Orain, jatorria eta/edo helmuga Euskal Herrian duten salgaien kopurua aztertuko dugu. Datuak gainetik begiratuta, argi ikus daiteke enpresek ez dutela bilakaera bera izan. RENFEk % 76,5eko partaidetza izan du guztizkoan, eta bere jarduerak behera egin du pixka bat (-% 2,7). FEVEk, berriz, salgaien garraioaren % 23,2 hartzen du bere gain, eta % 7,1 hobetu ditu 2014an erregistratutako datuak. Horrenbestez, 2015ean 2.459,9 mila tona garraiatu ditu lehenengoak eta 745,4 mila tona bigarrenak. Azkenik, EuskoTrenek gainerakoek baino balio askoz ere baxuagoak izan baditu ere, hazkunde esponentziala izan du salgaien garraioan (% 2.667). Nabarmendu behar da EuskoTrenen kasuan abiapuntuko balioak oso baxuak direla; izan ere, 2014an 300 tona erregistratu ziren, eta 2015ean 8.300. Hori horrela, hiru euskal operadore logistikoen baterako jarduerak beherakada txiki bat izan du, 3.213,6 mila tonara arte jaitsiz (-% 0,3). Beherakada horren arrazoi nagusia RENEk izandako beherakada izan da; hain zuzen ere, konpainia horrek guztizkoari egiten dion ekarpena oso handia da, beraz, argi eta garbi baldintzatzen du guztizko zenbatekoa.

208. koadroa Jatorria eta/edo helmuga Euskal Herrian duten salgaien bolumena*

(m Tm)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
RENFE	2.375,5	2.528,4	2.459,9	-2,7
FEVE	835,8	695,9	745,4	7,1
EuskoTren	0,5	0,3	8,3	2.666,7
Guztizkoa	**3.211,8**	**3.224,6**	**3.213,6**	**-0,3**

(*): Edukiontziak ez dira sartzen.
Iturria: RENFE, EuskoTren eta FEVE.

Sektorean lanean ari diren langileen datuak aztertzen baditugu, gogorarazi behar da 2013tik FEVEko langileak RENFEn sartuta daudela. Hori horrela, RENFEren langileen azken bilakaerak behera egin du pixka bat (-% 1,5); hala, konpainiak 666 langile ditu egun. EuskoTrenek langile gehiago dituela kalkulatzen da, 920 inguru, eta mugimendu gutxi izan du aurreko biurtekoarekin alderatuta. Beraz, esan daiteke enpresa egonkor mantendu dela adierazle horri dagokionez.

209. koadroa Trenbide bidezko garraioaren sektoreko langileak

Kontzeptua	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
RENFE(*)	699	676	666	-1,5
EuskoTren	919	921	920	-0,1
Guztizkoa	**1.618**	**1.597**	**1.586**	**-0,7**

(*): 2013tik, RENFEren eta FEVEren enpleguak elkarrekin zenbatzen dira.
Iturria: RENFE, EuskoTren, FEVE eta Eusko Jaurlaritza.

Atal hau amaitzeko, jarraian trenaren sektorean izandako gertakaririk azpimarragarrienak ikus daitezke. Euskal Y-a 2019an amaitzea aurreikusten da; alabaina, 2015 ekitaldiaren amaieran hainbat alderdi irekita geratu dira, eta, ondorioz, baliteke aurreikusitako egutegia ezin bete izatea. Lehen alderdietako batek lotura du Eusko Jaurlaritzarekin; izan ere, 2016ko lehen hiruhilekoan, aldi baterako eten egin ditu Gipuzkoako ibilbideko hainbat zatitako lanak, proiektuetan aldaketak egiteko. Neurri horren eraginak jasan dituzte honako tarte hauek: Antzuola-Ezkio mendebaldea, Antzuola-Ezkio ekialdea, Hernialde-Zizurkil eta Zizurkil-Andoain. Lanak berriro martxan jarriko dira Adifek eta Eusko Jaurlaritzak aldatutako proiektu bakoitza onesteko beharrezkoak diren administrazio-izapide guztiak burutzen dituztenean. Lanetan sortzen ari diren arazo horiei guztiei gehitu behar zaie, halaber, Hernani-Astigarraga zatia geldituta dagoela. Dirudienez laster ekingo zaio berriz ere azken zati horri. Dena den, Euskal Trenbide Sareak (ETS), Gipuzkoako AHTaren adarra gauzatzen ari den sozietateak, aurreikusten du 2016rako Gipuzkoako adarraren 17 zatietatik 3 bakarrik egongo direla egiteke. Oraingoz, 1.854 milioi euro inbertitu dira Gipuzkoako adarra egiteko.

Horrez gain, Y-a egitean sortu diren arazo nagusietako beste batek lotura du Bergarako korapiloarekin. Bertan, lanei ez zaie ekin bi zatitan, lizitazioaren balioaren % 50 inguruko "beherakada ausartegiekin" esleitu zirelako. Adifek, obraren arduradun den heinean, AHTaren Bergarako bost lizitazioak bertan behera uztea proposatu du, eta 500 milioi euroko proiektu bakar bat lehiaketara ateratzea pentsatzen ari dira. Lizitazio hori Euskal Herrian egin den obra publikoen inoizko lizitaziorik handiena izango litzateke. Lizitatutako kopuru hori Y-aren guztizko kostuaren % 10 izango litzateke, eta eremu horretarako aurreikusitako zifra bikoiztu egingo luke. Egoera erabaki politiko baten mende dago eta, hori konponduko balitz ere, ia ezinezkoa izango litzateke aurreikusitako epeak betetzea. Zentzuzkoagoa da pentsatzea euskal Y-aren azpiegiturak 2020. eta 2021. urteen artean amaituko direla.

Bilboko Metroa

Bilboko Metroak datu positiboekin amaitu du 2015 ekitaldia (87.536 mila bidaiari guztira); hala, berretsi egin du 2014an erregistratuko hoberanzko joera. Ekitaldi honetan, metroak 138.421 erabiltzaile gehiago izan ditu, eta kontuan izan behar da, gainera, 2015ean 2014an baino lanegun bat gutxiago egon dela. Azken bi urteotako balantze positibo horrek berretsi egiten du garraiobide horrek erabiltzaileen artean duen harrera ona. Hain zuzen ere, 2012-2013 biurtekoan bakarrik egin zuen behera bidaiarien kopuruak metroak martxan daramatzan 20 urteetan.

210. koadroa Bidaiarien mugimendua Bilboko Metroan

Urtea	Bidaiariak (m)	% Δ
2006	79.780	2,5
2007	85.864	7,6
2008	86.333	0,6
2009	87.043	0,8
2010	88.556	1,7
2011	89.616	1,2
2012	87.615	-2,2
2013	87.133	-0,6
2014	87.397	0,3
2015	87.536	0,2

Iturria: Bilboko Metroa.

Datuak sakonago aztertzen baditugu eta bidaiarien mugimenduari erreparatzen badiogu, abenduan erregistratu dira baliogabetze gehien: guztira 7.931.163 bidaia egon dira; beraz, hobetu egin da lehen postua zuen 2014ko urriko marka (7.910.584). Horrez gain, ohikoa den moduan, Bilboko Metroak Santo Tomas egunean erregistratu zituen bidaia gehien (380.463), nahiz eta 2014ko zifren azpitik geratu zen (386.225 baliogabetze).

Azterketarekin aurrera jarraituz, eta geltokien araberako bidaiarien banaketari dagokionez, 2015ean Moyua izan da jarduera handieneko geltokia: 6.220.196 bidaiari eta % 7,1eko garrantzi espezifikoa izan ditu. Gertutik jarraitzen dio Indautxuk, antzeko bidaiari kopuruarekin: 6.184.740, eta guztizkoaren gaineko partaidetza ia berdina (% 7,07). Jarraian daude, garrantzi espezifiko oso antzekoarekin, Abando, San Mamés eta Alde Zaharra (bidaiarien guztizkoaren % 7, % 6,9 eta % 6,5, hurrenez hurren). Bost geltoki nagusi horiek bidaiarien mugimenduaren % 34,6 hartzen dute; alegia, guztira 30 milioi baliogabetze urtean. Erabiltzaile gutxieneko geltokiak, aldiz, hauek dira: Urduliz, Urbinaga eta Plentzia (% 0,1 inguruko partaidetza txikiekin).

211. koadroa Bilboko Metroko bidaiarien banaketa, geltokien arabera (2015)

Geltokia	%	Geltokia	%
Moyua	7,1	Bidezabal	1,6
Indautxu	7,1	Peñota	1,5
Abando	7,0	Basauri	1,5
San Mamés	6,9	Astrabudua	1,5
Alde Zaharra	6,5	Bolueta	1,4
Santutxu	5,3	Ansio	1,4
Deusto	4,7	Leioa	1,2
Barakaldo	4,1	Sopelana	1,1
Gurutzeta/Cruces	4,0	Kabiezes	1,0
Areeta	3,8	Gobela	0,9
Sarriko	2,7	Abatxolo	0,9
Algorta	2,7	Neguri	0,8
Santurtzi	2,7	Larrabasterra	0,5
Sestao	2,7	Aiboa	0,5
San Inazio	2,6	Berango	0,4
Basarrate	2,5	Lutxana	0,4
Portugalete	2,4	Lamiako	0,3
Bagatza	2,2	Plentzia	0,1
Ariz	2,2	Urbinaga	0,1
Erandio	1,9	Urduliz	0,1
Etxebarri	1,6		

Iturria: Bilboko Metroa.

Orain, geltoki bakoitzaren bilakaera aztertuko dugu. Mugimendu gehien dutenak ez badira ere, Lutxana eta Kabiezes geltokiak nabarmendu behar dira, multzoko urtetik urterako aldakuntza handiena izan baitute (% 114,2 eta % 100,4, hurrenez hurren). Kabiezes geltokia 2. lineako geltoki berrienetakoa da (2014ko ekainak 28). Gorakada nabarmena izan du, halaber, Sopelako geltokiak, % 61ekoa hain zuzen ere (2014an baino 358.152 erabiltzaile gehiago). Urbinaga eta Boluetak ere bilakaera positiboa izan dute, motelagoa izan bada ere (% 9 eta % 8,2, hurrenez hurren). Gainerako geltokietako erabiltzaileen kopuruek oso gorakada edo beherakada txikiak izan dituzte, hauek izan ezik: Plentzia (-% 82,2), Urduliz (-% 75,6) eta Santurtzi (-% 11,1). Horiek nabarmentzeko moduko beherakadak izan dituzte.

LABORAL kutxa

Guneen araberako bidaiarien banaketari dagokionez, 2. lineak Kabiezes geltoki berriaren onura jaso du (% 0,6 egin dute gora bertako bidaiek). Zehazki, 35.932.724 bidaiari ibili dira guztira linea horretan, Metroko erabiltzaile guztien % 41,1. Enbor komuna da erabiltzaile gehien dituen bigarren linea, eta bertako erabiltzaileak % 1,6 areagotu dira 2015ean. Hain zuzen ere, 26.233.567 izan dira guztira; alegia, trafikoaren % 30. Azkenik, 1. lineak % 24,9ko garrantzi espezifikoa izan du (21.838.260 bidaiari), eta % 2 bidaiari inguru galdu ditu. Erabiltzaile gehieneko tarteei dagokienez, lehenengoa Abando-Santutxu da (734.525 aldiz egin da), bigarrena Alde Zaharra-Santutxu (634.525 baliogabetze) eta ondoren Moyua-Santutxu (592.130 baliogabetze).

Bilboko Metroko bidaiarien txartelen erabilerari dagokionez, 2015ean ez da igoerarik egon horien prezioan. Beste behin ere Creditrans txartela izan da garraio-titulu erabiliena; izan ere, hori erabili dute erabiltzaile guztien % 52,9k. Gehien erabili den hurrengo garraio-titulua hileko bonua izan da (% 13,9), eta, ondoren, Gizatrans txartela (% 12,9ko garrantzi espezifikoa). Garraio-titulu horren ezaugarri nagusia da tarifa murriztua eskaintzen diela 65 urtetik gorakoei eta baliaezintasun edo desgaitasunen bat dutenei. Super 50 txartela erabiltzen dute erabiltzaileen % 7,9k, urteko txartela % 5,5ek eta joanaldikoa % 2,7k. % 3 baino gutxiagoko erabilera dute, halaber, beste garraio-titulu batzuek (% 2,4), hileko Gazte txartelak (% 1,2) eta EuskoTrenekin baterakoak (% 0,6).

Bilboko Metroarekin amaitzeko, bere 20. urteurrenean zabaltzen jarraitzeko lanek aurrera jarraitu dute; zehatzago esanda, obrak egin dira 3. linean, Bilbo eskualde gehiagotara gerturatzeko. Era berean, obrei dagokienez, Urdulizko trenbide-pasagunea lurperatzeko eta kentzeko lanei ekin zaie; horri esker, udalerriko berdeguneak zabaldu ahal izango dira. Horrez gain, Ibarbengoa geltokiaren inguruan aparkaleku bat eraikitzeko egokitze-lanak planifikatzen ari dira. Halaber, 2015 geltokietan urte osoan zehar WIFI zerbitzua eskaini duen lehen urtea izan da metroaren historian; 3.100.000 konexio baino gehiago erregistratu dira.

3.2 ERREPIDE BIDEZKO GARRAIOA

Kapituluarekin aurrera eginez eta errepide bidezko garraioari dagokionez, Trafikoko Zuzendaritza Nagusiak (DGT) emandako datuen arabera, jarduerak gora egin du pixka bat. Adierazle nagusiak, ibilgailuen parkeari dagokionak, gora egin du zertxobait (2014an baino 413.636 unitate gehiago). Hala, guztira 31.389.683 ibilgailu izan dira. Euskal Herrian ere gora egin du ibilgailuen parkeak, estatu-mailan baino gorakada motelagoa izan bada ere (% 0,9). Guztira, 15.620 unitate gehiago egon dira (guztira 1.745.543 ibilgailu). Lurraldeen araberako azterketaren arabera, bilakaerak ez dira oso nabarmenak izan,

baina nahiko homogeneoak izan dira elkarren artean. Gipuzkoan % 1,1eko gorakada erregistratu da, Nafarroan % 0,9koa eta Araban eta Bizkaian % 0,8koa.

Probintzia bakoitzeko garrantzi espezifikoari dagokionez, 2014an ikusitako egitura ia berari eutsi zaio. Bizkaiak izan du partaidetzarik handiena (% 37,7), eta atzetik egon dira Gipuzkoa eta Nafarroa, garrantzi erlatibo oso antzekoekin (% 25,6 eta % 25,0, hurrenez hurren); azkenik, Araba dugu, % 11,7rekin. Guztira, Euskal Herriak % 5,6ko ekarpena egiten dio Estatuko ibilgailuen parkeari.

Azterketarekin jarraituz, eta ibilgailu motaren araberako bilakaerari dagokionez, aldaketa gutxi egon dira estatu-mailan. Autoetatik hasiko gara: guztizkoaren % 71,2 dagokie eta % 1,5eko gorakada izan dute aurreko ekitaldiko balioekin alderatuta. Kamioiek % 15,5eko partaidetza izan dute eta ez dute ia aldaketarik izan 2014arekin alderatuta (% 0,2ko gorakada txiki bat besterik ez). Motoek % 10 inguruko partaidetza izan dute, eta balantze positiboarekin itxi dute urtea, haien balioak % 3,6 egin baitu gora. Industria-traktoreek eta autobusek partaidetza txikia dute ibilgailuen parkean (% 0,6 eta % 0,2, hurrenez hurren), eta joera orokorrari jarraitu diote, intentsitate desberdinetako gorakadak erregistratuz (% 5,2 eta % 0,8, hurrenez hurren).

Informazioa ibilgailu motaren eta lurraldearen arabera banatzen badugu, urtero bezala, Bizkaian daude kamioi gehien (% 33,7), autobus gehien (% 44,4) eta auto gehien (% 39,5). Gipuzkoak berriz, adierazlerik altuena du motoei dagokienez (% 36,1), eta Nafarroako Foru Erkidegoak industria-traktoreei dagokienez (% 35,5).

212. koadroa Ibilgailuen parkea

(unitateak)

Eremua	Kamioiak		Autobusak		Autoak		Motoak		Ind.-traktoreak		Beste batzuk		Guztizkoa	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Araba	30.265	29.867	523	503	148.436	150.062	14.074	14.702	1.116	1.156	7.765	7.591	202.179	203.881
Bizkaia	87.426	87.049	1.751	1.764	493.456	497.528	48.239	49.957	3.450	3.475	18.734	18.508	653.056	658.281
Gipuzkoa	65.270	63.966	904	895	304.802	308.580	52.588	54.669	3.065	3.127	15.879	15.951	442.508	447.188
EAE	182.961	180.882	3.178	3.162	946.694	956.170	114.901	119.328	7.631	7.758	42.378	42.050	1.297.743	1.309.350
Nafarroa	77.899	77.178	817	812	299.536	303.975	31.224	32.166	4.043	4.267	18.661	17.795	432.180	436.193
Euskal Herria	260.860	258.060	3.995	3.974	1.246.230	1.260.145	146.125	151.494	11.674	12.025	61.039	59.845	1.729.923	1.745.543
Espainia	4.839.484	4.851.518	59.799	60.252	22.029.512	22.355.549	2.972.165	3.079.463	186.060	195.657	889.027	847.244	30.976.047	31.389.683
EH/Espainia %	5,4	5,3	6,7	6,6	5,7	5,6	4,9	4,9	6,3	6,1	6,9	7,1	5,6	5,6

Iturria: Trafikoko Zuzendaritza Nagusia.

Kamioien, industria-traktoreen eta autobusen matrikulazioari dagokionez, aurreko ekitaldiko portaera bera errepikatzen da, bilakaera motelagoa bada ere. Hala, adierazleek berriz ere behera egin dute, bai Estatuan bai Euskal Herrian. Zehatzago

LABORAL kutxa

esanda, Euskal Herrian beherakada hori 2.470 matrikulaziokoa izan da, eta zifra 22.084 unitatera iritsi da Estatuan (2014an, -5.244 eta -44.723, hurrenez hurren). Azterketa hori bera egiten badugu lurraldeen arabera, agerian geratzen da matrikulazio garbiak beheranzko joera duela, eta joera hori aztergai ditugun lau lurraldeetara zabal dezakegu, nahiz eta beherakada aurreko ekitaldian baino txikiagoa izan den. Gipuzkoak jasan du beherakadarik handiena (-1.251 unitate), eta ondoren Nafarroak (-502) eta Arabak (-378). Bizkaia izan da beherakadarik txikiena izan duen lurraldea (-339 unitate).

213. koadroa Kamioei, industria-traktoreen eta autobusen matrikulazio garbia*

(unitateak)

Eremua	Kamioiak eta industria-traktoreak		Autobusak		Guztizkoa	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Araba	-681	-358	-14	-20	-695	-378
Bizkaia	-1.368	-352	38	13	-1.330	-339
Gipuzkoa	-1.723	-1.242	34	-9	-1.689	-1.251
EAE	-3.772	-1.952	58	-16	-3.714	-1.968
Nafarroa	-1.505	-497	-25	-5	-1.530	-502
Euskal Herria	-5.277	-2.449	33	-21	-5.244	-2.470
Espainia	-44.630	21.631	-93	453	-44.723	22.084

(*): Parkearen urtetik urterako aldakuntza.
Iturria: Trafikoko Zuzendaritza Nagusia.

Orain motorizazio-indizeak (ibilgailu kopurua mila biztanleko) aztertuko ditugu. 2014an gertatu bezala, goranzko mugimendu txikiak egon dira adierazle horretan. Euskal Herri osoan, adierazlea 623 ibilgailukoa da 1.000 biztanleko (2014an 617). Kopuru horrek gora egin badu ere, Estatuko batezbestekoaren (2015ean 676 eta 2014an 666) azpitik egoten jarraitzen du. Aztergai ditugun lau lurraldeen artean, Nafarroak du tasarik altuena, 1.000 biztanleko 685 ibilgailurekin (2014an 679). Atzetik jarraitzen diote Arabak, 636 ibilgailurekin (2014an 632), Gipuzkoak, 632 ibilgailurekin (2014an 626), eta, azkenik, Bizkaiak, 579 ibilgailurekin (2014an 573).

Auto bakoitzeko biztanle kopurua neurtzen duen adierazleari dagokionez, oro har, 2014ko balio bera errepikatu da, Araban izan ezik; bertan, hamarren bat jaitsi da iazko zifra. Hori horrela, Bizkaiaren eta Gipuzkoaren portaera iazkoaren antzekoa da; 2,3 biztanle autoko. Arabako eta Nafarroako zifrak jaitsi egin dira 2,1era arte (Estatu osoko balioaren berdina).

214. koadroa Motorizazio-indizeak

Eremua	Ibilgailuak/1.000 biztanle		Biztanleak/auto	
	2014	2015	2014	2015
Araba	632	636	2,2	2,1
Bizkaia	573	579	2,3	2,3
Gipuzkoa	626	632	2,3	2,3
EAE	599	605	2,3	2,3
Nafarroa	679	685	2,1	2,1
Euskal Herria	617	623	2,2	2,2
Espainia	666	676	2,1	2,1

Iturria: Trafikoko Zuzendaritza Nagusia eta gu geu.

Azterketa sakonagoa eginez eta errepide bidezko salgaien garraioari dagokionez, Errepideko Salgaien Garraioaren Inkesta Iraunkorreko[1] informazioaren arabera, sendotu egin da 2014an erregistratutako joera positiboa, bai estatu-mailako adierazlean bai Euskal Herrian; ez, ordea, EAEn. Salgaiek % 8,2 egin dute gora estatu-mailan, eta 971.617 mila tonara iritsi dira. EAEn, aurreko ekitaldian ez bezala, % 4,4ko beherakada egon da; horren arrazoi nagusietako bat izan da eskualde barneko garraioaren jarduera % 20,9 murriztu izana. Nafarroan, eskualde barneko nahiz eskualde arteko garraioak bilakaera oso ona izan dute (% 33 eta % 35, hurrenez hurren). Beraz, baterako balantzea oso positiboa izan da. Hori horrela, urtearen amaieran urtetik urterako aldakuntza positiboa izan da Euskal Herrian (% 5,8); izan ere, eskualde arteko garraioan erregistratutako gorakadak (% 20,2) konpentsatu egin du eskualde barneko garraioaren murrizketa (-% 10,9).

215. koadroa Garraiatutako salgaiak, autonomia-erkidegoaren arabera. Eskualde barneko eta eskualde arteko garraioa jatorrizko eta/edo helmugako autonomia-erkidegoaren arabera

(mila Tm)

Eremua	EAE		Nafarroa		Euskal Herria		Estatua	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Eskualde barneko garraioa	41.170	32.581	9.338	12.423	50.508	45.004	632.384	676.312
Eskualde arteko garraioa	39.321	44.396	19.166	25.882	58.487	70.278	265.780	295.305
Guztizkoa	**80.491**	**76.977**	**28.504**	**38.305**	**108.995**	**115.282**	**898.164**	**971.617**

Iturria: Sustapen Ministerioaren Estatistika Buletina.

EAEn, 76.977 mila tona garraiatu dira guztira errepidez; hala, ekitaldiaren amaierako zifrek behera egin dute (-% 4,4). Eskualde arteko garraioak gora egin du (% 12,9), % 57,7ko garrantzi erlatiboarekin, baina hori ez da nahikoa izan balantza orekatzeko; izan ere, eskualde barneko garraioak beherakada nahiko nabarmena izan du (-% 20,9).

[1] Ikuspegi metodologikotik, inkesta Trenbideen eta Errepide Bidezko Garraioaren Zuzendaritzak baimendutako ibilgailu astunei dago zuzenduta (errepide bidezko garraioa egiteko direnak eta ezaugarri hauek dituztenak: 3,5 Tm-ko karga-edukiera erabilgarria eta 6 Tm baino gehiagoko gehieneko pisu baimendua).

Nafarroak, lehen aipatu dugun moduan, profil oso dinamikoa izan du esparru horretan, % 34,4ko urtetik urterako aldakuntza izan baitu. Bi partidek modu bertsuan izan dute zerikusia gorakada horretan, eta 38.305 mila tonako trafikoa sortu dute. Estatuan jarduerak % 8,2 egin du gora; alegia, garraiatutako tonak 971.617 milara iritsi dira. Hazkundea izan dute, halaber, eskualde arteko garraioak (% 11,1eko gorakada) eta eskualde barnekoak (% 6,9ko gorakada). Azken hori da, hain zuzen ere, jardueraren % 70en erantzule.

Errepideko garraioarekin amaitzeko, hiriko garraioaren datu esanguratsuenak ikus ditzakegu jarraian. Datu horiek euskal hiriburuetako autobus-konpainiek eman dizkigute; hauek, zehazki: Bilbobus, Donostiako Tranbia Konpainia (CTSS) eta Gasteizko Hiri Garraioak (TUVISA).

216. koadroa Hiri-garraioa. Sektoreko oinarrizko datuak

Kontzeptua	Bilbo		Donostia		Gasteiz	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Sareko lineak (*)	43	42	36	38	15	15
Luzera (km)	581,1	567,4	248,6	260,3	209,2	203,5
Autobus-parkea	147	147	122	127	81	81
Langileak	622	572	499	456	298	310

(*): Eguneko eta gaueko lineak barne.
Iturria: Transportes Colectivos SA; Cía. Del Tranvía de San Sebastián SA; Transportes Urbanos de Vitoria SA.

Bilbobusen datuekin hasiko gara. Datuak gainetik begiratuta, ikus daiteke aldaketa esanguratsuak egon direla 2014. urtearekin alderatuta. Horietako lehenengoak zerikusia du sareko lineekin; 43 izatetik 42 izatera igaro dira, baina ibilgailuen parke berari eutsi diote (147 autobus). Bigarren aldaketak sarearen luzerarekin du zerikusia. Hori ere murriztu egin da: 2014an 581,1 kilometro eta 2015ean 567,4. Hirugarren aldaketa langileen kopuruan gertatu da, murriztu egin baita; 2014an 622 langile ziren, eta 2015ean 527 (iaz baino 50 gutxiago).

Donostiako Tranbia Konpainiari dagokionez (CTSS), aurten ere adierazle nagusiek goranzko joera izan dute, langileenak izan ezik. Izan ere, 43 langileko beherakada egon da, eta 2015 ekitaldian 456 langile egon dira. Zerbitzua 38 linearen bitartez ematen da (2014an, 36), eta sarearen luzera ere handitu egin da, 248,6 kilometrotik 260,3 kilometrora. Testuinguru horretan, ibilgailuen parkea 5 unitate areagotu da; hala, autobusen kopurua 127ra igo da 2015ean.

Gasteizko Hiri Garraioen konpainiari dagokionez (TUVISA), 2015eko datuek agerian uzten dute aldaketa gutxi egon direla 2014tik. Alabaina, langileen kopuruari dagokion aldakuntza izan da nabarmenena. Zehatzago esanda, autobus-parkeak eta sareko

lineak ez dira aldatu (81 eta 15, hurrenez hurren), eta sarearen luzerak murrizketa txiki bat izan du (209,2 km-tik 203,5 km-ra). Langileen kopuruak, berriz, gora egin du (12 pertsona gehiago), eta 310 langilera iritsi da azken urtean.

217. koadroa Hiriko garraioaren bilakaera

Kontzeptua	Bilbo		Donostia		Gasteiz	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Egindako km. erabilgarriak (m)	6.306	6.419	6.213	6.280	4.337	4.436
Garraiatutako bidaiariak (m)	26.074	26.121	28.078	28.243	13.084	13.766
Bildutako dirua (m euro)	11.820	11.848	18.490	18.743	5.531	6.350
Ustiapenaren emaitza (m euro)	-26.046	-27.068	-12.500	-11.459	-13.351	-13.243
Tarifak (euro)	1,25/0,64	1,25/0,64	1.65/0,91	1.65/0,91	1,15/0,56	1,15/0,56

Iturria: Transportes Colectivos SA; Cía. del Tranvía de San Sebastián SA; Transportes Urbanos de Vitoria SA.

Bilbobusen jarduerari buruzko datuekin jarraituz, 2015ean hobetu egin dira aztergai ditugun balioak, ustiapenaren emaitza izan ezik (negatiboa izaten jarraitu du eta 27.068 mila eurora iritsi da). Egindako kilometro erabilgarriek gora egin dute eta 6.419 mila kilometrotara iritsi dira (113 mila kilometro gehiago 2015ean). Garraiatutako bidaiarien kopuruak eta diru-bilketak baterako bilakaera izan dute, % 0,2ko gorakada txiki batekin. Zerbitzuaren prezioari dagokionez, 2014an bezala, tarifek ez dute aldaketarik izan.

Donostiako garraio-konpainiaren urteko balantzea oso ona izan da, adierazle guztiek hobetu egin baitituzte 2014ko erregistroak. Beraz, urtea datu positiboekin amaitu da. Garraiatutako bidaiarien kopuruak aurreko urteko joera berdina izan du; alegia, haren fluxua % 0,6 areagotu da eta jasotako diru kopurua, berriz, % 1,4, guztira 18.743 mila eurotara iritsiz. Egindako kilometro erabilgarriei dagokienez, 67 gehiago izan dira, eta ustiapenaren emaitza negatiboa izan da ekitaldiaren amaieran (-11.459 mila euro); dena den, 2014ko zifren azpitik geratu da (-12.500 mila euro). Bilbobusen kasuan bezala, tarifek aurreko ekitaldiko berdinak izaten jarraitu dute.

Azkenik, TUVISAri dagokionez, datuek agerian uzten dute konpainiaren bilakaerak hobera egin duela eta bere homologoek baino profil dinamikoagoa erakutsi duela. Zehatzago, 2015ean egindako kilometro erabilgarriek % 2,3 egin dute gora eta TUVISAren erabiltzaileek, berriz, % 5. Bildutako diruak ere gainditu egin ditu 2014ko datuak (% 14,8 gehiago), eta tarifak ez dira aldatu aurreko urtetik. Azkenik, ustiapenaren emaitza negatiboa bada ere (-13.243 mila euro), 2014koaren azpitik geratu da.

3.3 ITSAS GARRAIOA

Garraioaren kapituluarekin aurrera jarraituz, itsas garraioari dagokionez, 2015 ekitaldian % 2 egin du gora mundu-mailako jarduerak. Gorakada hori aurreko biurtekoan izandakoa baino txikixeagoa izan da (% 3,7 izatetik % 3,2 izatera). ANAVEk, Espainiako Ontzi Jabeen Elkarteak, argitaratutako informazioaren arabera, 2015ean itsaso bidezko munduko merkataritza 10.718 milioi tonara iritsi zen; alegia, aurreko ekitaldian baino 207 milioi tona gehiago.

218. koadroa Itsaso bidezko munduko merkataritza

(M Tm)

Salgaiak	2013	2014	2015(*)	% ∆ 15/14
Solteko solido nagusiak	2.761	2.982	2.947	-1,2
Gordinak eta petrolio-produktuak	2.793	2.770	2.898	4,6
Edukiontzietako kargak	1.543	1.638	1.686	2,9
Beste solteko solido batzuk	1.721	1.711	1.741	1,8
Ohiko karga orokorra	796	825	845	2,4
Gas likidotuak	572	585	601	2,7
Guztizkoa	**10.186**	**10.511**	**10.718**	**2,0**

(*): Behin-behineko datuak.
Iturria: Anave, Clarkson.

Informazioa salgai motaren arabera sailkatzen badugu, 2015ean partida guztiek bilakaera positiboa izan dute, solteko solido nagusiek izan ezik. Azken horien trafikoa % 1,2 murriztu da; hortaz, urrundu egin da 2014an erregistratutako % 8ko urtetik urterako aldakuntzatik. Hala ere, munduko sailkapenean pisu handiena duen partida izaten jarraitzen du (% 27,5), nahiz eta rankingeko bigarrenetik (gordina eta petrolio-produktuak) gertuago dagoen orain. Azken horrek izan du multzoko aldakuntzarik onena (% 4,6) eta munduko trafikoaren % 27 hartzen du bere gain. Neurrizko hazkundeak nagusi dira gainerako partidetan: Edukiontzietako kargak eta Beste solteko batzuk atalek antzeko garrantzi erlatiboak dituzte (% 15,7 eta % 16,2, hurrenez hurren), baita Ohiko karga orokorra eta Gas likidotuak atalek ere, goranzko mugimendu txikiekin (% 2,4 eta % 2,7, hurrenez hurren) eta % 7,9 eta % 5,6ko garrantzi espezifikoekin.

219. koadroa Espainiako itsas merkataritza

(m Tm)

Kontzeptua	2014	2015	% ∆ 15/14
Esportazioak	95.800	95.621	-0,2
Inportazioak	188.271	199.060	5,7
Kabotajea	40.831	43.592	6,8
Guztizkoa	**324.902**	**338.274**	**4,1**

Iturria: Anave, Estatuko Portuak.

Analisia estatu-mailara mugatuz, jarduerak gora egin duela ikus daiteke. Gainera, hazkunde-erritmoa mundu-mailan erregistratutakoa (% 4,1) baino handiagoa da, eta ekitaldian 338.274 mila tonako salgaien trafikoa egon dela kalkulatzen da. Balantze positibo hori gertatu da bai inportazioetan bai kabotajean egon diren gorakadei esker (% 5,7 eta % 6,8, hurrenez hurren). Beheranzko mugimendu bakarraren jatorria esportazioetan dago; normalean gorakadak izaten dituzte, baina ekitaldi honetan behera egin dute pixka bat (-% 0,2).

Euskal Herriko itsas trafikoari dagokionez, erreferentziako portuen (Bilbokoa eta Pasaiakoa) informazioaren arabera, datuek oro har hobera egin dutela ikus daiteke. Horrenbestez, sektoreak hazten jarraitzen du hirugarren urtez jarraian, jardueraren dezelerazio-urteak atzean utziz.

Analisi sakonagoa eginez eta Bilboko portuaren jarduerari dagokionez, 2015ean % 6ko hazkundea erregistratu da (2014an % 3,1ekoa), eta garraiatutako tonak 32,9 milioi izan dira. Bizkaiko portua Euskal Herriko erreferentziazko portua da argi eta garbi, guztizkoaren gainean duen garrantzi erlatiboa kontuan hartuta; izan ere, euskal trafiko osoaren % 90 hartzen du. Hori esanda, 2015ean errepikatu egiten da jardueraren banaketa; hain zuzen ere, deskargak eta kargak dira nagusi portuko jarduεretan (% 62,2 eta % 36,3, hurrenez hurren), eta biek gora egin dute (% 5 inguru). Jardueraren banaketa osatzeko, tokiko trafikoa dugu (% 1,1 hartzen du), balioetan gorakada itzela jasan duena (% 492), baita hornidura ere, % 8,3 behera egin duena (partaidetza txiki-txikia du, % 0,4koa).

Pasaiako portuaren informazioaren arabera, Gipuzkoako portuak datu positiboekin eman dio amaiera ekitaldiari, nahiz eta 2014an baino hazkunde txikiagoa izan duen (% 8,3, eta aurreko ekitaldian % 18,5). Hazkunde-erritmoaren dezelerazio horren arrazoietako bat pisu gehieneko bigarren partiden (kargak) atzerakada izan da (-% 2,7); deskargek, berriz, % 61,1eko pisu espezifikoarekin, indartu egin dute sektoreko jarduera (% 16,4ko hazkundea). Horri gehitu behar zaio gainerako bi partidek (hornidura eta arrantza), partaidetza askoz ere txikiagoak badituzte ere (% 0,8 eta % 0,6, hurrenez hurren), gora egin dutela (% 11,7 eta % 2,2, hurrenez hurren).

220. koadroa Euskal portu nagusietako trafikoa

(m Tm)

Kontzeptua	Bilbo			Pasaia		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Deskargak	19.247,4	19.421,2	20.464,3	1.671,6	1.990,3	2.316,1
Kargak	10.353,4	11.399,2	11.935,6	1.234,4	1.461,9	1.422,4
Tokiko trafikoa	348,3	60,6	359,0	--	--	--
Hornidura	122,2	126,4	115,9	27,7	28,3	31,6
Arrantza	0	0	0	21,9	22,7	23,2
Guztizkoa	**30.071,3**	**31.007,4**	**32.874,8**	**2.955,6**	**3.503,2**	**3.793,3**

Iturria: Bilboko Portu Agintaritza. Pasaiako Portu Agintaritza.

Analisiarekin jarraituz eta, zehatzago, Bilboko portuko salgaien trafikoa osatzen duten elementuak aztertuz, petrolio-produktuak dira nagusi sektoreko jardueran. Hain zuzen ere, trafikoaren % 46,6 hartzen dute. Ondoren, solteko solidoak ditugu, % 14 inguruko partaidetzarekin. Kasu horretan, partida nagusiek alderantzizko ordenan izan dute bilakaera (% 9,2 eta -% 1,4, hurrenez hurren). Beste solteko likido batzuen jarduera, % 8,8ko partaidetzarekin, nabarmen areagotu da 2015ean (% 24,3), eta joera hori bera izan dute gainerako salgaiek ere, izugarrizko hazkundearekin (% 154). Alabaina, salgai orokorrek % 2,1 egin dute behera.

Pasaiako portuan analisi hori bera eginez gero, ikus dezakegu Gipuzkoako kaiko salgaien trafikoak ez duela zerikusirik Bilbokoarekin. Bertan, protagonismo handieneko partida salgai orokorrei dagokie, eta atzetik dituzte solteko solidoak; bi multzo horien artean dago banatuta jardueraren zatirik handiena (% 53,9 eta % 44,7, hurrenez hurren). Gainera, 2015ean bi talde horien balioek gora egin dute (% 5,2 eta % 12,3, hurrenez hurren). Gainerako partidek gora egiten jarraitzen badute ere, ez dute ia partaidetzarik portuko trafiko orokorrean.

221. koadroa Salgaien guztizko trafikoaren osaera

(m Tm)

Kontzeptua	Bilbo			Pasaia		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Petrolio-produktuak	12.930,6	14.026,6	15.319,1	--	--	0,08
Beste solteko likido batzuk*	2.830,8	2.318,3	2.880,7	--	--	--
Solteko solidoak	4.421,6	4.594,0	4.528,2	1.212,2	1.509,0	1.694,3
Salgai orokorrak	9.417,7	9.881,5	9.671,8	1.693,8	1.943,2	2.044,2
Gainerakoak	470,6	187,0	474,9	49,6	51,0	54,8
Guztizkoa	**30.071,3**	**31.007,4**	**32.874,7**	**2.955,6**	**3.503,2**	**3.793,4**

(*): Datua gas naturalaren eta beste solteko likido batzuen baturari dagokio.
Iturria: Bilboko Portu Agintaritza. Pasaiako Portu Agintaritza.

Kanpoko trafikoari eta kabotajeari dagokionez, EAE osoan gora egin dute aztertutako adierazleek, eta aurreko ekitaldiko jokabide-eredu bera errepikatzen da (% 5,4 bai

2014an bai 2015ean). Nabarmendu behar da 2014an adierazle guztiek gora egin zutela, baina 2015ean aldakuntza negatibo batzuk egon direla Pasaian; alabaina, EAE osoari dagokionez, aldakuntza horiek konpentsatuta geratu dira, Bilboko jarduera positiboari esker. Hori esanda, EAEn, inportazioek % 5,8 egin dute gora 2015ean (trafiko osoaren % 61,4 hartzen dute); esportazioek, berriz, % 2,9 egin dute gora, eta % 34ko partaidetza dute trafiko osoan. Azkenik, askoz ere datu baxuagoekin, kabotajea dugu. Atal horren partaidetza % 4,6ra igo da, azken urtean 6 hamarren gehiago lortuz (% 21,7ko gorakada). Dena dela, 2015eko Euskal Herriko kanpoko trafikoak eta kabotajeak gora egin dute, 36,1 milioi tonara iritsi arte. Horietatik 32,4 milioi Bilboko portuari dagozkio.

222. koadroa Kanpoko trafikoa eta kabotajea

(m Tm)

Kontzeptua	Bilbo			Pasaia		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Inportazioa	18.884,7	19.038,4	19.916,7	1.617,2	1.928,4	2.268,6
Esportazioa	9.473,5	10.478,1	10.872,2	1.229,2	1.461,9	1.419,4
Kabotajea	1.242,6	1.303,8	1.611,0	59,6	61,9	50,5
Guztizkoa	**29.600,8**	**30.820,3**	**32.399,9**	**2.906,0**	**3.452,2**	**3.738,5**

Iturria: Bilboko Portu Agintaritza. Pasaiako Portu Agintaritza.

2015ean, Bilboko portuak bertako dinamismoa izan du bereizgarri; izan ere, gora egin du bertako trafikoak, bai esportazioei dagokienez bai inportazioei dagokienez. Gorakadak % 3,8 eta % 4,6koak izan dira, hurrenez hurren. Esportazioak 10.872,2 mila tonakoak izan dira, eta inportazioak askoz ere gehiago. Kabotajea izan da garrantzi gutxieneko atala (% 5), baina bilakaera hobea izan du (% 23,6).

Hori esanda, eta esportazioen atalak ekitaldia modu positiboan amaitu badu ere, hazkunde-erritmoa moteldu egin da, hainbat partidatan erregistratutako murrizketak direla eta. Iaz bezala, produktu kimikoek guztizkoan duten partaidetzak behera egin du (-% 0,4, eta % 8,7ko pisu espezifikoa), baita fuel-olioak ere (-% 9,7, eta % 5,1eko partaidetza). 2015ean, beheranzko joera horrekin bat egin dute, halaber, edukiontzien tarak (-% 1,1, eta % 5,5eko pisu espezifikoa), eta, bereziki, guztizkoari egiten dion ekarpena kontuan hartuta (% 9,7), siderurgia-produktuek. Hain zuzen ere, azken horien jarduera % 7,9 murriztu da. Bilakaera positiboa izan du gasolinak; hori da partaidetza handieneko salgaia (% 13,8) eta kopurua nabarmen areagotu du (% 29,5). Gora egin dute, halaber, makineriak eta ordezko piezek, balio berbera erakutsiz bilakaeran eta pisu espezifikoan (% 4,3). Azkenik, gainerako produktuek, % 50 baino gehiagoko partaidetzarekin, balantza hobetzen lagundu dute, % 3,5eko hazkundea izan baitu atal horrek. Hori horrela, esportazioek portaera positiboa baina neurrizkoa izan dute (% 3,8), eta haien balioa 10.872,2 mila tonara iritsi da.

Inportazioei dagokienez, horiek ere gora egin dute, 2014an baino intentsitate handiagoarekin (2015ean % 4,6 eta 2014an % 0,8). Gorakada horri aktiboki laguntzen diote honako partida hauek: alde batetik, petrolio-gordinak hazkunde nabarmena izan du (% 20,4) eta kanpoko trafikoaren % 43,4 hartzen du; bestetik, siderurgia-produktuak, gas naturala eta gasolioa ditugu, % 16,3, % 24,5 eta % 42,3ko hazkundeekin eta % 9,3, % 6,3 eta % 2,4ko partaidetza-kuotekin, hurrenez hurren. Bestalde, bilakaera negatiboa izan dute fuel-olioak, txatarrak eta beste batzuek (-% 90,5, -% 6,9 eta -% 6, hurrenez hurren), eta hiruren artean ez dira iristen inportatutako guztizkoaren % 30era ere.

223. koadroa Bilboko Portuko kanpoko trafikoaren osaera 2015

(m Tm)

Esportazioak		Inportazioak	
Siderurgia-produktuak	1.055,4	Petrolio-gordina	9.958,6
Produktu kimikoak	942,5	Fuel-olioa	128,7
Gasolina	1.499,9	Gas naturala	1.502,1
Fuel-olioa	551,9	Siderurgia-produktuak	2.065,3
Edukiontzien tara	596,7	Gasolioa	645,2
Makineria eta ordezkoak	471,9	Txatarrak	698,9
Beste batzuk	5.753,8	Beste batzuk	4.917,9
Guztizkoa	**10.872,2**	**Guztizkoa**	**19.916,7**

Iturria: Bilboko Portu Agintaritza. Geuk egina.

Pasaiako portuko kanpoko trafikoa aztertuz gero, ez dira mugimendu oso homogeneoak ikusten salgaietan. Esportazioen atalarekin hasita (horien pisua % 2,9 murriztu da 2015ean), merkataritza-fluxu handiena duten bost produktuetatik lauk behera egin dute beren bolumenei dagokienez. Alegia, alde batetik, siderurgia-produktuak ditugu (guztizkoaren % 57,5), % 9,5eko beherakada izan dutenak; bestetik, beste mineral batzuk, zerealak eta horien irinak, eta makineria eta ordezko piezak. Multzo horiek guztiek, beherakada handiagoak izan badituzte ere (-% 73,8, -% 97,6 eta -% 3,5, hurrenez hurren), presentzia txikiagoa dute, hiruren artean ez baitira guztizkoaren % 5era iristen. Halaber, honako hauek goranzko mugimenduak izan dituzte: autoak eta horien piezak, eta beste salgai batzuk (% 12,8 eta % 187,6), eta % 24,3 eta % 14ko pisu espezifikoak izan dituzte, hurrenez hurren.

224. koadroa Pasaiako portuko kanpoko trafikoaren osaera. 2015

(m Tm)

Esportazioak		Inportazioak	
Siderurgia-produktuak	816,6	Siderurgia-produktuak	592,1
Autoak eta horien piezak	345,6	Burdinazko txatarrak	751,7
Beste mineral batzuk	41,6	Papera eta orea	140,5
Makineria eta ordezkoak	16,4	Zerealak eta horien irinak	136,9
Zerealak eta horien irinak	0,2	Beste mineral batzuk	35,6
Beste salgai batzuk	199	Beste salgai batzuk	611,8
Guztizkoa	**1.419,4**	**Guztizkoa**	**2.268,6**

Iturria: Pasaiako Portu Agintaritza. Geuk egina.

Inportazioek nabarmen egin dute gora 2015ean (% 17,6), eta siderurgia-produktuak eta txatarrak izan dira bilakaera horren arrazoi nagusi; izan ere, horien partaidetzak % 27,9 eta % 33,1ekoak dira, 2014an bien erregistroek gora egin ostean (% 27,9 eta % 23,5, hurrenez hurren). Papera eta orea eta beste salgai batzuk taldeek joera bera izan dute, eta antzeko gorakadak izan dituzte (% 19,7 eta % 19,3), baina partaidetza oso desberdinak izan dituzte (% 6,2 lehenengoak eta % 27 bigarrenak). Zerealak eta horien irinak eta beste mineral batzuk atalek bakarrik egin dute behera (% 5,6 eta % 56,2, hurrenez hurren), eta horien ekarpena nahiko txikia izan da (% 6 eta % 1,6).

225. koadroa Bilboko portua. Trafikoa herrialdeen arabera, 2015

(m Tm)

Herrialdea	Deskargatuak	Kargatuak	Guztizkoa
Erresuma Batua	2.682.051	1.987.417	4.669.468
Estatu Batuak	871.429	1.897.837	2.769.266
Mexiko	2.095.904	215.023	2.310.927
Errusia	2.211.085	73.106	2.284.191
Espainia	547.599	1.055.506	1.603.106
Holanda	784.169	595.641	1.379.809
Txina	1.172.029	111.410	1.283.439
Nigeria	1.263.244	11.564	1.274.808
Angola	1.127.388	20.979	1.148.367
Kolonbia	950.627	144.839	1.095.466
Brasil	758.291	301.578	1.059.870
Frantzia	213.102	703.984	917.086
Venezuela	526.666	182.874	709.540
Beste batzuk	5.260.665	4.633.807	9.894.484
Guztizkoa	**11.935.572**	**20.464.252**	**32.399.824**

Iturria: Bilboko Portu Agintaritza. Geuk egina.

Herrialdeen araberako trafikoari buruzko informazioa aztertuz gero, Bilboko portuan aldatu egin dira berriz ere rankingeko lehen postuak, Erresuma Batuaren kasuan izan ezik. Herrialde horrek berretsi egin du bere lidergoa, guztizkoaren % 14,4ko partaidetzarekin. Errusiak posizio pribilegiatua izan zuen 2014an, baina bigarren postutik laugarrenera igaro da (% 7,1eko kuota). Hortaz, Estatu Batuek eta Mexikok (% 8,5 eta % 7,1eko garrantzia), postu bat gora egin ahal izan dute 2014tik. Testuinguru horretan, Espainia, % 5 inguruko guztizkoaren gaineko partaidetzarekin, zortzigarren postutik bosgarrenera igaro da, eta Holanda seigarrenera igo da (% 4,3ko partaidetza). Egoera horretan, Txinak, % 4ko garrantzi espezifikoarekin, hiru postu egin ditu gora eta zazpigarren jarri da. Nabarmendu behar da, halaber, 2015ean herrialde berriak ere ikus ditzakegula: Nigeria, Angola, Frantzia eta Venezuela. Horiek guztizko trafikoaren % 3,9, % 3,5, % 2,8 eta % 2,2 hartzen dute, hurrenez hurren.

32. grafikoa Salgaien eta ontzien trafikoa Bilboko portuan

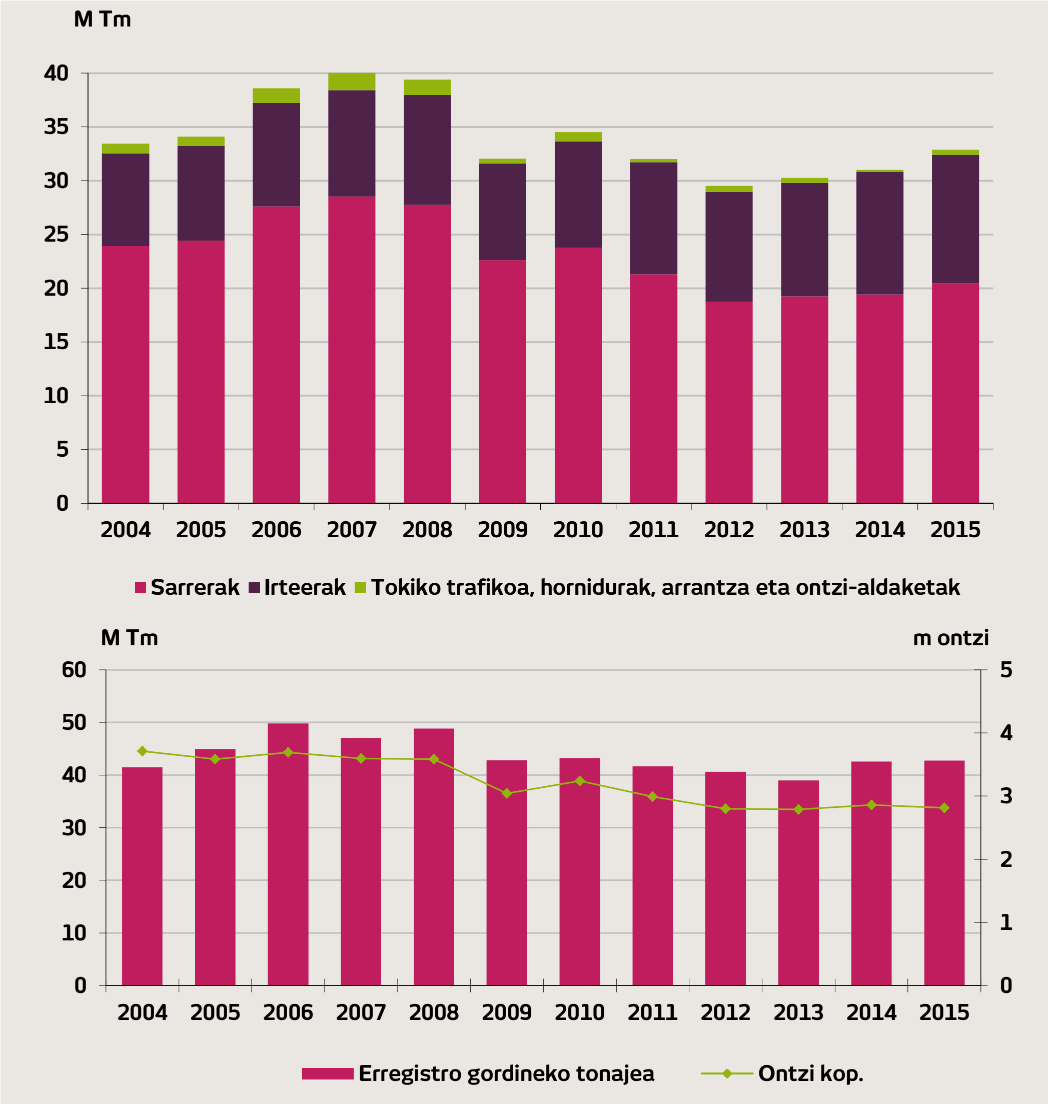

Iturria: Bilboko Portu Agintaritza.

33. grafikoa Salgaien eta ontzien trafikoa Pasaiako portuan

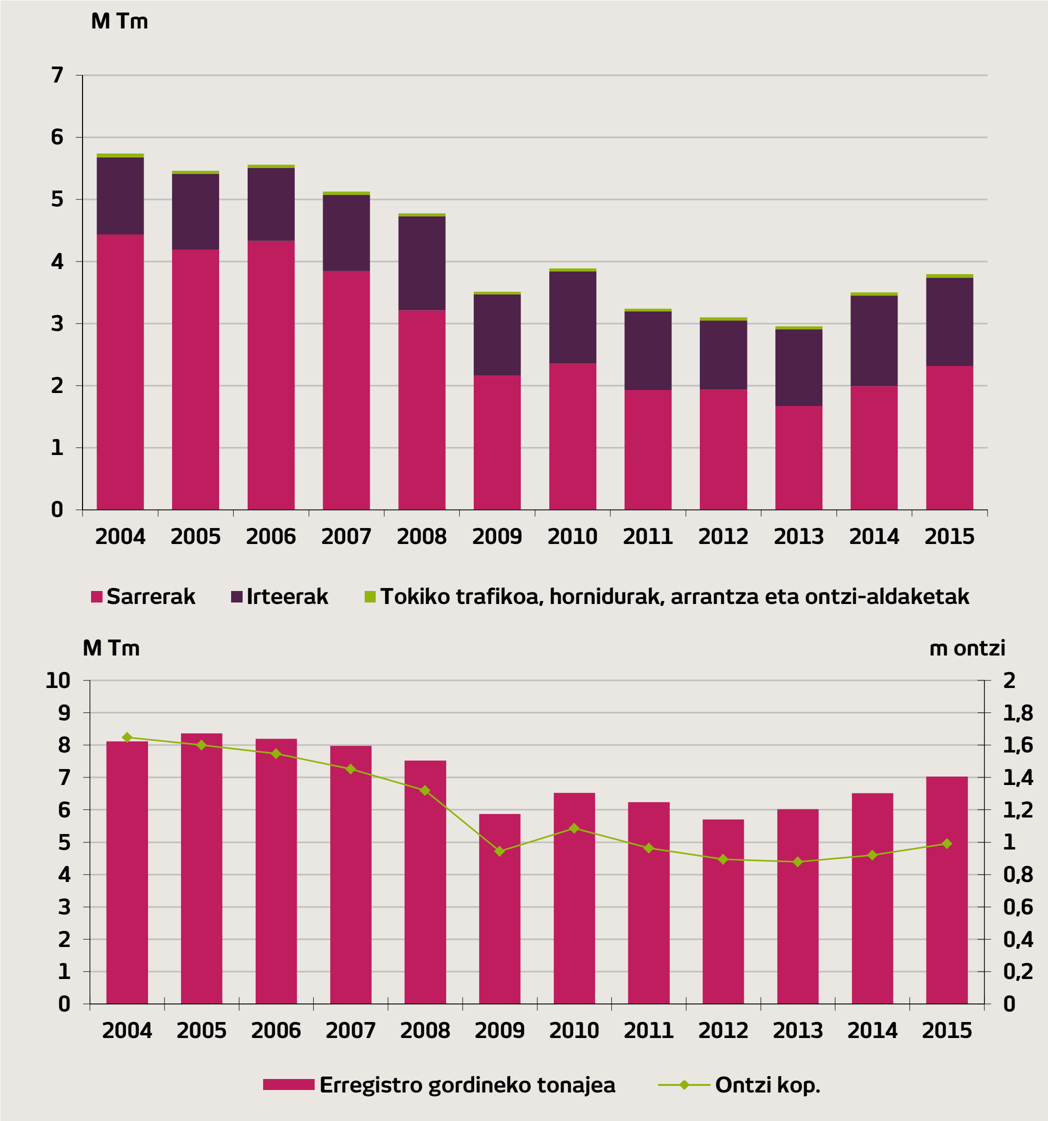

Iturria: Pasaiako Portu Agintaritza.

Jarraian Pasaiako portuko trafikoaren osaera aztertuko dugu, herrialdeen arabera. Erresuma Batuak rankingeko lehen postuari eusten dio, % 21,4ko partaidetzarekin, eta ia bikoiztu egin ditu bigarren lekuan dagoen herrialdearen bolumenak (Alemania, % 12,7ko partaidetzarekin). Hirugarren eta laugarren lekuan Europako beste bi herrialde daude: Belgika (% 9,3) eta Herbehereak (% 8,3). Ondorioz, Errusia bosgarren postuan geratu da (% 6,7). Horien atzetik ditugu Suedia (% 4,6), Finlandia (% 4,5) eta Aljeria (% 4,1), eta rankingaren amaieran Irlanda, Frantzia, Lituania, Turkia eta Norvegia, gainerakoengandik oso urrun.

226. koadroa Pasaiako portua. Trafikoa herrialdeen arabera, 2015

(m Tm)

Herrialdea	Deskargatuak	Kargatuak	Guztizkoa
Erresuma Batua	198,4	601,5	799,9
Alemania	370,1	105,3	475,5
Belgika	168,4	181,0	349,4
Herbehereak	260,8	50,0	310,8
Errusia	250,6	0,2	250,8
Suedia	169,1	2,1	171,2
Finlandia	161,8	7,5	169,3
Aljeria	34,2	119,1	153,3
Irlanda	61,8	76,1	137,9
Frantzia	121,0	0,0	121,0
Lituania	96,9	6,9	103,7
Turkia	0,0	83,7	83,7
Norvegia	60,5	2,3	62,8
Beste batzuk	362,4	186,8	549,1
Guztizkoa	**2.316,1**	**1.422,4**	**3.738,5**

Iturria: Pasaiako Portu Agintaritza. Geuk egina.

Bilboko portuko magnitude ekonomiko handiei dagokienez, aurreko ekitaldiko joera irauli egin da. Egia da portua hazi egin dela hiru urtez jarraian, baina ekitaldi honetan bereziki areagotu da negozio-zifra (% 4,3). Horrenbestez, diru-sarrerak 65,2 milioi eurora iritsi dira, eta sortutako baliabideak 33 milioi eurora. Ustiapenaren irabazia bikoiztu egin da 2015ean, eta 6.006 mila eurora iritsi da; gainerako partidek urtetik urterako bilakaera askoz ere neurritsuagoak izan dituzte.

227. koadroa Bilboko portua. Magnitude ekonomikoak

(m eurotan)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Zerbitzu eta kanonengatiko diru-sarrerak	63.061	62.506	65.207	4,3%
Gastu arruntak	33.533	33.358	33.451	0,3%
Amortizazioak	29.407	30.085	28.489	-5,3%
Ustiapenaren irabazia	3.768	3.110	6.006	93,1%
Ekitaldiko emaitza	4.446	3.056	3.467	13,4%
Cash Flow	37.621	36.251	37.962	4,7%
Ibilgetu materiala	495.051	516.511	501.480	-2,9%

Iturria: Bilboko Portu Agintaritza.

Itsas garraioaren atalarekin jarraitzeko, jarraian bi portuetako gertakari nabarmenenak ikusiko ditugu. Bilbotik hasiz, aurten ere portuak gurutzaldien denboraldiari oso amaiera ona eman dio. Zehazki, 43 gurutzaldi geratu dira bertan, horietan bederatzi lehen aldiz. Nabarmendu behar da Anthem of the Seas ontziak Bilbon egindako geraldia, bere inaugurazio-bidaian. Munduko gurutzaontzi handiena da; zehazki, 348 metroko eslora du

eta 4.200 bidaiari garraia ditzake. Hainbat modalitate konbinatzearen alde eginiko apustuaren baitan (portuko trenbidearen trafikoa % 5 hazi da 2015ean), martxoan amaitu ziren trenbide-konexioaren obrak eta Pancorboko Trenbide Logistikaren Terminaleko zerbitzu-bideak (Burgos). 13,8 milioi euroko inbertsio horri gehitu behar zaio 2015eko abenduan azpiegitura horren lehen urbanizazio-fasea esleitu zela, 4.527.100 eurorengatik. Era berean, portuaren finantza-egoera onbideratuari esker, 2016an azken urteotako azpiegitura-obra garrantzitsuenari hasiera ematea aurreikusten da. Hain zuzen ere, erdiko kai-muturra eraikiko da, proiektu estrategiko berriak bertan finkatu ahal izateko.

Pasaiako Portuari dagokionez, ekitaldiaren amaiera positiboa izan bada ere, portuaren etorkizuna ez da oso argi ikusten. Orain arte Arcelor enpresaren jarduerak portuko emaitzak hobetzen lagundu du, Gipuzkoako portuaren bezero nagusienetakoa izan baita. Alabaina, enpresak jakinarazi du Arcelor-Zumarraga itxi egingo duela, eta horrek egoera asko zaildu dezake. Baliteke gertakari horren ondorioz Pasaiako trafikoa krisialdiko urteetako balio antzekoetara jaistea, gainerako trafikoek Zumarragako enpresaren itxierak sorraraziko duen txatarra-trafikoaren beherakada konpentsatzea lortu ezean.

3.4 AIREKO GARRAIOA

Aireko garraioaren bilakaera aztertuz, garraio mota horren adierazleek hainbat urtez okerrera egin ostean, 2014an hazkundea izan zuten, eta 2015ean joera hori berretsi egin da. Beraz, sektoreko magnitude nagusiak hobetu egin dira, eta areagotu egin da bidaiarien eta aireontzien mugimendua. Horrez gain, salgaien trafikoak ere emaitza ona izan du.

Erreferentziako adierazleetako lehenengoari dagokionez, alegia, aireontzien kopuruari, Euskal Herrian, sendotu egin da hazkunde-erritmoa, 2014arekin alderatuta (2015ean % 5,1 eta 2014an % 1,5). Hala, 2015ean 55.456 operazio erregistratu dira. Sektoreko hobekuntzaren eragina agerian geratzen da bidaiari kopuruaren gorakadan ere. Kopuru hori % 4,1 hazi zen 2014an (2013an -% 9,5), baina ekitaldi honetan are hazkunde handiagoa izan du (% 6,9) eta 4.658,9 mila bidaiarira iritsi da. Azkenik, salgaien trafikoak gainerako adierazleen joera bera izan du, nahiz eta erritmoa pixka bat jaitsi duen (2015ean % 9,3ko hazkundea eta aurreko ekitaldian % 12,5ekoa). Hala, ekitaldi honetan 49.255 tona garraiatu ditu guztira.

228. koadroa Euskal Herriko aireko trafikoa

Urtea	Aireontziak			Bidaiariak (m)			Salgaiak (Tm)		
	Guztizkoa	% Δ	EH/Espainia %	Guztizkoa	% Δ	EH/Espainia %	Guztizkoa	% Δ	EH/Espainia %
2009	67.388	-16,8	3,7	4.312,0	-14,4	2,3	30.155,2	-21,2	5,3
2010	66.270	-1,7	3,6	4.479,5	3,9	2,3	30.570,0	1,4	4,7
2011	66.434	0,2	3,5	4.532,4	1,2	2,2	37.391,7	22,3	5,6
2012	61.775	-7,0	3,7	4.624,6	2,0	2,4	36.958,5	-1,2	5,7
2013	52.014	-15,8	3,3	4.186,4	-9,5	2,2	40.044,1	8,3	6,3
2014	52.779	1,5	3,3	4.359,2	4,1	2,2	45.055,3	12,5	6,6
2015*	55.456	5,1	3,3	4.658,9	6,9	2,3	49.255,0	9,3	6,9

(*): Behin-behineko datuak.
Iturria: AENA.

Aldagai horiek berak estatu-mailan aztertuz gero, sektoreak bilakaera ona izan duela ikus daiteke. 2015ean, adierazle guztiek gora egin dute. Lehengoak, aireontzien mugimenduak, Euskal Herriaren antzera egin du gora eta 2014ko garrantzi erlatibo berari (% 3,3) eutsi dio. Antzeko egoera ikus daiteke bidaiarien kasuan. Alabaina, Euskal Herriko dinamismoa handiagoa izan da, eta, beraz, euskal trafikoaren garrantzi espezifikoak, Estatuko guztizkoarekiko, gora egin du pixka bat (2014an % 2,2 eta 2015ean % 2,3). Salgaien garraioaren esparruan, ordea, dinamismo handiagoa ikusten da Euskal Herrian Estatuan baino. Horrenbestez, guztizkoaren gaineko euskal partaidetza % 6,6tik % 6,9ra igo da 2015ean.

229. koadroa Aireontzien trafikoa, aireportuaren arabera

(unitateak)

Kontzeptua	Bilbo		Iruñea		Donostia		Gasteiz		Euskal Herria		EH/Espainia %	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Tokiko trafikoa	**39.584**	**41.113**	**3.131**	**3.133**	**4.311**	**4.664**	**5.753**	**6.546**	**52.779**	**55.456**	**3,3**	**3,3**
Barnekoa	22.458	23.105	2.853	2.867	4.161	4.464	2.343	2.353	31.815	32.789	6,4	6,4
Nazioartekoa	17.126	18.008	278	266	150	200	3.410	4.193	20.964	22.667	1,9	2,0

Iturria: AENA.

Informazioa lurraldeen arabera banatzen badugu, eta aireontzien trafikoari dagokionez, aztergai ditugun lau aireportuek goranzko bilakaerak izan dituzte, intentsitate txikiago edo handiagokoak. Noaingo aireportutik hasiko gara: multzo honetako aireontzien trafiko txikiena du (guztizkoaren % 5,6) eta bilakaerarik motelena izan du, baina pixka bat gora egin du bertako trafikoak (% 0,1), 2014an jasandako beherakadatik urrunduz (-% 11,6). Hurrengo aerodromoak, Donostiakoak, % 8,4ko garrantzi espezifikoa izan du eta erritmo handiagoan ari da hazten; hain zuzen ere, % 8,2 hobetu dira bertako erregistroak aurreko urtetik. Forondako aireportuak, berriz, % 11,8ko partaidetza du eta gainerakoek baino profil dinamikoagoa (% 13,8ko hazkundea izan du). Azkenik, Loiuko

aireportua da nagusi aireontzien euskal trafikoari dagokionez (% 74,1). 2014ko hazkundea bikoiztu egin du, % 3,9ko gorakada izan baitu. Hori horrela, Euskal Herriak guztizko nazionalean duen partaidetzak aurreko bi ekitaldietako balio berdinetan jarraitzen du (% 3,3).

230. koadroa Salgaien trafikoa, aireportuaren arabera

(Tm)

Kontzeptua	Bilbo		Iruñea		Donostia		Gasteiz		Euskal Herria		EH/Espainia %	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Trafikoa guztira	**2.856**	**2.871**	**8,3**	**4,3**	**31**	**3**	**42.161**	**46.371**	**45.055**	**49.255**	**6,6**	**6,9**
Barnekoa	1.905	1.729	0,1	1,0	31	3	11.686	12.436	13.621	14.173	11,2	12,0
Nazioartekoa	951	1.143	8,2	3,3	0	0	30.475	33.935	31.434	35.082	5,6	5,9

Iturria: AENA.

Aireportuen araberako salgaien trafikoari dagokionez, Euskal Herri osoan goranzko urtetik urterako aldakuntza ezarri da, % 9,3koa, baina aireportu guztiek ez dute ekarpen berdina egiten. Emaitza positibo horren arrazoi nagusia Forondaren jarduera egokia da. Aireportu horrek bere gain hartzen du salgaien trafikoaren gehiengoa (% 94,1) eta % 10eko gorakada izan du bere jardueran. Loiuko aireportuak % 5,8ko partaidetza izan du eta joera bera erakutsi du, hazkundea motelagoa bada ere (% 0,7). Testuinguru horretan, Noaingo aireportuak (presentzia oso txikia du salgaien garraioan) eta Donostiak (ia batere ez) beherakada nabarmenak izan dituzte ekitaldi honetan: % 48,2 eta % 90,3, hurrenez hurren. Dena dela, Euskal Herriak guztizko nazionalean duen partaidetza hamarren batzuk igo da 2014tik (% 6,6tik % 6,9ra).

231. koadroa Bidaiarien trafikoa, aireportuaren arabera (*)

(m)

Kontzeptua	Bilbo		Iruñea		Donostia		Gasteiz		Euskal Herria		EH/Espainia %	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Tokiko trafikoa	**3.975**	**4.252**	**134**	**144**	**243**	**252**	**7**	**11**	**4.359**	**4.659**	**2,2**	**2,3**
Barnekoa	2.377	2.464	130	139	243	252	5	7	2.755	2.862	4,7	4,6
Nazioartekoa	1.598	1.787	4	6	0	1	2	4	1.604	1.797	1,2	1,2

(*): 2015erako behin-behineko datuak.
Iturria: AENA.

Euskal aireportuetako bidaiarien joan-etorriak aztertuz, lehen ere aipatu dugun moduan, 2015 ekitaldiko bidaiarien trafikoak % 6,9 egin du gora; beraz, gorakada aurreko ekitaldikoa (% 4,1) baino handiagoa izan da. 2015ean, 2014an ez bezala, lau aerodromoek bidaiarien errotazio handiagoa izan dute. Horien artean Loiuko aireportua nabarmendu behar da, lau milioi bidaiarien muga gainditu baitu. Zifra hori 2007an bakarrik gainditu zen. Bizkaiko aireportua sektoreko jardueraren sustatzaile nagusia da

LABORAL kutxa

(trafikoaren % 91,3), eta % 7ko gorakada izan du. Joera hori bera ikusi da Nafarroako eta Gipuzkoako aireportuetan; % 7,5 eta % 3,7ko aldakuntzak izan dituzte, hurrenez hurren. Alabaina, horietako jarduera pixka bat baxuagoa izan da (% 3,1 eta % 5,4ko garrantzi espezifikoa, hurrenez hurren). Nabarmendu behar da Noaingo aireportua balio positiboetara itzuli dela hainbat urtez jardueraren dezelerazioa jasan ondoren; hala, 140.000 bidaiari baino gehiago izan ditu aurten. Azkenik, Forondako aireportuak, garrantzi erlatibo txikia izan badu ere (% 0,2), bertako jarduera merkataritzara bideratuta dagoelako, hazkunde handiena izan du (% 57,1). Hori esanda, lau euskal aireportuek trafiko nazional osoari egiten dioten ekarpena % 2,3koa, 2014koaren berdina.

232. koadroa Aireportuko trafikoaren gorakada (2015/2014)

Aireportua	Bidaiariak		Aireontziak		Salgaiak	
	Mila	% ∆	Unitateak	% ∆	Tm	% ∆
Bilbo (Loiu)	277	6,9	1.529	3,9	21	0,7
Iruñea (Noain)	10	7,5	2	0,1	-4	-48,2
Donostia (Hondarribia)	9	3,7	353	8,2	-28	-89,6
Vitoria-Gasteiz (Foronda)	4	57,1	793	13,8	4.211	10,0
Euskal Herria	300	6,9	2.677	5,1	4.200	9,3

Iturria: AENA.

Atal honi amaiera emateko, jarraian 2015ean euskal aireportuetan izandako gertakari azpimarragarrienak aipatuko ditugu. Hasteko, Hondarribiko aireportuan, hegaldi pribatuek gora egin badute ere (jatorriak Errusia, Estatu Batuak edo Brasil izanik), aireportuak bi linea erregular besterik ez ditu, bat Bartzelonara eta bestea Madrilera, nahiz eta behin eta berriz hitzeman duen eskaintza areagotuko duela. 2015ean, Donostia 2016ko Europako Kultur Hiriburua dela eta, bazirudien hegaldien eskaintzan lortu nahi den aldaketa hori gertatuko zela, baina ez da hala izan. Alabaina, 2016ean hegaldi gehiago antolatu dira, Londresera eta Palmara. Dena den, 2014ko irailean mugako aireportu izaera berreskuratu zuen; hala, Schengen akordioan sartzen diren 26 nazionalitateez gain, Europako eta munduko gainerako herrialdeetarako hegaldiak egiteko aukera du. Alabaina, azken albisteen arabera, Aireko Segurtasunaren Europako Agentziak (EASA) jakinarazi dio AENAri bertako pista 300 metro murriztu behar duela. Horrek eragin negatiboa izango luke aireportuaren jardueran, zenbait hegaldi ezin baitira egin baldintza horietan.

Gipuzkoako aireportuak bezala, Noaingo hegaldien eskaintza ere gero eta murritzagoa da. Ondorioz, Nafarroako Gobernuak azterketa bat enkargatu du, Iruñeko aireportua Europako beste batzuekin (Frankfurt, Paris, Amsterdam eta Bartzelona) lotzea bideragarria ote den eta lotura horiek egiteak Nafarroako ekonomia nola eragingo lukeen aztertzeko.

Forondari dagokionez, erakundeek linea erregular gehiago eta iraunkorragoak eskaintzeko beharra ikusten dute, iraganean ia batere iraun ez zuten esperientzietatik urrunduz (Ryanair, 2007an). Alabaina, esan behar da 2012an H24 lizentzia galtzeak (24 orduz lan egiteko) inflexio-puntu bat izan dela aireportuko jardueran, kargaren emaitzei esker bidaiarien mugimendu urria konpentsatu badute ere.

Bilbok, berriz, bidaiariak areagotzen jarraitu du 2015ean, markak hausteko moduko zifretara gerturatuz (2007. urtea). Ezin izan da marka horretara iritsi, ordea, aurten sortu diren zenbait arazo direla medio; esaterako, 25 hegaldi bertan behera uztea eragin zuen Lufthansaren greba. Gainerakoan, eta inbertsioei dagokienez, aurreko txostenean adierazi genuen Aenak aurrekontu-ahalegin handia egin zuela aireportuko pistetako lan-segurtasuna hobetzeko eta Europako legeriak eskatutako homologazioa lortzeko. Hori horrela, 2015eko abenduan Bilboko aireportuak Europako araudiaren araberako ziurtagiria eskuratu zuen. Ziurtagiri horrek bermatzen du bertako instalazio, sistema, ekipo, zerbitzu eta prozedura guztiak bat datozela lanerako segurtasunari buruzko Europako irizpide berriekin. Loiuko aireportua Aena sareko bigarrena izan da ziurtagiri hori lortzen (Sevilla izan zen lehena), eta Europako lehenengoetarikoa.

5. FINANTZA SEKTOREA

1. EGOERA OROKORRA

2015ean % 3,1eko mundu-mailako hazkundea egon zen, eta hiru dezima jaitsi zen 2014an erregistratutakoa; izan ere, ekonomia sortu berrien jarduerak behera egin zuen (% 4, eta aurreko urtean % 4,6) eta ekonomia jarduerek, berriz, emaitza hobeak izan zituzten (% 1,9). 2015ean funtsezko adierazleetan erregistratutako bilakaerak (BPF, inflazioa...) ekonomia gehienen hobekuntza eta joera positiboa berresten du; alabaina, 2016 eta 2017rako kalkuluen arabera, hazkundeak lasaiagoak izango dira urte horietan. Hazkunde hori moteltzen duten faktore nagusiak dira Eurogunéko barne-eskariaren ahultasuna[1] eta ekonomia narriatuenek enplegua berreskuratzeko dituzten zailtasunak. Bi kasuetan, faktore horiek funtsezkoak izango dira hazkunde ekonomikoaren sekuentzia finkatzeko eta etxeetako errentak berreskura daitezen sustatzeko, baita haietako gastu- eta aurrezte-ahalmena eta inbertsio-erabakiak ere.

34. grafikoa Kanbio-tasa: Euroa versus dolarra*

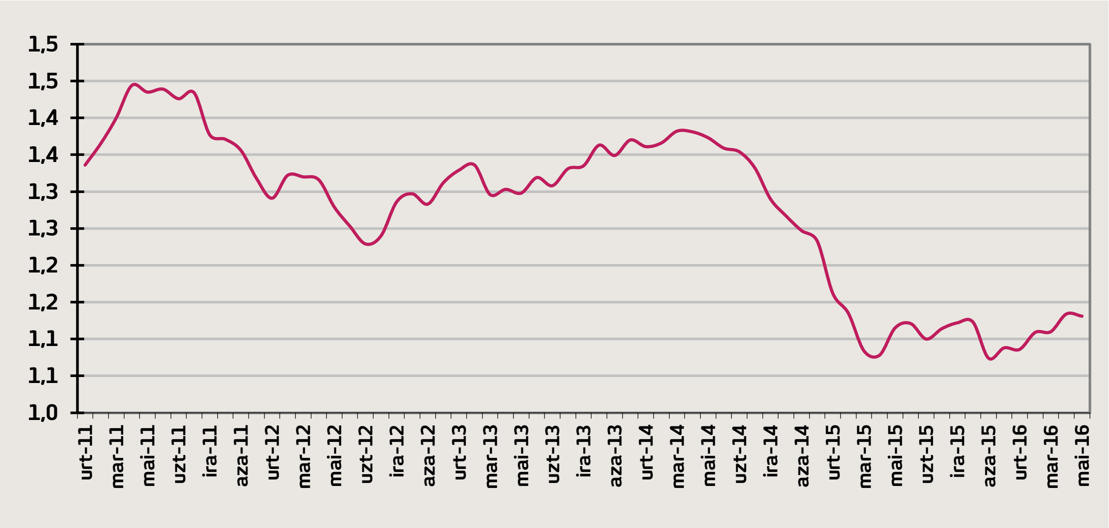

(*): Eguneko batez besteko balioen batezbestekoa.
Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

Urte amaieran, ez dago aipamen berezirik behar duen gertakaririk, aurreko urtekoetan erregistratutakoen antzekorik, finantza-merkatuetan. Hori dela eta, jardueraren berreskurapenak hobera egin du, diru-agintaritzek (FED, EBZ) beren jarduketekin jarraitu dutelako. Jarduketa horien bereizgarria izan da, hain zuzen ere, sistemaren likidezia bermatzeari emandako garrantzia. Zehatzago esanda, EBZren diru-politikak helburu

[1] Greziako krisialdi ekonomia horretarako hirugarren likidezia-plan baten bidez konpondu da, baina britainiarrei eginiko kontsultaren emaitza ikusita, berriz ere ziurgabetasuna sortu da.

nagusi hau izan du: lehentasuna ematea merkatuen likideziari eta egonkortasunari, 2014. urtearen erdialdean abian jarritako diru-pizgarriak sendotuz[1], aktiboak erosteko programa zabalduz eta TLTRO eragiketen sail berri bat abian jarriz. Horri guztiari gehitu behar zaio egungo egoerak ez duela erreferentziazko tasen igoerarik aurreikusten, bat etorriz inflazio-gorakadak ekartzetik edo aurreikustetik urrun geratzen den egoera batekin.

Egoera horretan[2], finantza-erakundeek pixkanaka arindu egin dituzte kreditua eskuratzeko baldintzak[3]. Horrek eta jarduera eta enplegua hobetzeak[4] inbertsioa berreskuratzeko aukera eman du (etxebizitza, enpresa-jarduera), baita kontsumo handia ere (automobila). Dena den, Estatu osoan gailentzen ari da agenteen desapalankatze-prozesua (etxeak eta ekoizpen-jarduerak), eta kreditu-saldo bizia murrizten ari da.

35. grafikoa Ibex-35aren bilakaera. Hileko itxiera-balioaren gaineko urtetik urterako aldakuntza-tasa

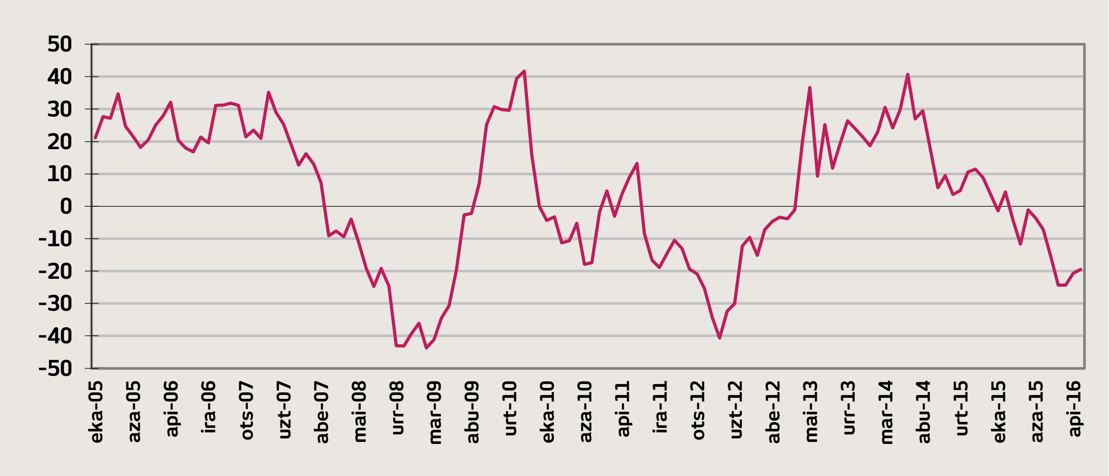

Iturria: Espainiako Bankua eta Balore Merkatuaren Batzorde Nazionala.

Ildo horretan, 2015. urtearen amaierako datuek dagoeneko adierazten dute enpresek eta etxeek erabilgarri duten gastu-bolumena (finantzatua) areagotu egin dela[5]. Alabaina,

[1] 2014. urtearen erdialdean jarri zen abian, eta 2015eko udan finantza-merkatuetan erregistratutako hegazkortasunaren gorakadaren ondorioz, 2015eko abenduan eta 2016ko martxoan neurri gehigarriak hartu ziren, "gordailu-baliabide" deiturikoaren tasa murriztuz, -% 0,40ra arte.

[2] Euro/dolar arteko harremanaren parekotasuna lortzeko doikuntzak eginda eta Europako esportazio-posizioak hobetuta.

[3] Banku-maileguei buruzko inkesta (etxeak) eta ETEentzako kreditua lortzeko aukerei buruzko inkesta (Espainiako Bankua).

[4] Petrolioaren eta beste lehengai batzuen prezioak hobetzearen ondorioz (balio oso baxuetara iritsi dira).

[5] Hori erakusten dute beste zenbait adierazlek, besteak beste: hipoteken emakidak (% 20 eta % 24, kopuruari eta zenbatekoari dagokionez) edo ibilgailuen erosketak.

magnitudearen joera (kreditu-saldo bizia) oraindik beheranzkoa da[1], zor pribatuaren desapalankatze-prozesuarekin bat etorriz. Finantzaketaren helburuen arabera[2], behera egin du ekoizpen-jarduerei, etxebizitza erosteari eta bidaiatzeari eta kontsumo iraunkorreko ondasunei loturiko saldo biziak (-% 4,2, -% 4,8 eta -% 4,8, hurrenez hurren). Era berean, sistemaren berankortasun-ratioak agerian uzten du eginiko doikuntza, eta pixkanaka hobetzen jarraitzen du. Dena den, altua da oraindik ere (% 10,2) eta segmentu jakin batzuetan pilatuta dago: eraikuntza (% 30,9) edo higiezinen enpresak (% 27,4), esaterako. Zordun partikularren edo familien portaerak, aldiz, hobera egin du (% 5,5).

Azkenik, agenteen aurrezki-posizioak ere honako hauen baldintzapean daude: kaudimena eta jarduera berreskuratzeko bermea, aukera desberdinen ordainketa eta agente bakoitzak bere gain hartzen dituen arrisku-erabakiak. Hala, eta figuraren erakargarritasun txikiarekin bat etorriz (ordainketa baxua delako), kreditu-erakundeen gordailuen saldoak behera egiten jarraitzen du 2015ean (-% 2,8). Horrez gain, bigarren urtez jarraian, banku-gordailuetako aurrezkia 2 bilioi euroko mugaren azpitik dago. Bestalde, inbertsio-funtsek kudeatutako ondarea nabarmen berreskuratu da (% 11,8) eta akzioen bigarren mailako merkatuetako kontratazio-bolumena hobetu egin da (% 8,6); ez, ordea, burtsa-balorazioa (Ibex). Azken horrek atzera egin du eta 9.500 puntutik beherako balioa erregistratu du urtearen amaieran.

[1] BSEentzako (beste sektore egoiliar pribatu batzuk; esaterako, familiak eta enpresak) kredituari dagokion saldo biziaren urtetik urterako tasa negatiboa da Estatu osoan (-% 4) eta Nafarroan (-% 6,3), baina ez EAEn (+% 0,4).
[2] Estatu osorako.

2. KREDITU-ERAKUNDEAK

2.1 KREDITUAREN BILAKAERA

Kredituaren bilakaera Estatuan

Espainiako kreditu-erakundeen aktiboen bilakaerak beheranzko joera izan du 2013tik. Urte hori izan zen beherakada handienekoa (-% 11,6), eta txikienekoak, berriz, 2014a (-% 3,7) eta 2015a (-% 5,2).

Kredituak dira aktiboaren osagai nagusia (% 64) eta 2015 ekitaldian lehen aldiz egin du gora kuota horrek; hain zuzen ere, % 78tik % 62ra jaitsi zen 2008. eta 2014. urteen artean. Hortik aurrera, kreditu-masaren doikuntza handia izan da, eta 2013an erregistratu zen urtetik urterako beherakada handiena (-% 13,6). Azken bi ekitaldietan datuak negatiboak izan dira, baina intentsitatea geldotu egin da, bereziki 2015ean (-% 2,1). Zifra horiek agerian uzten dute partikularren eta enpresen balantzeak desapalankatzen hasi direla.

Kreditu-erakundeen gainerako aktiboa hauek osatzen dute: akzioak eta partaidetzak (% 8,9), beste balio batzuk (% 15,1) eta sektorizatu gabeko aktiboak (% 12). Hiru aktibo motek irabazi dituzte kuotak eta kopuruak krisiaren hasieratik, alabaina, 2015ean, ordutik lehen aldiz, hirurek behera egin dute (-% 5,8, -% 15,6 eta -% 6,4, hurrenez hurren), bai kopuruari bai aktibo guztien gaineko kuotari dagokionez.

2015ean, beraz, aurrera jarraitu du sistema desapalankatzeko prozesuak; horretarako, zor pribatuari lotutako saldo bizia murriztu da. Kredituen kapituluaren barnean, kontuan izan behar da zati garrantzitsu bat, epe luzekoa, krisia baino lehen sortu zela, eta pixkanaka murrizten ari dela, mailegu-hartzaileek beren ordainketa-konpromisoak betetzen dituzten heinean. Aitzitik, 2009az geroztik emandako zorroak (eskatzaileen finantzaketa-premiak eta emakida-baldintzetako eskakizunak aldatu zirenean) kredituak berriz dimentsionatu direla (zenbateko txikiagoak) iradokitzen du. Hala, argi geratzen da horren ondoriozko desapalankatze-efektua; izan ere, ordaintzeke dagoen zorraren amortizazio-erritmoak gainditu egiten du kreditu berrien emakidaren bolumena. Hori dela eta, saldoa (itzultzeke dagoen kredituaren stock gisa) jaitsi egin da.

233. koadroa Kreditu-erakundeen aktiboaren osaera

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guztizkoa	**3.251.535**	**3.400.435**	**3.422.612**	**3.025.756**	**2.912.822**	**2.760.239**
Kredituak	2.386.643	2.357.167	2.229.670	1.926.174	1.805.615	1.767.591
Akzioak eta partaidetzak	180.477	250.831	257.501	280.357	261.536	246.261
Balioak, akz. eta part. izan ezik	383.761	405.582	508.991	492.801	492.346	415.508
Sektorizatu gabeko aktiboak	300.652	386.854	426.449	326.424	353.327	330.879

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Norakoen edo agenteen arabera, etxeetarako eta enpresetarako kredituak (“beste sektore egoiliar batzuk”) guztizkoaren hiru laurden baino gehiago hartzen du (% 75,1). Portzentaje horrek bere horretan jarraitu du azken urteotan, ia aldatu gabe. Bestalde, 2014an kreditu-sistemaren kuota krisi osoko baxuena izan zen (% 8,6), eta 2015ean berriz ere igo zen (% 9,3). 2015ean, segmentu ez-egoiliarrari lotutako zenbatekoa 2007tik izan den handiena da, % 10,5eko portzentajearekin. Administrazio publikoak 2014an iritsi ziren beren gehienekora (% 5,6), eta 2015ean zifra hori pixka bat jaitsi zen berriz (% 5,1).

Beste sektore egoiliar batzuen kredituaren bilakaerak baldintzatu egiten du kreditu-saldo osoaren bilakaera: 2008tik, metatutako doikuntza % 27,5ekoa da, eta gehiengoa 2011-2015 laurtekoan gauzatu zen (-% 25,9). Hala, urtetik urterako beherakada handienak 2012. eta 2013. urteetakoak dira (-% 10 eta -% 9,8); beherakada txikiagoa izan zen 2014an (-% 4,7) eta, batez ere, 2015ean (-% 3,8).

Beraz, 2015ean bere horretan jarraitu du aurreko ekitaldietako desapalankamendu-joerak, baina erritmo oso lasaian, bat etorriz ekonomia-jardueraren berpiztearekin eta agenteen finantziazio-beharrekin, baita erakundeek finantziaziorako sarbidea hobetzeko duten ahalmenarekin ere (beren balantzeetan egin beharreko doikuntzak egin ostean).

234. koadroa Kreditu-erakundeak. Kreditua agenteen arabera

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guztizkoa	**2.386.643**	**2.357.167**	**2.228.670**	**1.926.174**	**1.805.615**	**1.767.591**
Kreditu-sistema	234.095	250.867	278.914	210.536	155.097	164.206
AP	78.971	89.687	114.275	87.140	101.313	89.972
Beste sektore egoiliar batzuk	1.843.950	1.782.554	1.604.934	1.448.244	1.380.101	1.327.062
Gainerako denak	229.627	234.059	231.546	180.254	169.104	186.351

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Kanpoko sektoreari emandako kredituak (ez-egoiliarrak), epe motzera dituen aukera hobeekiko menpekotasunarekin eta tamaina txikiagoarekin bat etorriz, profil irregularragoa utzi du agerian, nahiz eta beheranzko joera duen. Guztira, bere balioaren

LABORAL kutxa

heren bat galdu zuen 2007. eta 2014. urteen artean; 2015ean hasi da hori berreskuratzen, aipatutako gorakadari esker.

Administrazio publikoen kredituak urtetik urterako portaera desberdina du, eta 2015ean behera egin du (-% 11,2), 2014an erregistratutako gorakadaren ondoren (% 16,3). Azkenik, sistemaren barneko kreditua (banku artekoa) % 6,1 areagotu da 2015ean, baina oso maila baxutik zetorren, beherakada esanguratsua izan baitzuen 2013an eta 2014an (-% 44,5).

Kredituaren xedea Estatuan

Modalitateen arabera kreditu-saldoaren azterketa eginez gero, nabarmendu behar da berme erreala duten kredituak direla gehienak (% 53,6), eta horien atzetik datozela eperako beste kreditu batzuk (% 29,1), beste mailegu batzuk (% 14) eta merkataritza-kreditua (% 3,2). Berme errealari lotutako saldo bizia bere gorenera iritsi zen 2009an (1,11 bilioi euro), eta ondoren behera egin zuen: 2009. eta 2015. urteen artean doikuntza heren bat baino gehiagokoa izan da (-% 36,2), baina urtetik urterako zifrei dagokienez, 2015ean aztertutako aldiko beherakada txikiena erregistratu da (-% 4,1).

235. koadroa Kreditu-erakundeak. Kredituak motaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guztizkoa	**1.843.950**	**1.782.554**	**1.604.934**	**1.448.244**	**1.380.101**	**1.327.062**
Merkataritza-kreditua	54.219	49.937	40.523	34.570	36.606	42.640
Berme erreala duten zordunak	1.101.064	1.032.823	900.991	790.398	741.237	711.483
Eperako beste zordun batzuk	509.396	490.485	434.521	368.969	376.262	386.474
Beste mailegu batzuk	179.271	209.309	228.899	254.307	225.996	186.465

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Eperako beste zordun batzuei buruzko atalean sartzen da kontsumorako kreditua, eta beheranzko joera agertzen du 2011tik aurrera; hain zuzen ere beherakada metatua izan zuen 2011-2013 aldian (% 27,4), eta joera positiboa 2014an (% 2) eta 2015ean (% 2,7).

2007tik 2013ra, beste mailegu batzuen atalak dinamismo handia erregistratu zuen, eta bere zenbatekoa bider 2,5 izatera iritsi zen. 2014. eta 2015. urteen artean, aurrerapen horren erdia konpentsatu zen, gutxi gorabehera, urtetik urterako bi beherakadarekin (-% 11,1 eta -% 17,5, hurrenez hurren). Azkenik, merkataritza-kredituari buruzko saldoak aurrerapen nabarmena izan zuen 2015ean (% 16,5) eta joera positiboa izan duen bigarren urtea izan da, bolumenaren % 62 galdu ostean 2007. eta 2013. urteen artean.

36. grafikoa Kreditu-erakundeak. Kredituak motaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk (BSE)

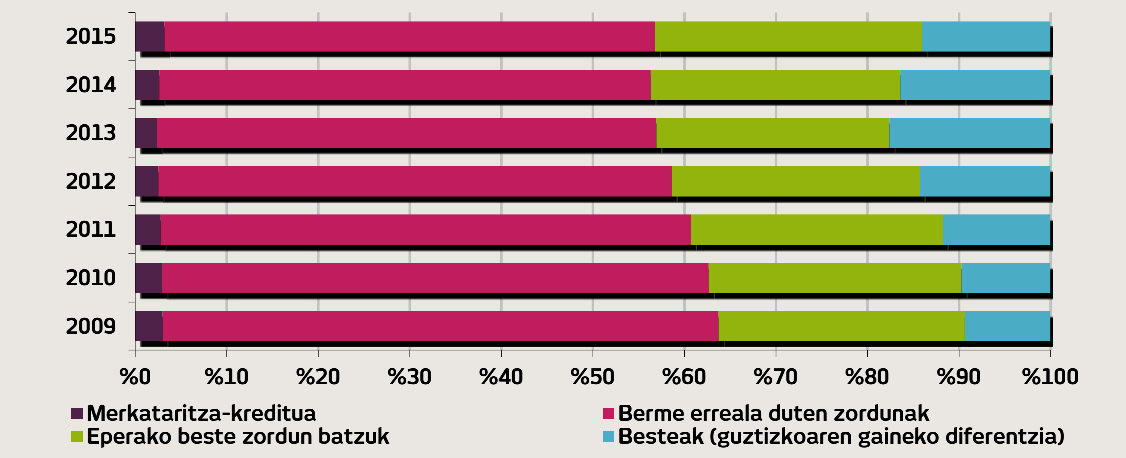

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Gordailu-erakundeek kudeatzen dute Espainiako kreditu pribatuaren zatirik handiena (% 96,1); horren osagarri gisa, kredituan bakarrik espezializatutako azpisektore txiki bat dago.

2015ean, kreditu horren helburuen arabera, ekoizpen-jarduerek gordailu-erakundeek kudeatutako kredituaren % 48,6 hartu zuten; gainerakoa honela banatuta dago: etxebizitzak erosteko eta birgaitzeko kreditua (% 42,4), kontsumo iraunkorreko ondasunak (% 1,6) eta beste helburu batzuk (% 7,3).

236. koadroa Gordailu-erakundeak. Kreditua helburuaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guztizkoa	**1.782.291**	**1.715.037**	**1.537.748**	**1.392.384**	**1.328.189**	**1.274.656**
Ekoizpen-jarduerak	975.510	929.832	788.412	690.631	647.426	619.953
Etxebizitzak erostea eta birg.	654.253	643.556	620.580	592.278	568.212	541.032
Kontsumo iraunkorreko ondasunak	33.796	29.798	26.038	19.869	21.615	20.576
Beste kreditu batzuk	118.732	111.851	102.718	89.606	90.936	93.095

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

2015ean, gordailu-erakundeek kudeatutako kreditu osoa % 4koa izan da, eta helburuaren araberako portaera antzekoa izan da. Hori horrela, 2015ean beherakada egon da ekoizpen-jardueretara bideratutako kreditu-saldoan (-% 4,2), baita etxebizitzetara eta kontsumo iraunkorrera bideratutako saldoan ere (bakoitzean -% 4,8). Aitzitik, beste kredituen partida izan da azken bi urteetan pixka bat hazten hasi den bakarra (% 1,5 eta % 2,4, 2014an eta 2015ean).

37. grafikoa Kreditu-erakundeak. Kreditua helburuaren arabera. Beste sektore egoiliar batzuk

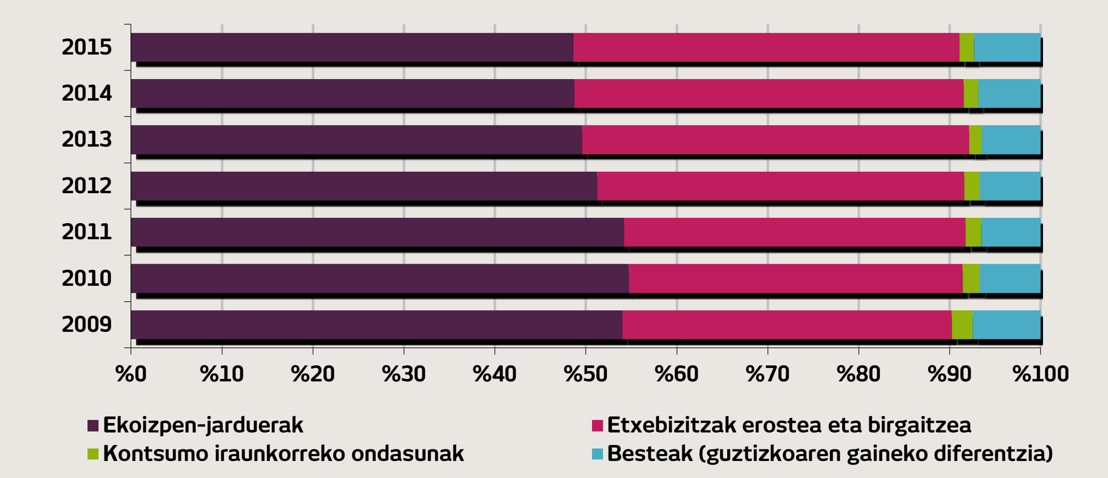

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Kredituaren bilakaera EAEn eta Nafarroan

2015ean gordailu-erakundeek beste sektore egoiliar batzuei (BSE) emandako kredituak urtetik urterako aldakuntza-tasa positiboa erregistratu du EAEn (% 0,4). Hori hala izan da Bizkaiko datuari esker (% 2,4), konpentsatu egiten baititu beheranzko joerarekin jarraitzen duten Gipuzkoako (-% 2,4) eta Arabako (-% 1,9) datuak, Nafarroan eta Estatuan gertatu den moduan (-% 6,3 eta -% 4, hurrenez hurren). Grafikoan ikus daitekeen moduan, 2014-2015 aldia inflexio-biurteko bat da, 2009tik erregistratutako portaerarekin alderatuta.

38. grafikoa Gordailu-erakundeak. Beste sektore egoiliar batzuei emandako kredituaren bilakaera

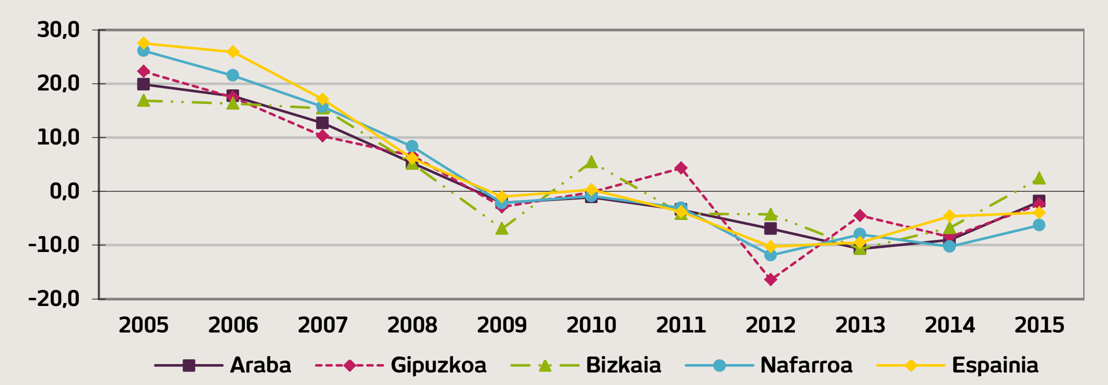

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Administrazio publikoei emandako kredituaren egoera, 2015ean erregistratutako emaitzak kontuan hartuta, nahiko desberdina da; igoerak egon dira Nafarroan (% 40,1), Araban (% 18,5) eta Bizkaian (% 10,2), eta beherakada Gipuzkoan (-% 8,9).

237. koadroa Gordailu-erakundeak. Agenteen eta lurraldearen arabera

(M eurotan)

Lurraldea	Urtea	AP	BSE	GUZTIZKOA
Araba	2013	1.420	9.854	11.274
	2014	1.890	8.962	10.852
	2015	2.240	8.794	11.034
Bizkaia	2013	2.714	37.891	40.605
	2014	3.373	35.323	38.696
	2015	3.718	36.176	38.894
Gipuzkoa	2013	728	20.631	21.359
	2014	745	18.883	19.628
	2015	679	18.430	19.109
EAE	2013	4.862	68.376	73.238
	2014	6.008	63.168	69.176
	2015	6.637	63.400	70.037
Nafarroa	2013	751	18.589	19.340
	2014	719	16.678	17.397
	2015	1.007	15.631	16.638
Euskal Herria	2013	5.613	86.965	92.578
	2014	6.727	79.846	86.573
	2015	7.644	79.031	86.675
Espainia	2013	76.627	1.392.838	1.469.010
	2014	94.697	1.328.193	1.422.887
	2015	85.708	1.274.523	1.360.361

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Beste adierazle batzuk: hipoteken eraketa eta ibilgailuen matrikulazioa

Arestian adierazi dugunez, etxeen finantzaketa-helburu nagusiak etxebizitza eta kontsumo iraunkorreko ondasunak dira (eta, horien artean, automobila). 2015eko kreditu-stockaren bilakaeraren egoera osatzeko, hipoteken eraketari[1] buruzko datuak jaso dira hemen, ibilgailuen matrikulazioari buruzko datuekin batera. Bi kasuetan, datuok Estatukoak, EAEkoak eta Nafarroakoak dira.

Azken bost urteak kontuan hartuta, 2015ean gertatu dira Espainian eratutako hipoteketako urtetik urterako hazkuntza handienak, bai kopuruari (% 20,1) bai balio osoari (% 24,5) eta batez besteko zenbatekoari (% 3,7) dagokienez. EAEko zifrak antzekoak izan dira (% 22, % 29,1 eta % 5,8), baina ez Nafarroakoak (% 2,5, % 1,8 eta -%

[1] Iturria: EIN. Estatu osoko jabetza-erregistroek emandako informazioa; hemen sartzen dira xede guztietarako hipoteka-kredituak, ez ohikoena bakarrik (etxebizitza hipotekatua erostea). Fluxu-estatistika bat da (urteko hipoteka-jarduera), Espainiako Bankuak jasotako kreditu-informazioa ez bezala; azken horrek, posizio zordunen stocka jasotzen du.

0,7). Kopuruari eta balioari dagozkion beherakada handienak 2010 eta 2013 artean egon ziren hiru lurraldeetan, baina ondoren bilakaera desberdina izan da; berreskurapen nagusia 2014an gertatu zen Nafarroan, eta lasaiagoa 2015ean. Espainian eta EAEn, aldiz, berreskurapena 2015ean gertatu da; hain zuzen ere, urtetik urterako aldakuntza negatibotik (2014an, -% 5,7, balioari dagokionez) positibora (2015ean, % 29,1) igaro da.

EAEko hipoteka-kredituen balioa Estatu osokoaren % 6,8koa da; kuota hori % 1,5ekoa da Nafarroaren kasuan. Hipoteka bakoitzeko batez besteko zenbatekoa % 20,1 altuagoa da EAEn Espainian baino, eta berriz ere pixka bat zabaldu da, aurreko urteetan distantzia murriztu ondoren. Nafarroako batez besteko zenbatekoa Estatuko batezbestekoa baino baxuagoa izan da, eta hori berria da aztertutako aldian.

238. koadroa Etxebizitzen gaineko hipoteka berrien eraketa

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Espainia						
Hipoteka kop.	607.535	408.461	273.873	199.703	204.302	245.382
Zenbatekoa guztira (milioi €)	71.041	45.716	28.329	19.973	20.891	26.015
Batez besteko zenbatekoa (mila €)	*116,93*	*111,92*	*103,44*	*100,01*	*102,25*	*106,02*
EAE						
Hipoteka kop.	30.230	23.065	16.920	12.146	11.469	13.991
Zenbatekoa guztira (milioi €)	4.421	3.355	2.251	1.464	1.380	1.781
Batez besteko zenbatekoa (mila €)	*146,26*	*145,45*	*133,01*	*120,53*	*120,29*	*127,33*
Nafarroa						
Hipoteka kop.	7.076	5.520	4.095	3.170	3.710	3.804
Zenbatekoa guztira (milioi €)	845	666	459	345	384	391
Batez besteko zenbatekoa (mila €)	*119,37*	*120,62*	*112,00*	*108,88*	*103,37*	*102,91*

Iturria: Hipoteken Estatistika. EIN. Geuk egina.

Estatu osoan, ibilgailuen matrikulazioak % 20,9ko igoera izan zuen 2015ean, eta aurreko urtekoa baino % 18,4 handiagoa izan zen. Adierazle horrek erakusten digu hiru urteko joera positiboa egon dela, bai Estatuan bai EAEn eta Nafarroan. 2015eko datuen arteko alderaketak eta krisiaren unerik baxuenekoarekiko (2012) alderaketak adierazten du Nafarroako matrikulazioa % 52 altuagoa izan zela 2015ean. Antzeko zifrak lortu dira Estatuan (% 47,8) eta EAEn ere (% 46,8).

239. koadroa Ibilgailuen matrikulazioaren bilakaera. Turismoak.

(Unitate kop.)

Kontzeptua	2011	2012	2013	2014	2015
Nafarroa	8.081	7.034	7.737	9.170	10.690
EAE	29.610	25.616	27.321	32.300	37.601
Espainia	808.059	699.589	722.689	855.308	1.034.232

Iturria: Anfac.

Berankortasunaren bilakaera[1]

Berankortasun-tasak gora egin du 2009tik, eta 2013an iritsi zen goreneko baliora (% 13,8). 2014tik hobekuntza erregistratu da (% 12,6), eta 2015ean berretsi egin da (% 10,2), nahiz eta oraindik balioak oso altuak diren.

240. koadroa Gordailu-erakundeak. Zalantzazkoen edo berankortasunaren guztizko tasaren bilakaera. Beste sektore egoiliar batzuk.

(M eurotan)

Urtea	Zalantzazko kr.	Kredituak*	(Zalantz./Kred.) x 100
2010	102.520	1.782.291	5,7
2011	135.505	1.715.748	7,9
2012	162.601	1.537.748	10,6
2013	191.748	1.392.384	13,8
2014	167.743	1.328.189	12,6
2015	129.979	1.274.652	10,2

(*): Beste sektore egoiliar batzuei lagatako funtsak.
Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

Ekoizpenaren esparruan berankortasun-tasa % 6,2tik % 20,9ra igo zen aldi kritikoan (2009-2013), eta ondoren jaitsi egin da pixkanaka: 2015ean % 14,9koa izan da. Berankortasun-tasa handiena izan duten enpresa-jarduerak izan dira higiezinak eta eraikuntza; oraindik ere balio oso altuak izan dituzte 2015ean (% 27,4 eta % 30,9). Bi jarduera horien tasak ia laukoiztu egin ziren 2009-2013 aldian.

Industria-jardueren berankortasun-tasak baxuagoak izan dira eta hobekuntza hori agerian utzi dute (% 13,3tik % 11,2ra); portaera hori izan dute, halaber, garraioaren eta biltegiratzearen sektoreak (% 13,1) eta merkataritza- eta konponketa-sektoreak (% 12,9).

Etxebizitzak erosteko eta birgaitzeko kredituak eta familien hainbat helburutarako kredituak berankortasun-tasa askoz ere baxuagoa dute enpresa-jarduerek baino. Alabaina, tasa horiek ere bikoiztu arte hazi ziren, gutxi gorabehera, 2009 eta 2013 artean, eta horiek ere jaisten hasi dira 2013tik 2015era. Aipatutako lehenengo helburua % 12,2tik % 10era igaro da, eta bigarrena % 5,7tik % 4,7ra.

[1] Ez dugu autonomia-erkidegoen arabera bereizitako informaziorik.

241. koadroa Gordailu-erakundeak. Zalantzakoen edo berankortasunaren tasaren bilakaera, kredituaren helburuen arabera. Beste sektore egoiliar batzuk

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zalantzazkoak guztira	**5,8**	**7,9**	**10,6**	**13,8**	**12,6**	**10,2**
Ekoizpen-jarduerak	**8,0**	**11,6**	**16,0**	**20,9**	**18,9**	**14,9**
Nekazaritza eta arrantza	4,3	6,5	9,1	13,6	12,2	10,2
Industria	4,4	5,7	9,4	13,8	13,3	11,2
Eraikuntza	12,3	18,7	26,6	35,3	33,7	30,9
Zerbitzuak	8,1	12,0	16,3	21,0	18,9	14,4
Higiezinak	*14,0*	*21,5*	*29,1*	*38,0*	*36,2*	*27,4*
Finantzak (ez banka)	*0,8*	*1,4*	*2,2*	*3,3*	*2,4*	*2,1*
Merk. eta konp.	*5,6*	*7,2*	*10,7*	*15,2*	*15,6*	*12,9*
Garraioa eta bilt.	*3,3*	*4,3*	*8,6*	*13,7*	*17,3*	*13,1*
Ostalaritza	*5,2*	*8,2*	*16,8*	*23,2*	*20,4*	*17,2*
Bestelako zerbitzuak	*4,0*	*5,4*	*8,9*	*13,3*	*12,2*	*9,9*
Beste helburu/etxe batzuk	**2,9**	**3,4**	**4,7**	**6,7**	**6,6**	**5,5**
Etxebizitzak erostea eta birg.	2,3	2,8	3,8	5,8	5,7	4,7
Beste batzuk	5,9	6,8	9,8	13,5	12,2	10,0
Gainerakoak	**8,2**	**6,6**	**10,4**	**12,2**	**6,3**	**16,6**

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Etxebizitzak erostera bideratutako kredituetan dago alderik handiena kreditu osoaren barnean duen garrantziaren (% 42,4) eta zalantzazko kredituaren barnean duen garrantziaren (% 19,4) artean. Alde handia dago, halaber, higiezinen jardueran, baina kasu honetan aldea alderantzizkoa da (% 10,5 bakarrik kreditu osoari dagokionez, baina % 28,2 zalantzazko kredituari dagokionez). Horien atzetik daude gainerako zerbitzuak (% 22,3), eraikuntza (% 10) eta industria (% 9,1), besteak beste.

242. koadroa Gordailu-erakundeak. Zalantzazko kredituaren bilakaera, helburuen arabera. Beste sektore egoiliar batzuk

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zalantzazkoak guztira	**102.520**	**135.505**	**162.601**	**191.748**	**167.473**	**129.980**
Ekoizpen-jarduerak	**77.831**	**108.096**	**126.032**	**143.511**	**122.314**	**92.164**
Nekazaritza eta arrantza	980	1.395	1.830	2.477	2.145	1.824
Industria	6.364	7.659	11.628	14.846	14.085	11.773
Eraikuntza	13.683	17.814	19.521	20.315	15.961	12.947
Zerbitzuak	56.803	81.228	93.055	105.874	90.120	65.619
Higiezinak	*43.450*	*63.223*	*64.202*	*66.265*	*53.732*	*36.665*
Finantzak (ez banka)	850	1.576	2.005	2.871	2.385	2.067
Merk. eta konp.	4.329	5.461	7.840	10.438	10.432	8.659
Garraioa eta bilt.	1.349	1.730	3.431	4.761	4.968	3.635
Ostalaritza	1.875	2.843	5.608	7.094	5.686	4.612
Bestelako zerbitzuak	4.950	6.394	9.969	14.534	12.883	9.981
Beste helburu/etxe batzuk	**23.232**	**26.200**	**34.544**	**46.530**	**44.171**	**34.736**
Etxebizitzak erostea eta birg.	15.255	17.799	23.807	34.080	32.308	25.204
Beste batzuk	7.977	8.401	10.737	12.450	11.863	9.532
Gainerakoak	**1.457**	**1.209**	**2.025**	**1.707**	**990**	**3.080**

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

2.2 GORDAILUEN BILAKAERA

Estatuko kreditu-erakundeetako gordailuak

Kreditu-erakundeetako gordailuen saldoaren bilakaerak agenteen erabilgarri-posizioaren (likideziaren) eta aurrezki-posizioaren zati bat islatzen du. Lortutako emaitza hainbat faktoreren ondorioa da. Horien artean, agenteen prestasuna (segurtasuna versus arriskua), finantza-figuren ordainketa eta/edo une bakoitzean eskuragarri dauden aurrezki- edo inbertsio-produktuen eskaintzen baldintzak aipa daitezke. Halaber, krisiaren faktorea erabakigarria izan da, errenten narriadura-egoera batean (familietan zein enpresetan) aurrezpen-marjina txikiagoa sortzen baita (eta metatutako aurrezkiak ere murriztu egiten dira).

Egoera horretan, eta Estatu osoa kontuan hartuta, kreditu-erakundeen gordailuen saldoa 1,94 bilioi eurokoa da; zifra hori jaisten ari da 2009tik eta jaitsi egin da, halaber, 2015ean (-% 2,8). Bigarren urtez jarraian, banku-gordailuetako aurrezkia 2 bilioi euroko mugaren azpitik geratu da.

243. koadroa Kreditu-erakundeak. Kreditu-erakundeetako gordailuak, agenteen arabera

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guztizkoa	**2.300.219**	**2.307.138**	**2.297.865**	**2.065.401**	**1.997.363**	**1.940.673**
• Kreditu-sistema	269.668	372.668	572.928	381.293	311.533	302.834
• AP	79.080	69.717	69.183	63.485	76.150	77.063
• Beste sektore egoiliar batzuk	1.440.425	1.373.079	1.316.735	1.314.129	1.289.280	1.261.715
• Beste ez-egoiliar batzuk	511.046	491.675	339.019	306.493	320.400	299.061

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Sektore pribatuko gordailuen (beste sektore egoiliar batzuk) saldoa 1,26 bilioi izan da. Hortaz, behera egin du aurreko ekitaldiarekin alderatuta (-% 2,1), eta pixka bat gehiago urrundu da aurreko urteetan erregistratutako balioetatik (2008ko zifra baino % 16,6 gutxiago). Gordailu horiek kreditu-erakundeetako gordailu guztien % 65 dira, eta portzentaje horrek gora egin du azken sei urteotan. Bestalde, beste sektore ez-egoiliar batzuen gordailuek (% 15,4 hartzen dute) ere behera egin dute (-% 6,7), eta iaz lortutako berreskuratze-marjina galdu dute.

Gordailuen posizioen osagaietako hirugarrena kreditu-sistema da; horrek ere aldakuntza negatiboa izan du 2015ean (-% 2,8) eta gordailu osoen % 15,6koa da. Azkenik, administrazio publikoen gordailuen saldoaren portaera (guztizkoaren % 4) pixka bat hazi da urtetik urtera (2015ean % 1,2).

244. koadroa Gordailu-erakundeak. Gordailuak moten arabera. Beste sektore egoiliar batzuk

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guztizkoa	**1.216.702**	**1.170.396**	**1.147.690**	**1.155.977**	**1.138.434**	**1.137.827**
• Agerikoa	261.766	269.711	265.027	281.967	328.852	384.450
• Aurrezkia	211.287	202.949	199.073	206.485	221.934	254.227
• Eperakoa	743.649	697.736	683.589	667.525	587.648	499.150

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Etxeen eta erakunde pribatu ez-finantzarioen segmentuko gordailuen saldoa 1,14 bilioi eurokoa izan da 2015 ekitaldiaren itxieran; ia 2014ko berbera (-% 0,1). Gordailu-modalitateetan, epe finkoaren ordez erabilgarritasunik berehalakoenaren eta ageriko gordailuen goranzko joera indartu egin da 2015ean. Erabaki horretan, gainera, eragina izan dezakete interes-tasa baxuek, ordainketan sortzen duten diferentziala oso txikia baita beste epe batzuen aldean. Epe finkoko posizioak ez dira nagusi 2015ean (% 43,8); horien lekua hartu dute ageriko posizioek (% 56,1), eta horiei gehitu behar zaizkie aurrezki-kontuak (% 22,3) edo ageriko kontu korronteak (% 33,8).

Aurrezpenaren beste adierazle batzuk

Familien eta negozioen errenta eta aurrezteko ahalmena funtsezkoak dira aurrezki-posizioetan. Eremu horretan, kontabilitate nazionaleko datuek (EIN) erakusten dutenez, krisialdian familien eta enpresen diru-sarrerak murriztu egin dira; edonola ere, gastuen eta inbertsioen neurrian murriztu dira, eta eutsi egin zaio aurrezki-tasari, aurreikuspen-planteamendu bati jarraiki seguruenik. Hori kontuan hartuta, ikus daiteke 2015eko datuek berretsi egiten dutela aurreko urteko joera-aldaketa.

245. koadroa Errenta gordin erabilgarria, BEG eta aurrezki gordina

(M eurotan)

Kontzeptua	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Etxeak						
• Errenta gordin erabilgarria	816.053	819.649	788.983	781.049	787.429	807.243
• Aurrezki gordina	69.462	74.674	58.768	66.214	64.635	64.428
• Aurrezki-tasa (%)	8,5	9,1	7,4	8,5	8,2	8,0
Soz. ez-finantzarioak						
• BEG	581.786	573.008	557.406	546.035	550.911	575.653
• Aurrezki gordina	161.795	137.857	146.373	166.207	161.879	181.101
• Aurrezki-tasa (%)	27,8	24,1	26,3	30,4	29,4	31,5

Iturria: Espainiako Kontabilitate Nazionala. Kontu ez-finantzarioak. Geuk egina.

2009tik 2013ra bitarte, familien errenta gordin erabilgarriak urteko % 1,5eko beherakada izan zuen, baina 2014an eta 2015ean berreskuratu egin da (% 0,8 eta % 2,5). Aurrezki-

tasak gorabeherak izan ditu, baina 2015ean (% 8) askoz ere baxuagoa izan da 2009an baino (% 13), eta pixka bat jaitsi da azken bi ekitaldietan.

Bestalde, Balio Erantsi Gordina, ekonomia-jardueren aberastasun-sorrera adierazten duena, jaitsi eta berreskuratu egin da, lehen aipatutako eredu berari jarraituz. Bosturtekoan jaitsi eta 2014an pixka bat igo ondoren (% 0,9), 2015eko zifra hobea da, argi eta garbi (% 4,5). 2014ko aurrezki gordina ia 2010ekoaren berdina zen, baina 2015ean % 11,9 egin du aurrera. Ondoriozko aurrezki-tasak gorabeherak ditu, baina joera orokorra goranzkoa da: 2015ean % 31,5era iritsi da. Emaitza horretan eragina izan du suspertzeko aurreikuspenik ezak. Baliteke faktore horrek inbertsio-erabakiak atzeratu izana eta, beraz, enpresen aurrezki-tasaren hobekuntza bultzatu izana.

Gordailuen bilakaera EAEn eta Nafarroan

Euskal Herrian, sektore pribatua eta publikoa batuz (eta kanpoko sektorea eta finantzarioa kanpo utzita), 2015. urtearen amaieran gordailuak % 2,5 areago ziren, ia 2013. urteko zenbatekora iritsiz. Hobekuntza hori ez dator bat Estatu osoan erregistratutako egoerarekin; izan ere, Estatuan gordailuen saldoak ez du ia gorakadarik izan (-% 0,1), eta zenbatekoa 2010. urtekoaren antzekoa da. Hala, EAEk eta Nafarroak Estatuan jasotako gordailuei eginiko ekarpena % 7,4koa da; portzentaje hori dagokien BPGaren portzentajearen antzekoa da (% 7,8) eta beren biztanleria-portzentajea baino askoz ere altuagoa.

39. grafikoa Gordailu-erakundeak. Beste sektore egoiliar batzuen gordailuen bilakaera

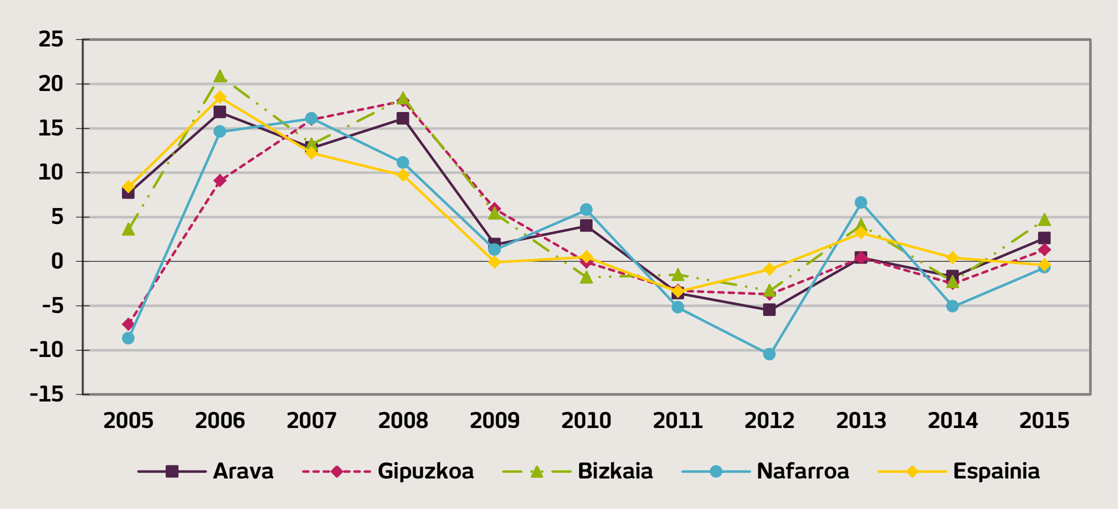

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

Aurrezki pribatuaren[1] portaera antzekoa da aintzat hartutako esparru geografikoetan. 2015ean, EAEko lurraldeetan aldakuntza txiki negatibotik positibora igaro dira, eta hau izan da urtetik urterako gorakada probintzia bakoitzean: Bizkaia (% 4,7), Araba (% 2,6) eta Gipuzkoa (% 1,3). Nafarroan behera jarraitzen du, baina lasaitu egin da (-% 0,7).

Administrazio publikoen gordailuetako saldoaren bilakaerak ebaluazio desberdina izan du lurralde bakoitzean: Gipuzkoan % 77,6 areagotu da; Nafarroan, berriz, beherakada garrantzitsua izan du (-% 20), eta Bizkaian ere behera egin du, gutxiago bada ere (-% 6,5); Araban berriz, datua egonkor mantendu da (-% 1,5). EAE barneko lurraldeen araberako banaketak erakusten du saldo horren % 71 Bizkaiari dagokiola, % 18 Gipuzkoari eta % 11 Arabari.

2015ean, Espainiako gordailu publikoek guztizko gordailuen % 6,7 hartu dituzte; parte-hartze hori handiagoa da Bizkaian (% 5,2), Araban (% 3,4), Nafarroan (% 2,8) eta Gipuzkoan (% 2,3) erregistratutakoa baino.

246. koadroa Gordailu-erakundeak. Beste sektore egoiliar batzuen eta administrazio publikoen gordailua.

(M eurotan)

Lurraldea	Urtea	AP	BSE	GUZTIZKOA
Araba	2013	307	9.542	9.849
	2014	331	9.381	9.712
	2015	326	9.623	9.949
Bizkaia	2013	2.088	38.682	40.770
	2014	2.197	37.800	39.997
	2015	2.059	39.586	41.645
Gipuzkoa	2013	265	22.844	23.109
	2014	294	22.267	22.561
	2015	522	22.561	23.083
EAE	2013	2.660	71.068	73.728
	2014	2.822	69.448	72.270
	2015	2.907	71.770	74.677
Nafarroa	2013	440	16.078	16.518
	2014	530	15.257	15.787
	2015	424	15.144	15.568
Euskal Herria	2013	3.100	87.146	90.246
	2014	3.352	84.705	88.057
	2015	3.331	86.914	90.245
Espainia	2013	61.796	1.134.914	1.196.710
	2014	73.448	1.139.756	1.213.204
	2015	76.097	1.135.720	1.211.817

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina. Geuk egina.

[1] Kontuan hartu behar da ez dagoela aurrezkiaren neurri osorik; izan ere, pasibo-erabakiak, gordailu-figuretarantz orientatzeaz gain, baliteke inbertsio-xedeetara lekualdatzea, esaterako, funtsetara, balioetara edo higiezinen jarduera bezalako beste batzuetara.

Interes-tasaren, kostuaren eta ordainketaren bilakaera

Europako Banku Zentralak ezarritako erreferentziazko interes-tasa % 0,05ekoa izan da 2015ean, eta % 0n geratu da 2016ko maiatzean. Ondorioz, iaz bezala, aintzat hartutako interes-tasak beherantz doitu dira, bereziki etxeetarako eta enpresetarako eperako gordailuen ordainketak (horiek guztiak % 0,5en azpitik geratu dira). Salbuespenak dira 2 urte baino gehiagoko gordailuak; horiek % 0,5etik % 066ra igaro dira.

Eta neurri txikian bada ere, enpresen ageriko gordailuen ordainketa familiena baino handiagoa da, ohikoa den moduan. Eperako gordailuen kasuan, berriz, alderantziz gertatzen da. Hain zuzen ere, epe luzerako familia-gordailuei kendu zaizkie sustagarri gehien, % 0,83tik % 0,24ra igaroz.

Finantzaketa-kostua ere murriztu egin da; nabarmendu behar da kontsumoaren finantzaketari % 7,5etik gora eutsi zaiola eta gainditu egiten duela etxebizitzari dagokion tasa (% 2), baita enpresei bideratutakoa ere (% 2 eta % 3 artean, mailegatutako zenbatekoaren arabera). Enpresen zorpekoengatik kobratutakoak ere murriztu egin dira (% 2,3ra arte). Nolanahi ere, aurrezkiaren ordainketa-balioetatik oso urrun geratzen dira kasu guztietan.

40. grafikoa Birfinantzaketa-interesaren tasaren bilakaera. Europako Banku Zentrala

(%)

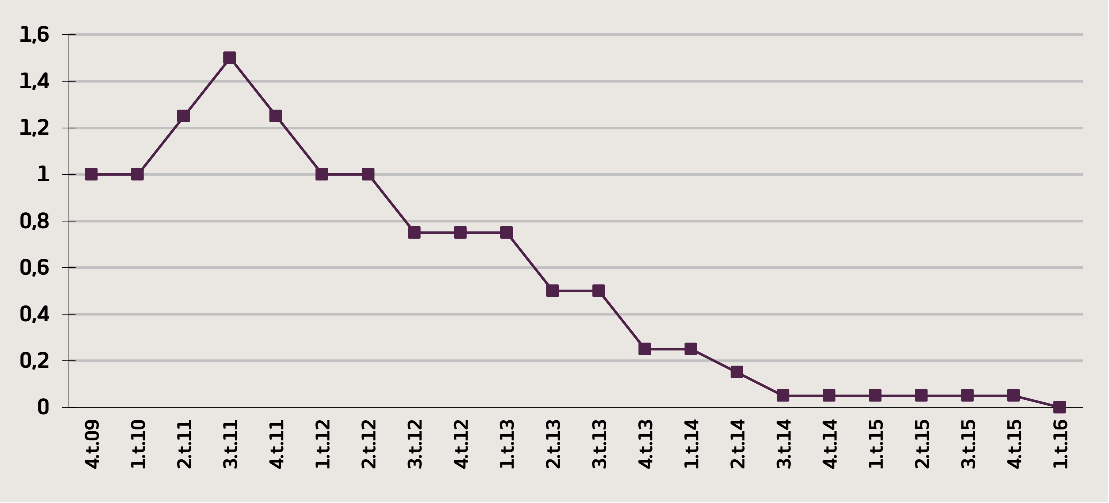

Iturria: Europako Banku Zentrala.

247. koadroa Kreditu-erakundeak. Etxeetarako[2] eta sozietate ez-finantzarioetarako eragiketa berriei aplikatutako interes-tasak (TEDR)

(%)

	2012	2013	2014	2015
ETXEETARAKO[2] MAILEGUAK ETA KREDITUAK				
– Etxebizitza[1]	2,81	2,99	2,56	1,98
– Kontsumoa[1][3]	7,76	8,90	7,74	7,56
– Beste helburu batzuk[1]	5,81	5,58	4,64	3,77
SOZIETATE EZ-FINANTZARIOETARAKO MAILEGUAK ETA KREDITUAK				
– Zorpekoak	3,52	3,38	3,14	2,34
– 1.000.000 €[1]-ra arteko kredituak	4,93	4,83	3,86	3,01
– 1.000.000 €[1] baino gehiagoko kredituak	2,72	2,73	1,99	1,96
ETXEEN GORDAILUAK[2]				
– Agerikoa	0,21	0,22	0,17	0,12
– Eperakoa[1]	2,83	1,50	0,66	0,39
• 1 urte arte	2,97	1,23	0,59	0,35
• 2 urte baino gehiago	1,96	1,85	0,83	0,24
SOZIETATE EZ-FINANTZARIOEN GORDAILUAK				
– Agerikoa	0,37	0,35	0,31	0,24
– Eperakoa[1]	2,08	1,30	0,51	0,31
• 1 urte arte	2,05	1,30	0,51	0,31
• 2 urte baino gehiago	2,24	1,37	0,50	0,66

(1): Batez besteko tasa haztatua, produktu desberdinei dagokienez, epearen arabera. Abenduaren 31n.
(2): Etxeak eta etxeen zerbitzura dauden irabazi-asmorik gabeko erakundeak.
(3): 2010eko maiatzetik, kreditu-txartelen bidez emandako kreditua ere sartzen da.
TEDR: Definizio mugatuko tasa efektiboa, hau da, UTB komisiorik gabe.
Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

3. INBERTSIO KOLEKTIBOKO FUNTSAK

2015ean Inbertsio Kolektiboko Erakundeen ondareak (aurrerantzean, IKE) gora egin du, baina aurreko urtean baino indar gutxiagorekin (% 11,1; 2014an, % 24,9), eta 257.723 milioi eurora iritsi da; izan ere, finantza-merkatuen egonkortasuna handiagoa izan da (hegakortasun txikiagoa) eta espektatiba hobeak egon dira errentagarritasunean. Beste helburu batzuetako, esaterako, aurrezki-gordailuetarako ordainsaria, berriz, baxua izan da.

Edonola ere, IKE erakunde kopuruak beheranzko joera hartu du berriro (-% 1), 2014an gertatu ez bezala (+% 2). Inbertsio Funtsen kopurua da azpisektore honen kategoria nagusia, eta hau murriztu egin da seigarren urtez jarraian (-% 9,7); Kapital Aldakorreko Inbertsio Sozietateen (SICAV) kopuruak, berriz, gora egin du (% 4,5). Azken tresna horiek ugariagoak dira, baina batez besteko ondare txikiagoa dute. IKE bakoitzeko batez besteko ondareak % 75 egin du gora 2012tik.

Higigarrietako Inbertsio Funtsak (HIF) dira ondareko kategoria nagusia, eta haren pisuak gora egin du berriro hirugarren urtez (% 86,2), IKEen balio osoaren gainetik. 2015ean, funtsen kopurua 1.760ra jaitsi da, baina baterako balioak nabarmen jarraitu du gora egiten (% 11,8). Bilakaera hori bat dator merkatuak egonkortu izanarekin: banku-gordailuek erakargarritasuna galdu dute inbertitzaileentzat eta IKEetako posizioek normaltasuna berreskuratu dute, arrisku gutxiago eta bolumen eta dibertsifikazio handiagoa duten inbertsio-funtsak egonkortuz eta espezializatuagoak direnak eta arrisku handiagoa duten beste batzuk galduz.

Bestalde, 3.372 Kapital Aldakorreko Inbertsio Sozietateek 9.940 milioi euroko ondarea dute, batez beste; hau da, IKEen ondarearen % 13, eta 2015ean gora egiten jarraitu dute kopuruari dagokionez (% 4,5) eta ondare osoari dagokionez (% 6,5). Hala ere, bi adierazleetan, ez aurreko urtean bezainbeste.

248. koadroa Finantza arloko Inbertsio Kolektiboko Erakundeen ondarea eta kopurua

Kontzeptua	Ondarea (M euro)		Erakunde kopurua	
	2014	2015	2014	2015
Inbertsio Funtsak (HIF)	198.719	222.145	1.949	1.760
Inbertsio-sozietateak (SICAV)	31.487	33.532	3.228	3.372
Inbertsio libreko IKE (ILIKE)	1.336	1.708	37	37
Inbertsio libreko IKEen IKE	345	338	18	11
Guztizkoa	**231.887**	**257.723**	**5.232**	**5.180**

Iturria: CNMV. Urteko txostena.

Inbertsio libreko Inbertsio Kolektiboko Erakundeak (ILIKE) (*estaldura-funtsak* edo *hedgefunds* ere esaten zaie) finantza-kudeaketa aurreratuko tresnak dira, eta inbertitzaile espezializatuentzat daude pentsatuta. 2015ean, ondare osoaren % 0,66 dira, eta bigarren mailako pisua dute Espainiako inbertsio kolektiboko erakunde guztien aldean (% 0,7). Espainiako merkatuko ILIKEak 37 dira, aurreko urteen antzera, eta euren ondarea % 27,8 hazi da; 1,7 bilioi eurora iritsi da.

Inbertsio libreko IKEen IKEak ("ILIKEIKE" edo "estaldura-funtsen funtsak" esaten zaie) hainbat ILIKE konbinatutan inbertitzen duten funtsak dira, eta azken urteotan jarrera uzkurra dute: atzera egin dute ondareari (-% 2) eta kopuruari (18 ziren, eta 2015ean 11 dira, azken bi urteetan erdiak likidatu egin baitira) dagokienez, eta, hala, galdu egin dute IKEek oro har zuten garrantzia.

2015ean, inbertsio-funtsen finantza-inbertsioetara bideratutako zorroak gora egin du (% 9,1), baita diruzaintzari esleitutako diru-partidak ere (likidazioa). Nabarmena da barneko inbertsioen zorroak behera egin duela (-% 18,2) zorraren balio adierazgarriei esleitutako zenbatekoek atzera egin dutelako (-% 26,7) eta ezin delako konpentsatu gordailuek kreditu-erakundeetan duten jarrera positiboarekin (% 2,8).

Bestalde, gora egin du kanpoko zorroari lotutako inbertsio-posizioen guztizkoak (% 51,9); orain, aurreko urteetan ez bezala (ehunekoaren erdia baino gutxiago zen), finantza-inbertsioen zorroaren % 54 da guztira. Erregistratutakoaren arabera, epigrafe guztiek nabarmen egin dute gora urtetik urtera. Bereziki nabarmendu dira inbertsio kolektiboko erakundeetan eginiko inbertsioak (% 107,9). Hala ere, partida nagusia zorraren balio adierazgarriak dira oraindik ere (48.543 milioi euro), kanpoko kartera horren inbertsio-posizioen % 44 osatzen dute.

SICAVetan, inbertsio-posizioen % 61,5 kanpoko zorroari dagokio (2014an baino 4,3 puntu gehiago), eta Estatuan, % 28,1 (aurreko urtean baino 7 puntu gutxiago). Diruzaintzak pisu handiagoa du (% 9,6) HIFetan baino (% 7,5). Era berean, kategoria honetan kopuru osoaren % 24,2 dago soilik zorrean inbertituta, jomuga honek HIFetan duen pisuaren erdia baino gutxiago. Haren zorroan, honako hauek nabarmentzen dira: atzerriko IKEak (% 27,1), atzerriko ondare-tresnak (% 21), jatorria estatuan duen zorra (% 10,9), aurten atzerrikoak gainditua (% 13,3). Horien ondoren dauden produktu nazionalak; esaterako, ondare-instrumentuak (% 9,2), IKEak (% 4,2) eta gordailuak (% 3,7), oso pisu txikiarekin, gainerako kategoriekin alderatuta.

Azkenik, adierazi beharra dago 2015ean SICAVen kanpoko zorroek gora egin zutela (% 14,4) baina aurreko urteetako ehunekoa baino gutxiago. Zenbateko handiko

inbertsiorik handienak nazioartekoak izan ziren: IKEetan (1,3 bilioi), zorrean (0,6 bilioi) eta ondarean (0,8 bilioi), eta barneko zorrean desinbertitu zen gehienbat (1,5 bilioi gutxiago).

249. koadroa Higigarrietako inbertsio-sozietateen eta -funtsen ondare-banaketa, balio eraginkorraren arabera

(M euro)

Kontzeptua	Inbertsio-funtsak (*)			Inbertsio-sozietateak		
	2014	2015	% ∆ 15/14	2014	2015	% ∆ 15/14
Ondarea	**198.719**	**222.145**	**11,8**	**31.487**	**33.532**	**6,5**
Finantza-inbertsioen zorroa	**187.694**	**204.797**	**9,1**	**29.081**	**30.035**	**3,3**
Barneko zorroa	114.645	93.834	-18,2	11.064	9.424	-14,8
Zorraren balio adierazgarriak	79.694	58.451	-26,7	5.116	3.663	-28,4
Ondare-tresnak	8.448	8.757	3,7	3.324	3.090	-7,0
Inbertsio kolektiboko erakundeak	6.065	5.698	-6,1	1.433	1.418	-1,0
Kreditu-erakundeetako gordailuak	19.927	20.483	2,8	1.169	1.226	4,9
Eratorriak	495	434	-12,3	-11	-7	-36,4
Beste batzuk	14	10	3,0	32	33	3,1
Kanpoko zorroa	73.048	110.957	51,9	18.015	20.608	14,4
Zorraren balio adierazgarriak	38.582	48.543	25,8	3.897	4.472	14,8
Ondare-tresnak	13.043	18.654	43,0	6.228	7.026	12,8
Inbertsio kolektiboko erakundeak	20.864	43.366	107,9	7.784	9.090	16,8
Kreditu-erakundeetako gordailuak	243	104	-57,2	2	6	200,0
Eratorriak	311	286	-8,0	94	8	-91,5
Beste batzuk	5	5	0,0	10	5	-50,0
Zalantzazko inbertsioa, inbertsio berankorra edo auzipeko inbertsioa	1	7	600,0	2	3	50,0
Diruzaintza	**10.895**	**16.594**	**52,3**	**2.198**	**3.211**	**46,1**
Zordunak/hartzekodunak	**130**	**753**	**479,2**	**209**	**286**	**37,5**

(*): Hortik kanpo daude inbertsio libreko IKEak (ILF eta ILIKEF).
Iturria: CNMV. Urteko txostena.

Funts motei dagokienez, inbertsio-posizioekin bat etorriz, adierazi behar da 2015ean Errenta finkoko funtsak direla oraindik ugarienak funts-kopuruari (% 17,7), partaideei (% 28,7) eta ondareari (% 29,5) dagokienez. Baina irudi horiek pisua galtzen dute elkarrekin errenta finko mistoko funtsen eta errenta aldakor nazional eta nazioartekoen alde; izan ere, elkarrekin funtsen % 26,3, partaideen % 36,3 eta ondarearen % 37,6 osatzen dute.

Azkenik, nabarmentzekoa da bermea duten funtsen (errenta finkoa edo aldakorra) multzoari egindako ekarpenaren atzerakada, kopuruari (% 21,7), partaideei (% 10,9) eta ondareari (% 10,1) dagokienez. Garrantzi-galera hori kudeaketa pasiboko funtsetan ere erregistratzen da; izan ere, bere pisuari eusten dio kopuruari dagokionez (% 11,8) baina atzera egiten du partaideei (% 7,2) eta ondareari (% 8) dagokienez.

250. koadroa Higigarrietako Inbertsio Funtsen (HIF), partaideen eta ondarearen banaketa, zorroaren osaeraren arabera (abenduaren 31)

Kontzeptua	% Funts kopurua		% partaide kopurua		% Ondarea	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Errenta Finkoa	18,4	17,7	30.3	28,7	35,4	29,5
Errenta finko mistoa	6,3	7,3	9,4	14,7	12,2	20,2
Errenta aldakor mistoa	6,7	7,9	5,9	8,0	6,8	9,7
Errenta aldakor mistoa	5,3	6,0	6,0	5,5	4,2	4,1
Nazioarteko errenta aldakorra	9,8	11,1	11,0	13,6	6,2	7,7
Errenta finkoaren bermea	14,4	10,3	10,4	5,5	10,3	5,6
Errenta aldakorraren bermea	14,0	11,4	8,7	5,4	6,1	4,5
Funts globalak	8,3	9,9	3,5	5,0	3,5	5,7
Kudeaketa pasiboaren funtsak	11,6	11,8	10,7	7,2	12,0	8,0
Itzulkin absolutuko funtsak	5,2	5,4	4,1	6,2	3,3	5,1
Beste funts batzuk	0,0	1,3	0,0	0,2	0,0	0,04
HIF guztira *(Funts eta partaide kopurua, milioika euro ondarea)*	**1.951**	**1,804**	**6.409.806**	**7.682,947**	**198.718**	**222.145**

Iturria: CNMV. Urteko txostena.

4. BURTSA-MERKATUA

2015. urtearen itxieran adierazleak positiboak izan dira, eta munduko hazkuntza-tasa (% 3,1) 2014koa baino baxuagoa izan da (% 3,4). Datu hori testuinguruan sartzeko, aipatu behar da ekonomia berriek aurreko ekitaldian baino dinamismo txikiagoa izan dutela (% 4; eta aurrekoan % 4,6), eta ekonomia aurreratuek hobetzen jarraitu dutela (% 1,9).

Urte osoa kontuan hartuta, aldaketa ikus daiteke kanpoko baldintzek EBren esparruan duten eraginari dagokionez; izan ere, badirudi berreskuratze partekatuaren alde egingo dutela, hain zuzen ere, urteko bilakaera baldintzatuko duten ekitaldi handirik ez dagoelako. Arrisku-primen egonkortasuna nagusi den egoera honetan, bereziki herrialde periferikoentzat, gertakari nagusienak honako hauek dira: Greziari laguntzeko hirugarren planerako ituna eta EBZk moneta-politiko malguari eta tasa baxukoari eusteko agertu duen asmoa, TLTROen bidez banku zentralaren epe luzerako finantzaketa erabiltzeko aukerari esker. “Helburu espezifikodun epe luzerako birfinantzaketa-eragiketa” (TLTRO) horien eraginak murriztu egin zuen erakundeen tasen eta marjinen gaineko presioa, eta erraztu egin zuen kreditu-eskaintza. Dena den, egungo egoerak ez du tasak igoko diren itxaropenik ematen (ez Fed AEBn, ez EBZ); hori dela eta, aurrezki-posizioen ordainketaren interes-tasa errealak, hein handi batean, negatiboak dira.

Barneko eskari nazionala eta ingurukoa hobetzeak bultzada ematen dio enpresa-jarduerari eta horren finantzaketa-beharrei, eta kreditu berriak emateko espazio irekiak eta burtsa-merkatuen dinamismo handiagoa ahalbidetzen ditu. Edonola ere, burtsa-merkatuaren jarduera honako baldintza hauen mende dago: zerga-helburuak betetzeko betebeharra (zor publikoaren jaulkipena zabaltzea baldintzatzen du), finantza-erakundeen kontuen saneamendua (posizioak bonu eta obligazioetan deseginez) eta burtsa-jardueraren berreskuratze irmorik eza (pixka bat hobetu da kontratazioari dagokionez, baina ez bere indizearen balorazioari dagokionez).

Beraz, IBEXak gorakada garrantzitsua izan zuen urte hasieran, eta 11.500 puntuetara iritsi zen. Zoru hori galdu egin da urteak aurrera egin ahala, hegazkortasun handiko saioen kopuru handia dela eta. Hori horrela, urtea atzerakada batekin itxi da (-% 7,2), Parisen (% 8,5) eta Frankfurten (% 9,6) ez bezala (bietan positiboa izan da), baina bat etorriz Londres (-% 4,9) eta New Yorken (-% 2,2) bilakaerarekin.

4.1 IKUSPEGI OROKORRA

Lehen mailako edo jaulkipeneko merkatuak

2015. urtean, Espainiako baloreen lehen mailako merkatuen kasuan, balio nominala 2,28 bilioi euro izan da; horietatik % 72,4 errenta finkokoak dira (akzioak ez diren baloreak, finantza-tresna deribatuak izan ezik) eta % 27,6 errenta aldakorrekoak (akzio kotizatuak eta ez-kotizatuak). Zor publikoa Idazpenen Zentralaren bidez kudeatzen da (CADE); lehen mailako merkatuan jaulkitako zor publikoaren zatirik handiena AIAF bigarren mailako merkatuan negoziatuko da gero. Akzioek edo enpresen kapitalaren gaineko eskubideek errenta aldakorreko bigarren mailako merkatuetan kudeatzen dituzte salerosketak, batik bat, Burtsetan.

Jarraian datorren koadroan, 2015. urtean atal bakoitzeko jaulkipen eta amortizazioen ondoriozko saldo garbia azaltzen da, eta ondoren, urte bakoitzeko eta aurreko urteko garbiaren arteko aldakuntzak. 2015ean, ekonomiaren desapalankamendua desagertzeko prozesuarekin koherente izanik, balore-merkatuetako zorraren jaulkipenak kontrakzio handiagoa izan du; alabaina, kontrakzio hori azken bi ekitaldietan lasaitu egin dela ikus daiteke.

251. koadroa Akzioak ez diren baloreak, finantza-tresna deribatuak izan ezik. Inbertsio-funtsetako partizipazioak eta akzioak. Jaulkipen garbiak eta salmenta-eskaintza publikoak

(M eurotan)

Kontzeptua	2013	2014	2015	Urte arteko aldakuntza	
				Aldak. 14/13	Aldak. 15/14
Akzioak ez diren baloreak, finantza-tresna deribatuak izan ezik. Balio nominalak	**-127.369**	**-102.846**	**-49.555**	**24.523**	**53.291**
– Finantza-erakundeak	-216.656	-150.610	-97.706	66.046	52.904
• Finantza-erakunde monetarioak	-130.710	-96.473	-31.157	34.237	65.316
• Bestelako finantza-bitartekariak	-85.946	-54.137	-66.549	31.809	-12.412
– Administrazio publikoak	85.635	47.088	43.383	-38.547	-3.705
• Administrazio zentrala	91.262	49.627	50.172	-41.635	545
• Autonomia erkidegoak	-5.496	-2.298	-6.788	3.198	-4.490
• Tokiko udalak	-131	-240	0	-109	240
– Sozietate ez-finantzarioak	3.652	676	4.768	-2.976	4.092
Akzio kotizatuak eta ez-kotizatuak	**26.139**	**11.361**	**17.734**	**-14.778**	**6.373**
– Kapital-zabalkuntza. Funtsen ekarpena	26.139	11.361	17.734	-14.778	6.373
• Finantza-erakundeak	24.588	8.281	12.207	-16.307	3.926
• Sozietate ez-finantzarioak	1.552	3.080	5.527	1.528	2.447
– Salmenta-eskaintza publikoak	0	0	0	0	0
Jaulkipen garbien eta salmenta-eskaintza publikoen guztizkoa	**-101.230**	**-91.485**	**-31.821**	**9.745**	**59.664**

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

2015ean, jaulkipen garbien eta salmenta-eskaintza publikoen guztizko saldo garbiak berreskuratzen jarraitu du, eta, oraindik balio negatiboak baditu ere (-31.812 milioi euro), saldo hori 2014koa baino pixka bat baxuagoa da eta 59.664 milioi euroko berreskuratze garbia izan du.

Aintzat hartutako bi segmentuek portaera bera izan dute: batetik, akzioak ez diren balioen segmentuan (errenta finkoa) desapalankatzeko joera nagusitu da, eta 2015eko itxieran, saldoa -49.555 milioi eurokoa izan da. Zifra hori 2014. ekitaldiaren itxieran erregistratutakoaren % 48,2 da; beraz, 53.291 milioi euro areagotu da. Bestalde, akzioen jaulkipenari dagokion jardueraren berreskurapena nabarmendu behar da (nola kotizatuena hala ez-kotizatuena), eta urtetik urterako saldoa 6.373 milioi euro areagotu da.

Arreta akzioak ez diren baloreei jartzen badiegu (errenta finkoa) eta segmentu hori parte hartzen duten erakundeen taldeen arabera aztertzen badugu, nabarmendu egin behar da finantza-erakundeen portaera (-97.706 milioi euro) azken urteetan erregistratu den jaulkitako bolumenaren doikuntzarako joeran; hain zuzen ere, urtetik urterako hobekuntza 52.904 milioi eurokoa izan da, eta berreskuratzearen % 99,3 tituluen linea honetatik dator.

Bestalde, administrazio publikoek saldo garbi positiboa izan dute (43.383 milioi euro), baina 2014koa baino txikiagoa (-% 7,8). Multzo horren barnean, administrazio zentrala da agente garrantzitsuena (50.172 milioi euroko inbertsio garbi berria), eta sektore publikoaren barnean duen garrantzia % 1,1 areagotu du (% 94,5era iritsi da), autonomia-erkidegoekin eta tokiko udalekin alderatuta, kontrakzio-fasean eta zor-modalitate horiek beherantz doitzeko fasean. Azkenik, sozietate ez-finantzarioek jaulkipen-indarra berreskuratu dute, horien saldoa 4.768 milioi euro areagotu baita; horrek esan nahi du urteko inbertsioa 2014koa baino zazpi aldiz handiagoa dela.

Merkatuko bigarren ardatza akzio kotizatuei eta ez-kotizatuei dagokie, 17.734 milioi euroko inbertsio berri garbiarekin. Inbertsio hori 2014koa baino % 56,1 handiagoa da, eta bat dator 2015. ekitaldiko ezaugarri nagusiarekin; alegia, ekonomia- eta enpresa-jardueraren pixkanakako berreskurapenarekin.

Bigarren mailako merkatuak: Burtsak

2015 ekitaldiaren itxieran, burtsa-merkatuko balio negoziatua 0,98 bilioi eurora iritsi zen; horietatik 0,96 bilioi akzioen segmentuari dagozkie eta 0,02 bilioi errenta finkoko figurei. Burtsetan negoziatutako guztizkoa % 6,7 areagotu da urtetik urtera, eta portaera

desberdina izan da aztertutako bi segmentuetan: errenta aldakorraren jarduera areagotu egin da (% 8,6), eta tasa finkoen segmentua (obligazioak) uzkurtu (-% 37,8).

Adierazi behar dugu 2015ean negoziatutako bolumena 2011n erregistratutako datutik gertu dagoela (ia 1 bilioi euro) eta atzean uzten dituela 2012-2013 urteetako zifrak (0,75 bilioi inguru). Azken ekitaldi horien ezaugarri dira dinamismo baxua eta merkatuen hegazkortasuna. Beraz, burtsa-jardueraren lehen zifra horiek agerian uzten dute ekonomia-jarduera berreskuratzen ari dela eta inbertitzaileak finantza-merkatuetara itzultzen ari direla .

Burtsa-jarduera burtsa arteko lotura-sistemaren bidez bideratzen da nagusiki, eta, kasu batzuetan bakarrik, korroen sistemaren bidez. Burtsa arteko lotura-sistemari buruzko informazioa bost jarduera-taldetan banatu da, agenteen jatorriaren arabera; 2015ean, negoziatutako akzioen bolumenaren % 35,2 banku-jardueraren barneko enpresei dagokie, % 1,9 telekomunikazioetakoei, % 14,9 enpresa elektrikoei, % 4,6 eraikuntza-jarduerari eta % 33,2 gainerako jarduerei.

252. koadroa Burtsa-merkatua. Negoziatutako bolumenen balio efektiboa

(M eurotan)

Tituluak	2013	2014	2015	% Δ 15/14
Funts publikoak	43.737	35.935	23.935	-33,4
Beste obligazio batzuk	2.360	2.323	169	-92,7
• Bankuak	1.365	206	3	-98,5
• Gainerakoak	995	2.117	166	-92,2
Obligazioak, guztira	**46.094**	**40.581**	**23.692**	**-41,6**
Akzioak (SIBE, Burtsa art. Lot. Sist.)	698.261	883.869	960.327	8,6
• Bankuak	285.469	343.688	337.752	-1,7
• Elektrikoak	82.762	110.054	115.751	5,2
• Eraikuntza	32.236	43.849	44.587	1,7
• Komunikazioa	106.512	114.198	143.214	25,4
• Gainerakoak	191.283	271.080	319.022	17,7
Gainerako akzioak (Korro Sist. Kont.)	482	480	480	0,0
• Madrilgo Burtsa	361	360	360	0,0
• Bartzelonako Burtsa	121	120	120	0,0
• Bilboko Burtsa	--	--	--	--
• Valentziako Burtsa	--	--	--	--
Akzioak, guztira	**698.744**	**884.349**	**960.807**	**8,6**

Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

Talde bakoitzak erregistratutako bilakaeran nabarmendu behar da bankak bakarrik egin duela atzera (-% 1,7). Aintzat hartutako beste lau segmentuek aldiz bilakaera positiboa izan dute; bereziki nabarmendu behar dira telekomunikazioen (% 25,4) eta gainerako jardueren (% 17,7) gorakada. Errenta finkoa burtsetan negoziatutakoaren % 2,4 baino ez da izan aurten, eta, zehazki, Baloreak Konpentsatu eta Likidatzeko Zerbitzuaren (SCLV) bitartez egin da. Atal honetan, errenta finko publikoak % 99,3ko garrantzia du (iaz baino

gehiago: % 94,3); izan ere, ekitaldi honetan bankuek, enpresek eta beste mota batzuetako obligazioek jaulkitako zorraren negoziazioa asko murriztu da, aurreko urteetan ez bezala (kategoria horiek nahiko egonkorrak izan ziren).

Azken finean, burtsak egoera normalizatuago batera itzuli dela berretsi du, gutxienez kontratazio-bolumena berreskuratzeari dagokienez. Hain zuzen ere, indizearen (IBEX) hegazkortasuna handiagoa izan da 2015ean 2014an baino, eta ekitaldia % 7,2ko atzerakadarekin itxi da.

Bigarren mailako merkatuak: Errenta Finkoa

CADEk edo Idazpenen Zentraleko sistemak kudeatutako kontratazio-bolumenak 6,06 bilioi euroko bolumen negoziatuarekin eman zion amaiera 2015 ekitaldiari, eta % 2,7ko urtetik urterako beherakadarekin. Zifra horiek bonu eta obligazioen segmentuak izan duen bilakaera txarraren emaitza dira (-% 3,9); izan ere, segmentu hori sistemaren zatirik funtsezkoena da (% 88). Horri gehitu behar zaio Altxorraren Letren kontratazioak portaera positiboa izan duela (% 1,3), sistema osoari egiten dion ekarpena pixka bat hobetuz (% 11,5etik % 12ra).

253. koadroa Errenta finkoko merkatu antolatuetako kontratazioa(1)

(mila M eurotan)

Kontzeptua	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
Idazpenen Zentrala(2)	**5.058**	**6.227**	**6.061**	**-2,7**
– Bonuak eta obligazioak	4.166	5.548	5.333	-3,9
• Kontuen titularren art.	1.042	1.100	893	-18,8
– Altxorraren Letrak	892	719	728	1,3
• Kontuen titularren art.	239	278	334	20,1
AIAF(3)	**1.293**	**1.099**	**518**	**-52,9**
– Enpresa-ordaindukoak	112	45	30	-33,3
– Matador bonuak	0,11	0,02	0,10	336,4
– Hipoteka-zedulak	336	388	200	-48,5
– Oblig. eta bonu sinpleak	845	666	288	-56,8

(1): Kontratazio nominala.
(2): Soilik eragiketa sinpleak, eskura. Bonu eta obligazioen eta Altxorraren Letren eragiketen guztizkotik negoziatutako zenbatekoak.
(3): Merkatuan SA batek egiten ditu eragiketak, eta AIAF Aktibo Finantzarioen Bitartekarien Elkartea izena hartu du oinordetzan.
Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

2015. ekitaldia datu negatiboekin itxi da zor pribatuan espezializatutako AIAF merkatuarentzat. Nabarmentzekoa da jardueraren kontrakzioa, 2014an egindako kontratazioaren erdia baino gehiago galdu baitu (-% 52,9). Merkatu honetan kontratatutako bolumena honela dago banatuta: bonuak eta obligazioak (% 55,6), hipoteka-zedulak (% 38,6), enpresa-ordaindukoak (% 5,8) eta “matador” deritzen bonuak

(% 0,02). Beherakadek lehenengo hiru taldeei eragin diete, honako aldakuntza hauekin: -% 56,8, -% 48,5 eta -% 33,3, hurrenez hurren. Matador bonuen bolumena, aldiz, hirukoiztu egin da, baina horien garrantzia txiki-txikia da oraindik.

254. koadroa Eperakoen eta aukeren merkatu ofizialak*

(kontratu-kopurua, milakotan)

Kontzeptua	2014	2015	% ∆ 15/14
– Eperako finantzarioak	7.236	7.706	6,5
– Aukera finantzarioak	732	544	-25,7

(*): Egindako eragiketak.
Iturria: Espainiako Bankuaren Estatistika Buletina.

Azkenik, eperakoen eta aukeren merkatuetako jarduerei dagokienez, adierazi behar da, sinatutako kontratuen kopuruari dagokionez, 2015ean aurrera egiten jarraitu duela eperakoen segmentuak (% 6,5), baina atzera aukeren kontratazioak (-% 25,7).

4.2 BILBOKO BURTSA

2015 ekitaldiaren itxieran, Bilboko Burtsaren indize orokorra 1.578,45 puntukoa izan da. Horrek esan nahi du % 5,4 jaitsi dela aurreko urtetik. Hasieran behera egin ostean, indizeak aurrera egin zuen, % 14 inguru, lehen hiruhilekoan, baina gero pixkanaka atzeratzen hasi zen, urte amaierara arte. Portaera hori IBEX-35 indizearen antzekoa izan da; bi kasuetan, gehieneko mailak martxoan lortu ziren.

41. grafikoa Kotizazio Indize Orokorra. Bilboko Burtsa (2015)

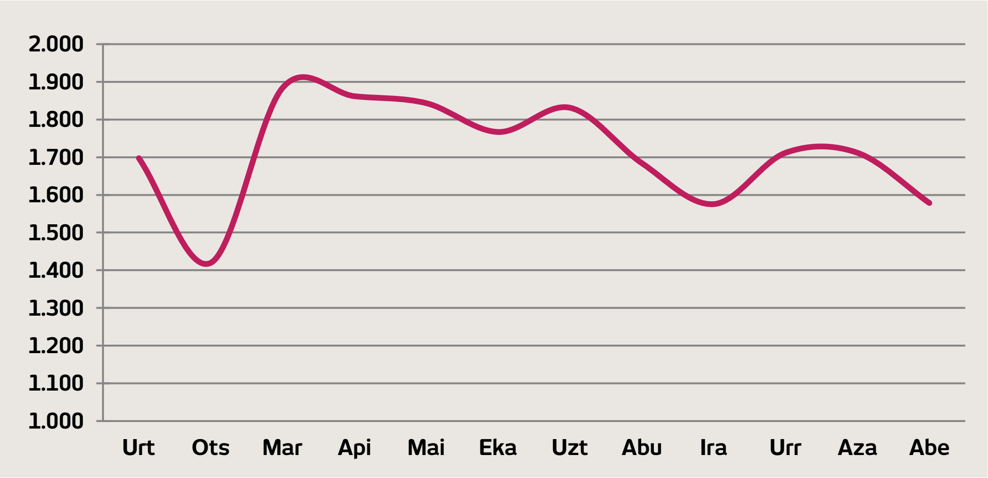

Iturria: Bilboko Burtsa.

255. koadroa Bilboko Burtsaren Indize Orokorra (2000 indizea). Azken balioa, gehienekoa eta gutxienekoa

Urtea	Azkena	Gehienekoa	Gutxienekoa
2007	2.626,55	2.798,31	2.406,30
2008	1.589,90	2.625,68	1.338,57
2009	1.921,55	1.936,17	1.149,30
2010	1.615,18	1.975,39	1.398,65
2011	1.366,61	1.808,89	1.210,76
2012	1.331.00	1.443,33	974,81
2013	1.658,57	1.660,80	1.231,66
2014	1.668,99	1.849.71	1.601,52
2015	1.578,45	1.941,39	1.530,92

Oharra: Oinarria 2000, 1999ko abenduaren 31koa.
Iturria: Bilboko Burtsa. Indizeak. Grafiko historikoak.

2015ean, euskal burtsari lotutako transakzio guztiak 182.270 milioi eurokoak izan dira guztira, 2014an baino % 4,5 handiagoak. Ia guztiak SIBEren errenta aldakorreko negoziazioaren jarduerari dagozkio; zehazki, % 4,7ko gorakada izan du jarduera horrek. Errenta finkoko jarduerak, aldiz -% 6,7 egin du behera.

256. koadroa Bilboko Burtsako kontratazio-bolumena Balio efektiboak*

(M eurotan)

Kontzeptua	2012	2013	2014	2015	% ∆ 15/14
E. aldakorra - (SIBE)(2)	148.301	139.477	172.655	180.713	4,7
Errenta finkoa	3.072	2.759	1.989	1.856	-6,7
Eragiketa-aretoan(1)	0,3	0	0	0	-
Elektronikoa (SEND)(2)	9	28	61		-99,9
SAC-CL-BVB(3)	3.062	2.731	1.928	1.856	-3,7
Guztira	151.372	142.235	174.644	182.570	4,5

(*): Erosketak + salmentak.
(1): Korroen merkatu tradizionala.
(2): SIBE (Espainiako Burtsa arteko Lotura Sistema) etengabeko merkatuak eta SEND (Zorra Negoziatzeko Sistema Elektronikoa), AIAF merkatuarekin loturik eta txikizkariei zuzenduta.
(3): Kontuko Idazpenen eta Bilboko Baloreak Konpentsatu eta Likidatzeko Zerbitzuak (SAC-CL-BVB) —CADErekiko independentea da— EAEko zor publikoa kudeatzen du 1991. urteaz geroztik, eta 1993. urtetik aurrera, Bilboko Burtsaren gainerako balio esklusiboak.

Azkenik, kapitulu honi amaiera emateko, munduko burtsa-indize nagusien bilakaera aztertuko dugu. 2015ean, portaera desberdinak izan zituzten indize horiek, aurreko urteetan ez bezala (joerak antzekoagoak izan ziren): 2011n behera, 2012an berreskuratu, 2013an nabarmen aurrera eta 2014an pixka bat aurrera.

Hobekuntza hauek nabarmendu behar dira: Tokio (% 9,1), Paris (% 8,5), Frankfurt (% 9,6) eta Eurostoxx 50 (% 3,8). Emaitzak okerragoak izan dira, ordea, Londresen (-% 4,9) eta New Yorken (-% 2,2), eta Nasdaq ere geldotu egin da (% 13,4tik % 5,7ra). Ibex indizeak atzerapenarekin eman zion amaiera ekitaldiari (-% 7,2), eta hegazkortasun handiarekin. Gehieneko balioak martxoan lortu zituen eta beheranzko doikuntza esanguratsuak izan

LABORAL kutxa

zituen udan eta urte amaieran; ondorioz, 11.500 puntutik 9.544 puntura jaitsi zen urtearen amaieran.

257. koadroa Burtsa-indize nagusien bilakaera

Urtea	Ibex-35 (Madril)	CAC-40 (Paris)	Dax-Xetra (Frankfurt)	FT-SE 100 (Londres)	Dow Jones (New York)	Nikkei (Tokio)	Eurostoxx 50	Nasdaq Composite
2013	9.916,7	4.295,9	9.552,2	6.749,1	16.576,7	16.291,3	3.109,0	4.176,6
2014	10.279,5	4.272,7	9.805,5	6.566,1	17.823,1	17.450,8	3.146,4	4.736,1
2015	9.544,2	4,637,1	10.743,0	6.242,3	17.425,0	19.033,7	3.267,5	5.007,4
Urte arteko aldakuntza (%)								
2013	21,4	18,0	25,5	14,4	26,5	56,7	17,9	38,3
2014	3,7	-0,5	2,7	-2,7	7,5	7,1	1,2	13,4
2015	-7,2	8,5	9,6	-4,9	-2,2	9,1	3,8	5,7

Oharra: Abenduaren 31n.
Iturria: Ekonomia Adierazleen datu-basea. Ekonomia eta Ogasun Ministerioa.